

тунку, і хочемо відокремити вибір до Відділу крайового аж до того часу, коли бо-дай лось буде міг рішати, чи на наші, чи на Ваш бік. Ми не можемо інакше! (Славно!)

Політичні замітки.

Вісті з Франції.

Велику сенсацію викликає в Парижі вість, що німецький імператор був в гостині у французького амбасадора в Берліні. Фактові сему приписують велику вагу, а берлінський кореспондент „Figaro“ доносить, що амбасадор в розмові з ним мав ему сказати, що гостина імператора єсть запевнено близького порозуміння в справах економічних. Може бути; але нам видать ся, що сему фактові не хочеться треба приписувати аж якусь велику вагу. Адже імператор Вільгельм зложив так само виступ турецькому амбасадорові, а у австро-угорського амбасадора Сеченія був навіть на весіллі его доньки.

Председатель трибуналу касаційного, котрий займає ся справою Драйфуса, Боренер, подав ся до димісії і тепер в „Echo de Paris“ подає причини сеї димісії. Він каже, що его яко патріота і бувшого воєнка заболіло то, що трибунал касаційний задля одного зрадника виступив против цілої армії. Допущено ся при тім грубих несправедливостях. Лев і Бард зробили ему закид, що він денунціює товариша. Він предлагав пояснене справи міністрів справедливості, але его лишено без відповіди. За то півурядова нота виступила в обороні Барда (судити, котрий ніби то мав порозумівати ся з Пікартом), бо Бард загрозив димісією і міністер відступив від слідства. В виду того Боренер мусів подати ся до димісії.

На місце Боренера іменовано на раді міністрів під проводом Фора радника трибуналу касаційного Вальота-Бонре. Рада міністрів займала ся відтак телеграмою, в котрій містять ся зізнання Драйфуса, прислані з Каєнни урядником, котрий его пересуджував. Драйфус каже, що ніколи не признавав ся до вини перед Лебрен Ренодом, що противно завісіді обставав при тім, що він невинний і що та невинність вийде на верх. Так само перечить Драйфус, мов би він признав ся до вини перед директором в'язниці. Коли у в'язниці був у него Паті де Клям і питав, чи він не видавав яких документів, щоби в заміну дістати другі, він тоді рішучо сказав, що не давав ніяких документів.

Угорська ситуація.

Той середі розпочали ся переговори між президентом міністрів Банфі-м, міністрами Лукасом і Феєрґа-ом з одної сторони, а з іншими з партії ліберальної Szilagyi-ом та Andrassy-ом з другої сторони. В головних чертах змалював бар. Банфі підстави компромісу, що має обійняти всі потреби, що виходять з теперішнього політичного положення. Услівя, що ставить Банфі відноситься ся передовсім до дефінітивного заключення угоди з Австрією і до справи ревізії регулярун державного. Услівя сторонників опозиційних мають бути предложені доперва тоді, коли вже згадані сторони будуть в порозумінні з провідниками опозиційних лібералів.

Провідники партії опозиційних відбули вже конференцію в справі становища, яке мають зайняти взглядом правительств і більшості. Мимо прикрого, ба навіть невідрадного положення правительств не трагіти надії, що при більш або менших уступках та обіцянках для партії опозиційних удасть ся ему привести сойм до стану нормального. О відроченю сесії нема що і говорити.

Загальні збори

тов. „Руска Школа“ в Сереті.

тов. „Руска Школа“ в Сереті
Зібрані збори дав 1. зят.
А хлосний північ в Сереті,
Збори на дзвоні не всі члени

видно цього так се-

ретеких місцевих як і замісцевих Русинів, котрі явили ся були в день засновання філії численно, аби сьвято привречи товариство всіми силами удержувати і підперати.

Як видно, заінтересоване для рускої справи межи тутешніми Русинами ще за слабе, що й на теперішніх зборах сего так хосенного товариства явно показало ся. Виравді серетський повіт не виказує великого числа рускої інтелігенції, щоби жите товариство могло зрівняти ся з розвитком житя Русинів кімчанських або вижницьких, але если би всі сили з'єдинили ся до купи, то і ся філія би представила ся інакше, як она тепер дійсно виглядає.

Збори отворив вч. отець Зленко Клим, гр. кат. приходник в Сереті, яко голова товариства, сконстатувавши відновлене число членив по 2. годичній з полудня. Привітавши зібраних, межи котрими були і дві панни учительки з Глибокої, а то п-на Гродецька і п-на Фальорчук, сердешними словами, представив зборам проф. імі. в. п. Юліана Кобилянського, яко делегата центрального відділу з Чернівців, котрого збори привітали гучним „славно“.

По сїм почав голова говорити зворушеними словами, споминаючи велике нещасте, яке в минулім році постигло наш високий Дім імперський, всю нашу державу через несподівану утрату нашу любой імператриці Єлисавети. На знак великого болю й глибокого жалю, повставали всі члени із своїх місць, а голова перервав збори на п'ять минут.

Дальше здавав голова устне справозданне з діяльності товариства за минулий рік, в котрім висказав свій жал, що товариство починає унадасти, наколи інші філії так краще розвивають ся. Мало членив числить наше товариство, тому й мало средств до оказання більшої діяльності, байдужність опанувала серетських Русинів, вони забувають на загальні інтереси руського народу, відсувають ся від спільної праці а товариство тому й починає засищати і унадасти.

Дальше робить голова закид черновещим товариствам центральним, що ті майже на серетських братів забули, лишши їх сам на сам, коли ті явраз тепер потребують сильної підпори, коли має ся в Сереті отворити нова гімназія. По змозі старало ся товариство відповідно своїм силам все щось зділати, і так виставило в Сереті на вечерницях „Наталку Полтавку“, уділило бідним руским школярам грошеві запомоги, старало ся о то, аби рускі діти учили ся по руски, а в посліднім часі відделегувало нап. Мих. Ронґуша, надучителя з Глибокої до депутатів в справі виплачування наважій на опал і услугу шкільну не з громад, але з кас урядів податкових.

Пан Олександр Одовійчук здавав касове справозданне, котре збори одобрили. Пан Носієвич Альб. подякував виділови за труд, а на его внесенне висказали збори виділови одностолосно абсолюторіюм.

По сїм забрав слово делегат п. Ю. Кобилянський, дякуючи від себе виділови за ту діяльність, що хотіла, але на невідрадні відносини товариства досить похвали гідна; оправдав закид голови, кажучи, що центральний виділ всегда має свою бачність на філії. То най члени і виділ не відстрашує і поручає виділови перешевувати ся частійше з центром, а если яка несправедливість для Русинів з будь якої сторони заподіє ся, так зараз подавати до відомості, а вже Русини черновечкі воспоють за покривдженем унімнути ся.

Дальша точка порядку дневного: вілній внесення.

П. Іля Лакуста ставив внесенне, аби філія зробила відповідні кроки в порозумінні з центром: „Рускої Школи“, аби учителям народним знижено літа служби з 40 на 30, а п. Ронґуш доловняє, аби й літа провізоричні були вчислені до служби. Збори прийняли ті внесення одностолосно.

П. Ронґуш вносить, аби виділ старав ся о то при отворенні нової гімназії в Сереті, аби й рускі родичі свої діти вписували до тої гімназії, і аби рускі діти вчили ся руського язика до того додає п. Евґ. Стрижка, аби рускі діти православні учили ся рускої мови руски. Внесенне з додатком прийнято одностолосно. Дальше прийшло під обраду внесенне о. Зленка, що до-

зниження ціни їзди на залізницях для учителів.

В тій справі пояснив делегат, що справово займав ся вже виділ центральний, але лише в нижніх інстанціях, на що прийшла відповідь, що така справа може ся лиш в міністерстві рішити; для того отже виділ зладить відповідну петицію.

Порушено дальше справу точнійшого виплачування членських вкладок, на що п. Ронґуш поставив внесенне, аби всі члени-учителі свої вкладки сплачували підчас повітових конференцій, що збори також прийняли.

По сїм слідували відчит і декламація п. Іля Лакуста.

Відчит на тему: „З'єдиненими силами“ — а декламація Шевченкового стиха: „До Основ'яненка“.

Тепер слідував вибір нового виділу. Вибрані Всеч. о. Зленко Клим, гр. кат. прих. в Сереті, п. Олександр Одовійчук, учитель в Сереті, п. Михайло Ронґуш, надучитель в Глибокій, п. Альбін Носієвич, надучитель в Чернівцях і п. Іля Лакуста, управитель школи в Балківцях, на заступників вибрано п. Георгі. Коначука, надучителя в Товчинцях і п. Евґ. Стрижка, управителя школи в Негостині.

Тому то порядок дневний вже вичерпав ся, подякував голова всім членам за участь в зборах, а заохочуючи всіх до праці, просив зібраних старати ся о лових сьвіжих членів для товариства, аби філія могла удержати ся. Дальше дякував голова й панови делегатові, котрий не щадячи ні дорогого вільного часу, ні труду, загостив до нас, аби нас віддохотити, нам своєю радою відряду принести. Вийняти віте онлик „Многая літа“ на честь Імператора, котрий то онлик всі з одушевленем повторили і відспівали першу строфу гимну народного.

П. Ронґуш дякував вч. о. Зленкови яко голові за уміле проваджене зборів, як і за всесторонню, безкористну печальність для справ товариства, за що всі відспівали ему грімке „Многая літа“.

Вп. п. Юліан Кобилянський пояснив ще деякі зборами порушені точки, заобезпечив, що всі ту прийняті внесення буде виділ центральний старати ся рішити в користь учительства, заохочував до сполучення, до придбання сьвіжих членів, до оказання більшого житя в товаристві; і аж смерком розійшли ся члени, набравши духа до дальшої енерґійшої праці коло ширення просьвіти.

Іля Лакуста,
учитель.

НОВИНКИ.

Чернівці, 12-го січня 1899.

З Новим Роком жемаємо всім нашим передидатникам і прихильникам щасливого року, „щоб родило ся жито, шпениця й всяка лашниця“, та щоб наша народна справа зблизила ся до ліпшої будучности.

Від видавництва. Розпочинаючи п'ятнадцятий річний видавництва, дякуємо всім нашим дотеперішнім прихильникам, що були ласкаві доси допомагати наше писмо дописами і иншими літературними працями, і просимо їх також і на дальше не забувати на нас.

Спростоване. В числі 152. нашої газети в артикулі „Послухайте“ є немила похибка, а то місто „мужика“ має бути „мужа“.

Іменованя. Унічений слухач прав. Бернард Гольденберг іменований практикантом концентом при дирекції скарбовій. — Практикант почтовий Еміліан Кример іменований асистентом почтовим в Чернівцях.

Греко-православний патріарх Софроній з Александрії обходив на днях свої сотні уродини. Помимо того, що патріарха є віковим чоловіком, тримає ся еще вповні вдоволяючо на силах. В день свого ювілею відправив патріарх сам Службу Богу, а навіть виголосив довшу проповідь в присутності великого натовпу цкавого народу. Ювілят дістав дуже багато денеш і гратуляцій, а між иньшими

від російського царя, від короля сербського, румунського і грецького, від князя болгарського і чорногорського та від судана турецького.

Правительство буковинське пришло до писма до всіх українсько-русних буковинських товариств, де в імені Найяснійшого Пона дякую Русинам за наслідкованя гідну лояльність і привязане до Трону, яке заявили Русини в депутатській висланій до п. президента краю по поводу 50-літнього ювілею правління Нашого Монарха.

В Стражі згоріла тими днями частина міста громадського. Огонь тресав більше чим дві години: дальшому горінню запобігли самі Стражани.

Вибори до ради мійської з П. кола виборчого вичали так, що вибрало Атаєйя Прідіє, Олександра Мара, Паша-на Ціргофера, і Ф. барона Фірта на чотири роки, а Еміліана Розенцвайга, д-ра Наймана Вендера, Вільгельма Тельмана і Кароля Вольфа на два роки.

Рух залізничний. Лужани-Заліщани і Гадівова-Бродина, — що був на днях перерваний ізза засипів снігових, привернений знов.

Дирекція залізниць державних розписує конкурс на посади всьлякого рода підурядників та слуг залізничних; і так на 4 посади канцелярських, 4 майстрів залізничних (банмайстрів), 2 магістерів, 10 кондукторів, 20 паличів залізничних і 20 сторожів. До подання треба додучити між иньшими що убігаючи ся не має ще 45 літ (світлодотво кременя) та що крім німецької мови уміє петент по руски, по польски або по волоски.

Купіль а краса. Жінчини завжди клопочуть ся: одна гризе ся тим, що за товста, а друга, що за хула. В обох случаях купіль отаювають велику поміч. В Парижі уживають тепер дуже часто медової купелі, котра має надавати фігурі повности, але лиш до певної міри. Ninon de Lenclos уживала саме таких купелів, як була на висоті своєї слави і з насидів тої купелі була дуже вдовошена. Купала ся 15 минут, а описля йшла до ліжка і спала кілька годин. Сара Бернард завдячує свій молодий вигляд купелям в гербаті. Скоро лише приде з подорожи, каже приготувати собі зараз купіль, до котрої кидат кілька фунтів гербаті. Щоби шкіра була гладка і непоморщена, треба купати ся в теплій молоці. Вже від давних часів уживала того средства між иньшими славна краса, пані Resamier і пані Tallien, котра венувала до ванни ще двайцять фунтів суніць і два фунти малин.

Як належить фотографувати ся? Минули часи, коли то фотографи просили своїх гостей, робити приемний вираз лица. Нині одним средством, щоби фотографія вичала добре, є свободне і природне сиджене перед апаратом. Мимо того мають жінчини цілий кодекс ріжних приписів, щоби образ вичав як найлучше. Деякі уваги ось слідуєть: Перед фотографуванням належить довго слідити перед зеркалом, яке положене лиця належить прийняти. Дальше, хто має ясні очі, пр. ясно-сині, той не повинен сидіти аще в яснійшій стороні фотографічної робітни, очі годубі вимагають противно як найбільше сьвітла. Хто має малі очі, той повинен широко отворити повіки і очі звернути в гору неначе в мріях; великі очі ефектовійше представляють ся, коли очі їх легко примкнути. Особи з великими носами повинні фотографувати ся en face, з задертим носиком належить голову трохи вперед схилити. Кому природа дала ніс грубий і плоский, має дати фотографувати ся в 3/4. Занаті губи вимагають сьвітла з тора, ароботні губи найкрасніш отуть на обранні губи, аби тільки уста з профілю. Добре, аби один з оліної особи отуть уста змалі а змалі, який, що тоді робити? Не фотографувати ся.

ІЗ НАШОГО ЖИТТЯ.

Всім моїм читачам
комим шлю щиро-щиро
з Новим Роком.

Вижили на 4

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві персейські зарукавки і шапки для пань і всякі модні смушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві персейські кучми і шапки для мужчин і інші смушкові товари, а также і шапки з сука.

По зниженим цінам: Всякі зимові черевки для пань і панів і дитий. Великий вибір найдіпших фабрикацій шкіряних, лякерових і Шевгеах. Чоботи і салюнові черевки для пань, панів і дитий.

По зниженим цінам: Всякі вовняні товари: каштаники, сподії, панчохи, експітки, рукавички, камісельки.

По зниженим цінам: Хустки, шалі, камаші, огрівачі на руки і литки, шапки вовняні.

Найдіпші сорочки салюнові, ковнірки, маншети; хусточки шовкові, полотняні, батистові.

Канелюхи: плюшові, льоденові, поветяні, тверді і м'ягкі. Виключна продаж І. Генрика Іта, Відень, Антона Ніклера і синів, Грац, Борзально Джузеппе Фрателлі, Александрия. Бляки атласові і рипсові і циліндри найновіші і найкрасні.

Кальоні і обув до снігу, найдіпші з маркою „Австрія“ і Петербурскою.

Бронзові товари: Фабрикації тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писання і гарнітури, столики салюнові, канделябри, ліхтарі, фігурки, поставці, карафки, вази, годинники, тигарки на листи, рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (нецесарки) для панів і пань. Коробки на рукавички, лорнетки, правдиві бурштинові лигатурні від 1:50—15 зр. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і муніції. Продаж найдіпших револьверів і рушниць.

Як загально звісно,
Ріхтера скринки з камінцями до будови
суть найліпшою диточою забавкою.

Вони є однією забавкою якою діти тривало цікавлять ся і не кидають її по кількох днях. Тому вони найдешевшим подарунком і заразом і найзнаменитшим для великої вартости у вихованню дитини і задля досконалого виконання.

Вони є ввагай найліпшою річю, яку дітям можна подарувати для забави і заняття. Нова скринка № 28 містача в собі 2581 камінців до будови з якорем, 14 зошитів з візорами, 11 зошитів з витинаними візорами, 10 картинок, 11 вгорів упакованих, 2 пляш і т. п. за ціну 177 корон, є безперечно найгарнішим подарунком, який дітям можна зробити.

Ріхтера скринки з камінцями до будови, заосмотрені якорем можна дістати у всіх ліпших торговельних заведений по цінах від 40, 75, 90 кр. до 6 зр. і вище, а на доказ, що є правдиві, мають фабричну марку „якор“. Веї скринки з камінцями до будови без якоря є під роблені меншої вартости, котрих рішучо не треба приймати. Новий богато ілюстрований цінник розсилає ся на зажаданне даром і франко.

Новина!
Штука термелівоси і забавка товариска з якорем.
Близкий цінник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-ка,

Перша аустро-угорська ц. к. прив. фабрика скринок з камінцями до будови.
Контора і склад: 1. Operng. 16. Відень. Фабрика XIII./I. Hietzing Rudolfstadt (Thüringen), Olten, Rotterdam, London, New-York 215. Pearl-street.

СТІННИЙ РУСКИЙ КАЛЕНДАР НА РІК 1899
з червоним друком, продає
Друкарня товариства „Рускої Ради“
по 15 кр.,
а з пересилкою поштовою 18 кр.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горевіца

Чернівці

улиця Головна ч. 13

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кожнім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дитий

(зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могоару

з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дитий, загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи,

Менчинови, Гавельони

і всі річи входячі в той ґах з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєх. Духовенству і всім вірним Впрєосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріями всіх трех єпархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і солоді, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

СТАН ФОНДІВ:

Фонд резервовий	73,874 зр. 47 кр.	176,143 зр. 87 кр.
Резерва премій	52,269 „ 40 „	
Фонд основний	50,000 „	

Визначені шкоди до кінця 1897 року 430,100 зр. 42 кр.

Шкоди ліквідують ся безпроволочно. Політ „Дністра“ приймає Бгані краєвий при пожикках гіпатечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористніших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стопаришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, удає пожитки за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відновдіних рєсїтєлїв, і приймає виладки до опрєєнтованї по 4 1/2%.

Зголошенє о уділенє агенції в окрєєствєх, де нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 10 до 12 години ранку.

За редакцію відповідає Іван Сєєзєньє

З др. „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сєєзєньє

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця, неділя.

Редакція, адміністрація і еспедиція:
улиця Петровича 2.

Рукописи звертає ся лише на попередню
застережену. — Рекламі неопечатані
вільні від пош.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Повсякденне число коштує 16 сот.

Передплата і належність за йсерації
платні в Чернівцях.

Usque ad finem!

(Далше).

Хто, питаємо ми, поставив вперед православ'я на національний ґрунт, як є найревнійший член „Concordii“? З. Воронка і його товариші, ктрим органом є „Patria“, що недавно тому проголосила сю засаду публично, а котру попи-румунізатори переводять практично від ери Мораря. І ті лицопіри сьміють не підніватись під ап. Павла!

По сьм сьмізмі пропускає Воронка цілий уступ з промови пос. Пігуляка про національні відносини на Буковині і йймає з неї тільки ось що: „Від митрополитства Андриєвича настали (в прав. церкві инші) для Русинів (зам. руского народу) страшні часи“.

Відтак пропускає уступ про волоский бунт против Гакмана і каже далі: „Перша робота Андриєвича як митрополита була змінити (зам. прибрати) собі імя Морар, а друга (преважна для православ'я робота була) заказати (руским) совітникам консисторіям Лясевиновичі і Коморошанови належати до тов. „Руска Бесіда“.

Воронка оправдує зміну імен руских на волоскі тим, що рускі імена наклеєно Волохам Влаховичом і рафінованим Гакманом та фанатиком-катихитом Тарновецьким. Ось як апострофує прав. священник своїх владик, а сьвітському Русинови не вільно й покаржитись на попів-румунізаторів; се підбурюване і безценне стану духовного, а то? На доказ відсилає

Воронка до Мітоки-Драгомірної, де ще живуть кривні Мораря, що нічо не знають про імя Андриєвич. Ну, у відповідь на се відсилаємо Воронку до Кірманя, де живе ще рим. кат. родич Мораря, що називає ся і доси Zieliński. Та румунізаторови-фанатикови з Михалча такі зайді галицькі як Zieliński, Kalinowski, Gołebowski і т. т. то багтінані, „найславнійший владика церкви нашої“ і т. д., а для прав. Русина з Мамаївців у него сотки простацких прізвиськ, хоч чей не дармо зложила ся пословиця: „тато Русе, мама Русе, да Іван Молдован“.

Далі жадає Воронка доказів на факти, наведені свого часу в „Буковині“ з назвами Боднарескула з Видавча, Барбіра з Кабина і др. і повторені пос. Пігуляком, що руску гімназію в Чернівцях називають школою унійською, що відраджують посилатитуда дитий, що священники нехотять потвердити сьвідчення убожества, щоби діти могли бути увільнені від оплати шкільної, або не хотять вчасно видавати метрик, щоби діти втратили термін до випуску“.

Упоравшись в такий дешевий спосіб із сьм тяжким і справедливим закидом румунізації, скаже Воронка назад і наводить поминений ним давнійший уступ, причім сьміє в безвстидний спосіб закидати пос. Пігулякови, що він „майстер в скаканю „din hor in hor“, наколи сам Воронка скочив від уступу 8. із 2. колюми до 7. уступу 3. колюми „Буковини“, а відтак назад до 9. уступу 2. колюми. Що-ж сказати про правдомовність такого суперника, що має

відвагу писати таку очевидну брехню. Але сей гідний сьвященник фалшує і сей уступ, бо пише лиш: „Руске слово прогнане з многих руских церков, з консисторій“... (а пропускає слова, о котрих правді кожний може наочно переконатись, а то: „і резиденції, на писи рускої та ніхто не вздрить, слова не почує“.

На се сьміє аполлоґет закинути безлично пос. П. брехню, бо каже, що „з ні одної церкви бук. не видалена руска мова“, як коли-б одна екстенія була вже служба Божа. Та із сьвідомими брехнями годі спорити. Богато цікавийший слідуєчий уступ, в котрім Воронка додає, що „в некоторых мішаних парафіях переважає волоска мова, а то зі взгледу на патрона-Волоха, але сьвященник не забуває і на „кошинних підданих і слугів панських“, се-б то на руский нарід. Ось за що уважає сей румунізатор руских парохіян в Михальчу, з котрих жие; ось засади попи-румунізатора, котрий на иньшій місці, як сказано було, ніби то заступає ся за голих і голодних мужиків, супроти дідичів, „ворогів в палатах“.

Далі має сей фанатик безчестити писати, що не Волохи ворогують супроти мови рускої, а на виворіт. Чи не сам Воронка написав брошуру „Cateva cuvinte“, де в нечувано простацкый спосіб нападає на руску мову? Тенор сеї брошури а его — однаково культурний.

Правдомовний Воронка заперечує й так про переслідування сьвященників-Русинів. Ну, хто їх знає, а їх небагато, осудить, чия правда, та чи Волохи не радо йдуть на ситі парохії поза Прут, як каже Во-

ронка, що сам вліз до рускої громади, де не тільки в церкві, але й у школі, що не має й одної волоскої дитини, дбає не о науку религій, а єдино о румунізацію.

(Конець буле.)

Про сойми.

II.

Волохи ликують-тріюмфують. Один професор з Яс, а також і студенти з Яс пишуть телеграми послови Поповичеві, поздоровляють его і всіх волоских послів з побідою, Patria величає волоских послів за єдність, витривалість і неуступчивість, газети з Букарешту так само тратулюють Волохам буковинських до побіди.

Що-ж се за побіда?

При виборі виділу краевого удало ся Волохам вибрати свого не лиш з більшої посілості, де вони мають безчестну більшість, але і з громад сьельских, де властиво мали вони лиш 6 певних голосів, а других 6 голосів після рахуби тих партій, що становлять більшість, мали бути за Русином, Борба мала отже розіграти ся межі Волохами і Русинами, борбу тую мав рішити остаточно лось, нагоди Волохи не хотіли-б добровільно увійти в якусь угоду. Міжним стало ся таке, що гр. Скала ніби то заслаб, або, як Волохи кажуть, положив ся в ліжку, бо ему і на думку не прийшло, перевірити ся в Русина, — гр. Скала не явив ся на тім засіданні сойму, на котрім мав вибирати ся виділ краєвий. Безперечно, що се дуже сумно, коли між більшістю знаходиться такий один посол, що не почував найменшого обовязку явити ся того важного дня в соймі; безперечно і то, що більшість, до якої належить і такий посол, що кожної хвили може з легким серцем захитати ціле становище єї, стоїть на слабих ногах. Сумно воно і з тої причини, що задан вибору такого гр. Скала розпинали ся такі чинники, що безпечно могли найти лишу і певнійшу собі підпору, а окрім того ще і до б р у робучу силу в соймі, добрий набуток для сойму, міжним коли гр. Скала

Посол від чорного царя.

Оповідане з буковинських кольоній в Мадяві.

Михайла Коцюбинського.

Спека врешті знесилалась, сонце ще не зовсім сховалось за обій, немов зачепилось за гору, а ніч же облягалась по вохких та холодних долинах й чигала звідти на хвилю, коли можна буде обняти гори, оповити широкі басарабські лани укурудзи.

Звоник земської почти, якою я їхав, дзеленькав монотонно — по долинах глухо, по горах гучніше — і разом з краканем ворон розносив сум по сутеніючій проторі.

Коні, важко ступаючи, лазили на гору; в далекому закруті долини чорніли купю садки і виноградники. Почтар пужалом поклав мені на ту чорну пляму, як на ознаку близькості людських осель, ознаймив, що незабаром пройдем через „руснацьке“ село.* Але я не дуже няв віри тому „незабаром“ знаючи

з типографічного боку середню Басарабію, де пасма гір, чергуючись з долинами, затають далечинь. Здавало ся, що земля тут в хвилину гніву наморщила свою кору, як дикий звір шкуру, тай так і захолола. Щоб доїхати до якого близького на око пункту, треба було без кінця спускати ся в долину, здійматись на гору, немов плисти з хвилі на хвилю по розбурханому морю.

Отож ми пройшли добрих п'ять верстов, поки побачили врешті село, що привитало нас серед темряви осяяними вікнами та гавкотнею собак.

Я попрохав ночтаря їхати ступою, мені приємно було, бувши на чужині, опинитись враз немов у закутку України, серед чепурних хат, густих садків, рідної гутірки; мені не хотіло ся швидко розлучити ся з тим, що війнуло просто в душу якимсь близьким, рідним теплом...

Пройжджаючи повз крамничку, я згадав, що не маю чим запалити цигарки і зліз купити сірничків.

В крамниці було повно люду; високі й кремезні Руснаки гомоніли прудко з особливим акцентом, так що незвичке ухо не могло сразу захопити суть розмови. Крамар нахилив

голову над касою і чогось там шукав, так що передо мною була лиш копія чорного волоса. Але коли він підняв голову, я, не вірячи власним очам, з здивованем скрикнув.

— Солонина!... Ви що тут робите?!

— А, це ви!... Крамарю... це моя крамниця... Посидьте тут, з ласки своєї, хвилинку, я зараз вийду до вас...

І відчипивши двері до ванькірчика він кликнув:

— Феньку!...

Федько, хлопець років 16, вийшов з ванькірчика і став за касу, а Солонина, закликавши Руснаків, очевидячки чекавших на нього, подав ся з ними до ванькірчика й причинив за собою двері.

Я нічого не розумів. Мені не містило ся в голові, щоб той Солонина, якого я досі звик бачити в товаристві провінціальної „золотої молоді“, пишного своєю бездоганною модною одежою, коректною та аристократичними звичками, цей урядовець з блискучою прищипістю та впливовими родинними зв'язками — опинився раптом на селі в ролі сільського крамаря!... Я пригадав собі, що стрічав ся з ним і в иньшому

товаристві де він держав ся крайних поглядів та виставляв себе демократом. Він мені не подобавсь. Його погляди так слабо вязали ся з порожнім житєм, його демократизм так трудно було припасувати до панських примх, занадто дорогої одежі і т. і., що я просто не няв йому віри. Своїм демократизмом, лібералізмом та другими „ізмами“ він лиш прикрашав себе, як от чеськовим піджаком*) свою ставну поштат, і также легко, як чеськовий піджак, міг скинути й ті прикраси нематеріального характеру. Ніщо не захоплювало його глибоко; лиш одній фотографії віддавав ся він з дивним запалом, а його фотографічний апарат, справді дорогий і гарний, був його гордощами. Перед очима в мить встала його хата, закидана ваничками, клішами, об'єктивами, фотографіями наклеєними і в рурках... Згадалась мені та горячкова енергія з якою він робив екскурсії з своїм апаратом, вишукывав гарні краєвиди, типічні обличчя.

І от цей блискучий панич розлучив ся з безжурним порожнім

*) Так в Басарабіі називають кольоній Русинів в Буковині.

*) Чеськовий піджак — шовкова маринарка: чеська — хінський шовк.

показався вже тепер лише непотрібним тягарем для більшості. Але з тої причини Волохам тріюмфувати ще годі, бо-ж і при таких складах (6 а 6) все таки міг льох рішити і на їх бік, отже помімо поступку гр. Скалі, про котрий кождий може і нехай собі думає, що хоче, міг все таки вийти Волох виділовим. Коли-ж їм гр. Скалі ухвалив справу, політичну ситуацію, то се ще не перемога, се ще не причина, щоб так дуже тріюмфувати, бо приглянувши ся ближше вибраному виділові краєвому мусимо кождий запримиїти все таки різницю між теперішнім, а попереднім виділом краєвим, а різниця та вийшла на користь партій більшості і свідчить про ослаблене впливу Волохів у виділі краєв. Коли давніше Волохи мали у виділі краєв. своїх 4-ох заступників, а партія, що становила теперішню більшість лише одного, то тепер мають Волохи 3-ох, а не-Волохи. — 2. Річ тут тим важливіша, бо тепер не годні самі Волохи нічого вдіяти в виділі краєв., а мусять засісти в компроміс з невольними заступниками; після регулярного засідання виділу краєвого може лише тоді відбутися, коли крім маршалка явиться ще 3-ох виділових, отже самих Волохів, як бувало, до засідання за мало. Коли невольні виділові не схочуть явитися, то нема засідання, і таким чином самі Волохи нічого не вдіють, містим коли перше вони зовсім не потребували оглядати ся на других. Чому-ж отже тріюмфувати? Та-ж се факт, що пановане Волохів в виділі краєв. сим разом зломане. Чи може тріюмфувати вони так дуже для того, що не допустили туди Русина? І се ще що їно покаже ся, чи є для того величати ся перемою над Русинами? Може прийти ще і така хвиля, що вони будуть жалувати такого свого вчинку!

Русини хоч не osiąгнули того, що їм по справедливості належить ся, то все таки і не вийшли при тім виборі з порожніми руками: др. Стоцький вибраний заступником виділового і після угоди з виділовим Богусевичом буде кождого року по 6 місяців засідати в виділі краєв., а се безперечний поступ. Окрім того ще і Николай Васильович вибраний заступником, і хоч Волохи не хотіли пристати на те, щоб він подібно як Стоцький з Богусевичом поділив ся сим мандатом з Ончулом, то може таки колись трафити ся і таке, що він буде міг заступити Ончула. Таким чином Русини перший раз прийдуть також до голосу в виділі краєв. Правда, пропало каденційне засідання в виділі краєв. др. Волян, але се був певний голос волохський, а Русинам з того не було жадної користі. Тепер таки інакше буде.

З тої нагоди мусимо піднести факт, що заступники вірменської великої посьлости показали Русинам велику свою прихильність і жичливість і поділили ся радю з ними мандатом до виділу кра-

євого. Дав би Бог, щоб се стало ся причиною до тіснїшого наближення обох тих груп, бо з того вийшов би хосен не лиш для Русинів, але і для вірменських дідичів. Вірменські дідичі що їно тоді зможуть на Буковині відіграти належну їм політичну роль, коли опируть ся на масах руского народу, серед котрого живуть, коли так би сказати стануть рускими дідичами: руский нарід із такої злуки з дідичами Вірменами мав би знов ту користь, що злучивши ся разом з вірменськими дідичами в одну групу міг би мати в соїмі часом 11—13 голосів, т. я. міг би зайняти в краю зовсім таке саме становище, яке займають Волохи, міг би отже особливо в культурнім і політичнім згляді зайняти те місце, яке єму в краю належить ся. Окрім того вийшов би з такої злуки ще і обшляний хосен в соціальнім згляді. Не дасть ся заперечити, що мужики і дідичі одні других потребують; тісна та звязь на полі політичнім доведла-б з часом до того, що і соціальні питання не лиш не заострили-б ся між ними двома чинниками, але полагодували-б в обшлянім порозумінню. Саме тепер пора добре над тою справою одним і другим застановити ся. Не повинно тут знайти ся жадних перепон в добре зрозумілім власнім інтересі...

При дебату над вибором до виділу краєвого, котра вела ся досить остро, виникла ся ще одна річ, на котру хочемо звернути увагу. Волохи грають роль нубі то зовсім незалежних, вибраних з волі народу послів, аж ніраз др. Янко Фальсдор відслонює занавісу і ми бачимо, як вони навколишніх просять правительств, аби їм дало 7 мандатів з громадських. Чудно то все виглядає: і „стоймо на румунській землі“, і телеграми з Яс, і кокетоване з австрійським правительством і така говірка, як дайте нам лиш більшість в соїмі, а ми будем такими мамелюками правительств, яких правительств не було ніколи не мало; чудно, як кажу, виглядає, коли з одних і тих самих уст виходять найрадикальніші шовіністичні гадки а разом і найбільше сервілістичні мамелюки! За пановане в краю все вони годні зробити, на все писати ся єї славі молоді Волохи!

Комедія тай годі! Кому добро краю лежить на серці, а не пановане над другими в голові, той не буде знати таких комедій.

Навонець треба і се знати, що ми на Буковині не маєм від тепер краєвого маршалка, лиш румунського маршалка. Лупул свій обовязок, своє завдане розуміє так, а не інакше, то-ж і посли наші собі се добре запам'ятають, і з часта пригадувати муть Лупулові, що хочуть мати в соїмі до діла з краєвим маршалком, котрий би се і розумів, що він є для всіх маршалком, а не для одних Волохів.

житем, проміняв свою кар'єру на становище сільського крамаря! Що привело його до цього стану? Фантазія чи якісь нещасливі випадки загнали його у цю глушину? Я зацікавив ся.

Проминуло доброї пів години, аж двері ванькірчика знов одчинили ся і за селянами, що прощали ся з хазяїном та про щось жваво гомоніли, з'явив ся Солонина.

— Вибачайте, що затримав вас. Ви куди їдете?

Я сказав.

— Знаєте що, — запропонував Солонина. — Вам певно обридло тіпати ся на почтовій тарадаїці, а почувати таки доведеть ся де небудь. Відправте свою пошту, тай підночійте у мене. Я такий радий вас бачити...

Я згодив ся.

Ми ввійшли до ванькірчика, бідно вмебльованого двома тапчанами, сільської роботи ослончиками і великим столом, оден кінець якого служив до писання, а другий призначав ся для всяких хазяйських потреб. В кутку під стіною лежала купа нових книжок, звязаних шпигатом. Дякуючи педантичній охайності, хата здавалась веселим, затишним закутком.

Поки Солонина вештав ся по хаті, лагодячи ся до чаю, я уважно придивляв ся єму. Рішучо не можна в цій бідно, хоч чисто зодягненій людині признати колишнього сальонового паніча. Почать з того, що замість ситого задоволення і напукної пихи на обличчі осів новий вираз поваги і зваги. Сірі очі запали глибше, світились мислю. Він запустив бороду, а крізь ростібнену сорочку виглядали волохаті груди.

Я бачив в одчинене вікно, як він з відром побіг до криниці, а за хвилину порав ся вже в сїнях, роздмухуючи самовар, та тарабанячи бляшаним коминком.

Вскочивши по що небудь до хати, він перепрашав мене:

— Вибачайте, що лишаю вас на самоті... у мене слуг не ма, я все сам...

— Що з вами, Солонина, я вас не пізнаю.

— Хіба? А ї справді я уже не той став — осьміхавсь він та знов біг у сїні.

За кілька хвилин самовар пихчав вже на столі, а мій хазяїн, запевняючи, що дуже радий нашої стрічі, присував мені склянку чаю.

— Ви дуже змінили ся з того

Скінчила ся боротьба і знов тихо стало в соїмі, але не повинна настати застоя в нашої народній роботі. Ми повинні всіма силами дбати о то, аби розбудити наш нарід, аби підготувати его до політичного життя, аби обшлякомити его з правами і законами єму потрібними так, щоб кождий міг собі в кождім разі сам дати раду. Доки того не буде, доти будуть наш нарід водити за ніс при виборах, доти наш нарід буде вибирати таких графів як Скалі, що лишать его в рішавій хвилі на леду. Найважнійша протеріч учити нарід законів (громадського закону, краєвого закону виборчого і т. д.), учити его так, щоб він се знав як отчужає, учить так, щоб кождий, як би его запитали, що в такім а такім разі повинен і мусить зробити, знав на се дати добру відповідь і умів се як ся належить зробити. Позакладавши свої каєш, свої краниці, визволивши таким чином наш нарід із економічної, грошевої залежності від других, навчивши его політичних прав, можемо бути певні, що небагом буде він уміти виборити собі в краю те становище, яке єму ся належить, прислує він других ушанувати его і зробити его волю. Не надіти ся на нікого, лиш будувати все на власних силах. Правда, до того треба праці, великої праці, але Богу дякувати, нарід наш вже такий розуханий, вже так прагне освіти, що така праця не піде марно. Отже найсвятіший обовязок народний кличе наші інтелігенцію до праці. Всеоди, в наші меншім закутку нехай буде видно якусь роботу. Не відкладаймо на пізніше, що треба робити таки зараз, бо час не стоїть, а прийдуть нові вибори і знов застануть нас несприготованими, і знов наш нарід вибере собі таких послів як гр. Скалі... Учім же наш нарід тих законів, які єму доконечно знати. Працюймо, а хосен самі збирати мєм!

Ситуація політична.

Нині вівторок збирає ся рада державна і на порядку деннім нинішнього засідання поставлено проект закона про допобору рекрутів на р. 1899. Веїх може дивувати поставлене сеї справи на порядок денний, бо минушого року побирапо до войска на основі §. 14 — отже пощо сего року грає ся гр. Тут в так дуже велику конституційну делікатність. І передовсім німецькі партії кажуть, що гр. Тунов не ходить ту о конституцію, а ходить о переведенне гонимі борби з німечками опозиційними партіями. Се справа має показати, чи правительств може числити на успіхи в будучности, чи ні; чи Німці вдоволять ся тихою опозицією, чи заведуть обструкцію. І ті Німці, що доси супротив пред-

ложень угодних поводили ся зовсім спокійно, грозят тепер обструкцією, а перед повелем ту прагнє „Bohemia“. „Доки не будутьнесені розпорядження изиків, доти не амо ні бюджету, ні угоди з Угорщиною, ні призводу на побирає рекрутів.“ Німці подражники до сего вихолошен в послідних днях промова п. Герола, де він заповів, що Шлезк і Морав мусять стати на тій самій рівені, щ і Чехи. Німці побачили отже, що намір Чехів тепер чим раз більше далекоюючі і тому повертають до обструкції. Дятого і нині перед засіданем палати ідбуде ся конференція провідників клубів партій меньшости. Майже вже нева річ, що німецька народна і німецька поступова партія ударить в острійший он, проті знов партій: антисеміти, вірнопоституційна більша посілість і група Іантнера тому не супротивлять ся. Рішучо має відбутись також нарада виключного комітету правниці, бо тут знов іднесено несповнені домагання полуднев-слованського союзу, до котрого і Русини належать. Виконуючий комітет чеськ послів до ради державної і соїму ухвалив і на далі тримати ся тої тактики, що ї тепер і допидати, як розвине ся ситуація парламентарна.

На Угорщині зов положенє таке, що нема чого задротити Баняїму такої ситуації. Цісар пручив єму довести до якоїсь згоди і він розпочав переговори, котрі вже далі значать ся, а зараз потім поїде Баняї до цісара і предложити єму ті компромісові предложенія. Але в соїмі обструкція тривала до посідних днів і то у формі о много тяжішій, як коли небудь в Австрії, бо обструкційні робили протести нічо не значучих поправок до протоколу і уряджували собі над ними коїменні голосявання. Здасть ся, що незабаром прийде вже до винесення ситуації.

Митрополит Галицький.

Допис зі Львова.

Сповідно ся те, що ружкі часописи з давня заповідали. Станіславівський владика Юліан Кушовський став руским галицьким митрополитом. О сїм начальнику унітської церкви в Галичині і Буковині, оповідають в тутешніх польських групах ріжні а ріжні річі, з котрих поумемо слідуюче: Митрополит Юліан Кушовський родив ся р. 1826, з батька священника перемської єпархії. Родичі однак не мали з него ні потіхи, ні хісна, бо молодий Юліан вже яко студент гімназійний так справував ся, що власна одина його відреклась, а він сам хвалив ся тим, що кождого священника був є повівив на сухій галузі. Одиовим ідеалом молодого Уліана було тоді знищення Москви а воскресеніє Польщі, до-

дичі — хоть води напий ся... От, сиди-б забрати ся з апаратом!... Привернув я до „громадської хати“, викликав старосту, хвалю йому нарід.

— Нічого, каже, гарна Гуцулія.

— Як Гуцулія?

— Та то Руснаки з других сел так дражнять нас, тим що діди наші втікали від панів десь з Буковини, чи що... „Гуцулія“ пана не знаєробити — їно їсти, пити та в корні сидіти“, прислівують нам гниці.

Я сказав старості, що незабаром піду до них з такою машинкою, то нею портрети здійсмають, тай павесь собі... За два тижні потому запрохав я ще одного аматора фотографії, поклав на бричку апарат і гїда до Гуцулії в гостину... Була ніч. Днина видавалась чудова, тїла, тепла, яка буває лиш в маю. Коли ми підїздили до села і я з гори глянув на ріжнobarвну юрбу, яку покрит ся майдан коло коршми, єрде моє — серце завязало фотограф — жвавіше затріпало ся у грудях. Наш візник — Молдован зиркнув в коні і пустив їх з гори по духу. Ми вскочили в село з розгону, сере гуркотні колїс та куряви, промчавсь проз музики, проз

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Як загально звітно, Ріхтера скринки з камінцями до будови суть найліпшою диточою забавкою.

Новина!
Штука терпеливості і забава то-вариска з якорем.
Близкий цінник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-ка,
Перша аустро-угорська п. к. прив. фабрика скринок з камінцями до будови.
Контора і склад: 1. Operng. 16. Відень. Фабрика XIII/L. Hietzing Rudolfstadt (Thüringen), Olten, Rotterdam, London, New-York 215. Pearl-street.

СТІННИЙ РУСКИЙ КАЛЕНДАР НА РІК 1899
з червоним друком, продає
Друкарня товариства „Рускої Ради“
по 15 кр.
з пересилкою поштовою 18 кр.

Всі роди живих і свіжих риб
можна що дня дістати в моїй

РИБНИЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темпльова ч. 1. (Готель під чорним орлом.) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавиру, сардинок, морських петругів, оселедців і всілякого рода вуджених, маринованих і со-лених риб. Приймає ся замовлення на весілля, балі, пири, а поручення з провінцій залагоджує ся до кожної станції поштової скоро і совісно.

З поважанем **С. ЕБНЕР.**

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1898 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять: з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців: посп. 11:44 рано, особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 вночі; особ. 6:10 рано; з Бурдженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Гайбоки: особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 вночі; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудни; з Новоселиць, Бояна, Садагури: мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером. З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня: особ. 9:48 вночі; особ. 1:44 вночі; посп. 8:15 рано; особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудни. до Гайбоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдженів: посп. 12:02 в полудне; особ. 4:10 по полудни; посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 вночі; особ. 6:35 рано. до Садагури, Бояна, Новоселиць: мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудни. До Гайбоки приходять: з Межиродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева: мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудни (лиш з Карапчева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме-	жироди-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю). З Гайбоки відходять: до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межиродів: мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межиродів-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35 по полудни (лиш до Бергомету). До Гадікфальфи приходять: з Радівців: мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудни; мішан. 6:58 вечер. з Бродини: мішан. 1:20 в полудне; мішан. 6:58 вечер. З Гадікфальфи відходять: до Радівців: міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудни; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудни. До Гатни приходять: з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.	З Гатни відходять: до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу: мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудни. До Іцкан приходять: з Сучави: мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудни; мішан. 5:45 по полудни; мішан. 9:40 вечер. З Іцкан відходять: до Сучави: мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудни; мішан. 7:25 вечер. До Вами приходять: з Рус-молдавиць: мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудни; мішан. 3:55 по полудни; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер. З Вами відходять: до Рус-молдавиць: мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудни; мішан. 3:10 по полудни. Поїзди між Вамою з Рус-Молдавицею їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.	Карапчева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7 рано; мішан. 2:10 по полудни Карапчева відходять: до Чудина н. С.: мішан. 1:15 рано; мішан. 6:20 вечер. До Неполоківців приходять: Вижниця, Банківці: мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудни. З Неполоківців відходять: до Банківців, Вижниць: мішан. 5 рано; мішан. 7:40 вечер. До Луцкан приходять: Заліщик, Кіцманя: мішан. 8:15 рано; мішан. 4:00 по полудни. До Луцкан відходять: Кіцманя, Заліщик: мішан. 6 рано; мішан. 7:00 вечер. До Кісбергу приходять: З Путни: міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудни; міш. 7:00 вечер. З Кісбергу відходять: до Путни: мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. по полудни. римітка. Час середно-європейський іде о 46 минут п'ятніше черновецького часу.
--	---	---	--

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Северевого

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сей час.

В кожнім сезоні
найновіші плащі
жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плющу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, ретунди, по-
рохівники з шовку і могару
з перших віденьських і берлін-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дитий,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи.

Менчинови, Гавельоки

і всі річи входячі в той фаш з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство аскураційне, (препоручене Всеч.
Духовенству і всім вірним Виресам, Митроп. і Преосв. Еп. Орди-
наріями всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє,
скот, господарські знаряди, збіжжє, зерні і соломи, сіно в етогах і
будинках против кід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

СТАН ФОНДІВ:

Фонд резервний	3.874 зр. 47 кр.	} 176.143 зр. 87 кр.
Резерва премій	2.269 „ 40 „	
Фонд основний	9.000 „ — „	

Визначені шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр.

Шкоди ліквідують ся **безплатно** Поліса „Дністра“ приймає **Банк**
краєвий при позиках гіпотечних.

На жите можна обезпечати ся череа „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові в як **найкористійших** комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотарішени зареєстроване з обмеженою порогою, уділяє **позички** за оплатою
6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох виділих ручателів, і приймає **вкладки**
до опрочентованого 4 1/2%.

Зголошення о уділенні агенції в окрестностях, где нема близько агенцій
„Дністра“ **приймають ся.**

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята в 10 до 12 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Подорожне число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Usque ad finem!

(Конець.)

Виступлене пос. Пігуляка проти назви „волошка церква“ допекло В. найгірше, бо за се обкидає его всякими простацкими назвами, потішаючись що голода, за яку уважає руский нарід, не покине сеї назви з вдячності, за колишні добродійства волоски. Сарака забуває, що назву „волошка церква“ вигадали як раз „зайди“, колишні польські урядники Буковини, котру опісля підхопили румунізатори, впоюючи в православних Русинів, що вони Волохи.

Із факту, що чоловік з Чагра сказав на тамошнього попа-румунізатора, що він, відправляючи лист по волоски, бере собі церковні збитки, виводить Воронка, що нарізбунтований проти церкви. По минувши те, що волоска мова в церква, спитати-б Воронку, хто збунтував людей, як не поп-румунізатори, що накидують народом рускому мову волоску, котру не приймає вже за свою, в чім послуга пос. Пігуляка і др. патріотів, котрим „бунтівництвом“ він гордиться можуть на злість румунізаторів, як Воронка et tutti quanti і помімо їх криків: Polizei!

Цікаво доводить Воронка, що не румунізація, яка запанувала на полі церковнім винна тому, що так мало Русинів вступав на еволюцію. Він виводить се зовсім згаданого вже памфлету „Сева сивінте“, що гіперпродукція волоских священників виходить із

економічної, етичної і культурної властивості волоских баштанців супроти руских зайдів, котрих „з імпульсу вродженого скитської раси, щоб не мати сталої вітчизни, вабять дзвоник рублів за границю“. Сімою високопарні виводи ілюструє етнограф з Михалча кількома московістами — перевертнями, що як і перекинчики-Волохи проміняли рідню на чужину, а без котрих волоска „внешність“ виглядала-б дуже мізерно. Супроти таких учених доказів німці не тільки ми, але й сторони руского народу і без лічкого пісень, в котрих висловлювана любов до рідної країни. На кінець потішає Воронка Русинів, що фаворизовані, яким тішать ся пині Волохи у єрархії церковної, зазнали колись (?) і Русини, а тепер воно змінило ся.

Таким способом справляє ся Воронка з тим уступом промови пос. Пігуляка в котрім сконстатовано цифрами, кілька парафій руских не має вже тепер священників, що могли би висповідати і навчати нарід, і що же той нарід, коли те лихо не направляє мірдаїні сфери.

Відтак вдярає той, що вчить руских дітей цуратись свої рідної мови на „невдячність Українців“ супроти теперішнього Митрополита, котрий споміг руску бурсу, ну, і по мисли сповідника з Михалча відкупив ся від усіх гріхів супроти Русинів. Та ні, правдомовний Воронка видумує, що бурса дістала і за помосу з рел. фонду і члена до ради шкільної краю, при чім о. Воробкевича заразом і об-

чорнює яко ворога церкви і нації волоскої, певно що не проти волі Митрополита. Чи знає Воронка до яких справоздань консисторії? Як ні, то наймовчить, а коли знає, то най не говорить неправду; бо обернемо его-ж слова про вдячність льва і невдячність руского народу (sic!) і скажемо ему, що румунізаторська правдомовність не має собі пари. Ну, але мимо того може Воронка прилучити свою аналогію до будь якого подання, хоть би й о місце консисторського совітника.

Ось і все, що повиривав Воронка із промови пос. Пігуляка, поминуючи, як можна перекопатись із ч. 63 „Буквину“ зм. р. де надрукована бесіда пос. Пігуляка, найважливіші, бо найтяжкі і фактами доказані уступи мовчки, що тут особливо зазначити належить; бо тим признав і правдолюб з Михалча, що вони правдиві.

На закінчене свого памфлету накидує Михалецький проповідниче слова Божого, що плечече безустанно в спосіб істинно волоско-византийський о любови ближнього і т. п. ему зовсім чужих чутств, в огидний спосіб на пос. Пігуляка, котрий, по думці Михалецького „приходника“ за те, що є професором при прав. школі і мав колись стіпендію з прав. фонду, не повинен виступати проти прав. румунізаторів-ворогів руского народу.

Поминаємо огидну лайку сего душпастиря на темат, що п. Пігуляк підкопує православіє, бурить нарід, що прилагоджує тут терен для унії і т. д. Се дурні фрази,

котрі повторює Воронка за другими румунізаторами, що, як він каже, бажають спокою, аби в спокою румунізувати Русинів. Учений теолог Михалецький наводить на се слова „безсмертного митрополита Молдови Костакія“, котрий як раз виступає за згодою і любовію, а проти незгоди і переслідувань, отже мабуть і румуні-торських.

На сам кінець грозить Михалецький Самсон, що, як не стане румунізаторам терцю, то „настане страшний день; бо церков православна збудована на геркулесових плечах волоского (!) народу, а сей народ як гине, гине як Самсон, погрібуючи під розвалинами і своїх ворогів“.

Ось вам ясний доказ, що румунізатори уважають православну церкву за волоску, із чого виходить і їх змагане до румунізації православних Русинів, проти чого єдино звернена була промова посла Пігуляка на вічу. Тому то й брошура румунізаторська Воронки для нас православних Русинів дуже важна, она повинна отворити очі всім Русинам, світським і духовним, що бажають жити і добра свого рідного народу, повинна всіх нас загріти до борби проти румунізації, доки не викуримо і останній еї дух із нашої святої православної церкви, котра для руского народу мусить бути рускою.

На румунізаторське: „Quousque tandem?“ відповідь наша: *Usque ad finem румунізації.*

Православний.

Посол від чорного царя.

Оповідане з буквинських кольоній Молдавії.

Михайла Коцюбинського.

(Нач.)

— Га! хіба я не казав! — прискочила до нас одна баб і вдарила кулаком об кулак. — хіба-ж я не казала вам, матінки мої! Приїхали від чорного царя, бод би ся встїк один з другим, щоб заговорити в неволю наших дівчат, та ще питає ся, чого дівчата повкали!... А все зле та немудре на шу голову!

Бабі не дали скінчити її слова були тою краплиною, що перевертає повний у щерть кели Жінота загула, як злива, як рій оздратованих шершенів. Счинив врешті гвалт, на тлі якого чути було з одного боку плач, з другої лайки й прокляти. Тут же за ми сидїла долі якась розсіплена жінка і хлипала:

— Два тижні, кульки мої, голосить моя Домаха... дїна, що дїна... Цить, дурна, кажи, а вона: „Повішу ся, утоплю ся! вже май краще не животи!“ під чор-

ного царя йти...“ Цить, дурна, кажу їй, а вона...

— Ти чого став, як свиня перед гарбузом! — гукала друга на чоловіка. — Чом не возмеш ломаку та не поторошиш їм тую машину, що вони нею людей калічать! Чи й ти під чорного царя схотів?

Що за чортівня? Чорний цар... машина, що людей калічить... Нічого не розумію. Вилочуючи однак з неказаного гвалту окремі слова, я якось вияснив собі, хоч не зовсім добре, що про нас, може дякуючи неясній звістїї про наш приїзд од старости, склалась легенда: нас приймають за послів од якогось чорного царя, припоручившого „вибити патрети“ з дівчат, а потому прийдуть другі й половлять тих що в подобу чорному цареві. Друга версія твердила, що ми антихристи і машину калічимо людей. Злість мене просто взяла. Почав я пояснити бабам, по що я приїхав і що то за машина, але де там! Не їмуть віри, все своє плещуть, ще більший шарварок ізняли.

— Тьфу на вас, дурні баби, — кажу врешті, — може ваші чоловіки розумніші. — Та за свій апарат, та за чоловіків. Але тільки мій тринио друг зробив зі мною кілька ступів в у сторону чоловіків, що

мовчки стояли осторонь — гей, як не шарахне від нього моя Гуцулія немов од чорта...

Що тут дїяти в світі божому? Вже я і обектив здіймав, і апарат розібрав, показував, що він не стріляє, як запевняли баби, — нічо не допомогло. Ніхто навіть не підходив ближше: всі з острахом, з неймовірною стежили за кожним моїм рухом. А баби все під'юджують, все настирають:

— Ото нам батьки! Ото нам парубки красні! Коби їм з перед носа вхопили дочок і дівчат — вониб лиш дивились роззявивши рота на того...

Чоловіки спершу лиш ворожо позирали на нас, та де далі й між ними здіймався гармідер. Якійсь дід в одному шматті, розхристаній, без шапки, почав лаяти й клясти панів. І Господи! чого тільки він не бажав панам, як тільки не кляв їх! Коли-б хоч десята частина з його бажань здійснилась, земля стала-б вільною від панів, ба й сама пам'ять про них щесла би на віки вічні. Юрма серед реготу й кепкування підхопила дідові лайки — і пішло! Я не буду переказувати вам тих лайок, тай не зможу. Скажу тільки, що лаялись страшенно: опріч українських, Русаки попереїмали мол-

дованські лайки, ці-ж останні, пруйшовши крізь фільтр української вигадливості, стали гнучкішими, дошкульнішими; тут кляли й матіркували у все, в що хочете: в хрест, віру, богородицю, душу, ворота і навіть свічку?! Таку експресію, смакування і сприт у лайках знайдете хіба лиш у італійських лязарояї.

Наше становище робилось неприємним.

Юрма, де далі, напамповувалась власними вигадками, де далі, розпалювалась. Я хотів звернути ся до старости, що принаймні знав мене, та на лихо староста поїхав у город на ярмарок.

Та от на наше щастє чи нещастє, з юрми вийшов якийсь огрядний чоловік, сьмільно підступив до нас, оглянув на всі боки апарат, обмацав його, і захоочений нами, попрохав „вибити“ з його патрета.

Ну, хвала Богові, одіхнули ми: ачей не пропаде марне наша екскурсія.

— Зняте що, чоловіче, кажу, — підмовте-но кілька розумніших парубків, то вже разом сфотографуємо вас.

— А добре! — каже, тай пішов поміж народ.

Звістка про наш замір „вибити патрета“ з парубків блискавкою роз-

уреччина муєла після своєї по-
беди д Грецією проковтнути немилу

талочку, яку їй підставили європейські держави. Мимо всяких викрутів і отягань прийшлося їй віддати Крету у руки повстанців під зарядом автономії, на котрої чоловік стоїть, як верховний комісар, грецький князь, Юрій. Султан задержав для себе тільки позір влади, а Крета стала самостійною. Управу острова повірено верховному комісареві на разі на три роки.

НОВИНКИ.

Чернівці, 19-го січня 1899.

Святе богоявленське відбуло ся вчера дуже величаво. Посвячене води було на ринку. Торжественний обхід провадили митрополит Аркадій і єпископ Володимир. Підчас посвячення води тож було видіти всіх представителів властей рядових, військових автономічних і т. д. По святоточнім обході відбув ся у митрополичій палаті галевий обід.

Вечерок з танцями устроює академічне товариство „Союз“ в Чернівцях в четвер дні 2-го лютого (після лат. числ.) в сади „гімнастичного Товариства“ (ул. Йосефа ч. 14). Музику військову 41-го полку піхоти. — Для панів стрій візитовий, для мужчин вечерковий. — Вступ від особи 3 корони. Чистий дохід призначений на будову „Народного Дому“ в Чернівцях, Добровільні дати приймають ся з подякою. На той одиникий вечерок в тім році запрошено ся всі Ви. Пани Пани. За комітет: Михайло Івашко, Олександр Кобилянський, Гриць Ів. Токар.

Другий шлях трамваю електричного має будувати ся з весною. Ліній та була де йшла з ринку аж до міського моста над Прутом. Придирцем того діла черновецьке трамваєве товариство.

З польонізаційного руху на Буковині. На шляху залізничнім Чернівці-Івано-Франківськ говорять всі майже слуги залізничні виключно по польськи, а найбільше прислужує ся в тім напрямі кондуктор Гамбург. Він то не знає зовсім, що то не „Galicia“, але Буковина, де краєвими мовами є руська, польська і німецька; та після розпорядження дирекції залізниць в Станіславові він по обслуговуванню гостей тільки в вагонах краєвих. Вінни звертаємо ся з проханням до дирекції залізничної в Станіславові, щоби постаралася о інших кондукторів, а таких, що вміли би обслуговувати гостей в мовах питомих буковинському населенню.

Піянство в Неполоківцях. Пишуть нам: „Дучи в день Василя бо-

дній 5-й раненько до стації залізничної, через село Неполоківці, надіслав я цілу юрбу паних парубків коло коршми, де справляли вони величезні крики, а навіть і били ся. Відіхавши кільканадцять кроків далі, питаю ся одного, на дорозі стоячого чоловіка, що то такого є, що парубки вже так раненько в селі в коршмі, та пани. Той же чоловік відповів мені так: „Паноньку“, каже він мені, „у нас є установа, що парубки ходять в коладу, а то на святий вечер, з Маланкою і на щедрикку і дістають від кожної хати по 20 кр. і по пару хлібів. З тих то грошей, а виносить їх з на 30 зр. до 40 зр., дають їм на перков лиш 2 зр., а решту уживають для себе. Та коби з тих грошей хоч доброго щось зробили, але де там, — самі видите, що наробили. Сеї ночі ходили они з Маланкою десь до півночі, чи троха далі, а прийшовши против коршми Гершкової, вступили в ню і зачали так довго пити, доки всіх грошей, що сего вечера зібрали, не пропали і не зникли ся. Тепер справляють сварку й йдуть, о котрій певно буде знати й суд“.

От красне покоління мають Неполоківці — але й добрі господарі будуть з сих парубків, коли вже від тепер вживають ся по коршмах! Тому то й не дивно, що Неполоківці так збідніли, а вся земля в жидівських руках. Перейти Неполоківці через так звану „Паньську уліцю“, — можна побачити самі хати жидівські, а лиш одну одиїську хату одного мужика, котрого-б жиди раді знищити. — Як то прийшло, що люди в Неполоківцях назад так розпили ся не знаю, бо-ж знав я їх, правда не всіх, лиш за добрих господарів, що заложили були собі колись читальню, шпільку і др. Та-ж они мають й дуже доброго наїотця, котрий як рідний отець кожної невіді, і свята з широго серця навчає, — мають й учителя, котрий може дати не одну науку і примір народови, — але що з того? Що-ж можуть ті дві особи зробити против п'яти коршм в маленьких Неполоківцях? Чи-ж гадаєте, що мужики послухають їх? Де там! Они послухають своєрше Гершка чи Анцля, бо побігують горілки, якогось Еліша, бо дасть їм тесати дров, або фальшу кукурудзів на четвєртинку, або й продасть їм, але на борг, за дорогі гроші кореш кукурудзів до Николая. — Так далі не може йти. Тут мусять хтось вмішати ся і тому лиху запобігти. Тому звертаю ся до приятелів народу всіх, щоби розпочали в тім напрямі відповідну акцію. *Народолоби в дорозі.*

Про розрухи на київській університеті пишуть нам з України: „В „Буковині“ була поміщена допис з Києва про те, що в Києві мали бути студентські розрухи по поводу пам'ятника Муравева. Читаючи про се, я думав:

а на серці як нудно, так нудно... Треба мати залізний організм, як у мене, аби витримати хоч два місяці такого життя. — Отож тіло витримало, та не витримав збунтований дух... Я не залив червяка, що точив мене безупинно, тра було якось инше ратуватись...

І от одної безсонної ночі я зваживсь...

Я кинув службу, продав свій апарат, дорогу паньську одіж, склав якусь копійчину і рушив на село, тільки вже не послом від чорного царя, а від царя ясного, що йому на імена світло знання і любови.

Вас дивує, чого я став крамарем, а не пішов учителювати або писарювати... Так, бачите, зручнійше. Тут я почуваю ся вільним, незалежним, не знаю над собою жадного контролю, ніхто не втручаєть ся в мое приватне життя... Навіть ясне око пана станового не зупиняєть ся на такій маленькій особі, як сільський характер. А маленькій особі тимчасом, уже хоч би через її незначність, ліпше наблизитись до селянина, ліпше вплинути на нього, робити діло.

— Тільки чи багато зробить одна людина? додав Солонина по хвилині задумі.

бідні України, як легко вони втрачають у чужу справу, за котру можуть перецалити не-аби-якою карою. А власне, що нам Муравев і що ми йому? Адже-ж нам він не зробив нічого лихого. Скажуть: він відав людей, що повстали за волю. Брехня, скажу; хіба пани тих губерній могли повстати за волю, а не за своє сваволе? Треба тільки прочитати які небудь мемуари за час до 1861 р., щоб взнати, що робили ті будучі ноборники волі. Вони мучили людей і знущались над ними і на їхню честь і не раз, і не два, а тисячі разів замучували їх до смерті різками, або і так відразу вбивали їх розсердившись за що не будь. Все їм те миналось, пустяками, бо поліція за сотню рублів заставляла самі вониючі діла; але між ними були й такі пани, що їх нищили ся сторулевою такою, так часто любили вони потішити свої жорстокі інстинкти. Між покараними Муравевим було багато і тих самих, що виробляли всі ті діла, але розумієть ся більше було молодіжи, ще мало повинної у сих ділах нелюдів, але й чи ся молодіж не була дітьми тих самих нелюдів, їх правними спадкоємцями? Хай який був лютий Муравев, а все таки він був лютий і людяний від тих панів-звірів, котрих сотнями можна було надбати на Білій Русі, бо білоруський хлоп пригнічений майже півтисячолітньою неволею не вмів тай не смів ставити ніякого опору. — Але наївно нам Українцям мішати свою чисту справу із чужою поганою; у нас же бо „нема зерна неправди за собою“. Навіщо, кажу; хіба на те, щоб знов сказати, що українофільство „полієка інтрига“. А що нам Поліція зробила доброго, хіба вони не дбають про те, щоб піде не дати вирнути Русинів, як от приміром в Галичині. А хіба і у Росії, як би не дай Боже польські маїгати мали вплив на правительство, то не показали-б вони нам, де раки зимують? Хіба хотів один з Українців, що будучи щирим патріотом, хотів і з Ляхами щирої дружби, покінчив гарно? Не Москалі-ж зарізали Виговського, сенатора і воєводу київського, — та почекайте лише, як воно вийде і з теперішніми польськими приятелями“.

Подяка. З нагоди 66. дня уродин і ім'яни жертвував Вир. Отець протоєрей і парох в Кіцмані Степан Іванович на заповітку бідних учеників тут. 6-клас. муж. школи народної зр. 20. — Сю вквоту ужито точно по желанню Вир. Отця протоєрея. В додаток до сего жертвували на таку саму ціль ще й Ви. III: ц. к. староста Свораковський і гр. пр. сотрудинок отець Сіміґінович по 3 зр. зр. 6.—, ц. к. надісепектор К. Жуковский зр. 1-50, Сиверин Негруш зр. 2.—, І. Гавзер-Вайсенштайн ц. к. інспектор

Вечір непомітно минув. Кризь одчнене вікно дивилась на нас чорна ніч, на світло лампи летіла роєм нетля і билась крилами об скло, самовар тихо виводив остатню пісню, а ми ще довго, до пізньої доби вели бесіду в бідно в мебльованій кімнатці серед глухого руснацького села.

З вірою, з запалом неофіта розгортав передо мною Солонина плин своєї діяльності на селі, діливсь зі мною своїми спостереженнями, своїми радощами й смутком, а я слухав і чув, як спочиває моє серце, як міні хочеть ся разом з ним і вірити і надіятись.

Пізно ми обляглись тої ночі, а другої днини, лиш сонце встало й туман заграє через гору, а чорногузи по стріхах витяглись на одній нозі, одностайним клекотанєм витали ранішнє сонце, я покидав руснацьке село, розбуджене до праці чудовим літнім поранком.

Січень, 1897.

І. Стратичук, ц. к. комісар Кануєцький, ц. к. конн. Вислужил, ц. к. геом. Крудовський, директор Свг. Жуковский, учитель Харинович, асистент Вілтанський, Отець Майковский, Отець Шлензал, Шатнер і Р. Бориславський по 1 зр. зр. 12.—; ц. к. секретар Літке, Л. Морґенштерн, вахм. жанд. Ад. Кайнер, ц. к. контролор Ложанський, ц. к. адюнкт Люґерт, ц. к. поборца Малієвич, учитель Л. Воронич, М. Фрайнд, Кушнірський, М. Тимчук, Дутковский, Г. Кухарчук, ц. к. нот. субет. Попович, каска щаднича в Кіцмані, др. Л. Воевідка, літеничий І. Кубелка, Ф. Голічко і Готліб по 50 кр.-зр. 9.—, Зеліг Дайч зр. 0-40, ц. к. адюнкт Шневловський зр. 0-35, Таненбавм, Сташ, Гендлер і збірка з ігри по 30 кр.-зр. 1-20, Мортко Ясар зр. 0-25, Сесог, О. Морґенштерн, Ст. Боляновський, М. Гаснер, Дресель, Шулман і Гогенталь по 20 кр.-1-40 зр. даліше Н. Н. зр. 0-15, Як. Давбер і Розенблат по 10 кр.-зр. 0-20, на конєць: Поси Крайєберг і ученик V. класу С. Боляновський по 5 кр. — зр. 0-10. Разом зр. 54-55. — За сї гроші куплено: 38 м. сукна на сардаки й бунди за зр. 30, 10 пар постолів за зр. 5-25, 7 кучем за зр. 9-50, 5 шаликів за зр. 1-75, книжок і інших приборів до науки за зр. 8-05. Разом зр. 54-55. Сим обдаровано 42 школярів. Вінни треба-б спіймнути, що й кіцманська громада жертвувала як кожного року й пам'яті 50-літнього імперського ювілею з власної каси 50 кр. З часті приналежної на мужеську школу убрано в тенду одіж на 2. грудня 1898 р. 8 школярів. Підписаний заряд шкільний сповнає свій милый обов'язок і виражає всім наведеним Ви. п. Добродітелям в своїм і в імені обдарованих дітей прилюдно сердечну подяку. Від заряду 6-клас. муж. школи народної в Кіцмані, дні 15. лат. січня 1899 р. Никоронич надучитель.

Наука, література і штука.

Учитель. Ч. 1. Р. XI. Зміст: Запросини до передилати. — Народні школи в Чехах. — Торжественний обхід промощі в Женеві. — Про птін і їх лет. — Вихованє в Англії. — Наука, штука, і література. — Запросини до передилати на „Дзвінок“ в. р. 1899.

Сю одніку покшчю руску педагогічну часопись поручаємо як найгорячийше нашому патріотичному учительству, бо справедливо каже редакція в запросини до передилати:

Вказувати на потребу і konieczність видавництва „Учителя“ не потреба: виходять они вже з того, що у нас число руских шкіл так народних як і середних чим раз більше зростає, та що і університети нині пишуть ся працями професорів Русинів. — „Учитель“ поставив собі за заданє змагати до того, щоби усякий рух, дотикаючий справ нашого шкільництва, подаваний був в „Учителю“. — „Учитель“ річ ясна, що-до сеї цілі так велими пожаданої і важної дійде тільки при помочи всіх сил, що беруть живу участь в руху педагогічно-дидактичнім і в вихованю дітей, значить так поодиноких людей як і товариств і інституцій.

Ся ціл повинна цілому заголови Русинів горячо лежати на серцю. Проте запрошує редакція всіх до ласкавої участі в видавництві і просить подавати ему вісти про всякий рух в справі руского шкільництва; о статі змісту педагогічно-дидактичного, о справозданя з засідань конференцій учительських, з засідань виділів товариств дбаючих про матеріальний і моральний розвій нашої молодіжи і стану учительського, о рецензії учебників шкільних і тим подібних видавництв, о статі з історії педагогії, про стан просвіти закордонської України-Руси, о уваги над діланєм так самого товариства педагогічного як і его відділ і інших інституцій виховуючих — як про бурєи і пр., о уваги над видавництвом „Учитель“, о справозданя з видань педагогічно-дидактичних, які появляють ся не тільки на нашій, але і на чужих мовах, о оповіданя, статі научні і пр., словом про все, що підходить під цілі видавництва „Учитель“.

Тому-ж то і повинен кожний з наших учителів, хто лиш зможе, передилачувати сю часопись. Адреса адміністрації: Львів, ул. Вірменська ч. 8.; адреса редакції: Львів, ул. Собіщини ч. 7.

серце, не маючи відповіди на печі питання, як мучать мене ті думи. Все те, з чим раніш годів лиш розум, але не приймала заблена воля, не пускали до ся еґотистичні побудки — все те переможною силою встало перед мене і прикликло сумління до відповіді. Годі вам розказувати детально про боротьбу, яку я сив з собою, з своїми звичками, тарілими поглядами — скучно оно буде, тай ви самі і так в це найкраще зрозумієте... Доводить я, худий і похмурий, ледве сентавсь по світі. Знайомі ротували, чи не слабій я? А й справді був слабій від зворуних думок, розжуженого сумління від порожнечі життя. І дивна річ! Відтоді я зненавидів свій апарат, він був виноватцем моїх мук. Я зібрав усі фотографічні прилади, скинув їх жужмом у кут біля апарату і наклав усе чорне сумном. Сумний, у жалобі, я прав на мене з кутка мій колишній приятель, але мені було не до того...

І знаєте, чим скінчив перший акт моєї драми? Голочною гульнею!.. За два місяці тільки вишив всяких трунків, що утому стало-б на ціле життя... Дві місяці паний туман розпирав мою голову,

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні, донесення по 30 сот. від стрічки.

Як загально звістно, Ріхтера скринки з камінцями до будови суть найліпшою дїточою забавкою.

Ф. АД. РІХТЕР і С-на,
Черна аустро-угорська н. к. прив. фабрика скриньок з камінцями до будови.
Контора і склад: 1. Operng. 16. Відень. Фабрика XIII./I. Hietzing Rudolfstadt (Thüringen), Olten, Rotterdam. London, New-York 215. Pearl-street.

Вони є однією забавкою якою діти тривало п'ювають ся і не кидають її по кількох днях. Тому є вони найдешевшим подарунком і заразом і найзнаменитшим для великої вартости у виховуванню дитини і задля досконалого виконання.

Вони є взагалі найліпшою річю, яку дітям можна подарувати для забави і занять. Нова скринка № 28 містять в собі 2581 камінець до будови з якорем, 14 зошитів з зображеннями, 11 зошитів з витягнутими зображеннями, 10 картинок, 11 зошитів описаних, 2 плями і т. н. за ціну 177 корон, є безперечно найгарнішим подарунком, який дітям можна зробити.

Ріхтера скринки з камінцями до будови, заосажені якорем можна дістати у всіх ліпших тогочасних закладах по цінах від 40, 75, 90 кр. до 6 кр. і висше, а на доказ, що є правдиві, мають фабричну марку „якорь“. Всі скринки з камінцями до будови без якоря є під роблені з меншої вартости, котрих рішучо не треба приймати. Новай богато і розроблений цінник розсилає ся на зажадані даром і франко.

Новина!
Штук терпеливості і завага товариства з якорем.
Базисний цінник подає

СТІННИЙ РУСКИЙ КАЛЕНДАР НА РІК 1899

з червоним друком, продає
Друкарня товариства „Рускої Ради“

по 15 кр.

а з пересилкою поштовою 18 кр.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні
найновіші плащі
жіночі, для дівчат і дитини
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, ретунди, порохівники з шовку і могогару
з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дитини,
загортки, шльафроки, футра міські і до пізньої зими,

Мейснерови, Гавельони

і всі річи входять в той фаш з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних забезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Пресвітері“ Ринок 10.

перше і одніє руске товариство аскураційне, (препоручене Всес. Духовенству і всім вірним Виреб. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріями всіх трьох епархій) забезпечує будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє зерні і соломи, сіно в стогах і будинках против вїд пожежних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

СТАН ФОНДІВ:

Фонд резервовий	3.874 зр. 47 кр.	176.143 зр. 87 кр.
Резерва премій	2.269 „ 40 „	
Фонд основний	1.000 „ 00 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 року 430.100 зр. 42 кр.

Шкоди зїжджують ся безпровадливо Полісє „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожежах гіпотечних.

На житє можна забезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних забезпечень в Кракові в як найкористіших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотаришене зареєстроване з обмеженою порєю, уділяє **пожички** за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відданих ручателів, і приймає **вклади** до опротокованія 4 1/2%.

Зголошення о уділені **агенції** в окрєностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята в 10 до 12 години рано.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять: з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців: посп. 11:44 рано; особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 вночі; особ. 6:10 рано; з Бурдженів, Іцкан, Гатин, Гадікальфи Гайбоки: особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 вночі; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудни; з Новоселиць, Боiana, Садагурі: мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером. З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня: особ. 9:48 вночі; особ. 1:44 вночі; посп. 8:15 рано особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудни. до Гайбоки, Гадікальфи, Гатин, Іцкан і Бурдженів: посп. 12:02 в полудне; особ. 4:10 по полудни; посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 вночі; особ. 6:35 рано. до Садагурі, Боiana, Новоселиць: мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудни. До Гайбоки приходять: з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева: мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудни (лиш з Карапчева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме	жиброди-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю). З Гайбоки відходять: до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів: мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межиброди-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35 по полудни (лиш до Бергомету). До Гадікальфи приходять: з Радівців: мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудни; мішан. 6:58 вечер. з Бродини: мішан. 1:20 в полудне; мішан. 6:58 вечер. З Гадікальфи відходять: до Радівців: міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудни; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудни. До Гатини приходять: з Кімполунгу, Вами, Гурагуморі, Качики: мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.	З Гатини відходять: до Качики, Гурагуморі, Вами, Кімполунгу: мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудни. До Іцкан приходять: з Сучави: мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудни; мішан. 5:45 по полудни; мішан. 9:40 вечер. З Іцкан відходять: до Сучави: мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудни; мішан. 7:25 вечер. До Вами приходять: з Русе-молдавиць: мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудни; мішан. 3:55 по полудни; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер. З Вами відходять: до Русе-молдавиць: мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудни; мішан. 3:10 по полудни. Поїзди між Вамию а Русе-Молдавицею їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станицях Вами, Драгоша і обох Молдавиць.	Карапчева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7:10 рано; мішан. 2:10 по полудни Карапчева відходять: до Чудина н. С.: мішан. 15 рано; мішан. 6:20 вечер. До Неполоківців приходять: Вижниць, Башківців: мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудни. З Волоківців відходять: до Вижниць, Башківців: мішан. 5:10 рано; мішан. 7:40 вечер. Лужан приходять: Заліщак, Кімшаня: мішан. 8:10 рано; мішан. 4:00 по полудни. Лужан відходять: Кімшаня, Заліщак: мішан. 8:10 рано; мішан. 7:00 вечер. До Кісбергу приходять: З Путич: міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудни; міш. 7:00 вечер. З Кісбергу відходять: до Путич: мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. 5 по полудни. Примітка. Час середно-європейський о 46 минут п'ять червоноцеского часу.
---	--	--	--

Людєе товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає **Созанський.**

трих они були би задоволені для уlepsення конфліктів між народами; 10) уложене способу примінення і устанавлене згідної практики при уживаню наведених полюбовних способів.

Національні спори.

На днях появилася в Відні брошура (о ній ми вже згадували), під заголовком: Die Nationalfrage in Österreich und ihre Lösung. Спори національні, що розбудились в Австрії з роком 1848., а в останніх літах заняли уми всіх народів і жителів, визвали не одного до написання твору на той темат.

Автори тих брошур старались розвизати питання національне, розяснити его, та доконали того в часті, з більшим, або меншим успіхом. Без сумніву, що розяснити таку тему, влягнути в її будучність, та подати найвідповідніший спосіб до усунення спорів, що виходять із питання національного, — то не мала річ. А коли ще возьмем на увагу труднощі, які зустрічає розвизка питання національного в Австрії спеціально, то можемо собі подумати, які комбінації виходять з голов менших мислителів, комбінації, що доводять часто до більшого затемнення питання національного, чим малі би їх розяснити.

До такої мети дійшов і автор вище зазначеної брошури; а коли згадуємо о ній, то тільки dlatego, що автор єй є бувший міністер просвіти, а нинішній член „Кола польського“ в раді державній, Поляк др. Мадейський. Тому і варто поговорити ближше о тій брошурі, щоби познакомити ближше наших Ви. читачів, як задумав др. Мадейський розвизати питання національне, а з ним і его одномишленники, то є шляхта польська, що грає на днях таку велику роль в австрійській політиці.

На вступі застановляє ся автор над розвиненням і над місцем національних спорів. Після него першу середоточку спорів становлять Німці, а другу Італійці — в протиставленю до неміських і неіталійських, то є до славянських народів. Реальний предмет спору становить дійсний стан пановання, а теоретична его форма виражає ся в житюбутю і розвитку славянських народів. Коли б Німці відносили ся неприхильно до змагань других народів, що побивають ся за національну свободу, тоді на місці виключеного німецького правління, настане спір поміж народами на політичній і національній почві. Спори заострили ще мовні розпорядження.

В наслідок того противні центри на спірнім національним полі віддаляють ся від себе що раз то більше,

а сторони, що знаходять ся на них, роблять ся що раз більше чужими взглядом себе.

Відтак приступає автор до средств і мій, що могли би повести до рішення питання національного. Він каже з натишом, що Чехи і Поляки мають право самі о собі рішати, так як они автономісти і повинні ними зістати. Лишаючи Чехів і Поляків на устороні, каже автор, що питання національне буде тоді рішене, коли краї і держава заматають свої жаданя в клуб національного питання. Насильне знуцане ся над Німцями не має місця у автора. Ясно розсіджені домаганя країв в питання національним допровадять, по гадці автора, до згоди між ворожо уснобленими народами.

Розділ і призначене компетенції в національних питаннях між краєм, а державою представляє собі автор ось так: Власть законодавча в справах шкільних належить до союму.

Посередній вплив на краєві шкільні діла мала би і рада державна; до неї належало би вставляти в бюджет розходи на висші і середні школи.

Що дотичить мови офіційної, то автор розрізняє офіційний язык властей центральних і останніх властей державних. Властям центральним і всім другим інстанціям для взаємних зносин лишає мову німецьку.

В поодиноких краях, як хоть би в Чехах, в Галичині та на Моравії повинен бути тільки один язык з языків краєвих признаний офіційним языком краєвим.

Для охорони національних меншостей предлагає автор засноване відділних інституцій репрезентативних. В тій цілі повинні основні закони висказувати точно, які права приналежать кождому із племен, що заселяють Австрію.

Дальше, треба би означити докладно компетенцію ради державної, союмів і правительств, щоби народи знали де їм шукати своїх прав. Відтак при державнім трибуналі повинен бути заложений національний сенат, для зашити поодиноких народів, а передовсім меншостей національних, против порушення існуючих законів і розпоряджень. На конець повинні бути засновані національні краєві шкільні ради, де би національні меншости могли найти заштиту перед майоризацією в тілах парламентарних.

Міжнародна політика в р. 1898.

IV.

(Австрія.)

В заграничній політиці стояла Австрія при тридержавнім союзі, старала

ся з всіма державами бути в добрих відносинах. Відносини з Росією набрали тим більшої отвертості через поїздку гр. Голуховського до Петербурга. У французькій виставі на будущий рік Австрія бере також не послідну участь і підготовляє ся заздалегідь, щоби гідно виступити зі своїм культурним дарунком перед лицем світа. Про відносини до балканських народів ми вже згадували. Зазначити ще належить, що Австрія брала також участь в уладженю мирних відносин на Креті, а відтак, коли вирінула кандидатура грецького князя Юліана на завідателя острова, Австрія уступила ся разом з Німеччиною від сеї справи, полишаючи єї чотиром иншим державам.

При кінці року прийшло до вісних перепалок з Німеччиною з причиною видалявань австрійських підданих. Іа дотичну інтерпретацію в раді державній відповів президент міністрів гр. Тунсправедливо, але різко. Се дало причину німецькій прасі до зайлої агітації против Австрії, доки віденська урядова часопись не вияснила і злагодила полеміку слова керманіа правительств. На ті покінчила ся та справа.

Впливи Австрії на Сході не великі, але все таки здобуває собі там австрійський промисел і торговля виділяються. Для береження австрійських торговельних інтересів від'їхав сим ілдані військовий корабель з пристани в Подна східні побережа Азії. Се перша того рода місія австрійської флоти. Також і у Вашингтоні австрійський консул має змінити ся на амбасаду для більшої поваги і скоршого поладжування інтересів австрійських підданих.

Велику частку свого значіння і поваги у міжнародних зносинах завдає Австрія своєму монархові, котрий є найпопулярнішою і найбільше любленою особистістю між монархами Європи. Доказом того було задивляюче число коронованих голов, що зголосили свій приїзд на ювілейні торжества у Відні. А коли столиця покрила ся жалобною основою, велика участь високих представителів всіх держав доказала наглядно, що так у суцільній, як у веселій хвилі наш монарх заживає всюди сердечної симпатії і поважання.

НОВИНКИ.

Чернівці, 21-го січня 1899.

Вибори до ради громадської в Чернівцях закінчили ся вчера. На 33 радних не вибрано ані одного Русина! Навіть на стілько не мали махери виборчі почути справедливості, щоб на

місце помершого радного Русина д-ра Залозецкого вибрати якого Русина. Немов на сьміх поставили в І-ім колі кандидатуру нотаря Дрогомирського — віддали на него лише 44 голосів (в тім вже є почислені і рускі голоси!) До тіснійшого вибору увійшов Русин др. Василь Ключенко. Думає ми, що хоч при тій нагоді поправлять махери кривду заподіяну Русинам. Ні! Головний махер радник суду Ціргофер видав універсал, аби голосувати за д-ром Сведлем! Тепер ликують Німці, але ще раз і ще раз так само нехай собі поштулять, а тоді на певно не будуть вже більш ніколи на Буковині ликувати!

Гасло виборче Німців в Чернівцях було: німецький характер міста Чернівців! Таке гасло підняли вони, так якби тут хто небув і колинебудь загрожував бжт і права Німців.

Ми ніку не можемо добачити причини, чому піднято таке гасло; хіба просто на те, аби про вокувати не-німецькі народности. Бо ану-ж при першій діншій нагоді і ненімецькі нації підуть за прикладом Німців і підіймуть таке саме гасло: руский або волоский характер краю? По руски або по волоськи в суді і в уряді, по руски або по волоськи в школах! А що тоді буде з німецьким характером Чернівців? — Пощо викликати воюна з ліса? Пощо дражнити? Бо се тепер річ певна, що таке поштуване Німців затьмалить собі добре Русини.

Окрім того Русини ще і се дуже добре знають, хто то був властивим і spiritus agens при виборах, особливо з першого кола, і се собі також добре затьмалить. Кривдою нашою ніхто не буде ситий, при нагоді будуть Русини знати, яку мають дати відповідь. З нею годі грати ся. Кривда викликає іречене.

Подумати, що се зробили Русинам фінанси їх з союму краєвого — просто болю. Не для Русинів соромно, а для ко пильного. Побачимо, чи се на добре вде тим, що зухвало дончуть Русинів.

Вечерок тов. „Союз“ заповідає ся до величаво. Зі всіх сторін Буковини, як поблизьких околиць. Галичини дістмо прошеня о надсилане запрошеня. Прямо при тім Ви. Публіку, що єще не стала запрошеня з причини незалежності від комітету, удати ся ласкаво до тов. „Союз“, а він їх випле. — Комітет.

Сидіти філії тов. „Руска Школа“ в Кішми уконститутован ся на днях в свій спосіб: 1) п. Іларій Стра-тук, к. к. інсп. шк. в Кішми, яко голо тов.; 2) п. Евгений Жуков-ский дирек. шк. ріль. в Кішми, яко заступник голови; 3) п. Віктор Івасюк, наду в Лашківці, яко писарі 4) п. Дмит Павнел, надуч. в Валаві яко

придбати гроший, але власти — вже не набудеш. А мені потрібно слави, гроший і власти... І я вибрав літературу.

От шлях, яким можна дійти до чого хочеш, коли йти розумно. Література, взагалі та журналістика особливо. З сього я повинен почати, — став я на тому і, скінчивши курсу в університеті, взяв ся до діла.

Що-б бути літератором, треба мати талант... Стара, заїзджена думка... А крім таланту потрібно ще праці та посидючости, бо, щоб написати яку небудь велику повість або роман, треба таки не мало посидіти коло них та попрацювати, хоча-б і механічно. А як нема таланту? Не всі-ж справді так талановиті, як Золя, Доде, Мопассан, Тургенев, Толстой... Та для мене, врешті, й не важно, чи єсть у мене талант, і я зовсім не бю на популярність талановитого письменника. Я бачив російських талановитих письменників: вони їздять трамваем та обідають в молочарнях. Я їм ніколи не заздрював. Та й до того-ж що се за талановитість? Одия прекрасно описує побут дрібних урядників, другий незле розповідає сцени з купецкого побуту. Але побут дрібних урядників вже описаний Гоголем, Достоевським, а Островський

до краю простудіював кушців. Тургенев і Толстой описали російське дворянство. Що-ж лишаєть ся? Ні, ні! все се не те... не те... Я не претендую на талант першорядного артиста, бо не хочу їздити трамваем і обідати в молочарнях, від чого визволились Толстой і Тургенев лиш через те, що у них був дідичний достаток. А у мене нічого дідичного не ма, і скінчивши університет, я мав всього якихсь нікчемних п'яти-шість тисячів, з якими доводилось виступати на шлях до слави, власти та багатства. Ані трошки не вагаючись, я майже всі ті п'ять тисячів стратив на обстанову моєї квартири та на модну гардеробу.

Уладнавши ся в своїй гарненькій квартирі і стративши майже всі гроші, я в той час почув себе на якійсь розпутьті. Журнально-літературний шлях вже був вибраний! в ресторані, в якому кожного дня я сидів, я завіз деякі користні знайомаства... Не подумайте, що я шукав дружби з талановитими літераторами, о, ні! Се народ цілком не користний! Але я познакомив ся з шефом одного чималого періодичного видання. Люди, що стоять коло гроший, найбільше користні та впливові люди. Голова контори завше може зробити для вас більше,

ніж сам одвічальний редактор. Коли голова контори дасть вам солідний завдаток, то редактор вже мусить містити ваші статі, щоб не пропали гроші.

Я почав з людей, що ходять коло гроший, а не коло самої справи. Таким чином я познакомив ся з одним таким шефом, з'увів йому подобатись, він запросив мене в своє видання і сам забалакав навіть про завдаток. Завдаток я взяв і... треба було починати, а з чого почати — я цілком не знав ще... Замислений ішов я раз по Невському проспекту і так мене захопила справа, що я став навіть придумувати теми. На розі Великої Конюшенної я віч-на-віч зустрів ся з одним моїм приятелем, Петєю Столбухином, що саме вернув ся з Парижа.

— Cher ami! У тебе дуже вузка краватка. Таких вже не носять — мало не з самого початку завив Петя, дотикаючись двома пальцями до квітника моєї сорочки.

— Де не носять? — спитав я. — Ні в Парижі, ні в Лондоні... Я саме звідти... До вас ще сюди не дійшло, але місяців через два, сподіваю ся, що дійде...

Я вдарив себе по лобі і забувши навіть стиснути руку Петі Столбухи, заскочив в книгарню Меліе.

„Дійшло“, думав я, „але дійшло...“ нові краватки доходять місяців два — нові ідеї ідуть довше... Для х потрібно, що найменше, рік а півтора“.

І без пів години я сидів вже у себе дома, риючись в цілій купі брошур книжок, журналів, що вийшли останній рік і що я забрав у Мелі Ніколи на своїм віку я не правив так запопадливо. Я вибирав те, і „напряма“ і, — на жах мій — не знайшов ні ідей, ні напрямів.

Я спав тої ночі. У ранці прокинувся з болем голови і з огидою віддав на купу книжок, журналів та брошур, що валялись на моїм рі.

„Хто нарешті, тепер там вселавлений, популярний, хто в моді?“ — думав я, і не міг одповісти собі.

Я звів Пер Люті, Мопассан, Бур — популярні письменники, але було не те... се були беллетристи. Далі йшли поети від Поля Верна до Люя Ратисбона, Нарешті Терлінк, яко драматург, новий Шер. Але все се було не те... не Я зробив кілька проб: написав дитинки а Іа Мопассан; маленький орошний начерк на взір Пера оті; невеличкий лю-

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Як загально звістно, Ріхтера скринки з камінцями до будови суть найліпшою дїточою забавкою.

Вони є однією забавкою якою діти тренують цїкавити ся і не кидають її по кількох днях. Тому є вони найдешевшим подарунком і вразом і найзнаменитшим для великої вартости у вихованню дїтий і задля досконалого виконання.

Вони є взагалі найліпшою річю, яку дітям можна подарувати для забави і заняття. Нова скринка № 28 містять в собі 2581 камінчик до будови з якорем, 14 зошитів з зображеннями, 11 зошитів з вативаними зображеннями, 10 картинок, 11 зошитів омакованих, 2 пляшки і т. д. за ціну 177 коп., є безперечно найгарнішим подарунком, який дітям можна зробити.

Ріхтера скринки з камінцями до будови, заосмотрені якорем можна дістати у всіх ліпших торговельних закладах по цінах від 40, 75, 90 кр. до 6 зр. і вище, а на доказ, що є правдиві, мають фабричну марку „якор“. Всі скринки з камінцями до будови без якоря є під роблені меншої вартости, котрих рішучо не треба приймати. Новий багатолістрований цїнник розсилає ся на зажаданє даром і франко.

Новина!
Штука терпеливості і забава товариства з якорем.
Близкий цїнник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-ка,

перша аустро-угорська ц. к. прив. фабрика скриньок з камінцями до будови.
Контора і склад: 1. Operng. 16. Відень. Фабрика XIII./I. Hietzing Rudolfstadt (Thüringen), Olten, Rotterdam, London, New-York 215. Pearl-street.

СТІННИЙ РУСКИЙ КАЛЕНДАР НА РІК 1899
з червоним друком, продає
Друкарня товариства „Рускої Ради“
по 15 кр.,
а з пересилкою поштовою 18 кр.

Всі роди живих і свіжих риб
можна що дня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темпльова ч. 1. (Готель під чорним орлом.) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавіру, сардинок, морських петругів, оселедців і всілякого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовлення на весілля, балі, ширі, а поручення з провінцій залагоджує ся до кожної стації поштової скоро і совісно.

З поважанем **С. ЕБНЕР.**

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців:
посп. 11:44 рано; особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 вночі; особ. 6:10 рано;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадікфальфи
Гайбоки:

особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 вночі; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудні;
з Новоселиць, Бояна, Садагурі:
мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером.

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня:
особ. 9:48 вночі; особ. 1:44 вночі; посп. 8:15 рано; особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудні.

до Гайбоки, Гадікфальфи, Гатин, Іцкан і Бурдуженів:
посп. 12:02 в полудні; особ. 4:10 по полудні;
посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 вночі; особ. 6:35 рано.

до Садагурі, Бояна, Новоселиць:
мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудні.

До Гайбоки приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудні (лиш з Карапчева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме-

жиброді-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю).

З Гайбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межиброді-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35 по полудні (лиш до Бергомету).

До Гадікфальфи приходять:

з Радівців:
мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудні; мішан. 6:58 вечер.

з Бродини:

мішан. 1:20 в полудні;
мішан. 6:58 вечер.

З Гадікфальфи відходять:

до Радівців:
міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудні; міш. 7:20 вечер.

до Бродини:

міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудні.

До Гатин приходять:

з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 1:10 полудні; мішан. 6:20 вечер.

З Гатин відходять:

до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудні.

До Іцкан приходять:

з Сучави:
мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудні; мішан. 5:45 по полудні; мішан. 9:40 вечер.

З Іцкан відходять:

до Сучави:
мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудні; мішан. 7:25 вечер.

До Вами приходять:

з Рус-молдавиць:
мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудні; мішан. 2:40 по полудні; мішан. 3:55 по полудні; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер.

З Вами відходять:

до Рус-молдавиць:
мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудні; мішан. 3:10 по полудні.

Поїзди між Вами а Рус-Молдавицею їдуть від часу до часу. Розвідати можна на стаціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:
мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудні

З Карапчева відходять:

з Чудина н. С.:
мішан. 9:10 рано; мішан. 6:20 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вашиць, Ванківців:
мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудні.

З Неполоківців відходять:

до Вашиць, Ванківців:
мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер.

До Іцкан приходять:

з Задіак, Кірмані:
мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудні.

З Іцкан відходять:

до Кірмані, Задіак:
мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер.

До Карапчу приходять:

з Іцкан:
міш. 9:20 рано; міш. 4:10 по полудні;
мішан. 7:00 вечер.

З Карапчу відходять:

до Іцкан:
мішан. 7:45 рано; міш. 11:00 рано; міш. 5:25 по полудні.

Пізнатка.

Час середно-європейський іде о 46 минут п'ятьше від московського часу.

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дїтий

(зі сукна, плющу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбунди, порохівники з шовку і могогару з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дїтий, загортки, шлафрони, футра міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всі річи входячі в той ґах з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Провіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство аскураційне, (препоручене Всєх. Духовенству і всім вірним Преосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трех єпархій) обезпече будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в рії і соломі, єїно в стогох і будинках против шїд пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діялости з днем 31-го грудня 1897.

СТАН ФОНІВ:

Фонд резервовий	7374 зр. 47 кр.	176,143 зр. 87 кр.
Резерва премій	5239 „ 40 „	
Фонд основний	50 „ — „	

Визначені шкоди до кінця 1897 року 430,100 зр. 42 кр.

Шкоди ліквідують ся **безпротоочно**. Район „Дністра“ приймає **Банк** **красвий** при пожичках іпотечних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористішших** комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **пожички** за оплатою 6 1/2% за інтабуляцію або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **вкладни** до опроцентованія по 4 1/2%.

Зголошенє о **уділенє агенції** в окрєстєх, где нема близько агенції „Дністра“ **приймає ся**.

свих у Відні завдячують Молодо-Русини інструкції, які що-до виборів дістав гр. Гоеє, (гарні інструкції, не ма що казати! — *Ред.*) а також іменоване окремого руского інспектора шкільного Молодо-Русина п. Ом. Поповича, що перед(?) іменованем умів здобути собі довіре Поляків. (Де-ж то іменоване на інспектора? — *Ред.*). Між тим подучивши за міністерства д-ра. Мадейского, а потім за міністерства гр. Баденього ряд важних концесій (?!), покинули Молодо-Русини Поляків і звязалися з тим цинкіше з привительством краєвим, що їх „gorliwie (!) porieci“ против Волохів і Поляків. Союз між Поляками а Молодо-Русинами стався тим чином неможливим, бо інспектор руский випирає (!) польську мову, де може, наколи в Галичині число руских шкіл росте. (Що то за чудова логічна звязь! — *Ред.*) Радикальний напрям партії молодорускої (помимо того, що Молодо-Русини йдуть з правительством) робить Русини неспосібними порозуміти ся з Поляками. Таке порозуміння є тепер неможливе, тим більше, що Поляки хіба не легко забудуть як невдячною (? — *sancta simplicitas!* — *Ред.*) відплатили ту підмогу, котру мали від Поляків і як легко вирекли ся своїх союзників, щоби в заміну дістати ся в протекцію правительства краєвого. Тверджене, мов би то Поляки на Буковині стреміли до винагородження Русинів є натурально безвідставне і видумане его лиш на то, щоби надати їмби то яку резонну причину теперішній політиці польській. Противно можна сказати, що Поляки по селах русчать ся; если маємо приміром тут і там до діла з католиками латинського обряду, що говорять ліпше по руски, чим по польски, то чейже можна в тім добачати доказ (!) зрусчення і випадки переходу з обряду латинського на уній не належать до рідких. Для Поляків тим чином виходить нечувана трудність; виступати против Молодо-Русинів тяжко, супротив того, що в Галичині не устать проби погодити Поляків і Русинів, (іменованем Куїзовского! — *Прим. склад.*) а Поляки буковинські не рад би ділати в таким напрямі, що міг би принести шкоду Галичині; з другого боку поводити ся тривало і певно з Волохами Поляки зможуть лиш тоді, если Поляки виступлять отверто против попірання (певно при виборах до ради мійської! — *Ред.*) нашими германізаторами Молодо-Русинів; а в кінці і вгляді славянські не дозволяють виступати против Русинів, а та хистка політика супротив Русинів, з котрими з повніше згаданих причин разом йти не можна, утруднює порозуміння з Волохами.

Tribus ligitantibus quartus gaudet, а ними є Німці.

О них пише „Ruch Spoleczny“ таке:

„Є їх не багато, бо відчисливши родини військових і урядників, та значну часті жидів, начислимо їх на яких 30 тисяч. Сей нарід не відгравив сам собою ніколи важної ролі, хотий німецькі колоністи, що повстали за Йосифа II., відзначають ся замилованем до праці, ліпшою управою ріш, передовсім знанем огородинства і — що йде за тим — більшим добробитом, чим осаді рускі, волоські, та польскі. Але впливу жадного не мали і не мають німецькі колоністи на мужика руского або польського, і так як в Галичині не навчить ся наш мужик від колоніста нічого. Наводимо то тому, щоби більше ослабити теорію, що буковинські Німці є тим елементом, що піднісє культуру поміж пиятомим буковинським населенем.

До того не уповажяє їх також і число, бо є їх 10 разів менше чим Русинів і Волохів, а нема їх більше як Поляків. Мимо того грають они до тепер, а властиво в тій хвили, більшу чим коли инді, головну ролю, а то тільки завдяки правительству, що опирає ся на тім, що німецький язык є конечним зв'язником між так ріжними народностями на Буковині. Дійсно, що годі сказати, як би належало вчинити. В північній часті краю переважають Русини, в південній Волохи. Німці і Поляки є розкинені ту і там. Вірмени і Маляри мешкають в деяких оселях. Виявляючи повіт кінмаєцький, що є чисто руский, і кимполонівський, що є чисто волоський, майже нігде не можна говорити о одноставній заселеню. Але з того не виходить, щоби уживати мови німецької яко средства до германізації і доходити до твердження, що край або міста мають німецький характер. Оно є ясным, що то що иншого уживати німецької мови яко такої, що лучить в житю щоденним ріжні народности, а що иншого є, надавати тій мові народний характер.“

Далі нападає „Ruch Spoleczny“ на Німців-германізаторів, кажучи, що они не вдоволяють ся характером Буковини deutsch-österreichisch, але хотять з неї зробити deutsch-national. Ані президент краю, ані президент суду, ані директор екарбу, почти, не знають языків краєвих; навіть краєвий інспектор шкільний і референт адміністраційний ради шкільної краєвої не знають мов краєвих. А то всьо відбиває ся найбільше на Поляках,

бо Русинам і Волохам мусять власти робити від часу до часу деякі уступки.

Далі говорить ся о тім, що на зібраннях публичних не вільно говорити по польски, хотий жидівським жаргоном дозволено.

В школах, що założено в послідних літах, не учать по польски, а де давнійше учили, там тепер того нема. Відтак згадує ся о колишнім наміренім розв'язаню школи, що була в Чернівцях під опікою католицкого добродійного товариства.

Відтак пише „Ruch Spoleczny“ про послідні вибори до ради державної і до сойму, вчисляє подрібно, кілько яке сторонниство дістало мандатів посольських, жагуючи ся разом, що Поляків скривджено, от хоть би і тим, що з урні торговельної не вибрали Поляка, тільки жиди. Ту гадку пониже тим, що буковинська торгівля є виключно в руках жидів і Поляків (!).

Далі приписує „Ruch Spoleczny“ Німцям-католикам брак всякої переданности до зверхности польської католицкої, се-б то до архієпископів львівського. Ту гадку потверджатим, що підчас побуту єпископа Вебера на Буковині важили ся Німці католики висказати отверто в очі, що як духовенство римо-католицке не перестане польонізувати буковинських Німців, то они готові перейти на протестантизм. По висказаню таких гадок, хотий властивої їх сути „Ruch Spoleczny“ навіть і не дотикає, каже він, чому Поляки не боронять ся, або що найбільше роблять дуже мало для оборони. Ту треба признати ся не до одної вини, найпаче до лїниветва, хотий стрічають ся також не малі перешкоди.

Оборона польського населеня полягає майже у всіх усядах на стані сьвященничім і шляхотським; міщани оставали звичайно по заду, бо мають в собі багато чужих елементів, що доперва з часом набирають національної самосвідомости.

Ту вчисляє „Ruch Spoleczny“ заслуги“ духовенства і шляхти. Про се ми не маємо що і згадувати. Приміром про заслуги єв. йотровского з Салагури писали вже досить.

Дальше при обговорюваню оєдшту оборонних для польського єементу порушає „Ruch Spoleczny“ також справу Вірмен, але про ту важну справу напишемо вже в слідючій числі.

Політичні замітки.

3 Угорщини.

В соймі угорським поіменні голосував. Суботнійше засідає зійшло на три таких голосуваннях, при котрих розділо ся, чи три послы мають гворити перед приступленем до порядку денного, чи ні. В кінці відкинено всі три внесеня, але на порядок денний не сало вже часу. Дальший хід порядку денного відложено на слідюче засіданє а находити ся в нїм вже тепер шість поіменних голосувань.

Независимо від тих безплідних засідань сойму, де опозиція виступає із всею безоглядністю на державні справи, вде правительством компромісові переговори з селізною витривалістю. Мужі двіра угорських опозиційних партій мали по кількогодичній нараді заявити, що не можуть прийняти компромісових предложень правительства. Опозиція має бути огірена з той причини, що Бані проект посередництва Целя в угодовій справі влучає відкинутий формі, ніж та, на котру годна є корона. Проект Шеля виходить з той точки погляду, що право горични, містаче ся в §. 68. угодового коня з 1867. року, не лиш не має тїя впрочене, але має бути виразно визнає в новій угоді. З другого боку відокоржавне становиско монархії має тї в той спосіб узвзгляднене, що сльнісь цювого округа на вії не ли не має бути порушена, але буде оно унана в будучім законі. Отже опозиція домагає ся, щоби в першій парграфі нового закона було виразно зазначено право Угорщини до самостійного заряду, а рівночасно піднесене що міністра справ виїшних до заключеня торговельних договорів з чужими державам до 1903. року. Мимо резолюцій, прийнятих на конференції опозицій, щоділовідь правительства не видає

краща частина російського освіченого суспільства радо зустріла появу нового таланта в особі Авенира—Гедоника та з одушевленням прочитала його „Зітхання чайної рожі“ Ми посліпаємось оповістити читачів наших, що в портфелі редакції єсть ще скілька етюдів молодого письменника, які небавом мають появили ся у нашому виданні.“

— Слухайте, — звернув ся він до мене, коли ми з ним вперше після того зустріли ся. — Напишіть нам ще що небудь на взір тої дурниці. Ваша „Чайна рожка“ — річ безглузда, але се знимає бучу і тим самим побільшує передплату... Робіть більше галасу — се головне, що потрібне в літературі.

Я написав „Крик журавля“.

На сей раз навіть найсерйозніші видання обізвали ся на мій „Крик“. Появили ся пародії, і імя Авенира—Гедоника стало все частійше вживати ся серед суспільства, на рівні з іменами атлета Дубоносова, та біцикліста-чемпіона Мурло.

За „Криком“ пішли далі „Сльози зеленої жаби...“ В двох-трьох журналах появили ся вже прихильні рецензії. Знайшли ся критики, що в моїх туманних образах вбачали яскраві символи. Один говорив, що

в „Крику журавля“ я натякав на армянську справу, а другий — що „Сльози зеленої жаби“ — не що друге, як памфлет з поводу меліорацийного кредиту.

„Пурхливу конвалію“ (мій дальший етюд) толковали на двоє: одні казали, що се стаття з поводу біржевої горячки, другі — що се замаскована проповідь буддизму.

За яких небудь два-три місяці „Авенир-Гедоник“ побив рекорд атлета Дубоносова і біцикліста Мурло. Я порішив, що настав час розкрити мій псевдоним серед моїх знайомих і коло моїх знайомих зразу і значно розширило ся. Всі старали ся о знаомство зі мною. Книжечку, маленьку, гарну книжечку моїх етюдів, які я вже встиг зібрати і видати під заголовком: „Леніметри“, можна було подбати і в гарненьких будуарах наших дам, і в робочих кабінетах значних адміністративних та фінансових тузів. Ніхто не розумів, що значить слово „Леніметри“, але ніхто не наважав ся звернути ся до мене за поясненем. І добре робили, що не звертали ся, бо я й сам не знав, що таке „Леніметри“. Се слово мені приснило ся і я поставив його на чолі моєї книжки. Але і мої читачі, і я сам вдавали,

що ми добре розуміємо його значіння і дами гадали, здаєть ся, що се якийсь біржевий термин, а тузи думали, що се з Конфуція.

Слава, так бажана слава, починала вже розкривати мені свої обійми.

Час було подумати і про другі два завдання, се-б то: про достаток і власть. Редакція збільшила мені гонорар і дала широкий кредит по часті завдатків. Але се, видима річ, зовсім ще не багатство. Один адміністратор закликав вже мене до себе в губернію, за урядника особливих доручень, але що-ж се за власть? Я жду кращих перспектив і, здаєть ся, діжду ся їх.

Місяців зо три перед сим я сидів в кабінеті одного адміністратора. Ми курили цигара і перекидали ся короткими фразами... Здобутком того стало ся, що я написав мій маленький етюд „Перельотні соловії“ і що мене призначили до одного центрального уряду.

В „Перельотних соловіях“ дехто вбачав символ нового, що мав народити ся, департаменту, а в центральному уряді, куди я став на службу, мої колеги прийняли мене прихильно, але й не без деякого непевного страху.

алі, зовсім вже недавно, я написав етюд „Кропивяні незабудки або жибі фільософа „Вір-Мал-Ю“, а пра мене вибрано в директори нов акціонерного товариства.

Годя написав дві статті, одну з заголовком: „Про потребу доповнєня в уряді для дозволу справок почсень“, а другу — „Проект в'язкового придбання акцій для майного розкладу народнього ботва“. Ні в тій, ні в другій немає нічого декадентского, та коли ми все-ж не зовсім ясні, то се лиш для того, щоб можна їх повери в той чи другий бік.

Я лїнив декадентство, але імя Авенир-Гедоника не тільки не забудеть, але що далі набувати ме всеїшої популярности. Я вже захожуся небавом приступати і до иньх завдань мого жити.

Не рю-ж я завше був певний, щодіжду до людей, не зовсім зв'язних...

З російського перекладу
О. Вілюсєнко.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Як загально звістно, Ріхтера скринки з камінцями до будови суть найліпшою дїточою забавкою.

Вони єдиною забавкою якої діти тривало цікавлять ся і не кидають її по кількох днях. Тому є вони найдешевшим подарунком і заразом і найзнаменитим для великої вартости у вихованню дітей і задля досконалого виконання.

Вони є взагалі найліпшою річю, яку дітям можна подарувати для забави і заняття. Нова скринка № 28 містить в собі 2581 камінець до будови з акором, 14 годинів з взорами, 11 годинів з виснаженими взорами, 10 картин, 11 вояків опанований, 2 п'яни і т. д. за ціну 177 корон, є безпеченно найгарнішим подарунком, який дітям можна зробити.

Ріхтера скринки з камінцями до будови, заосмотрені акором можна дістати у всіх ліпших торговельних забавок по цінах від 40, 75, 90 кр. до 6 ар. і вище, а на доказ, що є правдиві, мають фабричну марку „акор“. Ці скринки з камінцями до будови без акора є під роблені меншою вартости, котрих рішучо не треба приймати. Новий богатий ілюстрований цінник розсилає ся на зажадані даром і франко.

Новина!
Штука терпеливості і забава товариства з акором.
Близкий цінник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-на,

єрша аустро-угорська ц. к. прив. фабрика скринок з камінцями до будови.

Говтора і склад: 1. Operng. 16. Відень. Фабрика XIII/I. Hietzing Rudolfstadt (Thüringen), Olten, Rotterdam, London, New-York 215. Pearl-street.

СТІННИЙ РУСКИЙ КАЛЕНДАР НА РІК 1899
з червоним друком, продає
Друкарня товариства „Рускої Ради“
по 15 кр.,
а з пересилкою поштовою 18 кр.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі
жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могоу
з перших віденьських і берауль-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчинови, Гавельони

і всі річи входячі в той ґаж з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і єдине руске товариство асекураційне, (препоручено Всес.
Духовенству і всім вірним Впроесьв. Митроп. і Преосьв. Еп. Орди-
наріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє,
скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і солоді, сіно в стогах і
будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з дня 31-го грудня 1897.

СТАН ФОНДІВ:

Фонд резервний	73.874 ар. 47 кр.	176.143 ар. 87 кр.
Резерва премій	52.269 „ 40 „	
Фонд основний	50.000 „ — „	

Визначені шкоди до кінця 1897 року 430.100 ар. 42 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Поліси „Дністера“ приймає **Банк**
красний при пожежах гіпотечних.
На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові в як **найкористітійшій** з комбінацій.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

єтоваришенє зареєстрованє в обмеженої порукою, уділяє **позички** за оплатою
6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ругителів, і приймає **вкладки**
до опрочентованія по 4 1/2%.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенцій
„Дністра“ **приймають ся.**

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 10 до 12 години рано.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести.

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувший секундарний лікар при ц. к. шпітали ім. Рудольфа
у Відні і бывший лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4
години по полудни.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейского.

До Чернівців приходять:

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців:
посп. 11:44 рано, особ. 7:05 вечер; посп.
7:59 вечер; особ. 2:30 вночі; особ. 6:10 рано;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадікальфи
Глібокої:
особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 вночі; посп. 7:55
рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудни;
з Новоселиці, Бояна, Садагурі:
мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером.

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня:
особ. 9:48 вночі; особ. 1:44 вночі; посп. 8:15
рано; особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудни.

до Глібокої, Гадікальфи, Гатин, Іцкан
і Бурдуженів:
посп. 12:02 в полудне; особ. 4:10 по полудни;
посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 вночі; особ. 6:35
рано.

до Садагурі, Бояна, Новоселиці:
мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудни.

до Глібокої приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця
і Карачева:
мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудни (лиш
з Карачева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме-

жиброді-Карачев лиш від 1-го липня до 15-го
вересня в понеділок і п'ятницю).

З Глібокої відходять:

до Карачева, Сторожинця, Бергомету,
Межибродів:
мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межи-
броді-Карачев лиш від 1-го липня до 15-го
вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35
по полудни (лиш до Бергомету).

До Гадікальфи приходять:

з Радівців:
мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан.
1:20 по полудни; мішан. 6:58 вечер.

з Бродини:

мішан. 1:20 в полудне;
мішан. 6:58 вечер.

З Гадікальфи відходять:

до Радівців:
міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по
полудни; міш. 7:20 вечер.

до Бродини:

міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудни.

До Гатин приходять:

з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.

З Гатин відходять:

до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудни.

До Іцкан приходять:

з Сучави:
мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан.
1:15 в полудни; мішан. 5:45 по полудни; мішан.
9:40 вечер.

З Іцкан відходять:

до Сучави:
мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан.
10:10 рано; мішан. 2:30 по полудни; мішан.
7:25 вечер.

До Вами приходять:

з Рус-молдавиць:
мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан.
2:40 по полудни; мішан. 3:55 по полудни;
мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер.

З Вами відходять:

до Рус-молдавиць:
мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан.
9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по
полудни; мішан. 3:10 по полудни.

Поїзди між Вамою а Рус-Молдавицею
їдуть від часу до часу. Розкладати можна на
єтаціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

До Карачева приходять:

з Чудина н. С.:
мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудни

З Карачева відходять:

до Чудина н. С.
мішан. 9:15 рано; мішан. 6:20 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вижиці, Вашиківців:
мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудни.

З Неполоківців відходять:

до Вашиківців, Вижиці:
мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер.

До Лузан приходять:

із Заліщик, Кіммані:
мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудни.

З Лузан відходять:

до Кіммані, Заліщик:
мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер.

До Карльсбергу приходять:

з Путин:
міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудни;
мішан. 7:00 вечер.

З Карльсбергу відходять:

до Путин:
мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш.
5:25 по полудни.

Примітка.

Час середно-європейский іде о 46 минут п
нійше від черновецького часу.

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях

За редакцію відпо відає **Іван Созанський.**
з зарядом Володислава Секерського

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламу неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 "	— "
на чверть року	5 "	— "
на місяць	1 "	70 "

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і надешитість за ілюстрації
платні в Чернівцях.

Іменованя консисторских совітників.
В Чернівцях розійшла ся вже чутка що до іменовань консисторских совітників, а „Patria“ аж казить ся, що ті іменованя не випали на гадці румунізаторів. — Хоть отже ті іменованя що не оповіщені у „Wiener Zeitung“, то подаємо їх на підставі тих чуток, які ходять в Чернівцях.

Іменовані консисторскими совітниками Русини: о. **Александр Манастирський** з Дорошівців і о. **Георгій Ганіцький** з Сергіїв.

Почетним совітником конс. іменований проф. університета д-р. **Е. Воюцький**.

Протоіерем катедральним іменований о. **Георгій Іласевич**.

Для руского народу — рускі священники.

Під заголовком „casa națională rusească — D. Irimiciu“, помістила Patria в ч. 221 з 11/1 с. р. анонімну допис, де завзиває ся знов консисторию, щоби укарали впр. о. катехита Єремійчука за его відозву до збирання складок на „Народний Дім“, котрий є „cîmbul uniților“, бо провадить борбу „contra bisericeii“, роблячи ріжницю межі священниками Русинами — і Волохами.

Ся погроза консисторією є зовсім не на місяці, і вона не страшна, а я знаю, що о. Єремійчук потрафить нашу найпершу інституцію і себе самого гідно оборонити; все-ж таки позволю собі на фальшиві і лицемірські виводи Patria в нашій найбільше в краю розповсюдженій часописи відповісти, щоби кожному з

Русинів було ясно, як тяжкою опікою для нас є румунізаторське духовенство, і що ми повинні всіх сил докладати, аби визволити нарід зпід сего ярма.

Насамперед хоче Patria доказати, що священник гр. пр. рускої народности може хосенно трудитись в парохії замешканій Волохами (un preot gr. or. de națiune rusească poate lucra cu succes în o parohia locuită de Români) і наводить на се „Русинів“ Totoiescul-a з Манастири і Nichitovici-a з Білки, котрими їх волоскі парохіяни зовсім задоволені.

Хоть подібних випадків, де „Русин“ займав би посаду о волоскій парохії, крім сих двох на 318 посад священничих, дійсно нема, то Patria їх наводить поіменно, аби ніби то фактами ратувати тих понад сто Волохів, що осіли ся на чисто або переважно руских парохіях.

Цілий світ знає, що ні одного Русина священника у волоских сторонах нема, бо одно, що Волохи до того ніяким чином не допустили би, а друге, що Русини мають доволі простору між своїми людьми. Але коли найзидики-Волохи на рускі парохії є отвертими ворогами того народу, з котрого живуть, і серед нашого руского народу працюють для неї а не свого інтересу, то ті два згадані ніби то Русини давно вже махнули рукою на своє руске походження; вони пристали цілковито до життя своїх волоских прихожан, і їх пісню піють.

Якби так само зробили і тоті Волохи священники, що розміщені на руских посадах, як ся і вони пристали душею і серцем до руского народу так, як то зробили Totoiescul і Микитович на волоских

парафіях, тоді устали-б всі наші жалі, бо і ми мали би „preotii dupa legea lui Melchisedec“.

Що Totoiescul давно вже не Русин, на се найновішим доказом его поступоване при виборах соймових, описане в „Рускій Раді“, як сей панотець розпинав ся за волоским кандидатом в Сереті і більше ніж інші румунізатори накидував ся на наших щирих виборців серетського повіту мокрим рядном.

Другий „Русин“ Nichitovici з Білки, чоловік маєтний, бездітний і на склоні літ, ніколи не признавав ся до Русинів, навіть до своєї родини по сім боці Прута, щоби не дай Боже не виймати шельога з своєї мошени для „уніятів“ та з волоским грошем зробити так, як то зробив з руским грошем его антенат Cocirla, Gribovici і т. д.

То-ж Patria, чи можна сих панотців назвати Русинами? Чи можна відтак казати, що між Волохами є священники Русини, котрими Волохи задоволені?

Є ще більше ніби то „Русинів“ в сторонах волоских, але тих Patria вже не наводить, бо їй стидно перед нами. Є ще: Vorobchievici в Кучурові, Bendasu, Bejanu, Buracu, Kozub, Litvinicu (з уніятів) Macsimovici, Neșciucu, Pavliucu (з уніятів), Bacinschi, Bilasevski, Polonic, Popoviciu, Procopoviciu, Prodancu, Radomistriucu, Cinutuleacu, Saveicu, Sidoroviciu, Andrieviciu, Jerimieviciu, Stratulatu, Strejacu, Tomașciucu, Ursuleanu (колись: Уреуляк), Voiuțchi (Войуцький), Tarnavski, Usatiucu, Voioșencu, Zaharia, Voronca і т. д. і т. д.

Сю дісту, звісно, можна-б вдесятеро побільшити; отей-ж панотці се лиш доказ, як Русини з роду,

діставши ся між Волохів, зовсім не кириють Волохам своїми рускими забаганками, а йдуть з Волохами рука в руку, або ще виразніше сказавши, стають таки Волохами.

Тим то як видно, можуть Волохи з Русинів священників бути задоволені і ми не дивуємось тому, що як Patria каже, „волоскі прихожани задоволені своїми рускими панотцями“.

Зовсім инакше представляла-б ся річ, наколи-б який більше або менше свідомий Русин хотів убивати ся або полувив волоску парохію. Тоді Волохи его зайдуть, і се „очевидно“ не задля свого волоского фанатизму, а часто лиш задля „православ'я“! Най собі Patria пригадає н. пр. такий факт, як то бунтували ся Волохи, коли Бридзан, — Русин, певно, безприкладно податливий — дістав сотрудицтво при Миколаєвій церкві в Чернівцях, т. зв. в парохії, де більшість не є волоска! Най пригадає собі цілу мартирологію, яку виносять питомці-Русини від двадцяти літ в духовній семінарії! Що витерпів о. прот. І. Воробкевич від настоятельства семінарії духовної, а колишній руский провідник о. екс. Продан таки від волоского духовенства! Що вистроював Морган з совітником Коморошаном і Іласевичем! Як їм виразно в церкві перед свідками „заборонив“ бути Русинами! Як завзято метушили ся Волохи у Відні, аби генеральним вікарієм не зістав Русин лише Волох!

Чи-ж не показує ся ясно з такого поступованя Волохів, що у них хто Русин, то straini? Чи-ж не маємо ми радий казати аналогічно, що в рускій парохії кождий Волох

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРИ.

Весіле Лаври не справило великого шуму.

Якраз тоді лучив ся великий шкандал в домі одного поважного горожанина; се було жителем Кульози інтереснішим чим то, що одна стара панна таки в кінці вийшла замуж.

А до того подумайте собі, що Лавра йшла перед престіл в брунатній шовковій сукні і в козових мештах, хоть тодішня мода — а було то р. 1853 — казало вбирати білу сукню з п'ятьма голубими фальбанами, а одною коронковою.

Але Лавра не питала о пораду ані журнаду мод, ні своїх приятельок. Вона взяла, що було під рукою, бо і сей день, що в житю жінщини займає таке важне становище, не мав для неї ніякого поетичного чару.

Лавра віддала ся, — щоби віддати ся. Остогидли їй вже страждання і борба. Бажала спокою.

Вигідного, щеного спокою бажала вона, а се жертвував їй її будучий муж, місцевий апікарь Андрій Тарамеллі.

Обі дочки місцевого різника, сплетухи і пискаті мов сороки, збудили ся досвіта; старша питала, гадючи:

— Чи вставати нам і на весіле Лаври?

— Нема чого, — говорила друга, на дворі зимило, а навіть сніг паде...

— Я хотіла-б лиш знати, як вона буде виглядати в білій серпанку?

— Та то легко собі уявити! Жовта як цитрина...

— І худа!

— Як кочерга.

Сестри перевернули ся на другий бік. Ліжко було вигідне і тепле; сірве світло падало крізь вікно і освічувала полусумерком кімнату.

— Ліпше, задрімаймо ще трохи.

І заснули обі. Навіть вони, найцікавіші з найцікавіших, не хотіли задати собі труда, піти подивити ся на се вінчане.

* * *

Се також була дивна вигадка вінчати ся о 6-ій годині рано і то ще в грудні.

І парохви се не подобало ся, так що зі злости вбрав ся в снітрахиль на виворіт. І паламар навіть не снішив ся зробити порядок в костелі.

Молода пара увійшла в церкву, дзвонячи з зимна зубами. Лавра піднесла свою брунатну сукню трошки в гору, щоби не повалити. На руках мала вона рукавички краски зеліза, білий серпанок без цвітів, а в ухах великі золоті ковтки, які їй жених перед тим подарував. Такого дарунку не ожидала, то-ж і брала ся що хвилю за ухо, щоби спробувати чи ковтки ще держать ся.

Старостиха була в чорній сукні з зеленими випустками і в чорній гафто-

ванім серпанку. Пара жовтих яєних рукавичок прилягала до рук.

Дружби і дружки виглядали торжественно.

Більше не було нікого.

Прикладаючи, жінщини відсували по трошки вперед суні; мужчини з виїмкою молодого підкладали під коліна хустки.

* * *

Церемонія церковна вже скінчила ся, — всі від'їжджали.

На дворі падав сніг.

— Що за п'ягава погода! — говорила старостиха.

— Дійсно, п'ягава! — повторали гості.

В дома ожидали вже гостей слуги. Розпочало ся свідане, при старій домашній столовій заставі антикаря.

Лавра гляділа задумана перед себе. Її муж звернув ся до неї з усміхом на устах.

— Будемо ждати на пошту?

— Пощо?

Вона встала, здіймила білий серпанок, взяла малий, цитриновий краски капелюх, убраний коронками і стяжками. Так вимагала тодішня мода.

— Ти готова?

— Так, лиш ще парасоль возьму.

Їх подорож повесільна не була велика. Не з ошадности, бо апікарь мав гроші і не був скупар, але тоді ніхто не робив ще великих подорожій, бо не було такої вигоди як тепер. Тому і вони їхали лиш до Медіоляну, а що зелізниця ще не було, то їхали поштою.

— Вло! крикнув почтільон і потряс важками. Коні рушили, повозка затрясла ся. Се скінчило ся весіле Лаври.

* * *

Лавра ще змалку не зазнала добра на світлі.

В дитинячій віці мусіла обходити ся без нестощів материних, не цілована люблячими устами, без забавок, без цвітів, без сміху, без життя, без любови.

Називали її брідкою; але вона була лиш пририта житєм і тому не подобала ся.

Чорні її гарні очі не могли нічого против того вдяти. В малих містечках і селах, де рум'яне, або червоне лице є мірилом красоти, ніхто не вівє зробити вражіння очима, хоть би ті очі світили як сонце.

Лавра не мала щастя.

Краса її приятельок затемнювала її; в товаристві мало хто любив з нею бавити ся. Не було у неї того дару, щоби притягати людей.

Не станула вона ніколи на середню дорогу; її самітне серце перло її або за високо, або за низько.

Не була брідкою і не уміла зробити вражіння на людях.

Розум її розвинув ся, — та не було душевної гармонії.

(Дальше буде.)

св'ященник є зайда, а его воло-ска робота там є тяжкою опікою для нас, котрої ми чим скорше му-симо позбутись? Ми віримо Patri-i, що їй мило, бути задоволеною з по-ступку таких Totoiescul-ів і Nichi-tovici-ів. По совісті і честі повин-на-б проте Patria признати, що нам годі так само мило видіти діяльність св'ященників-румунізаторів на ру-ській землі. Власне та так легенько написана „viceversa“—то ганьба, якої ніколи не зазнали наші галицькі бра-тя навіть від Єзуїтів.

Щоби се доказати, приглянемо ся ближше діяльності, тих на руских парохіях уміщених Волохів, котрих Patria поіменно наводить на доказ, що вони не străini, не păimiți, але preoți buni și devotați bisericii și poporului, котрі cunosc limba rusească perfect.

Відкликую ся до цілого народу, най скаже, чим прислужили ся для нас єї панотці: Zahărescu, Gorețchi, Gramatovici, Petrașcu, Zavadoschi, Hostiuc, Rudeiciuc, Șeraba, Levescu і т. д. Чи тим, що відправляли плачену Службу Богу і то жар-гоном „виділа Ісуса на висока го-ра“? Чи тим, що противзаконно зво-ловили канцелярію парохіяльну і переназначують навіть імена Русинів в метриках і витягах метрикальних? Чи тим, що зробили попівщину гніздом румунізації, звідки вихо-дять самі фабриковані ними янича-ри? Чи тим, що поза церквою не-ма що шукати рускому народови в пан-отчій поради в шкільних, громадських і горожанських справах, хиба в его некористь? Patria виправ-ді наводить два волоскі „modele“ іменно модель Hostiuc-а з Онута і Zavadoschi-ого з Шубранця, котрі то хоть Волохи, побудували „поза Прутом“ церкви, а Завадовський мав при голодовім тифі в его селі так захорувати, що сьогодні нездібний до св'ященничого занятя. Але про-шу зважити, що церкви ставлять ся нераз без участі пароха, нераз против его заряджень, а нераз, ко-ли парох орудує фондом будівничим, не знають люди, де поділи ся тисяч-ки з загальних видатків. Таких ви-падків рідко, але бувають і случай і коли Patria бере на розвагу Шу-бранець, то нехай звідася у шу-бранецьких людей, а довідає ся про такі річи, що певно не збере єї охо-та ставляти сего пан-отчика за „mo-дел“. О. Zavadoschi збудував церкву в Шубранці так само, як єї власне будує baștinăș Nichitovici в Іванків-цях, так що нарід наш не може на-чудуватись з діравих кишень сего „model-y“ і волів би без него до-провадити Боже діло до кінця. По-мимо того, що так дійсно є, то ми певні, що Patria, коли удасть ся Русинам, не зважаючи на нездар-ність Nichitovici-а, виставити храм Божий в Іванківцях, рішучо скаже, що „nostru Ioan Nichitoviciu sa în-trepus cu rara abnegațiune de sine pentru parochiile rusești și este preot după legea lui Melchisedec.“

Що до тифу в Шубранці, то прошу зважити, чи криза такої хо-роби може протягнути ся поза два роки і, хто о. Завадовського знає, той потвердить нам, що его ниніш-не зломане не стоїть в жадній зв'язи з передторічним тифом в Шу-бранці. Робити таким дешевим спо-собом baștinășа Завадовського героєм в рускім селі зовсім не випадає, бо тут був лише приклад самоотрима-ня; коли вже треба героя, то був ним радше сагагурський жид Геллер.

Ще згадає Patria про Дана з Лужан і Вольчницького з Рогізни і каже, що єї панотці „comme il faut“ вилетіли з своїх парохій через де-магогів від „Буковини“. При чім тут демагоги аж від „Буковини“, коли єї отці уміли собі виробити з цілого села демагогію, так що і ма-ла дитина показує пальцем на тих румунізаторів. Щоби дальше зілю-струвати „foarte buna lucrare unu-lui preot de națiune română în o ra-chia cu poporațiune ce vorbește ru-sește“, наводимо поіменно:

Пок. Socirl-y, що полишив на-ших рідних Гуцулів в крайній тем-ноті і убожестві, а гріш з них ви-досний повернув куда? Може на „Народний Дім“? Де там! На „Școala română! Не був він зайда, străin, в рускім селі? Не був для нас су-ратела grea?

Тарнавський з Раранча, чим він Русинам прислужив ся? Чи тим, що засмітив ренегатством цілу свою родину і закиривив одну з найбіль-ших громад на Буковині?

Gribovski з Кучурова! Що та головонька накоїла з Іваном Гріз-ним і волоскими домійками в тім селі?! Чи не задля его ворогованя против Русинів почув він публично до него звернені обидливі слова, яких певно жадному св'ященникови не приходило ся чути?

Такі екземплярі є дальше: Mun-teanu з Мігови, Turtureanu, Isopescu з Вовчинців, пок. Homicea, Dihonu, Bodnărescu, Carage з Ленківців, Pe-trașcu, Tora, Gramatovici з Васдовів-ців і т. д.; чи то не зайді, чи не тяжка їх румунізаторська опіка для нас?

Чи не тяжка опіка для нас Ваш Calinescu і Bejanu, „проповідник“ Procorovici, колишній катехит Ciun-tufleac (як зве его Patria) D. Popescu, Orest Popescu, пок. Torala, протоєрей Bejanu, Berariu і Patrașu, катехити Cosea і Bendasu і т. д. і т. д.

Дальше питає Patria: Чи пан-отці-Русини, з руского роду, є щось більше як панотці-Волохи, приміще-ні в руских парохіях? (Preoții ruși, de origine ruși, sunt ei ceva mai mult decât preoții români în parochii ru-sești?)

На се скажемо: Ліпше своє латане, як чуже хапане; ліпша своя хата, як чужа палата; свій, коли не пожалує, то хоть скривить ся. Отже на се питає, спесою Pa-tri-e, чи для нас панотець-Русин щось більше ніж Волох, дає клясичну відповідь навіть школяр з 1. класу.

Але й се запам'ятай собі Patri-e, що аби бути св'ященником по за-кону Мелхиседека, не вистарчає від-права церковних функцій за добрі грони і поведене моральне, але треба ще щось иншого, треба наскрізь розуміти і серцем приля-гати до потреб і благородних по-ривів своїх парохіян і не лиш їх спомагати в борбі зі злиднями, в борбі о культуру, але навіть єї ви-кликувати і перед в ній вести.

Се ми видимо у волоских сто-ронах і хочемо так зладити і між нами і потрафимо присилува-ти Волохів св'ященників до згід-ного поступованя з нами, а як ні, то з елементарною силою з мете-мо румунізаторів з наших сторін.

Хоть обставини в диєцезії для нас так дуже некористні, то наші Русини-св'ященники по змозі ревно трудять ся у винограді Господнім, бо то не наемники,—а рідні тати.

Чи не є наш Федорович щось

більше для нас як Ваш Șandru або Chibici? Galin, Андрийчук, Коза-ришук, Велигорський, Драчинський, Семака, Єремійчук, Драбик, Малан-чук, Лаза, Семанюк, Манастирський, Калинюк, Іванович і др. чи не ліп-ші для нас як Bodnărescu, Iso-pescu, Levescu, Berariu, Dihonu, Munteanu, Turtureanu і т. д. і т. д.?

Чи нема ріжниць між Вашим „Ciuntufleac-ом“, що зруйнував рус-ку катехитурю до непізнання, а на-шим рідним Івановичем і Єремій-чуком, що голубить ту катедру як око в голові і є щирими опікунами рускої молодіжи?

Чи таки нема ріжниць між пок. Проданом а нинішнім проповідни-ком руским Procorovici-ом, котрий ніколи не проповідує, лиш уганяє з хрестом в руках при всяких ви-борах і тровить на Русинів?

Не був пок. Григорій Воробке-вич щось більше для нас як Cosea, що не хоче до учеників-Русинів хоть би словечка по руски промовити? Не є щось більшого Кавтин в Лужа-нах, що привернув супокій і бого-бойність, що не відказує ніколи поради і помочи, а на читалню не виговорює, як Danu, що страшно гнобив нарід, єйв лиш распру і що через него, яко найнезноснійшого чоловіка, наміряло ціле село поки-нути прадідну церкву?

Не є для Русинів хоть би згад-ка про пок. совітників Ілєсевича і Коморшана, що все таки дуну прихилили до Русинів і апробували щирі діяльність руских товариств в Чернівцях, милійша, як н. пр. Bejanu і Calinescu, що мають на язичі тільки слово „уніят“, а в серці найбільшу вражду против Русинів?

В конець, чи не був щось біль-ше для Русинів пок. єпископ Гак-ман, що хотяй для Русинів ні чо-го не придбав, але не був таким тяжким і несовісним ворогом, як Ваш Morariu?

Як би і не було — нашим га-слов є і буде: Русин для рускої громади — проч з румунізато-рами!

Що до „Народного Дому“ то ясно, що для румунізаторів така інституція собою в оці; честні Волохи не прозивали-б ся чоловіко-любну інституцію „cuibul uniaților“, так як ми ніколи не напиквілюємо їх Societate-y, бо шануємо, як мирні снівгороджани, своїх єусідів.

Поки що нехай кидася Patria і всі румунізатори словами на нас, небавом ми їм відновимо ді-лами, з котрих чесні люди бу-дуть задоволені, але румунізаторам буде кінець.

А за пок. патріота і літописця нашої мартирології Сильвестра Дашкевича най не розписує ся Patria так згідливо, бо его трагіч-ну смерть завинили власне захлан-ні румунізатори Morariu і Torala і вже тому мусить ему кожда ци-ра душа прощати; сїм літ тому, як кровавим пером писав сей наш мученик власною рукою, всі факти про гноблене Русинів румунізато-рами в книжці „die Lage der gr. or. Ruthenen in der Buk. Erzdiözese“, шість літ від коли він лежить в гробі, а труд его вже сьогодні приніс плоди, бо скликав цілу генерацію Русинів до щирого труду на ріднім полі.

РАДА ДЕРЖАВНА.

Постійне засідання палати по-слів заповнила виключно обструкція. Підчас цілого засідання відчитувало до-словно всякі письма, які увійшли до пре-зидії. Ціла обструкція веде ся спокійно і тихо. Секретарі відчитували монотон-ним голосом петиції, внесені, інтерпе-ляції, а більшість з резолюціями і спо-кійно прадивлялась тій скучній і зимній обструкції.

Засідання розпочало ся відчитанем дословного тексту інтерпеляцій плеских послів Демля і Газого в справі язико-вих розпоряджень для Шлєска. Інтерпе-лянти запитують правительство: чи є правда, що ті розпорядження виклика-ли чеська і польська агітація на Шлєску, а були приготавані на конференції Туна з Енглем і Яворским? — Пн. Функе і Грос внесли інтерпеляцію в справі послідного оречення найвишого трибу-налу о язиковім питанню в Чехії. — Відтак відчитано внесену н. Новакем петицію ради міста Веринштадт о зне-сенні язикових розпоряджень. П. Новак жалувал ся, що свого часу він уже був 800 таких петицій, але ані біль-шість ані правительство на се не звер-нуло уваги. Просьби і письма німецького народу взагалі нічого не помагали, бо сей нарід має бути счехізований. По-слідні часи доказали, що правительство чим раз більше тисне Німців і силою хоче переробити їх на Чехів. Бесідник поставив внесені, щоби петицію від-читати в цілості, і зажадав над єм поіменного голосованя. Внесені відкине-но 120 голосами против 52. — П. Ко-закевич вніс інтерпеляцію о пересту-пленні обсягу ділянки львівським старо-ством і о надужиттю одного з почтових урядів у Львові. — П. Станіський ін-терпелював о застановленні судства про-кураторією в Саночі в одній справі, о надужиття почтового уряду в Лїську і о безправне стягання належностей га-лицькими староствами. — Пн. Беловей-ський і Кароль Цедвіц інтерпелювали в справі дискусії в німецькій парламенті о замкненню границі для ввозу чужої худоби. Інтерпелянти запитують прави-тельство: чи оно намірне звернути ува-гу Німеччини на суперечність між ста-ном річи, який усталив ся від 1895 р., а правами Австро-Угорщини, запоруче-ними трактатом з 1891 р., і чи загадує наклонити німецьке правительство до по-шанованя тих прав.

По вичерпанню так багатої програми президент закнав засідання а слідуєче визначив на нині (п'ятницю) вечером.

Політичні замітки.

Внутрішня ситуація.

Розійшла ся чутка, що у Відні ла-годить ся якась акція порозуміння. Опа-ни всіх партій німецьких питають єю акцію прихильно, за то молодеческі партії противні їй. Справу єю обгово-рює також і Fremdenblatt, а беручи єї в зв'язи з близьким відкриттям Ради державної пишє: Галіка акції в ціли порозуміння єсть предметом загальної дискусії. З ріжних сторін доносять згідно, що заким розпічне ся та акція, Рада державна буде відкрита. — З то-го знов, що пишуть Narod. Listy, вихо-дило би, що якась група Польків в Коф польським пре до згоди і союзу з Нім-цями.

Берлінська Post в листі з Відня доказує, що ще ніколи так як тепер не було ясно видно, що рада державна в своїм теперішнім стані не в силі вики-дати користно на поєгун акції угодової. Згадапа газета видить в єнодіванім від-криттю ради державної прояву важного звороту. В мірдаційних кругах зрозуміли остаточно, що всякі проби порозуміння мусять неувдавати ся, доки угода не єсть залагоджена. Угода однаков, в ви-ду нездібности парламенту до роботи, дасть ся перевести на основі §. 14-го. Поведене акції, змагаючої до порозуміння, буде в значній мірі зависіти від резуль-тату нарад німецьких партій над єпільною народно-політичною програмою. Народи ті мають розпочати ся нині і не будуть перервані відкриттям ради державної.

Підчас вчерашньої дебати над бу-

джетом міністерства справ заграничних у французькому парламенті промавляв таку міністер справ заграничних Делькас і сказав, що Франція була першою, котра згодила ся на мирне пропозицію царя і зробила все, що до неї належало, щоб справа кретиїська була залагоджена без ніяких конфліктів грізних для європейського мира. Говорячи о справі Фашоди зазначив міністер, що залагодив її в душі миролюбивим, бо уважав за патрістичний обов'язок уникати конфлікту, котрий міг би був стати ся нещастем для цілого світа, і забрати перозмірно багато жертв. Міністер закінчив тим, що позаяк приготують ся великі перевороты, Франція мусить держати ся обачної політики, а правительство мусить мати за собою тревалу підпору парламенту.

3 Угорщини.

Обетрування в угорським соймі триває далі. Вчорашнє засіданє палати замкнуло по трикратнім поіменним голосуванню. Справа компромісу з опозицією йде дуже поволі наперед. Правительство рішучо відкидає всі личні жаданя опозиції, але опозиція вважає зміну тих жадань за неможливу. Однак загально думають, що всі ті перешкоди дадуть ся усути і буде можна дійти до порозуміння. Вчора вернули з Відня Банфі і провідник ліберальних дисидентів Шель, бувши на аудієнції у цесаря. Сесю аудієнцію вважають за доказ, що криза може бути залагоджена. Шлягі мав висказати ся, що більшість повинна понести жертву і не уператись при удержанню Банфіо, котрого уступлення опозиція домагаєсь яко *conditio sine qua non* угоди. Аудієнцію Шеля у цесаря і його конференцію з міністром справ заграничних толкують собі так, що Шель має бути наслідником Банфіо. Нині Банфі подаєть до відомости дисидентів відповідь правительства на жаданя опозиції. Остаточного порішення справи надіють ся доперва на слідуючий тиждень.

Справа островів Самоа.

На островах Самоа, де Німці, Американці і Англії мають свої інтереси і козлові, прийшло до великих непокоїв. О скільки доси знати, причиною тих непокоїв був вибір короля. Що при тім виборі стало ся годі докладно знати; кажуть лиш, що англійський і американський консуль були змушені розбити браму до дому, де розложив ся був німецький консуль і викинули его на улицу. Німці припускають, що тут ділає якась англійсько-американська інтрига, котра має на цілі виперти Німців із цих островів. З Австралії вислано до островів Самоа три англійські кораблі війсьні, а Американці вислали з Гондолью також один корабель війсьний до Аїї.

Після останніх вістей невоєю на островах настали в наслідок слідуючих причин. Жителі островів, котрі суть по найбільшій часті християнами, вибрали собі королем давного короля Матаафу. Найвищий суд самоанський однак не затвердив сего вибору і пригласив королем малолітнього Тану. Прихильники Матаафи утворили провізоричне правительство, а Тану з суднями утік на англійський корабель. Трох консулів признало провізоричне правительство, против котрого рішучо виступив лише консуль американський.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26-го січня 1899.

Іменования. Конципіст дирекції дїбр прав. Ф. Альфред Адельсбергер іменованний ад'юнктом при тій же дирекції, а практикант концентовой дїр. фінансової Дорамідонт Попович іменованний конципістом при тій же дирекції.

Впр. владики др. Нікодим Мілас приїхав нині до Чернівців поспішним поїздом. На двірці залізничім повитали его члени консисторії.

Програма церковних торжеств з нагоди рукоположення в єпископи генерального вікарія д-ра Володимира Рєнти така: в суботу (28-го с. м.) о годині 3-ій понодудні в митрополичій каплиці

мала вечеря і канонічний процес; о 6-ій годині велика вечеря в катедральній церкві. В неділю (29-го с. м.) о пів до 9-ої рано: прийняте Впр. владики митрополита Аркадія і єпископа Нікоди́ма і відпроваджене їх з резиденції до катедрі. О год. 9-ій зложити Впр. владики-радоуєцький Володимир Рєнта ісповідь віри, а потім Служба Божя і рукоположене нового владики. По Службі Божій торжественне відпроваджене всіх владики до резиденції. — В катедральній церкві ліва сторона середньої часті зарезервована для дам, права для представителів властей і корпорацій. — В неділю о год. 6-ій обід у Впр. митрополита Аркадія, в понеділок о год. 6-ій у Впр. владики Володимира.

Шкільництво в Австрії. Народне шкільництво. В 1848 році ходило в Австрії до народних шкіл 1,425,000 дітей, в 1875 р. 2,150,000, а в 1896 році 3,400,000 (1,700,000 хлопців і 1,690,000 дівчат). Кошти народного шкільництва виносили в згаданих літах: 2,800,000—9,000,000—45,000,000 зр. Не ходило до шкіл в тих літах: 32, 20 і 8%; з того на Буковині 86, 79 і 24 процент, а в Галичині 85, 72 і 23 процент. Анальфабетів, що переступили 6-ий рік життя, було в відношенню до загалу людности в 1848 році: в цілій Австрії 38 процент, з того на Буковині 90 процент. В 1886 році було їх в цілій Австрії 21 процент, на Буковині 70, в Галичині 60, а в Чехії 4 процент. Учительський персонал в цілій Австрії числив в 1848 році 18,980 осіб, а в 1896 році 70,000 (між тим 19,040 учителюк). — Середні школи. Міністерство просвіти оголосило статистичний виказ публичних гімназій і реальних шкіл в Австрії із сего року шкільного. Гімназій є 196 з 64,653 учениками а реальних шкіл 97 з 30,437 учениками, отже середних шкіл взагалі є 293 з 95,090 учениками. — Гімназій повних є 176 а неповних 20; удержують їх: 151 держава, 9 краї, 10 міста, 4 єпископи, 13 чини монаші, 5 фонди а 7 приватні особи; викладовий азік є: німецький в 105, чеський в 45, польський в 25, український в 11, італійський в 4, руский в 2 гімназіях. — Шкіл реальних є: 72 повних а 25 неповних; удержують їх: 64 держава, 24 краї, 5 міста, 1 греко-всхідний релігійний фонд буковинський, а 3 приватні особи у Відні; викладовий азік є: німецький в 62, чеський в 25, польський в 6, італійський в 3, а сербо-хорватський в 1 школі реальній. (Що до руских шкіл середніх — то замінити наперед усього те, що Русия не має ані одної школи реальної; гімназій мають всего лиш дві (у Львові і в Перемишлі); рускі паралельки в Коломиї і паралельки в Тернополі числять ся до гімназій польських; між мішаними 11 гімназіями є одна руско-німецька в Чернівцях: на прочі 10 мішаних гімназій складають ся передовсім словінсько-німецькі, а також румунсько-німецькі в Сучаві. — „Учитель“.

Волос знарядом муки. У Відні заєуджено ягусь Марию Петрович на два тижні арешту за такий нелюдський поступок: Петровичева мешкала у швачки Отілії Александер, а хотачи на ній німстити ся, стиснула потайки єї тримісячний дитині один палець при нозі волосом, так, що дитина незвичайно терпіла, а ні мати ні лікар не могли дійти, що їй єсть. В одній з безсонних ночей, коли мати носила дитину на руці, побачила на однім пальці темну обрубку набігду крові; побігла до лікаря і так викрила ся ціла погана річ.

Скажений пес покусав у Васловівцях дня 21. січня школярку Домну Олексюк. Нещасливу жертву відвезено сейчас до Чернівців, взгядно до Букарешту.

Знак іронії. Один французький писатель прислав до Академії наук писемо, щоби она видумала і впровадила в жите ще один писарський знак, іменно „знак іронії“, котрий би, на взір знаку питання або оклику, помагав до висвітлення людських мислей в писмі.

В американським суді. В St. Louis в стані Missouri засів поліційний судія Тома У. Peabody на судейським фотелю, а на лаві обжалованих чотири дівчини під закидом нічного волокитства. Їх боронив адвокат I. D. Storts. На стоїлі біля судії лежав набитий револьвер. Судія був приготований на кожний випадок, бо сподівався ся всього по своїм запеклім

ворозі Сторей. Адвокат представив свої клієнтки яко невинно переслідовані і просив відложити розправи на кілька днів. Судія хотів дати лише один день. Тоді розгніваний адвокат зачав виговорювати судію і грозити револьвером. Але судія також вхопив револьвер і казав поліційнтам всадити адвоката до арешту. По короткій борбі его розоружили і замкнули. Peabody засудив дівчат на значну, грошову кару. Як вертав вечером додів напали на него два приятелі адвоката і страшно побили. Лише поліційнти змогли его вирвати з рук метителів.

Місто засуджене на загибу. Газета Indian Medical Record надала оногоді цікавий вступний артикул о будучности міста Бомбаю в Індіях. Будучність сего міста — після ворожби сєї газети є просто відчаєна. Від серпня 1896 року чума держить в кігтях нещасне місто; тепер лютить ся з черги вже третя пошесть. Від 1886 року до лютого р. 1897 утїкло з Бомбаю 308,000 людей. Ті, що полишились, освоїли ся з страшною пошестею і коли она почала знов лютитись, вже не шукали рятунку в утечі. Значна часть тих мешканців, що давніше опустили місто, не вернула назад. Причиною чуми є топографічне положенє міста, а всі стараня о асанацію і великі вклади грошові на сесю цілї показали ся неуспішними. Околиця ціла багнєста а підкірня вода підніосить ся чим раз вище; не помагають ні каналізацій ні відводюваня. Наслідком чуми наступив загальний засгій в торгівлі міста та банкрутство і нема вже средств до дальшої борби з підземними водами, де є гніздо зарази. Скорше чи пізніше поспішні мешканці Бомбаю або згинуть або будуть мусіти утїкати. І богате та людне колись місто покриє ся руїнами...

Жінщини в Манїї. Американці, що повертають з Філіппинських островів, розказують чуда про мешканців в Манїї. Манїльські жінщини мають бути на пречуд гарні. Очі їх чорні огнисті, а волосє сягає до стін. Манїльські жінщини доглядують волосє дуже старанно; мнють его часто мішаниною з оливи, цитринного соку і оліюк з цвітів, що ростуть на острові Люзон. Щоденно рано навіть найбідайша жінщина купує цвіток і прикрашає ним волосє на цілий день. Навіть найбогатші Манїльки не уживають капелюха, за те носять на голові після іспанського звичаю коронкові намітки, або різнобарвні пов'язки хусточки, мальовничо мережані. П'яноч не вживають, а на голі ноги вбувають ажурові черевички, мережані золотом і сріблом. Майже всі, навіть десятилітні дівчата, курять папіроски і цигара.

Шкідливість воробців. Префектура департаменту Секвани розіслала обіжницю до рілників околиці Парижа з запитом, чи воробці є пожиточні чи шкідливі для рілництва. Результат тої справи винав для воробців некористно. На то питає 17 громад задивляє ся рівнодушно, бо не вважають воробця ані пожиточним ані шкідливим; 46 громад домагає ся вигублення тих птахів, а лише 5 громад домагає ся опіки над ними. Неприязні громади хотять стріляти воробців в кожній порі року. П. Vincay офінає шкоди, які справили воробці в околиці Парижа, на 200,000 франків. На его гадку воробець змінив характер комахожерний на рослиножерний, приймаючи майже лише корм рослиний, тому є він для рілництва шкідливий.

Дороге сьміте. В сьмітї Лондона знайшли уличні замітачі в протігу минушого року отсе: 127,382 франків в монеті, 3,553 франків в переказах, 48,625 франків в цінних паперах англійських, 125,000 франків американських акцій залізничних, даліше 68 годинників дамських, 6 мужських, 212 перстенів, 134 брошок, 618 бранзолеток, 6 штучних цюк (1), 98 портмонеток і понад 18,000 фототрафій. Таку силу згубили мудрі голови англійські. Всі предмети переховують ся через один рік -- а також і штучні цюки.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Про осипку (шкарлятину).

Супротив того, що на ту хворобу тепер дуже много дітей западає, ува-

жаю за відповідне подати за д-ром М. Е. до відомости учителів, а за їх посередництвом і родичам кілька слів о повстанню осипки, єї перебігу і способі охорони від зараження.

Шкарлятина (осипка) є хворобою гарячковою, заразливою. Діти заражують ся найчастіше через безпосереднє зіткненє з хворими, а часто і в наслідок уживаня предметів, як одежі, забавок і т. и., яких уживали хорі на шкарлятину; нерідкі суть теж случаи, що хворобу принесено з книжками до читаня або з стравною, особливо з молоком. В однім місті розпочала ся шкарлятина від того, що хлопець бавив ся на возі виселенім соломом, котрий приїхав з села, де панувала осипка. Епідемія тога діткнула в тім місті 200 дітей з 14% смерті.

Осипка не показує ся відразу, она розвиваєсь довго. Час розвитку єї триває 4 — 7 днів. В тім часі тратьте діти гумор, не хотять бавити ся, терплять на нестравність і вертають часто. Сей поспішний об'яв є дуже важний, як не менше і об'яв болю горла.

Доперва по тім виступає посеред дрібців і високої гарячки властива осипка. Она починає ся на шиї і грудях, а в сід за тим обєднює ціле тіло, не виймаючи лиця. Осипку ту творять дрібонькі гузки шкарлатино-червоні, густо розміщені. Крім того видно в горлі особливі зміни, іменно запалєне півково (дїтеричне) по обох боках горла, на макімі піднебіню і в носі. Се триває 3 дні, потім уступає гарячка поступенно, осипка бліднє і починає дущити ся. Дущєне відбуває ся або дрібними частинами, на вид отрубів з медева, або більшими платами, так що шкіра пр. з рук стїгає ся так, як палець рукавички. Стає такий триває коло 7 днів. Шкарлятина є кожного часу дуже заразливою, найбільше але в тім часі, коли дущить ся, т. з. тоді, коли хворого вважаємо вже цілком здоровим і коли его вже трудно вдержати в постели.

Заразитись можна також від всяких знарядів і предметів, котрих хорий дотикав ся. З сего виходить, що найліпшою охороною від заслабленя є ізоляція. В часі епідемії не треба діти посилати ані у школу ані на місто забави; треба також заборонити, щоби діти до якого не ходили і до них ніхто, а далі не дозволити, щоби діти кого небудь по руках або лиці цілували, навіть родичів. Комнати треба зимою і літом провітрювати і розпильовати два рази на днину 5% розчином кіслоти карболової за помічю розпиляча, або приряду інгаляційного Сігза. Діти повинні три рази в день полокати горло водою дуже соленою (роною).

На случай, скоро покажуть ся звістунки хвороби, треба дитину від других розлучити (ізолювати), остерожність подвоїти, а дитину тримати розлучену так довго, доки лікар не орече, що небезпеченство зажаєня минуло і доки докладна дезінфекція не зістане переведена.

Передовсім належить глядіти на одєжу, постіль і білизну, котрі перед ужитєм треба виварити в лузі і випрати. По виздоровіанню треба дитину тримати кілька тижнів дома з тої причини, що можуть показати ся хвороби наслідні, як запалєне почок, поражєня і т. и. — Скоро хвороба кінчить ся смертю, не треба уряджувати шумних похоронів і стін, але перевести строгую дезінфекцію.

Така дезінфекція обємає крім меблів і уряджєня домашнього, також стїни і підлогу. Стїни належить вичистити хлібом і скропити 5% квасом карболовим, а підлогу добре змити таким квасом. Менше ужиточні річи треба спалити, а меблі змити квасом карболовим. Доперва тоді можна надїяти ся, що небезпеченство зажаєня минуло.

„Учитель“.

НАУКА, ЛІТЕРАТУРА І ШТУКА.

Учитель, ч. 2. Зміст: З психології дитини. — Лікарі шкільні в Берліні. — Про осипку (шкарлятину). — Стаєн вихованя публичного в Галичині в роках 1897/8. — Карність в школі. — В справі орґану руского товариства педагогічного „Учитель“. — Шкільництво в Австрії. — Оповіданє.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль- паки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві персейські зарукавки і шапки для пань і всякі модні емушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві персейські кутми і шапки для мужчин і інші емушкові товари, а також і шапки з сукна.

По зниженим цінам: Всякі вимові черевики для пань і панів і дитий. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, ланкеронок і Chevreaux. Чоботи і сальонові черевики для пань, панів і дитий.

По зниженим цінам: Всякі вимовні товари: кафтаники, сподії, панчохи, скарпінки, рукавички, камізелки.

По зниженим цінам: Хустки, шалі, кашмі, огрівачі на руки і латки, шапки вимовні.

Найліпші сорочки сальонові, ковпирки, маншети; хусточки шовкові, полотняні, батистові.

Капелюхи: плюшові, льоденові, поветинні, тверді і м'які. Виключна продаж І. Генрика Іта, Відень, Антона Шіхлера і синів, Грац, Борзавіно Джозеппе Фрателлі, Александрія. Кляки атласові і рипсові і циліндри найновіші і найкрасні.

Кальони і обш до снігу, найліпші з маркою „Австрія“ і Петербурскою.

Бронзові товари: Фабрикатні тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писани і гарнітури, столики сальонові, канделибри, ліхтарі, фігурки, постанції, карафки, вази, годинники, тигарки на листи. рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (пенсари) для панів і пань. Коробки на рукавички, льорнетки, правдиві бурштинові і гарніції від 1-50—15 ар. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і муніції. Продаж найліпших револьверів і рушниць.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ

при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести,

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувний секундарний лікар при ц. к. шпиталі ім. Рудольфа у Відні і бувний лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудні.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення з позо міста виконує ся сейчас.

В кожнім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дитий
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могоару
з перших віденьських і берлін-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дитий,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річи входячі в той фак з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Всі роди живих і свіжих риб
можна щодня дістати в моїй

РИБНИЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темпльова ч. 1. (Готель під чорним орлом.) по найде-
шевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавіару, сардинок,
морських петругів, оселедців і всілякого рода вуджених, маринованих і со-
лених риб. Приймає ся замовлення на весілля, балі, пири, а поручення з
провінції залагоджує ся до кожної стачії поштової скоро і совісно.

З поважанем С. ЕБНЕР.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всес.
Духовенству і всім вірним Виресєв. Митроп. і Преосєв. Еп. Орди-
наріями всіх трех епархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє,
скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і солоді, сіно в стогах і
будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-й рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

СТАН ФОНДІВ:

Фонд резервовий	73.874 ар. 47 кр.	} 176.143 ар. 87 кр.
Резерва премій	52.269 „ 40 „	
Фонд основний	50.000 „ — „	

Визначені шкоди до кінця 1897 року 430.100 ар. 42 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Подієн „Дністра“ приймає Банк
красвий при пожичках гіпотечних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові в як найкористійших комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

етоварищенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **пожички** за оплатою
6 1/2 % за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **вкладки**
до опрорентовани по 4 1/2 %.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції
„Дністра“ приймають ся.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 10 до 12 години рано.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкіль-
них, книжок купецких, та знарядів
бюрових є в

Йосифа Горовіца
Чернівці
улиця Головна ч. 13.

Вільгельм Водічка,

дроґуєрия в Чернівцях поручає на збли-
жаючі ся свята богатий вибір

Парфумерії

і тоалетних касет

гербаты, руму, коньяку, лікерів, шоко-
ляди, Курасао, коріне і т. д.

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до
фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

видає чаритво „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламанці неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Перед синод.

Сеї п'ятниці зложили рускі посли на сойм краєвий п. Єротей Пігуляк і Николай рицар Василько на руки Преосвященних: д-ра Володимира Рєпти і Нікоди-ма Мілаша слідуєчий меморіал до синоду:

Святейший православно-католицький митрополичий Синоде!

Покликуючи ся на предавний звичай святої православної католицької східної церкви, що вже в перших десятиях християнства став ся загальним законом, після котрого справи надзвичайної ваги, а також і відклики против рішень власного єпархіального єпископа предкладали ся приналежному митрополичому синодові до оцінки і рішення, — чуємо ся в покорі підписані в імені православно-католицьких Русинів Буковини спонукані, преджити Святому православно-католицькому митрополичому Синодові до відомости і рішення слідує:

Православно-католицька буковинська дієцезія числить після народочислення з р. 1890: 450.773 душ, з котрих коло 250.000 приналежить до рускої національності. Є тут 134 чисто руских, 93 чисто волоських і 35 мішаних парохій.

Аж до р. 1880 панували що-до національних відносин в православно-католицькій церкві нашого коронного краю загально взявши зносні обставини. Від тоді змінили ся ті взагалі мирні відносини на гірше і дійшли тепер до того, що стають невидержимими; довше удержати їх годі.

Перейшло би се рами того прошення, яке предкладаємо в покорі Святому митрополичому Синодові, если би хотіли змалювати то все, що стало ся в буковинській православної католицької дієцезії від р. 1880 на некористь руских дієцезан, а тим самим і на згубу грозищу святей православно-католицькій церкві на Буковині.

Ті відносини зродили вже у буковинських Русинів дотичну літературу, викликали численні дотичні статті в руских часописах, бесіди в соймі і на численних вічах народних. З того вкажемо для ближшого зрозуміння порушеної справи на слідуєчі річі:

1) Книжку під заг. „Die Lage der gr.-or. Ruthenen in der Bukowiner Erzdiöcese“. Чернівці 1891.

2) Бесіду посла на сойм краєвий п. Єротей Пігуляк на засіданні соймовім дня 1-го лютого 1895. (Стен. проток. стор. 140.) і дня 4-го лютого 1895 (стен. прот. стор. 170).

3) Бесіду посла на сойм краєвий п. Єротей Пігуляк на вічу народнім дня 6-го червня 1898.

Прийшло вже вкінці на то, що тепер знаходить ся лиш незначно

дрібне число руских священників, наколи в консисторії не сидить ні один Русин. Небавом сче знуть і ті немогі священники, бо при тих пануючих обставинах руска молодіж не хоче брати ся до студій теології, поминувши вже то, що волоска мова викладова на богословескім факультеті справляє рускій молодежи непереможні перепони. Сего року також не записав ся ні один Русин на сей факультет.

Позаяк однак волоска молодіж, що обрзає ся на священників не владає вже з родинного дому рускою мовою — вона рекрутує ся передовсім зі студентів, що скінчили сучаску і радовецьку гімназію, де рускої мови не вчать, — то виховало ся нині значне число православно-католицьких священників, що на руских парохіях в наслідок незнання рускої мови навіть при найліпшій волі не можуть справляти як слід свого святого завдання. Прийшло до того, що в многих руских парохіях волоский священник навіть висповідати своїх парохіян не може. О проповіді, катехизації і иньшій відповідній науці релігії при таких обставинах і бесіди бути не може.

Такі священники є приміром: Л. Понєвар в Чернівцях, В. Іліуц в Горичіях, Ор. Дзужанський в Сереті, В. Митрофанович в Долишніх Станівах, Г. Мігаску в Русебоулі, Абаджер в Рускій-Молдавиці, Арс. Баєдан в Бергометі н. С., Данилевич в Іспасі, Т. Гакман у Веренчанці, Георг. Маковей у Вилавчу і м. и.

Як в таких місцевостях стоїть справа з християнською наукою, церковними функціями і релігійно-моральним вихованем руского народу, — не трудно вгадати.

Ті недержимі відносини, наосячі у великій мірі шкоду православної церкві не змінили ся помімо частих приречень, а що більше, погіршили ся ще, як то при теперішніх обставинах инакше неможливо.

Нині не мають же всі рускі громади таких німих для народу священників, але як довго то потребає, що то стане ся у всіх громадах? Дух теперішніх злих відносин ділаючи і на далі, лишить вкінці всі рускі місцевості благодатній святої православно-католицької церкви.

Релігія, церква, священник є для морального життя народу так необхідні, як потрібні воздух, вода і хліб до удержання тіла людської одиниці. Коли відбере ся народови потрібну підпору, тоді він гине, — або вишукає собі другу церков.

У буковинського руского народу першого не треба боятися, але за то другого. Не далекий вже час, коли весь наш нарід стане письменний. При вишній інтелігенції руский нарід забажає священників, що будуть могли заспокоїти его релігійні потреби. Але то не

буде навіть при найліпшій волі можливе і наступить тоді напрасно криза, що для добра православно-католицької церкви буде мати злі наслідки і може задати їй рапи, що будуть невилічними.

Познаки того, що при удержанні теперішньої румунізаторської тенденції в православно-католицькій дієцезії наступити му сить, находит ся вже нині численно: треба вказати лиш на Раранче, що перейшло на уній, на черновецьких православно-католицьких вірних рускої народности, що ходять досить численно радше до греко-унійської церкви, чим до греко-орієнтальної, і на Лужани, де обмало не прийшло до переходу на уній.

Як найхарактеристичніший є випадок в Лужанах, де православно-католицькі парохіянні замовили у черновецького гр. унійського пароха службу Божу на іменниці, щоби позбутися свого пароха, бо всі скарги нічого не помагали. Аж сей крок, який хотіли зробити парохіянні, освободив їх від нужного їм у кождім взляді пароха.

Всі дотеперішні скарги, просьби, і представлення зі сторони Русинів, що існуючі відносини треба усунути і змінити пануючі погубні засади, нічого не помагали.

Тепер і то лиш на короткий час буде можливо в поодиноких случаях, нарід так само як в Лужанах заспокоїти, але при передвиджуваній неминучій загальній кризі не можна буде направити того, що занедбало ся. Бо раз збудивши ся, нарід не буде ждати так як тепер довгі літа, доки німий священник не навчить ся до пів біди аж від мужика рускої мови, не стерпить у себе і не буде удержувати місто желаного учителя релігії ученика рускої мови, але пошукає собі сам відповідного священника і найде его.

Впрочім ті так глибоко вкорінені ся недостатки буковинської православно-католицької церкви не дадуть вилічити ся половинними средствами; без радикального поступовання не спинить ся неминучої катастрофи для православно-католицької церкви.

Буковинський руский нарід ще вірний доси правилам прадідної святої православної східної церкви, — а се хотіли би в покорі підписані бачити забезпечені на віки.

Се осягнути можна би при теперішніх відносинах лиш поділенням буковинської архидієцезії на два єпископства, руске і волоске, як то стало ся на Угорщині на користь Волохів, щоби їх розділити від Сербів.

Хоть в Найвишнім іменованому Високопреподобного генерального вікарія єпископом радовецьким можна добачати користну ознаку на своєчасне зреалізоване того стремління руских дієцезанів, то в покорі підписані свідомі того, що навіть

при найбільшій зичливості міродаїних чинників осягнене сеї мети з ріжнородних причин є ще далеке, і предкладають Святому митрополичому Синодові в слідуєчих двох точках яко просьбу ті желання, котрих сповнене наступити може вскорі, если лиш вони найдуть зичливу підмогу Святого митрополичого Синоду:

1) щоби поділено буковинську архієпископську консисторію на дві рівнорядні секції, руску і волоску, котрі радили би разом над спільними справами, а за то окремо в церковних справах обох автохтонних народів нашого краю,

2) щоби на переміну раз архієпископ черновецький, раз єпископ радовецький був іменовані зпомежи руского духовенства.

Наведені домагання ухвалило одноголосно віче, що відбуло ся в зелений понеділок 1898 р. і на яким було кілька тисяч православно-католицьких Русинів, і се віче рівночасно постановило зложити ті желання через депутацию у стіп Найвишнього Престолу. Заки зробить ся сей рішучий крок, сподіваються ся в покорі підписані від зичливої мудрости Святого православно-католицького митрополичого Синоду прихильного вислухання їх покірної просьби.

Чернівці, в січні. 1899.

Єротей Пігуляк
посол на сойм краєвий
з громад сільських
повіту Кіцмань.

Николай рицар де
Василько
посол на сойм краєвий
з громад сільських
повіту Вишня-Путілів
і патрон церковний
в Лукавці горішній і
долишній.

Поляки на Буковині.

II.

Справу вірмено-польську і становище їх до польського руху народного на Буковині змалює автор згаданої статі в „Ruch-y Spolecz-nim“ так: „Що до ділчих представляє ся річ инакше. Більша посілість світська є в руках Волохів-Поляків, Вірменів і жидів. Послідні не беруть участі в життю політичнім і вздержують ся, як то найчастіше буває; від голосовання. Тим то і розпадає ся більша посілість на два табори, на Волохів з одної, а на Вірменів і Поляків з другої сторони. Оба табори є менше більше рівні числом, так що можуть взаємно укладати ся, на підставі чого оба табори висилають рівне число послів, по 4 до сойму, а по 1 до Ради державної; при спільнім голосованню, віддають оба табори голоси солідарно.

Однак заходить та ріжниця, що підчас коли Волохи виступають яко більша посілість волоска, (мимо того, що з ними голосують також деякі Вірмени), то більша посілість вірмено-польська виступає яко табор

без народної ціхи. Табор сей утворив Григорій Богданович з Омехлібів, давніше називався „Der nicht-menschliche conservative Grossgrundbesitz“, а перед 6 роками змінив ту назву, заступаючи її рівно не вдатною фірмою „Armeno-Polen“, де як бачимо, виступає вірменський характер на першій, а польський на другій місці. Обі назви є дивачні; однак, щоби першу оправдати, можна було мати на оці той важний момент, п. Богданович хотів притягнути тих Вірменів з полудневої Буковини, що задержали вірменське православ'я, не говорять по польськи і не удержують жадних зносин з Галичиною і Поляками; тому заявив табор з космополітичним характером. Ті забіги пройшли на ніч. Вірмени з полудневої Буковини пристали до Волохів. Ще більше дивно мусить видати ся тепер друга назва „Armeno-Polen“, коли належать до неї Вірмен-католики, носії польські прізвища і герби, споріднені з галицькими Вірменами, отже такі, яких привиклимо в Галичині вважати за Поляків. Затримане, а властиво зазначене племенної відрубності Вірмен, мовою, вірою і цілою минувшиною зрослих з судьбою Польщі є буковинською спеціальністю, що заслугоє на особну згадку, але разом і на витолковане.

Серед старшої вірменської генерації, що виховала ся в часах, коли Галичина і Буковина були одною провінцією, було почуте польскости; тимчасом молодша генерація піддає ся германізації зі сторони правительств, а видаючи гнет Поляків на Буковині і хочаби увільнити ся від него, перестає почувати ся до обов'язків і вже не чуває ся до того довгу владності, який Вірмени затигнули взглядом Польщі. Підчеркнене вірменської відрубності рівнає ся запереченню польського елементу.

Радо повитали тутешні німецькі газети такий оборот річий; а має він подвійне значіння: 1) вірмено-польський табор не поспирає змагань польського населення, але стає на космополітичній становищі, 2) таке становище Вірмен мусить провадити їх до германізації, се-б то до заведення їх в табор більшої посілости, що не є до тепер німецькою. Серед натиску правительств і вірменського вагання, піде легко за відреченем ся польської народності, признане ся до німецької народності і може з часом Буковина засіяти новою спеціальністю, німецькими Вірменами.

Перші кроки вже зділані; не легковажмо факту, що підчас коли волоский табор, мимо того що голосують з ним деякі Вірмени і жида, називає ся народно-волоскою більшою посілотою, рівночасно табор, в котрім на 48 виборців знаходять ся 20 правдивих Поляків, прибирає космополітичний характер. Тим то і виступає волоский табор в захисті цілої волоської нації, підчас коли вірмено-польський табор заявляє через своїх послів, що за свою задачу вважає боронити справ, що відносять ся до господарки, а що до національних домагань, радить удати ся на „дорогу інстанцій“.

Дуже прикрою показала ся ситуація як раз при останніх виборах до сойму в вересні 1898 р. На Буковині є політичне товариство „Коло польське“, що так само як і подібні рускі та волоскі товариства, глядить бачно на судьбу польського населення. П. Г. Богдано-

вич яко голова вірмено-польського комітету, що старає ся все надавати своєму сторонництву польський характер, завізав „Коло польське“ до участі в приготуванні виборів. Діло гідне похвали, „Коло польське“ не є ні міським ні сільським, але загальним; до виділу належать міські і сільські горожани і так як ніхто з міщан не відмовляв „Колови“ компетенції до уділу в політичній житю, хотів головою був дідич з села, так само повинно бути і vice versa. П. Богданович весільно з визначними членами „Кола“ виготовив програму дуже бліду, не виразу, а то як раз тому, щоби нав'язати тим Вірменам, що не сприяють справі польській, уможливити прийняти її і тим самим надати партії хоч троха польський характер, полудити сільський і міський елемент до весільної праці, а на послів вложити обов'язок упоминати ся за наші права.

Наслідки були зовсім інші. Ту програму прийняло „Коло польське“, але вірмено-польський комітет не прийняв її, тільки відіслав програму до загального зібрання виборців, що мали відбутися на день перед виборами, дня 29-го вересня 1898 р. Тим самим вибори стали в дивній сьвітлі, бо без жадної програми, без відозви до виборців. На зборах відчитано проект програми і сейчас анти-польські виборці, а на чолі їх п. Загурович, відмавляючи „Колови“ право мішати ся до виборів більшої посілости, зажадали щоби вичеркнути всі слова, що відносять ся до Поляків і взагалі до справ національних; другі як посол Стефанович зажадали не прийняти програми зі взглядів опортуністичних, заявляючи, що правительств за найменшим піднесенем польської справи, стане ще більше переслідувати. З перебігу дискусії можна би набрати переконання, що програма буде відкинена.

(Конець було).

„Въ захитѣ правди“.

Так називають „Бук. Вѣдом.“ свої, як кажуть „перестрѣлки“ в першій нумері нового року, а дійсно поличкують ось як правду. Ад 1) пише газета, що правда по стороні г. Пігуляка, хотів дописувач „Бук. Вѣдомостей“ вже тоді свою правду знав, коли писав в числі 35. брехню, що „Пігуляк знаходився укривий уже ось ночі в Кіцмані“ і хотів видів своїми очима, як посол Пігуляк приїхав до Кіцманя аж в день виборів в три чверти на дев'яту годину рано. Ад 2) кажуть „Бук. Вѣдом.“, що „неправду говорить г. Пігуляк будто староста підчас вибора в Кіцмані позваляв кожному ходити вільно по подвір'ю, будто приймав в виборчій локалі заступника нашої газети п. т. п.“ Тим часом пише Крушинський в числі 35. „Б. В.“ дотично сего ось що: „Такъ було о 8 ой годинахъ рано. Выборъ булъ назначенъ на 9-ту. Осмотривши теренъ зайшолъ я въ старосту, щоби представити ся старостѣ г. староста показавъ менѣ (и многимъ другимъ) слѣдуючу депешу“... Ад 3) кажуть „Б. В.“, що „неправдою дальше єсть, що будто о наміреній, яке позвали любячий г. Пігуляка его выборѣ, а именно перетрѣпати г. Пігуляку скору, знали „Б. В.“ скорше закимъ та любовъ мужиковъ къ своему „свободно“ выбраному послу стали в Кіцмані ноторично извѣстною“. Тимчасом пише справоздавець дотично сего в дописі. „Выборѣ въ Кіцмані“, ч. 35. „Б. В.“ ось що: „Говорить, що г. староста боявся, щоби вільно вибиравши выборѣ свого возлюбленого посла неперетрѣпали“. Се отже Крушинський знав вже в день виборів, а з ним разом і газети: „Бук.

Post“, „Patria“ і „Sentinella“, бо подали свою вістку одної днини разом з „Бук. В.“ Другі-ж газети, і в самім Кіцмані о тій „ноторичній“ вістці нічого не знали, а жандарми також аж по Крушинським довідались лиш о тім, що були 6 хлопців наняті на ту „ноторично“ (!) знаву цілу.

Оттак виглядає правда в „Б. В.“ і Крушинського в двох віддихах, у ч. 35. с. 1. с. р. никак. Але як Крушинський знає поличкувати правду нав'язати в однім віддиху, се видно таки і з першої его дописи виборчої в ч. 35. де пише: „Непевний выборѣ не мали еще легитимацийныхъ картъ. Ихъ кликали жандарми по одному по легитимацийній карті в бюро старосты, а що там староста в чотири очі говорив о тій знаву лиш із розказовъ поодинокихъ выборѣвъ, котрі вѣь согласно оповѣдали, що получали легитимацийній карті толькѣ тогда, коли обѣщали г. старостѣ голосувати на Пігуляка.“ А п'ять рядків послі лише той самий дописувач, що „Двадцять два честныхъ, дѣльныхъ и неустрашимыхъ мужиковъ и два интеллигентный люди дали голоса на народного кандидата г. Василия Снятинчука.“ Отже прихильники Снятинчука не діставали карті легитимацийнихъ, а таки голосувало їх 24 на Снятинчука! Який жеж то мусить бути найвищий той кімманський староста як маленько мусить він розуміти ся на політиці і людях, коли не годни був навіть пізнати Снятинчука і его прихильників?!

В рѣшті за найкращий доказ кілько правди в „Б. В.“ і в московським наймиті Крушинським, може послужити слідуєчий вираз довіри виборців посла Пігуляка — між ними навіть таких, що голосували на пана Снятинчука — котрий то перѣдали послови Пігулякови виборці коротко по огидних нападках „Б. В.“ і товаришів сеї газети:

„До Вп. Пана посла Єрофея Пігуляка в Чернівцях. Підписані виборці кімманського повіту висказують Вам сердешну подяку за Вашу дотеперішню хосенну діяльність і завіряють Вас, Вп. Пана после о своїм повнім довір'ю, переконані, що Ви, не оглядаючись на ворожі напасти, як доси, так і на далі ревню, неустрашимо і успішно заступити ся за добро Ваших виборців. Кіцмань, в жовтні 1898 р. Іван Мандичевський, Стефан Шупеня, Василь Гулей, Василь Ткач per me Гошовский, Іван Тимофійчук начальник per me Іполит Омельский, Олександр Курилюк, Петро Паламарик, Засонтій Паламарик per me Буцурак, Ілля Буцурак, Friedrich Butz, Іван де Мінтич, Дмитро Марячук, Володимир Янош, Іван Тевтул, Seinwel Klar, Alter Silber, Пентелей Андрюк, М. Григорович, Дмитро Козаришук, Zawirski, Тимофій Пешка, Митро Горюк, Тодор Николаичук, Іван Гобан Семенов, Іван Гобан Никвфорі, per me Іля Єретю, Тимофій Гвідий, Іля Солоний, Козьма Попович, Василь Маковійчук, Дм. Павел, Nestor v. Paunel, Elias Kitzul, Демітер Кіцул, Demeter Kozzman per me Tannenbaum, Діонісій Великоголов Михайло Гриньк, Elische Dauber, Георгій Мойсюк, Стефан Орелецкий, Гаврило Курин, Юрій Кадичук, Василь Арішук, Іван Менга, Юрій Анюк, Іван Абліук, Mendel Gottesmann, Isak Herer, Johann Links, Василь Снятинчук, Тодор Стефук, Wasil Mandzik, Teodor Iwasjuk per me Tannenbaum, Wasyl Arejczuk, per me Tannenbaum, Gawrylo Ilnik per me Tannenbaum, Майовський Іван, Шварковский Петро, Тацук Іотемій, Ковалюк Тимофій, Боднар Григор per me Евстафій Сліпенюк, Nikolai Hlibka, Georgi Motrowicz, Georgi Hlibka, Nikolai Hawryszczuk, Петро Оленюк, Іван Павлюк, Петро Бурак, Василь Демчук.“

Так воював тут присланий московський наймит, так крутив, плюгавив і поличкував правду, кирилив і туманив руский нарід, товаришив і басував Муштаці в его такий само за красній і кривдолобівій газеті як „Б. В.“, аж заслужившись около своїх панів з Петербурга зістав покликаний туди. Які похваля, які вивисення, які заплати він там від тих московських панів одержить, чи спаде з того також децю і на его газетерських товаришів, та які укази і інструкції він на далі дістане, сего ми не знаєм, лиш знаєм що в п'ятницю відїхав туди, де му най і слух загине. Дай Боже, що би і всі другі его одномишленники стрімголов за ним пішли як шайкорше, і освободили наш і без

той страшної язви досить нещасний нарід.

Кажуть, що отримавши потрібні інструкції, мавби він з Петербурга ще вернути назад до Буковини, але взявши на увагу его в тутешніх вірителів не конче добру славу, то сумніваємось, чи его качачий піс тут більше побачимо. Та ніхто за ним тут й неганяче, хіба Муштаца, Морько таї Patria, котрим він так гідно і зручно басував.

Внутрішнє положенє.

На днях відбували ся дуже важкі наради парламентарних клубів. В кругах політичних кружать вісти, що обструкцію дасть ся утихомирити і що жите парламентарне піде звичайною ходю.

Переходовий стан утворено би так, що на порядку деннім поставлено би звернення палатою панів закон о платні державної служби і о знесенню днешникарського естемля. Опозиція не могла би протівитись тим двом арелажам з огляду на їх велику вагу для загалу людности, дискусія над ними тягла би ся довше, а за той час зискано би можливість переговорів. Але пляном уложенім честійшими членами правіці захитали чорні духи з кола польського, ті духи, котрі нічого так не боять ся, як санайні парламентарних відносин, ті духи, що самі викликають вовка з ліса — провокують обструкцію, коли она притихне.

Що там не в голові привернення ладу в парламенті, найліпше доказує вчорашнє засіданє прасової комісії. Оні з усіх сил своїх старали ся не допустити, щоби предложене о знесенню днешникарського естемля прийшло на порядок денний одного з найближших засідань посольської палати. Щоби дискусію в самій комісії проволіти до безконечности, голова комісії п. Войтх Дідушицкий поставив внесенє, щоби перевести дискусію над всіма внесеннями о прасову реформу нараз. Протів того запропестувала опозиція, домагаючись, щоби під наряду взяти насамперед коротеньке внесенє п. Пацака о знесенню днешникарського естемля, бо сесе внесенє не стоїть в ніякій звязі з рѣштою проєктіваних реформ. Се внесенє ще з тої причини надавало ся до окремого трактованя і скорого полагодження, бо в тій справі істнує вже навіть позитивна ухвала палати з дня 20. січня 1897 року. Сполученє сеї справи з иншими внесеннями значило би тільки, що взагалі цілу справу проволіти до безконечности. Дятого соціаліст п. Рігер сформувув в тім дусі внесенє, але его відкинуто 22 голосами протів 19. — Відтак приступлено до генеральної дискусії над загальом проєктіваних реформ. Промовляло п'ять бесідників з правіці, а з опозиції ніхто. Опозиція, щоби не проволікати справи, не брала участі в дискусії. Члени більшости не дуже були з того вдоволені, але коли ще п. Рус в імені опозиції поставив внесенє о замкненню дискусії, обурене більшости не мало границі. Внескодавець просив правіцію, щоби не грала комедії, котра не має нічо иншого на цілі, як проволіти пожиточну прасову реформу і знесенє днешникарського естемля. Правіція рішила виручити опозицію і сама розпочала робити обструкцію. Всі бесідники більшости ще раз записались до голосу. Замкненє дискусії прийнято і на внесенє п. Странского засіданє відложено без означеня дня слідуєчого засіданя. Таке поступованє правіці ледво чи дозволить успокоїти обструкцію, хоті-би на час кількох засідань палати.

Клуб італійських послів розбив ся. Справа утвореня словенської імнани в Пісіно виявилася в клубі гарячу дискусію, а єї результатом була ухвала більшости, що клуб переходить до рішучої опозиції протів правительств. Однак три послі заявили, що нині ще не можуть пійти з своїми товаришами на нову дорогу і виступають з клубу. Розбитє італійського клубу має більше значінє, як би се поверховно судачи здавало ся. Коли-б італійські послі, перейшовши до опозиції, злучили ся з обструкціоністами, обструкція допомогла би ся новими силами, новими голосами, і розпочала би ще сильнішу тактику, а се лиш прискорило-б замкненє парламенту.

Не завадять згадати на сім місці, що „Славинський Союз“ готов піддержати всяку миротворчу акцію, наколи ся акція не порушить поваги і інтересів теперішньої більшості. „Союз“ зазивав крім того правительство і правницю до вироблення закону о народностях, котрий би не лише точно означував границі прав кожного народу, але і беріг так звані народні меншості проти насильства більшості. В ріжностичній Австрії питає національне буде завжди стояти на першій місці і не зійде з дньовного порядку, хоч би дехто намагав ся его зацілювати штурком. Національне питає спиновало доси всяку акцію центрального парламенту і буде її заодно спиновати. А наколи досвід научив всіх політиків, що розв'язка сего питання не повела ся ані в соймах краєвих, ані в центральнім парламенті, ані поза законодавчими тілами від народу до народу, то щож лежить ближше, як не ся думка, щоби правительство, уложивши національний закон на основах всесторонньої справедливости, рішилось вже раз, такий закон о народностях октроювати. Справедливо уложенним законом о народностях мусить кожний нарід вдоволити ся, хіба що дехто хоче змагати до остаточного розстрою держави. Часи теґеменії одних народів над другими минули безповоротно. Австрія удержить ся і скріпить ся лише тоді, як складовим її частинам буде дане се, що їм по справедливости належить ся. „Союз“ поклав проте в своїх постулатах до правительства зовсім отверто вагу на те, що теперішній хаос не покінчить ся угодою чесько-німецькою, а примиренем всіх народів австрійських на основі: *suum cuique*. Одностороння миротворна акція не спасе Австрії. *Se fata morgana...*

НОВИНКИ.

Чернівці, 28-го січня 1899.

На привітанє Преосвященного Епископа Мілаша, що приїхав в четвер до Чернівців, виїхали на дворці Преосвященний єп. Володимир Рента, проф. унів. Евзевій Попович, сов. консист. Д. Бержан, асистент Несіюк, представителі тов. „Academia Orthodoxa“ Ніко Котлярчук, Георгі Чоперка і студенти теології. Серби Преосвященного Мілаша привітали Преосвященний Рента, потім представителі „Academia Orthodoxa“ і студенти. В резиденції привітали Преосвященного Гостя питомі семінарії під проводом ректора Мих. Драчинського. Зараз потім розпочала ся в каплиці митрополічій відірава при участі Високопреосвященного Архидіа, Преосвященного Мілаша, Впр. архимандрита Мирона Калінеску.

Король румунський признав відзначення бар. Бургінюнови, бурмістрови бар. Кохановському і деяким Волохам, з котрими розмаляв при переїзді через Чернівці. Бар. Мустапа, знаний „волоський патріот“ ордеру не дістав, бо „відзначив ся перед румунським королем лише не знаєм волоської мови. От, коби сей „волоський патріот“ знав на стільки по волоски, скільки по руски або і польски, то ордер був би у нього на певно.

Bukowinaer Post домагає ся в останнім числі у вступній статті переміни тутешньої середньої рішничої школи на утравістичну школу руско-волоську. Домагане се вповні оправдане, і при найближшій сесії соймовій повинні наші послы се піднести.

В Снятині відбуде ся дня 12. н. ст. лютого т. є в неділю в саях магістрату руский вечерок з танцями. Вступ від особи 1 зр. білет фамілійний на 4 особи 3 зр. Стрій для панів вечерковий, для панів балеєвий. Початок точно о годині 8. вечером. Чистий дохід призначений на добродійні цілі. Запрошені розсилають ся сими днями, а хто би через ошибку не дістав запрошенія, а хотів бути на вечерку, зволит віднести ся до н. Оділля Данкевича секретаря магістрату в Снятині. — Рускі вечерки в Снятині мають вже з попередніх літ усталену добру славу, що свідать удають ся, тож не сумніваємо ся, що не тільки цілий повіт сянтинський возьме громадну участь, але також на наше запрошене Вп. Родимці з всіх околишніх повітів і

з зеленої Буковини посипатись, щоби тих кілька хвиля як одна велика родина приємно провести. *Komitee*.

Лікарі шкільні в Берліні. В останніх часах постановив магістрат міста Берліна, завести в деяких школах народних берлінських на разі на пробу інституцію шкільних лікарів. Обовязком лікаря шкільного буде передовсім кождо, до школи вступаючу дитину, перед записом розслідити, чи она взагалі може учащати на вивади. На жадане директора школи буде лікар обовязаний розслідувати стан здоров'я і тих дітей, котрі в часі науки з причини хвороби не можуть учащати до школи. Надто буде обовязком лікаря видавати свою гадку що до сконстатованих або лише підозріаних случаїв хвороб заразливих, а також що до уряджень і знарядів, які в будинку шкільнім знаходять ся, о скільки такі можуть принести шкоду здоров'ю учителям і ученикам. Що дві неділі має лікар в будинку шкільнім відбувати конференції з учителями, при котрих має їм на питає уділити рад і вказівок, а надто розслідувати стан здоров'я дітей представлених ему на конференції. В порозумінні з директором має лікар шкільний від часу до часу звиджувати всі убиканії шкільні, а передовсім салі вивадові перед наукою і підчас неї і представити директорови достережені браки гігієнічні. Крім того мають лікарі шкільні збирати ся від часу до часу на наради, в часі котрих мають обговорювати справи дотикаючі гігієни шкільних поручених їх опіці. Лікар мусить мешкати недалеко школи, в котрій він яко лікар шкільний функтує, щоби на кожний случай міг нести скору поміч. На разі постановлено утворити 20 посад лікарів шкільних в 25 школах положених на передмістях Берліна, і то посеред найбільшій людності, де, як відомо, обставини здоров'я суть найгірші. Платню постановлено на 500 марок річно від школи з застереженням, що один лікар більше як 4 шкіль не може мати в своїй опіці. Така інституція увійде в жите правдоподібно з днем 1. цвітня 1899 р. — *„Учитель“*.

† Іван Хромоєвський, бувший управитель друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях, помер дня 28. н. ст. січня 1899 р. в Гадісфальві о годині 12. в полудни, переживши 30 літ. В. е. п.

НАУКА, ЛІТЕРАТУРА І ШТУКА.

Літературно-Науковий Вістник. І. книжка за січень 1899 р. — Зміст: В. плек-ері. Вірші і проза Івана Франка. І. Мамо природо! II. Шук. III. Odi profanum vulgus. Поети. Фантазія Ольги Кобилянської. Гірські думи. (I—XX). поезія Осипа Маковея. Задаля родимки. Оповіданє Сергія Євремюва. Зернятки. (I—X). поезія Бориса Грінчерка. Така собі проста муга. Новела Кнута Гамсена. З дрібних оповідань Антона Чехова. I. Свідомий переступник. II. Твір штуки. III. Плутанина. IV. Віст. V. Журба. VI. Дома. VII. Івасюк. З поезій Ади Негрі. (I—V). — Шекспіріє Юлій Цезар. Студія Юрія Брандеса. Переклав з німецького Іван Франко. Ольга Кобилянська. Літературно-критична студія Осипа Маковея. Вразіння з Угорської Руси. Івана Петрушевича. Хроніка і бібліографія.

Ольга Кобилянська.

Літературно-критична студія

Осипа Маковея.

Ся студія, обговорюючи літературний доробок нашої знаменитой письменниці починає ся в I-ій книжці Літ. Наук. Вістника за сей рік. Друкуючи її за дозволом автора також в „Буковині“, не сумніваємо ся, що студія ся заинтересує всіх наших читачів, бо-ж вона дотичить найзнаменитшої сучасної рускої письменниці, — славя нашої вузної батьківщини, Буковини.

Німецька культура, яка здавна панує на Буковині, і політичне верховодство Волохів на довго здержали там розвій рускої інтелігенції. Та інтелігенція звичайно німчила ся і волощила ся, а через те й руське жите не проявляло

ся на Буковині так, як того можна було сподівати ся по частині народу, числом найбільшого на Буковині. Тільки в останніх кільканадцяти літах видно у буковинських Русинів живіший рух, котрий і зростає чим раз більше та протягає до себе таланти, які перше не могли зростати на своїй землі.

Серед тяжких для Русинів обставин на Буковині Ольга Кобилянська могла дуже легко стати німецькою письменницею, а не руською, як би не знакомство її з двома свідомими Русинками, Софією Окуневською і Наталею Кобринською. Своєю молодечі праці Кобилянська писала лише по німецьки; писати по руськи не приходило їй ані на гадку. Хоч батько її почував себе завжди Русиним (доказом того н. пр. перков у Кімполонзі, поставлена його жертвами і заходами), але в домі його як в інших руських домах на Буковині, панувала сильна німецьчина, а поза домом ще більша. Не маючи руських книжок до читання, молода дівчина розвивала свій розум і талант майже на самих німецьких книжках; ніщо не зобовязувало її признавати ся до Русинів і по руськи писати, вона була би тоді і не потрапила, бо руської мови вчила ся лише кілька місяців, і взагалі всі школи її, які покинула, то чотири нормальні класи. Вона самоучка: широку освіту, яку у неї видко, здобула собі сама.

В році 1881 вона пізнала Софію Окуневську, котрої батько прийшов до Кімполонга, на місце повітового лікаря. Приязнь з сего освіченого дівчинкою, котра доведла до того, що тепер є лікаркою, і знакомство з письменницею Наталею Кобринською, своєю сестрою С. Окуневської, мали рішучий вплив на думки Кобилянської. Вони обі звертали її увагу на добрих письменників і на „жіночу справу“ та намовляли її писати по руськи. В той час Кобилянська пізнала твори Софокла, Шекспіра, Дрелера, Волфа, Спенсера, Біхнера, Дарвіна, Гердера, Гайне (котрий дуже припав їй до вподоби), пізніше Ніцше і н. Твори Данця Якобсона зробили на неї найбільше вражіння — і милі спомини про него, як і про інших звисних Кобилянській письменників, находимо доволі часто в її творах. З руської літератури подобались їй найбільше твори Мирного, Вовчака і Федьковича. Ніцше, котрого читала останніми роками (сліді сєї лектури находимо в „Царівні“ і в гуморесці „Він і вона“), мав добрий вплив на Кобилянську через те, що він навчив її дивити ся на світ і людей з висшого, більш ідеального становища; він звернув її увагу на стиль і взагалі, хоч то ніхто інший, тільки той сам Ніцше сказав такий гіркий комплімент жінкам: „як ідеши поміж жінки, бери батіг“, — то проте він настроював її сильно і відважно.

Від часу знакомства з С. Окуневською і Н. Кобринською писати по українсько-руськи — то в Кобилянській був прегарний і, здавалось їй, недосяжний ідеал. Вона була майже на скрізь Німкня і длатого мусіла пильно вчити ся руської мови, щоби осягнути свій намір: стати руською письменницею. До сего наміру вона не признавала ся майже нікому і не могла признати ся, бо ніхто був би їй за се не похвалив та не дав поради і заохоти, тим більше, що й сама вона не вірила своему талантові. Взагалі обставини жита мало сприяли розвоєви таланту у Кобилянської і тому то вона, звисно з відмінами, пише про них з таким жалем у „Царівні“.

Кобилянська вихована в горах — звідси стільки гірських образів у її творах на приклад, у Битві, Природі і Некультурній. Вона родила ся в Гурагуморі 27. листопада 1865 р., кілька літ жила в Сучаві, потім у Кімполонзі, куди прийшла 8-літньої дитиною, а прожила там коло 15 літ. Батько її був там секретарем при старостві. Маломіські обставини, про котрі маємо стільки споминів у „Царівні“, маленька мійська бібліотека з неруськими творами, германізація і клопоти жита творили зачароване коло, з котрого молода, вразлива, високолетна душа даремно силувала ся видобути ся, щоби не змарніти перед часом із своїми таємними думками і мріями. Тільки справді прегарна гірська околиця, Карпати на самій буковинсько-румунській границі, дикі праліси, недоступні скелі і пропасти, розбуджували беззастанно її увагу — і ми Кімполонзьським і сусіднім горам і талантові

Кобилянської маємо завдячити таку одіноку в нашої літературі могутчу трагедію праліса, якою єсть „Битва“.

Знакомство з Софією Окуневською тягло ся лише до 1887 року, коли та виїхала до Швайцарії. Пізніше бачили ся вони вже лиш рідко. В р. 1889 батько Кобилянської пішов у пенсію і переїс ся на власний хутір в селі Димка в серетському повіті. Село — правдива пустка без товариства освічених людей, без гір і гірської краси — ще гірше не сприяло писанню, а своєю одностайним житем доводило до розпуки. Аж з кінцем 1891-ого року родина Кобилянських перенесла ся в Чернівці, „між люди“, що так дуже було потрібне для нашої письменниці, особливо з той причини, що в Чернівцях є осередок руського жита на Буковині, коли Кімполонг, місто волосько-німецьке, нічим не могло підтримувати в ній руського духа і жита.

Перша проба, що з Кімполонга, представити ся Русинам в ролі письменниці, не повела ся їй, а навіть принесла їй гірке розчароване. Написала вона 1886 року коротке оповіданє н. з. „Вона виїхала замуж“. Н. Кобринська принала його до свого „Першого вінка“, але Іван Франко, котрий пораджував сї альманахи, не видрукував його. І маю тепер се оповіданє в руках і бачу, що воно й не заслуговувало на друк, але авторка його у свій час поклала на него великі надії — ну, і розчарувала ся дуже гірко. Ту саму новелку Кобилянська потім переробила і продовжила та післала на пробу до німецької часописи *An der schönen blauen Donau*. Там її також не прийняли, але відповіли, яку прислав Кобилянській редактор Мамрот, додала їй довіри у свій талант і відваги на довгі часи. Мамрот найшов у її оповіданні „незвичайно цікаву тему, знамениті епізоди, справедливий погляд на справу і оригінальні думки“, лише вважав, що оповіданє за довге. Давав авторці поради, що має читати, і заохочував не покидати пера, одним словом, був першим чоловіком, що поучав її, як брати ся до писання, і робив уважною на добрі і алі прикмети літературного твору. Лист сего Німця нагородив авторці перше розчароване у Русинів. Ведена вже власним почутем, Кобилянська поправила знову те саме оповіданє, скоротила, назвала „Людиною“, і переклавши на руське, післала його з Кімполонга в редакцію „Правди“ в р. 1888. Тішила ся, що за порадою Німця вже може Русинам подати твір „порядний“. Але склало ся знов лихо; редакція „Правди“ відослала Кобилянській оповіданє з заміткою, що авторка не знає руської мови, та з порадою, щоби вчила ся її... Рада була добра і оправдана, але не в пору... Огірчена до крайности, кинула Кобилянська „Людину“ у стодик і стала писати „Царівну“. Аж в осени 1892 р. післала вона „Людину в редакцію „Зорі“, котра й видрукувала се оповіданє, правда не зараз, бо аж в р. 1894. Редакція мала справді клопіт з руською мовою авторки і тому так довго отягала ся з друком. Але коли вкінці видрукувала се оповіданє, то кождий читач сказав їй спасибі: оповіданє було цікаве і заціняло живе жите. Так от перший виступ Кобилянської у Русинів по ріжних перепонах повів ся. Історію сего виступу вона описала в „Царівні“ і сїй опис має тут подвійне значіння: і для характеристики дівчини, що бажає щось робити для загалу і розчаровує ся, і для характеристики наших відносин, в котрих молоді таланти мусять розвивати ся без опіки і проводу. Як і в нас люди, що могли би сим займатися, то в них за ріжними роботами нема часу до того.

Повість „Царівна“ має також свою історію. Вона почата що в Кімполонзі в р. 1888 і писана, з причини некористних обставин з довгими перервами, в Кімполонзі і Димці, а викінчена остаточно в Чернівцях 1895 р. Єсть се друга більша праця Кобилянської; повість звала ся давніше „Льорелай“ і була призначена до альманаха, який Олена Пчілка думала видати 1891 р. але не видала. В р. 1896 появилася „Царівна“ у фейлетонах „Буковини“, а потім виїхала окремою книжкою (сторін 424).

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві перейскі зарукавки і шапки для панів і всякі модні емушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві перейскі кучми і шапки для мужчин і інші емушкові товари, а також і шапки з сукна.

По зниженим цінам: Всякі зимові черевки для панів і панів і дитий. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, локерових і Chevreaux. Чоботи і сальонові черевки для панів, панів і дитий.

По зниженим цінам: Всякі вовняні товари: каштанники, сподії, панчохи, скаринки, рукавички, камізельки.

По зниженим цінам: Хустки, шалі, камізі, огрівачі на руки і латки, шапки вовняні.

Найліпші сорочки сальонові, ковчирки, манжети: хусточки шовкові, полотняні, батистові.

Кашелюхи: плюшові, льоденні, понетні, тверді і м'які. Виключно продаж І. Генрика Іта, Відень, Антона Піклера і синів, Грац, Борзаліно Джовенне Фрателлі, Александрія. Кляки атласові і ринсові і циліндри найновіші і найкрасні.

Кальони і обув до сідлу, найліпші з маркою „Австрія“ і Петербурскою.

Брошові товари: Фабрикатні тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гаритур, прибори до писання і гаритур, столики сальонові, канделябри, ліхтарі, фігурки, поставки, карафки, вази, годинники, тигарки на листи, рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (пенсари) для панів і панів. Коробки на рукавички, зборники, правдиві бурштинові цигарниці від 1:50—15 ар. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і мундирів. Продаж найліпших револьверів і рушниць.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ

при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести.

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувний секундарний лікар при ц. к. шпіталі ім. Рудольфа у Відні і бувний лікар на клініці в Граці.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудні.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кожнім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дитий

(зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могоару з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дитий,

загортки, шлафрони, футра міські і до подорожи.

Менчикови, Гавельони

і всі річи входячі в той фак з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Всі роди живих і сьвіжих риби можна що дня дістати в моїй

РИБНИЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темпальова ч. 1. (Готель під чорним орлом.) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавяру, сардинок, морських істругів, оселедців і великого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовлення на весілля, балі, пири, а поручення з провінції залагоджує ся до кожної стації поштової скоро і совісно.

З поважанем С. ЕБНЕР.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокое руске товариство асекураційне, (препоручене Всес. Духовенству і всім вірним Впрессь. Митроп. і Преось. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечує будинок, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з дня 31-го грудня 1897.

СТАН ФОНДІВ:

Фонд резервовий	73.874 ар. 47 кр.	175.143 ар. 87 кр.
Резерва премій	52.269 „ 40 „	
Фонд основний	50.000 „ — „	

Визначені шкоди до кінця 1897 року 430.100 ар. 42 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Поліси „Дністра“ приймає Банк Красний при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористніший комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотарищенє зареєстрованє в обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручателів, і приймає виплати до опроцентования по 4 1/2%.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 10 до 12 години рано.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цінах

Лев Киїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже танє жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улица Головна ч. 13.

Вільгельм Водічка,

дрогуєрия в Чернівцях поручає на зближаючи ся сьвята богатий вибір

Парфумерій

і тоалетних касет

гербаты, руму, коняку, лікерів, шоколяди, Курасао, коріне і т. д.

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи зберігаються лише на попереднє
застереження. — Рекламі неопечатані
відійшли від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Преосвященний Епископ Репта.

В неділю відбуло ся висвячене Преосвященного Репти на Епископа радощевського. Русини вітають его радо, хоч би вже і тому, що то іменоване має бути зворотом на ліпше для Русинів в єрархії православної церкви. Заки приступимо до змалювання сьвята, се-б то висвячення Преосвященного Володимира на Епископа, подамо в короткій его біографію.

Преосвященний Епископ Др. Володимир Василь Репта родив ся р. 1841. в руській Банилові. До шкільних і гр. православного богословського заведення ходив в Чернівцях. Один рік був він учителем помічником при тутешній висшій гімназії, а відтак поїхав в сьвіт, щоб збільшити свої відомости. Між иньшими слухав він викладів богословських на університетах в Відні, в Бонні, в Монахії та Цюриху. Вернувши до Черновець став префектом духовного семинара, але вже по році покликано его на професора тутешнього університету. Не вдовів по тім іменовано его членом комісії при богословських іспитах. В шкільних роках 1878/79, 1885/86, 1888/89 і 1893/94 був Преосвященний деканом богословського факультета, а в році 1883/84 вибрав его університетський сенат ректором. Відтак іменованний Найяснішим Монархом архимандритом митрополітської консисторії, був приневолений поповнити свій учительський за-

від, до котрого за час двох десятирок літ був зовсім привик. Велике привязане до стану учительського, замилене до него, та щире товаришеске поступоване взглядом товаришів по званню, оцінив університетський сенат і винагородив як міг, надаючи Преосвященному диплом почетного докторату. Не завадить також згадати, що Преосвященний, будучи професором на університеті, був зарозом інспектором для мійського черновецького повіту. За точне сповнюванє того обов'язку, надала Преосвященному дотична рада мійська почетне громадянство. Розпорядженням міністерства просвіти з р. 1896 надано ему Найвишєє узнанє, за труди, положені на полі шкільництва. За той час не залихав Преосвященний також полі літератури, пишучи розправи культурно-релігійного змісту.

Посвяченє номіната-єпископа д-ра Володимира Репти відбуло ся після з горь означеної програми. В суботу дня 28. січня, о 3. годині по полудні відбули ся молитви в митрополітській каплиці, що відслужив Преосвященний єпископ др. Мілан. О 6. год. вечером вечірня, що відправив Високопреосвященний митрополит і оба єпископи. Підчас того цвинтар при церкві катедральній був прикрашений хоругвами, а при вході на цвинтар уряджено тріумфальну браму.

В неділю рано, був Преосвященний Володимир о 9-й годині в катедрі. Ту прийняв при вході митрополіта, єпископа Мілана та президента краю бар. Бургініона.

В першій явила ся також депутация, в склад котрої входили: офіційал консисторіяльний Теофіл Томашук, др. Орест Попескул, архимандрит Чунтуляк, парох Тим. Воробкевич, Дм. Дан, Іанку Табора і адвокат Єраст Чеховський. Крім згаданих було видати в церкві багато достойників, вишних урядників, як радники краєві Помпе, Фекеге і Бальмон, барон Кохановський, президент суду Веселі, радник двору Колячи, директор домох. Ульман, радник шкільний Ісупескул, генерали Мат і Ребергер, конзулі румунський і російський, далі було багато церковних патронів, духовенства урядників, офіційрів, та вірних.

Як вже зложив єпископ Репта приреченє, тоді став на службу Богу Високопреосвященний Аркадій, в супроводі великого числа духовенства. Відтак посвятив митрополит, при асистії єпископа Мілана номіната д-ра Репту на єпископа.

По скінченій відправі, о 12. годині в полудне, опустив церкву митрополит, єпископ Мілан та бар. Бургініон, при супроводі вишних згаданої депутации. Єпископ Володимир опустив церкву пізніше, поблагословивши присутних вірних.

По полудні була в новопосвяченого єпископа депутация селян з радощевського повіту в числі 100, подаючи хліб та сіль. Замітне, що хліб, що був вироблений в формі колача, важив не менше не більше як 100 кілограмів.

Крім згаданої були у преосвященного Репти також депутации з иньших повітів, представителі поодиноких товариств, корпорацій,

заведень і т. и. Рускі буковинські товариства вислали депутацию, в склад котрої увійшли: проф. Єротеї Пігуляк, др. Володимир Филипович, о. Єремійчук, др. Ст. Смал-Стоцький і радник Ясеніцький.

В неділю вечером о 6. годині відбув ся галевий обід на 240 осіб у Високопреосвященного митрополита, а в понеділок на 200 осіб у Преосвященного єпископа Володимира. Нині знова є галевий обід у п. президента краю бар. Бургініона на честь всіх трох владик.

Поляки на Буковині.

(Конець.)

„Тоді посол др. Стефанович, особисто прихильний Полякам, не почувавши ся однако до польської народности і не радий національній політиці, в дуже проворний спосіб вчинив дискусію і голосованє неможливим, ставляючи внесенє, щоб вибрати особну програмову комісію, кажучи, що тепер не пора програму укладати. Був то вихід зі всяких взглядів пожаданий для Вірменів; ухваленє програми з польською закраскою було би їх може наразило взглядом правительства; відкиненє було би викликало прикрє вражінє в Галичині, де кривляки тих виборців є Поляками. Зроблено отже „Schiberga“ і вибрано послів, особливо вповні поважаних, що задовольнили ся стисло господарчою програмою, що тичить виключно домагань інтересів більшої посїлости.

Не рішена до тепер справа програми викликала той наслідок, що

КАРА.

ОПОВІДАНЬ НЕЕРИ.

Наївна, без оборони, без маски жила у своїй самотності. Її горяча природа перає її до любови, — була у неї велика глибока чуття. Всі сили серця сподували ся в найвишній бажаній.

І так розпочало ся томляче паломництво її уяви. Степами, душинами пустинами, стрімкими горами, бездонними океанами ведає її дорога. І та дорога уяви мучила її, ранила душу і серце, а оперти ся вона не могла.

Кілько то ночей-минуло, коли вона лежала, не могучи заснути, — а чоло її покривало ся каплями поту...

Нераз разок приобіщав її день спокою, нераз цвіт розцвітав перед нею, але разок минав, цвіт увядав, а жите далше йшло вперед.

Втомлена душевною боротьбою дійшла до тридцяти літ.

Всю гіркість, яка лиш може назбирати ся в чарі дівочого жити випила вона. Уста її прихли, — груди вигоріли пристрастю.

Всі приятельські випередили її. Не були від неї красніші ні розумніші, ані дотепніші! Передовсім — вони не уміли так любити, як вона любила би, а чейже стали щасливими жінками і матерями. Молоді люди, котрих Лавра заінтересувала своїми гарними очима, звертали ся небагом до иньших дівчат.

У грудях горів у неї пожараючий її огонь; довкола неї було пусто.

Линя покривали ся зморщинами, чоло стратило чар сьвіжости.

Кожда пуста мрія-надія, кожде розчарованє обривало по листку цвіту її молодости.

Той неперерваний ланцюх желань, судорожне ожиданє, безсонні ночи шкодили її здоров'ю. Тіло покутувало за надмірну силу уяви, нервовє роздратованє опановувало її; душевні муки мучили також і тіло.

За розвіяними надіями прийшла гіркість життя, потім знеохоченє і розпучка. Були хвили, дні, коли вона сама себе ненавиділа, ненавиділа цілий сьвіт.

І гадки приходили їй до голови: може тоді, коли буде припаднійше вбирати ся? Така, німа задіє здала її. Всьо в сьвіті говорило їй про любов; вєседа ту любов виділа, в кожій живій істоті, в кожій предметі. Лиш вона одна була засуджена жити без неї, — чому вона одна?

Присутність дитини сердила її. Слово подружє було їй нільцем в серце. Зі сказаною пристрастю читала книжки, що говорили про любов, аж доки їй то не обридло, доки не зненавиділа того. Тоді допала книжку ногами і кидала проч, а другого дня брала знов за ту книжку і читала далі.

Одного вечера рішила ся піти на концерт. Коли вбирала ся, впав їй зір на шнур коралів, якими колєсь звертала на себе увагу. Усміхнула ся і зітхнула. А впрочім — хто знає... Вєс казали їй, що їй в червонім до лідця. Вбрала ся отже в шнур коралів.

Ах, вже п'ятнадцять літ знали всі

хлопці і дівчата Кульоза ті коралі. Вже ніхто не звертав більше на них уваги.

Сидячи самотна, в дуті поводила Лавра своїми красними очима по сали і з боєм чула се, що вона самотна в тій товні.

Але був таки хтось, хто глядів за нею, сьрито і боязко, — і тому то вона его не догляділа: був то Андрій Тарамеллі, антикар. Від давня вже звернув він на ню свої очі, але не міг зважити ся сказати се їй, ні кому иньшому. А жадної нагоди до того якраз не було.

Лавра навіть в той бік не гляділа, де він сидів. Усміхнула ся сумно; зеркала, що висіло на протилежній стіні, показало їй як виступають стегна шні з під шнура коралів.

Того вечера розпрощала ся Лавра зі своєю молодістю.

* * *

Сей перехід, що для так многих жінок переходить без висиланя чувств і пристрастей, був у неї судорожною ампутацією части життя.

Жінка, що віє зрієє ся любови, кидає ся або в рамена релігії, добродійности, або розпучє; якесь знанє їй конче потрібне. І Лавра шукала єю.

До страшної порожнечі життя прийшли ще й болі й недуга тіла, наслідок вічної борби з уявою.

І тому то якийсь час заняла ся своїм здоров'єм.

В кімнаті її місто китиць цвітів і найновіших повістий були пігулки з зелізом, вивар хіни, рабарбер, оляцинки і коробочки, що мали принести їй її

загублений скарб, її молоді літа, коли вона цвила, наче цвіт. Потім напала її манія праці. Ціла кімната виповнилася гафтованими подушками, за навісами до вікон, гафтованими накритами на стіл, коврами і всіми можливими овочами праці жіночих рук.

Вона гафтувала своє біле, коло ліжка стояла пара гарненьких власноручно зроблених цвітистих пантофлів.

Всі молоді дівчата Кульози прибігли наглядіти ся на ті скарби.

Але і та періода минула. Тепер надійшла на Лавру манія чистоти. Вєтавала досьвіта і цілий Божий день мила, шурувала і чистила все, що лиш було в хаті. В її скрині, де колєсь складала свої різні дрібниці, було тепер повно всіх найліпших средств до удержаня ладу в хаті. І Лавра мила, замітала, шурувала, все в судорожнім, недужім роздразненію.

Серед того занедужала на запаленє хребетного стрижія.

Була то весна. Лавра вже з ліжка виділа блонц, що вив ся по мурі, та ластівки, що літали у воздуху; а коли хоть трохи підняла ся, виділа мігдалове дерево повне цвіту. Білий, ясний цвіт видавав ся їй перлами розсипаними якою ворожкою.

Вечером доходили до кімнати пісні, то думні, то повні любовної пристрасти; веселі сміх, голосні голоси, весела бесіда молодіжні.

Як би теплим леготом віяло від сего понад її олячиночки і лікарства.

А коли сонце зайшло ховаючи ся там за мігдаловим деревом, в кімнату

вірмено-польські виборці були змушені по раз перший до переведення програмової дискусії і що німецькі бесіди пп. Стефановича і Задуrowича доказали як на долони, що буковинські Поляки не можуть числитися на попере послів більшої посілости. Ті послі є представителями виключно інтересів своєї кури і не йдуть за галицькими Вірменами, що репрезентують не тільки свої питомі інтереси, але також і національні справи.

Згадаємо, що у вірмено-польській кури голосує яких 20 Поляків; але ті Поляки не мешкають на Буковині і надсилають відпоручників, се-б то повномочників; не знаючи ситуації, що яскравіше виринає доперва тепер, не знають, як дуже пожаданим є, щоби особисто являлися. Бо галицька опінія значить ту більше, чим би мож припустити і так, як в вересні боязнь перед галицькою опінією наказала д-ви Стефановичеві поставити внесене, через що виратував ситуацію, не допускаючи відкинути офіційної програми або відреци ся Поляків, так само і в інших случаях боязнь перед галицькою опінією могла би багато помочи.

В тій хвили стоїть річ на тім, що польський елемент є безборонний, в жаднім виборчій окрузі Поляки не є достаточо численні, щоби могли переперти свого кандидата, тим більше, що вибори на Буковині, то річ уложена з гори, а правительство не допускає Поляків до жадного мандату. Тільки в кури більшої посілости могли би здобути репрезентацию, але ту не допускає до порушення справ польських антипольське успособлене Вірменів і незнане правдивих обовязків більшої посілости, через то, що сторонництво має національний характер. По містах, мимо значної скількості польських виборців поступоване правительства при виборах до рад громадських і до промислово-торговельної палати, позбавило Поляків достаточної репрезентации і в той спосіб відбирає

вливалися її тіни і окужали її ліжко. Лица недужої блідли, очі покривали пропасничним блеском.

Одна тінь казала: Пізнаєш мене? Чи не подібна я до того молодця, з котрим ти гуляла першого вальса в житті; де той гвоздик, що дісталася его в дарунку і скріпав на своїй груді. Я танцювала много з тобою, ти подала си була мені, — але то вже давно.

Друга тінь мовила: Пізнаєш мене? Моє вікно було напротив того. Як часто ми разом ставали в наших вікнах. В місячних ночах гляділи ми до місяця; я снівав, а ти зітхала, або ти снівала, а я зітхав. Чому се скінчило ся. Я вже більше собі не нагадую.

А третя тінь засміяла ся, а четверта винула рожевий білет з запахом акації її в лице.

І тіни в сумраці зчезали. І в хаті робило ся холодно, темно, страшно як в гробі.

Принесли їй світло і лікарство на ніч. На пуделочку була карточка, а на ній надпис: „Nux Vomica.“ Що три години по пігулці. Більше не брати. Добра ніч і найсердечніші желани скорого виздоровлення.

Таким способом заявив Андрій Тарамеллі свою симпатію до Лаври.

Недуга тревала довго, але він таки ставала уступати.

Лавра відчувала себе так як всі реконвалесценти; жите бавило і радувало ся.

Світ видавав ся їй гарним, повним радостий, яких вона перше не добачала.

ся населенню, що має ту в кождім разі більші права чим німецьке населення, всяку спосібність допомогати ся за свої кривди.

Змалювавши таку ситуацію відзиває ся автор о поміч і пише так:

„Серед таких обставин нам може помочи тільки „Коло польське“ в Відні і галицька преса. І не сумніваємо ся, що настануть для нас часи інші, так, як настали для Шлеса, що публична опінія займе ся нами і не дозволить на гнет, що в Австрії мусить видати ся неможливим, хотий ту змагає ся з кождим днем. Не домагаємо ся того, що належить ся Русинам і Волохам, але маємо повне право домагати ся хоть крихітки того, що є зовсім безпідставно в руках Німців, що прийшли ту пізніше, є напливаючим елементом і не приносять краєви жадного хісна. Байка о німецькій характері Буковини і Чернівців мусить забути ся, а з годиною, коли бюрократичний фермент успокоїть ся, народи, що замешкують Буковину, безперечно знайдуть спосіб, погодити ся.

Не хочемо з краю помочи матеріальної; але вільно нам домагати ся, щоби в нас знали, щоби „Коло польське“ в Відні заняло ся нами так як Шлеском. Бо польський елемент на буковинській землі, то сторожа, що не повинна бути рівнодушною для галицької стратегії, вже хоть би тому, що доказує, що рускі просторі не є одноцілними, а може також і з інших причин, о котрих на тім місці не пора говорити“.

Бійка в раді державній.

На засіданню ради державної в п'ятницю скоїв ся великий скандал. Говорили довгий час різні послі на різні теми, щоби лиш забити час, аж вінци забрав голос пос. Дашинський і вказуючи на параграф 14. завзиває цілу палату, щоби не прикладала руки до заведення абсолютизму в Австрії а правити закинув, що вона понижає абсолютизм. У відпо-

сі бідне тіло, що по так довгих муках приходило до сил, відчувало епікурейські бажання.

Лікар дозволив їй їсти лиш росіл і варене м'ясо, а тут перед її увагою виділи різні розкішні страви, пишно убрані столи, гості в костюмах з ренесансу, весь гарне і богате.

А по таких снах находила вона знов рано на нічній шафі лікарство і картку: „Антигістеричний порошок. Що година один. Нешкідливий. Добре спадитьсь? Добрий день!“

Коли їй вже було легше, важив ся Тарамеллі освідчитися о її руку. Вона згодила ся.

Здоров'я вернуло ся, зближало ся весілля. Нове жите, жите повне щастя мало розпочати ся для неї.

Серце її не тягло її до нареченого, але уява несла її часто в его дім. Він був заміжний чоловік; то-ж і її желани вигідного подружнього життя мали сповнитися.

Вже наперед зробила собі багату, вигідну житєву програму, а її будучий муж якраз надавав ся до здійснення її планів. Він мав всі услива на добродушного, податливого, пасивного мужа, ідеали его, — то було спокійне мирне життя і Лавра була пересвідчена, що з неї буде для него добра жена.

(Дальше буде).

відь ему хотів промовляти Молодочек, пос. Крамарж. б. віцепрезидент палати, але лівий підняла крики та етукіт, не допускаючи его до слова. Пос. Крамарж старав ся піднесеним голосом занува ти над тим гамором, відпираючи закид Дашинського, мовто правити стає причиною управи §. 14. Протівно лівий, гребуючи парламент, сама спроваджує ті наслідки. Інсене §. 14. не спасе держави, але усунене тих причин, що доводять до таких доконаних наслідків. Не належить виривати з рук правительству сего одинокого оружия, що дає ему можливість правити державою навіть тоді, коли парламент не допускає до того. На крики Німців відповідали Чехи зі своїх місць увагами і окликами, а навіть на галерії дались чути оплески на адресу бесідника. Німецькі послі звернули на се увагу президента в пристрасний і дуже острій спосіб.

Втім із лужи дневників дали ся чути брала, а навіть обиджуючі прозвища супротив Німців. В палаті чути було оклики послів з опозиції: Се жид Пеніжек, проч з жидом. (Пеніжек є віденським кореспондентом Nat. List-iv). Пос. Гохенбургер пішов на галерію, а за ним Вольф. Коли Гохенбургер допитував ся між дневниками, хто се кричав, Вольф прискочив відразу до Пеніжка, вхопив его за плечі і хотів витрутити з лавки. Пеніжек почастував его поличником. Значи бити ся на штурку. Ческі дневники кинулись в поміч товаришам по перу, а німецькі взяли сторону Вольфа. Рівночасно ческі послі поспішили з палати до лужи, а німецькі бурші з галерії собі-ж.

Пос. Поспішіль (Молодочек) винув ся перший на Вольфа, не жадаючи ністукка. Вольф витягнув боксер і ударив его в лице так, що Поспішіль залив ся цілий кров'ю. Тепер стала батка загальнішою, вже ніхто не кричав там в тій стисненій товпі в дневникарській лужі, тільки несла ся звідтам луна від лаянців. З німецької сторони доказували чудес хоробрости пп. Іро, Сильвестер, Гохенбургер, Геретмаєр, з ческої Виходль, Лейблах, Гольянский, Поспішіль. Борба перенесла ся на коридор, де німецькі студенти і дневники взяли ся з Чехами за зуби. По добрій хвилі такої гидкої оргії пристрасний удало ся поєлати, що поспішили туди в характері роз'ємників, розлучити нарізні закукуричених противників.

Тимчасом в палаті пос. Крамарж закінчив як найскорше свою бесіду, а президент перервав засідане не означаючи ані порядку дневного, ані речини слідуемого засідання.

Ціла авантура в дневникарській лужі, викликана брутальністю і ароганцією німецьких послів, котрі що най більше мали право звернути ся до президента з жаданем видалення зі салі неспокійних осіб, але ніяк не сміли впадати до дневникарської лужи і узурпувати собі якусь юрисдикцію і езекуцію її — ціла ся авантура викликала в палаті пригноблююче і відражаюче вражіння. Всі послі були такі зворушені, що ще чверть години опісля приходило в кулоарах між деякими до сценій. І так між пп. Жачком а Пшершем прийшло до спору і гризб з причини сеї події. Коли Пшерше обвинював ческих дневників, крикнув до него Жачек: Стули писок, ти пожовий герою, бо так вибу тебе по писках, як Поспішіль Вольфа. Пристрасні спори повторили ся і між другими групами послів.

Президія палати зараз зарядила слідство і переслухала свідків сеї авантури.

НОВИНКИ.

Чернівці, 30-го січня 1899.

3 фінансової дирекції. Окінчений правник Каєтан Теодат Торосевич іменованний практикантом концептовим, а слухач прав Лев Турбацки практикантом рахунковим.

3 нагоди висвячення Преосв. Володимира, града на подвір'ю резиденції капеля школярів 6-класової школи міської при уличі палати краєвої під проводом

уч. Фішера. З руских арий чулисьмо „Мир вам брати,“ потпурі з думок і коломийок і „Ще не вмерла Україна.“

У Преосвященного Мілаша явила ся в педілю депутация буковинських руских товариств, щоб повітати его на буковинській землі з нагоди висвячення ним радоевського єпископа.

Конкурс. Радоевська рада шкільна повітова розписує конкурс на місце підучителя при двоєкласовій школі народній в Милешівцях з рускою і волоською мовою яко викладовою, а німецькою яко предметом.

Бранка на Буковині. Бранка буде сего року в слідуєщих днях: в Радівцях дня 1., 2., 3., 4. і 6. марта; в Стражі 8. і 9. марта; в Солиці 13. і 14. марта; в Тургайморі 16., 17. і 18. марта; в Кимполугу 20., 21., 22. і 23. марта; в Дорніватрі 24. і 27. марта; в Чернівцях міст 18., 19., 20., 21. і 22. півтія; в Сереті 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. марта; в Сторожинці 9., 10., 11., 13., 14., 15. і 16. марта; в Сучаві 18., 20., 21., 22., 53., 24. марта; в Чернівцях повіт 5., 7., 8., 10., 11., 12., 13., 14. і 15. півтія; у Вижиці 5., 7., 8., 10., 11., 12., 13., 14. і 15. півтія; в Кіцмані 11., 13., 14., 15., 17., 18., 20., 21., 22. і 53. марта.

Спадок по цісаревій Єлисаветі. Межи власними австрійськими і англійськими ведуть ся переговори о спадок по цісаревій Єлисаветі. Цісарєна складала в банку англійським яко депозит так надвижки своїх річних доходів, як і квоти узимачі із продажі деяких своїх недвижимостей. Коли тепер спадкомці зажадали видання тих депозитів, англійський Банк відмовив видачі, доки не будуть поладжені формальности і не заштити ся податок спадковий. Австрійська амбасада звернула ся з тої причини до англійського міністерства скарбу з представленням і звернула увагу на се, що власність пануючих користає з прийнятих екстериторіальности і яко така не підлягає оподаткованню. Англійське правительство признало вправді тому поглядом рацию, однак поклало ся на рішене англійського найвишого трибуналу, що привілей не відносить ся до спадків, котрі відходять за границю. Той випадок заходить також тепер, коли спадкомці цісареві не мешкають в Англії і депозит має відослатися поза границю в Британію. Спадок треба протє оподатковати. Переговори в тій справі ведуть ся даліше. Як доносять дневники, спадок по цісаревій Єлисаветі 50 до 60 міліонів зр. — В англійським банку мають здепоновані свої приватні капітали майже всі австрійські пануючі між иньними королева італійська, іспанська, цісарєна Євгенія. Подібна історія спадкова заходила із спадком царя Александра III., а щоби уникнути оподаткованя, поладжене справу в сей спосіб, що узнано депозит яко дарований царем нияжній Валі. Цілий капітал видано без податку лише на підставі фінції, що є се маєток члена пануючого дому, що мешкає в Англії.

Страшна судба галицьких емігрантів. Ньюйорські дневники доносять з Гоголюю: „Жорстокість системи контрактної на плантаціях цукру виступили на яву в цілій своїй огидности, коли на уличах Гоголюю появило ся 40 робітників, галицьких селян, в арештантській одежі, скованих в кайдани, засуджених на публичні роботи за власновільне зірване контрактів. Люди ті належали до партії зложеної з 365 осіб, що їх спроваджено перед кількома місяцями на три роки за контрактом, калічущим до неба о німету. Праця була далеко тяжша від тої, о котрій їм говорено, підсоне страшне, диятого не дивота, що одні з тих нещасних западали тяжко на здоров'я, а иньні умирали з туги за вітчизною. Многі з тих білих невольників не могли довше видержати і відмовили дальшої праці. Оцірних віддано в руки власті, котра карає їх тяжко за зломане контракт. Дві галицькі жінчини шукали захисту на пароході, що кружив недалеко берега; їх віднайдено і етигнено силоміць назад на плантацію. Одному з нещасних померла

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
Сталі найдешевші ціни.

Великий склад дорожочіностей, біжутерії, товарів зі срібла і годинників. Подарки весільного рода як найбільше виконані на весіля, рідвяні свята і новий рік.

жінка в дорозі до островів. Прибувши тут, віддав діти до дому сиріт. Але коли не міг витримати на плянтації, утік з неї, відобрав діти з притулку і схоронився на вітрильний корабель, де змілосердилися над ним моряки і по-могли йому укріпити ся. Однак то не по-могло, бо бідага відшукано і стягнуто силою на сушу. Коли Японці або Хінці — ньюйорські дивняки показували ся в кайданах на улицах, не справляло се такого вражіння, але коли і білі люди являють ся в тім понижалінім положенні, всякий мусить обурити ся против несправедливого права о робітничих кон-трактах. — Так пишуть американські газети о наших селянах, що погибають на другій стороні земскої кулі, на га-вайських островах. Відні люди, самі за-продали ся в неволю! — Дивно лише, що за ними не вставити ся австрій-ський консуль, бо прейсін Австрія має своє консульство в Гіоніполі!

Книжки для українського народу в Росії. В Петербурзі відбули ся недавно перші збори товариства, що буде вида-вати книжки для українського народу на доступній йому мові. Своїми виданнями товариство має допомагати релігійно-моральному розвитку і поліпшенню еко-номічного добробуту українського наро-да. Товариству надано право видавати книжки релігійно-морального, сілсько-го-сподарського і літературного змісту, оче-видно за дозволом цензури. В комітет товариства вибрано пп. Мордовцева, Федоровського, Катеринича, Филинева, Ігнатювича, Стебницького і Сластьонова.

Пам'ятки по спалених. В Парижі відбула ся недавно ліцитація річній, що їх віднайдено під звалищами згорілого передтамтого року базару добродійства. Як відомо, властительки тих річній най-пши мученичу смерть в огні. Були се переважно жемчуги або їх останки, за-ушниця, перстені, шпильки, бранзолетки, шпиретки, наперстки, останки годинни-ків, цінні ручки від парасольок, кілька чотків до молень, хрестини, медаліни і т. и. Найбільшу частину закупив ко. Оделен, пралат кардинала в Парижі. Решту закупили торговці. Загальний до-хід з продажі виносив 4456 франків. Два предмети пізнані віддано своїмкам погибших.

Бельгійська королева розіслала до всіх монархій Європи писмо, в котрім кличе, щоби не уживали інших коронко-крім ручно вироблених. Королеві хо-дить о те, аби піддержати коронкарський промисл, загрожений фабриками.

Найбогатший чоловік. Таким чо-ловіком є ньюйорський мільонер, Джон де Rockefeller, король нафти, котрому пред-казують, що дійде до біліонового майна. Він має 20 мільонів доларів річного до-ходу; на годину має доходу 2300 до-ларів т. зн. понад 5000 зр. З початку Rockefeller був бухгалтером і заробляв 50 доларів місячно. Тепер жие зовсім самотньо, як хінський цісар.

Дивний злодій. З Лондону доно-сять, що злодій котрий украв в своїм часі в одні з тамошніх банків суму 40.000 фунтів штерлінгів, звернув оноді ту суму поштою.

Пажерливий муж. В Штетині ро-бітник Штріакє посварив ся на Різдва з своєю жінкою. Унесений лютоюстю за-чав єї бити і серед білки відгроз єї по-ловину носа аж до кости і нізкув. На днях суд засудив пажерливого мужа за-кривду жінки на шість років тяжкої вазниці і з роки утрати горожан-ських кар.

Украдений дім. Пан Вільгельм Штраве мав на передмісті Будапешту малий партерний дім з десять простор-ним ґрунтом. Мешкав звичайно в тім домі в літї, а на осінь та на зиму пе-реносив ся звичайно до середини міста. Так стало ся і сеї зими. Недавно дістає л. Штраве від маїстрату вїзване, щоби подав, кілько хоче за свій дім і ґрунт, бо місто хоче єго для регуляції улиці викупити. Урадований, що дучає ся на-года добре продати свою реальність, по-дає л. Штраве ціну за ґрунт осібно, а за дім осібно. Маїстрат відповідає, що годить ся на ціну ґрунту, а ціну дому не може прийняти, бо дому на тім ґрунті нема ніякого. П. Штраве їде сей час

на передмісті і очам своїм не вірять: ма єго ґрунті нема дому! Сусіди оновіли єму, що ще в жовтні янає спілка, оче-видно злодій, розібрала дім найспокій-нійше і негад продала якомусь проми-словцеві. Всякі сліди по злодіях за тих кілька місяців затерли ся. Ся крадіж дому не може Будапештєнців надиву-вати.

НАУКА, ЛІТЕРАТУРА І ШТУКА.

Кієвская старина, томъ LXIV. Зміст. 1) Знакомство И. И. Срезнев-ского съ И. П. Котляревскимъ. Во. Срез-невского. 2) Филологія и погодинаская гипотеза. (Продолженіе.) А. Крыменко. 3) Попокъ. Повѣсть. (Продолженіе.) Б. Познанского. 4) Письма П. А. Кулиша къ В. В. Тарновскому сыну. 5) Изъ се-мейной хроники Берловъ. Ал. Лазарев-ского. 6) Книжная рѣчь у Маркососовъ и Русиновъ. В. Науменка. II. 1) Доку-менты, извѣстія и замѣтки. 2) Археоло-гическая лѣтопись южной Россіи. 3) Би-блиографія. 4) Объявленія.

Ольга Кобилянська.

Літературно-критична студія

Осипа Маковая.

(Далше.)

Інші, друковані вже твори Коби-лянської суть такі:

Він і, вона, гумореска, писана в Чернівцях 1892 р., друкована в „Не-ділі“ 1895 р. в ч. 21 і 22, передрук в „Ділі“ 1898 р. ч. 77 — 80.

Дещо про ідею жіночого руху, відчит на зборах Товариства руських жінок в Чернівцях 14 жовтня 1894 (відбитка з „Народа“ в Коломиї).

Битва, нарис з природи, писаний в грудні 1895 р., друкований в „Буко-вині“ 1896 р. в ч. 77—80, переддруко-ваний в „Ділі“ 1898 в ч. 43—46, а по німецьки в „Gesellschaft“ 1898, ч. 20.

Некультурна, оповідане, пи-сане в грудні 1896 р., надруковане перше в „Буковині“ 1897 ч. 198—205, переддруковане в „Універсальній бібліо-теці“ Д. Лукіяновича ч. 19, а по ні-мецьки у штутгартській Neue Zeit, 1898 р., зошити 1—8.

Природа, новела, написана в Кім-полонзі 1898 р., друкована по німецьки в Neue Zeit у Штутгарті 1895 р., зоши-ти 20—23, а по руськи в „Універсальній бібліотеці“ Д. Лукіяновича 1897 р. ч. 15.

Valse melancolique фраз-мент, писаний в Чернівцях 1897 р., друкований в Літ. наук. Вістнику 1898, том I.

На полях, нарис, писаний в Чер-нівцях 1898 р., друкований в Літ. наук. Вістнику 1898, т. IV, а по німецьки у віденській Neue Revue 1898, ч. 19.

Банк рустикальний, нарис, писаний в Димі, друкований в черно-вецькій „Неділі“ 1895, ч. 13, а по ні-мецьки в Neue Revue в лютім.

Жебрачка, нарис, писаний в Кімполонзі 1887 чи 1888 р., друкований в „Буковині“ 1895 р. ч. 38.

Час, нарис, друкований в „Буко-вині“ 1895 ч. 33.

Мати Божа, нарис, в „Зорі“ 1895 в ч. 23.

Phantasie im prompti, пи-сана в Чернівцях 1894 р., друкована по руськи в „Зорі“ 1895 ч. 3, а по німецьки в Wiener Mode, також 1895 р. зошити 23 і 24.

У сьв. Івана, друк, в „Зорі“ 1896 ст. 224, в „Буковині“ 1896, ч. 138, по німецьки у віденській Neue Revue, 1897, з 26. марца; по польськи в черновецькій Gazet-i Polsk-ий 1896, ч. 55.

Покора, нарис в „Буковині“ 1898, ч. 73.

Мужик, нарис, друк, в „Буковині“ 1895 р. ч. 84. По німецьки в віденській Neue Revue 1897 з 26. марца і в бер-лінській Zukunft 1897, в марці.

Поєзні в прозі: I. Рокі, II. Аберди, в Літ. наук. Вістнику 1898, том II.

Аристократка, нарис з 1891 р., друк, в календарі черновецькій „Ру-ської Бесіди“ на рік 1899.

Поет, фантазія, писана 1897 р., друкована в сій книжці.

На зборах „Товариства руських жі-нок на Буковині“, що відбули ся в Чер-нівцях дня 14 жовтня 1894, О. Коби-лянська мала відчит і в ній виповіла свій погляд на жіночий рух. Тому, що сей погляд — се її пересвідчене — є головним мотивом більшости її творів, то я подам передовсім кілька гадок з її відчиту.

„Природа — говорила вона — жу-рить ся лише своїми вимогами, і то ме-ханічними житєвими вимогами. Ідеаль-ний вимог вона не творить і тому й не журить ся ними. Отже ростинне, дійсне жите є підставою в житю людини. Під „людиною“ розуміємо і жінку, не лише мужчину, — іншими словами: і жінка мусить мати свій кусник хліба щоб жи-ла. Задля сего свого існування вона до-магає ся необмеженого права такого як його уживає, на приклад, і мужчина яко людина. Вона домагає ся його на під-ставі людности, індивідуальної свободи, людської поваги і справедливости. Вона не домагає ся того права, як дарунку з ласки, бо й як приходить вона до того, щоб домагати ся ласки? Адже природа, вводячи її в жите, говорила до неї те саме, що й до мужчини: „ось ти — і жий!“

Хто не знає, як мужчина узброєний до боротьби за існуванє! Хто не від-чуває сего? Кому се не звісне, як ви-кованє і закони кожного віку і всюди подавали йому помічну руку? — А за-мінь того жінка! Чим узброєна її, щоб дати їй спроможність заспокоїти пере-довсім вимоги природи, а далі, щоб могла бути і сама собі цілю? Чим узброєна вона до боротьби за існуванє, що зробили для неї, щоб дати їй жити як не перечесть, не заборонює сего при-рода: жити після своїх здатностей, своєї сили і своїх вимогів! Їй лиш од-ного не заборонюють, в неї лиш одна збрал в житю, а то: сльози, сльози і ще раз сльози!

Не кажіть, що чоловік дбає про неї, що він має дбати про неї! Не обма-нюйте себе самих і не ганьбіть природи, начеб вона систематично приводила на світ неповнолітніх неудачників і вкла-дала працю на них лише в руки муж-чини! Вона сказала до жінки, як ска-зала і до мужчини, і до пташки, і до рослини: „ось ти — і жий!“

Жити! — се гарна річ, кому при-пала „добра доля“ і хто такий щасли-вий, що жие в добрих обставинах, хто має родину, що дбає про него, хто має доброго, щирого товариша-мужа; — та як жити тій сиротині, що остала ся без батька матери, що не має ні маєтку, який тепер надає властиву вартість лю-дині, ані не має краси, ні інших при-надних прикмет, що чинили-б її милою і придбали їй мужа! Як жити сій сиротині? Як жити їй повним житем, після її сили, її здатности, вимог та потреб, — коли вона повернена своїм вихованєм лиш на одну одніську дорогу подруж-жя, в котре увійти їй не вдало ся, а поза котрим дорогою для неї замкнена, заго-роджена, і вона полишена на крайну нужду, вижидає хліба, ласки, — і ко-рять ся, корять ся нераз аж до упадку! Адже і в її груді поклав Бог серце з чутєм, а може і дуже горяче, шире се-рце, може і вона стала би доброю, се-речною жінкою, товаришкою мужа? Адже її з маленьку виховували тільки на те, — тільки на те! Як жити тій сиротині?

А таких сирот, безталанних жінок є тисячі на світі! І як думаєте, чи не подати помічної руки тим бідним, немов на посміховиско полишеним істотам? Не постарати ся й для них про кусник хліба, а радше про такі відносини, щоб і вони могли придбати його самі собі, щоб наука і праця стали для них цілю і заступили їм те, чого не осягнули, себ то мужа і родину? Адже і вони хотіли би мати в житю якусь утіху, якесь задоволенє.

Тому і взивала Кобилянська жінок, щоб не лякали ся слів „жіночий рух, еманіпація жінок“, щоб не лякали ся

праці і науки і були самі собою, а не невольницями, залежними від мужчин.

Ту саму провідну думку, що у від-читі Кобилянської, находимо і в першій друкованій її оповіданю „Людину“ і в найбільшій її повісті: „Царівна. Оле-на з „Людими“ і Наталка з „Царівни“ — то дві сестри, рідні собі духом і серцем, однаково характерні і трохи чи не подібні до себе і з вигляду, тільки що Олена не має щастя і паде, розбита обставинами, а Наталка перемагає об-ставини і навіть саму себе, чи то свої часті хвилі зневіри і смутку.

В „Людину“ при однім уступі Ко-билянська ужила за мотго таких гордих слів Фр. Шпільгагена з „Allzeit vora“: „В мені жие любов до свободи, тверда постанова не дати себе взяти в неволю, хоч би не знали хто мене брав; ніколи не похилити своєї голови там, де мое серце не дає на се дозволу; жити сво-ім житем, так як я його розумію; їти дорогою, яку я собі вибрала, і нічим не дати себе звести з неї, жадними підхлібствами, жадною гризобою, нехай вона і ваде мене, куди хоче“. Такою, як у тій реценті Шпільгагена сказано, хотіла бути „людина“ Олена і була, доки доля не судила їй терпіти за волю-ні і невольні провини батька, матери, брата і сестер. Заможна, горда родина лісового радника Енаміондаса Ляволе-ра сходить головно з причини піанства батька на біду, і з тої біди має рату-вати її Олена подружжєм з заможним та неосвіченим женихом. Ніхто не зв-жає на те, що вона перебула гірко не-щастє, бо в неї номер її перший судже-ний, ніхто не питає, чи може вона по-любити другого і чи взагалі хоче його, — всі побивають її одним доказом, що вона тільки „людина“, себто сотворіне таке, що до всего привинє і до всего мусить привиннути. „Неби вона була хаєнцем! — оповідає знайомий лікар її батькови — були би з неї і пийшли люде. А так жінка... Що почне жінка з надвишкою розуму при горішках і мп-ці?“ І той самий лікар дорадує Олені віддати ся за нелюбого їй жениха сло-вами: „Біда ломить і залізо, а ви лиш людина“. Вона каже йому на те гордо, що ніколи не послухає його, саме дль-того, що вона людина; але погім їде вона до знайомої вдови, старої учитель-ки музики, шукати поради і потіхи, і що вона там чує? Стара жінка не переконує її так брутально, як лікар, але ломить її гордість сумними нагла-дами на будучину, такими, які є в кож-дєй бідній вдові і старої панни. „Вей вдови і старі панни — каже вона до Олени — вони ніщо. Старі панни наде-жать ще до тих безталанних, з котрих сьміють ся. Самотні блукають в житю, без приюту, без становища, сказала бим — без зміслу, ат! — жиють, щоби не вмерти. На приклад я: смерги не ба-жаю, як в молодих пристрастних днях. Я знаю, що конець прийде сам, а буде се сумний, глухий конець... Чи хочеш і ти вести таке жите? Чи може хочеш жити для ідеї? На приклад, писати? Се тепер — неначе хвороба у жінок. Впро-чим для ідеї жие ся доти, доки не треба побивати ся за кусником хліба. Однак вибе та година — і ідеї перестають бути метою житя. Врешті, нехай собі і так! Та чи ти думаєш, що праця для ідеї заступає тобі се живе щастє, ко-трого розуміє мусить ще жити у твоїй груді, бо-ж ти любила і бузз любовою? Чого-ж хочеш, Олено?“

(Далше буде.)

Надіслане.

Панна, у віці 18 літ, що скінчила 8-класову школу дівочу в Чернівцях з відзначаючими успіхами, пошукує від-повідного місця. Близша відомість в ре-дакції „Буковини“.

Пам'ятайте на „Народний Дім“ в Чернівцях.

Найдешевший вибір в товарах з хінського срібла з найславніших фабрик віденських, берлінських і париских. — Під гарантією тревало посріблені гарнітури.

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
ЧЕМНА ОБСЛУГА

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1898 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять: а Відня, Львова, Снятина, Неполоківців: посп. 11:44 рано, особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 вночі; особ. 6:10 рано; а Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадікфальфи, Гайбоки: особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 вночі; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудни; а Новоселиць, Боiana, Садагурі: мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером. З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня: особ. 9:48 вночі; особ. 1:44 вночі; посп. 8:15 рано; особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудни. до Гайбоки, Гадікфальфи, Гатин, Іцкан і Бурдуженів: посп. 12:02 в полудне; особ. 4:10 по полудни; посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 вночі; особ. 6:35 рано. до Садагурі, Боiana, Новоселиць: мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудни. До Гайбоки приходять: а Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева: мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудни (лиш з Карапчева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме-	жиброди-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю). З Гайбоки відходять: до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів: мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межиброди-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35 по полудни (лиш до Бергомету). До Гадікфальфи приходять: а Радівців: мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудни; мішан. 6:58 вечер. З Радівців відходять: до Бродини: мішан. 1:20 в полудне; мішан. 6:58 вечер. З Гадікфальфи відходять: до Радівців: міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудни; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудни. До Гатин приходять: а Кімполунгу, Вама, Гурагумори, Качики: мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.	З Гатин відходять: до Качики, Гурагумори, Вама, Кімполунгу: мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудни. До Іцкан приходять: а Сучави: мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудни; мішан. 5:45 по полудни; мішан. 9:40 вечер. З Іцкан відходять: до Сучави: мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудни; мішан. 7:25 вечер. До Вама приходять: з Рус-молдавиць: мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудни; мішан. 3:55 по полудни; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер. З Вама відходять: до Рус-молдавиць: мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудни; мішан. 3:10 по полудни. Поїзди між Вамою а Рус-Молдавицею їдуть від часу до часу. Розвідати можна на естаціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.	До Карапчева приходять: а Чудина н. С.: мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудни З Карапчева відходять: до Чудина н. С.: мішан. 9:15 рано; мішан. 6:20 вечер. До Неполоківців приходять: а Вижиць, Вашківців: мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудни. З Неполоківців відходять: до Вашківців, Вижиць: мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер. До Лужан приходять: із Заліщик, Кімдана: мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудни З Лужан відходять: до Кімдана, Заліщик: мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер. До Карльсбергу приходять: З Путни: міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудни; мішан. 7:00 вечер. З Карльсбергу відходять: до Путни: мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. 5:25 по полудни. Примітка. Час середно-європейський іде о 46 минут пійше від черновецького часу.
--	--	---	---

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ

при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести,

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувний секундарний лікар при ц. к. шпиталі ім. Рудольфа у Відні і бувний лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудни.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і конверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Всі роди живих і сьвіжих риб

можна щодня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темпльова ч. 1. (Готель під чорним орлом) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавяру, сардинок, морських петругів, оселедців і великого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовлення на весіля, балі, прири, а поручення з провінції залагоджує ся до кожної естації поштової скоро і совітно.

З поважанем **С. ЕБНЕР.**

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 10 до 12 години рано.

Дуже тане жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецьких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Головна ч. 13.

Вільгельм Водічка,

дрогоуєрия в Чернівцях поручає на зближаючи ся сьвята багатий вибір

Парфумерій

і тоалетних касет

гербаты, руму, коняку, лікерів, шоколяди, Курасао, коріне і т. д.

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до фірми: **Wojtan & Co. Leipzig. L.**

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Киніг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Виходять в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламу неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Русини а Волохи в православній церкві.

Як звісно, зложили минулої п'ятниці посли п. Єротеї Пігуляк і Николай рицар Василько на руки єпископів, радовецького д-ра Володимира і дальматинського Николая Мілана меморіал до православно-католицького митрополічного синоду в справі руської православної церкви на Буковині. О тім писалисьмо в своїм часі, а за нами пішли і другі газети, розуміє ся кожда газета писала о тій справі зі свого становища.

Bukowinaer Rundschau, в своїй передовій статі одного числа пише про справу русько-волоху в гр. православної консисторії таке:

„Цісар іменував двох Русинів радниками консисторськими гр. православної церкви. Річ та є для буковинських Русинів великої ваги і значіння.

Іменоване наступило за пропозицією краєвого правительства. Заслуга в тім належить ся президенту краю бар. Бургінінові, що вже промощено дорогу до згідних і мирних відносин між обома, найчисленнішими в краю народами. Русини і Волохи повинні жити між собою в згоді!

Дійсно є то річ гарна, що кермуюча особа нашого краю взяла собі таку роботу, але zarazом треба сказати, що ще далека дорога до мети і хто знає, чи змучений по-

дорожний не оберне ся серед дороги. Треба знати взаємне вороговане обох народів, щоби можна поняти, як то тяжко прийде ся погодити Русинів і Волохів, щоби могли попри себе, а не один нарід над другим, працювати на полі культури в нашім краю.

Дві народності, в приближенню рівні числом, замешкують той край. Вспільна церква їх лучить, а раса і мова ділить. Раса і мова взяли верх над успільною цевкою, отже і доказ, що національне питання стоїть на днях висше, чим питання конфесійне.

Сильно відчувають Русини, що їх виперто з того становища в управі краєвій, яке їм належить ся, що тих пару народних шкіл які мають, здобули собі доперва по довгій і завзятій борбі з волоською більшістю в соймі; з боєм серця видять они, що їх вороги виперли з тіл автономічно-краєвих, або ліпше сказавши, Русинів не допущено до них або тільки в незамітнім числі.

Що року ходять слухи о численній еміграції селян. Ті бідаки не їдуть за море ізза приємності, бо дорогу батьківську землю радо не лишає ся, землю, де родилисьмо ся, та де спочивають кости наших батьків. Велика нужда і розчароване гонять бідолахів за море; а трафить ся часом який багач, що опускає рідну землю, то робить він тільки тому, що знає, що руська земля стане колись за тісною для руського населення.

По їх то боці видати тільки занепад, під взглядом політичним і го-

сподарки, а в волоскім таборі — перемога, політична і економічна сила.

Прогнаний Русин, доведений до крайного розчаровання, спішить до святаї церкви, щоби хоть там знайти відряду. Але завів ся. І в своїй питомій церкві чує ся він чужим. Ту, де не повинен доходити й відгомін політичного гамору, відзиває ся тойже не аби як. Церква стала правдивою твердинею для напуючої нації.

Найвисшою властю виконуючою в гр. православної церкви є консисторія. Не дав би ся віри, хоть мусиш, що Русини не мали до послідньої хвилі ні одного заступника в консисторії. Керма церквою була і є в руках волоских.

Доперва бар. Бургініон дав початок до поєднання. Два Русини, іменовані консисторіальними радниками, є немов посередниками супокію і згоди, яку п. президент задумав утворити. Вправді тяжка то задача, і то дуже, але при честній і невтомилій роботі, удасть ся привести краєве населення до обопільної згоди, щоби в той спосіб уможливити ділане на полі культури, що має вийти на добро цілого краю і его населення.

Не менше прихильно виражають ся о прикрім положенню, а передовсім о невідрадних відносинах буковинських Русинів на полі церковнім „Bukowiner Nachrichten“. В статі під заголовком „Ruthenen und Rumänen“ пишуть они таке:

„Меморіал, що вислали передові мужі буковинських Русинів до

митрополічного синоду гр. православної церкви, змальовує гіркими словами невідрадні положення Русинів в краю. Письмо єє, є тяжким закладом для проводирів другого народу, що стремить до самовласти. Оно є немов політичною літописнею послідних десятків літ, а ізза того, що стоїмо тепер перед новою ерою в буковинських відносинах, то варта дещо о тім згадати.“

„Bukowiner Nachrichten“ кажуть, що Русини, хотій є найчисленнішим елементом на Буковині, виступили на полі суспільно-політичній доперва в послідних десяти роках. Позбавлені матеріально багатих людей, бо дідиців не мають, стали гелютами, без значіння і сили. Після „Nachricht-ів“ прочунали Русини і взяли ся до роботи завдяки одній, на око не дуже важній події. Волоскі і Вірменські дідиці посварили ся, а то через то, що Волохи виперли Вірменів з виділу краєвого, забезпечивши собі там значну більшість. Невдовзі був би цілий край уляг румунізації. Обурені тим до крайности Вірмени, шукали за союзником, щоби зменшити значіння Волохів. Союзника шукати они мусіли, і то такого, що був би для них тілом, то є мусіли глядіти за масами народу, підчас коли волоскі дідиці не потребували людю шукати, — бо мали его під рукою.

Населенню волоському становить контраст населення руське, сильне народне тіло. За Русинами оглянули ся тепер Вірмени і так повстал анти-волоська коаліція.

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРІ.

(Даліше).

В тій нервовій горячці, дійти вже раз до пожаданої цілі, не хотіло навіть брати ся до жадних приготувань. Не журила ся також над виправкою, ані не думала про се, що тріумфує над своїми привітальками. — Пізнійше, — казала до себе, — пізнійше.

Жила лиш у фантазії. Бачила себе вже сільною Тарамеллі, що сидить вигідно в старім фотелі, зі стільчиком під ногами, одіта в шовк; в літї з великим вахларом, в зимі близько скованої повної жаріючої вуглі.

Що там хто говорив про її весілля, се було їй байдуже. Її вдовольало становище, забезпечений добробіт.

Щоби правду сказати: день перед весіллям задумала ся Лавра.

Може питала себе: Чи се любов? Чи так я собі її уявляла? Чи не інакше вона виглядає.

Але вінниці випала таки її відповідь на користь сего, що стало ся.

* * *

Коротка новесільна подорож скінчила ся. Лавра замешкала в домі антикаря. Мала много там річній оглядати і дивувати ся.

Мов у сні гляділа на великі, білі, насією і тамариндом виповнені начиння. Слої з різнусом викликували в ній остогаду, за то солодові пастилки були приємніші. Вона дивила ся уважно, як муж завивав їх паперець, край паперу розгинав на стріпки і закругулював їх ножем.

Зі страхом дивила ся на вагу до важення отруй, що стояла під скляним дзвоном. Коли лиш її муж підніс той дзвін, вона ледви важила ся віддихати; їй та хвиля видавала ся так урочистою, як коли-б ту жрець який приступав до якої таємничої містерії.

Найбільшою приємністю було їй тоді, коли послугач йшов з лабораторії і лишив двері отвором. Тоді опирала ся Лавра о мягко вистелену спинку крісла і з виразом повним самосвідомости власті господарки дому казала: Баттієго! Замкніть же!

Новий дім подобав ся їй!

Дім був трохи тяжко збудований, але вигідний. Не було жадного прикрого суєсудства. Сонце мало свободний доступ, а передовсім на подвір'ї, котре подобало ся антикареви охрестити назвою „города“. Світла і цвітіння було там досить.

Довкола на мурах були малюнки з дитинячих літ: осяячі голови, горбаті жовніри, карикатури, довгі носи і т. п. ніхто їх досі не замазав. Для Андрія було приємно оглядати їх, коли він по смачній обіді, з руками зложеними на крижах, з люлькою в зубах переходжував ся по городі.

По однім боці подвір'я, до висоти одного поверху, ріс дикий виноград. Его листе і ягоди покривали круглу альтану. Йшло ся до неї по сходах. Було би то щось гарного, если би лиш час не був зруйнував її; мармурне поруче і стовпи розпали ся. І сходи були вже неможливі до ходження. Тому то попри саму стіну була до альтани приставлена драбина, а в самій альтані вішали сушити шматки.

Що за життя матери Андрія було біле Тарамеллі славне в Кульозі.

Дві генерації ошадної і невсипуючої праці нагромадили в коморі таку силу білі, що кілька родин можна би було тим заосмотрити.

Лавра, тепер пані і владителька тих всіх скарбів, отворяла перший раз з гордостію і нетерпеливістю старі оріхові шафи і з приємністю втягала милий запах сухих рож, що лежали поміж білем і подушками.

Хотіла побачити то хоть так поетично, перекидала отже простирала, сервети, скатерті, ковдри і пошевки. Була того величезна купа.

Лавра змучила ся, сіла отже і хоть здалека приглядала ся тим гордоцям доброї господарки.

А потім взяла ся до подрібного перегляду! Чого там не було, а яке все гарне і чудове.

Лавра була очарована.

А потім взяла ся знов до оглядання начиння, порцеляни, фаянсів, майольї... Чого ту також не було.

Лавра бачила, що стала переємницею старої родини... Традиція стародавности окружала її своїм чаром. Вона відчувала як цілий вигляд дому, его майно, ті стародавні начиння зливали ся в атмосферу спокою, чистої любови, подружнього щастя. Лавра з вдоволенем віддихала тим воздухом.

* * *

Гарними маєвими вечерами сиділи подружки по вечері звичайно мов дві Каріати на порозі антики і бесідували з вдоволенем усміхом на лиця.

З лабораторії доходив глухий голос мездра і голос помічника, що сипівав звичайно під носом яку там арию...

Андрій звичайно засипляв...

Лавра сиділа сама і гляділа на про-

хожих. Часом станув який знакомий і заговорив пару слів. Тоді то будив ся Андрій і вивисив крісло з антики. Знакомий сідав, а за ним приходив хтось другий, третій і так робив ся тісний кружок, що бавив ся зовсім добре. Часом навіть Андрій брав участь у розмовах, але если би то не було против звичайної чужности, то з приємністю заснув би собі був і при тій розмові.

А Лавра тимчасом розвивала ся.

Душевні борби її дівочого віку, коли то її душа виглядала мов пустиня, були причиною, що вона тепер з цілою пристрасністю використовувала ті користі, які їй давало подружжя.

Як пізної весни, так в ній всею цвилло в перегони, а за тим сідувала і доспілість.

Дотепна бесіда з мужчинами, дво-значні розмови, котрим вже яко замужня жінщина могла прислухувати ся, при чім вона пераз вдавала зацікавлену, — ті екзотичні овочі дражили її пристрась. Вона тепер уживала за той довгий час, коли то все було їй забороненим овочем, і то уживала з лихвою.

Оба лікарі, що приходили до зпінки, крутили ся і надсакували коло неї. Вона усміхалась до них, але згадала про се Андрієві.

Тепер вона розуміла світ. Як то дійсно вона була не найвною дівчиною, мріючи про ідеали бавлячи ся в романтику. Мужчини не показують ся ніколи перед дівчатами такими, якими вони є в дійсности. Если би ті дівчата знали...

Лавра аж заплакала за голову... Їй аж страшно зробило ся над гадкою, що вона могла лишити ся старою панною і жити у своїй наївности аж до

ложени о підвищені платі державній прислугі. Мимо їх супротивлення президент заряджає голосоване; дівниця з вишкою соціалістів виходить остентативно з салі, а правниця ухвалює внесені президентом.

Вечірнє засіданє тривало коротко. Референт більшости бюджетової комісії вище предложене закона о регуляції державної служби після редакції, прийнятої в палаті панів с. е. без означена речинця що-до введення сего закона в жите, а референт меншости комісії пос. Шлезингера поставив внесені, щоби установити речинця 1. січня с. р. з діланем взад; другий референт поставив внесені на речинця 1. цвітня с. р.

Промовляли пп. Тірк, Резер і Вайс-кірхнер, а відповідав міністер скарбу др. Кайцль, доказуючи неспроможність держави поносити на разі нове збільшене видатків. При голосованні прийнято внесені пос. Шлезингера, щоби закон обов'язував від 1. січня с. р. більшостию 1 голосу.

Пос. Шеверер домагає ся, як перед полуднем, щоби слідуюче засіданє відбуло ся в середі, з обжалованем міністрів на дневнім порядку. Однак президент оголошує слідуюче засіданє на пятницю з тим самим дневнім порядком.

Наше жите.

(Допис з Станиславова).

(Мій „пех“ — Ювілейний обід 25-літньої письменської діяльності д-ра Ів. Франка. — Рутенський патріотизм і рутенська чечність. — „Ку-кіль“ між духовенством. — „Галичанка“ з „Руська Бесіда“; „независимі народівці“ „Галичанка“ з „тверді“. — Проповідник польсько-руської тверді).

Хоч наш Станиславів не має місто, то рідко коли можна подибати в часописах звістку про жите тутешніх Русинів. Тому то я беру ся де-що про се написати, хоч дуже сумніваю ся, чи моя писанина побачить світ, або радше, чи світ її побачить надруковану. Написав я вже не одно, а й друкувати де-що довелось, але я все таки маю величезний „пех“ у своїй „письменницькій і письменницькій кар'єрі“. Часописи не хочуть звичайно моїх писань друкувати! Не кажу вже про белетристичні твори (я й сам знаю, що вони мало-що варті!), але мої дописи про тутешні відносини вірні, мої публіцистичні статті добрі, а таки йдуть у редакційний кім! Причина в тім, що мої дописи видають ся ш. редакціям за надто острими...

Написав був чоловік де-що до „Діла“, — воно мою допис обрало гірш цензури, викинувши найважливіший уступ. Післяв я сей уступ до „Буковини“ з увагою, що його не помістило „Діло“, — вона його не помістила „з причин незалежних від редакції“. Недавно написав я знов статтю до „Діла“, то воно не було ласкаве навіть бодай в „переписній редакції“ відповісти, що з нею сталося. І т. д., і т. д.

Та мого таких перешкод і знов беру ся де-що написати, і вже наперед дякую „Буковині“ за одну-дві шпальти чистого паперу, як вона помістить сю писанину, призначену для „Буковини“ тому, що „Діло“ й „Руслана“ вважаю за мало об'єктивними.

Отже до річи. Зачну від найновішого.

Тутешнє українсько-руське товариство „Руська Бесіда“ при участі тов. „Воні“ устроїло 29-го січня н. ст. в кімнатах товариства для своїх членів обід для звеличання 25-літньої письменської праці Івана Франка.

Обід сей зробив на всіх велике вражінє. Франко — і тутешня, до недавня зовсім ретроградна інтелігенція! Се-ж такі дві суперечности! Кожний мусить признати, що часть тутешньої інтелігенції, а власне часть щиро українсько-руська, зробила великий поступ, чого доказала власне сим обходом. Якесь радієтно таємниче чутє обгорало всіх, коли прийшовши на обід, побачили добродушне лице ювілянта, що з фронтальної стіни салі з поміж зелених неначе дивлясь на всіх. Я дрожав з радости, видячи, як той правдивий мученик за ідею знаходить признанє в щораз ширших кругах нашої суспільности. Щира його праця не пішла марно!...

О 8^{3/4} год., перед численним збором інтелігенції і селян почав говорити др. Е. Левицький. Представив він письменську діяльність Ювілянта, пояснивши вперед, під чийми впливами він розвивав ся; показав, яке Франко має значінє яко письменник для Галичини, а яке для всьої України-Руси; згадав кількома словами і про те, з якими перешкодами зі сторони своїх і чужих боротись він мусів...

Бесіда др. Е. Левицького на скрізь перенята була почестію та любовію до велими шановного Ювілянта.

Декламації і продукції співу й музики випали дуже гарно.

Ще перед обходом вислано телеграму до І. Франка. При кінци обходу відчитано привіт від „Наукового Товариства імени Шевченка“, від „Академічної Громади“, від редакції „Громадського Голосу“, від студента філософії Антона Крушельницького й від станиславської шкільної молодіжї.

Сті привіт „Руська Бесіда“ мабуть опублікує. Поки-що подаю найсимпатичніших з тих, — від тутешньої шкільної молодіжї:

„До Хвального Товариства „Руська Бесіда“ в Станиславі.“

Ми, тутешня українсько-руська молодіж шкільна, прилучаємось до святкування ювілею 25-літньої літературної діяльності д-ра Івана Франка, найвишайшого українсько-руського письменника в сучасности.

Ми вміємо оцінити величезну працю сего чоловіка, працю серед матеріальних клопотів, працю серед перешкод зі сторони своїх і чужих, і ми клонимось низько перед повагою Франка і свято прирікаємось іти по можности дорогою вказаною Ним.

З сеї дороги нічо нас не зіпхне!

Могутній поклик Франка, сего духового Батька всьої чесної українсько-руської молодіжї:

Правда против сили!

Боем против зла!

Між народ похилий

Вольности слова!

се наша девіза, від котрої не відступимо ні на ступінь.

При кінци вдячність від нас належить ся тов. „Руська Бесіда“, що вправді без шуму, та бодай „не злим, тихим словом“ відає честь найлучшому синові України-Руси!

В Станиславі д. 29. н. ст. І. 1899.

(Кінець буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, 2-го лютого 1899.

Преосвященний Епископ Мілаш відіхав вчера по полудні до Загару.

Іменованя. Практикант концептовий при дирекції фінансовій в Чернівцях Гуго Вурцель іменованний концептовим асистентом. — Окінчений студент лісової академії в Відні Володимир Вим іменованний елевом при дирекції дібр в Чернівцях.

Засіданє ради шкільної краювої відбуло ся вчера.

Замкненє ради державної. Вчера перед полуднем прийшло до президента палати посів п. Фухса письмо від гр. Туна, оповіщаюче замкненє ради державної.

Класифікація в руских паралельнах випала так: В І-й класі є 12 відзначених, а то: Курилюк Іван (бурсак „Нар. Дому“), Лютик Дмитро (бурс. Н. Д.), Ронтуш Володимир, Редукцій Григорій (бурс. Н. Д.), Стефанович Іван, Жуковский Іларіон, Загороднюк Георгій (бурс. Н. Д.), Доцивний Іван, Дронь Василь (бурс. Н. Д.), Драган Орест, Іванюк Семен (бурс. Н. Д.) і Кудриневский Ілія. Першу класу мають 23, між тим в 8 бурсаків Н. Д., другу класу 7 учеників, а третю класу 2 учеників. В II-й класі є 5 відзначених а імено: Оленчук Ілія (бурс. Н. Д.), Федорович Юрій, Галін Артемій, Мак Стефан (бурс. Н. Д.) і Моргош Іван (бурс. Н. Д.); першу класу має 17 учеників між тим 5 бурсаків Н. Д., другу класу 3 учеників, між тим 1 бурсак Н. Д. В III-й класі є 10 від-

значаючих, а то: Дарійчук Петро (бурс. Н. Д.), Жулинський Іван (бурс. Н. Д.), Городицький Іван (бурс. Н. Д.), Городицький Теодор, Гриник Андрій (бурс. Н. Д.), Катеринюк Петро (бурс. Н. Д.), Снятинчук Николай (бурс. Н. Д.), Сорочан Іван (бурс. Н. Д.), Турчиненко Іван, Войнович Дмитро (бурс. Н. Д.) Першу класу має 17 бурсаків, між тим 7 бурсаків Н. Д., другу класу 1 ученик.

На „Народний Дім“ звалили дальше ласкаво жертвувати: о. К. Гайба, експозит пар. в Мосорівці 17 зр., зібрані складами, на котрі зложили ся: пп. о. К. Гайба 3 зр., Е. Гайба 2 зр., Е. Влад учитель 2 зр., Василь Сторож начальник громади 1 зр., А. Гінзловський півень церковний 1 зр., Громада 8 зр., п. Іва Лакуста 1 зр. 20 кр. закладовані школярами, п. Вороняк Пентелей 2 зр. Членські вклади зложили: п. Т. К. 1 зр., п. Володимир Григорович з Київщини 20 зр., п. Іван Мандишевський з Шинківців 5 зр., п. Петро Войновський з Юрківців 1 зр., п. Василь Прохор 5 зр., п. Дмитро Тарновський з Падківців 5 зр., п. Михайло Кракалія з Василева 2 зр., п. Др. Лев Воевідка з Кіцманя 50 зр. За сі датки складає вид „Народного Дому“ сердечну подяку.

Ольга Кобилянська.

Літературно-критична студія
Осипа Маковая.

(Дальше.)

Справді, чого-ж по таких доказах і хотіти хоч би і який ідейний та характерний дівчині, коли не на неї спадає тяжкий обов'язок ратувати родину? І Олена піддає ся обставинам, працає ся зі своїми мріями і з тяжким плачем виходить замуж. Вона нічим не може оправдати свого поступку. Се, що вона „тільки людина“ — для неї не оправданє. Але читач уже досвідив собі сам усі причини такого поступку Олени: цілі століття жити, все вихованє жінчин, ціла суспільність винна тому, що бувають такі поступки, що падають такі характері, зломані тигарем житя, засуджені на ласку і неласку мужчини, а самі без способу до житя в руках.

Ціле оповіданє, зложене з кількох сцен, робить сильне вражінє правдивими вибухами чутя, що немов світять на темнім тлі здеморалізованої, тупоумної родини і не менше тупоумного окружєня, на яке складаєть ся маломіська буржуазіяна інтелігенція. Оповіданє се — коли брати на увагу саме вражінє — є навіть сильніше, драматичніше, як „Царівна“, так як не раз далеко більше вражає чоловіка одиникий короткий крик розуки, ніж довге викладанє живої душі частинами на еті. В будові оповіданя можна найти хиби: воно порозриванє, нема міри в укладі, важні психічні переходи тільки зазначені, але сцени і епізоди підхоплені з житя дуже вірно і написані сильно.

Я вже згадував, що того самого року, 1888-ого, як Кобилянська післала свою „Людину“ в редакцію „Правди“, почала вона писати „Царівну“. Тут очевидна річ, що тема, яку вона зацінила в „Людині“, не давала їй спокою, і так і просила ся, щоб її обробити в довшій повісті. Жіноча доля, зачеплена в „Людині“, викликувала в авторі очевидно щораз більше думок, і в міру того, як вона сама пізнавала жите щораз лінше, ті думки і чутя діставали твердшу основу, яку дає власний досвід і ширший світогляд. І так коли „Людина“ є молодечим, коротким але гарячим протестом против жіночої неволі, то повість „Царівна“, писана протягом вісьмох літ, має на собі нестерті сліди довгого і гіркого розважєня, жалю до світа і задуми, і того спокою, який по неводі приборкує з літами молодість. „Людина“ Олена, се молоденька пташка, що зірвала ся летіти і нараз пострілена наде; „Царівна“ Наташа — се вже, нехай скажу троха смирліше, Гетівський Вертер у спідниці, очевидно не такий самий, але подібний. Вона поступає також після згаданої висше оценти Шинлігаєна, але й їй, так як Олені, приходить ся пізнати, що вона „тільки людина“.

Я не буду переказувати змісту „Царівни“, сподіваючись, що багато читачів уже його знає. Скажу тільки, що як Олену Лявонівну, так і Наташку Верковичівну, сироту на ласці своїх ків, жите доводить до крайньої розуки. Перша виходить замуж так, що то можна вважати її моральною смертю; друга доведена житем до того, що так як Вертер, бере за револьвер, аби позбавити себе житя, тільки змилосердила ся над нею авторка і в саму пору „видала її замуж“, мабуть не так з пересвідченєм, що таке старосвітське закінченє повісті доконче потрібне і найкрасше, як більше з уступливости для звичайних читачів, що „не люблять трагедій“. Не даром бо каже Кобилянська в гуморесці „Він і вона“ устами лікаря, ніби ворога жінок: „Баби мають дивний смак, бабський. Їм іде лиш о то, чи герої поберуть ся; се для них головна річ. Читають заголовки книжки, відтак конєць, — на остатку дві-три картки з середини. Саме ту сцену, де він омовідає ся їй. Впрочім се для них і в житю найвартніше. Тенденція, провідні ідеї і т. п. не існують для них“.

Про „Царівну“ писав А. Кримський в „Зорі“ 1897. ст. 17. і М. Грушевський в „Літ. наук. Віснику“ 1898 том I, 174. Навішні характеристику авторки з передмови Маковая до „Царівни“, А. Кримський ствердив крім того, що Кобилянська пише дуже интересно, але самий конєць повісті від XV. глави назвав за довгим і млявим. Потім разило його, що патріотка — Русинка в „Царівні“ виїхала замуж за патріота Хорвата, з чого сподівав ся клопоту. Саму Наташку він радби був бачити більше енергічною, а не такою терпеливою. Нішного, котрого твори любила Наташа читати, А. Кримський не вважає ніяким авторітетом. Врешті гадає, що „в усім разі всі закиди, які можна зробити д. Кобилянській, будуть або дрібні, або суб'єктивні“. — Д. Грушевський признає також, що повість „Царівна“ цікава, хоч на його думку, історія, оповіджена в повісті, має „виключно психологічний інтерес, се історія чисто особиста, інтерес лежить в характерах, все инше має в ній мале значінє“. І він характери Наташи і її своїх ків вважає удачними й живими; за те каже, що Орадин, наші Марко і її син дуже мало подобають на живих людей. Першу половину повісті справедливо називає далеко ліпшою, як другу. Але Наташка, яко особа, на думку критика, се казочна царівна-спіртка, що жде на принца, змодернізована дошєт механічно зашало до „жіночого питання“ і філософа Ніцше. Також національний елемент в повісті здаєть ся йому введенням механічно; робить докір Наташці, чи радше авторці, такий самий, як і Кримський за подруге з Хорватом. Ще один закид, що локальної закраски в повісті дуже мало.

На деякі з тих закидів критиків не можна згодити ся без застереженя і в мене думка про них така: Авторка назвала була спершу свою повість „Льорелай“. Ми знаємо ту німецьку царівну з поезії Гайного; така сама, на погляд і Наташка. У неї, очевидно, як у німецької Льорелай, мусить бути рудаве, чи то, як Німці кажуть, золотисте волосє, лице біле, як крейда, великі синяво-сірі очі, що тігці здають ся навіть зеленими — одним словом, се німецька русалка, що сидить на скелі над Реном. Але більше в неї і нема нічого снільного з русалкою; „царівна, Льорелай“ — се так собі тільки німецький комплімент за німецьку красу. Зрештою та царівна жие на Буковині, на тім маленьким просторі гарної землі, що простерла ся від Прута по чудові Кімполонгські гори, і хоч не має більше населєня, як 600.000, то протє годє відомки як кількох народів: Русинів, Волохів, Німців, Поляків, Жидів, Мадярів, Росіян (Липован), багато Чехів, Циган — одним словом збиранницю з різних сторін. Інтелігенція сеї збиранції, загалом взвзяни, у своїх пересвідченєх є ц. к. австрійська, консервативна в поглядах на соціальний лад, а в товаришескім житю — дуже нагадує тинову маломіщанську буржуазію інтелігенцію, що як на те приїде, страх любити займати ся сим, що хто їсть на обід.

(Дальше буде.)

Найдешевший вибір в товарах з хінського срібла з найславніших фабрик віденьських, берлінських і париских. — Під гарантією тривало посріблені гарнітури.

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
ЧЕМНА ОБСЛУГА.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести,

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувний секундарний лікар при ц. к. шпіталі ім. Рудольфа у Відні і бувний лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудні.

Шкільні повідомлення і Schulfachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і конверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Всі роди живих і свіжих риб
можна що дня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темильова ч. 1. (Готель під чорним орлом.) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавяру, сардинок, морських петругів, оселедців і всілякого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовлення на весілля, балі, пири, а поручення з провінції залагоджує ся до кожної стації поштової скоро і совістно.

З поважанем С. ЕБНЕР.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 10 до 12 години рано.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гогова ч. 13.

Вільгельм Водічка,

друкерия в Чернівцях поручає на зближаючи ся свята богатий вибір

Парфумерій

і тоалетних касет

гербаты, руму, коняку, лікерів, шоколаду, Курасао, коріне і т. д.

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цінах

Лев Киніг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві персейські зарукавки і шапки для пань і всякі модні смушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві персейські кучми і шапки для мужчин і инші смушкові товари, а также і шапки з сукна.

По зниженим цінам: Всякі зимові черевики для пань і панів і дѣтей. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, лякорових і Шевтеах. Чоботи і салюнові черевики для пань, панів і дѣтей.

По зниженим цінам: Всякі повняні товари: кафтаники, сподні, панчохи, скарітки, рукавички, камізелки.

По зниженим цінам: Хуетки, шалі, камаші, огрівачі на руки і литки, шапки вовняні.

Найліпші сорочки салюнові, ковнірки, маншети; хусточки шовкові, полотняні, батистові.

Капелюхи: плюшові, льоденові, поветяні, тверді і м'які. Виключна продаж І. Генріха Іта, Відень, Антона Піхлера і синів, Грац, Ворааліно Джозеппе Фрателлі, Александрія, Кляки атласові і ринсові і циліндри найновіші і найкрасні.

Кальшні і обув до снїгу, найліпші з маркою „Австрія“ і Петербурскою.

Брошаві товари: Фабрикати тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писання і гарнітури, столики салюнові, канделябри, ліхтарі, фігурки, постави, карафки, вази, годинники, тягарки на листи, рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (нецарки) для панів і пань. Коробки на рукавички, альбонетки, правдиві бурштинові цигарниці від 1:50—15 ар. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і муніції. Продаж найліпших револьверів і рушниць.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіції неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і наслідок за інсертати
платні в Чернівцях.

Рада державна відрочена.

Раду державну в середу відрочив гр. Тун на підставі найвищого припоручення.

Нагледі відрочення ради державної було несподіванкою навіть для найбільше втаємничених кругів у внутрішню політику. Вже з того, що президент палати оголосив засідання ще на п'ятницю, та що гр. Діушицький назначив ще оноді засідання прасової комісії на 3. с. м., та і другі комісії мали визначені засідання на пізніший час, виходить, що децизія відрочення ради державної випала несподівано і в останній хвили. Догодуювано ся, що се стало ся наслідком некористного для правительства вислїду голосовання над внесенем пос. Шлезінгера в справі поліпшення платні державній прислужі. Вечірні видання віденських денників потверджують ся поголоску, а прихильна часть праси теперішній, парламентарній більшості винує в тім членів кола польского і славянсько-християньского союзу, що в більшім числі не явили ся на онодішнім, вечірнім засіданню. Також і недуга презеса кола, Яворского, причинила ся до тої неudahі.

Натомість опозиція доказала, що є сильно зорганізована. Бо виступивши против назначення згаданого засідання на вечір того самого дня, опустила грімляльно салю і тим змилла осторожність правіці. Та у вечер явили ся всі опозиційні стороництва в комплеті і в тої спосіб успіли переголосувати проріджені ряди більшості.

Вчера пополудни зібрав ся виконавчий комітет правіці і радив через три години в присутності президента міністрів гр. Туна. Провід давав нарадам пос. Пальфі в заступництві хорого Яворского. Нині пополудни збирає ся виконавчий комітет правіці на пленарне засідання, на яке завізвано несприсутних у Відні членів.

Заповіджені засідання різних комісій відкликано. Натомість відбули ся перед полуднем засідання німецько-поступового клубу і вільного німецького сполучення. Оба ті клуби видали комунікати. Всі опозиційні клуби ладять ся скликати спільну нараду над маніфестом до своїх виборців.

Комунікат вільного, німецького сполучення звучить: „Вільне німецьке сполучення відбуло засідання, на котрім обговорювано політичну ситуацію і висказано переконання, що нагледі відрочення ради державної є вислїдом голосовання над законом о регуляції платні державної прислужі. Здає ся, що правительство не може безуслівно числити на правіцю. Численне абсентоване послів підчас онодішнього голосовання не було випадковим. На засіданню ухвалено, що сполучення з другими німецькими, опозиційними сторониц-

твами належить удержати також підчас парламентарної перерви, а председатель має взяти участь в конференціях, що будуть мали на цілі уложене спільної народно-політичної програми. Дальше згодожено ся на те, що заключене угоди з Угорщиною на підставі § 14. стороництво буде уважало безправним і у найвищій степені шкідливим для австрійських, економічних інтересів. Вкінці висказано председателю подяку за дотеперішню діяльність.“

Німецькі поступові видали такий комунікат: „Німецьке поступове стороництво відбуло вчера засідання, на котрім докладно обговорено політичну ситуацію, а особливо свівко оголошене відрочення ради державної. Стороництво може одностанно висказати погляд, що відрочення ради державної, доконане лише в тій цілі, щоби уможливити правління державою за допомогою § 14., представляє ся нарушенем конституції. Се явне средство правительства не приходить несподівано, але його нагледі виконане після події обох онодішніх засідань палати послів — доказує цілковиту безпорадність правительства. Неудача більшості при голосованню над законом о регуляції платні державної прислужі є доказом недостатку енергії і слабосильності сеї більшості. Німецьке, поступове стороництво також в часі безпарламентарній буде безпереривно виступати против дальшим крокам правительства на сій дорозі, рівно нещасній для німецького народа, як для держави і з рівною рішучістю, як до тепер, буде вело дальше борбу против упертому давленню управлених жадань Німців в Австрії, на заперенім конституцією ґрунті закону о зборах і свободі праси, що жадне правительство не може сконфіскувати“. Зарядови стороництва висказано серед гримких оплесків горячу подяку за дотеперішнє ведене справ і поручено єму також на час безпарламентарній ведене справ стороництва.

Про пляни правительства, який має зробити ужиток з § 14., можна сказати, що на першій місці стоїть квестія угорської угоди. По виясненню відносин на Угорщині заключить правительство угоду на підставі того параграфу. В справі чесько-німецької угоди правительство має намір, як голосять, з кінцем лютого скликати сойми краєві і в чеськім та моравскім соймі перевести, або бодай дати почин до уговоної акції. Найбільше падї покладає правительство на моравський сойм.

Між стороництвами правіці найбільше пригноблене, з того виходу ситуації, запанувало між Польками. Противні денники теперішній політичній кола польского підносять сей настрій і голосять банкротство кола польского. Кажуть, що пос. Яворський з плачем оповідав про те, як міністер просвіти

Віланд в острих словах відмовив єго жаданню удержавлення польської гімназії в Тішині. Се мало бути причиною слабости, бо повертаючи зденервований і задуманий, упав під колеса фякра.

Ще де-що про висвячене Епископа радовецкого.

Доповняємо наші дотичні статі ще кількома цікавими даними.

Перед усім належить зазначити, що при висвяченю асистували самі волоскі євьященіки, що викликало посеред євьященіків - Русинів справедливе огірчене. Богослуження відбувало ся, як звичайно, крім кількох славянських округів у мові волоскій, а хор крім многолітства для Еп. Мілаша і кількох „Господи помилуй!“ співав виключно по волоски. Еп. Мілаш міг проте переконатись сам о румунізації. Відрадно було тільки одно, що Еп. Репта виголосив на кінці свого висвячення промову не тільки по волоски, але й у чисто народній мові рускій. Так само промовив Преосвященний і до депутатів від руских товариств, дякуючи їй за гратуляцію й завіряючи, що завжди поводитиметь ся однаковою справедливостію супроти Русинів і Волохів.

Замітні були також промови виголошені на пирі, данім ВПреоєв. Митрополитом в честь обох Владик, а іменно друга бесіда краєвого президента.

Перший тоаст підніс Впр. Митрополит на честь Найяснійшого Монарха, виражаючи глибоку вдячність за сей новий доказ цісарської ласки для прав. церкви.

Президент краю пив відтак здорове Впр. Митрополита, за єго лояльність, що дає Цісареві, що цісарське, й дбає про права церкви. Підніс єго здобутки для церкви і клеру і єго улюбленість.

По сїм подякував Впр. Митрополит, підносячи єго дбальість о добро прав. церкви і єго слуг, надіючись від „пильного старання п. президента о піднесенє добра і задоволення всіх жителів краю, успішного залагодження і иньших житєвих інтересів церковних.

Відтак забрав знов слово президент краю навізуючи до іменованя Еп. Репти, котрий має помагати Впр. Митрополитови в єго тяжкій і повній відвічальності місій, піднести блеск прав. церкви і розвивати та поглиблювати релігійний змісл між одновітряними. Прикмети номіната годні дати запоруку, що відповість многостороннім важним і тяжким задачам, які єго ждуть, всесторонно, тому й повитано єго іменованє радїстно.

Далі продовжав бесідник: „Переконаний, що Преосв. Епископ, ідучи за прикладом свого церковного зверхника, певно на те зважати ме, щоб іти у всіх випадках, де се

вказане буде, рука в руку з державними властями, певно не хибне єго діланню цілий і левний успїх; через наші взаємні відносини усталить ся трезвало сунокій, згода і примиренє в найширших кругах і дані будуть необхідні услїва піднесеня і розвою населеня в релігійно-моральнім і материяльнім взгляді.“

Відтак згадав п. президент про Еп. Мілаша і вплив здорове обох Епископів.

По посвяченю Епископа.

В наслідок цісарської ласки, великодушності і щирої опіки над православною церквою Буковини, повстало сими днями перед нашими очима мов той феєкс (як каже „Патрія“) із попелу минувшости давнє єпископство радовецке — подія, котра наповняє ентузіазмом вську православну грудь, без ріжниць народности, без ріжниць політичного переконаня.

Так, велика слава, велика честь, велике благословенство спало нині на нашу правовірну Буковину, котре відчуває кожний правовірний вдячно і мило від В. Пр. Архієпископа і Митрополита аж до найбіднішого робітника, аж до найменшої дитини.

Одна кїлка, одна тільки шайка шовіністів-румунізаторів здає ся бути не зовсім задоволеною в сїм часі торжества православія у нас, що ярко пробиває ся в змісті останніх чисел їх брутального органу.

Так в числі з минулої п'ятниці, подаючи першу вістку про іменованє руских євьященіків конєєсторськими совітниками пинять ся „Патрія“ несказанно, припоминаючи собою судороги скаженого, котрому звязано руки і ноги. Два-три дні перед посвяченєм радовецкого єпископа і таки в сам день посвячення обкидає сей орган „ультра-православних“ Волохів просто болотом акт цісарської великодушности для православної церкви, кажучи, що іменованє В. Пр. викарія Репти єпископом радовецким в виду обсадження двох посад конєєсторських совітників Русинами є — нічим. Чи можлива ще вища степен шовіністичного цинізму і горожанської підлости?

Позаяк однак „Патрія“, ставша ся у останніх часах кльоакою грубих дотепів збожеволїлих шовіністів-іредентів, видає себе і уважає ся свїтом за орган народу волоского, то ми сподїваємо ся, що ще найдуть ся посеред сего народу люди, котрі небавом запротестують против сих гідких елюкбаций, проти такої журналістичної проституції народної чести загаду волоскої нації. Ми сподїємо ся се тим більше, що нікчемні писакі „Патрії“ накидають ся в безсовітний спосіб не тільки на не-Волохів (головно Русинів), але часто також і на своїх власних братів, і то на личности високопоставлені і заслужені. Із числа різних афер à la „Чунтуфляк“ підносимо один типічний примір.

* * *

Зараз після того як наспіла радісна вість про іменованє радовецкого єпископа, в кружках євьященіків часто можна було почути дебати на темат, що, позаяк новий єпископ постійно жити ме в Чернівцях, то слїдувало би дати єму гідного репрезентанта на місце єго властивої столиці, котрий мав би

наглядно нагадувати мешканцям міста Радовець о сій великій царській ласці. Говорилися далі, що не було би невідповідним, если би перковна найвища власть архієпископальна установила раз на все, щоби парох міста Радовець носив титул архипресвитера митрофора.

Чи „Патрія“ все те перевідала, чи ні — не знаємо. Знаємо тільки, що дивним случаем писалося в тій газеті — і то іменню тепер — про радовецького пароху дуже негарні річі, — мов би через его поведене було загрожене православіє в Радівцях. Чи діяло ся се тільки припадково, без жадної задної гадки? Ледво. — Закиди, які робить „Патрія“ о. Томюкові такі наївні — що не скажемо глуші, що ніхто маючий хоть крихітку здорового розуму їм вірити не може. Але ж бо тут і не розходить ся о правду, а єдино тільки о те, щоби зробити чоловіка, — котрий хоть і Волох, то не має сумнівної честі належати до випадків народу волосого, до „кодаколаку“ шовіністів з уліції Енденберга, — неможливим — а для того треба его обкинути сперва болотом (semper aliquid haeret!) — ректифікація тут звизде нічо не помагає) — потім скажуть всемогутні писакі: „Ной ам демаскат...“ і пр. і пр., а наопаки піднесуть їх консисторські заупишки рейвах — і діло під капелюхом.

Ми розсліджували сими днями, коли то так много людей із Радівців і околиць було в Чернівцях, сесю справу наумисне і набрали переконання, що Радівчане високо поважають, цінять і люблять свого пароху, що є се муж гідний і розуміючий задачу свого стану. Що він шовіністам не по нутру, — так се в наших очах его тим більше підносить.

Тупимось для того случая, що можемо загладом сего сьвященника Волоха висказати ся з поважанем і зчлivityстю і довести серйознішим елементом посеред народу волосого, що ми далеко не такі національні фанатики, як деякі зайшли і незайшли писакі „Патрії“, судячи по собі, думають.

Ми з нашого руского становища находим цілком відповідним, щоби парох радовецький, яко представитель тамошнього єпископа, носив митру. Додамо ще, що і канцлерство синодальне годило би ся відняти із рук негідних і прибрати в него о. протоєрея Томюка: дотеперішні канцлери Беану і Верарьол — шовіністи; а послідній Русинам несимпатичний вже хоть би тільки тому, що звав ся попередню Єремівич. Проч з такими людьми! Отець прот. Томюк, хоть і Волох, то Волох чесний, Волох ретельний і справедливий.

Від мудрости, досвіду, шліхтності і справедливости нашого Архієпископа, котрий вірно і щиро держить ся висказаної ним засади, „що він є отцем двох народів, так руского як і волосого“, і далеко стоїть поза шайкою шовіністів-ромунізаторів, слідує певно очікувати відповідного, гідного, справедливого і людяного залагодження сего важної церковної справи.

Православний.

*(Ми демаскували...)

Наукове Товариство імени Шевченка і его діяльність 1898 р.

Реферат голови Товариства проф. Грушевського.

Останній двадцять пятий рік життя Товариства прийшов повний багатозначних подій і гідно закінчив першу чверть віка его життя, що минула ся з кінцем сего року (2. грудня 1873 р. затверджено статуту товариства.)

Святкувати свого ювілея Товариство не хотіло, признавши на осей сьвятоване столітнього ювілея нової українсько-рускої літератури й національного відродження, на місяць падає, коли ми нині 60. рік з дня смерті первоначальника нової нашої літератури Івана Котляревського. Се національне сьвято, відсвятковане нашим товариством при участі інших українсько-руских галицьких товариств, було заміною спеціального сьвята нашого товариства, котрому нинішні обставини надали таке визначне

місто в культурнім розвою нашого народу. Воно було описане в органах товариства і я тут піднесу тільки два моменти з него, що мають велике моральне значіння для дальшої діяльності нашого товариства. Один — се загальне, сильне співчуття, яке викликало спорадичне товариством сьвято в усіх краях нашої вітчизни, без ріжниць верств і партійного групування українсько-рускої інтелігенції, жива симпатія, з котрою стрічено ініціативу нашого товариства, могутний здвиг суспільности з цілою австрійською Русі на наші сьвята, однодушний відклик з усіх країв залюднених Українцями Русинами, загальне одушевлення, яке переймало учасників сих „великих роковин“, більші і менші локальні сьвяткування, котрі пішли за тим по різних краях і місцевостях нашої вітчизни — се все лишило ся на завждишній пам'ятник. Другий вітшиний момент — той відомий співчуття, що викликало се наше культурне сьвято у різних слов'янських народів. Вкінці — сьвято полишило по собі конкретну і дуже важну пам'ятку в завязаній уже українсько-рускій видавничій спілці, до котрої ініціативу дали члени нашого товариства, а план її прийняли зібрані підчас сьвята галицькі письменники й поручили особливий увазі учасникам сьвята; надіємось, що се нова інституція зробить важні прислуги нашому культурному розвою і буде своєю діяльністю доповняти, а де в чім улежувати роботу нашого товариства. На пам'ятку нашого сьвята видало товариство передрук Енеїди з першого видання 1798 р., буква в букву.

Друга пам'ятна подія — се великодушна жертва одного з наших закордонних земляків, що установе в товаристві чималий фонд для заповіді землякам, котрі віддають ся науковим студіям і присвячують себе університетській діяльності. Ми підносили вже, і то не раз, певну потребу таких етичних і заповіді для нашої суспільности, відтисненої від висших шкіл, позбавленої всяких інституцій, що давали б можливість людям; не розцінюючись за насущником, віддаватися науковій праці. Можна тільки пожадати, щоб сей фонд, вложений в каменицю, як найскорше і як найбільше міг давати коштів на сю благородну ціль і щоб снаснений приклад нашого земляка найшов як найбільше охочих їти за ним. Ся-ж жертва дала нагоду нашому товариству урядитись більше відповідно, більше вигідно, не рахуючи ся з перспективами переносин з помешкання до помешкання, та постягати до купи розкидані до тепер в різних частинах міста різні галузі свого діловодства, що теж, певно, добре вплине на его дальший розвій. На решті не можу замовчати того морального значіння, яке має для нас ся жертва закордонного земляка: вона показує ще раз, о скільки діяльність нашого товариства цінять ся на закордонній Україні, не вважаючи, що там наші видання переважно заборонені і не можуть мати широкого розповсюдження; не вважаючи на те, важне значіння діяльності нашого товариства відчувать ся і там, і відчувать ся дуже живо, як то тільки раз могли ми переконатися сего року очевидячки. Се багатоважне значіння нашого товариства, що далеко підіймає ся над локальними потребами та становить той духовний центр, що важе в одно всі частини нашої розкиркованої вітчизни, переділеної природними політичними границями, перероженої всякими перепородами — повинно завжди бути на очах наших членів і одушевляти учасників его роботи.

Важним фактом в житю Товариства була довершена сього року його реформа, що входить в жите з сим роком чи з сими загальними зборами. Єго головною прикметою було — глибоке переведення наукового характеру нашого Товариства через цілу його організацію, і по тій довгій історії, яку має ся реформа, переведення єї в жите свідчить про глибоку свідомість членів наукового і взагалі культурного значіння Товариства.

Наукова діяльність Товариства в сій році зробила великий крок наперед. Окрім тих серій видань, що увійшли вже в жите в попередніх роках (число їх дійшло вже попереднього року по казній цифрі 11 томів правильних наукових видавництв), сего року уведено

в жите цілий ряд нових, так що система видань Товариства досягнула далеко більшу повноту і спеціалізацію, а норма річних наукових публікацій підняла ся до 15.

Важним фактом наостаті була поява нової літературної часописи — „Літературно-наукового Вісника“; його засновало Товариство на місці давнішої часописи „Зоря“, на ширшій основі і в більшій величності; часопис ся значно вплинула на розвій літературних і взагалі культурних інтересів у нашої суспільности, і не вважаючи на дуже низьку передплатну ціну, могла сего року покрити кошти (правда — теж зведені ad minimum) свого видавництва — факт дуже рідкий, чи властиво одиникий в історії наших літературних часописів.

Круг наукових зносин Товариства розширив ся далі; нові робітники прилучили ся до давніших співробітників його видавництва; Товариство мало спроможність підтримувати молоді надії для наукової роботи сили невеликими стипендіями і запомогами; чимало зроблено для збогачення і вигіднішого уміщення бібліотеки, і т. н.

Все се ті сьвітлі сторони в житю нашого Товариства, що, повторюю, наповнили багатих і багатозначних змістом сей рік життя Товариства; але се жите мало й має далі деякі сумні сторони і обставини. Я мав нагоду порухувати їх в попередніх моїх записках, і для того тут тільки коротенько про них згадаю.

(Коментар буде).

Наше жите.

(Допис зі Станіславова).

(Болеслав).

На сій обході, а також на обході ювілею Енеїди продавано ब्लюки на фонд для підмоги незасібних літератів. На сій фонд зібрано коло 15 зр. При розпродажі тих блюків вишла на верх рутенська натура деяких добродіїв. Так пр. коли прошено о даток на фонд літератів членів тутешньої капітули, що завзято грали в карти, вони відповіли, що не узнають ціли, на яку збирають ся сї датки, і нічого не дали... Знов дехто иньший був такий „чемний“, що продаючого книжку питав ся, чи не коштує ся книжка у Львові таньше!... Час би вже залишити такі „чемности“!

Тепер у нас замість зими панує правдивий болотнистий сезон. На маму-природу задивились мабуть деякі тутешні „господиново“, тай обидують усіх, що не йдуть їм під лад, новітнім, культурним болотом, от хоч би й таким, яким обидав „господиново“ дописуватель „Галичанина“ (в 2. ч. тої часописи з 15. н. ст. 1. 1899 р.) тутешню „Руську Бесіду“ і згуртованих в ній українсько-русских націоналів.¹⁾ Члени „Руської Бесіди“ то зрадники, що стоять на перешкоді розвитку „русской“ мисли, що пишуть доноси на „дьявольських патріотів“; то „барвинчуки“, що вигризли з Станіславова „патріотів“; канітана Ткачевича, желізничого урядника Бориса, гімназійного професора Кокорудза і в найновіших часах „вельми діяльного мужа, що був сауса товєнс усекої патріотичної праці в Станіславові“, управителя „Народної Торговлі“ Кушніра.

Такі то гріхи „Руської Бесіди“, взгладно її членів. Чи правдиві вони — побачимо.

Що „Руська Бесіда“ стоїть на перешкоді розвитку „русской“ мисли, то се хіба не її гріх, а велика заслуга, тим більша, що тутешні „независимі народовці“, завзявши під окликом консолідації Русинів товариство „Руський Клюб“, дозволили взяти в ній гору москвофідам до того степеня, що тепер се товариство називаєть ся вже

¹⁾ Вживаю слова „націонал“ а не „народовець“, бо се останнє має тепер політичне значіння; сего назвою означать ся, особливо в Галичині, люди з партії Романчука або Барвінського, а під назву „націонал“ підходять і люди, що не належать до сих партій, як радикали і н.

Дописуватель.

„общество Русский Клуб“, всьляки свої заяви містити в Галичанині, а члени сего „общества“ лютили ся недавно на „Товариство Руских Женщин“, що на урядженім сим товариством в сали „Руського Клубу“ Николаївським сьвяті набував виключно українсько-русский характер (додам: не з вини „Товариства Руских Женщин“, бо тому сьвятові сему надали два академіки й кількох гімназистів!).

Для характеристики тутешніх „независимих народовців“ згадаю про проект злучи товариств: „Руська Бесіда“ й „Руський Клюб“, який повстав був між тутешніми Русинами при кінці 1897 р. В сій цілі скликано засіданє, на котрім делегат „Руського Клубу“, д. Остап Левицький, професор школи реальної, сказав делегатам „Руської Бесіди“ такі „verba veritatis“ що їм відхотіло ся всякої злучи.

„Ваш тато Бадені“ — говорив ш. професор — вже пішов з міністерського фотеля в дубину, то ви прийшли нас у руку цілувати. Ви зрадники, нероби, драгте, і т. д., і т. д.“ На таке dictum асерbum делегати „Руської Бесіди“ заявили, що злуча обох товариств неможлива.

Вертаючи до річи, візьму на увагу „барвинчуки“, причислювану членам „Руської Бесіди“. Ще перед тим мушу заявити, що як з одного боку на подітку Барвінського зовсім не годжу ся, так з другого хибно у важаю думку, неначе б прихильник політики Барвінського не міг бути добрим Русиним в справах неополітичної натури. А що статуту таких товариств як „Руська Бесіда“ і т. п. не вимагають від членів займати ся політикою, то й робити членови такого товариства закид, що він „барвинчук“, зовсім не на місця, бо мимо сего він може відповісти обов'язком, які вкладає на него статут неополітичного товариства.

Що-ж до закиду членам „Руської Бесіди“, що вони самі „барвинчуки“, то „господиново“ дописуватель „Галичанина“ або не знає сєї справи, а в такому разі не повинен брати ся до дописів, або знаючи сю справу, хоче в блуд впровадити читачів „Галичанина“, що зовсім не добре свідчило б про його моральну вартість. В „Руській Бесіді“ єсть коло 10 членів радикалів, між ними др. Евген Левицький, що ще в 1890 р. був членом головного заряду українсько-русської радикальної партії; дальше єсть переважне число справдішних независимих націоналів, що кожний крок наших партій осуджують критично, без упереджень, в кінці єсть коло 10 щирих прихильників політики Барвінського, котрі впротім не мають в товаристві рішального голосу. Так то на ділі виглядають ті „барвинчуки“. В кінці подам, що дописуватели „Галичанина“ дивуватись нема що; таж „Галичанин“ і д-ра Франка називає „барвинчуком“! А може сьвятковане ювілею Франка буде новим доказом „барвинчукизму“ „Руської Бесіди“, що вони вигризли з Станіславова чотирох патріотів. На сій закид замічу ось що: Проф. Кокорудза сам просив о перенесені до Львова і є з посади у Львові зовсім задоволеній. Справи перенесення др. Ткачевича й Бориса волів ш. дописуватель „Галичанина“ зовсім не ціпати. Як він не знає, за що перенесено сих добродіїв, то нехай звідаеть ся про се в їх властий, а тоді певно не буде їх вважати мучениками за патріотизм!... Се така „гарна справа, що я її навіть не хочу тикати...“ Що дирекція „Народної Торговлі“ перенесла д. Кушніра, управителя тутешньої своєї філії, до драгобича, то сему винна не „Руська Бесіда“, а сам д. Кушнір, що вів тутешню філію „Народної Торговлі“ до упадку. Щоби знов сей „господиново“ був сауса товєнс праці тутешніх Русинів, то се така правда, як і попередні виводи дописувателя „Галичанина“.

Тутешні „господиново“ здобувають ся й на иньші геройства. Нового управителя філії „Народної Торговлі“ окричали радикалом, хоч то чоловік їх партії, старають ся його сировокувати і т. д. Або знов пускали до дирекції „Народної Торговлі“ просьбу о задержані д. Кушніра щось з 600 підписами, між

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
Сталі найдешевші ціни.

Великий склад дорожочинностей, біжутерії, товарів зі срібла і годинників. Подарки всілякого рода як найбільше виконані на весілля, різдвяні сьвята і новий рік.

котрими є імена таких людей, котрим підписувати подібну просьбу й не снілось. Чи ви, панове, не знаєте, що се пахне криміналом?

От які то грихі членів „Руської Бесіди“. Добре було-б, як би який член сего товариства дав був відправу дописувателю „Галичанина“, відправа може-б була вишита ліпшою; та що досі ніхто не відізвався в тій справі, то я уважав за відповідне забрати слово.

Про згадану допис „Галичанина“ скажу ще кілька слів. Нарікає ся там на „твердих“ о. Миксея, катихита, й о. Каргута, вчителя школи реальної, що завели своїх учеників сповідатись у вірменській костелі, і на о. Миколу Семєнова, катихита народної школи, що по польськи підписується на свідощтвах. Проти сих нарікань я не маю нічого. Дивно лише, чому „Галичанин“ не вчинить ся о. Михайла Семєнова, гімназійного катихита, що також підписується на свідощтвах по польськи, очевидно маючи менше відваги, як „барвинників“ професор гімназії Вол. Масляк, що учачи руської мови, на свідощтвах підписував ся по руськи.

Від себе додаю, що сей о. катихит читає екзорти в гімназії таким язичем, що аж сором слухати. Не диво, що Польки-професори, чуючи на екзортах таку руську мову, погорджують нею...

Нарікає ще „Галичанин“ що учениці з приватної жєнської семінарії вчительської, котрих там є коло 20, ходять на польську екзорту, забуваючи, що вина „твердого“ катихита о. Литвина, котрий міг би на се не дозволити. В 1897/8 шкільній році, як катихитом був „барвинник“ о. Порайко, не було сего.

На закінчене верну на хвилику до „Руської Бесіди“. Єсть ту членом dr. Mikołaj Sabat гімназійний професор, що не хотів прийняти „з браку часу“ ні яких функцій в виділ „Руської Бесіди“, але має час бути виділовим в Kasynie mieszczańskim! Знаний сей добродій з промов на temat zgody polsko-ruskiej, які радо виголошує на кожнім польско-патріотичнім, чи лучше: шовіністичнім обході. Своїх учеників, особливо мужицьких синів, так любить, що бажав би, аби вони так уміли греку та латину як він сам. А як котрий не втне такої „премудрости“ то він з великою приємністю дасть йому „недостаточну“ з свого предмету, або бодай пошкодить при ноті з обичаїв або нязливости. Мабуть хоче віддавити ся мужицьким синам за те, що вигодував ся хаонськими колачами...

P. S. Як моя допись вволе того, хто почувавсь до вни, то я досягнув свою ціль. Яз я кого через брак інформації обидив, то хай „великодушнo“ дарує мні. Лиш хай ніхто не шукає автора сего допису, бо я така незначна й незнана особа, що на мене певно ніхто не зверне уваги; отже міг би ути хтось невинно посуджений о авторство сего допису. Тому ще раз раджу, не шукайте автора, бо не в тім раді, хто написав, але в тім, що і чи правда написана...

P. I.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4-го лютого 1899.

Загальні збори тов. „Руска Школа“ відбудуть ся в суботу 11. н. ст. лютого с. р. (в день Трьох Святителів) о 2. год. по полудні в сали „Народного Дому“ в Чернівцях з отрим дивним порядком: 1. Прочитане й справджене протоколу з послідніх загальних зборів. 2. Справоздане з діяльности тов. 3. Справоздане касове. 4. Внесення виділу центрального. 5. Вибір нового виділу. 6. Вільні внесення. Хвальні філії товариства як і в загальн. Вп. учительство руське упрашає ся отрим о як причисленнішу участь. — Від виділу центрального тов. „Руска Школа“, *Сергій Шоймаровський*, голова. *Юліян Кобилянський*, секретар.

Іменования Офіціалом канцелярийним П. класи при черновепнім суді повітовім іменованій надпоручник піхоти з Чорткова Ринард Райсман, а судовими канцеляристами іменовані Моріц Мінцер і Адольф Вагнер для Чернівців, а Юліян Дайтш для Селетина.

Рада шкільна повітова в Чернівцях розписує конкур на слідуєчі посади з руською мовою викладовою: на підучителя, взагалю підучительки при двокласовій школі в Добрянівцях, однокласовій експозитурі шкільній в Ревні-Бурдєях, при чотирокласовій школі в Жуці старій, при трикласовій школі в Шубранці і Васдовівцях і при чотирокласовій школі в Топорівцях вільні посади з руською і волоською мовою викладовою є слідуєчі: на підучителя (ку) в Кучурові малім, Молоді і в Молоді-Франталі. В Жуці новій є вільна посада для підучительки з викладовими мовами руською і німецькою. — Подання на наведені посади треба вносити до 26. лютого с. р. до повітової ради шкільної в Чернівцях.

Загальні збори наук. товариства ім. Шевченка відбули ся в четвер для 2-го лютого перед полуднем в комнатах „Руської Бесіди“ у Львові. Отворив збори промовою і проводив голова товариства проф. Грушевський. До нового виділу вибрані: Проф. Грушевський головою, Володимир Іваницький, Із. Громницький, др. Евг. Озаркевич, др. Володим. Охримович, К. Павликівський і Юл. Стчинський виділовими, а В. Будзинівський, Мих. Губчак і Юл. Левицький заступниками; до контрольної комісії: др. Яросл. Кулачовський, В. Тисовський і Ос. Галинчак.

Вечерок акад. товариства „Союз“ випав винові удачно. До каври стала до пересічно яких 120 пар, так, що велика сая гімнастичного товариства видала ся за малою. Відповідно до великого числа пань, було за мало мужин, але то дасть ся по мой гадці зовсім оправдати тим, що не оден мав на другий день своє щоденне заняття; а коли звачимо, що той чоловік мовчав децько подальше, а не в Чернівцях, як пр. наші панове учителі, то мусимо той брак уважати вповні витолкованим. — Мимо так численних видатків грошевих при уряджуваню вечериці, має „Союз“, як зачувати, яких кількадесят зр. чистого доходу. Тими грошми причинить ся то товариство без сумніву до закуплення не одної пеголки на будову нічого иньшого, як тільки власної величавої хати, се-б то „Народного Дому“ в Чернівцях. — *Гість.*

Ювілей стенографії. Для 4. м. м. обходжено в Монахії ювілей стенографії. Пятдесят літ тому помер в тім місті Франц Кавер Габельсбергер, винахідник стенографії. Жите Габельсбергера було повне трудів і боротьби. Сироту без віття призначила мати до ремесла; але малий Франц оказував велику охоту стати священником і учив ся радо. Щоби заробити на хліб, вступив в бюрову службу; в 1813 р. був вже канцеляристом. Відтак обняв становище в бюрі статистичним, де виготовив перший проект писати так скоро, як вимавляє ся слова. Нині без стенографії годі собі предетавити жите політичне. Стенографія має тепер приміненє в науці, в судовій сали в прасі, в торговлі, розширяє ся чим раз більше, вводить ся до шкіл і належать вже до потреб загального образованя. В самій Німеччині є звич 1000 товариств, до котрих належить понад 50.000 стенографів.

Ольга Кобилянська.

Літературно-критична студія
Осипа Маковая.

(Далше.)

Я не маю гадки перечити, що є на Буковині і свідати одилиці, з ширшим світоглядом, — я говорю тільки про се велике переважне товариство, з якою вишла і „Людина“ і „Царівна“, а яке жіноч з розумом доводить до протесту щ більше горячого, якби се було потрібнo в иньшій краю.

В „Людні“ ми бачили ц. к. лисового радника Лявлера, його жінку з трема іменами Германа Евгєна Сидора, але без трох гаудів, — і цілий гурток людей, нераз і незлих, але зовсім не таких, щоб могли зрозуміти, чого Олена хоче. Тільки сестра Олени, вдова, і друга вдова, учителька Маргарета, розуміють Олену, але вони і найлекше домлять її саме тим, що вони вдови

і розуміють своє гірке положєне. В „Царівні“ ми знову находимо ту пересічну буковинську інтелігенцію в особах гімназійного професора Івановича, його жінки і дитий, зовсім подібних до родини Лявлера, далі професора Лявдона, безхарактерного Орядина, кокетку — Румунку і Польку, доньку багатого адвоката, — одним словом ті самі нещасні обставини, що Наташку, подібно як Олену, трохи не спонукали вийти замуж за нелюбого Лявдона — „мені, сказала вона тоді, ні на кого ждати, люди в мойх обставинах не ждуть“. — І знову бачимо тут доброго духа Наташки в особі пані Марко, мабуть чи не тої самої учительки Маргарети, що в „Людні“.

Тому, що повість „Царівна“ ділим своїм тоном наскрізь лірична і не може служити для забави широкої публіки, то треба глядати в ній того, що авторку настроїло так лірично, треба звернути увагу на обставини жита Наташки. Мені приходить тут на думку порівняти хоч коротенько „Царівну“ з повісттю Габрієлі Райтер „Aus guter Familie“, яка вишла рівночасно з „Царівною“ і здобула собі широкий розголос, і з подібною що-до змісту повісттю італіянської писательки Неєри п. з. „Тереса“, якої Кобилянська також не знала, коли писала свою повість. Німецька авторка описує докладно всю ту дорогу, по якій дівчина з „доброї родини“ Агата, що не мала щастя вийти замуж, доходить до тяжкого положєня старої панни. Родина Агати — се типова інтелігентна німецька родина, в котрій дівчині того не вільно робити, а се не випадає, а на третє що люде скажуть. Агата ліпша, як иньші дівчата; вона не кокетка, чутлива, чесна, права, добра, але не енергічна, без волі; вона вміє терпіти, але не вміє робити, не вміє висвободити ся. З неї могли би бути також „люди“, але обставини просто не дають їй розвинути ся, людська недотепність робить з неї тип старої панни на посьміховиско таким самим недотепам, та на жаль людям з добрим серцем і розумом.

І. Райтер обжадувала „добру родину“, що ізза своєї вузкоглядности витворює такі нещасні Агати. Вийшла з сего повісті тенденційна остілка, що треба ж хоч частину щастя і нещастя чоловіка приписати і йому самому, а не скидати всего на обставини, — але всі німецькі критики повісті Габрієлі Райтер, які доводило ся мені читати, признавали їй, що на описувані нею родинні і суспільні обставини, на вихованє і вузкоглядність, можна справедливо нарікати.

Зовсім подібну історію, як І. Райтер, розповідає також італіянська писателька Неєра у своїй повісті „Тереса“. „Неволя — каже авторка про свою Тересу — давила її з усіх боків. Родинні звязи, звичаї, релігія, товариство, прилади, все накладало на неї свої кайдани. Вона бачила щастє здалека, але не могла його досягнути. Чи була вона свободна? Дівчина ніколи не є свободна, їй не дозволяють навіть виявити свої терпіння. Вона мусіла все удавати иньшу або з любови до матери, або зі страху перед батьком, або з сорому перед сестрами“. Се вже було потім, як Тереса стала просто жертвою родини: острого батька, хорої матери, нестїя-брата і трох молодих сестер. Вей вони уладили Тересі таку неволю, що вона мусіла постаріти ся, не вийшовши замуж. Неєра не виповідає від себе ніяких довших теорій — у пей їде оповіданє так само просто і природно, як у І. Райтер, описуване жите показує нам погляд авторки на жіночу неволю — але й вона так само, як І. Райтер, все нещастє старих паннів скидає на обставини, в котрих мужичини очевидно мусять брати переважну пайку провини на себе.

Якось навіть дивно вражає подібність свх трох повістей: Царівни, з доброї родини і Тереси, хоч їх писали писательки трох націй. Так і видно, що ті писательки, пізнавши теоретично „жіночу справу“, старали ся доказати жіночу неволю прикладами з жита і очевидно із жіночого становища. Старі панни, звисно, були і давніше на світі і не чути було їх нарікань, хоч і вони

певно мали нераз причину до нарікань. Теперішні панни навчили ся не годити ся зі своєю долею і добивають ся права на „повне жите“. Наташка розуміє се повне жите широко, бажає не тільки любови, але й освіти і праці для загалу, але її німецька й італіянська товаришка бажають передовсім „права на любов“, а що сего права обставини їм відмовляють, вони марнують ся і пропадають. На приклад Агата пересвїдчєна глибоко, що як небудь жила б за мужем, а все так ліпше, як без чоловіка. Тим часом не треба мабуть нікого впевняти, що подружє жите, навіть при любови чоловіка і жінки, має нераз також багато свого горя, а не саме лише щастє. І тому бажанє за всяку ціну „права на любов“ і історія Агати з сєї причини вражають мужичин цілою наготою надмірної, а силоміць придушеної змисловости.

Кобилянська у „Царівні“ так само приписала дуже багато нещастя Наташки обставинам. Родина Івановича, гімназійного професора, у якій жила Наташка, нічим не ліпша, а радше гірша від „доброї родини“ Агати, котрої батько був урядником, — а дуже подібна до родини Тереси. У своїх Наташки такі самі заскорузлі понятя і погляди, як у батьків Агати і Тереси. Наташка так само як Агата і Тереса не знає, куди подіти свою житєву енергію, — всі три бажають або вийти замуж або займатися чимсь, щось писати, чогось учити ся, взагалі щось творити, для чогось жити. Entweder ein Kind, oder ein Werk! — сказано виразно в повісті Райтерівни. Наташка так само, як Агата і Тереса, ліпша як иньші дівчата: вона добра, чесна, терпелива, чутлива, а претенсіональна хіба на стільки, що возить ся зі своїми думками і чуттями і навіть запиєє їх собі, так як би Бог знає що таке незвичайне переживала, якби Бог знає як світ завзяв ся кривдити її, коли по правді вона дуже часто сама видумує собі нещастє, маленьке звичайне в житю всіх людей лихо приблизує і підносить до Бога руки, нарікаючи без розумної причини; але вона при тім і справді багато терпить під вагою обставин, хоч є о стільки енергічніша від Агати та Тереси, що таки в саму пору вміє висвободити ся з неволі. І від того часу, як вона вже висвободила ся, як вона вже не була для нікого тигарем, а заробляла сама на себе, — чим і висше станула від Агати і Тереси — вона своїм романом зануджує читача. Все то вірно, що вона відчувала, і проте годі тут добачувати щось нове, незвичайне, якийсь героїзм. Наташці, що жадає для жіноч повного жита, очевидно ніхто не сьміє відмовити і права на любов, але коли вона оповідає нам свої любовні пригоди в суміш зі своєю суспільною діяльністю і дивує ся, що не все складає ся так гарно, як вона надіяла ся, то ми від себе дивуємо ся її великим вимогам. Наташка дуже займає ся своєю любовю, але проте, гадаю, не можна згодити ся з думкою д. Грушевського, що вона — казочна царівна-сирітка, що жде безрадно на принца; на мою думку Наташка все-ж таки жінка з розумом, що думає з самого початку і справді бажає чогось більше, як самого принца; се жінка в нашій житю і в літературі нова, нова не тим, що читає Ніцшого або що говорить часом патріотичні фрази, тільки тим, що думає над своїм положєнем і жіноч — думає далеко більше, як Агата і Тереса; — се жінка, що шукає виходу з неволі, що має висші ідеали, задля котрих і терпить (історія з письменською кар'єрою), що вчини здобуває ся на відвагу покинути свояків, хоч не є пригтовлена до жита! Сими прикметами вона зовсім не подібна до царівни-сирітки з казки і вони не причислені до неї так механічно, як її патріотизм. Що вона справді буває нераз невміру пасивна, дуже часто так як Агата і Тереса, так тут уже мабуть і нема чого дивувати ся. І-ж нещастє саме те, що вона надто делікатна в чутю, а через те і не відважна на стільки, щоб іти до боротьби на кулаки. Через ту пасивність її повстала повість, а радше сєї пам'ятки, в котрій вона записувала свої чутя.

(Далше буде.)

Найдешевший вибір в товарах з хінського срібла з найславніших фабрик віденьських, берлінських і париских. — Під гарантією тревало посріблені гарнітури.

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
ЧЕМНА ОБСЛУГА.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести.

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувний секундарний лікар при ц. к. шпиталі ім. Рудольфа у Відні і бувний лікар на клініці в Граці.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудні.

Шкільні повідомлення і Schulfachrichten

є на складі
в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі
при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і конверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Всі роди живих і свіжих риб
можна що дня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темпльова ч. 1. (Готель під чорним орлом) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавіру, сардинок, морських істругів, оселедців і всілякого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовлення на весілля, баді, пири, а поручення з провінції залагоджує ся до кожної стації поштової скоро і совістно.

З поважанем С. ЕБНЕР.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 10 до 12 години рано.

Дуже тане жерело

до закупи паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Головна ч. 13.

Вільгельм Водічка,

друкерия в Чернівцях поручає на зближаючи ся свята багатий вибір

Парфумерій

і тоалетних касет

гербаты, руму, коняку, лікерів, шоколяди, Курасао, коріне і т. д.

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві персейські зарукавки і шапки для пань і всякі модні смушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві персейські кучми і шапки для мужчин і инші смушкові товари, а также і шапки а сукна.

По зниженим цінам: Всякі зимові черевики для пань і панів і дитий. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, ланкерових і Chevreaux. Чоботи і салюнові черевики для пань, панів і дитий.

По зниженим цінам: Всякі вовняні товари: каштанники, сподні, панчохи, скарнитки, рукавички, камізелки.

По зниженим цінам: Хустки, шалі, камаші, огрівачі на руки і литки, шапки вовняні.

Найліпші сорочки салюнові, ковчирки, маншети; хусточки шовкові, полотняні, батистові.

Капелюхи: плюшові, льоденові, повестяні, тверді і мягкі. Виключна продаж І. Генрика Іта, Відень, Антона Піклера і синів, Граці, Боразіно Джюзеппе Фрателлі, Александрія. Кляки атласові і рипсові і циліндри найновіші і найкращі.

Кальози і обув до снігу, найліпші з маркою „Австрія“ і Петербурскою.

Бронзові товари: Фабrikати тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писани і гарнітури, столики салюнові, канделябри, ліхтарі, фігурки, постанці, карафки, вази, годинники, тигарки на аисти, рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (вещарки) для панів і пань. Коробки на рукавички, зборнетки, правдиві бурштинові цигарниці від 1:50—15 зр. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і муніції.
Продаж найліпших револьверів і рупниць.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.
Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровицька ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
візні під порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — ест.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Поодинокі числа коштують 16 сот.
Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Ми получили отсе спростоване:

Хвальна Редакцію!

В 8 ч. газети „Буковина“ помі-
щено, що я по руски не умію.

На підставі §. 19. закона пра-
сового прошу о сльдюче спросто-
ване:

Рускои мови умію я уже з до-
му родительского. В той мови маю
добру ноту в свідоцтвах семина-
ричних, проповідях, катехизую і спо-
відю в тіх мові від 13 літ в Сесе-
ті, що всі парохіянє посвідчити
могут.

Окрім того поклякую ся на мі-
родайне мніє Преосвященного Епи-
скопа Д-ра Волод. Репти, котрий в
вересні 1897 р. Серетку піколу
визитував и чув, як я руским ді-
тем по руски науку релігії пре-
подаю.

Дякуючи за поміщенє сего спро-
стованя остаю з приналежним по-
читанєм

Орест Держанський
гр. ор. свщеник в Сереті.

До сего позволю собі замітити,
що про жадні „свідоцтва семинарич-
ні з рускої мови“ і бесіди бути не може,
бо там учать лиш і то по пів години
читаня кирилицею печатаних старосло-
венських книг церковних. Як же Всече-
снийши парох серетський уміє по руски,
на то доказом буває в букву точно пе-
реддрукованє его спростованє. І мав чим
хвалити ся!

Іменованє консисторских
совітників. „Wiener Zeitung“ при-
носить офіційальне повідомленє про

іменованє консисторских совітників:
іменований о. Георгій Іласевич ка-
тедральним архипрезвитером і кон-
систорским совітником, далі імено-
вані совітниками: о. Георгій Га-
ніцький з Сергіїв, о. Александер
Манастирський з Дорошівців, а
почетним консисторским совітником
іменований проф. унів. Еміліян
Воюцький.

О. Георгій Ганіцький
і о. Александер Мана-
стирський се від часів Іласе-
вича і Коморонана перші рускі
совітники. Витаємо їх щиро з їх
іменованєм.

3 буковинських часописий.

Проста звичайна звістка, потвер-
джена офіційально доперва в послідній
хвилі що два Русини іменовані конси-
сторскими совітниками, наробила та-
кого гвалту на Буковині як ще ніколи.
Ціла буковинська праса обговорює
лиш взаємини Русинів і Волохів і
розуміє ся кожний на свій лад.

Передовсім Волохи, — ті вже
не тямлять ся що роблять, по про-
сту з глуздів зсунули ся; органи
румунізаторскі Patria і Sentinela
йдуть в перегони, щоб лиш як най-
гіршим болотом обкидати. Передо-
всім ся послідна заслугоє на близ-
шу увагу. Редактори єї спеціально

здає ся студіювали найгіршого сорта
лайку по найнідлайших волоских
пінках і тепер здають з того іспит.
Но! се їм вдало ся! Титул першої
журналістичної кльоаки дістане ся
за то на певно. Не лишна і Patria,
що божеволіє з лютости, але статя-
ми єї займати ся ми не будемо, бо
і зовсім безкористно полемізувати з
таким індивідуум, що недуже на
найвищій степені rabies romanisa-
toria, таких можна хіба післати до
їх вітчизни, до Букаренту, де є лі-
кар-спеціаліст від rabies.

В німецких часописях находимо
також статі. Трошки тут пересолі-
ла Buk. Rundschau; зачала від про-
памітного письма переданого съв.
Синодови послами Пігуляком і Ва-
сильком, а догляділа ся того, що
вже Русини буковинські покидають
православ'є, а переходять на уайю.
Но, се вже добре пересолєне. Ми
знаємо, що нинішні обставини, если
би так на далі продовжали ся, то
довели би ся то тоді, если би нап-
нарід яким дивним случаем полишив
ся був без провідників і місто шу-
кати якогось середства на ту недугу,
дав би ся пірвати хвилевому
обурєню. Якраз наша так сильна
акція в справі консистерії є дока-
зом нашого глибокого привязаня до
св'ятої православної церкви; ми
знаємо дуже добре, що румуніза-
торскі „віроісповідники православ-
ного рел. фонда“ з приємністю по-
бачили би нас всіх уніятами, але
не суджено їм сего діждати ся. На-
ші діди, прадіди були православни-
ми і ми і наші діти православними

полишимо ся, а хоть румунізатори
хотіли би нам відобрати нашу ре-
лігію, хоть вони хотіли би, щоб ми
знидїли релігійно, — то ми ще впе-
мо побороти всі перешкоди і поста-
вити високо православ'є у буко-
винського народу, а не причинимо
ся до его руїни, як то причиняють
ся до того румунізаторскі панотїї
по руских селах.

Розумне слово з нагоди чутки
про єї іменованя написали Buk.
Nachrichten в статі під заг. Die
neue Bahn, підносячи передовсім той
момент, що ідея справедливости і
рівноправности зачинає здійснити
ся. „Ті члєни волоскої партії, —
пишуть Nachrichten — котрим не
ходить о панованє, а котрим лиш пле-
канє їх народности є св'яте, — не
будуть чути себе ображєними. Во-
ни при всім народнім одушевленю
роздумують холодно над сею спра-
вою і прийдуть з певністю до за-
ключєня, що розумнійше дозволити
жити мирно поруч себе обом крає-
вим народностям, як їх против се-
бе тровити. Кривда, яка діє ся Ру-
синам від десятків літ, мусїла вже
раз скінчити ся в інтересї мирних
відносин в краю.“ Розумне се сло-
во в тій справі і кожний признає
єму рацию.

Попри шматі волоскі їде рів-
нобійно і жидівско-волоска шматя
„Buk. Post“, поміщаючи статю, пов-
ну самих брїхонь. Здавши отже
про якісь конференції Впр. Мілаша
з Русинами-унїятами, закидає п. Пі-
гулякови і д-рови Филиповичови, що
они діти хрестять на уніятське і роз-
казує дальше про збори православ-

КАРА.

ОПОВІДАНЄ НЕЕРИ.

(Далше).

Нераз серед занятя відчувала вона
непобориму потребу піти в кімнату і
приглянути ся собі в зеркалі.

Видумувала нові способи чесаня, а
в єї розбудженій уяві находили ся все
подрібно обдумані пляни, як приводити
мужчин до того, щоб вони шалїли за
нею. Най вони страждають, так як вона
колись мучила ся і страждала; треба
підметити ся на жінках, показати їм, що
вона, погорджєна, за життя погребана,
вона, стара панна, що таки за Божою
ласкою найшла мужа, всїє лишне чим
всі инші жінки водити мужчин за нїс.

Одягала ся у вишуканий спосіб;
рукави носила короткі; не мала причи-
ни закривати своїх рамен.

Єї брунатна сукня, лежала неужи-
вана в шафі. Га! Га! Як то мала вона
колись дивні примхи, одягати ся як ста-
ра бабка. Справді! вона була нерозумна.

Справила вона собі тепер в першій
модній салонї елегантну сукню, з му-
слиновими буффами на червонім тлі.

Мешканці Кульози не знали, що
мають говорити. Навіть найбільше за-
здрісні жінки признавали, що Лавра пе-
ревеснєшала всіх елеганцією.

— Ся вигорїваюча лямпа палахоче
вже в послідній раз! — говорив поваж-
но адвокат Парібскі. Перед двайцятьма
роками може видавало би ся се порів-
нанє дуже дотєняє, а в Кульозі ще й
тепер робило сенсацию.

Антика була любим приміщенєм
кого десятка людей, що не мали що

робити. Вони приходили, щоб напити
ся вермуту*), пересиджували там дов-
гий час, курили напіроски, удавали ду-
же галантних і називали чаруючим все,
що Лавра робила і говорила.

Варта було прислухати ся тій роз-
мові, що подобала на словну борбу з
ріжними можливими пугучками, а за тою
розмовою йшли на пів прикриті вахля-
рем усміхи, секреті устиски рук. Плив
тут дотєп як пина шампаня, але над
тим всім було щось, що опаньовало і
приводило до непам'яті.

А Андрій різав притім паперці, ро-
бив пігулки і завивав кармельки, — по-
воленськи, з розвагою, і трохи заспано.
Той спокій сердив его жінку.

Вона хотїла би була розелектризу-
вати, зробити его молодим, гарним, під-
приємливим, бесїдливим, злобним; хотїла
би була втягнути его в круговорот ша-
ли і розкоші; хотїла би викликати сцени
заздрости, за котрими пинли би вибухи
неопудланой любови.

Але Андрій любив єї вже від пит-
найцяти літ і не був романтичною при-
родою. Серце его било рівномірно і спо-
кійно; чутє его не переходило так як
хїньска цивілізация неподвижного гра-
ничного муру.

І тому видавав ся він Лаврі
нудним.

А що не вдало ся їй сего змінити.
лишила его на боці. В проектах будуч-
ности і в тих картинах, які малювала
собі єї вічно розбуджена уява — він
вже не грав ніякої ролї.

Дім, заміжність, свобода, здоров'є —
то все були подарки Андрія, то правда.
Але его особа, его заспана, без темпе-

*) гірке вино, що не є з содовою во-
дою, дуже любленє в Італії.

раменгу особа! Здавало ся Лаврі, що
вона як той вазень має на собі ланцюхи,
яких скинути годї, і які треба двигати,
двигати може ціле жите.

Від коли змінила ся в так гарну
жінчину, то Андрій був в єї очах най-
щасливішим зі всіх людей; може і
вдячності від него ожидала.

А коли попестила свого мужа, то
так, як би роздавала милостиню.

* * *

Раз в неділю сидїла Лавра перед
полуднем перед дверми антики. Була
одягнена в нову, білдозолотаву вовняну
сукню à la бондера.

Сею сукнею робила вона в Кульозі
вряжєне.

Єї гладко зачесанє волосє свїтіло
легким блєском і розносило доверг м-
лий запах фіалків; від часу до часу
гладила его легко рукою.

Гляділа на вулицю. Не йшов ніхто
подивляти єї сукні. Андрій за своїм
столом, аж два рази мусїв єї кликати,
закї вона его почувла.

Вкінці обернула ся.
— Ти кликає мене?

— Так! я получив лист!

— Від кого? — спитала Лавра і
потягла малим палцем по бровах. Вона
їх легко почорнила.

— Від моєї сестри.

— А!

— Ти знаєш, вона була лиха, коли
я ожєняв ся.

— Так!

— Та в неї мимо того не таке ли-
хе серце.

— Сего я ніколи не казала.

— Але ги знаєш, що вона вдова і
має семеро дїтєй.

— Семеро? Тільки, що головних
грїхів, — сказала Лавра, сїмїючи ся. —
А потім додала: — я писала до неї.

— Знаю, Лавро, що ти була така
добра і дякую тобі за то. Вона все на-
діла ся, що я запоможу єї дїти.

— То можеш то, ще тепер зро-
бити.

— Але... але...

— Що-ж тобі перешкадає? Я не
така егоїстка.

— Лавро... а наші?

— Наші?...
Пані Тарамеллі споглянула своєму

мужеві в очі. Він схилив голову. Вона
засміяла ся і вдарила в долонї.

— Наші, кажеш? Чи ми будем ма-
ти дїти?

— Чому ні?

— Іди! Та-ж ми вже десять місяців
одружєні.

Засміяла ся ще раз голосно, кинула
взад головою і витягнула свої гарні
ноги перед собою.

Андрій видно обидив ся. Відраху-
вав докладно дванайцять пігулок до пу-
делка і поспав їх цукром. Потім взяв
одян конець нитки в губу і обвазував
пуделко, говорячи крізь зуби.

— Най ся діє Божє воля. Але сумні-
вати ся ніколи не треба.

— Будь спокійний. Я також не су-
мніваю ся.

На ново замовк Андрій. Ся відпові-
ще більше его обидила.

В тій хвилі увійшли оба лікарі.
Заявили вони, що сукня Лаври є вели-
чава, що в гранатово-жовтїм їй дуже
до лиця, але ся білдо-золотава сукня за-
слугує на то, щоб і сонет в єї честь на-
писати.

Лавра хотїла почути той сонет, а
лікар імпровізував щось в роді Нетрар-

них священників, що відбули ся 30-го січня під проводом о. Андрійчука, на котрих то зборах мало православне духовенство ухвалити одноголосно таку резолюцію:

Товариство гр. ор. духовенства ухвалює на загальних зборах дня 30-го січня 1899 слідує:

Обурені огидним наміром розбиття єдності гр. ор. церкви тут в краю, тим наміром, який попирають вороги нашої церкви і котрого зміст у формі „меморандум“ оповістили чужі нашої церкви часописи, а котре то меморандум в некорректний спосіб передано на некомпетентну адресу, то є Преосвященному Епископови з Задачу, висказуємо: як найенергічніший заусуд того безбожного наміру ворогів нашої церкви підкопати її існування і висказуємо свій жалі по причині ся що непокликані вмішали ся зовсім безправно у внутрішні урядження нашої церкви; дальше ухвалюємо єї наші пересвідчення передати до відомости митрополита і консисторії з просьбою о охорону православля перед ненавистними і ворожими нападами.

Отже сю брехливу статтю Buk. Post мусимо спростувати. По перше не мали Русини, а ще до того уніяти жадних конференцій з Преосв. Міланем; були лиш у нього представителі руских товариств „православні і уніяти, щоб повитати славянського православного Епископа на буковинській землі, а про жадні конференції в справах релігійних і мови не могло бути.

Далі заперечує Buk. Post п. Пігулякови і д-рови Филиповичови право мішати ся до справ православної церкви, бо у них обох діти хрещені на православ'є. По перше се брехня; по друге, чи може Buk. Post заперечити пок. Пітейови, у котрого було аж три доньки, не уніятки, а римо-католички, права мішати ся до справ церковних? Чи

ги, що однак нікому не подобало ся. Він казав, що то заках касні нищать его поетичну силу.

Всі жартували, сміяли ся. Прийшла пора обіду, ніхто не знав як.

Подруги лишали ся самі.

Лавра шукала за яким предметом до розмови, щоб не дуже нудити ся.

Нараз сказала: — Слухай Андрію?

— Що голубочко?

В хвилях цікавості звав єї голубочкою.

— Що би то було, як би ми запросили одну дитину твоєї сестри до нас? В яким вони віці?

— Є там всілякі.

— Добре. Ферії що-й-но надходять. А в диті побут в Кульозі дуже прийнятний.

— Если собі сего желяем...

— Лиш напиши...

— Котра-ж дитина має приїхати?

— Мені всьо одно; а їх не знаю. Яка найгарнійша...

— То хіба Джюніетта, блондиночка, виглядає як ангел.

— Отже сей ангел-блондиночка.

— Але вона капризна.

— Коли так, то ні. Я не зношу капризних.

— Чезаре дуже живий хлопчик.

— Отже най приїде він.

— Але він всьо побе.

— То годі.

— Хлопці все такі.

Була хвиля нерішимости.

Андрій боав ся вже, що жінці вже відхоє ся сеї візити. Малював отже виколувавем до зубів крести на ска-терті.

— Дай спокій, Андрію. Ницниш обрус.

може він вже не був православний? Сьміх тай годі! П. Пігуляк і др. Филипович не може мішати ся до справ церкви православної, а Мортко Штекель може кликати до православних священників „Sursum corda“. Добре то замічають нині „Buk. Nachrichten“, що не о релігії ту ходить, а зовсім иньні сьвітські річі.

Що до зборів православного духовенства, то тут Мортко знов перебрехав ся добре, але заслужену відпаву дає му нині за то п. Николай Василько у Buk Rundschau і Buk. Nachrichten.

Отець Андрійчук проводив тим зборам лиш тому, що голова помер, перший заступник голови зложив гідність, отже зборами мусів з копейности проводити. Коли якийсь румунізатор, гідний духовий син „Patri-i“ і „Sentinel-i“, зачав говорити за наше пропамятне письмо, тоді виступив о. Семанюк, руский лав-отець, і заявив, що рускі священники ще над тою справою не радили і не можуть на разі зайняти становища супротив неї. По тій промові всі рускі священники вийшли з салі. Тоді то самі Волохи-румунізатори ухвалили одноголосно згадану резолюцію, причім природно о. Андрійчук не голосував, бо проводив зборами. Волохи хотіли, щоб о. Андрійчук пішов яко голова депутації до Вир. митрополита, але сего о. Андрійчук не вчинив. Дотично знов руских православних лав-отців, то вони, — як зауважимо, — радили над сею справою, а яке заняли становище, то Buk. Post виедовзі довідає ся.

Внутрішнє положенє.

Відрочене ради державної на-ступило, як згадувалисьмо з богато причин. Вплинули на се по части

Тенер того не видно, але як прийде з праня, то всі нитки будуть попередрани.

Андрій послухав в ту мить.

— Найліпше полишити то твій сестрі. Най вона нам приїде, кого хоче.

Коли отже питає вже таким чином було розв'язане, Лавра встала від стола. Вона відчувала свою великодушність і подивляла сама себе.

Вечером, коли тьма єї обожателів прийшла до антики, розказувала їм про се. Виглядала при тім позажно, як мати, бо се говорило ся про діти.

Андрій написав сейчас до сестри.

* * *

Минуло кілька днів.

Лавра не думала вже навіть про ту гостину дитини єї швагрової. Не богато собі з того робила.

Аж тут являє ся янсь вже над вечером на порозі антики стать молодого чоловіка.

Андрій споглянув здивований; не знав з початку, хто є перед ним.

Гість з усміхом підходить близьше.

— А бодай же тебе! Я ледво тебе спізнав, — закликав антикар і вибіг до молодого чоловіка. — Та-ж то ти, Гугоно?

— Я — відповів дзвінкий голос.

— Та диви, як ти виріс.

— Так, вуйку, час не стоїть, а біжить.

— І вуса маєш!

(Дальше буде.)

постуляти правительства угорского що могли мати значний вплив на відрочене парламенту, а передовсім німецька обетрукция і нелад який запанував підчас послідних засідань.

Правительство задумує на першій місці заключити угоду, се-то удержати вигляд держави в теперішній его стані і то за всяку, хоть би й за найбільшу ціну. Доперва по залагодженю сеї справи возьме ся правительство до позискання собі, а що найменше буде старатись утихомирити німецьку обетрукцию. Неперечно, що виконанє програми гр. Туна залежить не мало від обороту річий в Пешті, бо до угоди так як до супружества треба вєпівучасти двох сторін. Однак Угорщина не приготувала ся еще до порозуміння, а заки прибере ся, не можна вже буде і говорити о угоді. Доки угорский сойм не ухвалить угоди, поти не сьміє гр. Тун потвердити єї на основі § 14. В можливім контракті маємо еще як чорні то сиві дві точки, а то, як сильно затрісе новий контраст в самій основі дуалізмом держави і на як довго буде істнувати контракт, забезпечуючий силу монархії. На всякий случай становище гр. Туна, на підставі котрого може і хоче заключити угоду, є взглядно користним і сильним, підчас коли Угри дали ляхий приклад, що неперечно на них відобе ся, та вже хоть би і тепер зменьшає їх дотеперішній вигляд; з того нема що тішити ся, бо Угри не є нічим иньшим як тільки половиною нашої монархії. Відроченєм ради державної правия не сконстеровалась. Чехи бажали від дазна скорого закриття; Поляки, полудневі Славяни і католиці німецькі людовці набрали переконання, що в теперішній хвили і при теперішних обставинах правительство поступило собі оправданно, відрочивши сесию, що крім бурд і зневаги не могла подати державі нічого позитивного. Правия буде дальше істнувати як доси, а правительство з копейности мусить на ній опирати ся і в будучности.

Наколи положенє в деім змінило ся, то хіба в тім, що правительство і правия рішили в безпарламентарній часі вижидати спокійно, чи з посеред лівий не виринуть які-небудь елементи, з котрим би можна почати мирні переговори? Оба ті чинники надіють ся, що частина лівий отямить ся і, ухваливши свої постуляти позитивні, подасть субстрат до вирозуміння і євентуального порозуміння. Гр. Тун і правия ждуть не на капітуляцію меншости парламентарної, а на розважне та статочне зближенє ся бодай частини лівий.

Гр. Тун сам не возьме почину до переговорів з лівий. Він же-ж в своїм часі заявив в палаті, що готов знести і язикові розпорядження бар. Гавча і управильнити законом язикове питанє, наколи лівий склонить ся до розважного трактованя справи. Гр. Тун кликав вже лівий до обговореня своїх основних начерків язикового закону. Тількиж тоді хвилі розиреня ішли ше дуже високо. Нині частина лівий зрозуміла, що перебоєм нічого не вдіє. Гр. Тун посідає довіре в горі, не думає уступати ані перестроювати теперішній кабінет, посілає повне довіре у правий. не буде управл-

ти проти єї інтересів, хоче бути справедливим для національних меншостей, показав ся рішучим в справах хорватско-італійських, має вільну руку що-до угорської угоди — то-ж може ждати спокійно на отвєрезіне бодай частини лівий, може ждати, чи з сеї сторони не наступить який-небудь зворот до лучшого. Заверне частиня лівий з обраної дороги, поставить свої постуляти, покаже добру волю до переговорів, то гр. Тун прийме подану руку, щоби уздоровити парламент і державу.

Передвчєра зібрала ся парламентарна комісія правий, на котрій явив ся і гр. Тун і здоровий вже Яворский. З нарад сих не вийде нічого більше понад те, о чім була бесіда вже в езекутивнім комітеті правий. Парламент відрочено з копейности. Речинєць скликає єго зависить від звороту лівий. Час, в котрім мали би зібрати ся сойми, ще не означений, бо гр. Тун хоче передовсім вислухати гадки поодиноких намістників. Можливе, що в другій половині лютого деякі сойми зберуть ся. Задачю правий на тепер буде, оминати в соймах всякі провокації. Тимчасом, може аж до осєни, буде правительство ждати, чи не розійдуть ся хоч трохи хмари на політичній овиді. На разі упала навіть гадка, пробовати санацію парламентарну посредством євурійшого регуляміну. В безпарламентарній часі правительство не предиріє нічого, чим би лівий могла розярити ся на ново, але оно не спустить з ока і інтересів правий. Правительство хоче строго нерестерігати справедливого виконуваня істнуючих законів підвластними органами, а угоду угорську та другі біжучі, конечні, державні справи буде з копейности лагодити §-ом 14-тим.

Наукове Товариство імени Шевченка і его діяльність 1898 р.

Реферат голови Товариства проф. Грушевського.

(Конець).

Розвій наукової діяльности Товариства і єї організація видвинені інтензивною працею і посвященєм не-малою одинок, котрі і далі становлять той властивий осередок, коло котрого гуртують ся численні співробітники Товариства; єя залежність від здоровля, сил, обставин кількох одинок позбавляє працю Товариства певности, не дає їй безпеки тривкості і постійности, якої мусимо для неї бажати з огляду на велику культурну потребу нашого народу. Незвичайно швидкий і усійний розвій товариства протягом останніх чотирох років був обрахований на подішненє обставин, на піддержку Товариству від євспільности, від публичних інституцій, котрим мусів бути дорогий культурний розвій українсько-русского народу. Провідники Товариства робили під старою девізою: „не вважаючи на давніше, йти все на перед“, числячи на лінше в будучности. Але по кількох роках сеї роботи Товариство і тепер зістає ся тільки при надіях, доси обертє або даровою або дуже низько оплаченою працею; не окучи єї від овідно винагороджувати, ще менше може воно дати євспільности своїм робітникам віддати ся праці коло Товариства. Завдяки тому, що галицькі Русини не залють приступу до академічної кар'єри, ті молоді надійні сили, які євкуплює і виховує Товариство, мусять тоді, коли-б власне потребували дальше віддавати ся інтензивній науковій роботі, розказати ся на

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.

Сталі найдешевші ціни.

Великий склад дорожочіностей, біжутерії, товарів зі срібла і годинників. Подарки євсілякого рода як найбільше виконані на євєсіля, різдвяні євєята і новий рік.

провінційнальним зауткам, де здібности їх марнують ся і унадають Товариство, як би не наїшло на далі більш інтензивної піддержки, стоїт перед преспективою роботи Данаїд.

Сего року Товариство дістало з публичних фондів 5 1/2 тисяч запомоги, о 1.000 більше з порівняню за попереднім, бо краєвий сойм підняв запомогу Товариству з 100 до 1500 зр. і запомогу археографічній комісії теж з 1000 до 1500 зр. Міністерство заповіло побільшене запомоги тільки на 1899 рік і то тільки в сумі 1000 зр., і ся запомога і далі не вставлена в бюджет. (Сама собою встает перед очима паралеля бюджетів аналогічних наукових інституцій двох сусідніх словянських народів: Краківська академія має з публичних фондів річно 50.000 (з державного скарбу 20.000, з краєвого 30.000), пражська 40.000 (з державного і краєвого скарбу по 20.000). Більшу частину, яких 2/3 своїх видатків на наукові видавництва Товариство мусіло покривати з наших жерел. Але вже два останні роки річних доходів не все ставало на те, і приходило ся порушати децю і останки попередних років. Таким чином доходи Товариства вишробовано до останнього, і не тільки на дальше значніше розширене видань і взагалі видатків на наукові потреби Товариства нема надії, але й удержати ся на теперішнім рівені буде тяжко без дальшого зросту доходів Товариства.

Розуміє ся, все, що має житеву силу, не може загинути, і ми можемо вірити в те, що житеві сили нашого Товариства поборють всі трудні обставини, але і я уважав потрібним піднести всі ті прикрі сторони в становищі нашого Товариства, щоб звернути на них увагу нашої суспільности, особливо всіх інтересованих розвитком нашої культурної роботи. Caveant!

Фінансова господарка галицьких Поляків.

„Polnische Wirtschaft“, польська господарка виявила ся тепер в повнім своїм блеску. Показало ся тамтого року, що в польскім краківскім товаристві обезпечень можна безкарно здешраудувати, по просту сказавши, вкрасти сотні тисяч, показує ся тепер, що у львівській щадниці можна було „на пух“ позичити цілі міліони і то два рази тільки, що фонд резервовий вивисив.

Вже від двох неділей ходили ліхвістники про львівську касу щадниці, люди вибирали гуртом вкладки, польські газети писали, що то тому жиди винні, а показало ся, що тому винна шляхта польська.

Справа тої каси представляє ся тепер як пише один добре поінформований дивізіон, так:

Позички на земські поспільности виносить над 9 міліонів зр., більше-менше друге тільки позичено на каменниці, а 2 міль. зр. громадам, так що всі гіпотечні позички виносять разом 21 міль. зр. В тім відділі може оказати ся що найбільше чверть міліона страти. Гіпотечний відділ провадив д-р Смолька, але в останніх часах, коли Смолька був недужий і майже не урядовав, зайшли три неаправильности. На село Братківці позичено 160.000 зр., забезпечених на другім місці, бо на першій місці був довг до товариства кредитового земського; описали мусіла каси опадности купити се село на ліцитанції за 150.000 зр. Так само позичено 17.000 зр. на Лампівці, на котрих було вже забезпечених 10.000 зр. довгу до товариства кредитового земського, а пізніше філіварок сей пішов на ліцитанції за 13.000 зр. Третій винадок був з одною каменницею у Львові, на котру уділено позичку о відьмацяті тисячів вивисну, ніж заплачати імовірно за неї купці.

Далеко більші неаправильности були в другім і третім відділі. Тут обчислюють так: Всі вкладки до каси вносять 32 міль. зр., резервовий фонд 3.850.000 зр.; з сего розвизчено на гіпотечні 21 міль. зр., отже на позички біжучого рахунку і вивисні остане ся около 14 міль. зр. В тій сумі розвизчений на біжучий рахунок і на вивисні, буде що найменше половина

цілком невіна. На біжучий рахунок винні задаткові товариства і контори вивисні, але сі довги покриті зложеними цінними паперами. Дальше є багато вірительности на біжучий рахунок у поважних а багатих людей, теж на підставі зложених ними цінних паперів. У відділі векселев є багато векселей цілком певних. Заквестіоновані є вексли пн. Щенановського, Волеского і Оджавольського на суму — після докладніших обчислень — 5.900.000 зр. Крім сего є ще певних векселей і позичок на біжучий рахунок в сумі около 500.000 зр.; може буде можна відобрати їх, коли не в цілости, то бодай в половині. Наказати сюда довги урядників каси щадниці, векселей довг сына п. Зими на двацять кілька тисячів зр. і вкінці деякі вексли, котрі мають характер більше еротичний (любовий), ніж фінансовий.

Таким способом всі певні позиції у відділі біжучого рахунку і векселев вивиснуть півсма міліона. А коли до сего додати можливу страту у відділі гіпотечнім в висоті около чверть міліона, а другу чверть міліона на всі інші можливі страти, то в найгіршій разі всі страти могли би дійти до сім міліонів. Фахові люди, як пишуть, є тої гадки, що всі ті певні претенсії каси можна би легко продати за 5 міль. зр. Але коли би ся гадка сказала ся хибною і прийшло ся стратити половину претенсій, то вся страта не повинна бути більша, як 3 1/2 міль., так що з резервового фонду ще щось троха лишилось би. (Чи багато? Ред.)

До того дійшла одна з головних фінансових інституцій галицьких, де складають ся в депозитах сиротинські гроші і т. д.

До ратованя взяло ся правительство і інші банки, а кажуть, що если би вкладки і далі вибирало, то правительством вложит до сей щадниці 7 міліонів з фонду пропінанційного.

Чи поваже правительство ті пилки, що пірвали ся, не знаємо, намістник Пінівський виїхав в тій справі до Відня, але позволюмо собі на екстремі запитав: що робить львівський прокуратор державний? А що его тут обовизок вимішати ся в ті справи, на то доказом, хоть би отей історійка яку розказують дивізіони. Один урядник каси вложив до каси щадниці через другу особу 6 зр. і то кожного гульдена на окрему книжочку. Тоді подписував до 1 ще по три 0 і вибрав 6 тисяч, бо-ж він сам був урядником від того. Коли его обманство викрило ся, він заявив зовсім отверто своїм шефом, що най не лиш вони дадуть его в руки прокуратору, то він вже розкаже про всі тайни львівської щадниці. Шефи настрашили ся, дали ему ще 600 зр., відчипного і відправили. Але сей урядник був таки і далі недискретний і говорив про щадницю негарні річи. Его то оповідали мали викликати по часті то на правне вибирание вкладок.

Пане прокуратор державний у Львові, що Ви кажете на сю історію?

НОВИНКИ.

Чернівці, 7-го лютого 1899.

Загальні збори центр. тов. „Руска Школа“. В попереднім числі „Буковини“ було подано, що загальні збори товариства „Руска Школа“ відбудуть ся 11-го н. ст. лютого в Чернівцях, однак з причини, що того самого дня устроює академічне товариство „Союз“ вечерок з танцями в Кіцмани, рішив виділ центральний скликати загальні збори того-ж дня не до Чернівців, але також до Кіцмани на 3-ту годину пополудни.

Вечерок з танцями устроює тов. акад. „Союз“ тої суботи дня 30. січня (11. лютого) в Кіцмани в сали урядничого касина при співучасті комітету тамошних Ви. Русинів. Початок о 9-й годині вечером. Вступ на сальо 2 корони. Чистий дохід призначений на будову „Народного Дому“ в Чернівцях. Хто би

з Ви. Публики, а передовсім з Ви. павів учителів не дістав запрошення, зовизть ласкаво зголосити ся в день вечерка при насі.

Зі Львова пишуть нам: Заповіджений на кінець лютого торжественний інтрес нового унітського митрополита, відложений з невідомих причин похи що на перву половину мая. Крім того удержує ся поголоска, що митрополит Куїловский чуючи ся утомленим намірає з Метрополії резигнувати. На його місце має прийти таки о. Шеніцкий а о. Миграт Фицевич має зістати помічником єпископа Куїловского в Станіславові. Се послідне потверджують і найновіші ревелції „Галичина“ прибічного органу Митрополита номіната.

Ольга Кобилянська.

Літературно-критична студия

Осипа Мановая.

(Далше.)

„Царівна“ се повість чужа і тут фабула не має великого значіння; можна се і те закинути їй. Авторка справді звернула більше уваги на обличчя чужа, як на причини їх. Вона переказує ті чужа так, що ми віримо, що інакше й не можна було Наталці відчувати, але подвійним романом Наталки, кодзіями, в які поставила її, позбавила її всеї авреолі мучениці, коли мали намір зробити з неї мученицю-героїню, взорець жінки. Руська Льорелей на перебір німецькій може сама погонити, плаваючи поїд скелею, на котрій сидить раз Циган Орядин, другий раз Хорзат-Марко.

В повісті, як бачимо, є одна провідна гадка, що верховодить иншим; містять ся вона в бажаню свободи і праці для жінок, в бажаню „вижити ся повним житем“. Такого великого добра, звісно, бажати собі можна, та на жаль се вже справа не чисто жіноча, до такого добра не доходять і мужичини. За жіночу неволю можна вицувати суспільність або як хоче мужичини, але за те, що є на світі не лиш Марки, але й Орядини, не можуть же відповідати мужичини: є такі самі не лиш Марки але й Орядини — жінки. Тому то неволя Наталки в першій половині повісті займає нас а часто і переймає, але в другій, зложений із усіх звісних любовних почувань, і то посторюваних та перемелюваних на різні способи, доля Наталки будять у читачу деякі сумніви. Се-ж не новина, що декотрі дівчата мучать ся, не знаючи, кого вибрати, чи Орядина чи Марку, бо часом і той і сей подобає ся. І те все не таке трагічне, як русалці Наталці здається ся, се не щось спеціально жіноче, аби за те обжадовувати мужичин. На-

талка зі своїм аристократизмом душі бажает самого естетичного на світі, літає високо, фантазує — ну, і нічого дивного, що сідає часом дуже низько. Нехай вона собі і „царівна“, але право на повне жите по її виодобі мусить вона так само собі здобувати, як здобувать мужичини. І тут уже справа не в збруї, яку ніби-то мужичини мають, а жінки не мають, бо їм не дають; тут просто треба особистої відваги. А того дуже часто не мають і мужичини. Прешті хто на світі жие повним житем?..

Отут ми починаємо вже зачіпати основну житеву філософію Наталки, чи то радше авторки. Та філософія складає ся з двох тез: одна загальніша, важна для всіх людей, се т. зв. аристократизм душі — висші люде (Übermenschen) Ніцшого. „Чому в нас так мало гордості і відборної сили, так мало нахилу до величя, так мало поривів до могутности?“ — нарікає в однім місці Паталка, що любить ся в Ніцшм (381). А друга теза, се та, що містять ся в словах „еманципация жінок“. Після сих двох тез авторка судить жінок і мужичин. Вона тих мужичин не знає багато — ледви кілька моделей — вона і жінок не знає багато, але передумала багато і виробила собі ідеали мужичин і жінок. Авторка немов знала, що хтось може закинути їй „Царівні“ мало жити, мало акції (звісна річ, що загал не має охоти чуте називати також акцією), і ми не даром читаємо в повісті такі слова про Наталку: „Коли-б вона хотіла писати історію свого життя, то яка-ж була би то сумна і одностайна повість! І жите то лише то, що вона перечула. Чи се мож: бути інтересне? Або то, що вона стільки тужила, стільки передумала! Ба! То не належить до офіційальної історії жінки і не мало би жалю до зартости. Під „історією жінки“ для „широкої публіки“ розуміє ся щось зовсім инше (374)“. — Нічого й казати що від видуманих і відчужених ідеалів до живого жита доволі далеко — і аристократів духа ще менше можна подібати, як аристократів з титулами та з грішми. Не здебала їх очевидно й авторка — і тому всі її аристократи духа, особливо мужичини — зовсім „не от міра сего“. Ще у жінок вона віднаходить велику масу чужа, цілий світ серця, чим і надає їм, сказати-б, серцевого аристократизму, але у мужичин гадает вона обидох аристократизмів, розцвіту розуму і чужа — ну, і звісно, не находит, бо „висших людей“ по реценції Ніцшого і Наталки нема. А коли-б і були де ті „висші люде“, то й на них можна би дивити ся з недовірем. Се-ж були би паяки з гаслом на устах: „не навиджу глупу товну“, навки, що відгороджують себе від сірої юрби, тим менше цікаві для людей, чим дальше втіля від них. (Далше буде.)

Справозданє касове

тов. „Руска Школа“ за час від 15-го листопада 1897 р. до 12-го лютого 1899 року.

Приходи:

1. З вкладок членських	3 зр. 50 кр.
2. Підмога в фондів краєвих	200 „ — „
3. Сальдо з попереднього року	75 „ 80 „
разом 279 зр. 30 кр.	

Розходи

1. видатки на адміністрацію:

1. Віддаки до адміністративного трибуналу в справі заснованя рускої школи в Чернівцях	5 зр. 10 кр.
2. Друк 350 примірників прошеня в справі заснованя рускої школи	32 „ — „
3. Видатки на розсилку книжок, маркі і делегатів	8 „ 84 „
4. Платня едуячого	2 „ — „
5. Товариства приготавляючого курсу	4 „ — „
разом 48 зр. 84 кр.	

2. Інші видатки:

1. Закупно по одному примірникові всіх до тепер виданих руских учебників для бібліотеки чеського Музея в Празі	4 зр. 64 кр.
2. Підмога учасній ся бідою молодіжці:	
а. на такеу при вступних іспитах	10 зр. 80 кр.
б. на книжки для бідних учеників рускої гімназії	3 „ 85 „
в. на устринане ученика рускої гімназії Махайла Мазура в бурей по 5 ар. місячно від 1. вересня 1897 р. почавши:	20 зр. — кр.
г. Грошеві підмоги одного ученика з півної школи, одного з учит. сем. з одного з рускої гімназії	15 зр. 50 кр.
б. На книжки для бідних учеників народної школи в Л. Г.	9 „ 75 „
д. Довг в червоноцкій філії за етемілі до статутів	2 „ 10 „
ж. повторічне слуді і таєтосови:	2 „ — „
Разом всі видатки: 117 зр. 48 кр.	

Віднявши видатки від приходів остане ся в касі готівкою 161 зр. 82 кр. А. Русин каснер. Перевіряв всі рахунки і знайшов впорядку: Чернівці, дня 4/II. 1899. р.

Справозданє з діяльности тов. „Руска Школа“ за р. 1898 помістимо по причині браку місця в слідуючім числі.

Найдешевший вибір в товарах з хінського срібла з найславніших фабрик віденьських, берлінських і париских. — Під гарантією тревало посріблені гарнітури.

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
ЧЕМНА ОБСЛУГА.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести,

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувний секундарний лікар при ц. к. шпиталі ім. Рудольфа у Відні і бувний лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудні.

Шкільні повідомлення і Schulschriften

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Всі роди живих і свіжих риб
можна щодня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темнякова ч. 1. (Готель під чорним орлом) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавіру, сардинок, морських істругів, оселедців і всякого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовлення на весілля, балі, пири, а поручення з провінції залагоджує ся до кожної станції поштової скоро і совістно.

З поважанем С. ЕБНЕР.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 10 до 12 години рано.

Дуже тале жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ
улиця Головна ч. 13.

Вільгельм Водічка,

дрогоуєри в Чернівцях поручає на зближаючи ся свята багатий вибір

Парфумерії

і тоалетних касет

гербаты, руму, коняку, лікерів, шоколяди, Курасао, коріне і т. д.

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві персейські зарукавки і шапки для пань і всякі модні смушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві персейські кучми і шапки для мужчин і инші смушкові товари, а также і шапки з сукна.

По зниженим цінам: Всякі вимові черевики для пань і панів і дитий. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, лякерових і Шевтеах. Чоботи і сальонові черевики для пань, панів і дитий.

По зниженим цінам: Всякі вовняні товари: кафтаніки, сподії, панчохи, екарпінки, рукавички, камізельки.

По зниженим цінам: Хустки, шалі, камаші, огрівачі на руки і лютки, шапки вовняні.

Найліпші сорочки сальонові, ковчирки, маншети; хусточки шовкові, полотняні, батистові.

Капелюхи: плюшові, льоденові, поветяні, тверді і мягкі. Виключна продаж І. Генрика Іта, Відень, Антона Піклера і синів, Грац, Борзаліно Джузеппе Фрателлі, Александрія. Кляки атласові і рипсові і циліндри найновішні і найкрасні.

Кальшні і обув до світу, найліпші з маркою „Австрія“ і Петербурскою.

Бронзові товари: Фабрикаті тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писання і гарнітури, столики сальонові, канделябри, ліхтарі, фігурки, поставці, карафки, вази, годинники, тигарки на лютети, рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (печенки) для панів і пань. Коробки на рукавички, льорнетки, правдиві бурштинові цигарниці від 1:50—15 зр. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і муніції.
Продаж найліпших револьверів і рушниць.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Нові совітники консисторські.

Зі смертю митрополита Гакмана, що наступила 1873. року, на-стали для прав. Русинів на Буковині тяжкі часи безоглядної, завзятої румунізації в церкві через її настоятелів і служителів. За короткий, бо ледво семилітний перехідний час Митрополита Бендела і Блазівича, з котрих перший по своїй вдачі, а другий ізза старости і недуги мало займав ся своїм високим чином, успів гіркої пам'яті Могачу-Андрієвич в суїчій з Салипескул-ом-Калиновским і Зурган-ом-Цуркановичом прилагодити все, що по їх думці мало або винародовити Русинів, або вигнати їх з прадісної православної церкви. Осья трійця, копала вже перед тим яму під Митрополитом Гакманом, котрий хоч не зробив для Русинів нічого, а для Волохів не одню, але був справедливим пастирем для обох народів. Ся трійця, що з „Societate-ї“ роздувала огонь румунізаторської загорілости у всіх, виїла з консисторії Русина бл. п. о. Василя Продана, загризла бл. п. о. консисторських совітників оо. Михайла Коморошана і Василя Ілясевича, пригнобила, здавила сьвященників-Русинів. І розгулялись румунізатори, не знаючи в своїй загорілости ні границь, ні міри.

Але в сам час найбільшого гнету, в ері пановання Алезанього-Андрієвича, а радше сказати-б Ренея-Мораря, в році 1885. вхопили Русини за збрую, стали до отвертого бою о своє жите. Наша газета, живий дух в наших товариствах просьвітних і політичних, пропам'ятні письма, скарги і просьби, ширшаюче осьвідомлене народу, звертає увагу раду на Русинів, а вибір Русинів до союму робить кінець негатиї руского народу на Буковині. Тоді кидають Морар і Мустанда між оживших Русинів кість незгоди, воюють послушними собі „старими“ против непокірних румунізаторам „молодих“ Русинів, страхають і дурять сьвіт унією, езуїтизмом, соціялізмом і Бог зна якими інсинуаціями та денунціяціями.

Та, реальна робота Русинів над осьвідомленням широких мас народу йде помимо всіх диявольських затій ворожих невпинно вперед, росте з дня на день. До борби за подоптані румунізаторами права православних Русинів стає сам нарід, а могутий голос із зболілої груди его лунає далеко й високо, жадаючи відважно усунення тяжких кривд, домагаючись батьківської опіки, ширшої приязни і помочи правдивих духовних отців від рідної матери-церкви.

І ото по чвертьвіковій темній ночі пробивають ся через густу мрак, що смертельним холодом оповила душі православних Русинів на Буковині, перші промінні весняного сонечка, що своїм світлом

заповідають православній Руси буюковинській ліпшу будучність, що дай Боже! Перший луч, іменоване бл. п. о. архимандрита Филиповича, по 25 літах першого висшого достойника-Русина, блиснув тільки на хвилину, немов заповіт ліпшої долі для майже вже безнадійного народу.

Нині витає православний нарід руский на Буковині високих достойників церковних, новоіменованих консисторських совітників впр. оо. Юрія Ганіцького і Олександра Манастирського, від котрих, яко вірних синів руского народу надіє ся ширшої опіки і охоропи.

Заїїсть румунізаторів, котрі, як сим їх гідні органи „Patria“ і „Sentina“ прилюдно чванять ся, уживали всіх, отже й найпідлішних способів, аби не допустити жадного Русина до консисторії, та лють що не допустила так загально поважаних і достойних сьвященників, як о. Маттія Галіпа і о. Дмитра Козарищука навіть до пропозиції, той шовінізм, з яким румунізаторські газети, ба навіть волоске товариство сьвященниче лютує по довершенім вже іменованю, безграничне ворогіство румунізаторів най буде разом новоіменованим достойникам на все осторогою перед злими духами, від котрих ще не очистилась резиденція, а котрі напевно з тою самою ревністю, з якою усюди інтригували против їх іменованя, стануть тепер заходитись около того, щоб підійти або повалити немилых собі товаришів. Все се най буде нашим совітникам доказом на те, кільки то труду, заходу і борби через довгий час, відколи ся справа тягне ся, треба було доложити Русинам, доки осягнено сей успіх. Ся величезна праця-борба буде, надіємось, для нових совітників мірилом того, чого викидають від них прав. Русини, буде провідником у всіх ділах їх, від котрих жеде прав. нарід руский свого довічного щастя і вічного спасеня.

Прав. Русини не вимагають від нікого чужої кривди на свій хосен, а тільки рівноправности, однакової міри, справедливости, прихильности і дбалости. Сего надіємось і від нового архипрезвитера впр. о. Юрія Ілясевича, звістного доси яко справедливого духовного і безоглядного сторожа православія. Віруючи, що він остане однаково прихильним в с'їм без ріжниць народности, ви-таємо его сердешно.

Записуючи отсей многоважний для цілої будучности прав. руского народу на Буковині факт, мусимо дати вираз найглубшої подяки, яку відчував в тій хвилі відживаюча грудь прав. Русинів в першій ліній для ласкавого Батька-Цісара, що наділав вірний нарід руский новим добродійством, Впр. Митрополитови і в. правительству, що дало до того почин, а в кінці нашим невтомним провідникам-робітникам, з котрих один збудив своїм мозольним

заходом маси народу, а другий, не зважаючи на переслідування, які й наступили, не вагав ся стати речником кривд і бажань прав. руского народу на Буковині.

Внутрішнє положенє.

Відмова міністра просьвіти гр. Біляндта що-до удержавненя польської гімназії в Тішині викликала між Поляками і в колі польським велике невдоволенє. Міністер Біляндт мотивував свою відмову тим, що не було ще випадку удержавненя неповної гімназії і тепер удержавненє не цілої тішинської гімназії польської, стало би не вигідним для правительства прецедентом. Праска Politik, обговорюючи оноді сю справу, подає таку примітку: „Се потверджує наш погляд, що в часі панованя § 14., тільки тоді правниця могла би зміцнитися, коли-б всі сторони мали своїх репрезентантів в правительстві. Коли-б гр. Біляндт не був бюрократом, але політиком, тоді поступав би инакше, бо міг би оцінити значіне агітації в краю, яку викличе відмовою удержавненя польської гімназії в Тішині, а заразом прийти до переконаня, що ослаблюване значіня польского кола в краю, є ослаблюванем більшости в парламенті, на котрій правительство ніби має опиратись. Щоб би однак оцінити сю річ, треба мати політичний живчик.

Що Чехи раз чешуть, раз глядять своїх союзників, а при тім мають передовсім свої власні цілі на оці, доказує стаття Narodni-x List-ів про ситуацію. Чехи, говорять ся в ній, були в послідних літах добрими торговельниками і зискали на тій державній торговлі дуже багато, а іменно внутрішній язык урядовий, а заразом, що є найціннішою добичею, языкові розпорядженя для Шлезка, котрі стають заохотою для всіх славянських народностей в Австрії, Чехи повинні тепер старати ся опанувати центральні власти, в котрих до тепер сидять тільки Німці і Поляки. Тільки на однім полі Чехи до тепер не осягнули нічого, т. є. на полі державного права, з причин відпорного захованя Поляків і католицької людодової партії. Поляки з фінансових взглядів виступають против зміни державного устрою, а католицька, людодова партія противить ся також з засади всяким змінам конституції. Також Словінці думають, що федералізм знищить би їх, отже Чехи на точці державного права суть цілком відокремлені.

О спільній програмі німецької опозиції оголошує Graczer Tages-post слідуючі інформації від одного з мужів довіря чеських Німців. Передовсім домагають ся они витреваня при конституції і виключеня всяких правнодержавних експері-

ментів, знесеня языкових розпоряджень, відграниченя адміністративних сфер під взглядом національним не лише в Чехії, але і в північних краях коронних, головно в Стирії і Тироли, відтак утвореня національних курій і національного поділу краєвих виділів. Поодинокі німецькі послы з радикального стороництва, поручають конференції президий клубів лівійці слідуючі внесеня в діли управиленя языкової справи: 1) Німецька мова має бути виключно урядовою мовою і мовою розправ в репрезентації держави, в найвишних трибуналах, в міністерстві у внутрішній службі всіх урядів. 2) Законодавство що-до управиленя языкової справи в поодиноких королівствах і краях передає ся соймам краєвим. Для важности ухвал в тих справах потрібна присутність $\frac{3}{4}$ всіх соймових послів і більшість $\frac{2}{3}$ голосів. 3) З хвилею, як увійдуть в жите ті закони, зносять ся всі дотеперішні рескрипти в языкових справах. 4) Правительство не має права видавати ніяких дальших розпоряджень для управиленя языкової справи. 5) Для зміни тих законів в раді державній потрібна більшість $\frac{2}{3}$ всіх послів ради державної.

Prager Tagblatt оголошує розмову з одним видійшим мужем довіря німецького стороництва поступового, котрий заявив, що поворот Німців до чеського союму та їх участь в угодній акції залежить від певної підстави переговорів, котра вперед має бути осягнена і запевнена в позапарламентарній дорозі. Для знатоків відносин і щирих прихильників угоди існує лиш оден успішний спосіб її переведеня, а то щоби переговори навязати там, де їх перервано в липни, а тимчасом не квапити ся зі скликуванем сойму краєвого.

Передвчєра відбула ся конференція клубу консервативної великої посілости, на котрій обговорювано чесько-німецьку угоду на Мораві. В справі виборчої реформи курії більшости посілости порішено, щоби в ціли оминеня борби три партії згодили ся на вибір своїх заступників. Обговорювано також справу національних курій в Мораві і рішено взагалі підпирати угодну акцію.

В консервативних католицьких кругах викликав велике обуренє слідуючий факт: На таблиці університету в Градці прибито оголошенє протестантского пастора Мая, звизаюче всіх студентів на конференцію в національно-релігійній справі. Очевидна річ, що тут не розходить ся о нічо иньшого, як о се, щоби німецьких студентів наклонити до переходу на протестантизм. Ректор дав під тою відозвою свій підпис і казав прибити на університетській таблиці оголошенє.

* * *

На Угорщині ведуться заодно переговори правительства з опозиційними сторонами. Тимчасом в соїмі угорським засідання минають ся на поіменних голосованнях, яких жадає опозиція. Опозиція предложила правительству своє пуніум, а вчора вручено провідникам єї відповідь правительства, яку на онотійній конференції уложили гр. Банфі, Феєрварі, Мокач, Перчель і Кольман Шель. Над сею відповіддю має застановляти ся нинішня конференція мужів довіря опозиції. Кажуть, що опозиція не згодить ся на усліва, які подає правительство, особливо спротивить ся зміні регуляміну палати і не допустить до признання президенто-ви палати дискреціональної власти. Тимчасом президент угорського міністерства Банфі в промові виголошений в клубі ліберального сторонництва подав яко головні компромісові усліва правительства: Ухвалене теперішньому правительству всіх предложень, котрі унеможливила обструкція; ревізія регуляміну, при чім правительство відступає від жадання кльотури; полагодження угоди до 1-го серпня і закона о консумційнім податку до 1-го серпня. За те правительство приймає поставлені опозицією жадання, що-до куріального судівництва, в виборчих справах і що-до ревізії закона о кумуляції урядів. Правительство рішучо не годить ся на се, щоби корона з гори вже іменувала наслідника Банфіого, бо се противило би ся конституційним засадам. Впрочім правительство вдоволює ся вже самим ухваленем провізорії, а всі прочі справи передасть новому кабінетови. Банфі мав також висказати своє вдоволене з того, що тішить ся довірем корони і більшости, а уступить до перва тогді, коли сего буде вимагати мирне полагожене кризи і опозиція дасть гваранцію, що обструкція перестане.

Справоздане

з діяльності тов. „Руска Школа“*)

за час від останніх загальних зборів, т. є. від 20. н. с. падолиста 1897 р.

Останні загальні збори вибрали до виділу центрального отих пп. Єротея Пігуляка, д-ра Стоцького, Вол. Ясеницького, Ом. Поповича, С. Шойнарівського, Ю. Кобилянського, А. Кліма, А. Руснака, надучителя І. Мандичевського з Шинківців, надуч. І. Ярошинського з Раранча, надуч. І. Савицького з Нових Мамаївців, надуч. Д. Пігуляка з Старої Жучки і д-ра В. Дутчака. Нововибраний виділ уконститував ся так, що головою вибрано С. Шойнарівського, першим его заступником В. Ясеницького, другим заступником Е. Пігуляка, секретарем Б. Кобилянського, касієром А. Руснака, контролером А. Кліма.

Що до справ, які припоручили останні загальні збори виділові центральному, то заходи около знесення примусу предлачувати, часопис „Вук“

*) Останні загальні збори товариства ухвалили, щоби виділ центральний на будуче свої справозданя надрукував в газеті ще перед сїдуючими загальними зборами. В myśl тої ухвали подали ми в попереднім числі „Буковина“ справоздане касове, а справоздане секретаря подаємо аж в сїм числі, повалює оно задні недостатку місяця в газеті не могло, разом із справозданем касовим являється.

„Pädagogische Blätter“ ще не доведені до кінця. Що до вижничкої народної школи, то рускі відділи при них вже заведені. Так само устунено й хибу, яка спинала успіхи шкільництва в вижничій повіті з тої причини, що лікарі виставляли дітям свідомства уломности в цілі їх увільнення від шкільної науки. Нова рухома азбука, котрої недостаток давав ся відчувати учителям на провінції, також давно вже вийшла і можна єї набути в рускій друкарні. Загальні збори рішили також гідно святкувати 50-літній ювілей панованя нашого Найяснійшого Монарха тим, щоб мала засновати ся для одного ученика, сина учительського, стипендія Імени Франца Йосифа I. в сумі 50 зол., а далі що мала-б вийти ювілейна книжочка. В справі стипендії, приготовлено те, що треба так, що новий виділ зможе приступити до розписання конкурсу. Саме святкування ювілею панованя Нашого Найяснійшого Монарха не могло відбутися з причини невіджалованої смерті б. п. нашої Цесареві. Ювілейна-ж книжочка, як Ви, членам звісно, вийшла заходом Ом. Поповича, а коштом гр. пр. редіційного фонду, і в день ювілейний роздано єї всім руським молодіж, як в середніх так і в народних школах.

Катехизму для народних шкіл ізза браку потрібних на сю ціль фондів не видало, бо заходами членів товариства, Ви, наших Послів соймових, наступила що до катехизму гімназійного іменованем ревного і околом редіційно-морального вихованя молодіжі запона дивного о. Єремійчука відрадна зміна, котра в справі православних учеників редіційних заперує заворот до лішого; бо-ж сей діяльний і учений катехит має деякі учебники готові вже до друку. Звісно вікниці, як ревно і неугомонно заходили ся наші оба Ви. Посли соймові около підвищення платні учителям, котру то справу загальні збори також поручили виділові центральному; що ся справа із сим роком до загально-го задоволення учителів остаточно порішена, се головна їх заслуга, за що їм належить ся повне признане.

Виділ центральний займав ся не лише єдино наведеними справами, які поручили ему загальні збори, але ча то на своїх засіданнях, чи на всяких інших сходинах обговорював певні справи руського шкільництва і старав ся по зможі причинити ся до его поліпшення і до гарнійшого та хосеннійшого розвитку. І так головню неугомонною працею і заходами члена товариства посла п. Пігуляка внесло товариство дві петиції до Союму краєвого, а то одну в справі реорганізованя руских паралельок, а другу в справі заснованя народної школи в Чернівцях. Та сей Ви. пан посол не лише що з порученя виділу радо підняв ся вельми трудною задачею виготовити на підставі як найточнійшої статистики згадані меморанда, але заступав ту справу враз з Ви. послом д-ром Стоцьким неустрашимо в Соїмі краєвім. На жалє паралельки мимо їх ревних заходів сего року ще не виказують пожаданого для Русинів ладу, однак потішаємо ся надією, що справа руских паралельок в нашу користь таки мусить рішити ся. Що знов до рускої народної школи в Чернівцях, то рівнож ревними заходами члена товариства, радника п. Ясеницького на разі осягнуто бодай тільки, що в всіх народних школах черновецьких запроваджені рускі паралельні відділи; сама-ж справа заснованя рускої народної школи в Чернівцях остаточно ще незалагожена; але п. к. міністерство просвіти і адміністративний трибунал приказали краєвій раді шкільній, взгядно раді громадській, рішити справу мери і т. р. і н. о. Є проте надія, що Русини небавом осягнуть те, що їм правдо належить ся. Виділ центральний наміряв далі в порозуміню з поодинокими філіями видавати педагогічний місячник під назвою „Школа“ в обемі одного аркуша місячно за річну плату 1 ар. для членів, а 1 ар. 50 ар. для нечленів. Само-ж видаване сего органу товариства рішив виділ опісля за- для браку потрібних фондів відпочити до сего року, коли то Ви. учители зі

вазгяду на підвищення платні зможуть лекше матеріально піддержувати сю так важку часопис. Впрочім уступаючий виділ єю точку полишає до остаточного рішення нинішнім загальним зборам, як і новому виділові. Замість видавати місячник „Школа“ ухвалив виділ вперше вати ся до видавця рускої педагогіки і дидактики і поручив уложене сих книжок проф. Кобилянському і Шойнарівському; педагогіка вже на стілько готова, що сими днями передасть ся до друку.

До чотирох філій товариства (в Кіцмані, Сереті, Вижничі, Чернівцях) прибула в минулому році ще одна в Станіславі і таким чином товариство „Руска Школа“ розширило круг свого діланя по всіх руських повітах, а задачею будучого виділу буде, при всяких нагодах входити з ними в тіснійшу звязь, що досі побіж нинішних причин і тому було менше можливо, бо до їх осередків з огляду на комунікацію подорож була получена з труднощами.

Діяльність філій звана членам товариства з поодиноких їх справоздань, які свого часу являли ся в газеті „Буковина“. Оставсь нам тут проте з похвалою лише піднести, що заходом філії серетської виставлено в Сереті на сцені оперету Котляревського „Наташку Полтавку“, а далі що на зборах філій держали деякі їх члени відчити, що заслугоють на повне признане. І так, оскільки нам з надісланих справоздань відомо, мали отей Ви. панове відчити: надуч. Віктор Івасюк: 1) Яким способом можуть учителі скріпити почуте до свого стану? 2) Про чоловіка, его душевні сили й его виховане; надуч. Волод. Григорювич: О методі рисунків в школі народній; надуч. Іван Бакальський: Про обходжене учителя з народом; надуч. Дарій Пігуляк: 1) О розвою руського товариства, 2) О патріотизмі, его значіню й плеваню в школі й поза школою; надуч. Іван Синюк: О задачі народної школи; надуч. Іл. Лакуста: Про Котляревського.

Виділ центральний по зможі підпомагав матеріально бідних учеників, що докладнійше виказує справоздане касове. Що оно виказує таку малу квоту членських вкладок, се пояснює ся тим, що лиш дуже мало членів ушлатує свої вкладки до каси центрального товариства, бо всі прочі члени сплачують їх до кас філійних товариств. Як нинішніми роками так і минулого року відбув ся з порученя виділу, а головню безкористним невсцуним трудом Ви. учителя А. Руснака і проф. Кліма приготівлюючий курс для учеників до гімназій; за що їм виділ складає прилюдно найсердечнійшу подяку.

Не менше дякує виділ і Високому краєвому Союмови за запомого, дану товариству сумою 200 ар. як і Хвальній Редації „Буковина“ що за всігди радо приймає надіслані статі, що дотичать руського шкільництва. — Від виділу центрального тов. „Руска Школа“. Сергій Шойнарівський, голова, Юліан Кобилянський, секретар.

Наукова Товариство імени Шевченка і его діяльність 1898 р.

(Реферат голови Товариства проф. Грушевського.)

„Я сказав уже, що в сїм напрямі останній рік означив ся дуже великим поступом: введено в жите кілька нових серій видавництва і дальше поступлено в напрямі їх спеціалізації.

І так переведено до кінця план спеціальних публікацій для всіх трох секцій, розпочатий ще позаторік, — утворено збірники секцій, кожної секції особно. Торік (1897) вийшов збірник математично-природописно-лікарської секції (два томи, з котрих в однім зібрано головню матеріал ще з 1896. р.), — сього року окрім трох випусків Збірника сїєї секції (т. III, вип. 1, 2, і т. IV, вип. 1.) вийшли бірники історично-філософської і фізіологічної секції, разом (сього року) 64 аркушів друку. Збірники сих двох останніх секцій

призначають ся для систематичних збірок, розвідок чи матеріалів, тимчасом як Записки призначають ся головню для дрібніших розвідок і матеріалів, для оглядів і критичних оцінок наукової літератури і мають характер наукової часописи.

Важний зріст і розширене публікацій наступило в сфері етнографічних студій. Богатство матеріалу по українсько-руському фольклору й етнології і сильний вплив его в Товаристві вже кілька років вимагав помноження публікацій. Ще позаторік прийнято було план поділу матеріалу на фольклор і етнологічні видання; сього року постановлено видавати річно замість одного, два томи етнографічного Збірника, присвяченого на далі фольклору і докінчено розпочатий позаторік I. том матеріалів до українсько-руської етнології, так що сього року вийшло три томи етнографічних матеріалів, разом 50 аркушів, розуміє ся і се число не відповідає ще потребі і запасам матеріалів. Для введєня сих видавництв, збирання і оброблюваня матеріалів, секції історично-філософської і фізіологічної вибрани особну етнографічну комісію, до президії котрої увійшли редактори видавництва: д-р І. Франко, Хв. Вова (Волнов) і Вол. Гнатюк.

Другу наукову комісію сього року сформовано при математично-лікарській секції — комісією лікарську, під проводом д-ра Сельського і д-ра Е. Озаркевича, а разом Збірник секції поділено на два відділи — математично-природописну частину і лікарський збірник, що будуть виходити особними зошитами; організацією наукової роботи в сій новій комісії і редакцією лікарського збірника дуже енергійно займав ся д-р Євг. Озаркевич, поставивши метою: перетворити сей збірник далі в періодичне видане, і ся організація наукової роботи на полі лікарських наук становить новий, дуже втішний крок в діяльності Товариства.

По тих довершених планах і перемінах організації Товариства вичає так: Секція історично-філософська з підсекцією правничою, секція фізіологічна — при ній комісії: археографічна і етнографічна; секція математично-природописно-лікарська — при ній комісія медична.

Відтак проф. Грушевський наводить докладно систему видавництва Товариства, а потім пише:

„Всього взяло минулого року участь в наукових виданнях товариства 72 особи, з того заграничних 25, жінок 4, нових співробітників прибуло 6.

„Літературно-науковий Вістник“ виходив місячними книжками, пересічно по 12 арк. (за серпень і вересень подвійна); він поділяв ся на три частини: більше або менше рівні: белетристика, оригінальна, белетристика перекладана, статі по сучасній літературі, культурному і суспільному життю; перші сїм місяців редакцію провадив М. Грушевський, другі п'ят — О. Маковей і др. І. Франко; до редакційного комітету входив крім сих трьох на початку року О. Борковський. Всього взяло участь в нїм 44 наші письменники, з них заграничних 18, жінок 6.

В сумі в ріжних виданнях товариства взяло участь 107 осіб, з тих заграничних 39, жінок 9. Як бачимо, товариство скупило наоколо себе сили дуже значні, дуже численні, служило дуже сильним осередком, і то не тільки для тутешніх, а й заграничних Українців.

Всього видань з відбитками й передруками товариство минулого року пустило 56 книжок.

Наукові засідання в товаристві переважно займали ся справами безпосередно звязаними з виданнями товариства: обміркованем планів видань, оцінкою приготівлених праць; а по-при те скликались сильні засідання двох чи всіх трьох секцій в справах більше загальних; та се сильне засідане всіх трьох секцій було присвячене нараді над потребами середньої школи, з нагоди вислани відпоручника товариства до анжети, скликаной краєвим виділом в справі реформи середньої школи. Два спільні засідання всіх секцій були заняті нарадою над потребами університетської науки у Львові з

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.

Сталі найдешевші ціни.

Великий склад дорожочіностей, біжутерії, товарів зі срібла і годинників. Подарки всіляного рода як найбільше виконані на весілля, різдвяні свята і новий рік.

нагоди висилання меморіалу до міністерства освіти в справі помноження руских катедр на університеті, і т. п.

Всього відбули засідання: історико-філософська секція мала 12 особних засідань, на котрих предложено 24 праць і 4 спільних разом з іншими секціями; — фізико-математична мала 8 особних засідань, на котрих предложено 22 праць (в тім 15 призначених для Етнограф. Збірника т. V), і 4 спільні разом з іншими секціями; — математично-природописно-лікарська 2 засідання, на котрих предложено 5 праць. Комісії: археографічна мала 2 засідання, етнографічна 1 засідання, лікарська 4 засідання, на котрих предложено, окрім праць предложених на засіданнях матем.-природ.-лікарської секції, ще 6 праць. Окрім того мав часті засідання редакційний комітет „Літературно-наукового Вістника“.

Кінчаючи свій огляд, проф. Грушевський каже: „Як можна бачити з цього, ті, що несли на собі тяготу роботи в Товаристві, можуть із задоволенням оглянути ся на результати останнього року. Але загальні члени і взагалі всі інтересовані нашим культурним розвитком повинні оглянути ся щиро — за способами до підтримки і розвитку наукової діяльності нашого Товариства, що, як я сказав, сотворена була незвичайними висиланнями — в надії на поміч і підмогу“.

НОВИНИ.

Чернівці, 7-го лютого 1899.

Кореспондентки з видом „Народного Дому“ по перебудові. Такі картки, вийшли вже з друку. Представляють ся дуже гарно. Штука коштує 5 кр.; чистий дохід призначений на будову „Народного Дому“. Набути можна в „Рускій друкарні“, або в „Народнім Домі“ в Чернівцях.

Спростоване о. Длужанського. З Серету пишуть нам: „І ви повірили, що післане Вам спростоване о. Длужанського, писане ним самим? Та де він уміє по руски! А коли ви і дістали від него спростоване, писане по руски, хоч кенско, то се спростоване вийшло з під чужого пера; з під чийого, — ми знаємо“.

На останньому засіданні ради шкільної краєвої у ділені сільським громадам безпроцентові записки на будову шкіл, або їх удішнене: Ширівці горішні 3.000 зр., Гурагумора 2.000 зр., Капуводрул з Палтиносою 2.000 зр., Гліт 1.000 зр., Валесика 1.000 зр., Воронець 400 зр., Шипиці 3.000 зр., Валеза 2.000 зр., Гаврилівці 1.000 зр., Опришени 1.500 зр., Селетин 2.500 зр., Бурла 3.500 зр., Карачів 1.300 зр., Костинці 2.000 зр., Лудігумора 100 зр. і Манастіора 1.000 зр. — При однокласовій школі в Новоселіцях заведено крім волоскової мови як викладової, також і німецьку. — Затверджено іменоване о. Евгеном Ем. Воробкевичем на гр. прав. катехита для черновецьких шкіл народних. — Іменовано: Ник. Жавку провізоричного управителя школи в Фундул-Молдовах дійсним надчителем; а Дмитрія Телягу, підчителя народної школи в Радівцях іменовано дійсним учителем. — Перший додаток службовий признала рада шкільна краєва пп. Йосифови Лучинському в Піздакарівцях, Ізидорови Долинському в Дорні-Ватрі, Мелетеву Мелетинці в Літенях, Л. Боровецову в Кіцмані і Моріцови Зайднерову в Радівцях. Другий додаток признано: пп. Олександрови Русу надчителеви в Балачані і надчителеви Дмитрієви Моріянчукowi в Іванківцях. Третій додаток у ділені надчителеви п. Ізидорови Остановичеву в Рогізню. Четвертий додаток п. Марії Прокопівні учителці в Кимпону, а п'ятий додаток признано пп. Георгієви Поповичови в Дорні-Кандренях, С. Келерови в Айзенаві, Іванови Поповичеву повітовому інспекторови в Сторожинці і Георгієви Туркевичови інспекторови

в Вишніви. — Богато учителям (своє) дістало грошеві записки. — Свідство дисциплінарне заряджено прогнати одного учителя. — Дирекції радовецької гімназії дозволено прийняти одного ученика видаленого з тамошньої гімназії. — Наклепач прийнято до відомости більше справоздань з відбулих інспекцій шкільних.

Із спостережень руского Омеги. Дивна асоціація гадок. Сяни димом попало мені в руки дослідне число волоскової газетки „Svintinela“ після давньої волоскої правописної „sfânt“ замість „seint“. Взяв я, тай читачу вступлю статтю... Господи Боже, незрозуміла і над все велика терпимість бідного наперу в наших часах! Сидюнув я раз, другий, третій — тай думаю, ось тобі пошеп — ошеп. Газета щиро дотримує, що єї заголовок заповідає. Справдішня Svintinela! Нема що і говорити — „свентинелі поате съ оіе нумай ун Роман!“ Липив я читати, тай розгадую то се, то те. А тут, ні сіло, ні пазо, звідки не возьмеш в моїй голові в наслідок якоїсь дивної, асоціативної гадки давньої, дуже давньої, бо вже може 10-літньої дотеп „Buk. Rundschau“, чи „Buk. Nachrichten“ (точно вже не тямлю), котрий мені трапився читати ще студентом. Ось він: „Rumänien das Land der fetten Schweine und der dickhäutigen Ochsen...“ і пр.

Де то подів ся Іван Страшний? Іменоване нових совітників консисторських наробило страшенно багато шуму в Чернівцях. Все пішло горіж. Русини — ті білі Русини, що то як пацієнти перед смертю, нічого вже і їсти не могли, — дістали, — як запевняє „Партия“, — добрий, здоровий апетит. За те волоска праса (так буковинська як і позабуковинська) відчувала у своїм путрі щось гей-би Katzenjammer. Але мабуть найгірше тут вийшов таки „Іван Страшний“. Не поміг ему сараці „Spiritual“, котрого він так ревниво шварцнував до православної церкви на місце староволоского, поважного „Духа“ (на Русинів горлав сей чоловік „уніа! уніа!“, а сам тим часом вводив на соблазн вірних панскі літургічні терміни; ми вже сподівалися незабаром почути замість „ші ку Духу ть“ — „Et cum Spiritu tuo“)... Не сповнила ся єго улюблена „speranța“ чи „sperarea“, котрою він старав ся витіснити православну „надежду“ із питомої православної церкви... Нічо не помогло. Він мусів розхорувати ся і вже від довгого часу ми не маємо приємности вийти єго по улицях „бігуща“, ані чути єго „сладчайших слівес“.

На „Народний Дім“ зносили за-сказо жертвувати: о. Н. Н. 10 зр., п. Волянський надінспектор поліції 10 зр., п. І. Д. 5 зр., п. Горвадский 3 зр. 50 кр., закладовані в Котуль-Байнським; 6 зр., зібрані на Василя у п. Радомського Кучурів Малий; п. Емілія Тодор Матейків судовий 2 зр., п. Григорій Ганцевич заступник прокуратора з розпродажи блоку 5 зр., о. пр. Денис Еремійчук з розпродажи блоку 5 зр. Членські вкладки зложили: п. О. Веренка 1 зр., п. Товстюк з Ширівців Горішних 2 зр., п. Симен Кирстюк 10 зр., п. Николай Гелочук 2 зр., п. Юрій Кирилович з Шубранця 3 зр., п. Н. Н. 25 зр., п. Василь Турушанко з Слободзі-Раранча 5 зр., п. Іван Баганський 4 зр., п. Іван Терлецький 2 зр., п. Григорій Ганцевич заступник прокуратора 3 зр., п. Пилип Андрук з Ісаса 2 зр. Академічне товариство „Союз“ 26 зр. На бурсу зложили: п. А. Гриник 2 зр., п. Товстюк з Гор. Ширівців 2 зр., п. Николай Кирилович з Чернівців 50 кр. За сї дати складає виділ „Народного Дому“ сердечну подяку. На друкарню місто новорічних желань зложив о. Тодор Матейків з Глібокої 2 зр. Сердечна подяка. Далше на Руский „Народний Дім“ в Чернівцях прислав г. Пилип Андрук 7 зр. 53 1/2 кр. зібрані в Ісасі. Ученики фізико-народної школи в Ісасі 1-02 зр.

*) „І со Духом твоім“.

На іменинах начальника Ісаского, Стефана Дініса, в день св. зносили за-сказо зложити сїдуючі особи: п. Стефан Дініс, начальник 1 зр., п. Пилип Андрук, учитель 50 кр., п. Едуард Грубер, секретар 50 кр., п. Олександра Стецюк радний 50 кр., п. Максим Павлюк, 20 кр., п. Василь Фуштей 10 кр., п. Григорій Шербан 10 кр., п. Остафій Кусек 10 кр., п. Лев Маковієвич, учитель 10 кр., п. Кирило Дініс радний 10 кр., п. Петро Мазурак 10 кр., п. Петро Шербан 10 кр., п. Луїс Беженар 10 кр., п. Дмитро Викрич епітрон 10 кр., п. Єрина Дініс 10 кр., по 5 кр. зложили: п. Георгій Дініс господар, п. Николай Юрійчук госп. п. Дмитро Дініс, п. Дмитро Павлюк, п. Василь Мазурак, п. Остафій Семенюк, п. Дмитро Мазурак ледін, п. Проць Мазурак, п. Маковій Павловський, п. Осип Дініс, п. Аніца Павлюк, п. Параска Павлюк, п. Єлена Дініс, Н. Н. Василя Фуштей 10 кр., разом 4 зр. 50 кр. На іменинах Василя Фуштей, радного громадск. в день нового Року зложено 2-01 1/2 зр. а то: п. Пилип Андрук учитель 50 кр., п. Давидович Ісак 50 кр., п. Василь Фуштей 40 кр., п. Стефан Дініс начальник 20 кр., п. Кирило Дініс 10 кр., п. Григорій Шербан 10 кр., п. Ісак Григорій 6 1/2 зр., п. Василь Мазурак 10 кр., п. Єрина Дініс 5 кр. І. Складка 1-02 зр. II. складка 4 зр. III. складка 2-01 1/2 зр. разом 7-53 1/2 зр. Сердечна подяка.

Ольга Кобилянська.

Літературно-критична студія

Осипа Маковоя.

(Далше.)

Друга справа — се те бажане права на „повне життя“, особливо на любов. Я вже про се сказав свою думку передше; і сама авторка в інших своїх творах дає на се — може й не свідомо — виразнішу відповідь, як у „Царівні“. Сю відповідь находимо у „Природі“ і „Некультурній“, котрі так як „Людина“ і „Царівна“ споріднені між собою однаковим світоглядом. Коли взяти на увагу ті чотири твори (до тої групи можна зачислити також гумореску „Він і вона“ і „Valse melancolique“), то ми бачимо виразно, як авторка, займаючи ся раз справою жінок, доходила до щораз дальших висновків. По крику розпущені в „Людях“ виступила лірична аналіза в „Царівні“. І в Олені і в Наталці нема відваги до повного життя. Сей факт мабуть бачила і авторка, і вона по „Людях“ написала „Природу“ 1888 а по „Царівні“ — „Некультурну“ 1896, немов дві однакові відповіді на два однакові питання. — Відповідь, правда, недовладна, але всеж — відповідь. Справа йде про повне життя, про потребу вижити ся. Повне життя, звісно, се не може бути ніщо інше, як задоволення всіх потреб духа і тіла. Дразлива се потреба справа і в наших товариствах особливо про потреби тіла виразно не говорять ся, але хоч не говорять ся, то проте нікому не прийде на думку перечити, що їх нема. А коли вони є, коли чуємо, що жіноцтво о за спокоем їх то голосно, то тихенько, здалека, доминає ся, то було би несправедливо — бодай між дозрілими людьми — про них мовчати. Звісна річ, що чоловік живе не тільки хлібом, але і духом божим. Та бо мало того, не тільки духом і хлібом — і Наталка хотіла чогось більше, мимо свого аристократизму душі. На нїщо не припадає ся чоловікові весь аристократизм його душі, коли він голодний. Не дають йому їсти, не може він чесно заробити, не має він щастя знайти хліб, — значить на перевірі всім прийнятним законам: краді! Прийнятих законів мають жінки більше, як мужички. З дежними їм зовсім не вигідно, бо вони дуже обмежують їх особисте життя. Особливо незамужним приходять ся від тих законів терпіти, жалити, тужити і винути, як звільна Агата в повісті „Aus guter Familie“ і Тереса Неери. І тут чия „лиша родина“, тим більше оков, бо „некультурні“ вміють легше обійти прийняті закони мо-

ральности. Культурні-ж дівчата мусять перейти велику боротьбу, заким упорують ся гладко з прийнятими звичалями.

І ми в „Природі“ і „Некультурній“ бачимо саме культурну і некультурну жінку з їх потребами, що не обмежують ся на самим хлібі. Обі мають що їсти, одна може й за багато, друга саме стільки, аби не журити ся хлібом, і обі хотіли бч „вижити ся“. На наші звичні товариські поняття треба було доволі відваги, аби написати для Русинів „Природу“, і я зовсім не дивую ся авторці, що вона держала єю новелю сім чи вісім літ дома, потім надрукувала її перше по німецьки, і аж опісля 1897 по руски. Признаю ся до гріха, що будучи редактором „Буковини“ я з огляду на передплатаників не мав відваги друкувати єю новелю у своїй часописі хоч з артистичного боку вважав її дуже гарною.

Героїня „Природи“, донька адвоката в гірській містечку, хоч — як каже сама авторка — була чутлива до хоро-бливости, то всеж таки кинула собі з чистого „плекання почувань і думок“, — се-б то, скажу я від себе, з такого плекання, як у царівни Наталки. В ній занадто кинуло жити, щоби тільки думати. Але у всім іншим вона була сама Олена з „Людими“ і Наталка з „Царівни“, мalarка з „Valse melancolique“ і дівчина з „Phantasie impromptu“ — всією видно одні і той самий модель авторки, тільки раз у таких відносинах, другий раз в інших; раз у них інстинкти придушені, другий раз проривають греблі, правда, що аж під впливом дикої сили природи і не менше дикої Гудула. В новелі „Природа“ — все справді природа, разом з її нена-глядною красою і з її твердими законами. Описи гір, прегарні, дикий і забобонний Гуцул побіч „Некультурної“ Гуцулки — се пара дуже інтересних образків одного рода, але що ми бачимо, коли порівняємо культурну доньку адвоката з некультурною Гуцулкою? Ось панна, що читає Толстого і Шевченка, подібна зовсім з вигляду до аристократки духа Наталки, піддає ся природі тільки по довгий боротьбі з собою, зі своїм вихованем, тільки тоді, коли вже не може думати. Вона не може ужити повного життя, тому що вона „культурна“.

А тимчасом „Некультурна“, зовсім не думаючи про „жіноче питання“, уживає на свій лад повного життя так, що еманіанти можуть їй зазидувати свободи і відваги. І через щож се? Чого-ж то приходить ся зазидувати некультурній Гуцулці? Саме того, що вона некультурна; вона собі у своїм маленьким світі між горами Рунгом і Магурою живе, як живуть божі птахи, і з тим їй добре, вона щаслива...

Як бачимо з того, теоретичний програмовий бік творів Кобилянської з жіночого життя доволі слабкий. Коли з становища „жіночої справи“ подивити ся на них, то можна довго про се і те перечити ся. Авторка поклатла в них найбільшу вагу на любов, як на потребу хліба і соціальної свободи для жінок. Тимчасом саме ті соціальні відносини жінок засадувають на більшу увагу, ніж справа любови. Очевидна річ, авторка може, і справедливо, застерегти ся против такого пояснюваня її писань — вона-ж теоретично пояснила жіночу справу у своїм відчиті саме так, як пояснюють її тепер і інші жінки, недосказуючи багато, — але не може заборонити читачам доходити до таких висновків, до яких доводять її писання. Коли-ж не звертати уваги на теоретичний бік сих писань — а нема справді причини вважати їх науковими розправами — тільки судити їх з артистичного боку, то „Природу“ і „Некультурну“, можна сміло назвати артистичними делікатними рисунками.

(Далше буде.)

Пам'ятайте на „Народний Дім“ в Чернівцях.

Найдешевший вибір в товарах з хінського срібла з найславніших фабрик віденьських, берлінських і париских. — Під гарантією тревало посріблені гарнитури.

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
ЧЕМНА ОБСЛУГА.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести,

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувний секундарний лікар при ц. к. шпиталі ім. Рудольфа у Відні і бувний лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, уліця Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудні.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві персейські зарукавки і шапки для пань і великі модні смушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві персейські кучми і шапки для мужчин і інші смушкові товари, а також і шапки з суена.

По зниженим цінам: Всякі вишні черевики для пань і панів і дітей. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, лякерових і Chevreux. Чоботи і сальонові черевики для пань, панів і дітей.

По зниженим цінам: Всякі вовняні то ари: каштаники, сподні, панчохи, екарпінки, рукавички, камізелки.

По зниженим цінам: Хуетки, шалі, камаші, огрівачі на руки і литки, шапки вовняні.

Найліпші сорочки сальонові, ковнірики, мантиї; хусточки шовкові, полотняні, батистові.

Капелюхи: плюшові, льоденові, поветяні, тверді і м'які. Виключаю продаж І. Генрика Іта, Відень, Антона Піхлера і синів, Грац, Борзаліно Джозеппе Фрателлі, Александрія. Кляки атласові і рипсові і циліндри найновіші і найкрасні.

Кальози і обува до снігу, найліпші з маркою „Австрія“ і Петербурскою.

Бронзові товари: Фабрикаті тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писання і гарнітури, столики сальонові, канделябри, ліхтарі, фігурки, поставки, карафки, вази, годинники, тигарки на листи, рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (исе-сарки) для панів і пань. Коробки на рукавички, льорнетки, правдиві бурштняні цигарниці від 1-50—15 зр. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і мушкетів. Продаж найліпших револьверів і рушниць.

дає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Всі роди живих і свіжих риб можна що дня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темпльова ч. 1. (Готель під чорним орлом.) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавяру, сардинок, морських істругів, оселедців і всякого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовлення на весілля, балі, пири, а поручення з провінції залагоджує ся до кожної станції поштової скоро і совістно.

З поважанем С. ЕБНЕР.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 10 до 12 години рано.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

уліця Гоговна ч. 13.

Вільгельм Водічка,

дрогоуєрия в Чернівцях поручає на зближаючи ся свята богатий вибір

Парфумерії

і тоалетних касет

гербаты, руму, коньяку, лікерів, шоколяди, Курасао, коріне і т. д.

Хочете заробити гроші?

то посплайте скоро свою адресу до фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Кавчукові печатки

кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Голоси німецьких партій політичних.

Німецькі радикали з Вольфом на чолі зібрали ся на днях в Осеку ческим і порішили, не вдавати ся в ніякі переговори, поки гр. Тун не відкличе язових розпоряджень. Ухвалу лівиці, щоби провідники її уложили позитивні постулати німецького народу в Австрії, збори в Осеку назвали „хитрим маневром“ німецької шляхти, котра хоче сим способом зломити обструкцію. Се „проста зрада на німецьким народом“, в слід за чим збори радикалів завізвали Прадого (члена комісії до уложення постулатів), щоби він сейчас зложив мандат до сеї чинності і не важив ся засісти поруч тунської ексцеленції, б. міністра Бернрайтера, що має реферувати постулати Німців ческих.

Рівночасно ударив орган Вольфа („Ostdeutsche Rundschau“) на Грабмаера за те, що він в німецьких радикалах добачив „пангерманських ідентистів“, називає его підлим доносчиком і велить его „kriegsgerichtlich fuesiliren“ яко тако, що утік з німецького боєвища. Збори в Осеку заборонили крім того німецьким послам явити ся в ческим соймі. Таку акцію поза парламентом розвели німецькі радикали, а замітне і то, що до виконання сих ухвал завізав Вольф Прадого, Шікера і Барайтера, по-

слів, що в очах де-чийх вважають ся уміркованими елементами. Крім того вислано соймового посла Райнінгера до Липска, щоби там на зборах демонстративно закликав над недолею австрійських Німців.

Рівночасно говорив др. Менгер в клубі поступовців у Відні, а соціальні демократи зааранжували кілька зборів в кількох дільницях Відня, де промовляли Адлер і Пернерсдорфер, провідники інтернаціоналу. Др. Менгер добачив, що початком всего лиха, що стрінула Німців, не є ніхто другий, як лиш антисеміти з Люегером; а Адлер і Пернерсдорфер, похваливши соціальних послів ради державної за їх послідні виступи проти обструкції, віднайшли причину всего лиха в буржоазії, котрої представителем як-раз є др. Менгер і всі збанкрутовані ліберали. Гаразду не буде — сказав Адлер, — як довго на курульських кріслах державної ради не засядуть „дійсні“ заступники народів, якими суть виключно соціальні демократи.

В иньшій дзвін ударила німецька шляхта на Мораві. Зібравшись в Райгерн-ї, она взяла лід розвагу миротворну акцію, почату перед двома роками в моравеским соймі. До сеї акції навязано велику вагу і порішено єї по можности прискорити. Відтак завізвано б. міністра Бернрайтера, щоби він в найближшій часі станув перед своїми виборцями в Чехії і висказав свій погляд на теперішню політичну ситуацію. Орган сеї шляхти, „Montags-press“, приписує рівночасно статю, в ко-

трій накликає Німців до скорого уложення своїх позитивних постулатів. А які мають бути постулати, о тім подано вже вість до „Salzburger Chronik“, де стоїть чорно на білім: Арт. I. Німецька мова має стати в Долитавщині одинокою мовою всякого діловодства і розправ в парламенті, в обох найвищих трибуналах, в міністерствах і в зносинах всіх ц. к. урядів і властей з собою як і у їх внутрі. Арт. II. Управління язових відносин в поодиноких краях поручає ся соймам (?). Арт. III. Всякі язові розпорядження, почавши від 1867 р., зносять ся. Арт. IV. Правительство не сміє видавати ніяких язових розпоряджень. Арт. V. Змінити сей закон може лише рада державна двома третинами голосів.

Ще в иньшій дзвін б'ють антисеміти. „Deutscher Volksblatt“ підозріває правительство, що оно по невдалим пробах в центральнім парламенті намірило акцію порозуміння чи зближення народів австрійських перенести до краєвих соймів. Антисеміти хотять знати, що гр. Тун прив'язує велику вагу до миротворної акції в моравеским соймі. Наколи би там ся якция повела ся, то подібну акцію старалось би правительство перевести і у других коронних краях. Притім обстають антисеміти за територіальним поділом коронних країв після етнографічних границь.

Прага „Bohemia“ має знов иньший лїк на теперішню кризу. Она домагає ся передовсім санації національних відносин в самій-же

Чехії і хоче знати, що маршалок краєвий кн. Лобковіц вже укладає з др-ом Кайцлем, в який бн спосіб примирити Чехів з Німцями. „Bohemia“ виступає притім проти ухвал в Осеку, де порішено абстиненцію, usque ad finem. Радикали німецькі — каже она — нарочно кличуть до абстиненції, щоби відтак опорожнені мандати забрати для себе.

Еарон Рокитанський, основатель „Християнського хлопського Союзу“ в Стирії, подає вікни раду, щоби для санації віденського парламенту післяти туди лише стирийських хлопів. Доки сего не буде, доти не буде добра в Австрії.

САРАКИ.

„Patria“ розмазала ся аж в кількох числах, risum teneatis, о фаворизованню Русинів, а переслідуванню Волохів. Переливаючи з пустого в порожне, навела „сарака кукона“ нібито й кілька фактів, котрих брехливість не має приміру.

В першій статі (ч. 225.) сказано лише тільки до річи, що Русини не мають більшої посілости і менше інтелігенції. Се правда, але неправда, що се добули Волохи з власної сили; бо факт ноторичний, що все завдячують безперервній протекції правительства, котре від прилучення Буковини до Австрії аж до смерти президента Алезанього фаворизувало Волохів все і всюди на шкоду Русинів, що перетягнуло не тільки ді-

Майноські козаки і їх земля.

— 0 —

Щоб потрапити у Майнос, треба їхати з Царгороду морем до Пандерми (городок на південнім березі Мраморного моря). Великі пароходи туди не ходять, то треба їхати маленьким, поганеньким грецьким пароходиком, що веде звідтіля барани на поживу Стамбулові. Пароход відходить з Золотого Рогу у вечері, а приходить у Пандерму досвіта, але пригальне до берега аж у ранці по сході сонця, такий бач закон. Оттак і я добившись до Пандерми, роздивляв ся на розсвітлі на береги Пандерманського залу, що оступили його гарними, хоть і не високими пригібками, та так прикро оступили, що й не вгадаєш де тут і пароход проїхав.

Пандерма се не великий, але як для Турків досить чепуренький городок, вулиці в йому широченькі і прості, а не покривлені на усі боки, як у Галаті, Пері, або в Стамбулі. Але я тут довго не гавав ся, бо кортіло швидче їхати далі; то походивши трохи по сьому городку, я наляв підводу і подав ся до Майносу. Зараз біля городу дорога тягнеть ся повз невеличку балочку, де малять ся машти та пеньки винограду, а далі степ та ще й який; я вельми здивував ся, побачивши його. Правда, я і не сподівав ся бачити тут великих гір, але все-ж таки я і не гадав, щоб тут було так рівно. Степ як стіл, рівніший навіть як у нас, бо на 20 верств, я не бачив ні одного пугального яру, а тільки денеде (мабуть замість наших ярів), адалека мріють горби, а підійти до тако-го горба: він не дуже крутий, переї-

деш через його і знов степ рівний, рівний. І так до самого озера Майноса. Біля Пандерми земля глеювата, але чим ближче до озера, стає чорніша. Сіл дуже рідко, нив те ж саме. Я був ранію весною (у початку Березня), то степ рудів торішнім бураном, а між їм вже пробивалась зелена травка.

Веселий край: де небудь серед степу, на ледве примітний розложиний, невеликий яроч і у йому течія. По краєвиду мріють містами горби, як на Україні ліси, а на кінець дороги озеро Майнос — 20 верст довжини і 10 ширини розвернулось проти сонця і полискує блискучими хвилями. Село Майнос стоїть над озером на широкому горбі. Се село давне, більше сто літ минуло, як прийшли сюди козаки, ратуючи віру і народню волю від царського сваволля. Мало їх; зараз тут, 157 дворів тільки, але всі вони задержали свій козацький тип і своєрідний одяг, як і свою рідну мову. Мова ся не московська, але так само і не українська. Лексика по найбільше українська, хоч є слова і московські і їх власні майноські. а фонетика досить своєрідна: „ф“ вимовляють вони як „і“, „о“ без наголосу як „а“, а „г“ як „т“. На зразок маю їх пісню:

Як по степу по широкому,
А по морю по глибокому
Залегала там дороженька простейська.
Та ніхто тою дороженькою
Та не хажував, та не їджував.
Як прохажал, як проїжджал да Ігнат
козак
Он не сам проїжджал, козаків привоажал.
Та не мало не багато, опріч старого,
опріч малого
У Ігната козаків сорок тжесичів на коня
то сість...

або ось иньша:

Ти зойди, зойди, ясне сонечко,
Над горой, зойди, на високою,
Над дібровою над зеленою,
Обогрій ти нас людей бідненьких
Добрих молодців, людей бігленьких.
Они ставили церкву знамошкю,
Церкву знамошкю — семіглавную,
На восьмой главі хрест посріблений,
На хресті сидить чорна галочка,
Чорна галочка, мала пташечка.
Високо сидить, далеко глядить,
А глядить вона, дивить ся
Да на синее море.

А у морю синему приморянились три корабличка,
Три корабличка, ще й легка лодочка.
Понагружена она свинцом-порохом,
Поуквічана самоналами.
Посеред єї лежить золота каана.
На каані сидить краєна дівчина
Асаулова сестра родная,
Атаманова, она шельма полюбивнича.
Асаулові бить вбитому,
Атаманові бить зарізану,
Краєній дівчині, та на волі бить.

Треба сказати, що у розмові лексика більше українська, ніж у піснях. Хата (а не ізба), нема (ніть), куток (уголь) шмат (кусоч), і такі иньші слова все у великим числі можна почути від козаків; треба ще додати, що слово козак, вони завжди вимовляють „козак“, а ніколи „казак“. Живуть козаки дуже добре; хати просторі, по найбільше на дві половині криті черепицею, стіни пообвішувані билинами і позаставлювані у великій силі іконами і се не тільки у хатах, але і в синах. Розуміє ся що в сьому благодатному краєві, у синах доводиться частішій пересиджувати ніж у хаті. Ко-

заки під празник одягають ся в одягу, до котрої на грудях попричіплювано у два ряди 16 здорових турецьких срібників, а дівки ще до того вилітають у коси по де-кільки золотих турецьких, або англійських лір. (10 злр.) Козаки носять ґешмети (наші полтавські чамарки, тільки трішки довші) з полосатого червоне та жовте) краму. Ще до того вдягають ніколи чекмені (се чепуренько зшиті сїрочина, пообшивана позументом), а до того на случай якої радости, мають ще шуби, се футро крите червоним сукном.

Що року козаки вибирають отамана і осаула. Розумієть ся, що з того часу, як козаки перестали служити у турецькому війську, а платять податок за викуп від в'єнщини, як і всі иньші християни, єї військові урядники не мають тієї сили, що перше, але все таки всі стародавні звичаї є і зараз. Коли треба зібрати раду, то осаул ходить по селу з палицею, оббитою сріблом і з протягом вигукує: „Гей господа козаки, все великое військо кубаньськее, ходіть у круг вістия слухать хто не підідець на тім військовий приговор 20 левів.“ (20 левів, 2 зл. р.) Се я так чув, бо рада була не задля дуже великих річий, але коли іде об чому важішшому, то сара нарастає в ліру (10 зл. р.) Як козаки зберуть ся, то отаман і осаул зводять палиці кінцями до міста і тогді осаул питаєть ся етамана „Чи починаєть раду?“; той каже: „Питай ся козаків“, а ті знов звертають до його отамана, тогді отаман каже починаєть. Осаул і отаман розводять кінці своїх палиць і рада починаєть ся. А як іде рада, то як який почне що казати, то другі мовчать, а як хто стане перебивати,

дичів, але й масу інтелігенції, що виїшла з руского ряду, задля мамони впливу і пошестий, які діставалися виключно Волохам, у волоский табор.

Ще лиший доказ, що не „інтелектуальна висість Волохів“, про котру плечече сарака „Patria“, а тільки фаворизоване Волохів збільшило волоску інтелігенцію, на се найліпший факт, що за часів яко-тако об'єктивних владик, переважало число св'ященників руских.

Аж коли зі смертю Еп. Гакмана змоглась чим раз то більше румунізація в консисторії, зросло між рускою інтелігенцією число перекладачів, що й видало яничарів, котрі становлять ще нині цвіт інтелігенції волоскої. Отже через тяжкий гнет, під яким стогнали ще десять літ тому бук. Русини через довгих 110 літ, упало число рускої інтелігенції, збогативши волоску, німецьку ба й московську.

Вкінці вигадую сарака кукона, що якась волоска громада хотіла заснувати висшу школу на власний кошт, що недозволено через Русинів, але забули назвати громаду; бо очевидно все неправда.

В ч. 226 плаче сарака „Patria“ в другій статі на те, що німецькі колонії на Буковині заложено тільки у волоскій часті краю і то задля винародовлення Волохів, за те зручено волоских резешів по тім боці Прута. Що німецькі і н. колонії не винародовили Волохів, а піднесли їх економічно своєю взірцевою господаркою, се знає й кукона „Patria“; а що до зручення нїби волоских резешів, то дивний се вплив „низшої раси на висшу“.

Кокон „Patria“ жалує ся далі, що на черновецькій університеті є стипендії рускі, а волоских нема; не згадує однак про ті величезні суми які погортають рік-річно волоскі студенти, навіть з Румунії і Семиграду, не тільки з прав. але й з інших фондів, відки рідко якому

то мусить платити кару. Кричать же гуртом, тільки тоді, як треба постановити якусь рішене, мовляв, як іде голосування.

У давніші часи власть ради була далеко більша, ніж тепер, бо тепер Турки стали вмішуватись у козацькі суперечки поміж собою, а багато між козаками стало знаходитись таких, що не вдоволяючись козацьким присудом на свою і своїх супротивників школу.

Треба-ж сказати, що у Майносі є дві партії: риболовів і хліборобів. Сталося се так: козаки, народ розкішний, не дуже робочий, а ще до того і страшенні пияци, вони вміли і путящі, рибали, але не любили сидіти дома, за хліборобською роботою дарма, що навкруги їх село обійшли величезні простори доброї землі, подарованої їм султаном. Ця земля була поділена зразу на 200 паїв по числу козаків. Тільки деякі з козаків мали охоту працювати над господарством; хоч хліб риболовів*) багато лекший і заробітчий, то хлібороби поскупували частину землі у риболовів, а деякі купували ще і у сусідніх турецьких мужиків, так що багатіші мають тепер і по півтора сотки фальх.

(Далше буде.)

Русинові що капе; забуває „Patria“ й на те, що рускі стипендії перенесені сюди з Галичини, не тянуть і про волоскі виклади на теології, секатури шовіністів ректорів в семінарії духовній і т. д. і т. д.

Сарака кукона нарікає далі на те, що з прав. фонду не хотять заснувати лише волоску школу дівочу, а й руску; бо „Patria“, бачите, хотіла би мати задля рівноправності і справедливості крім хлопчачої школи, що вже десятки літ фабрикує з руских дітей яничарів, ще й фабрику яничарок. Inde lacrimae на фаворизоване Русинів.

Вкінці плечече кукона, що тільки рускі товариства дістають заповомогі, а мовчить про ще більші для румунських; бо в неї православний фонд релігійний лише для Волохів.

В 230. числі навела „Patria“ в останній статі найбільше дат, біда тільки, що всі вони неправдиві, що докажемо на підставі справоздання кр. ради п.к. з р. 1896/7. — Неправда, що Русини мають в Кіцмані 6-класову школу руску, бо шеста класа то німецька.

Неправда, що Русини мають з 10 шкіл чисто руских з 5 і 4 класами, бо є лиш одна 5-класова в Кіцмані, а 7 чотирокласових. Неправда, що волоска мова викладається лише в двох школах до 3. класу, а в прочих лиш до 2-ої, та що нема ні одної чотиро- і більше-класової школи волоскої; бо є одна 5-класова і 10 чотирокласових чистоволоских, отже більше як руских. Неправда, що в Фратівцях, Білці і Вікові хотіли оснувати 6-класову школу на власний кошт, а їм казано ждати доки будуть такі школи рускі; за те правда, що є школи й майже всі волоскі в Радовецькій повіті, крім руских в Селетині, Шипоті, Молдові і Милишівцях, давно розширено до найвишого степеня на кошт крайового фонду шкільного, отже на кошт і шкоду занедбаних до недавня шкіл руских. На доказ, як дбав інсп. Маєран о рускі, а як о волоскі школи, найпослужить факт, що Стража мала в р. 1896/7 на 421 дітей чотирі класи, а найблизша руска громада Селетин на 444 дітей одну одніську класу. Ось вам фаворизоване Русинів на кошт сараків-Волохів.

Далі плаче сарака кукона, що в Чернівцях отворено в школі при ул. крайової палати, де є зверх 200 руских дітей, паралельку руску, а для Волохів ні. Де, питає найвна кукона, рівність? — А де волоскі діти? спитаємо „Patri-ю“, чи почислили ви, кілька їх є в тій школі в першій класі, коли на всі 6 класи начислено їх ледви 14!

Не правда, що вже рішено оснувати в Чернівцях руску школу, хоч Русини єї домагають ся а Волохи ні. Ще більша неправда що в Чернівцях нема ані одної волоскої школи, бо є їх аж дві на Цецині й на Горичі, за те не мають „фаворизовані“ Русини ні одної рускої.

Справді „клясичне“ порівняне робить сарака „Patria“ межі Іпотештами та Василевом і доходить до „клясичного“ заключення о кривді волоскій, що в обох селах запроваджено руску мову викладову, а не волоску, хоч як каже, в Іпотеш-

тах говорять по волоски, а в Василеві є зрушена шляхта волоска, наколи урядовий виказ не найшов ані в Василеві, ані в Іпотештах ані одної волоскої дитини. А прото накинено „фаворизованим“ Русинам в Іпотештах ще й мову волоску.

Далі споминає сарака „Patria“, що на „рускі меншости найнезначніші зважають при науді шкільній, наколи на меншости волоскі не зважають“. Для прикладу першої неправди наводить Качику, де вже в р. 1896/7 ходило 70 дітей руских, а лише 37 волоских, що мають особну класу волоску. Чи ви, куконо „Patri-o“ вже такі сараки, що не знаєте, котре число менше руске 70 чи волоске 37?

На неувзгляднене волоских меншостей наводить „Patria“ Бразу, де після справоздання такого румунізатора, як інсп. Nico Tatarasievici є всего семеро волоских дітей шкільних на 150 руских. Селетин, де після справоздання такогуж ворага руских шкіл інсп. Маєрана є одна волоска дитина на 444; і для сего числа захотілось куконі limb-i moldovenească-o! А вже чисту неправду написала сарака про Кпрлибабу, де для 16 дітей волоских (?) вчать мови румунської.

На сих „клясичних“ брїхнях і кінчить кукона „Patria“, хоч могола-б каже, списати цілі „fascicule“ такої самої неправди, але надіє ся, що се зроблять волоскі депутати. Віримо, сараці куконі на слово і ждемо враз з нашими послами на продовжене цікавих доказів волоских кривд на користь Русинів. Радимо тільки депутатам волоским, коли будуть говорити в сеймі і в раді державній в зрозумілій і другим мові, то най не забувають на пословиці: „Schreien allein hilft nicht; bloss Thatsachen beweisen.“

„Patri-я“ вільно писати й найбільші небилиці, вона-ж знає, що говорить лише до сто й кількадесяти своїх читачів, котрі не розбирають, що вона плеще. Сарака кукона-грїшниця знає, бо й каже навіть на що вона пише свідомо неправду, бо хоче, як каже: „аби переконане і свідомість о сїм способі неоднакового поступовання пересікло ширші круги суспільности волоскої“ й аби, вмовивши у Волохів, що їх вкорочує на користь Русинів, фанатизувати їх, коли можна, ще більше.

Із сеї тільки причини, щоби показати, чим годув „Patria“ своїх читачів, а через них нарід волоский, розібрали ми єї довгу а пусту мазанину й доказали, що в сїй газеті як і в єї посестрах „Sentinel-я“ та „Buk. Post.“ коли пишуть про нас, завжди виявляють ся їх „calitățile enginente“, а то, що „брїхня на брїхні їде і брїхнею поганяє.“ Se li fie de bine!

НОВИНКИ.

Чернівці, 10-го лютого 1899.

Рада шкільна в повітова Сторожинці розписує конкурс на садуючі посади в народних школах з рускою мовою викладовою, а то: на посаду підучителя-вчителя при народній школі в Барбівцях, Бобівцях, Драчинцях, в Глинці, Кабині, Костинцях, в Пан-

ці, Ропчу, Станівцях горішніх і в Волоцї над Чер.; далше на посади учителів а то: в Драчинцях, Костинцях, в Пандїї в Станівцях горішніх.

Іматрикуляція на нашій університеті відбула ся нині, о 12 годині в полудне в великій салі університетській.

До васловіського господаря Тодосія Підлубного упросив ся з невідомою поведінкою якийсь елегантно вбранний лашок на ніч. Розбалакади ся і лашок оповів Підлубному, що він принц Рудольф, що его переслідують, що він був трома колодками запертий і втік і такого иншого тумана пуснав. Мантії сказав П. аби дав ему до 50 зр. а вистак дістане не лиш тисячі але й велику надгороду. Підлубний не був якраз при грошах і через посередництво свого кривого виказачив у одного Канадця сотку, бо сеї не мав дрібних. Тому що не було й в оренді, де мантії вишив гальбу шина, мож змінити, дав Підлубний мантії цілу сотку. Мантії дав П. квіток і шеє. Господар, що рувив ся за ту сотку, взяв від П. квіток і протіє П. дуже тому супротивив ся, пішов до панотця прочитати. Була якась там дурниця написана. Панотець поїхав зразу до жандарів до Кучурова малого а господарі возом до Садагури. З тяжким трудом удалось ваймаєстрови винитати там „принца“ і унованого до суду віддати. Є він з Коломиї і вже раз за „принца“ караний. Сотку вже зміняв і 7 кр. видав. Підлубний ще й сьогодні вірить, що то справедливий „принц“ і боїть ся що буде за то скований.

Питанє, щоби побільшити число антик на Буковині, а передовсім в Чернівцях самих, є тепер як раз біжучим предметом інтересованих кругів. Богато старших віком і практикою магістрів фармацевції чекає на побільшене числа антик. Як ходить чутка мають бути отворені три нові антики, а то на уличі жєлєзничій, головній і паньській.

В університеті св. Володимира в Києві відбув ся торжественний річний акт дня 16. (28.) січня с. р. Із відчитаного на торжестві справоздання показує ся таке число студентів в університеті дня 1. (13.) січня с. р.: на факультеті історично-філологічному 68, на фізично-математичнім 396, на юридичнім 1.247, а на медичнім 895, разом 2606 студентів. До того надзвичайних слухачів було 113 (в тім 77 фарцевтів) отже всіх слухачів мав університет 2719. — Після віроповідання було: православних 1596 римокатоликів 513, жидів 498 (між тим, медиків 267,) лютерів 78, вірмен григоріанів 18, караїтів 12, старообрядців 2 і магомедан 2. Замітне особливо число жидів: они становлять майже питу часть всіх студентів, а на медичнім факультеті майже третю часть всіх студентів того факультету.

† Гр. Лев Капріві помер в Кросен над Одрою дня 7. лютого Померший був другим канцлером німецького цїсарства; був одже наслідником Бісмарка. Крім того мав він багато титулів, відзнак і гідностей, і то не тільки німецького цїсарства, але також і інших держав.

Перелюдне Європи. В протігч послидніх 10 літ поміножило ся населєне Європи о 10 процент. На початку біжучого столїтя числила Европа 175,000,000 мешканців. В р. 1830 зросла та цифра до 220,000,000; в р. 1860 числило населєне Європи 260,000,000. В році 1890 виказує статистика 350,000,000 осіб. Нині числить Европа 380,000,000. Що буде за сто літ?

Складки. — В громадї „Брїдон“ зібрав підписаний комітет на „Народний Дім“ і передав Зарядови сего товариства 109 зр. 25 кр. — На то упило із товариства „Руский склад“ яко член основатель 50 зр., із класу громадекої 25 зр. 10 кр., дрібними дагками зібрано 34 зр. 15 кр. На се зложили ді дич Манолій Базвий 2 зр., о. М. Галін 1 зр. 35 кр., надуч. Н. Спинул 1 зр. 15 кр., учит. Т. Гидий 1 зр., даскал Іван Мигайчук 1 зр., дідичка Василина Бюва 1 зр., начальник Мигай Демей 1 зр., заступник Василь Гудима Ясі 1 зр., Іван Садал 1 зр., Георгій Ан-

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.

Великий склад дорожочіностей, біжутерії, товарів зі срібла і годинників. Подарки всілякого рода як найбільше виконані на весіля, різдвяні свята і новий рік.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення з позо міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, ретунди, по-
рохівники з шовку і могоару
з перших відецьких і берлін-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річи входячі в той фак з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєч.
Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Орди-
наріями всіх трех єпархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє,
скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і
будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

СТАН ФОНДІВ:

Фонд резервовий	73.874 ар. 47 кр.	} 176,143 ар. 87 кр.
Резерва премій	52.269 „ 40 „	
Фонд основний	50.000 „ — „	

Визначені шкоди до кінця 1897 року 430.100 ар. 42 кр.

Шкоди ліквідують ся **безплатно**. Подієи „Дністера“ приймає **Банк**
красвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові в як **найкористнійших** комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **позички** за оплатою
6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **виплати**
до опрочентованя по 4 1/2%.

Зголошенє о **уділенє агенції** в окрестностях, где нема близько агенції
„Дністра“ приймають ся.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошеня, табелі, цінники, рахунки, карти ві-
зитові, запрошеня весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: **руській, польській і німецькій.**

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкіль-
них, книжок купецких, та знарядів
бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговня ч. 13.

Вільгельм Водічка,

дрогоєрия в Чернівцях поручає на збли-
жаючі ся свята богатий вибір

Парфумерій

і тоалетних касет

гербати, руму, коняку, лікерів, шоко-
ляди, Курасао, коріне і т. д.

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до
фірми: **Wojtan & Co. Leipzig. L.**

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

По зниженим цінам: Правдиві перейскі зарукавки і шапки для
пань і всякі модні смушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві перейскі кучми і шапки для
мужчин і инші смушкові товари, а также і шапки з сукна.

По зниженим цінам: Всякі зимові черевики для пань і панів і
дітей. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, ланкерових
і Шевтеаух. Чоботи і сальонові черевики для пань, панів і дітей.

По зниженим цінам: Всякі вовняні то арн: каштанники, сподії,
панчохи, скарпінки, рукавички, камізельки.

По зниженим цінам: Хустки, шалі, камаші, оґрівачі на руки і
литки, шапки вовняні.

Найліпші сорожки сальонові, ковпирки, маншети; хусточки шов-
кові, полотняні, батистові.

Капедюхи: плюшові, льоденові, понетяні, тв-рді і
м'які. Виключна продаж І. Генрика Іга, Відень, Ан-
тона Ніхлера і синів, Грац, Борзатіно Джузеппе
Фрателлі, Александрія. Кляки атласові і рипсові і
циліндри найновіші і найкрасні.

Кальоші і обув до снігу, найліпші з маркою „Ав-
стрія“ і Петербурскою.

Бронзові товари: Фабрикати тутешні і заграничні для подарун-
ків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писаня і
гарнітури, столики сальонові, канделябри, ліхтарі, фігурки, по-
ставиці, карафки, вази, годинники, тагарки на листи, рамки для
фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (неце-
сари) для панів і пань. Коробки на рукавички, льорнетки, прав-
диві бурштинові цигарниці від 1:50—15 ар. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і мундирів.
Продаж найліпших револьверів і рушниць.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Політичні замітки.

Війна на Філіппінах.

Коли в Європі широко задунав поклик до миротворної акції в міжнародних відносинах, рівночасно приглядають ся європейські народи цілком рівнодушно на розбійничу політику північно-американських Сполучених держав. Іспанія упала в нерівній борбі з тим хищним велетнем і мусіла в виду обоятності європейського континенту заключити мир в Парижі, в котрім утратила всі свої колоніальні посілости на атлантийському океані. Америка засланила свої заборчі наміри гуманітарними кличами, виступила в ролі оборонця утиснених; але небагом показало ся, що Американці ще тяжіші гнобителі, ніж Іспанці. Нові наїзники переняли вповні докучливу фіскальну систему Іспанців та покрутили податкову шрубку ще глибше, на свій спосіб. І так п. ген. Отіс, головний командант американської армії на Філіппінах видав розпоряджене, щоби кождий мешканець Манілі заосмотрив ся картою, стверджаючию его особу; така карта коштує 50 кр. на наші гроші. Поголовне, що Іспанці стягали від кождого мешканця від 2 до 37 долярів, піднесли Американці на 5 до 100 долярів і стягали сей податок з цілою строгостію. Ті причини, як і зломане договору, який Американці заключили через свого амбасадора в Манілі з провідником повстанців Агвінальдом, склонили мешканців філіппінських островів до збройної оборони.

Агвінальдо скликав збори на-

чальників збройних ватаг і визначив особистостей тампоного населення і на тих зборах оголошено Філіппіни самостійною республікою, а Агвінальда першим президентом її. В Америці наїшло ся багато прихильників нової республіки і вони виступали завзято против імперіалістичної політики Мак Кінлея. Але вони не могли спинити кроків правительств і так прийшло скорше до війни на Філіппінах, чим самі Американці надіяли ся. Се і вплинуло на членів північно-американського сенату, що хотіли лише кількістю трьох голосів, затвердили трактат миру з Іспанією.

Про саму війну, яка розпочалась вже в суботу тамтого тижня коло Манілі, доносять, що борба прийняла величезні розміри. Боева діяльність розвинула ся була на просторі 25 кілометрів, а борба з суботи на неділю тривала 14 годин. Перший наїр Американців відперли були повстанці, але відтак американські резерви здобули назад давнє становище, з котрого синали огнем аж до півночі. Від 2 години рані розпочало ся на ново стріляне, а коло 10 год. перед полуднем обгорнули вже Американці оба крила повстанців і приступили до рішучого атак. Его вислід був для повстанців дуже дітливий: стратили коло 2000 убитих, тільки ранених, а 5000 забрано в неволю. Між убитими Тагалами найдено сім жінок в мужескім одязі, що брали участь в битві. Се може посвідчити о завзятості, з якою бороли ся повстанці.

Після останніх вістей з Манілі прийшло оноді до нової борби між військами обох таборів. Повстанці відперто зі значними стратами,

а по американській стороні було лише двоє убитих і шістьох ранених. Взагалі борба Тагалів против Америки, що розпоряджає великими засобами грошей і удосконаленням зброї в армії і флоті, є цілком безнадійною і коли партия мира і гуманності між американськими якесами не може взяти верх над хищними затіями імперіалізму. Тагалі, по великих стратах в житті і майні своїх племеників будуть мусіти здати себе на ласку і неласку економічного і політичного пановання Американців.

Міжнародне роз'оруження.

В дискусії над адресою в англійській палаті лордів президент кабінету Salisbury говорив о відозві цара о роз'оруженню, додав, що теперішнє побільшуване числа війська в поодиноких державах не заповідає доброго наслідку „ідеальним наміром“ цара. В дальших увагах сказав: Мусимо йти за приміром других держав і серед заборів о мир, приладити ся до війни. Не гадаю, що заносять ся на війну, не гадаю також, що воєнне небезпеченство є на часі так велике, яке було підчас парламентарних ферій.

Однак причини воєнні тривають далі. Непевна ситуація і вагання, що може довести до війни, є близькі, пристрасти, що викликають війну, ще не проминули; рівновага, що могла би запобігти війні, від нас далеко. Поважаймо тих, що працюють над удержанем супокою але памятаймо о небезпеченстві і недостачах часу, в котрім живемо. Так говорив керманіч англійської політики. Не хоче він війни, але заразом не довіряє намірам деяких

мужів, щоби роз'оружити війська. Не довіряє в щирість голошених інтенцій покоевих, не задоволений з теперішних обставин, що очевидно Англії не зовсім до шмигтя, в скорім побільшуванню числа війська додає лихі наміри і надходяче воєнне небезпеченство — і тому є за тим, щоби Англія побільшила число війська, так морського як і сухопутного.

Того рода заперення покоеві повторяють ся від кількох літ в тронових адресах і урядових письмах міністрів, а мимо того зброять ся держави що рік більше. Таке покоеве заперення оголосила німецька тронна мова — а мимо того побільшає оружні сили, кажучи, що тільки хоче довести свою армію до такого стану, в якому є армії інших держав. Всюди та сама суперечність між голошеними бажаннями, а ділами.

Також звернено увагу на то, що коли цар має щирі бажання постаратись о роз'оруження, повинен дати перший з себе примір, щоби других за собою потягнути. Нагледно сказав в маніфесті з дня 24. серпня м. р.: „Відносини між державами най опирають ся на законі і справедливості, зовсім так само, як опирають ся між горожанами або між ними, а їх зверхністю.“ Так голосив, а як далекі є від того внутрішні відносини Росії як раз між горожанами а властями? Преці ніхто не грозить Росії забором, тому велика оружна сила що є в поготовю, не тільки, що є злизна, але впрост зацінна. Такою є она дійсно і то коли на разі не в Європі, то без сумніву в Азії всхідній.

Майноські козаки і їх земля.

—0—

(Конець.)

Поруч з Майносом були ще два козацькі села, одно з їх звалось Єнос, від Єноса над лиманом Мариці біля Егейського моря, бо ті козаки жили раніш там. Але сі два села, а з їми і частина Майносіїв пішли у 60 их роках в середину малої Азії, де оселились на острові Мада, по якімсь озері у Конійському вілаєті. Кажуть, що живуть вони ще багатіше ніж Майносії, але що там дуже нездоровий край і через те число їх не прибавилось, а вменшилось.

Віри Майносіїв колись були біглопоповської, се є той, що приймала попів посвячених московськими урядовими архиєреями, з тим, щоби вони відреклись і проклинали Нивона і всю московську єрархію. Але позаяк таких попів-втікачів стало дуже трудно діставати, то частина Майносіїв прихилилась до Білокриницької єрархії, а решта і се більша частина, шукаючи собі попів-втікачів з Росії покинула тим, що перейшла у єдиновірє.

За милом від Майноса те-ж на березі сего озера є друге козацьке село „Гамідіє“, але се не стародавній азійський поселенці, а прибулі недавно (18 літ тому) із Румунії. Як покинула ся війна Росії з Турками, то Добруджа дісталась під Румуна, сі козаки побачили зараз, що з Румуном каші не наварять і втекли зараз під Турка. Султан і сим подарував

землю, але вже менш ніж Майносіям, та ще і гіршої землі, бо земля стала мати ціну, хоч і дешеву, а сто літ назад ніякої ціни зовсім не було. Проте живуть і сі козаки дуже добре. Майносії звуть їх Дунаками, а вони їх Кубанцями. Сі козаки трьох вір, чи трьох сект раціоналістичного напрямку і дуже тверді у своїх пересвідченнях. Балакають вони мовою иншою від Майносіїв, а більше подібною до московської, хоч і в їх не обходиться ся без українських слів. Сі Дунаки тямлять, що то за Українці, хоть звуть нас Руснаками. Вони кажуть, що дунайські Руснаки дуже лихий і непевний наріч. Хлібороби Дунаки багаті крапці ніж Кубанці.

Треба сказати, що господарство у Майносіїв має дуже багато цікавих примет. Се бачите край дуже екстензивної культури. Багато степу пустіє, а через те орати вільно, як найраніше, бо за толокою ніхто не бідує. Починають орати в піст. Турки і козаки Майносіїв орють, чи радше ралють плугами-сабанами, що відвертають землю на обидва боки. Така ріля лежить ціле літо не порушена, а в осени засівають ся зерном і переорюють ся після посіву, тим самим сабаном, а не волочить ся. В сім краю увесь хліб, окрім тільки самої кукурудзи, озимий: озимий овес, ячмін, кінський біб (бакли — Vicia faba) і кунжут (Sesame orientale) і найбільше чого сіють, озима пшениця. Я питав ся про жито, а дістав відповідь „хіба й то ще хліб“.

Так от тоді, як Турки і Козаки-Майносії і Болгаре і всі инші не во-

лочуть своєї рілі, козаки Дунаки завжди і скородять і волочуть, а до того і орють не сабанами, а справдішними плугами (по найбільше тими, що у Росії звуть ся малоросійськими, але я багаті бачив і плугів звійної фабрики Рудольфа Сакка.)

Я розпитував ся про врожаї і мені казали, що з одної міри звичайно збираєть ся 7—10 мірок. Найтрудніше мені було знати міру землі. В старі роки степові землі не міряли ніяк, бо й нікому було міряти, для городів же була міра діллям. Діллям се є квадрат шириною 20 сажнів, (1.77 метра); так що виходить діллям $\frac{1}{6}$ гектара (а хоч десятини).

Сіють на діллям одну киду пшениці, а киди важить 30 ок, око се 3 московські фунти, значить більше кілограма, так що на діллям висівають ся 36 кілограмів (а на десятину 13 пудів, 20 фунтів.) Виходить, що сіють дуже густо, може що й треба сіяти так густо, бо багато зерна пропадає задля поганого обробітку. Хоч я і певен, що в сьому обробітку не все нерозумне і що раз приорюють зерно сабанами, то значить його і треба загортати глибше у землю, ніж у холодному і мокрому краєві, але розуміє ся, що тут найбільше придала-б ся рядова сіялка, а тільки про ню тут ніхто і не чув. Я питав ся, чи не заводили тит жаток, або косилок, і мені казано, що деякі Вірмени куновали їх, але показало ся що вони зовсім не придатні тут, бо враз ломлять ся, инше й не може бути, як поглянути на сі неволочені ниви. Я був зараня на весні, і хоч

пшениця була і досить добра, буйна, але скрізь не ще можно було бачити дуже добре силу грудок. (Сеї весни я бачив добрі пшениці і ячмені, але вівес, бакли (Vicia faba) і кунжут (Sesame orientale) були рідковаті. Кажуть, що си зига була дуже люта, бо навіть на майноському озері 2 місяці стояла крига і що через те сі хліби троха повимерзала.

Я згадав про сегорішню люту зиму; то треба власне сказати і про ту-тешній клімат. Я сам прожив тут не багато, та ще й в дуже лагідному місцеві (Березні), тоді як тут якраз було „не холодно й не дуже душно, а саме так як в сінях“. В день було тепло і гарно навіть з ранку, а ночі були трохи холоднуваті, хоч все таки я почував все время у сінях. Під сей час тут не було ні комарів, ні мух, і ніяких людських ворогів дрібних. Про решту-ж року я знаю тільки те, що чув від козаків, при чім найбільше я розпитував ся Дунаків, як культурніших від инших. Вони мені казали, що тут клімат досить лагідний і здоровий, і що вода з озера буває шкодливою тільки у липні і серпні, бо тоді від неї можна дістати пропасницю, а що цілий рік можна пити без ніякої біди. Жарів тут дуже великих не буває, а такі самі як і на Дунаї. Найсухіші і найжаркіші місяці травень і червень, тоді як ідуть жнива і молотба; жнива тут починають ся від царя Константина, 21-го травня, а в липню і серпні перепадають великі дощі і віє північний вітер. Розуміє ся,

Великий склад дорогоцінностей, біжутерії, товарів зі срібла і годинників. Подарки всього роду як найбільше виконані на весілля, різдвяні свята і новий рік.

яко свідків, зізнав при сповіді, що то він убив свою служницю, а зі страху, щоб його дочка, котра віділа то убийство, не зрадила его, убив і її. Вондрачек цілком невинний! Відкривши ту страшну тайну, просив, щоб подати до загальної відомості. Священники аложили в канцелярії адвоката д-ра Пуповача записку умиряючого і тепер доперва цілий світ мусів увірити, що Вондрачек невинний. Сповнилися його слова, котрими кликав ще під пшибенцією: „Я невинний!“ — і з тим же словами на устах погіб нещасний від шпурка.

НАУКА, ЛІТЕРАТУРА І ШТУКА.

Учителя ч. 3. з дня 5. лютого містить: Початок статті „Наука о характерах в примінені до виховання“ — справоздає головного виділу „Руского товариства педагогічного“ за час від 5. марта до 31. грудня 1898; — всячину; — вісти з руского товариства педагогічного і конкурсу на стипендію ім. Качали.

(К.) Берлінський журнал: „Das literarische Echo“, Halbmonatsschrift für Literatur-Freunde подає у випуску з 1. жовтня 1898 р. сідуючий артикул пера: Georg-a Adam-a під заголовком: „Kleinrusland“ (дословний переклад).

„Малоруский народ, що остає на Україні. Волин і Поділля під політичним володінням російським, а в Галичині під польським панованем, зберіг мимо того, що вже від многих сотень літ не має своєї державної самостійності, межи обома великими славянськими, отже з ним спорідненими сусідами, — свою національну питомість і мову; і вже від кінця минулого століття маємо, поминючи давню стару народну поезію, й малоруське (українське) письменство. Горюжанство для малоруского письменства серед європейських літератур здобув Іван Котляревський, що жив від 1769 до 1835, а передовсім геніальний, народний кобзар Тарас Шевченко, будучи сином кріпака з окресності Києва, зумів нечепурним, а дориваючи словом та з велим глибокою поетичною силою завести пісню про всі ті многі страдания, та дрібку втіх свого народу й малоруського муніка. Російським правительством переслідуваний та гноблений найшов малоруський (український) рух пізніше для себе свободніший приют у східній рускій (ruthenischen) частин австрійської Галичини, що зі самого початку не брала так живої участі в культурнім дивіженію України, і так сей український рух розвиває ся тепер і тут (в Галичині) безвинно і в повній силі. Розповсюдженню модної літератури межи Малоросами та її поспособованню служать місячник: „Літературно Науковий Вістник“, видаваний у Львові „Науковим товариством імені Т. Шевченка.“

„Literarisch-wissenschaftlicher Bote“). Під редакційним комітетом, до якого входять малоруські письменники: Михайло Грушевський, Осип Маковей і др. Іван Франко, заходить сей журнал знаменитим робом відповісти вповні своїй задачі так оригінальними працями як і перекладами Бивний змістом випуск „Вістника“ за серпень і вересень приносить у своїй болетристичній частині два малі начерки Івана Франка і Наталки Подтавки, комедію в чотирох діях „Чумаки“ Івана Тобилевича і також де-що ліричних стихотворів; опісля переклади: новелі знаменитого польського реаліста Гната Домбровського, кількох розділів із Золотова „Парижа“, вкінці розказу Марка Твена. В другій частині посвятили особливо розвідкам про модерний рух в письменстві та життю, будять чималий інтерес розвідки про обох українсько-русских письменників Щоголова й Бордуляка. Яків Іванів Щоголів, родив ся в році 1824 у Харківській губернії, а помер там таки в май пего року, належить до круга давніших українських поетів, а мали на нього вплив, бодай в письмах з его молодого віка московські романтики, а особливо Лермонтов. Отверта мисль та тепле спочуване з природою і народом України пронизує его вірші та уводять чутливого читача у его вірші і в Щоголових віршах живуть мрій-одушевлене для романтичної бувальщини України, живуть Запорожці-Козаки за їх

хоробростію і співчутістю, рівно розуміє поет відчуті й нужду та лихоліте сучасного народу.

Зовсім модерним являє ся другий тут обговорюваний письменник Тимотей Бордуляк, галицький священник, (родив ся 1863). Походячи із селянської родини, присвячує він свої найліпші сили, тому, аби з повною любовію зображувати життя — буття простолюдя.

На дальший зміст випуска складають ся: обговорка найновіших поев українсько-русского письменства, писем з російської України та переклад артикула К. Ширмакер про жіночий рух у Франції та Німеччині. — Відтак заступає на згадку і признане, що те саме товариство видало з початком сего року Гауптманових „Ткачів“ в удачнім перекладі Михайла Павлика, а в переднім слові до перекладу подав Іван Франко короткий начерк жителісис Бернарда Гауптмана.

НАУКОВИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Про характери.

(Передрук з „Учителя“.)

Слово „характер“ має в звичайній і науковій мові різне значінє. Деколи висказ „характерний чоловік“ означає для нас особу о сильній, незломній волі, назвою „без характеру“, пнитуємо всіх людей без енергій і витревалости. Іншим разом розуміємо характер яко суму нахилів чоловіка, котрий згідно з ними поступує, в тих самих случаях все однако поступає. Однак для психолога і педагога не вистарчає і ся, хоч обширнійша, дефініція, бо она виключає тих всіх — а таких здаєсь дуже багато — що не суть людьми „з одної штуки“, і для того недостає їм сталости і одноцілости в поступованю. Беремо отже слово „характер“ в третім найобширнійшій значіню т. е. яко збірців властивих даному особнякові, а відносичих ся так до его нахилів, як вражливости, рухів, привычок, способу ділання, судження і мислення. Характер зрозумілий в сей спосіб єсть неначе духовою фізіогномією: як веі маємо ті самі часті лица, але ріжні їх пропорції надають кождому з нас відмінну фізіогномію, так веі посідаємо ті самі нахили і уздібненя але в ріжній степені і пропорції; звідси походить величезна ріжнородність характерів і трудність докладної класифікації, без котрої годі в данім предметі зорієнтувати ся. О ту класифікацію характерів старало ся багато учених, але жадна не позискала до тепер загальної апробати так, що кожда книжка приносить нам нову пробу.

От деякі важніші:

Ще 1861 р. видає Олександр Бен книжку посвйчену тому предмету, неначе у відповідь на візване Стюарта Мілля, котрий в своїй „Логіці“ вказував потребу і можливість осібної науки о характерах. Виходячи з заложеня, що єсть три первинні нашого духового життя: чувство, гадка і воля, відріжняє автор після їх переваги три голови і типи характерів: інтелектуальний, емоціональний і діяльний.

1887 р. підтає проф. Адам веі характери під три инші категорії: добрі, зі і обоятні — враз з підрозділами кождої з тих категорій відріжляє він 120 відмін характеру. Мимо позірної влучности і докладности тої класифікації достерігаємо, що она не видержує наукової критики, бо надто довільно: „добре“ і „зле“ відносно до характеру єсть понятєм дуже względним і часто дуже еластичним.

Іншою засади держав ся Б. Перез в своїм творі „Характер дитини і чоловіка“. Точною виходу приймає він скорість і напружене рухів і віржжяє: 1) людий живих т. е. скорих в рухах; 2) повільних, становлячих протівоставність до перших; 3) горячих (ardent), у котрих з сильним напруженем рухів лучить ся сильна чутливість і енергія в діяльності; 4) живих горячих (vif ardent) і 5) повільних горячих (lent ardent), що лучать ціх двох типів, а вкінці 6) зрівноважених (équilibré), котрих ціхою єсть рівномірний розвій веіх здібностей.

Недостачею сеї класифікації єсть односторонність; за підставу єї прийнято лише одну пїху (рух) людської природи, а не єї цілість.

Того не можна закнунти класифікації Рібота. Передовсім виключає він людий, котрих індивідуальність не представляє сталих і незмінних ціх, відріжжяючи два їх типи: 1) неозначені (les amorphes) і 2) несталі (les instables). Прочих можна поділити на три великі класи: чутливих, діяльних і апатичних, а в кождій класі відріжжати по кілька типів. Крім тих чистих характерів єсть ще їх комбінації — характери зложені пр. чутливі діяльні (получене сильної чутливости з великою енергією), характери частинні (partiels) т. е. такі, що в нічім не мають означеної індивідуальности, крім певної якоїс царини, пр. люди, що передовсім єсть артистами, урядниками і т. п.

Однак веі ті класифікації не вдоволили Керата і він дає від себе нову, котра властиво не представляє нич оригінального, становлячи комбінацію давнього помислу Бена і нового Рібота. Той поділ представляє сідуюча таблиця:

Класифікація характерів:

I. Перевага одного стремленя:

1. Емоціональний або чутливий.
2. Діяльний або енергійний.
3. Інтелектуальний або мислячий.

II. Рівночасна перевага двох стремлень:

1. Діяльний-чутливий або пристрастний.
2. Інтелектуальний-діяльний.
3. Інтелектуально-чутливий або сентиментальний.

III. Полученя веіх трех стремлень:

1. Зрівноважений або уміркований.
2. Неозначений.
3. Апатичний.

IV. Неправильна і нестала діяльність одного або ріжних стремлень:

1. Несталий.
2. Нерівномірний.
3. Незгідний.

V. Недуги характеру:

1. Іпохондрия.
2. Меланхолія.
3. Істерія.

Замі приступити до подрібного розбору наведених типів, мусимо ще на одне звернути увагу. При групуваню і означуваню характерів за точку виходу беремо перевагу певного стремленя ума над иншими, се не значить однак, мов би то в яким небудь нормальнім чоловіці могло затратити ся цілковито чувство, гадка або воля. Крім того може характер в ріжних епохах життя змінити ся, пр. молодість, котрої в 20 ім році життя можна зачислити до чутливих, може яко дозрілий чоловік представляти образ гармоній веіх властей духа, або понасти в апатію. Вкінці в много людях, а може майже в кождім з нас, співістнує немов кілька характерів, пр. сей або тамтой єсть зовсім иншим чоловік в родиннім крузі і в уряді; инакше заховує ся в сфері улюбленої спеціальности, а инакше в инших — і не можна назвати сего несталою, бо се єсть лише якийсь роздвоєнем індивідуальности. Отже всяка хочби і найдокладніша класифікація єсть лише средством до уявлення орієнтації серет ріжнородних случаев, з якими в обсервації життя стрічаємо ся. По тих застереженнях починаємо наш перегляд.

1. Чутливі, котрих деколи можемо назвати впрот вражливими, мають яко характеристичне пятно надмірний розвій чутливости. Рібо представляє їх так: „Вражливість надзвичайна, інтелігенція слаба або середня, енергія жадна: отсе складові первинні їх природи. Они живуть в безнастаннім непокою. Дрожать о себе, о свою родину, о своє місце або інтерес, о теперішність і будучість. Боят ся опіні веіх, навіть незнайомих, котрих стрічають на улиці. З боязнню думають о спасеню в будучім житю, а на землі чують пригнітаючий тягар суспільного організму, котрого найчастіше не розуміють. Найменше неповоджене ветряєє ними до глубини, бо відчувають, що єсть так слабі, що недостає їм сред гв до ділання і духа ініціативи. Суть скрупулентні, забобонні і залежно від обставин люблячі і услужні або невдоволені і недовірлячі.

Бувають частіше песимістами як оптимістами, бо сильніше відчувають найдрібніше нещастє як найбільше щастє.“ Фізіологічною підставою чутливого характеру єсть, здає ся, ніжність комплексі побіч переваги вражлив органічних і надмірної вражливости нервної системи.

2. Діяльні визначають ся невичерпаною попукою до ділання. Після Рібота єсть то „добре збудовані машини, засомотрені життєвою силою і енергією“. Веі їх поступки означає не якась ідея або чувство, але попросту жаждо руху, котра залежно від життєвих умов, вихованя і окруженя, може дуже ріжнородно обьявляти ся. Протівно як чутливі єсть они звичайно оптимістами, бо чують в собі досить сили до побороєня перешкод і любуют ся боротьбою.

3. Тип інтелектуальний обіймає веіх тих, що більше думають як чувствують і ділають: головною потребою їх природи єсть мисленє і розважанє всего, живуть отже переважно внутрішню, звідси їх спокій, деколи цілковита нечутливість на вишні вражжя, часом холод або розтріпанє. Фізіологічною підставою того характеру єсть правдоподібно спокійний темперамент в полученю з сильним розвитком і предиспозицією мозку.

4. Чутливі діяльні, котрих деколи можна назвати пристрастними, визначають ся сильною вражливостію в полученю з значним засобом енергій. На тім ґрунті витверють ся такі примети як веселість, відвага, навіть зухвалість, напрасість, унів, а деколи фанатизм, завдяки чому чоловік того типу єсть зарівно схильний до найблагородніших посвйченєв, як і до шалених і абродичних поступків — бо ділає під впливом пристрасти, без розваги.

5. Характер інтелектуальний надмірний ріжнить ся від попереднього тим, що в нім над поступованем панує розум: мотором цілого поступованя не єсть чувства, але мисли. До примет таких людей належить велика здібність до панованя над собою, рішучість, терпеливість і витревалість, з хиб єсть особанно схильні до панованя і легковажєня других.

6. Характер інтелектуально-чутливий або сентиментальний відзначає ся великою вражливостію в полученю з певним засобом інтелігенції. Ту належать люди, що дуже люблять розважати то все, що порушає їх чувства, отже зарівно правдиві поеги і містики, як і мрітеди, що ніколи нич не зробили і не перейдуть через житє не полишивши по собі і сідю. У деяких стрічаємо манію аналізованя ся, котрої надмірний розвій притуплює здібність до діяльности.

7. Зрівноважені або умірковані єсть ті, котрих чутливість, інтелігенція і воля єсть розвинені в менше більше рівній степені. Що більше, ту саму гармонію можна запримітити в ріжних формах мислення, чутливости і охоти; лучать часто в собі ріжні здібности пр. наукові і артистичні, єсть доступні найріжнороднішим чувствам, працюють з рівним поведженем на ріжних полях людської діяльности. Часом недостає їм глубини і сили, котра знаменує людей більше односторонних, пр. під оглядом інтелігенції в певнім означенім напрямі уступають людям обдареним спеціальною здібностію на тім полі; але за те мають рівніший гумор, здоровіший і більше безсторонний суд. більшу легкість приміненя ся до кождого життєвого положеня.

8. Характер неозначений (les amorphes) єсть карикатурою попереднього; ту належать люди, що не мають жадних індивідуальних примет, завдяки чому улігають без опору впливови окруженя. Рібо представляє їх так: „Ничо вроджаного, ничо що мало би позір якогось нахилу; природа зробила їх гнучкими до крайности. Они єсть вигвором обставин, окруженя, вихованя людей і предметів. Хтось другий, а в недостаці того другого ціле окруженє жє і ділає на них; они не єсть голосом але відгомном; залежно від обставин єсть они сям або тим. Случай рішає о їх заводі, о їх соприжєстві, а що до рішати — раз вишшовши в триби суспільної машини, поступають як веі в їх окруженю.“

Найдешевший вибір в товарах з хінського срібла з найславніших фабрик віденьських, берлінських і париских. — Під гарантією тревало посріблені гарнітури.

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.

ЧЕМНА ОБСЛУГА.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могоару
з перших віденських і берлін-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річі входячі в той фак з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.
перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручено Всєх.
Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Орди-
наріятами всіх трех єпархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє,
скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і
будинках против шнїд пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

СТАН ФОНДІВ:

Фонд резервовий	73.874 зр. 47 кр.	} 176,143 зр. 87 кр.
Резерва премій	52.269 „ 40 „	
Фонд основний	50.000 „ — „	

Визначені шкоди до кінця 1897 року 430,100 зр. 42 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Полїси „Дністера“ приймає Банк
красвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові в як найкористийших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

єтоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, удїляє поимки за оплатою
6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає виплати
до опрорєнтованя по 4 1/2%.

Зголошенє о удїленє агенції в окрєстностях, где нема близько агенції
„Дністера“ приймають ся.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: діла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти ві-
зитові, запрошеня весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Дуже танє жерело
до закупна паперів, приборів шкіль-
них, книжок купецких, та знарядїв
бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ
улиця Горовна ч. 13.

Вільгельм Водічка,
дрогоєрия в Чернівцях поручає на збли-
жаючі ся свята богатий вибір
Парфумерій

і тоалетних касет
гербаты, руму, коняку, лікерів, шоко-
ляди, Курасо, коріне і т. д.
Хочете заробити гроші?
то посилайте скоро свою адресу до
фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цїнах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль-паки і хїньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

По зниженим цїнам: Правдиві персейскі зарукавки і шанки для
пань і всякі модні смушкові товари.

По зниженим цїнам: Правдиві персейскі кучми і шапки для
мужчин і инші смушкові товари, а також і шанки з сукна.

По зниженим цїнам: Всякі зимові черевики для пань і панів і
дітей. Великий вибір найліпших фабрикатів скіряних, лякерових
і Chevreaux. Чоботи і сальонові черевики для пань, панів і дітей.

По зниженим цїнам: Всякі вовняні тонари: кафтанники, сподї,
панчохи, скірипки, рукавички, камізьєлки.

По зниженим цїнам: Хустки, шалї, камаші, огрівачі на руки і
литки, шапки вовняні.

Найліпші сорочки сальонові, ковнїряки, маншети; хусточки шов-
кові, полотняні, батистові.

Кашелюхи: плюшові, льоденові, повстані, тверді і
мягкі. Виключна продаж І. Генрика Іта, Відень, Ан-
тона Піхлера і синїв, Грац, Боразіно Джозеппе
Фрателлї, Александрія. Кляки атласові і рипсові і
циліндри найновіші і найкрасні.

Кальони і обув до снїгу, найліпші з маркою „Ав-
стрия“ і Петербурскою.

Брошєві товари: Фабрикати тутешні і заграничні для подарун-
ків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писаня і
гарнітури, столики сальонові, канделябри, ліхтарі, фігурки, по-
ставцї, карафки, вази, годинники, тягарки на листи, рамки для
фотографій.

Плюшові і скіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (неце-
сарки) для панів і пань. Коробки на рукавички, лїорнетки, прав-
диві бурштинові цигарницї від 1'50—15 зр. Скіряні товари.

Порох. Продаж абруї і мунїції.
Продаж найліпших револьверів і рушниць.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северского

за редакцію в чернівцях Іван Сєзанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі число коштують 16 сот.

Передплата і наслідки за інсерації
платні в Чернівцях.

Провокація чи наївність?

В останніх днях став ся у нас в Чернівцях факт, котрий може обурити до живого кожного автохтонного мешканця краю, если би лиш в тім факті не можна було догадувати ся крайньої наївності і несвідомості того, що властиво стало ся...

Хоть у нас на Буковині у внутрішній службі державній панує виключно, а в службі вишній переважно мова німецька, то все таки влади шанували досить права мов краєвих, а если тут і там трапило ся яке надужитє, то висша інстанція его усувала. Але тепер приходиться ся нам занотувати факт, що глибоко порушує права мов краєвих і котрий готов відбити ся голосяним відгомоном не лиш в соймі, але також і у Відні, а хто знає, чи і не піде та справа перед державний трибунал, если би лиш оречення висших властей згоджували ся з ореченням черновецького суду повітового.

Річ лежить в тім: доси приймали всі су. в буковинські по руски писані акти потаришні, скрипти довжні і т. д. і на основі тих, як також на основі руских прошенє заїнтабульовували тягарі на поодиноких тілах гіпотечних. Донева тепер пайшов ся один референт в черновецькім суді повітовім, — імя его нехай буде увіковичене, Х л е б і к він зове ся, — що зажадав від „Рускої Каси“ німецьких перекладів скриптів довжних і то тут на Буковині, на рускій землі!

Ми нині не знаємо ще, що властиво се має значити, чи се провокація, і то чи на власну руку, чи

з гори, чи може лиш наївність. Сумніваємо ся однак, щоби то могла бути провокація з гори, а сумніваємо ся також, щоби така фігура як п. Хлебик був спосібний до провокації на власну руку, а приймаємо, що згадане ореченє вийшло лиш з безграничної наївності п. Хлебика, до котрого можна-б тут хіба приложити латинсьну пословицю: O! sancta simplicitas!

Сам факт нотуємо на разі з повною холонокровністю і об'єктивністю, звертаючи рівночасно на нього увагу міродайних кругів так судових, як також адміністративних. „Руска Каса“ піде міжтим дорогою рекурсу, а рівночасно увійдуть знов до суду черновецького рускі подання табулярні з рускими скриптами довжними. Ми будемо слідити перехід справи і если черновецький суд повітовий і на далі стане відкидати рускі акти, — тоді не по нашим боці буде вина, если піднесемо кинену нам рукавицю.

Без парламенту.

Хоть парламент відрочений, то австрійські політичні круги працюють цілою парою, видаючи маніфести, пишучи статті, творючи комбінації політичні.

Такий маніфест видало передовсім славне Коло польське, хочаби похвалити ся перед Галичиною здобутками, але незалежно преса галицька доназує, що то не є жадні здобутки, що край і помімо заходів Коло польського мусів би був то дістати: „Коли другим дають мішками, Галичані мусять кинути бодай жмівку і Галичина мусить дістати зі сльняного стола Австрії якусь майдостіню, хочби Коло польське не мало в парламенті і у правительстві ніякого значіння і впливу. Як раз списом тих окрив

з панського стола, котрі сая чи так були би Галичині дістали ся, чванити ся Коло польське і говорить: „ось яке велике наше жниво!“ — пише „Діло“ — Виконуючий комітет молодіжеских послів до ради державної і сойму видав також маніфест, який заявляє, що мимо незапереченого права, яке Чехам прислугує, щоби їх мова мала перевагу в краях чеської корони, они того не домагають ся, а бажають лиш рівноуправлення і рівного трактованя чеської мови з німецькою. Маніфест критикує поступованє німецьких послів, котрі підконують фундаменти парламентарного і конституційного життя, в надії, що абсолютизм принесе їм більше користи ніж справедливість і свобода. Через безсилність парламенту ослабло також становище Австрії у відносинах до Угорщини. Се відбиває ся на економічних інтересах так чеської як і німецької людности, на тім тернить розвій демократичних інституцій. В тім належить доказ, що „теперішні конституційні урядженя не можуть заспокоїти потреб різних національних індивідуальностей, котрі витворили ся історично і політично“. Конституційна криза дасть ся залагодити тільки тою дорогою, що державні власті вернуть до засад, від котрих зависиме дальше істнуванє державної звязи Габсбургової монархії, а то до засад права і справедливости у всіх галузях державної організації. Ческі послы остануть вірні парламентарній більшости, узнують конечність солідарного поступованя всіх сторонниць правий, бають в дальшій істнуваню тої звязи поруку, що репрезентованим парламентарною більшостию народам нічо злого статись не може.

Деякі язикові здобутки досягнені чеськими послами, а котрі Німцям не можуть відіати нічо злого, ще не можуть викликати застою в змаганнях до запереченя чеської мови такого самого права, яке прислугує німецькій мові в чеських краях. Лиш на ґрунті рівноуправлення Чехи уважають порозумінє з Німцями за можливе. В „розширеню діяльності чеського сойму“, в „усамостійненю державної адміністрації в краях чеської корони“, в „побільшеню автономії“ маніфест добаєє одинокє средство, до при-

туплення вістря національних спорів, одинокє средство до уможливленя успішної законодавчої праці. До сего потрібна єдність чеського народу. Справа парламентарної тактики, — то справа другої руки. Маніфест кінчить ся покликком до чеського народу, щоби витривав в єдності і довірю до своїх парламентарних представителів, котрі его добра не спустять з ока.

Президент палати послів др. Фуке в розмові з одним дньвником мав заявити, що першим услівем уздорвлення парламентарних відносин є утворенє тревалої згоди між ворогуючими народами в Чехії, а то в дорозі обоїлального порозуміння і компромісу. Сеє угода мусить наступити в праскім соймі, а в тій цілі Німці повинні залишити політику абстиненції і увійти до сойму. Обі сторони не повинні ставити дуже великих жадань, таких, котрих друга сторона не могла би прийняти. Також і правительство повинно інтервенювати. Обі сторони не повинні відкидати інтервенції правительства, але противно, старатись о неї, бо правительство повинно підняти таке діло мира, котре обіцуює бути тревалим.

Politik доносить, що гр. Тун має певні плани що-до вясненя ситуації. В міродатних кругах думають, що тут не розходить ся о далеко йдучу повновласть, але виключно о вказівки що-до нових проб порозуміння. До того найбільше надає ся краєвий сойм, коли Німці знов вступлять до него. Евентуальна угодова акція на підставі проекту закона о національних куріях і виборчої реформи має вийти від соймової більшости. — Hlas Naroda доносить, що небавом мають розпочати ся угодові переговори, котрі улекшать Німцям вступленє до сойму.

Посол Фуке видав в своїм органі відозву визнаючи всіх послів до чеського сойму, щоби усунули ся від нарад в соймі і витривали на тім абстиненційнім становищу так довго, як довго не будуть сповнені три німецькі жаданя, а іменню: 1) доки не будуть цощені язикові розпорядженя для Чехії і Моравії, 2) доки німецька мова не буде узнана державною, 3) доки в Чехії не будуть

КАРА. ОПОВІДАННЯ НЕЕРИ.

(Далше).

— Не не кентуйте собі вуйку! Ще нічо не видно.

Но! но! але з часом буде — жартував Андрій.

— Лавро! ходи но! Диви, кого приєлазла нам твоя шваґрова.

Думаючи, що се яка блондиночка-Джюлієта, або малий Чезаріно, взяла Лавра до кишені цукорків і скоро вишля. Побачивши молодця, остовніла.

На то не була приготувана. Не знала, що казати. Навіть сего не знала, чи казати ему „ти“ чи „пане“.

Молодець поміг їй сейчас. З витягненими руками підійшов до неї і сказав зовсім свобідно:

— Добрий вечер, доюга тіточко. Тішить то мене, що тебе можу пізнати лично і привношу тобі сердечний привіт від матери, та від цілої родини.

В тій хвили Андрій був гордий на свого сестрінка. Він глянув мило на свою жінку, немов би хотів сказати: „Правда, цікавий хлопець“.

— Дуже мене радує, дійсно... я не знала... — говорила Лавра.

— Розумію. Я надіяла ся, що то приїде хтось з малих дітей, а тимчасом...

— Дай спокій, — говорив на се Андрій, — ти-ж знаєш, що ми вас всіх зарівно любимо.

— Але-ж я о тім пересвідчений. А знаєте, чому я власне приїхав. Як раз скінчив я тепер перший рік медицини, здав іспит, тай не схотіло ся мені сидіти дома, бо дам нуди такі, що страх. Справді мати казала, що мені тамошний воздух шкодить, але я знаю добре, що то не воздух, а нуди. Тому то я й приїхав до вас. Чезаріно плакав дуже, що то не він їде, але я приобіцяв ему привести конфітур, і він втихомирив ся. Є у вас тіточко конфітури?

— Ще й кільки!

Лавра чула себе пригнобленою. Не могла увійти в рівновагу духа, вона, що так свобідно вводила ся з мужчинами, стала несміла і спаденіла перед сьм молодцем. Висни збрала сила і спитала, чи він не голоден.

— Ще й як.

І не ждав привуки, але сів охочо за стіл, де поставлено перед нього печене куритко і сьвіжий досилий виноґрад.

Андрій налив ему пива, а Лавра незаметно обсервувала, як він пив его. Був то собі веселий брутетик, може вісімнадцяти літ, з симпатичним, отвертим обличчєм, на котрім малювало ся кожде враженє душі. Живі, огнем горючі очі, вказували, що то вже мужчина, чорне, гарне волосє спадало кудрями по обох боках чола, ціла стать его була струнка, еластична. Хвили від хвилі нагнїв свій мошок на бороді, що то — се знав Гуго добре — притягає поцілує як магнетє залізо.

По вечері розпитував его про всяку всячину: про родину, его студії, про науку его братів.

Лавра робила щось коло стола, неспокійна, нервова.

— Прошу вас, — перервав собі нараз Гуго виймаючи своє „вірджіна“ з уст, — не робіть собі лиш жадного клопоту зі мною і не змінуйте своїх привычок. Мені було би дуже прикро, если-б я вам дошкулів.

— Дай спокій! Ми тобі так раді, як лиш можна бути, та й ти поводи ся як би у себе дома. Неправда-ж Лавро?

— Але розуміє ся. Я лиш бою ся, що Гуго буде у нас нудити ся.

— Нудити ся? Я сего не розумію, а навпаки я думаю лишно бавити. Але скажіть правду, коли лягає спати, в сій порі?

— Ми так скоро не лягаємо спати, але ти певно десь змучений.

— Ані тропки. Если ви нічого против того не маєте, то я піду на прохід. Я мушу трохи випростувати ноги, бо в тій почті здусили нас як оселедців. Я мав ще хоть гарну сусідку, то й приємно було бути душеним, але пильні, що не мали того щастя, мучили ся цілу дорожку. Де мій капелюх? — А, е! Отже дороженька тіточко, до побаченя за пів години.

Поцілував з цілою елеґанцією тітку в руку і вийшов.

Андрій глядів за ним з вдоводенєм.

— Викапаний батько! — сказав. — Не має спокійної крові Тарамелліх; лиш

одно мене журить, батько его помер на сухоти.

— Отже думаєш...? — спитала Лавра.

Андрій відповів двигненєм руки і хвалив примети свого сестрінця.

— Міжтим приходили звичайні гості до антики; Андрій розказував їм про приїзд свого сестрінка.

Лавра мовчала.

Гарний мов грецька статуа молодець зробив на ню своїм відважним, а все таки любим поведенєм враженє, порушив в її душі струну, що мовчала довго, як струна сьельської арфи; був то сномия молодости, судорог туги і радості.

Вона замкнула ся сама в собі, щоб та струна могла дзвеніти до волі, і прислухувала ся его легенькій а бурній музиці. Той тон грав в її душі, як філя голубого моря, що цілує берег землі, відбиває ся в вертає і счезає в безмежнім морі. Вона собі пригадував він якусь таємну, але сьвєтлу і вишнював его невисказаним жалом.

Того вечера чула вона себе розстроєною і сумною.

Старший лікар що зложив з відомків давних поетів, комічний сонет, показав їй его. Але Лавра навіть не подивилась і сказала нечемно, як можна займатися такими дурницями.

Всі видавали ся їй нині великою порожнею, ненавиділа їх...

Була нечемною і показувала то так

зачеркнені границі для німецької мови яко краю.

Таким самим непримиримим з чесного боку є посол др. Крамарж, що оголосив в паризькій „Revue des Revues“ статтю про положення в Австрії. Між ними саме він в тій статті:

„Щоби уздоровити австрійський, державний організм, треба доконче рішити ся на хірургічну операцію. Треба трохи глибше врізатись в сей організм. Австрійські народи не живуть в мирі, доки не буде знищений німецький централізм. Силою накинута єго Марія Тереса в 1749 році, силою треба єго тепер знищити. Обидву центрального парламенту треба звернути соймам. Тут треба перенести і всі національні питання. Центральний парламент мав би лагодити лише питання господарні і сепаратні. Гр. Таффе був вже на тій дорозі. Він перший розбив силу німецьких централістів. Гр. Бадені пішов о крок далі, видавши в користь Чехів язикові розпорядження. Однак, на жаль, він не остояв ся проти розбудженого furor teutonicus. Сей furor счезне при федеративнім перестрою Австрії“.

Ся стаття Крамаржа і наводячі ся не дуже то гарні вислови про тридержавний союз викликала дуже неприємне вражіння в Німеччині, так що аж в тій справі заговорив орган міністерства справ внішніх Fremdenblatt і остро напав на Крамаржа, причім обірвало ся і Слованам взагалі.

Цікаве однак то, що діє ся між самими партіями парламентарними. Фактом є, що провідники лівий заходять ся коло розбиття теперішньої, парламентарної більшости. Робота веде ся головню за кулісами. Провідна мисль єї лежить в тім, щоби за всяку ціну з'ізюлювати Чехів. За роботу сю взяли ся з одного боку кн. Альоє Лихтенштайн, один з провідників антисемітів, з другого боку німецька шляхта під проводом гр. Штірка. Кн. Лихтенштайн мав задачу, приборкати Поляків. В тій цілі дав він вже під кінець послідної сесії кілька реценцій для тих членів польського „Кола“, що то не дуже одушевляють ся солідарністю європейських Славян. План був такий. Передовсім гр. Тун мав би упоратись з угорською угодою посредством §. 14-го. Ся угода була причиною, для якої антисеміти не могли високочити з опозиції. Они сказали колись устами Люєгера, що сеї угоди не ухвалить і для того мусіли поки-що держати ся лівий. По полагожденню угоди антисеміти мали би свободну руку. Тут би вже могло почати ся мове утворюване європейського союзу. Нова більшість обіймала би антисемітів (27), католицьких людців (28), німецьку шляхту (28), вольний ні-

мецький Союз (11), Поляків (56), централістичний, німецький (6), клуб Італійців (19), та Румунів (5), — разом 180 членів, до котрих би відтак з легкістю можна було притягнути частину німецьких націоналів (42) і поступовців (35), так, що нова більшість числила би понад 230—250 членів.

Задачу, приборкати католицьких людців, перенала на себе німецька шляхта. Тому і Грабмаєр в Мерані на вічу виражає ся про католицьких людців дуже обережно, лише зазначив, що зриває з прусофільскою іредентою. По новім утворюванню змусило би гр. Туна до уступлення з тим, щоби уступаючи, відкликав ще язикові розпорядження. Потім мав би стати на чолі парламентарного (після других переходового) кабінету др. Біліньського, котрий по гаді Німців, був би для лівий симпатичніший, як хто небув другий. Другі портфелі поділено би між коаліційні сторони.

Який час дохотіло спальної кімнати а... яку сьпівав Гуго, да... два червоні унали на підлогу і вбо затихло.

Але чула виразно, коли вернув Гуго і як єї муж замикав поведеньки двері антики.

— Лавра положила ся вже до ліжка, бо нині чогось не здорова, але то мене, говорив єї муж.

— Скажи-ж їй вуйку від мене: добранич, — відповів дзвінкий голос Гюгона, — а тут передай їй цвіт, які я для неї приніс.

Лавра роздзгала ся скоро і накрила ся з головою, але через дірочку дивила ся, що буде робити єї муж. Андрій наляв поведеньки води у склянку, вложив цвіти в склянку і поставив вбо за вікно. Був острогожний; тримати цвіти в спальної кімнаті се зовсім нездорово. Розібрав ся поведеньки, щоби не збудити Лаври, положив ся острогожно до ліжка і загасив світло.

Який час дохотіло спальної кімнати а... яку сьпівав Гуго, да... два червоні унали на підлогу і вбо затихло.

(Далше буде.)

Політичні замітки.

Ситуація на Угорщині.

Президент угорського кабінету, бар. Банфі, видаючи, що нічого не вдіє з угорською опозицією, виїхав передвчера до Відня, щоби засягнути ради корони, есентуально уступити. Після інших відомостей виїхав Банфі передвчера о 12-ій годині в полудне на авдієнцію до цисаря; там мав угорський президент міністрів зложити основне справоздане з переговорів, які він, щоби уздоровити парламентарну ситуацію в Будапешті. В тій цілі, щоби вручити цисареві димісію, Банфі не виїхав. Та подорож ухвалена на послідній конференції кабінету угорського, на котрій міністер Fajervary і гр. Ссаку здавали справу зі своїх переговорів з опозицією. Котра поголоска імовірніша, годі на разі знати. В дійсности не поступила справа ні о один крок в перед. Опозиція стоїть на тім самим становищу, на котрім стояла перед шістьма тижнями. Однак надіють ся, що впливам цисаря удасть ся до четверга, то є до речинця, на котрій скликано засідане угорського союму, довести до якогось компромісу.

На всякий спосіб теперішня подорож бар. Банфіго до Відня буде результатуючою, хотий би навіть мала до того довести, що Банфі, переконавши ся, що єго особа є завадою, буде просити цисаря, щоби нимо всего позволив єму уступити перед заключенем компромісу.

Тимчасом диссиденти роблять своє. Виступають в роли посередників між правительством, а скрайною опозицією. І так прийнявши від бар. Банфіго відповідь правительства на жадання опозиції, вручили ту відповідь провідникам опозиційних партій, котрі неперечно, що відповідять Банфіому особним пунтіум. Така виміна пунтіум довго не буде тягнути ся, бо вже нині збирає ся сойм, отже перед скликанем сойму випадає опозиції предложити своє ultimatum.

Урядова угорська газета Magyar Ujsag вносить з подорожі Банфіго до Відня, що правительство не відступить ані на волос від тих найнижших жадань, які уложила корона в порозумінню з ліберальною партією. Наколи опозиція згодить ся на ті услівя, то настане стан нормальний; — коли же не згодить ся, а власне над таким есентуаль-

ним случаем ведуть ся в Відні наради, в таким разі спадає обовязок на правительство: завести зміни в внутрішній і в вишній управі краю при помочи енергічних средств.

Цілю віденьських авдієнцій і есентуально по них маючих ся відбути, успішних конференцій, буде означити ті средства і здобути для них potwierdжене короня. Розуміє само собою, що будучі віденьські переговори, що мають на собі приготавляючий характер ніколи не стануть актуальними, если партії в Будапешті дійдуть до порозуміння, якого жєлає собі в першій ліній правительство.

Рішуче слово належить до опозиції, а подорож до Відня міністрів і Szella, не позбавляє того послідного слова, ані єго важности, ані звязаної з ним відвічальности.

Ворохобня в Македонії.

Християнські племена Македонії відчувать тяжко ярмо турецьке і їх одинокою гадкою є висвободжене себе з під того панованя. Послідними часами тамопні Болгары, ободрені успіхами кретенських Сфакотів, тим усильнійше розвинули агітацію за своєю самостійністю і есентуальним прилученем ся до Болгарії. Числили при тім на поміч Росії, однак завели ся, бо цар не двозначно відмовив їм всякого підпертя зі своєї сторони. Але рух ворохобничий не уставав, бо завейгди ще пробивала ся надія у Болгар, що будуть мати досить сили, видержати перший напір турецької, оружної сили, а коли вибухне війна, християнські народи Європи, чей узичать їм дипломатичної, а може і оружної помочи. — Туреччина супротив того зміцнила свої залоги на границі Болгарії, обострила кордонні трудности що-до перевозу товарів і переїзду осіб, а з другої сторони постарала ся о протиставлене християнському рухови, руху магомеданського. Найдогіднішим матеріалом до того стали биткі і дикі Альбаці, котрим Туреччина завейгди фаворитизувала супротив християн македонських. Між альбанськими магомеданцями панує сильний нахил до самостійности і порта не раз мала з ними немалі клопіт. Тепер же-ж султан прихилив ся навіть до надання їм якоїсь автономної організації в уміркованих границях, щоби тим способом перебити автономні стремленя християн або есентуальний, отвертий їх бунт. — Тамтого тижня відбули ся збори альбанських нотаблів в Іпеки і тревали через чотири дні. На них висказано султанові лояльність, а заразом постановлено збрітти ся для есентуального відпертя македонської ворохобні. На тім зібранню було двоє делегатів султана, отже виходить, що почин до цілого альбанського руху, як і до тих зборів виїшов з Ільдіз-Кіоску. Альбанських християн не завізвано зовсім на те зібранне, а взяло в нїм участь 400 магомеданських, визначніших личностей Альбанії. Є се отже чисто релігійний рух на пострах Македонцям против їх всяких затії в некористь магомеданства і султанської держави. Сей рух вдержить певно теперішні пляни Болгарів, бо против оружя альбанських фанатиків Европа не могла би їм дати жадної помочи.

З Крети:

Спеціальна комісія випрацювала вже організаційний статут для Крети. Крета по мисли ухвали чотирох інтервенуючих держав одержує автономічне правительство. Оборону краю і удержане порядку поручає ся корпусови жандармерії і муніципальної сторожі. Всі віроісповідня суть рівноуправнені і мають бути однако шановані. Урядовою мовою є мова грецька. Всі публичні функції суть однаково доступні для кожного Кретенця відповідно до єго спосібностей і моральної вартости. В руці кн. Юрія спочиває виконуюча власть при співучасті відповідних радників. Палату послів, котра має збирати ся що два роки, становлять послані вибрані населенем і 10 мужів довіря іменованих начальним комісарем. Комісареві буде в перших двоох літах прислугувати право установлюваня законів потрібних в судивничій, адміністративній, фінансовій і військової області і зарядженя публичних робіт.

НОВИНКИ.

Чернівці, 16-го лютого 1899.

Відзначення. Цисар надав срібний хрест заслуги за короною постепірови Пахтінгерови, а срібний хрест жандармови Лівферсайдерови за виратоване більше людей від смерті, яка їм грозила ізза піяньства.

З університету. Перший піврік кінчить ся 20. лютого і від того дня зачинають ся записи на другий піврік. Записи тревати муть до 8 марца включно.

Ц. к. управа залізниць державних в Чернівцях оповідає, що днем 20-го лютого с. р. отворяє ся на шляху залізничнім Львів-Цікани перестанок Мамалівці для обмеженого особового і товарного руху.

Дирекція ц. к. бук фонду проп. розписує ліцитацію на пахтоване додатку крайового до податку консумційного на палені і солоджені напої. Оферти можна вносити або на винаймлене більш округів, як пр. повіг, або на пахтоване поодиноких місцевостей. Мусять они бути заосмотрені штампем на 1 корону, а треба їх вносити до дирекції пропінційного фонду найдалше по день 27. лютого с. р. до 12. години в полудне. Плата за пахтоване як і речинець мусить бути означений в офертах докладно, цифрами і буквами.

Начальник дирекції скарбової в Чернівцях Колязи перейшов на власне жадане в пенсію. З тої нагоди наділив єго цисар ордером заслуги Леопольда. На єго місце іменованний скарбовий надрадник Шедль з Грацу.

Головний виділ тов. „Руска Школа“ в Чернівцях уконституовав ся 13. с. м., вибравши головою проф. Оч. Поповича, єго першим заступником проф. Шойна-ровського, а другим радника Ясеняковського, секретарем проф. Кобилянського, скарбником уч. Русака, а контролером проф. Тірона.

П. Осип Маковей, бувший редактор „Буковини“, а тепер редактор „Літературно-Наукового Вістника“, велим симпатичний наш письменник, наділений стипендією міністерства просвіти для дальших студій, а то на особливше поручене надворного радника д-ра Ягіча, проф. університету, котрий висказав ся велим похвально о Осиповій літературній діяльності і єго успіхах на тій ниві. Щастя Биг відзначеному вперво руско-українському письменникови до дальших трофеїв на полі, доси ним так сьвітло оброблюванім.

Академічне тов. „Союз“ в Чернівцях, почуваеть до милого обовязку

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
Сталі найдешевші ціни.

Великий склад дорожочніностей, біжутерії, товарів зі срібла і годинників. Подарки всіляного рода як найбільше виконані на весіля, різдвяні сьвята і новий рік.

ще раз подіювати Тим Вн. п. Добродіам, що причинили ся до звелчання вечерниць, які устроював „Союз“ в Чернівцях і Кіцмани імені п. Григорію Ганкевичеві заступникові прокур. за хороше аранжуване вечерниць в Чернівцях, лікареви п. др. Л. Воевіді, інспекторові п. Іл. Стригичукові і власт. антики п. Кир. Окуневському за заняти ся долею вечерниць в Кіцмани. Не менше шире дякує товариство Тим Вн. п. Добр., що крім звичайного ветулу зложили ще надатки на Народний Дім, а імені п. д. Михайлу Кулічовському за 9,50 зр. п. Николаєви де Дрогомйренському за 3-50 зр., п-ї Пйотровській за 1 зр., і о. д. Штайнбахови лат. кат. парохови в Кіцмани за 1 зр., о. С. за 2 зр., як і тим Добр., що заплатили карту ветулу, хотий самі не могли бути на наших вечерницях, імені п. др. Володимирови Мильковичеві проф. універ. за 1,50 зр., п. Юліянови Цурковському п. к. адюнктові в Садагурі за 3 зр., п. Стригич за 2 зр., о. д. Попелеви парохови з Довгополя галицького за 3 зр., о. д. Стеф. Івановичеві за 5 зр., п. Дмитрови Половичеві, заступ. нотаря в Кіцмани за 5 зр., др. Винищому п. к. адюнктові в Кіцмани за 1 зр., п. Гавзерови за 1 зр., і там причинились до того що вечерниць матеріально добре випали. За виді: Михайло Івашко голова, Іван Гриць Токар секретар.

„Всеславянська Матица“ Товариство славянське в Петербурзі вибрало комісію, котра має заняти ся утворенням „Всеславянської Матиці“. Почин до сього дла дав генерал Боголюбов, котрий пропонує засновати всеславянську бібліотеку і музей з відділами: артистичним, промисловим, етнографічним, археологічним і нумізматичним. В тій цілі має побудувати ся імах з салими на торжественні зібрання, вистави і т. н., а з часом мала би там утворити ся славянська гімназія і дім гостинний для проїзжих Славян.

Судьба воздухоплавців. У вхіднім Сибірі, що граничить з Хінами і сягає до північного моря ледового, в місті Красноярську, положенім в снісейській губернії, донесли Тунгузи властители кональні золота, Монастискінови, що дня 7-го січня на полях межі місцевостями Кома а Піт, в губернії снісейській, найшли щось неначе хату, збудовану з шовкової матерії і з шнурів. Недалеко лежали три людські труни, з котрих мав один череп цілком розбитий. При однім з трунів найдено інструменти, цілком незнані Тунгузам. Повідомлено о тім також поліцію в Снісейську, котра удаля ся сейчас на місце, щоби ствердити донесення. Догадують ся загалом, що се останки балюна Андре'го і труни сьмідого воздухоплавця та двох его товаришів. Брат Андре'го, довідавшись о сій вісті з Красноярська, заявив, що найдене балюна і трох трунів не видає ся ему імовірним, бо околиця, де се стало ся, є досить густо замешкана і для того годі увірити, щоби труни лежали там півтора року і щоби через так довгий час ніхто о тім не знав, тим більше, що о 160-верств від сего місця знаходиться велика кональня золота. Париский воздухоплавець Ляшамбр, котрий зладив балюна для Андре'го, є тої гадки, що ся найновіша сьмна вість являється неначе потвердженням петербурської телеграми з 17-го вересня 1897, що в місцевості Анціферовска в окрузі Снісейска замічено дня 14-го вересня якийсь балюна. З землі виглядав він неначе велике сьвітляче яблочно. Явище тривало п'ять минут, почім щезло в хмарах. Зразу догадували ся всі, що то був балюна Андре'го, але відтак по глибоких застосуваннях оречено, що то мусів бути метеор. Нині навпаки можна думати не інакше, як що сьвітличий предмет був балюна Андре'го загнаний вітрами з півночі на південний захід півострова Таймирського. Однак Ляшамброви годі-ліна і теперішня телеграма видає ся сумнівною; він знає добре, що Андре писав завжди свій дневник і перед взлетом на балюні прирік продовжати его в часі своєї подорожі, тож нагоди-б сьміді, воздушні подорожники мали згинуті під Снісейськом, мусів би при них бути без сумніву дневник

Андре'го, чого власне не найдено. — Славний подорожник до північного бігуна Фрїтїоф Панзен також сумніває ся о правдивості донесення з Красноярська, хочби з огляду на попередні телеграми о Андре, котрі показали ся відтак фальшивими. Після гадки Навзена трудно увірити, щоби балюна Андре'го перелетів таку велику просторонь, а ніхто сего не зауважав. Можливе однак і се, що задля дуже трудної комунікації в тамтих сторонах Сибіра, Европа не могла скорше о тій катастрофі довідати ся. А балюна Андре'го міг дуже легко перебути таку дорогу, заким унав на землю, бо одинока правдива вість о Андре, пущена ним посредством листового голуба, донесла сьвітло, що балюна летів тоді в напрямі південно-західнім, отже як раз в сторону відкритого тепер місця випадку. Дочеря по кількох днях звернув ся нїтер більше на північ. За те нинішні обставини промовляють против імовірності вісти з Красноярська. „Длячого — питає Навзен — труна з розбитим черепом не поховано, коли два другі товариші подорожники по випадку змогли ще зладити собі з балюна хату“. — З поглядом Навзена годіть ся другий подорожник в підбігуючій околиці, Норденськельд. — Вкінці замітний в тій справі також голос віденьського професора Умльнота, чоловіка факхового і мародайного в області воздухоплавання. Після него відирте біля Снісейска не має нічого спільного з виправою Андре'го. Місцевість ся лежить в глибокій Сибірі, так що Андре мусів би лише від самих берегів ледового моря перебути просторонь так велику, як з Парижа до Петербурга або з Відня до Гібральтару. На тій простороні мусів би балюна минути багато місцевостей заселених, і годі зрозуміти, длячого знаменитий воздухоплавець не скористав з нагоди і не спустив ся скорше на землю. Для него було найкористийше осісти десь на берегах моря, де міг сподівати ся стрічи з якоюсь експедицією ратушковою. І справді перед кількома місяцями їздила в тамті стороні за Андре'м експедиція шведська і полилила при уїстю ріки Снісея відповідні засоби живности. Можна тут хіба одно припускати, що якась незвичайна катастрофа позбавала життя всіх трох воздухоплавців давніше, як ще летіли балюном у воздухах, або що всі три були так фізично обезсилені, що не могли кермувати балюном. Але в такім случаю мусів би упасти о много вчасніше і не так далеко від моря. — На разі найголовніше питанє, як довго лежали труни на полі з балюном, подібним до „хати“, заким їх найдено. Провіряє се близькі досліди на місці, хоч простий розум каже, що труни не лежали довго. Памятати притім треба, що балюна Андре'го містив в собі 5000 метрів куб. газу, отже міг удержати ся в воздухі найдовше шістьнайцять днів, а тимчасом від 11. червня 1897 р., коли балюна помчав ся у воздушний простір, минуло тепер дев'ятнадцять місяців! Так отже вість з Красноярська не може відносити ся до воздушної виправи Андре'го. Будь-що-будь, надія на поворот Андре'го не опускає десь всіх оптимістів, до котрих належить в першій лінії его родина, а того рода уперта надія часами — хоть дуже а дуже рідко — здійснює ся. Дай Боже, щоби ся надія хоч в тім случаю не обманула.

Замах в Александрі. Саїдетво против нинішних анархістів о приготуване замаху на німецького цїсара в Александрі в Египті вже повінчене. Італійський консуль ствердив, що бомбу до шинку підкинув один з поліційних агентів, сподіючись за відкритим нимого заговором відзначення. Консуль загадав, щоби против того агента зарядити карне сїдство.

Штучний вулкан. На парискій виставі в 1900 р. буде зладжений вулкан, цілком як правдивий, бухаючий огнем та лавою. Вулкан буде високий на 100 метрів, а в обводі винесе 450 метрів. Підприємець обчислив его кошт на 6 мільйонів франків. На вшійній стороні вулкана будуть устроєні огорожі, тераси, водопади, реставрації, цукорні, акварії і palais du siecle з кінематогра-

фічними представленнями, а в середині буде — небо і пекло. В горі розністре ся голубе небо з зьїздами і місяцем, а 40 метрів низше буде пекло.

Ядерний язик. Як звісно, мало котрий з язиків на сьвітї дасть ся так легко нагадати до ріжнородних понять і їх найдрібніших відтінків, як німецький. Особливо дучене кількох слів в один вираз надає ему незвичайної ядерности і звязлості. Однакж сю прекмету німецького язика надуживають, особливо по урядках, до сїєї степені, що часто повстають з того правдиві язикові дивогляди. До староства приміром в Лінду внесено недавно урядовий документ, в котрім находит ся отсей вираз: „Personaleinkommensteuerschätzungscommissionsmitgliedreisekostenrechnungsergänzungsrevisionsbefund“.

Цирк згорів в Білімстоку в полудневій Росії дня 31-го січня. Огонь повстав від ушкодженої рури з нечі і в протягу кількадесят минут обернув цілий деревинний будинок в одно велике згаринце. Цирк був в середині уладжений на взір театру і до послідного часу давала в нїм представлення українська трупа театральна під дирекцією Гайдамаки. На щасте пожар вибух в день, отже з людей ніхто не втратив життя. В часі гашення огню товпи народа кинули ся на багаті припаси вина і інших напоїв, що мітили ся в шкром'їх буфеті, і розікрали до чиста. Подія аарешувала з тої причини кілька осіб.

Князь Кобургський, наслідник престоло, о котрого смерті в Мераї доношено недавно, помер не в наслідок недуги, але застрілив ся з револьвера; вистріл був вимірений в голову. Іричною самоубийства мало бути відкриті шулерських скандалів в однім клубі, до котрого належав також князь. До тої шулерії належало багато пруських офіцерів, а що шулерка робить між ними великі спустошення, приказав цїсар вести слідство без ніяких зглядів на личности.

Зрівняне календарів. В російській праці виринив від часу до часу питанє реформи календаря т. зв. старого стилю, після котрого в Римі числять ще доси. Нездавно тому піднесли „Руськім Вѣдомостям“ по раз вже не знати котрий, що Росія уживає заодно календаря неоправданого від 1573 року. Сей дневник є протівний тому, аби реформу перевести за одним замахом, бо се не могло би викликати серед темних мас народу ріжнородні, фальшиві толки. Зрівняне календарів можна перевести в протягу около 50 дн в сей спосіб, що треба би за той період часу опускати всі дні переступні. Наколиб приміром рік 1900 зробити роком значаїним, то ріжниця обох календарів вносила би і дальше дванадцять днів, а не тринадцять, як се має наступити по році 1900. В році 1904, по відкиненню знов одного дня, вносила би ріжниця 11 днів, в 1908 10, в 1912 9, і т. д. і т. д. аж дня 1. марця 1948 р. зрівняли би ся оба календарі. На цілім сьвітї припала би дата 1. марця одного і того самого дня. Як сказано вище переведення сїєї реформи вимагало би багато літ. А пречїнь можна би скоротити: відкинути один день котрому небудь з 31-дневих місяців що року.

Утоплений оселедець. Генрик Даль, дуже поважний натуралїст, горичий прихильник теорії Дарвіна, оповідає про таку історію. Він хотів розслїдити, як далеко сягає здібність приміненія організмів до смінених умов і відзвичаїв оселедця поступенно від води так далеко, що риба стала вкінці віддихати лише воздухом. Ставши раз жертвою наукових експериментів, мусів оселедець рад не рад приучити ся посувати ся по землі. Жо мав бідачиско робити? Але ся радикальна зміна способу життя не виїшла ему на добре. Небачний оселедець упав случайно до води і утопив ся! Так страшно відваж оселедець від води. Писне о тім учений природник, отже хто хоче, най вірити.

Гігієна сну. Довгота сну залежить від віку, пола, засобу сил і здоров'я, степені утомленя, пори року, підсоня і т. д. Взгляді поки чоловік молодший,

потребує більше сну, старший менше. Немовля спить майже безперестанно і будить ся тоді, як хоче їсти. Дорослий проспівляє третю часть, мала дитина більше як половину життя. Жінчини потребують більше сну як мужчини, особливо слабівні, терпачі, перлові недокровні більше як сильні і здорові. Люди, що працюють умом, сплять довше, бо їх мозок струджений вичерпуючою працею потребує довшого відпочинку, як мозок тих, котрих виключним занятєм є праця фізична. Та не лише недосипаючи, але і кладучись спати у невідповідній порі, підризмає наше здоров'я. Найважливішою і найбільше вимогам природи та гігієни відповідаючою порою до сну, є ніч. Вночі зменьшає ся число вражіння, які в часі дня побуджують наші змисли. Для того сон делний не покріплює так ніколи, як серед ночі, є легкий, неперериваний і не дає того приємного чутства, якого дізнає ся по добро переспаний почі. Протівно, нічний сон є спокійний, глибокий, покрийлючий і найлучше вириває втрати, повнесені організмом в протягу дня. Найлучше вставати вчасно, але й вчасно їти спати. Неправильний сон потягає за собою забурення в виміні первин і сироваджує вкінці недугу. Відпочинок отже лічний — се дуже важна справа для нашого організму.

На бурсу „Народного Дому“ в Чернівцях жертвував п. Юрій Воротняк, надучитель в Молдові 5 зр., за що заряд бурси складає сердешну подяку.

Жартви на „Народний Дім“ зложили: 3 розпродажи балюнів 1 зр. 50 кр., за 85 карток кореспонденційних 2 зр. 55 кр., п. Іван Брага 3 зр. 20 кр. зібрані від п. Олександра Палівича 2 зр. п. Сидені Брага 20 кр., п. Івана Преліга 70 кр., Антонія Цимбалісти 10 кр., Кароля Диегука 20 кр., п. Дарій Пігулак 3 зр. 28 кр., зібрані датками: п. Іван Брага 1 зр. 67 кр. зібрані дрібними датками, на котрі зложились: п. Августин Криган 50 кр., Ів. Юрнюк 10 кр., Ник. Відоча 10 кр., Міх. Понієвич 10 кр., Гриць Томюк 10 кр., Георг. Мельник 10 кр., Петро Хашук 10 кр., Ів. Кочерган 10 кр., Ник. Скрипчук 5 кр., Митро Понієвич 5 кр., Олекса Бубрян 5 кр., Ів. Скрипчук 2 кр., Ів. Юрійчук 5 кр., Андрій Яблончик 5 кр., Іваш Явдошук 5 кр., Параска Тодосійчук 5 кр., Іван Мельник 5 кр., п. Тодор Ротар 50 кр., п. Константин Вітих 1 зр., Школярі з Жадови 1 зр. 20 кр., Членські вкладки зложили: п. Василь Орза з Лужан 10 зр., о. Юрій Калинюк з Шиниця 2 зр., п. Т. К. 1 зр., п. Юрій Аннюк з Гаврилівців 15 зр., п. Іл. Бойчук з Товрів 2 зр., п. І. Григорійчук 2 зр., о. Левіньський 2 зр., п. Василь Чаховський з Гукова 2 зр., п. Євгеній Недільський з Ренужинців 4 зр., п. Іван Горага з Конятина 1 зр., п. Денис Руснак з Раранча 1 зр., п. Ф. Чарнецький 2 зр., п. Юрій Аннюк 1 зр., п. Теофіл Козак з Жадови 1 зр., п. Петро Войновський з Юрківців 1 зр., п. Михайло Кракелія з Василева 2 зр. 50 кр., п. Василь Івасюк 25 зр., Товариство „Союз“ 24 зр. Сердечна подяка.

† **О. Алексій Торонський,** унійтський сьвященик і бувший гімназійний катехит та член галицької ради шкільної номер у вівторок 14. с. м. Покійний був заступником головою тов. „Просьвіти“. Також і на полі літературнім, а передоєм на полі церковної літератури покійний був вельми діяльний і зазначив ся передовсім тим, що зїрвав з „тарабарською мовою“, а став писати народною мовою. Земля ему пером!

Складайте ся
на
ву
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Найдешевший вибір в товарах з хінського срібла з найславніших фабрик віденьських, берлінських і париских. — Під гарантією тривало посріблені гарнітури.

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
ЧЕМНА ОБСЛУГА

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєх. Духовенству і всім вірним Впрєсєв. Митроп. і Прєсєв. Еп. Ординаріатами всіх трєх єпархій) обезпечає будинки, уридженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів і гаранційних з днем 31. грудня 1898 виводить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} год. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 " 12 "	
Фонд основний	45.000 " — "	
Резерва спеціальна	842 " 40 "	
Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.		

Шкоди ліквідують ся **безплатно**. Полїс „Дністра“ приймає **Банк краєвий** при позичках гіпотечних. На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнійших** комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

єтоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, удїляє **позички** за оплатою 6½% за інтабузацією або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вклади** до опрєєнтованя по 4½%.

Зголошеня о удїленє **агенції** в окрєстностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виїзат. Хто купити у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому з поважанєм

В. ДАНИЛЕВИЧ.

машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зєлїзничїй (Bahnhofstrasse) ч. 11.

Всі роди живих і сьвіжих риб

можна щодня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темплєва ч. 1. (Готель під чорним орлом) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавяру, сардинок, морських істругів, оселедців і всїякого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовленя на весїля, балї, пири, а порученя з провінцій залагоджує ся до кожної стації почтової скоро і совістно.

З поважанєм **С. ЕБНЕР.**

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всїякі роботи друкарскі як: діла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти візитові, запрошеня весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ
улиця Гоговна ч. 13.

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до фірми: **Wojtan & Co. Leipzig. L.**

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Г. Файлєс

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Рух поїздів залїзничих

від 1-го мая 1898 після часу середно-європейского.

До Чернівців приходять:

з Відня, Львова, Снятина, Нєполоківцїв: посп. 11:44 рано, особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 в ночи; особ. 6:10 рано; з Бурдужєнів, Іцкан, Гатни, Гадїкфальфи Гадїбокої: особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 в ночи; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудни; з Новосєліцїв, Бояна, Садагурї: мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером.

З Чернівців відходять:

до Нєполоківцїв, Снятина, Львова, Відня: особ. 9:48 в ночи; особ. 1:44 в ночи; посп. 8:15 рано особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудни. до Гадїбокої, Гадїкфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдужєнів: посп. 4:10 по полудни; посп. 6:45 рано; особ. 9:45 в ночи; особ. 6:35 рано до Садагурї, Бояна, Новосєліцїв: мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудни.

До Гадїбокої приходять:

з Межїбродїв, Бергомету, Сторожинця і Карапчева: мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудни (лиш з Карапчева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме

жїбродї-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го верєсеня в понедїлок і пятницю).

З Гадїбокої відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межїбродїв: мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межїбродї-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го верєсеня в понедїлок і пятницю); і мішан. 5:35 по полудни (лиш до Бергомету).

До Гадїкфальфи приходять:

з Радївцїв: мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудни; мішан. 6:58 вечер.

з Бродини:

мішан. 1:20 в полудне; мішан. 6:58 вечер.

З Гадїкфальфи відходять:

до Радївцїв: міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудни; міш. 7:20 вечер.

до Бродини:

м. ш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудни.

До Гатни приходять:

з Кїмполунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.

З Гатни відходять:

до Качики, Гурагумори, Вами, Кїмполунгу: мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудни.

До Іцкан приходять:

з Сучави: мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудни; мішан. 5:45 по полудни; мішан. 9:40 вечер.

З Іцкан відходять:

до Сучави: мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудни; мішан. 7:25 вечер.

До Вами приходять:

з Рус-молдавицїв: мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудни; мішан. 3:55 по полудни; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер.

З Вами відходять:

до Рус-молдавицїв: мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудни; мішан. 3:10 по полудни.

Поїзди між Вомою а Рус-Молдавицею їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станицях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.: мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудни

З Карапчева відходять:

до Чудина н. С. мішан. 9:15 рано; мішан. 6:20 вечер.

До Нєполоківцїв приходять:

з Вижинцїв, Башкїнцїв: мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудни.

З Нєполоківцїв відходять:

до Башкїнцїв, Вижинцїв: мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер.

До Лужан приходять:

із Залїцїв, Кїпманя: Мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудни.

З Лужан відходять:

до Кїпманя, Залїцїв: мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер.

До Карлєбергу приходять:

з Пути: міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудни; мішан. 7:00 вечер.

З Карлєбергу відходять:

до Пути: мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. 5:25 по полудни.

Примїтка.

Час середно-європейскїй іде о 46 минут пїйше від черновєцкого часу.

Власт. Товариство „Руска Гара“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секєрєского

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Подинокне число коштує 16 сот.

Передплата і належність на інсерати
платні в Чернівцях.

Ісповідникам православного релігійного фонду.

Наша стаття „Для руского народу- рускі сьвященники“ сподобала ся Patri-ї так, що передрукувала її в ч. 231., 232. і 233. в повній основі і то з своїми увагами, а з тих уваг виходить, що всі наведені нами випадки румунізації не то що не опрокинені але просто potwierdжені.

„Ми — каже Patria на вступі — понимаємо старане руского народу придбати собі сьвященників своєї народности — се є бажане природне а тим і справедливе, розуміємо і домагане справедливе, аби сьвященник володів докладно язиком парохіян, бо сего вимагає також інтерес нашої церкви, тому радо хотіли би ми видіти, аби питомі сем. серіознійше вчили ся церк. слов. мови і того народу, серед котрого мають жити“.

Сими словами апробує ся з волоскої сторони домагане руского народу, придбати собі руских сьвященників і констатує ся неумісність заміщування руских посад і парохій румунізаторами, як також незнане і ігнороване нашої мови сими послідними. Patri-ю дивує лиш се, що ми виступаємо проти всіх румунізаторів з вилятком акт. митрополіти і еп. Репти; на се скажемо, що се Волохи, а не румунізатори і ми проти чесного Волоха не маємо причини виступати і до тепер не виступали. Не то, ми кладемо їх за примір наслідування достойний, і якби богато таких Волохів як пок. архимандрит Іліуц, проф. Евс. Попович, парох Томюк, сотр. Герман, то ми Русини мали би наше право в диєцезії і не було би такої распри між обома народами.

Защита „Русинів“ Totoiescul-a і Nichitovici-a Patri-єю випала так, що просто годить ся з нами, що то перевертні як Німці Герольд, Рітер, Енгель або Чехи Хлюменський, Кшеник, бо прийшовши до „волоскої“ диєцезії, мусіли в тім морі потонути як і прочі Русини; до сего порівняння замітимо: Де купому до заяцї і чому Patria vice versa опирає ся так завзято против „потонення“ румунізаторів в рускім морі? При тім сконстатовано факт, що Русинів в волоских сторонах нема, і тому не маєте права, коли ще колись против нашої волї післано би румунізатора на руску посаду, вказувати на то, що не народність а відповідність кандидата були міродайними.

Що до о. Бриндзана, то пригадайте собі депутації волоскі до консисторії з напором, аби віддати сего „рутенізатора“.

Не лиш Дашкевич і Воробкевич перетерпіли всілякі секатури, але і

Д. Дробощ, Кавтиш, Кибидевич, Маковевич, Миятич, Никорович etc. за свою рускість і то так від товарішів, як і від ректора Топали. Коли Евг. Воробкевича задля „соціального поведення“ зневажувано, то чому-ж до сего не прилучували ся і Русини? А пок. Дашкевича за що заарештував Топала? За gazete, corespondente nihiliste din Rusia? Ні, отче Ц., за Illustr. Chronik d. Zeit, котру витягнув ректор з его кишені і тим засоромив Ореста Длужанського, що доніс о тім, і себе самого. Русин-народовець Дашкевич і — російські кореспонденти! От аби щось ніби то сказати... Дотично „ucigaşul“, то припінить собі, отче Ц. на Ваш побут в Сучаві і на випадок „pentru care lesne putea ajunge in criminal“ (за котрий легко міг попасти в кримінал), і полишить другим моралізувати ex cathedra.

Ілясевичови і Коморошанови заборонив Могаріу бути Русинами тому, „що належали відай до партії др. Стоцького“. Тоді репрезентував Русинів, як звісно, правосл. ексарх Продай і ним ведена „Р. Бесіда“, але Морареві се вистарчало, бо то були не волоскі люди і товариства.

Відтак питає Patria „de unde se Ve ice Metropolitul şi consistorul preoţi ruşi? Poate din Galiţia?“ На се легка рада: Відти, відки брала preoţi români. Система, любко, принесла гіперпродукцію Berariu-ів, нова система, на котру заносить ся, принесе потрібну кількість Еремівичів. Remedur, cusoно, vai remedur!

Діяльність Zăhărescul-a, Volcinschi-ого, Tarnavski-ого, Номіус-и, Nichitovici-a з Іванківців, Тор-и, котрих ми навели як примірних румунізаторів, боронить Patria тим, що перший н. пр. вимурував собі в Комарівцях дім парохіальний, що два другі запровадили против руских читалень в своїх парохіях читальні московські, що на похороні Номіус-и казав двірник Снятинчук, що сей о. був „păstor bun şi bland“, що Nichitovici рекомендував себе, будучи в Петербурзі „руській ексарх“ і що 144 родини рускі з Канади жадають собі „romanisatorul-a“ Тор-у. Се посліднє найліпше ілюструє гіперпродукцію румунізаторів, а точкою вихідною буває звичайно вивандровуване у вільні і просторі краї, на що не ми, а самі Американці вказують. Дальше каже Patria: „Жадаєте, щоби сьвященники-Волохи пропитували ідеї др. Стоцького в рускім народі. Чому сего не чинить Русини: Андрійчук, Велигорський, Хариневич, Козак etc.?”

На се от що: Ідеї др. Стоцького то руска національна програма, істнує сотою літ, а вп. др. Стоцький виконує лиш при співучасті потужної сили інтелігентних Русинів визначно і щиро програму. Що кілька сьвященників рускої народ-

ности, наведених Patri-єю, ще не спромогли висвободити ся від вузького провінціалізму і прилучити ся до реальної праці сьвітлої домої братні, то ще не докажує, щоби та програма була хибна, незаконна або навіть обскурна.

І Ви маєте доволі полови і куколю (може більше як ми) і у Вас є приклонники „дакорумунських ідей“, приклонники і противники Pumnul-a, Bumbac-a, Sbier-и Moga-гі-я, Гакмана, Barici-a і кревоугожденія; не зависить і у Вас певний ідеал від спосібности, зарозумілости, тупоумности, комодности, родинних звязей, страху Юдейського і т. д.

Партії — то справи домашні, котрі ми маємо залагоджувати між собою; ніколи не признамо сего права противникам обох партій — румунізаторам.

Ще називає нас сусопа радикалами і запевняє, що коли дібемо ся руских сьвященників, ті будуть нас гонити, як то видимо в Галичині. Є тут логіка в тім, що ми, борючи ся о придбане сьвященників, є зарозом радикалами, котрі — звісно — противники духовенства? Не розумійше признати отверто, що ми націоналі і то оглядні і справедливі? Наконєць, як то зовсім на місці, замурикала Patria волоску дойну, та таку тужливу, що і сам Іван Страшний сим разом перехрестив би ся. „Poate se vină timpul, unde noi Romanii vom cere despărţirea noastră de fraţii poştri „руські“, dara atunci: Проч від релігійного фонду! (може прийде час, коли ми Волохи зажадаємо розділу нашого від руских братів, але тоді: Проч від рел. фонду!)

Пітїя, що правда, страшно патетично прорекла, але те, що вона сказала, нам від давна звістне, себ то, що Patri-ї і єї пупілям-румунізаторам не розходять ся о православну віру, а тільки о православний фонд релігійний, знаємо давно, що ви тільки „Bekenner des gt. ot. Religionsfondes.“

Православний.

До громад:

Ростоки, Підзахарич, Виженка, Рівня, Вижиця, Черногузи, Існас, Мілїв, Банилів руский, Банилів-Слободзія, Вапківці н. Ч., Чарторія, Барбівці і Неполоківці!

Сегорічний сойм скликаний на 25. лютого. Час би, щоби сі над Черемошом положені громади удали ся до сойму з прозьбами о врегулюванє Черемошу.

Передатмного року (1897) рішив сойм регуляцію ріки Молдави за допомогою держави, релігійного фонду православно і інших чинників. Ся регуляція буде коштувати 964.021 зр. отже близько один мільон левів. Сі великі гроші зароблять головою люда, що мешкають понад рікою Молдавою. Таким чином буде тим людям недіш забезне-

чений ґрунт тими грішми, але ще вплине та сума заробком у їх кишеню.

Не можна сказати, щоби регуляція Молдави не була пильна і потрібна справа, але мусить також кожний potwierdити, що регуляція Прута і Черемоша ще конечнійша і важнійша робота. Молдава плине горами, а Прут і низша часть Черемоша найпліднішими ширинами. Молдава рве склади, ялиці і смереки, а Прут і Черемош спустошить рік річно що найліпшу орну землю і дороги засіви хліба!

Чому-ж розпочала ся регуляція рік від гірської ріки Молдави, а не від найважнійших рік Прута і Черемоша? Чому взагалі вкладає край найбільше гроший у полудневу часть краю, а як найменше тут, де є найгустійше населене, то-ж і найбільше впливає податкового гроша?

Може й тому, що там села волоскі, а тут рускі, що в соймі до тепер верховодили волоскі пани, котрим руска часть краю недуже принадала до серця. А може й тому, що громади рускі не домагали ся нічого, на всякі кривди мовчали.

То-ж спробуймо раз і наш голос піднести і наші потреби заявити! Може се і вдасть ся тепер у соймі, де волоским панам троха урвалося. Незавадило-б і над Черемошом розсіпати кільканайцять сот тисяч на роботу між нарід і предорогі ґрунта хоронити від спустошень водою.

Нехай лиш повисше названі села вишлють петиції до сойму о регуляцію Черемоша, а успіх з того може бути. Петиція така навіть штемпля не коштує, а писанини також не багато. Написати лиш, що рік річні спустошені найдорожших ґрунтів Черемошом загально знані, що Черемош жене тисячі силів, та що громади самі не в силі уреґулювати ріку то най звольте сойм починити все те, що регуляція Черемоша вимагає.

Петиції писати по руски і вислати на руки руских послів.

Галицькі вибори з 1897. року.

Накладом руского комітету виборчого появилася в Відні більша, обіймаюча пару соток сторін книжка з наголовком: Вибори до ради державної в східній Галичині в 1897 р.

На вступі висказує галицько-руський виборчий комітет, що вже вибори до галицького сойму з р. 1895. звернули на себе загальну увагу ізза надужити правительственных властей. Тоді то удала ся до Відня чисельна депутація Русинів, щоби зложити свої жалі і кривди у стіп трону. Рівночасно зазначив ся між руским населенем в Галичині еміграційний рух в таких розмірах, що власти були змушені ужити в тій справі свої інтервенції.

Вибори до ради державної в 1897 р. виявили перед сьвітом розпачливу борбу Русинів проти польским гнобителям.

Борба та — стоїть в книжці — то борба двох народів, двох племен, що є найчисельнішими між Славянами. Один нарід спокійний, лагідний, хоче тільки забезпечити собі народне жите-буте, та культур-

ний розвій на питомій, рідній ниві, підчас коли другий гордий, повний претенсій, та жадний влади і пановання над другими.

Є то борба за волю против гнету, за рівність против переваги панів, за самостійний культурний і народний розвій проти винародовлювання, борба демократів з аристократами, упосліджених з упривілюваними, борба хлопів і робітників з властителями більших посіlostей, а вкінці боротьба національної церкви з римсько-польським клерикалізмом.

Наколи галицькі Поляки, що мають тепер в руках краєву управу, чванять ся, що більше дають галицьким Русинам, чим самі мають в Росії або в східних Прусах, то лише доказує, до якого то степені безличності дійшли вже Поляки і як велика є у них жадоба панувати, у тих самих Поляків, що — як доказує історія і послідні події в Галичині — не вміють навіть в власнім краю самостійно рядити. До тої борби з Русинами покликали галицькі Поляки навіть таких людей, що є правдивою запорою єуспільності.

Дальше доказує ся в тій книжці, що поділ мандатів посольських так до союму як і до ради державної є неможливий. Русинів упосліджено зовсім. На 183.000 Русинів припадає тільки один посол, підчас коли вже 74.000 Поляків вибирає одного посла. З того виходить, що число руских послів повинно бути яких 70% більше, як дійсно є.

Послідний спис населеня в Галичині виказує, що взагалі жие там несповна 3 міліони Русинів, а 3 і пів міліона Поляків разом з жидами. Відчисливши тих 600.000 життів, побачимо, що число Русинів і Поляків є майже рівне. Не завадять згадати ще і то, що при посліднім списуваню населеня, списували урядники, в значно переважній часті Поляки і то списували так, що майже всіх Русинів римокатолицкого віроісповідання зачислили до Поляків, хотий того рода Поляки, не вміють майже слова по польськи заговорити.

На конець обговорює ся в згаданій книжці подрібно перебіг виборів до ради державної, а передовсім в повіті турецьким, золочівським, долиньським, борщівським, дрогобицьким, стрийським і в інших. Також наведені там всі інтерпеляції і бесіди руских послів в радї державній і в галицьким соймі, як і зміст меморіялу, що вислали галицькі Русини до цїсара 4-го серпня 1898 року.

Про ту книжку заговорили майже всі галицькі польські газети в особних статях як „Słowo polskie“ „Dziennik polski“ і інші, як також і німецькі віденські, та провінційональні часописи.

Вісти політичні.

В найновіших енуціях коха польського і молодческого клубу заходять разячі засадничі різниці, котрі доведені до послідних конвенцій мусіли-б розлучити тих двох парламентарних побратимів. Nowa Reforma, порівнюючи комунікат парламентарної комісії кола польського з маніфестом Молодо-Чехів, пише:

„Коло польське стануло на конституційнім ґрунті і застергло ся против всяких експериментів на підставі § 14-го, бо в абсолютничій системі добуває нещасте краю. Комунікат домагав ся також з натиском злагодження національних спорів і повороту до нормальної парламентарної діяльності і правильного конституційного життя. Чехи вступили в своїм маніфесті на иньшу дорогу. Они виступили з твердженням, що спосібність парламенту до акцій стала неможливою. Любичною конвенцією такого розумованя не може бути нічо иньшого, як державний атентат, окройоване нової конституції, як се предложив недавно др. Крамарж. В тій дісгармонії між поглядами молодческого клубу і кола польського добуваємо велике небезпеченство для нас і для більшости. Научені сумним досвідом не можемо випалюватись до нової, незнаої конституції, котру німецька бюрократія без нас — для нас зрєдає. Словінці також не годять ся з тими плянами молодческих політиків, бо через перенесене точки тяжєсти до соймів улягли би перевазі Італійців і Німців. Більшість, котра в справі розширення автономії є впрочім солідарна, як раз не посідає ясно сформулованої, потребам всіх інтересованих партій відпovídаної програми. Се іменно є в теперішнім часі великим небезпеченством для сполучених партій.“

Slovenski Narod, обговорюючи маніфест молодческих послів, пише, що все те звучить як ультімат до міродатних кругів. Словінський денник звизає Молодо-Чехів, щоби они в справі угоди з Німцями уступали до крайних границь.

В стрийських соймо-вих кругах велике невдоволене викликала вість, що правительство наміряє відложити скликанє сойму аж на час по Великодних святах. З огляду на се, що таке опізнєне не дасть ся виправдати ніякими възглядами локальної натури, толкують собі сей крок правительства в той спосіб, що оно на случай, як би чеський сойм не міг бути скликаний рівночасно з иньшими соймами, не буде потребувало силувати ся на поданє причин, чому спеціально чеський сойм не скликаний.

Будапештєнські денники заповідують майже одноголосно, що тими днями западе остаточно децизія в справі полагодження угорского переселєня. В кругах політичних панує така невність в тім згляді, що покликано телеграфічно до Будапешту тих послів ліберального стороництва, котрі перебувають на провінції. Має відбутися конференція, на котрій послі дізнають ся про остаточно уложені услівя згоди. В який спосіб прийде до полагоди переселєня, не знати ще нічого рішучого. Все залежить від тих ухвал, які запали на коронній радї угорській у Відні, яка відбула ся під проводом монарха з міністром Банфім, Феєрваром, Люкачем і Шехенім. Банфі і прочі міністри вернули до Будапешту.

На Креті проявляє ся сильна агітація против проєкту організаційного статуту, уложеного під

проводом кн. Юрія. Закидають князєви, що стремить до сконцентрованя цїлої влади в своїх руках, а особливо супротивляють ся наложєню високої, денникарської кавції. Після згаданого статуту Крета по мисли ухвали чотирох інтервенційних держав одержує автономічне правительство. Оборону краю і удержанє порядку поручає ся корпусови жандармерії і муніципальної сторожи. Всі віроісповіданя суть рівноуправлені і мають бути однако шановані. Урядовою мовою є мова грецька. Всі публичні функції суть однако доступні для кожного Крєтенця відпovídно до его спосібностей і моральної вартости. В руці кн. Юрія спочиває виконуюча власть при співучасті відпвідних радників. Палату послів, котра має збирати ся що два роки, становлять послі вибрані населєнем і 10 мужів довіря іменованих начальним комісарем. Комісарєви будє в перших двох літах прислугувати праву установленя законів потрібних в судівничій, адміністративній, фінансовій і військовій області і заряджєня публичних робіт.

Сенат американської Унії ухвалив 26 голосами против 22 резолюцію, в котрій зазначено, що заключєне мирового догвора з Іспанією не мало на цїлі наділити населєне Філіппінських островів американським горожаньством, або узнати Філіппіни інтегруальною частию Унії. Америка наміряє лише зорганізувати адміністрацію на островах, котра би відповіла відносинам і бажаням населєня, а в відпвідній хвили розпорядити островами так, як того будуть вимагати інтереси Америки а добро населєня Філіппін.

Смерть президента французкої республіки.

Президент французкої республіки Фелікс Фор помер передвчєра о год. 10 вечєром в наслідок удару апоплексії. О год. 6. вечєром працював президент у своїм кабінєті, коли нагле зробило ся ему слабо і він покликав свого секретаря Легала. Сей уділив ему першої помочи і після за лікарем. Мимо сейчасової, лікарської помочи президент стратив притомність вже коло 8. год. вечєром, а о год. 10. помер в окруженю родини.

Жалобну вість закомуніковано зараз таки обом президентам палат і міністрам та повідомлено телеграфічно префектів і підпрефектів, щоби публично оповістили нещастє, яке діткнуло французку республіку. В Парижі рознесла ся вість про смерть президента доперва по півночі, після представлєнь в театрах. На улицах не видко зміни, всюди панував спокій, лиш на елизейській площі зібрали ся товпи публіки.

Франц Фелікс Фор уродив ся в Парижі 30. січня 1841 року, числив отже 58 літ життя. Якийсь час був президентом торговельної палати в Гаврі, а підчас французко-німецької війни 1870 і 1871 року був шефом батальону рухомої гвардії. Відтак виступив на політичну арену під республіканським стягом. В році 1881 вибрали его послом з Гавру і в тім самім році він став секретарем при міністерстві торговлі і колоній в кабінєті Гамбетта. Се становище покинув по році, а відтак від року 1883 займав его знов через два роки. При виборах в р. 1885 вибрано Фор послом з департаменту Севани і по третій раз він займає посаду секретаря колоній в кабінєті Тіларда. Відтак в р. 1889 вибрано другим раз послом

з Гавру, а по уступленю президента Перієра, котрий по замордованю Карнота станув був на цїлі республіки, Фелікса Фор наділено сям найвищим достоїнством в 17. січня 1895 р. на час до р. 1902. Так отже смерть заскочила его в 5. році его урядованя.

Наглу кінчину президента в часі найбільшого розєстрою республіки треба уважати великим нещастєм для Франції і небезпеченством для єї республіканьского устрою.

Кажуть, що конгрєс для вибору нового президента збере ся в як найкоротшій часі, а кандидатом вказують президента кабінєту, Діні-а, а також Любєта, Меліна і Дешанєля.

НОВИНКИ.

Чернівці, 18-го лютого 1899.

Іменованє. Міністер просвіти іменував Франца Папана, сунєнта при тутешній вишій гімназії, провізоричним учителем при гімназії в Радівцях.

Площа і памятник Тараса Шевченка. Товариство ім. Шевченка внесло на днях до ради міської у Львові просьбу, щоби площа перед камєницями сего товариства при ул. Чарнецького носила назву пл. імени Шевченка і щоби на ній вільно було поставити памятник нашого найбільшого поєта.

Мало що не катастрофа. На залізничім шляху Станіславів-Яєнь (Корєшєвє) між Микуличинам а Тартаровом стоїть незабезпечєна гора, з котрої величєзні камєні усуваючи ся, падають на залізничий шлях і можуть довго викликати катастрофу. Отже дня 11. с. м. коли ранішній поїзд біг в цїлім розгоні, поспіло ся з гори камєні і завалило шини. На щастє побачив то будник і не надумуючись, кинув ся до шин та з нараженєм власного життя — бо машина мало его не розїхала — заложив на шинах канєлі. Мишлявєт з трудом адержав машину лєдзи о 2 метри від куни каміня. Зараз взято ся до усуваня перешкоди, при чім помагали також подорожні і поїзд з двогодинним опізнєнем прийшов до Микуличина.

Залізничий пташок. На Угорщині арєштувала поліція якогось Матєя Енгля, бувшого магіка, котрий обрав собі в послідних часах за фах — витягати подорожним на залізницях з кишєнь пуларєси. Недавно усмотрив собі Енгєль одного грошевитого панка і всїа за ним до посліднього поїзду, що їхав в Будапєшту до Відня. В дорозі навизав з своїм товаришем подорожи оживлену розмову о авєстро-угорській угоді і серед подїтичного запалу витягнув ему з кишєні пуларєс. Нещастє чи щастє хотїло, що набитий грїшми пуларєс упав на помїст. Але се не збилє проворного злодїя з пантелику; він підїє сейчас свою добичу і віддаючи єї властїгєлові, відозвав ся з усміхом: „Винав вам з кишєні пуларєс.“ Але властїтель пуларєса зрозумїв в одній хвили цїлу штучку і відповїв холодно: „Перепрашаю, ви менї его витягнули з кишєні і пустили на помїст.“ На найближшій станції велїв властїтель пуларєса Матєя Енгля арєштувати.

Смерть на амбонї. В Мієлєц на Моравах парох Леопольд Балмєль наголосив минулої недїлі в кєстєді перед численно зібраними вірними проповідь, а коли скінчив, по слові „амїн“ упав ражений апоплексичним ударом. Его вилєсєно сейчас з кєстєла до дому, де по кількох годинах закінчив жите.

Удав ся син в батька. Арєстований огоді в Будапєшті Юлій Кєшєвський є сином звїсного дєржавлягє Чєслава. Давнішє служив яко офіцер при уланах, але набрав тїлькє довєчє, що мусєв з війска уступити. Тодї зачав на всїх сторони цускати в обїг фальшиві вексї, заомотрені підроблєними підписами діда, вїтїа, матери і брата. Есконтував їх в Будапєшті і в салицких єї. дїах угорєцх банків і то на значїтшї

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
Сталі найдешевші ціни.

Великий склад дорожочїностей, біжутєрії, товарів зі срібла і годинників. Подарки вєсїяного рода як найбільшє виконані на вєсїля, рїздвяні свята і новий рік.

суми. Тепер надходять накази заплати з усіх сторін Угорщини до родини Кешковських в Кракові.

Толстой о юліанському календарі. Знаменитий російський мислитель гр. Лев Толстой помістив в "Новім Времени" статтю в справі помилки в календарі т. зв. старого стилю або юліанським, яка поновляла ся в Росії постійно. Росія розпочинає 20-ий рік не дня 1-го січня 1901 р., але 13-го січня тогож року, то значить розпочинає нове століття неприемною помилкою. Календар юліанський в порівнянні до астрономічного спізнає ся заведно що 128 літ о одну добу. В західній Європі і Америці ця помилка направлено вже давно і прийнято календар григоріанський. Для чого ж і в Росії не заведено сего лішого календаря? Чому нове століття має зачинати ся помилкою? Преп'ять чи скорше чи пізніше ту помилку направити треба. Чим довше триває сей стан, тим ся помилка стає більшою і тим тяжше буде її усунути. Зрівняне календаря юліанського з григоріанським є конче: оно сполучить Росію з цілим цивілізованим світом. Не можна чекати, бо пізніше Росія буде спізнена в численю часу о місяць, рік і т. д. Годило-б ся користати з кінцем століття і направити вже раз сю нерозумну помилку.

У Відни помер Алекс. Позоній, найславніший збирач автографів з цілого світа. В своїм життю зібрав він рукописи найславніших людей, як Шілера, Гете, Бетовена, Лютра, Вагнера і н., а також много рукописей гебрейських. Збірку сесю оцінюють на 400.000 зр. вартости. Позоній не уважав себе за власителя своєї колекції, лиш за упорядкователя, а на дверях свого музею умістив напис: "Populi mundi" (народом світа), признаючи тим свою колекцію за власність всіх народів світа.

Товариство приятелів мира. Після офіційальної ініціативи російського правительства в справі розоруження народів Європи і прихильних до тої справи голосів російської преси, зачинає ся в Росії проявляти організаційний рух між самою-ж суспільністю з цілями підпирання справи світового мира. "Одеськія Новости" доносять, що там закладає ся "Російське товариство приятелів мира", до которого зготовив статуту І. А. Новиков і станув на чолі тої нової організації. Завданням сего товариства буде ширити погляди між суспільністю, що міжнародні квестії і спори можуть полагоджувати ся без проливу крови, через роз'ясний суд і що федеративний союз держав є можливий і потрібний. Щоби досягнути намірену ціль, товариство буде уряджувати звичайні і надзвичайні збори своїх членів. На тих зборах будуть відбувати ся вистави і справозданя, вечірні музикальні, літературні і драматичні з тенденцією, або для підпирання цілий товариства. Товариство буде видавати протоколи засідань, справозданя і праці на підставі загальних принципів пензури, заложити відповідну своїй цілі бібліотеку і архів, буде назначувати грошові і інші нагороди за опрацьоване визначених товариством тем і квестій, а на решті шукати зносин з другими товариствами і поодинокими личностями, що можуть бути помічними в досягненню наміреної цілі товариства. Членами товариства можуть бути особи обох родів, без ріжниць стану і віроісповіданя. Члени ділять ся на почесних і дійсних. Почесними членами вибирає товариство особи, що віддали товариству якісь значні прислуги, або визначили ся працею на полі світового примирення народів. На дійсних членів приміряє товариство тих людей, що хотять віддати прислуги новому товариству і его ідей. Почесні члени не платять жадних вкладок, дійсні члени по 5 рублів річно, або однаразово 100 рублів. — Такий проект статуту предложити ся міністерству до затвердження.

На "Народний Дім" зложили: о. С. за два бльок 10 зр., п. Викорович з Кішмана за бльок 5 зр., п. Бахніцький з Лужан за бльок 5 зр., п. Тодор Стефук з Хлівиць 50 зр., п. Марія Боюклі 2 зр.; з розпроданих 100 карт коросп. 3 зр.

20 зр., п. Спірідон Луцьк з Рус-Молдавиць 3 зр., п. Леонтий Павлюк на книжочку 10 зр., на котрі зложились: Малайтинці: Секретар Михайло Кульчицький 50 зр., Вдова по учителю Доміцелі Омельська 1 зр., Обшара двірська Малайтинці 1 зр., Партеній Маркович 10 зр., Вдова Аніція Семенюк 10 зр., Павло Чернолицкий 1 зр. — Ставчани: Маотей Руснак 1 зр., Петро Паламарик двірник 50 зр. — Хлівиці: Стефан Великоголова двірник 10 зр., Стефан Кривчук 5 зр., Кость Стефук 10 зр., Михайло Клодницький 10 зр., Зойка Романюк вдова 5 зр., Михайло Гриник Петрів 5 зр., Іван Кущирук 10 зр., Михайло Деничук 10 зр., Катріна Андрійчук вдова 10 зр., Отець Тит Тиміньський 50 зр., Федір Чернецький уч. 25 зр., Гафіца Катеринюк 10 зр., Ініфаній Гриник 10 зр., Танаско Кравчук 10 зр., Ілія Марчук 10 зр., Дьордій Кантимир 20 зр., Григорій Проданюк 10 зр., Тодир Гайворона 5 зр., Іван Марчук 5 зр., Тимофій Катеринюк 50 зр., Дьордій Стефук 10 зр., Василь Помтар півень церк. 10 зр., Маотей Гриник 10 зр. — Гаврилівці: Іван Маланчук 5 зр., Ілія Волощук 5 зр., Андрій Ключка 3 зр., Василь Балаюк 5 зр., Василь Ключка 5 зр., Семен Ткачук 5 зр., Родина Готшліт 60 зр., Донізія Сорохан 10 зр., Герш Лейба Зельман 10 зр., Іван Манчук 5 зр., Стефан Гайко 5 зр., Митро Слюсарюк 10 зр., Василь Москалик 50 зр., Василь Приєвко 10 зр., Юрій Аноч уч. 50 зр., Яків Ткачук 14 зр., Олекса Бліда 10 зр., Николай Бабюк 10 зр., Андрій Майдюк 10 зр., Іван Галатюк 10 зр., Іван Маланчук 5 зр., Василь Москалик (другий) 3 зр., Андрій Динешук 5 зр., Дьордій Бойчук 5 зр. — Шипківці: Дьордій Григірчик 10 зр., Дьордій Гавдун 10 зр., двірник Стефан Шупеня 15 зр., Олекса Рихло 10 зр., — Южичі: Отець Бурак 30 зр., Леонтий Павлюк збирач. — Членську вкладку зложив п. Дмитро Павнел з Валяви 50 зр.

НАУКА, ЛІТЕРАТУРА І ШТУКА.

Літературно - наукового Вістника книжка друга за місяць лютий 1899 року містить в собі: *Блудний син*, оповідане Гната Хоткевича. — *З поезій Лесі Українки*: І. На помини, II. У пустині, III. Весна зимова. — *Легальний до двох душ*, оповідане Василя Кравченка. — *Два малюнки*, Надії К. Кибальчич. I. Місячне сяєво і II. У дні. — *Ворог народа*, драма в п'ятих діях Генерію Ібзена (акти I — III). Переклав Ю. Кміт. — *Із оповідаць Осці*: I. Падучі зорі, II. Іронія, III. Жстокість. — *Життя Євгена Гребінки*, написав Грицько Коваленко. — *З російської України* — Spectator-a. — *Листи з над Полтви* — Observer-a. — *Юрій Брандес* (з портретом) — Івана Франка. — *Іван Пилипович Халічевський* (посмертна згадка) — Сергія Євремова; — Хроніка і бібліографія.

Український театр.

(Генезис українського театру. — Сучасні українські трупи. — Український репертуар. — Становище українського театру з юридичного погляду. — Хви українського театру. — Відносини російських артистів до українського театру. — Взаємні відносини українських труп і артистів).

У всі часи, у всіх націй театр мав і має велике моральне і суспільне значіння. Театр — се найкрасша суспільна школа, або як писав Шілер — "се провід, яким летить ся безпосередно в народні маси все, що виробляють наука і знаня". Чим більше яскрава епоха, чим сильніший і більший розмах національного життя, тим більше є материялу для драматичної творчости. Театр повинен бути найвизначнішим відлукотом чуття, ідей і замірів, що саме хвилюють у свій час суспільність і разом з тим — в особі найкрасших репрезентантів своїх — мусить бути найкрасшим виразом самосвідомости нації у давний час. Тим більше треба вимагати сего від українського театру, що є тепер у нас

на Україні майже єдиною культурно-суспільною силою, що репрезентує наше національне життя.

Чи-ж відповідає сям вимогам наш український театр.

Театр, як і інші прояви культурного життя в теперішній Росії, повстав з України. Жерело його у Київ. Перші елементи театру тут мали реальний характер. У першій половині 17 віку, за митрополита Пова Борецького, появили ся у Києві т. зв. пасії, що стали прототипом шкільної драми. Надто сухий тон та через мірне моралізованне сих драматичних творів потрох розважались ся інтермедіями та інтерлюдіями ("междуброшенная забавная игра"), які прийняли опісля характер самостійних драматичних творів. Інтермедії вперше дали право горожанства на сцені і українській народній мові, і всім найбільше некучим замірз тогочасного народного життя. Найбільш характерним і першим зразком цілком народнього драматичного утвору були інтермедії вставлені в польську драму "Трагедія або образ смерті" Гаватовича, поставлену р. 1619 у Камянці на ярмарку для народа. Але, на жаль, нормального розвитку сего роду національної літератури не сприяли тогочасні політичні обставини життя і народня українська драма у чистому вигляді не дійшла тоді до того високого ступіня, до якого вона безперечно дійшла би при інших умовах. Та все-ж народний елемент драми не перервав ся зовсім і туляв ся по части в т. зв. різдвяній комедії та вертепні. Автори сих пєс звичайно не дуже поважали ненатуральні шкільні приєми; розмови дієвих осіб в сніх пєсах відрізняли ся від звичайних розмов хіба одним віршованим складом. От як, напр., розмовляють пастухи з Богородицею:

Отсе-ж і ми, паниченьку, до ва-
[той-ж моєї],
Як сам бачиш, Грицько з Грицьком,
[припхали ся в гості].
Ось і ягня Вам принесли із сіль-
[ського стада].
І нехай буде здорова вся наша
[громада].

Дієві особи — Запорожець, пан, піп, жид та інші персонажі тогочасної дійсної історичної трагедії. Сама шкільна наука ствердила за сими комедіями українську мову. Відомий архієп. Ю. Кониський каже у своїй підручнику піїтики, що комедії мусять писати ся "словами шуточними, низкими, обыкновенными, а не; словом простым, деревенским, мужицким". В такому напрямі написали цілу низку вертепних комедій Кониський, Лаврентій Горка, Довгалевський, Прокопович та інші. Але й тут через ті-ж самі політичні обставини народний елемент не мав повного і широкого простору для свого розвитку. Петрови І. дуже не подобалась народня окраска вертепної комедії; вона наводила слухачів на такі думки що до нових крутих розпорядків, які не зовсім відповідали інтересам реформатора. Се дуже сиринило під'упаду вертепної комедії, вигонюючи з неї живий народний елемент. Про те вертепні держали ся на Україні, хоч з дебільшого в мізерному вигляді, дуже довго. Вони виставлялись в Київських балаганах ще в 60 рр. сего століття.

Таким чином, український народний театр — в спеціальному значінню — мусів перервати ся через цілком сторонні причини, хоч мав усї внутрішні засоби для свого життя, розвитку і безперечно великої будучини...

Але одночасно з тим, коли народний театр, так би сказати, умирав наглою смертю, в історії українського театру починала ся нова доба — доба артистичної української драми. Батьком нової української літератури — Іван Котляревський — був батьком і артистичної української драми. Їму належать — "Наталка Полтавка" і "Москаль Чаривник", дві пєси, що й до сего часу, у протязі майже 100 літ не сходять зі сцени. Ровесники "Наталки" та "Москаля", російські пєси, які не менш визначали ся артистичними достоїнствами та талановитістю, з давних-давен покинули

сцену, ставши здобутком лише підручників літератури. Причина такої живучости пєс Котляревського — не лишень у бідності нашого сьогочасного репертуару; вона лежить далеко глибше. Зовсім не бувши генієм і навіть не першорядним талантом, Котляревський глибоким національним чуттем своїм зумів уловити такі типічні риси свого народу, такі основні прикмети його національної вдачі і духового складу, які до сего часу б'ють з його пєс живим жерелом народньої душі і мусить на довго ще забезпечити їм успіх на сцені. Котляревський уловив глибоко народню течію, що так яскраво виявляла ся в народніх пєсах, які в его час доживали свій вік, і перший узав її в основу своїх пєс. У сему улові секрет живучости не тільки ще першого українського драматурга, але й усей взагалі української драми, що збудована на тій самій основі.

Перші кроки нової української драми, як і всякого нового діла, були досить млаві. Пєсами Котляревського, Квітки, Гоголя батька спершу обмежовувал ся увесь український репертуар опісля ще появили ся пєси Кухаренка та Костомарова. Тим то й не бачимо довгий час на Україні спеціальної української трупи. Українські пєси ставали ся приватними трупами заможних дідичів-аматорів театру, як напр. відомий Троциньський та Ширій, і польсько-російсько-українськими переїзжкими трупами. З останніх треба зазначити трупи Рикановського та Михайла Щепкина що досить постійно ставали українські пєси в Києві та по інших українських містах.

Загальна реакція, що настала зараз по ліберальному часі 60-их р. ледви чи не найдешукливіше відбила ся на українському національному руху. Доноси з двох боїв — квасно-патріотичного та польського, довели справу до краю. Все, що мало на собі ознаку українства, було засуджене на смерть. Театрови українському довело ся тут мабуть найтяжче. О скільки суворе було відношенне до всяких вистав українських, видно з того, що р. 1867 мійський Українці на превелику силу здобули дозвіл на український концерт... з французьким текстом пєсень. З 1872 р. атмосфера трохи прояснюєт ся. У Києві дозволено було давати українські спектаклі приватно. Починаєт ся театральний рух, душою якого були М. В. Лисенко та М. П. Старицький. Спектаклі ставили ся в помешканю родини Лигфорсів з діяльною участю двох сестер — Софії та Марії Лигфорс. У сей час між ними написані і поставлені були — оперета "Чорноморці" (за Кухаренком та опера "Різдвяна Ніч" (за Гоголем); лібрето написав д. Старицький, музику зложив д. Лисенко. Трупа аматорська сформувала ся о стільки стало, що р. 1874 вона давала вже прилюдні вистави в мійському театрі та в 1875 р. в біржовій салі. Тоді між ними ставили ся: "Як квібака та чарка", "За двома зайцями". "Не так склало ся, як ждало ся" та інші. Справа українського театру встигла о стільки скріпнути, що, здаєт ся, можна було й пророчити близьку ясну будучину. Але уваз з 16 мая 1876 р. перервав усю справу.

(Дальше буде.)

Телеграми "Буковини".

Відень 18. лютого. Нині рано о 9 годині померла архикнягиня Марія Імакулата.

Париж 18. лютого. Нині відбуде ся вибір президента республіки. В послідній хвили виринула кандидатура Меліна, Любета, Дешанеля, Дініа та Бріссона. Найімовірніше вижде Любет. — Похорон Фора відбуде ся вівторок.

Найдешевший вибір в товарах з хінського срібла з найславніших фабрик віденьських, берлінських і париских. — Під гарантією тривало посріблені гарнітури.

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
ЧЕМНА ОБСЛУГА

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Виходить раз на місяць предплата 3 кор.

Адреса:

„ДОБРА РАДА“, Чернівці — Біла.

Жадайте числа на показ!

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кожнім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могоару
з перших віденських і берлін-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всі річи входячі в той ґах з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві персейські зарукавки і шапки для панів і всякі модні смушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві персейські кучми і шапки для мужчин і інші смушкові товари, а також і шапки з сукна.

По зниженим цінам: Всякі зимові черевики для панів і панів і дітей. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, ланкерних і Шевгеах. Чоботи і сальонові черевики для панів, панів і дітей.

По зниженим цінам: Всякі вовняні товари: каттаники, сподії, панчохи, скарпінки, рукавички, камізелки.

По зниженим цінам: Хустки, шалі, камаші, огрівачі на руки і дитки, шапки вовняні.

Найліпші сорочки сальонові, ковнірики, маншети; хусточки шовкові, полохняні, батистові.

Капелюхи: плюшові, льодені, повестяні, тверді і м'які. Виключна продаж І. Генріха Іта, Відень, Антона Шіллера і синів, Грац, Борзаліно Джозеппе Фрателлі, Александрия. Кляки атласові і рипсові і циліндри найновіші і найкрасні.

Кальози і обув до снігу, найліпші з маркою „Австрия“ і Петербурскою.

Брошаві товари: Фабрикатні тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писани і гарнітури, столики сальонові, канделябри, аїхтарі, фігурки, по-
стації, караєки, вази, годинники, татарки на амети. рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (непечарки) для панів і панів. Коробки на рукавички, льорнетки, прав-
даві бурштинові цигарини від 1'60—15 зр. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і муніції.
Продаж найліпших револьверів і рушниць.

Товариство взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів і гаранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} год. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Поліси „Дністра“ приймає Банк кращий при пожитках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористніших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотарищенє зареєстрованє з обмеженою порукою, у ділях пожитки за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручателів, і приймає вкладки до опрощення по 4 1/2%.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 10 до 12 години рано.

Здає товариство „Рускої Ради“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северського

Хто хоче мати добру і дешеву
МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому з поважанєм

В. ДАНИЛЕВИЧ,

машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Дуже танє жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Головна ч. 13.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Г. Файлєс

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Пчоли

має на продаж

Іля Лакуста

учитель в Балківцях почта Гадік-
фальва. Близші відомости листовно.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходять в Чернівцях
що сороди, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петропавлівська ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламувати неопечатані
визначення від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерації
платні в Чернівцях.

Немезіс народної апостазії.

Недавно тому помер у Відні Іван Голубацький, довголітній редактор Вістника закарпатської держ., що увів був в своє видавництво і задержав через цілий час свого редагування „дикий язичик“, яким не говорить ніякий наріз на світі. З тої то нагоди поміщає „Русалка“ тану замітну статтю:

(К.) Будучий дієписець нашого культурного життя на Русі-Україні спинить ся певно на неодній неприродній появі, котрої не буде в силі виправдати прямим висновком з даних обставин питомих, наших внутрішніх, ані вислідом самої еволюції культурних змагань наших, лише хіба зможе їх висувати з чисто зовнішніх впливів, та в ряди годі пояснити їх хіба неблагородними прикметами одиниць з нідра нашого загалу.

Товчок і неначе привід до народної апостазії, що дала почин до цілої „общерусскої“ течії та „абеді-вительної“ проблеми в 1866 р., в котрій ще й до нині — на жаль — в нашій народній життєвості належить традиції та „історических начал“ наших московських перевертнів-абедівителів — розкрила що йно недавно оповіщена печаттю перепіска Лебединцева, обговорена широко і в московській навіть журналістиці.

Сьвіжо ще нам в тямці знаменита стаття нашого Осипа Маковей в „С. Петербурзьких Ведомостях“...

Що-ж виявилось наглядно тим товчком зійхав до абедівителів?

Ось що... Рубель, чи — сказати-б — насущний хліб!... Не ідея! Жадова мамони і наживи повела

многих із нашої інтелігенції за кордон, де ставали з „галицької сволючі“ — як їх звали Москалі — рускімі; той скверний мотив робив із многих тут дома „руських труженнікоф“ і патріотів твердого закала, він довів до проголошення не наукового, етнографічного, етноло-гічного і лінгвістичного абсурда: „адін народ, адін язык“.

Для дітописи нашої культури се зовсім не обістно. Но що-ж? Виправдати се можна все-ж таки подібними проявами і серед інших народів. Кождий має свої проблематичні екзистенції, як Німець каже: *dunkle Ehrenmänner*, ба і славні та хоробрі Геленці в старовину мали свого Ефіяльта...

Ті з наших, що брали, брали мовчки, а за те заслуговували ся голосно абедівителю, засівали мертвечиною сьвіжу і дородну, галицьку, народню ниву, з котрої інощо в прозимці стала була груба веретва снігу панщини і тьми кромішної... під спасенними лучами сонця свободи і національних відродін в пам'ятні 1848 році!

По хвилевій отямі 1848 року, коли то галицькі Русини, зібрані на „Головній, рускій Раді“ оголосили себе частию малоруского народу, окремою від московського і польського і зі самостійною, питоною мовою, відмінною від сусідніх двох славянських бесід, — вже невдовзі схилює розвій дальший сїй народної первісної програми і поступенно вилазить у проводирів з їх непорожнього міха... шильце: „Програма з 1866 р.“ — не Русинів, а Дідичкого помисл після поразки під Садовою.

Се було в народно-політичній згладі.

А в літературній, язиковій? І в тім напрямі схилено також.

Кличі незабутного Маркіяна Шашкевича прогомніли неначе безслідно.

Після його „Русалки Дністрової“ з 1837 р., сего галицького, літературного первісничка і по кількох річницях „Галицької Зорі“ чисто народною, рускою мовою — починаєсь і розвельможує ся паламарщина, сумішка: церковщини, русчини, російщини, польщини і Господь знає, яких язикових елементів.

Праця язикова на галицькій Русі звелась на безпуття.

Про се пишуть многі свої та чужі дієписці нашого письменства з відразою і глумом, а між ними виступає неутральним а вельми строгим судиєм тої доби безпуття Мих. Драгоманів у своїм: „Галицько-руським письменстві“.

Звідки взяв ся товчок і привід до такої прояви в тих двох напрямках: політичній і літературній, провідуюмо доперва із зносив Погосіна з визначними одиницями галицькими, а тепер Лебединцева перепіска прояснила всесторонню ту темну карту нашого культурного життя в Галичині з минулої вже доби; що нині підтримує „історическі начала“ і дальшу традицію тої центрифугальної сили, того об'єднательного сепаратизму, се вже зовсім ноторичне. Рентгенівський луч просвічує ту мниму опону „історических начал“, а там в основі сине цілим своїм блеском... не „русская ідея“... а русскої рубель!...

Не ідейність, а підлість зводить

нині, а по часті й перше, злих синів Руси до апостазії!...

Одначе в обороні безвинно пропащих сльдує тут з притиском піднести, що ті, що брали, брали нишком та ховали в той великий, не-наситний, ба й діравий міх, звідки сторчало лише то вельми страшне пило, котрим шпали они Люкхенівим мерзким способом у серці Неньки Руси-України... „Падлеци!“ шептали певно з відразою і самі Москалі-рубледави на тих проститутив народної ідеї... „Ренегати-перевертні!“ залунали на них з гурту усіх щирих Русинів-Українців... „Наймити нікчемні“ додає вселюдна опінія, що викрила вже тої мотив, то браскуче жерело їх „убежденій“ або радше обіжденій (від їсти)...

Як було-ж тоді, коли сей мотив не був ще звисний загалою, бо глибоко був захований в кармані наймлених труженників?...

(Комаєть буде.)

Політичні замітки.

Новий президент Франції.

В суботу відбув ся вибір президента республіки. Зараз при першій голосованню президент сенату Любет одержав 483 голосів, а Мелін 273 голосів.

Збори конгресу в Варсалу були дуже оживлені, ба навіть бурливі, бо до окликів і взаємних закидів послів противників партій прилучила ся також публіка на галеріях. До Версалу зїхало ся величезне число публіки з Парижа; всі кавярні і гостинниці були переповнені від самого ранку, а на устах всіх чути

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРИ.

(Дальше.)

Лавра ходила що рана до городу, щоб принести собі шалів до зубів. Цьвітами вона не занімала ся, не було в неї поетичної вдачі.

Дрожачі каплі роси на листках розі, пестрі мотилі, одним словом все, що подобає ся сентиментальним людям, не робило на неї жадного вражіння.

Передовсім не терпіла плеканих по городах братів, вони все видавали ся їй карикатурами людського лиця...

Сего ранку висіла рожева мрака над городцем.

Лавра замітила, що тут нічч мильше і приємніше. Незвичайний запах ніс ся з цьвітів, братки не видавали ся їй нині карикатурами людей.

— Добрий день! А як спалось тіточко? — спитав Гуго, що також надійшов стежочкою.

— Дякую, добре, — була єї відповідь.

Гуго мав у великій мірі дар ставати ся довірочним. Він говорив з людьми, що їх бачив перший раз в житті, так свободно, як би вони були вже знайомі від многих літ. І так само поводив ся він з Лаврою. Слово „ти“ переходило гладко через его уста, а се якраз чарувало Лавру і страшило, если лиш ті два чувства не ходять разом в парі.

— Як же тіточко переживаєш час? Читаєш що?

— Часом, як дістану до рук яку повість.

— А поезію?

— Е! то... нудне! — відповіла поволи Лавра непевна вартости своєї гадки.

— Як що! От Байрон то певно не нудний. Маю один том его з собою, але і цілі сторониці на память знаю. То чудова поезія. Любов, заздрість, ненависть і месть переплітають ся тут у всіх красках.

Обоє сіли рівночасно на лавку.

Гуго говорив далі:

— А Праті? Що за великий поет. Так любі тони его ліри, а рівночасно так сильні. От хоть би приміром его Едменгарда.

І став декламувати сей твір, що бухав гарячим подувом полудня, вічною тугою за страченим раєм любови.

Лавра зложила руки на грудях і слухала; лице єї було бліде, очи жевріли. Зворушена, дрожачим голосом спитала:

— Маєш ту книжку тут?

— Ні! Але можу казати собі при-слати.

Він закримітив, яке зробив на ню вражіння тою поезією і глядів на ню. Чув, немов би між ними йшов електричний ток.

Сиділи обоє мовчки. Од'їз Лаври, біла і легка, з тонкими голубими пасками, як була їй до лица, до єї зросту і до великих чорних очей.

Її тонкі, але гарні руки, що на пів губили ся в коронки, притискала вона судорожно до грудий. Не глибоко вирізана сукня відкривала ший і часті гарно збудованих, артистичних плечей. Тяжка коса звисала на плечі в тьмі чорна, а на сонці блистала огнем.

В стані збирала ся сукня в сотки морщин, які придержувала разом голуба стяжка.

Краса Лаври, котрої цупінок розцвів ся так пізно, додав їй в лиці виразу якоїсь пияної гордості, що ще більше підносила єї красу. Пристрасть, що горіла в єї нутрі, додавала зновий дивного блеску. Довкола неї було щось, що була в силі звести чоловіка з розуму, треба лиш було одної искри. Чого-ж Гуго мовчав?

Нагле заклопотане опанувало також і его. Він мняв в руці голубу стяжку, що єї вітер кинув ему на коліна, і поволи, поволенки підніє очи, хотів глянути на неї і стрітив ся з єї поглядом.

Що за дивна таємниця серця! Его заклопотане зробило єї відважною.

Може читала в его очах, що він не знав що з собою почати і се додало їй сили. Женичину обезсилює лиш сумнів.

— Скажи мені правду, — сказала нараз сьміючи ся, щоби жартом замаскувати ту бурю, що шаліла в єї серці, — скажи мені правду, чи ти вже не загубив де твого серця.

— Як ти приходиш до сего запиту? — відповів Гуго зовсім поважно.

— Так мені здавало ся. Ти так дивно декламував ті стихи...

Він похитав головою і усміхнувся ся також.

— Зле ти вгадала, дорогенька тіточко!

І перестали про се говорити. Бесіда пішла на інші шляхи, вони стали розмовляти про зовсім байлужні річ, свободно, як старі добрі приятелі.

Від часу до часу брав він зовсім несвідомо ту голубу стяжку і пускав знов. Мняв єї в руках, а раз навіть підніє до губ.

Листе винограду, котрим поросла була альпана, хитало ся під подувом вітру, а на сукні Лаври грали ся на переміну тьні і сьвітло.

Гусіньниця впала на плече Гугонови. Лавра струтила єї, але зачепила рукою о вязану краватку. Краватка розвизала ся, а Лавра вязала єї на ново поволенки і старанно і чула его теплий віддих на своїм лиці.

Не закримітили навіть, як скоро минав час, якась незвичайна солодка розкіш придержувала їх до сїй лавки, хоть то була проста звичайна дошка прибита цьвоками до двох стовпків.

Вони гляділи на себе з усміхом, так як би то була невинна дитиняча забавка, але Лавра паленіла, а Гуго стискав губи.

* * *

Найпоетичнішою частиною тої любови було то, що вони собі її навіть не висказали.

Обоє піддали ся сему чарови, що їх обоїх пірвав, не розпитуючи, не надумуючи ся.

мена Меліна і Любета. Відтак розійшла ся поголоска, що Мелін заявив, що не прийме вибору на президента; надії прихильників Любета кріпляють. Невдовзі появилсь і і плякати з дотичною заявою Меліна.

О год. 1. відкрив збори конгресу Любет, як президент сенату. Їго привітали окликами на честь республіки, а монархісти відповіли псиканем і окликами против республіки і „панамістів“. Такий самий несупокій панував і при голосуванні. При букві Д. кликали імя Драйфуса і підношено оклики „проч з жидами“, на що республіканці відповідали „проч з монархістами“. Любета називано президентом „панамістів“ і „драйфусів“. Найзамітніше було те, що коли викликано імя Меліна, він вийшов на трибуну з отвертою карткою, на котрій видніло імя Любета і вкинув її до урни. Мимо того при оголошенні вислуду голосування показало ся, що Мелін одержав взагалю значне число голосів, а 59 голосів було розстрілених. По оголошенні доконаного вибору президента підносили ся оплески і крики против „панамістів“, доки не положено їм кінця закінчення конгресу. Любет не явив ся більше в сали, але в комнаті бюра конгресу приймав і тратувалі прихильників і приятелів.

Еміль Любет, ново вибраний президент французької республіки, уродив ся в Марсам дня 31-го грудня 1838 р. і по укінченні університетських студій та осягненні степені доктора прав, осів в Монтіффір. В р. 1876 виступив там перший раз як кандидат до палати послів і одержав 13.295 голосів. Відразу вступив до республіканської правниці і аж до тепер постійно займав гідність посольську зі свого округу. В р. 1885 вибрано его до сенату. Перший раз став міністром в кабінеті Тіларда, що тривав лише три місяці. В р. 1892 поручив ему тодішній президент утворити новий кабінет, в котрім він побіч провідництва обняв пізнійше теку заграничних діл. Однак на тім високім становищу Любет не удержав ся довго. Причиною того стала панам-

ска подія, в котрій він не допускав радикальних способів до розв'язання сеї замотаної справи і тим прищипив свій упадок. По смерті Лякура вибрали его президентом сенату і там він розвинув енергічну діяльність, особливо яко голова фінансової комісії.

Кажуть, що Любет свій вибір завдячує тій обставині, що зовсім не був вмішаний в справу Драйфуса, ані нігде не видав о ній свого осуду. Та мимо того противники ревізії процесу Драйфуса виступили дуже завзято против нового президента. Антиревізійністична праса закидує ему недостаток всяких здібностей і кваліфікацій для нового достоїнства та пригадує его давніше становище супротив панамського процесу. На бульварах розліплено антисемітські плякати, котрі по вичисленню всіх закидів против жидів і драйфусів, кінчать ся словами: лише армія може принести спасення і вбавити нас від жидів і зрадників. Декуди збирають ся громадки людей з окликами: Панама, Панама! Най живе армія!

Віденська праса висказує ся дуже симпатично про нового президента Франції, а також і берлінські днівники зазначають, що сеї вибір зможе усталити спокій у Франції. Всякі поважніші розрухи в виключені, бо бонапартисти не мають відваги до діла.

Положене на Угорщині.

На засіданні угорського сойму в суботу Банфі заявив, що правительство рішилось зголосити свою димісію і просив, щоб палата застановила свою діяльність доки король не порішить справи. Мадараш заявив, що палата приймає до відомости димісію міністерства і замкнув засідань. Вчора був Банфі на аудієнції у цесаря, котрий прийняв димісію кабінету. Безпосередньою причиною димісії Банфіого було се, що цесар не хотів згодити ся на розв'язання угорського сойму, вважаючи се в теперішніх відносинах за суперечне з законами. Первістно наміряв Банфі на свого

наслідника предложити цесареві міністра Люкача, але коли сей за ніяку ціну не хотів прийняти на себе місії утворення нового кабінету, Банфі поручив Феєрварого. Феєрвари з великим трудом дав ся наклонити до сеї місії, але з гори заявив, що вважає її за переходову і в уряді лишиться ся лиш так довго, доки в парламентарних відносинах не настане цілковитий спокій. Коли се стане ся, Феєрвари уступить. З нинішнього кабінету мають виступити Банфі, Люкач і Перчель, а прочі міністри перейдуть правдоподібно до нового кабінету. Перчель дешигровано на президента палати послів.

Сойм галицький.

Засідань галицького сойму відкрив позавчера маршалок краєвий згадкою про померлих послів Єнджейовича і Замойського. Відчитано відтак петиції і приступлено до дневного порядку. Краєвий маршалок завізав до того предсідателів поодиноких комісій, щоб безпременно забрались до позитивної праці. З сего і виходить, що засідання соймові не потребають довше як до лат. великодних свят. Пос. Цоль мотивував широко своє внесення в справі перетворення школи красних штур в Кракові на академію. Внесення се відослано до шкільної комісії. Пос. Яблонський мотивував внесення своє в справі відкриття женської семінарії учительської в Ряшеві. Внесення відослано до шкільної комісії. Пос. Среднявський мотивував своє внесення в справі винагород за підводи, давані громадами на желане ц. к. властей. Бесідник вважає дотеперішню винагороду (3 кр. від коня і кілометра) за малу і домагає ся або полекші сего тягару, або підвищення винагороди на подвійну суму. Внесення відослано до адміністраційної комісії. Потім слідували справоздання виділу краєвого з доповнюючих виборів послів з міста Білої, Нового Торгу і з більшої посілости округів виборчих Тарнова і Жовкви. Справоздання сї прийняв сойм без замітів до відомости. Вкінці сліду-

вали ще справоздання краєвого виділу з кількох дрібніших справ. На тім вичерпано дневний порядок. Під конець засідання заінтерпелював пос. Окуневський краєвого маршалка, що він доси зробив в справі львівської щадниці, як в часі поїздки своєї до Відня, так і тут в краю? длячого акція в тім напрямі веде ся так мляво? чи вкладки вкладників суть певні і чи потягнено винуватків до одвічальности? Маршалок відмовив відповіди на сю інтерпеляцію, мотивуючи відмову тим, що інтерпеляція повинна бути внесена на письмі, перед засіданням і підписана 15 послами. Пос. Окуневський жадав тепер пояснення на свої запитання від маршалка яко приватного чоловіка. На се відповів маршалок, що він яко приватний чоловік не відповідає прилюдно в соймі. На таку відповідь пос. Окуневський сказав голосно: „То так трактує ся публічний інтерес краю!“

Загальні збори тов. „Руска Школа“.

Скликані головним відділом, відбули ся 11-го н. с. лютого в Кіпмани в школі народній о 4-й годині по полудні. На зборах явилось около 60 учителів і кілька учительок, між ними заступники поодиноких філій товариства. Зібраних повитав голова товариства проф. Шпойпаровський, дякуючи їм за те, що прибули навіть з подальших сторін, щоб порадити ся в справах руского учительства і шкільництва на Буковині, чим дали доказ, як живо обходиться їх культурний розвиток руского народу на Буковині.

Голова висказує далі іменем виділу як і цілого учительства руского як найглубший жал з приводу смерті бл. п. Цесаревої Єлизавети, на що зібрані віддають честь її пам'яті повстанням з місць. В кінці згадує голова теплим словом і про смерть члена товариства п. учителя Бартошевського в Борівцях; і его пам'яті віддають збори честь повстанням з місць.

Першою точкою дневного порядку було перечитане і справджене протоколу з послідних загальних зборів; збори прийняли его без всякої зміни до відомости. По тім мало слідувати справозданню з діяльності товариства, як і справоздан-

Недосвідчений молодець і пристрастна жінка виходили з зовсім різних точок до тої самої цілі. Для Гугона була се забавка, для неї виповнене тих тужних бажань, що вже двацять літ містилися в її груді і лиш степенували ся судорогами і сльозами.

Що сильніше: чи пристрасть молодого жовніра, що вийшов перший раз до бою, чи пристрасть мореплавця, котрого корабель розбив ся і він пливає чи по верху води шукає дошки спасенія?

Може бути багато причин того, що чоловік опліне, але наслідки все бувають однакі.

В чотирнадцять день пізніше Гуго не живив слова „тїтко“; казав, що „Лавра“ то коротше.

Вони бачили ся цілий день, говорили годинами і час минав їм як у сні. Філософували, приводили собі на пам'ять давні вірші, — і Лавра брала також вже в тім участь.

Він поживав їй Байрона і вона не спала цілу ніч, а перечитала пару разів „Парізіну“.

Цілий час находила ся вона в стані подражнення, в екстазі, що забирала їй всі сили, а лиш коли не було Гугона, тоді сїдала вона в своїм фотелі і задумувала ся, забуваючи про все, що коло неї діяло ся.

Вечером, коли гості приходили до аптаки, вона нудила ся і була розсіяна.

Обходила ся вона з тими гістьми зовсім нечемно, так що вони вже і не

клопотали ся нею, а говорили лиш між собою то про хліборобство, то про додане шовківників, а часом приходила бесіда і на чорножовту політику, „Eco della Borsa“, котру то часомись майже кожний винищував.

Часто лишала Лавра товариство навіть не пращаючи ся. Звичайно лишала пончошу, яку робила, на крислі, щоб її відхід не звернув уваги. А як найрадше йшла до города, щоб вишукати знану лавочку.

Не все, але все таки дуже часто приходив там і Гуго.

Жінка не потребує думати довго, щоб оправдати свої каприси. Хтось видумав колись нерви для жінок і вони стали розломом жертвенним за все, що жінка робила. І Лавра оправдувала ся, що вона стала нервова, що не може знести запахів античних і диму з тютюну.

О десятій, пів до одинадцятої, в порі, коли всі в домі Тарамелліх вже спали, Лавра не могла заснути. Тут знов були винні її нерви, вона не могла так скоро власти ся спати.

Андрій знов привик вставати рано, то і мусів скорше лягати. Коли Лавра приходила до спальні, він спав вже звичайно сном блаженних.

Вона жила тепер в хвилях шалу, в роздразненні.

Фері Гугона кінчили ся. Короткий час, який полишив ся їм на любов, сте-

пенував пристрасть Лаври до непамяти.

У вересні видів їх вже блідоліций місяць, як вони обіймали ся в тім городі, що ще може сего і не видів ніколи. Засоромлені цвіти городя ховали свої головки між траву, лиш одні рожі витягали ся і наслухували.

Скоро минали години ночі, а залюблені числили їх зі страхом і стискали собі руки.

Кожда мінута — то частя їх пристрасти, що погнбла в минулості, то один поцілуй, що потонув в морю часу, а час своєї добики не вертає.

Жінки заховують легко молодість серця. Лавра в своїй пристрасті для Гугона поводиля ся як п'ятинадцятилітня дівчина. Вона викликувала і приймала нестощі Гугона з вибухами нечуваної пристрасти, з тим глибоким чутем любови, яке можна лиш відчувати тоді, коли має ся вже введовзі его стратити.

Гуго знов був гордий на се. Ему здавало ся, що то він викликав сю бурю; він не знав, що Лавра віддає ему кожний удар серця з часів своєї молодости, кожний судорог своєї унії, він не передчував, які він скарги розсипує, що нагромили ся в так пізно розцвілий жіночий істоті від многих літ.

Обоє обманювали себе взаємно — против своєї волі і зовсім несьвідомо.

Чим ближше був день розлуки тим довше вони полицали ся з собою, а огнем жарючі очі хлонця стрічали ся

з мліючим поглядом Лаври; вони немов висказували то бажане, якого уста висказати не могли.

Послідної ночі, яка ще полишила ся люблячій парі, стрігали ся вони так сумні, що сльози були їх обовільним привітом.

Лавра чула себе слабою, ледво могла йти.

Гуго запровадив її на сходи; мовчки сіли на ту стару руїну.

— Гуго! — сказала вона — мені так тяжко, як би я мала умирати. Пощо жити, коли ти від'їжджаєш?

— Я поверну знов! — і обняв її стан і притиснув, так що Лавра сперла голову о его плече.

— Повернеш...

Лавра чула, що се чара розкоші зближає ся до кінця.

Вздохнувши глибоко притиснула своє горяче чоло до одробини моху, що ріс між степенями корів...

Розпушені її коси розплили ся по сходах; у своїй білій одіжці виглядала як статуя на мармурнім гробі, але серце її било дико і бурливо на груди Гугона. Він був коло неї, стискав її пристрастно, присягав що по він її любить ме.

* * *
(Далше буде.)

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.

Сталі найдешевші ціни.

Великий склад дорожочинностей, біжутерії, товарів зі срібла і годинників. Подарки всільного рода як найбільше виконані на весіля, різдвяні свята і новий рік.

насове, але що вони оба вже були видруковані в газеті „Буковина“, то на внесені п. надуч. Савицького рішено, їх не читати, а приступити до дальшої точки дневного порядку, до чого п. проф. Ом. Попович ще замітив, що на будуче добре-б було, аби поодинокі філії перед загальними зборами загоді прислали центральному виділові свої справоздання в цілях як найдокладнішого справоздання з діяльності цього товариства. Збори одноголосно згодилися на се внесені.

По тім уділено уступуючому виділові абсолютну і приступлену до третьої точки дневного порядку т. е. до внесення виділу центрального. Секретар товариства ставить іменем виділу внесені, щоби професора і інспектора п. Омеляна Поповича задля его великих заслуг около просвіти і руского шкільництва на Буковині іменувати почетним членом. Збори з одушевленням підносять оклики „славно“ й „многая літа“, чим одноголосно приймають внесені. Проф. Попович дякує зборам за свою честь в довій промові, в котрій між иншим заявляє свою радість, що руске шкільництво завдяки користній обставині так значно поступило наперед, а учительство стало свідомим своєї високої завдачі як і своєї гідності народної. — (Славно!).

По тім ставить голова тов. іменем виділу внесені, щоби філії товариства по половині своїх доходів, що становлять фонд оборотний, в міське статутів від сего року (т. е. від 1. січня 1899) що кварталу вже на певно посилали виділові центральному, а дотичними заглядностями до згаданого рішення розпоряджали після своїх рішень філіяльних.

По довій, живій дебаті, в котрій взяли участь пп. проф. др. Стоцький, інсп. Попович, інсп. Стратичук, надуч. Никорович, надуч. Івасюк, і в котрій докладно вивчено ріжницю між фондом зелізним, а оборотним, внесені виділу прийнято. Пан надуч. Бажанський з Вікна висказує свій жал, що досі ані філії ані виділ центральний не розпоряджають ніяким фондом зелізним, для того дарує товариству на основані фонду зелізного, 100 зл., заявляючи при тім, своє бажання, щоби відсотки з того дару становили з часом етипендію для одного бідного й гідного мужицького школяра з кімчанського повіту. За сей щедрий і патріотичний дар заявляють зібрані як і голова товариства в імені виділу свою найсердечнішу подяку. (Одушевлені оклики: „Славно!“)

По тім вносить голова іменем виділу як і поодинокі філії, особливо ж іменем філії вижницької, щоби нововибраний виділ виїс до краевого союму петицію в справі зниження службових лїт із 40 на 35. В тій для учительства так важкій справі забирають голос: п. посол Пігуляк, надуч. Недільський, надучит. Никорович, надучит. Івасюк, інсп. Попович, проф. др. Стоцький і учитель Павлюк, а внесені одноголосно прийнято з додатком панів Никоровича і Стоцького, щоби знижені лїта числені від 1. дня іменінованія.

Вінци слідує останнє внесені виділу, щоби внести до союму краевого петицію в справі безпосередного виплачування на шкільній з урядів податкових, а не, як досі, з урядів громадських. На се внесені, порушені впрочім вже-й деякими філіями згадують ся одноголосно всі зібрані.

Наступила дальша точка дневного порядку: вибір нового виділу. П. надучитель Недільський вносить, щоби той самий виділ і на далі займав ся справами товариства, а замість уступившого д. дра Дутчака в склад виділу увійшов проф. Іван Тірон. Внесені одноголосно прийнято, а проф. Тірон і голова товариства дякують за довіру. Таким чином становлять виділ товариства отей пп. проф. Ер. Пігуляк, проф. др. Стоцький, радник Володимир Ясеницький, проф. Ом. Попович, проф. Сергій Шпоинаровський, проф. Юл. Кобилянський, проф. Іван Тірон, проф. Антін Клім, надуч. Іван Мандичевський з Шинківців, надуч. Іван Ярошинський з

Раранча, надуч. Іван Савицький з Нових Мамаївців, уч. Танасій Русяк, надуч. Дарій Пігуляк з Старої Жучки.

При останній точці дневного порядку (вільні внесені) ухвалено на внесені п. учит. Омелянского з додатком проф. Поповича, поручити виділові центральному, аби в справі пенсії для вчителів учительських внести у відповідній формі петицію до союму. Надуч. Влад висказує своє обурені, що ученики по народних школах все ще мусять учити ся з катехизмів писаних таким „язычієм“, що учителям годі его добре зрозуміти, не то ученикам. Збори годять ся вповні з виводами бесідника і ухвалюють, на внесені дра Стоцького, щоби в справі видання чисто-руских зрозумілих релігійних учебників удатись з просьбою до краєвої ради шкільної, а разом і до краевого ц. к. Міністерства. Внесені прийнято одноголосно. Далі ставить надуч. Влад внесені, щоби виділ починав відповідні кроки, аби інституцію місцевих шкільних інспекторів цілком знести. Се внесені викликало як найживішу дебат; до сей справи забирали голос: пп. Стоцький, Попович, Никорович, Лучинський, Ярошинський, Ер. Пігуляк; вінци одноголосно прийнято внесені, щоби учителям скорше прислали виділові центральному дотичний матеріал, на підставі котрого має внести ся до союму петиція о знесені згаданих інспекторів. —

Надуч. Івасюк порушує питання, яким чином можна-б утворити фонд для бідних і пильних учеників. Проф. Стоцький похваляє сю гадку і указує на село Мілїве, де старанем учителя Велигорського і діда п. Богосевича оснував ся вже такий спомогуючий фонд для бідної шкільної молодіжи. Проф. Попович ставить про те внесені, аби будучий виділ поінформував ся про існуваніе того фонду в Мілїві, а застановивши ся над тою справою, що й на підставі иншого зібраного матеріалу виготовив дотичний статут. Внесені прийнято.

Надуч. Орза жаліє ся на недостаток книжочок до читання для шкільної молодіжи. Проф. Пігуляк додає причину сей хви в недостатку сид, які могли-б зайняти ся видаваннем таких книжочок, для того заохочує філії товариства, як і взагалі учительство до праці на тім полі. Впрочім сю справу поручають збори виділові. Надуч. Андрюк висказує своє обурені проти теперішньої організації руских гімназійних паралельок: „Руска гімназія повинна би вже раз бути справді рускою!“ Виділ центральний як і філії, ба й поодинокі громади рускі нехай наповно вносять петиції до краевого союму й ніяким чином не відступають від того, що нам правно належить ся. Внесені одноголосно прийнято. Так само однодушно приймають збори внесені проф. Стоцького, щоби виготовити від товариства петицію в справі заснованія рускої гімназії у Вижниці, і внесені проф. Пігуляка дотично заснованія такої-ж школи в Кічмані.

Коли вже ніхто не забрав голосу, закрив голова товариства збори, дякуючи зібраним за так числену участь і підносячи трикратне „Многая літа!“ в честь Нашого Найяснішого Монарха, під котрого опікою руский нарід має змогу просвітити чим раз то успішніше розвиватись.

НОВИНКИ.

Чернівці, 21-го лютого 1899.

З товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях. В 41 руских громадах є збирачі складок на „Народний Дім“; з того близько половина припадає на кічманецький повіт, бо 18 громад, далі йде повіт черновецький 9 громад, у вижницькім є таких громад 5, в сторожинецькім 4, в сирецькім 2, а 1 в радовецькім повіті. Громади в поодиноких повітах, де є збирачі, подаємо поіменно.

І так повіт кічманецький має збирачів в тих місцевостях: Валива, Василів, Горосівці, Заставля, Кадовівці, Кічмань, Кукурів малий, Лашківка, Лужани, Мажитинці, Неполоківці, Онут, Ошихайби, Репушинці, Суховерхів, Товтра, Шиниці і Юрківці. — Черновецький повіт: Ленківці, Мамаївці старі, Раранча, Ревна, Рогізна, Стрілецький кут, Топорівці, Чернівці і Ширівці горішні. — Повіт вижницький: Бергомет над Сер., Вилавче (6 збирачів), Існас, Конятин і Мігова. — Повіт сторожинецький: Глиниці, Жадова, Панка і Станівці. — Серецький повіт: Балківці і Вовчинці. — Радовецький повіт: Радівці.

Після сего спису видимо, що ледви четверта часть руских громад на Буковині має збирачів, що на будову „Народного Дому“ ледви чи користно впливає. Та недостача збирачів, як вже тепер доходить слухи, дає ся відчувати в всіх повітах крім кічманецького. Ану, Брати-Русини, а передовсім руска Інтелегенція! Панове Учителі, запобіжіть йому лихо! Зробіть так, щоби в кождім рускім селі була книжочка на збирание датків, і то чим скорше, бо час минає, надійде весна, тай пропала наша надія! Зголошени просить ся надіслати до заряду „Руского Народного Дому“ в Чернівцях.

На засіданню черн. ради громадської з дня 19-го с. м. вибрано бурмістром бар. Кохановського і віцебурмістрами д-ра Райса і Йосифа Грегора. До ради міської (Stadtrath) вибрано Б. Балтінестера, А. Бека, А. Гайнірха і І. Каспршицького. Крім того вибрано членів до поодиноких секцій і делегата до ради шкільної міської.

Конкурси. Рада шкільна повітова в Кічмані розписує конкурс на місце учителя і підучителя або підучительки при трикласових школах в Юрківцях і Репушинцях; на місце підучителя або підучительки при школах в Бергометі, Брідку, Горосівцях, Іванківцях, Киселеві, Кайводні, Лашківці, Оршівцях, Погорилівцях, Самушині, Суховерхові, Шинківцях, Василеві, Дорошівцях, Вікні, Товтрах, Веренчанці і Заставні; три місця підучителів при шестикласовій школі мужеській в Кічмані; на місце учителя при двокласевій школі в Борівцях. Речинець до 10-го марта.

Український театр.

(Далше.)

Роки 1876 — 80 були мертвими для українського театру. 1880 р. повів вільніший ліберальний рух з Петербурга. Сенатор Половцев, що приїхав для ревізії краю з широкою програмою, висловив ся за свободу українського слова і разом українських театральних вистав. Наслідком того був дозвіл грати „Наташку Полтавку“ в салі колегії Галагана в присутності самого Половцева; але генерал-губернатор Чертков не відважив ся дозволити поставити туж саму пьесу в театрі Беріона, здаючись на указ 1876 р. За те він подав через Лоріс-Мелікова петицію про скасування того указу і року 1880 вийшов другий указ, яким давало ся право генерал-губернаторам та губернаторам дозволити українські спектаклі.

Першам скористувала ся з того дозволу трупа Ашкарєнка в Кременчузі. Після ініціативи М. Л. Кропивницького, що був у тій трупі, подано було телеграму до Лоріс-Мелікова про дозвіл ставити українські пьеси, і дозвіл прийшов. Перші українські спектаклі мали великий успіх у Кременчузі і в Харкові, куди опісля перїхала трупа. Сей успіх подав артистам думку скласти спеціальну українську трупу. Першим режисером її був Д. Кропивницький, видатнішим з артистів — М. К. Садовський, Жаркова, Квітка. Дякуючи заходам дд. Лисенка та Старицького, трупа Ашкарєнка зимовий сезон до Різдва грала у Києві. Як се не дивно, але успіху вона тут не мала, не вважаючи на чудово-артистичне виконання дд. Кропивницького

та Садовського. Головною причиною того була бідність репертуару. Вийхавши з Києва, трупа скоро розсварила ся з своїм антрепренером і склала товариство під зарядом д. Кропивницького. Другого року трупа знову завітала у Київ. Тепер в ній були, крім попередних артистів, М. К. Заньковецька та д. Верина. Репертуар збільшив ся новими пьесами, як напр. „Глитай“, „Невольник“, „Лихо не кождому лих“ і т. Трупа мала великий успіх.

1883 р. трупа розсварила ся. Д. Заньковецька та д. Садовський вийшли з трупи.

Таким чином нове діло, не встигши окріпнути, вже пропало, до вини самих артистів. Уей, кому дороги були інтереси українського театру, і перш за все самі українські артисти, звернули ся за поагодженням справи до М. П. Старицького. Ему пропонувано було організувати трупу та орудувати нею, ставши фактичним її антрепренером і режисером. Знавши добре театральні пороби і відносини, д. Старицький довго вагав ся, але парешті взяв на себе сей нелегкий обовязок.

З сего саме часу починаєт ся вищий розцвіт українського театру. Не мало знання, хисту, праці і власних коштів поклав д. Старицький в театральну справу, до якої взяв ся він з цілою енергією. І наслідки того були такі, що красивих не можна було й сподіватись. В трупі д. Старицького були тоді дд. Заньковецька, Затиркевич - Карпінська, Боярська, Садовська, дд. Кропивницький, Карпенко-Карий, Саксаганський, Садовський, Манько, Гридай, Максимович, Мола, Загорський. Не трудно уявити собі, який ентузіазм мусіла викликати трупа з таким складом першорядних талантів. Спектаклі сей трупи були справжнім триумфом і самих артистів і української драматичної штуки. Але не були-б ті артисти справжніми артистами та ще й до того українськими, коли-б вони не розсварили ся. І вони посварили ся знову і в останнє.

Трупа розконала ся. З уломів її нескладали ся нові трупи. Але тепер розкол сей не був уже страшим. За час спільного життя трупи виробила ся театральна українська школа з сталими артистичними приємами. На чолі кождої трупи поставали корифеї колишньої славної трупи, що заховували і плекали артистичні традиції української школи театральної штуки. Український театр встиг уже стати на твердий ґрунт. Розпад трупи був навіть користним з того боку, що розсіяв талановиті українські трупи по всій Україні, навіть по всій Росії і дав можливість широкому загальному української та й взагалі російської суспільності познайомити ся з українською штуркою.

І залишаючи деякі, хоча-б і значні, винятки, треба сказати, що українські артисти досягли тієї цілі. Вони здобули повагу до української штуки і розвинули смак і потребу українського театру серед суспільности. Одна вже велика свідать українських труп свідчать про те, що в них є повна потреба.

Скільки тепер всіх українських труп? Точно відповісти на се запитання ледви чи можна. Люди, що стоять близько кодо театральної справи, числять українських труп більш тридцять. І се число справді треба прийняти за більше менше певне.

(Далше буде.)

Телеграми „Буковини“.

Чернівці, 21-го лютого 1899.

Відень. Цісар поручив тайн. радники Кольоманови Седьовч утворені нового угорського кабінету.

Будапешт. „Budapester Correspondenz“ повідомляє, що цісар не прийняв ще димісії бар. Банфіого; стане ся то доперва, коли Сель зробить компроміс з опозицією і предложит членів нового кабінету; аж до того часу буде всі справи заагоджувати кабінет Банфіого.

Найдешевший вибір в товарах з хінського срібла з найславніших фабрик віденьських, берлінських і париских. — Під гарантією тревало посріблені гарнітури.

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4. ЧЕМНА ОБСЛУГА

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перворядна американська пральня

прикоручає ся Високоповажаний П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковпирки, маншети, передки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, обруси, простирала до колдрів та ліжок, мужеску гардеробу з вовни, швейоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; хустки до носа та мужескі літні сорочки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до магльовани з поодиноким домів.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротшім часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високою понажанем:

Август Чернявский,
улиці соймава число 16 А.,
власний дім.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальшів і черевиків до гімнастичних виправ.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаних цінах

Лев Киніг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Пчоли

має на продаж

Іля Лакуста

учитель в Балківцях пошта Гадік-
фальва. Близні відомости листовно.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могару
з перших віденських і берлін-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річи входячі в той фак з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Виходить раз на місяць предплата 3 кор.

Адреса:

„ДОБРИ РАДИ“, Чернівці — Біла.

Жадайте числа на показ!

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві персейські зарукавки і шапки для панів і всякі модні смушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві персейські кучми і шапки для мужчин і инші смушкові товари, а также і шапки з сукна.

По зниженим цінам: Всякі зимові черевики для панів і панів і дітей. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, ланкерних і Chevreaux. Чоботи і сальонові черевики для панів, панів і дітей.

По зниженим цінам: Всякі вовняні товари: каштаники, сподні, панчохи, скарпінки, рукавички, каміздельки.

По зниженим цінам: Хустки, шалі, камаші, огрівачі на руки і латки, шапки вовняні.

Найліпші сорочки сальонові, ковпирки, маншети; хусточки шовкові, полотняні, батистові.

Капелюхи: плюшові, льоденові, поветяні, тверді і м'які. Виключна продаж І. Генрика Іта, Відень, Антона Піхлера і синів, Грац, Борзаліно Джозеппе Фрателлі, Александрія. Кляки атласові і рипсові і циліндри найновіші і найкрасші.

Кальшів і обув до снігу, найліпші з маркою „Австрія“ і Петербурскою.

Бронзові товари: Фабрикати тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писання і гарнітури, столики сальонові, канделябри, ліхтарі, фігурки, постави, карафки, вази, годинники, тягарки на листи, рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (нецарки) для панів і панів. Коробки на рукавички, льорнетки, правдиві бурштинові цигарниці від 1-50—15 ар. Шкіряні товари.

Порох. Продаж збручі і муніції.
Продаж найліпших револьверів і рушниць.

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Редакція неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Немезіс народної апостазії.

(Кінець.)

Они задіяли ризи найправедніших жреців народних, стаючи до народного жертівника, бляхманили очи проснувшись ся іно-що Русинам і много праведних жертв пропало для української ідеї безвинно і в найлучшій вірі, хоч і „жалованій або пасобій“ они й не бачили. Они вірили в благородности своєї в ідейність сребролюбців і так галицька Русь потеряла чимало найкрасніших і найщиріших сил, поки прозріла, що ті „жреці“ то поганці, що се Юди-Іскаріоти, продавші Русь з її національною ідеєю за сребренники-рублі!...

Де починали ся продажні „хлібодів“, а де они кінчили ся, де знова зачинали ся праведні, безвинні жертви їх лже-науки, а де они мали свій кінець, се годі днесь ствердити, бо се чисто річ характеру одиниць, се внутрішній, ба і дискретний момент.

Взяв редактор покійного „Слова“ куку, чи там рублі в руку, тай пить!... мовчав, а тут писало ся за те про „абедіненіє“ очевидно мов по ідеї!...

От і йшла моральна гниль, корупція і мертвечина в політичній життю і в праці літературній та мовній!...

Успіхи таких апостатів: як Івана Наумовича в обох тих напрямках, в Якова Головацького, б. проф. рускої мови і письменства, попередника вельми заслуженого і знаменитого проф. д-ра Омеляна Огоновського, — звисні. Кінець їх змагань, то підрядна служба московському правительству, окуплена ренегатством, цінною своїх народних ідеалів. Відіграли зовсім таку роль супроти Москви, яку відіграли серед нас ренегати-польонофіли: Яницько Добжанський, Евзєбій Черкавський і мн. інші. Exstremata se tangunt... в ренегатстві.

Наумович, Яків Головацький et cons. переконали нас тою вислугою наглядно, що не були они люди ідеї, лише національні проститутки, прості безідейні торгаші, хлібодів. Они писали, „трудити ся“ хліба ради, а могутна Росія в силі чей лучше платити своїм наймитам-рабам, як платять бідна, пригвалена Русь-Україна своїм трудівникам. Се певно нині потвердить і Бартман і Ванічек і его друг Асїп, ба і Драгомірецький з Пітері за свої особіе парученія.

Або Площанський? Де він зі своїми убежденіями? Там, куди линула его жажда душа або дравий міх. Нині він рад, що в загальї при своїй тупоумности притулив ся де-небудь, тай дають нізачо парубків жалованія.

Ось вам і діячі-апостати!...

Сумна їх доля, ба і самі Москалі гризуть і називають „гали-

кою сволочю“ та й не вшанують перевертня, як се довело ся відчувати болю і самому Наумовичеві.

Таке то отже діло зі свідущими перекиньниками, що з апостазії „кушають“ свій чорний чи білий хліб.

А яка-ж за ними хмара праведних, а лише по ідеї заблудивших.

Але се вже дрібніша річ нині стверджувати, що пр. з літератів Ів. Гушалевиць то праведник, як і многі інші з провінції, — нам ходить радше о зазначене факту, що те схиблене народної та літературної праці в Галичині, то не вислід самих даних обставин в культурнім двиганні нашім, не розважний і конечний висновок з якихсь дійсних, оправданих помічень, які показали ся в дальшій розвою і праці на основі програму з 1848 р. нї, се прямо виїшний вплив... вплив скверний, бо, як слїдно з Лебединцевої переписки, се вплив рублевхатства!...

На щастє ми вже прозріли! Подув ідей і заповіта Тарасового... українофільство з его публікаціями, громадами... опісля народовство завернуло усю працю національну і літературну на належний плян. Нині прапор все-української ідеї красує ся на овиді роботи і змагань у всіх широ-русских таборах, а не у знають его лише москвофільські ренегати або ігноранти, а то за заплачу або з глупоти!...

І ми в сотню літ нашого культурного життя, в столітє відродження наших з часу Іванової „Енеїди“, — сьвяткували вже так величаво та імпульно по всіх усяках і то ретельно-солідарно усі щирі Русини-Українці пам'ять тих „Великих Років“.

Ми стали вже дужі! У нашім розвою не спинить нас уже ніяка ворожа сила. Русь-Україна вже культурою не впаде!

Єї слово лунає вже нині живим складом усюди, в тім слові українським висьпівують наші поети і письменники найкрасні творі людського ума, твори вже європейського значіння і стійности. В народних і середних школах, в трох австрійських університетах і в Терезіанській академії у Відні всеюди вже гомонить руско-українське слово у всій своїй красі та багатстві, а наукове товариство імени нашого генія становить днесь фокус поважної, наукової та культурної праці під все-українським знаменем!

От, де люди, наша слава,
Слава України!
Без золота, без каменів,
А голосна і правдива
Як Господа слово!...

Україна не вмере не загине!

Тут наша національна гордість, ся робота то сила нашої культури!

А всеж таки ще до недавна, як в краю вже й самі москвофіли покинули осьміяну всіми паламарщиною і стали писати по московски (чи,

як говорять справжні Москалі, „третим“ русским языком) та паламарщина остоювала ся ще довго і то де? в урядових, державних і краєвих публікаціях!...

Скін бувшого редактора „Вістника законів державних“, Івана Головацького, брата звисного Якова-апостата, пригадав тую забуту закутину, де та паламарщина на глум всій науці, рускому письменству і дійсним обставинам здорового, народного розвою вітчизни — крила ся ось ще до 1896 року.

Старенького Івана, зробка і таки непридатного усунули з кінцем 1895 року, а з тим пропав і сей останній етап паламарщини, хоч як і заривав сердешний „Галичанин“ із тої безповоротної втрати!...

Покійного Івана Головацького уважати-б хіба більше несвідомим грішником. Він, чоловік малого інтелекту, грішив хіба з тої причини, що був рідним братом свідомого абрусителя, лже-ученого Якова; очевидно звів він „Вістника“ і з тої причини, що до так важкої задачі був за мало освічений, тим то й відбивав від усіх своїх шістьох товаришів-редакторів для прочих языків.

Все-ж таки — свідомо чи не свідомо калічив він немилосерно повних 25 літ своєю церковно-московско-руско-польско-німецькою тарбарщиною, т. з. по нїм „голоначиною“ — нашу письменську мову аж до 1896 року, ігноруючи зовсім великий розвій і успіх нашої руско-української мови в науці та в письменстві та не читаючи нічого і не образуючи ся зовсім дальше, бо він і не був в силі здавати собі справи з мовної та наукової ваги і значіння того поважного, державного видання, яке чверть століття мав вести в хосен питомої мови. — 25 літ у так важнім для нас виданні минуло безслідно, бо се був чвертьвіковий, безцільний, безідейний — як Німець каже — Schlag ins Wasser.

Так був він практичним апостатом від народної почви і народної мови, а вислід его 25-літньої небилиці є, що загатив був своєю апостазією та ігноранцією одно важне русло для розвою нашої мови, яким є „Вістник законів державних“.

Так і слїдом за иншими своїми теоретичними предтечами чи учителями: Наумовичем, братом Яковом і т. д. — пішов і сей сподвижник абедіненія, чи жертва їх лже-науки за ними в слїд... де їх безідейна, безцільна „праця“ потоне в тихих струях Лети!...

Забутий всіми докодав він і старечого віку свого (мав 85 літ), зловляючи лише своїй питомій народности, що за его нещасні „заслуги“ коли пішов поневолі у відставку в 1896 р. — не споминула его і найтихшим, добрим словом!...

Така і доля усіх апостатів!... Погибли усі на чужині, а мнїма їх праця, без ідеї, а тільки хліба ради

— як простих хлібодів — минула ся з їх фізичним житєм, бо у живого народа роблять велику різницю між працею ідейних діячів — а низьких хлібодів!...

Яку-ж заплату дати апостаті по смерті?...

Та... хіба прощєне его тяжких помилок та его апостазії вольної чи невольної!...

Земля їм усім пером... але пам'яті у покиненої народности... ніякої, ніякої!...

Політичні замітки.

Голоси праси о внутрішнім положенню.

Орган моравских молоді-Чехів Lidove Noviny в довшій ситуаційній статі з Відня стверджують, що в теперішній хвили чеський нарід не потребує нічим непокоїтись. Становиско Туна значно скріпило ся. Також правиця тепер більше сконсолідована, як давнійше, бо католицьке сторонництво звязало ся сильніше з правицею. До того причинила ся головню протестантська агітація Вольфа. Статя кінчить ся пересторогою для німецької лівниці, щоб не віддавалась ілюзіям, що з причини подій на Угорщині, австрійське правительство може упасти при евентуальних угодах переговорів.

N. fr. Presse доносить, що конференція послів: д-ра Бернрайтера, д-ра Функого, д-ра Пергелята і Прадого, котрі мають уложити національно-політичні постулати Німців в Чехії, відбуде ся дня 25-го с. м. Згаданий дневник запевняє також, що німецькі послі не возьмуть участі в засіданнях чеського союму.

В Grazer Tagespost є поміщена статя одного з членів клубу вірноконституційної більшої посїлости. Автор, як догадують ся, Штуерк заявляє, що робота правительства зі змаганнями порозуміти і погодити Німців з Чехами має дуже слабкі вигляди. Німці зовсім не мають причини входити в якісь близні зносини з правительством Туна. Автор припоруває Німцям стояти непохитно на своїм становищі серед теперішньої борби, бо незадовго прийде час коли Німці вийдуть вповні побідоносно.

Нове міністерство на Угорщині.

Півурядовий угорський дневник Budapest Correspondenz доносить, що гр. Банфі був передвчєра на спеціальній аудієнції у цїсаря. Сеєя аудієнція не була пращальна, бо цїсар ще не рішив ся в справі димісії кабінету. Рішенє зацаде доперва тогди, коли Сель буде міг дати якесь позитивне справозданє що до успіхів місїї утворення нового кабінету і виглядів, які можуть мати его переговори з опозицією. N. fr. Presse доносить з цілою резервою слїдуючі подробиці в справі лїсти нового кабінету. Ко-

льоман Сель обійме лише президію; з давніх членів кабінету мають лишити ся на своїх становищах Люкач, Феєрварі, Дарані, Шечені і міністер для Хорватії Чех, міністер торгівлі Данель і судівництва Єрдені. Кандидатом до теки міністра торгівлі є п. Гегедіє. На становищу міністра судівництва нема доси відповідного кандидата.

Угорське бюро кореспонденційне доносить, що десигнований президент міністрів Кольоман Сель конферував з Люкачем і Кольоманом Тісою. Нині розпочне Сель наново компромісові переговори з опозицією. Припускають, що вступлення дисидентів наново до ліберального сторониства наступить в короткім часі. Поголоски о загроженні єдності ліберального сторониства в наслідок повірення Сельови місці утворення нового кабінету, є неправдиві. Аппоні заявив, що національна партія прийняла зміну правительства з найбільшим вдовolenем. Однак о фюзії з ліберальною партією не може бути бесіди. Личність Селя є порукою зміни системи. Кошут вважає розв'язане справи за щасливе і удачне. Він не сумніває ся, що від тепер компромісові переговори підуть гладко. Національна партія зближить ся до ліберальної, але ще не в тій хвили.

З Франції.

В французькій парламенті і сенаті відчитано вчера манифест нового президента Любета. Манифест починає ся просьбою до послів і сенаторів о поперте при виконанні президентом вложених на него обов'язків. Любе запевняє, що всі можуть числити на его сильну волю; всі свої сили бажає він посвятити для удержання конституції. Запорукою того, нехай буде его незахитне привязане і вірність до республіки. Правильне перенесення влади, котре наступило ледво в кільканадцять годин по нагній смерті Фора, є в очах цілого світа новим доказом вірності Франції до республіки, навіть в хвили, коли кількох заблудливих старає ся захитати довіре краю до его інституцій. Національний збір з дня 18-го лютого в ясний спосіб дав вираз своєму бажанню успокоєння умів в краю і тривалого з'єднання всіх республіканців. Якщо завзятий прихильник засад французької революції і пановання свободи, буде постійно старати ся поширити парламент в праці перенятій толеранцією і єдністю. В краю нема ніякого сумніву, що до кінечности рівномірною пошановання найважливіших органів суспільности: обох палат, котрі вільно радять над законами, судових властей, котрі стережуть тих законів, правительства, котре запевняє переведення законів, а вкінці національної армії, котра боронить незалежності і ненарушимости нашої вітчизни. Франція з цілою свідомістю і спокоєм приступить до праці коло розв'язання питань, відносячих ся до морального і матеріального добра загалу горожан. Славна минувшість Франції є для нас наслідком, котрого ми мусимо стерегти і побільшувати. Я буду щасливий, коли буду мати можливість, в границях законів, признаних мені конститу-

цією, а котрих не позволю нарушити, успішно спричинити ся до здійснення наших спільних надій і до забезпечення республіки.

Маларські вистави у Відні.

(П'ятдесяті літ австрійського маларства. — Виставка клубу акварелістів в „Künstlerhaus". — Нова хата „Secession". — Нова виставка теорії „Secession".)

Борба кипить: терен єї над Віденкою, місцем дві сьвятини штуки — старий „Künstlerhaus" і в чуднім стилі збудована палатка „Secession". Одні і другі розпочали переговори. Прихильники давнішої школи маларської спирають ся доказати свою життєвість, прихитити симпатії публіки до себе. Сецесіоністи-ж, вірні своїм теоріям, прагнуть подати на базар штуки плоди своєї уяви, похвалити ся своім живим.

Нам річ висказати загальне вражіння з роботи обох таборів.

Другу частину ювілейної вистави штуки становила виставка творів кисти австрійського маларства за послідні п'ятдесятку років. Увійшли тут малари, що роботою досягли 40-вих літ. Цікаво те, чому не виставлено образів ані одного живучого маларя. Тут інтересно піднести й те, що хотів Австрія зовуть Беопією на царній красних штуках, то все таки виставлені твори єї мистців кисти велить признати їй доволі гарне місце в пантеоні штуки. Такі образи як: Вальдмідера, Якова Альта, Даффінгера, Швінда, Фендіго мають свою велику стійність навіть і нині, де ставити ся до маларів і маларської техніки великі вимоги. Але вони — радше імена їх — бо трохи вже й призабуті. Пригадати-б тут популярні імена Леопольда, Міллера, Емілі Шіндлера, та — Макарта і Канона. Они творили велику силу річчю, які не попали ся публіці на вічі або ніколи або дуже рідко. І се власне вага тієї вистави, зазначити публіку з призабутими або й не виданими творами позаблудити по часті творців.

Австрійська Славянщина заступлена скупо. Пару творів Чермака (Чеха) з Праги — се звідний з'образник життя славянських Славян, — п'ять образів Яна Матейки (з них впадають в очі „Сойм у Варшаві" і „Надворний сьміх" (Stanczyk); свого рода величавою річчю є портрет власний артиста і Гротгера олійний образ „Стріла короля Собіського й цесаря Леопольда", багато рисунків приватної власности і зворушливий цикл „Долина сліз" — (власність цесаря), річчю, що вказує в маларі глибоко відчувачою душу поета і мислителя. Ще пару образів горішно-італійських мистців з пори, коли горішня Італія була під Австрією, і — от все, що принесла тота величезна виставка в палаті штуки, створена з великим знанем річчю і роботи.

Пару неділі по тій виставці оповістили афіші, печатані і змальовані на візі „модерніших", нову виставу. Се запрезентував ся перед публікою клуб акварелістів. Одинадцять салі на горі, дві на долинні забиті щільно роботами акварелістів. Знаходимо тут де-що й нового, нових людей і старших знайомих. З Австрійців — красне сказати-б Віденців — найшли ся: Гермелі, І. М. Купфер, Моріц Пошелі, Круїс — се самі „молоденькі". Зі старих знайомих: Зече, Людвиг Конопа, Шішнік, Густав Вамбергер, Зуппанчич, Гранер, Адольф Кавеман, Гольд, Марія Ебнер, Ядвіга Фрідлендер і багато інших.

Англієйські акварелісти не хибують також. Frank Weston, John R. Reidt, Aumonier, — і нові: Dudley Hardy, Augusten Brown, Ycend King, Wertherbee, miss Hammond і інші — скріпили в нас давнє поняття про багатство кольористики і знане віддавання настрою в образах англієйських маларів.

З німецьких артистів визначили ся: Йозеф Затлер, Кальморген, Вільг. Ляге. Особно малу сальку заняв Othmar Brioschi образками-видами околиць і поодинокими частини Villa d' Este в Тиволі.

Споруджено се з припоручення архиєпископа Фердинанда.

Як все, так і тепер доповняє тут міру дрібна пластика, на яку шкода звертати увагу. Се вироби промислової штуки, диле від них купецтвом. Оглядати їх можна-б дуже цікаво не на виставі строго артистичній, а склеповій за тафлами вікон...

В двох салях знайшли приміщене ілюстрацій вийшовших доси чисел монахійського тижневника „Jugend". Що тоті ілюстрації в першій їх виді — значить так, як вийшли з під руки ілюстраторів — подано тут публіці під огляд — стало ся дуже добре. В той бо спосіб мають молоді артисти слухну нагороду і вдозлене моральне (побіч матеріального сиріч ілюстраторської ре-мунерації!), що плоди їх часом дуже буйної уяви і ділом заявленої помисловости знаходять оцінку й тих добродіїв, що може не читують часописи „Jugend" і не пізнали єї ілюстраторських сил.

В партері на право займає дві салі — образ коло образа — збірка образів небищника Майра, що багато гроша на неї канув. Є тут річчю сорокати що до артистичної стійности. Важна ся часті виставки для антикварів і захочів.

З лівого боку в партері — під снопом світла, що паде з гори — на тлі тяжкого об'єкта темно червоним сукном — уставлений образ — але вже олійний — Юлія Пайера. Уявляє він одну сцену з полярної експедиції, яку відбув мистець з графом Вільхом і товаришами. Твір сей, на котрому находяться вірні портрети учасників тієї експедиції, намальований для гр. Вільча і єсть его власністю. Тут і пригоди графа по самій середній великанської малювала. Політи, яку представлено, правдива. В крайній вісних снігів і ледів бліді дослідники полярних полес очікують поживи. Отсе власне момент, коли они тоту поживу з „підтоптанім" кораблем тягнуть з усіх сил в глибину краю, де-б не перенесли їм непрошені північні гості. В образі Пайера розлитий настрій пригноблення і суму, світ на ньому невеселий, студений. І власне в тому відданню настрою лежить головна вага образу. Здасть ся так, що коли підступили ближше той група на образі — огорне тебе полярне зимно...

Тих пару слів закінчимо увагою, що теперішні виставка акварелістів в „Künstlerhaus-і" є одною з найліпших, які до тепер були. Зааранжована і переведена знаменито, добір творів багатий.

Тепер до хати „Secession".

Так, бо сецесіоністи поставили собі хату на старій „Wienzeile", над Віденкою, котра — правда — не довго буде могла тішити ся таким приємним і не нудним, бо вічно химерним сусідом. Серед звичайних, рівних, ставлених „як Бог приказав" каменів вибиває ся своєю дивачністю палатка товариства маларів „Secession". Який се стиль? Питати легко, але відповісти тяжко — не будучи сецесіоністом. А сецесіоніст пішли того, хто має охоту нитати, до одного з послідних чисел „Ver sacrum", де виразно стоїть чорне на білім, що сецесіоністичного стилю нема. От і комедія! Нема стилю! А ти дивив ся, дивив ся на тоту палатку і перед очима твоїми мелькають будівлі, які ти вже десь бачив. Тота „хата" має дуже багато подоби з ними. Єго-ж — пригадують ся староєгипетські, ба перські й асирійські будівлі, які бачились на образах. От і влучив. Але переїчний віденський журналіст („von de Schoenpalisten") не роздумує так багато — він скаже просто: „се дивацтво", инший: „жабля пагодка" — і запечатав...

(Конець буде).

Сильвестер Ярчевский.

НОВИНКИ.

Чернівці, 23-го лютого 1899.

Листові папери з видом „Народного Дому" вже вийшли з друку. Штука коштує 2 кр. Набути можна в „Рускій друкарні", Чернівці ул. Петровича ч. 2.

Виділ фільм тов. „Руска Школа" в Станівцях ухвалив на послідній звичайній засіданню, що відбуло ся дня 5-го лютого на Володі п. Ч. в домі п. надчителя П. Данчула між иншими слідуючі три важливі резолюції: I) удати ся з просьбою до центрального тов. „Руска Школа" в Чернівцях, щоби постарав ся в компетентних сферах, щоби рада шкільна краєва знесла волоску мову яко предмет в школах народних, а то в Драчинцях. Бросківцях нових і в Костинцях, котру то ц. к. рада шкільна краєва завела на підставі неправильно поданих статистичних дат. Потреба знесена волоску мови передовсім в наведених селях відчуває ся дуже, бо діти не розуміють єї зовсім, а до того є обтяжені труднощами, які їм ставить мова німецька. II) Ухвалено домогати ся всіма силами, щоби службові дїла учителів знизити з 40 на 30 літ. III) Вкінці ухвалено просити, щоби центральний виділ товариства „Руска Школа" в Чернівцях, починив відповідні кроки до того, аби управитель шкіль побірали гроші на дрова і усе до безпосередно із уряду податкового, а не з дотичної громади. В той спосіб усе ся не одну перепону народної просвіти. — Виділовий.

Лектори руского язика. Міністерство просвіти вже згодилось на утворення посади лекторів руского язика на університетах львівській і краківській.

Сьвятоточний поранок уряджує товариство для заплоти бідних учеників при ц. к. низній гімназії в Чернівцях в перших днях слідуючого місяця. Чистий дохід призначений на побільшене стипендійного фонду. Позаяк комітетови удало ся призбирати до співдїлу найзнамениті сили, то є повна надія, що многоповажаним Гостям як і торік в листопад, з тої самої нагоди перепише тих кілька хвилин як найприємніше. Показано тільки, щоби приготування і труди комітету увінчали ся тим, щоби Ви. любителі штуки і ПТ. публіка заволила підперти своєю численним присутством благодійний сей предриєм, а то тим радше, що тут не розходять ся тільки о заплоту і матеріальну піддержку бідних таї гідних учеників, але йде притім головню й о те, що-б дати вираз своєї глибокої пошести для бл. н. Цесареві, під котрої то іменем засновує ся із чистого доходу „стипендія Цесареві Слєсавети".

До краєвої ради шкільної. Чи знає краєва рада шкільна, що звідний глухман Віктор Преліч, (перенесений до низшої гімназії, бо став єї був посміховиском учеників вищої гімназії), не рад ласкавому хлібови, який єї ізза спокійного успособлення руских учеників, а вже другий раз висміває перед тими-ж учениками їх рідну літературу, завзяваючи їх, щоби вчили ся по німечці, бо з руским не зайдуть далеко, бо всю руску літературу може один чоловік запустити на плечах, під пахою і т. д. Переконані, що такий самий русоїд Фавстман не опам'ятає глухого й ignorantа, а віддаючи про его вибори мовчить, а може ще й захооче, бо й сам витягає безжарно руску мову на двір: жадаємо від краєвої ради шкільної безпородочної сатисфакції й поручаємо єю справу наново нашим послам і членам краєвої ради шкільної.

Фальшивники грошей. Перед судом присяглих в Чернівцях етануло чотирох жидів: Хаїм Відман, Яков Відман з Бергомету н. Пр., Маркус Ластер з Снятина і Емілі Шварц з Оршівців обжаловані о підроблені срібних гульдєнів. Оба Відмани фабрикували вже срібні гульдєни в р. 1889 і сиділи за то в сідчій в'язниці, але їх випущено бо не було доказів. За те пізнали ся вони пізнійше з Ластером, і зачали знов робити гульдєни, а Ластер пускав їх в курс. В р. 1898 пристав до спілки Шварц і той спровадив їм дїпші прилади з Берліна і Шарлоттенбурга, але ще одного не доставало, написи на краях. Потреба їм було до того ще ригівника і в тій цілі просив Ластер Міхела Айнгорна, з котрим познакопив ся в Чернівцях, щоб той випускав єму до спілки ригівника у Львові. На нещасте той Міхел Айнгорн був детективом у Львові, і прїїхавши до

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
Сталі найдешевші ціни.

Великий склад дорожчостий, біжутерії, товарів зі срібла і годинників. Подарки всілякого роду як найбільше виконані на весілля, різдвині сьвята і новий рік.

Львова повідомив про се дирекцію поліції, а та пішла там его враз з гравером Гарунклем до Снятина. Ціла спілка зіхала ся тут, що-б обговорити цілий план до дальшої роботи, та тут арештувала і жандармерія. Обжаловані в першій слідстві признали ся до вини, тепер випирають ся всього, але свідки зізнають дуже некористно. Обжаловує прок. Михальський, оборонців є чотирох. Розправа скінчить ся нині.

Дирекція залізниць в Станиславові оповіщає, що з днем 20-го с. м. отворено перестанок Мамаєште на шляху Львів-Чернівці. З цілого оголошення можна догадувати ся, що назва Мамаєште то нічо иншого як наші Мамаївці. Крім тої „радикальної“ похибки видимо в руській перекладі оголошення ще багато орфографічних і стилістичних похибок. Взагалі дотичний перекладчик ознакочений дуже слабо з руським письмом і ми просили-б ц. к. дирекцію залізниць постарати ся о ліпшого перекладчика, бо то прямо сором пускати такі ніби то руські оголошення.

Розправа о відшкодоване пані Цайлер, вдови по військовій лікарі, ізза позавіршової пригоди на залізничній під Туркою, відбула ся вчора у Відні перед торговельно-судовим трибуналом. Пошкодований признав суд 10,000 зр. яко винагороду за біль, 6,000 зр. за страчені дорожнішні, а крім того 1,200 зр. річної пенсії.

Семінарію учительську в Заліщиках постановило оснувати міністерство просвіти і то з сльудючим шкільним роком. Викладовими мовами має бути мова руська і польська. На ту ціль має ся вставити до бюджету на р. 1894 суму 3,300 зр. Громада Заліщики зобов'язала ся жертвувати потрібний ґрунт під будову учительської семінарії.

Данило Мордовців оповіщає в петербуржних дневниках, що з вечера в честь пам'яті Івана Котляревського, устроеного дня 22. ст. ст. січня в сали Павлової в Петербурзі, остало ся по вирівнюванню всіх видатків чистого доходу 718 рублів 36 копійок і туо суму вислав він на руки „Кієвської Старини“ на фонд для здвигнення пам'ятника Іванови Котляревському в Полтаві.

З угорської Руси. Угорські емігранти в Сполучених державах північної Америки прислали сими днями до Унгвара складку 445 зр. на угро-руські народні цілі.

Обіцяв женити ся, що-б дістати лиш ґрунт, та не додержав слова Іван Бойко з Неполоківців і дістав ся за то перед судів присяжних, що не уважали його купецкого зміслу а признали винним. Викручував ся він бідака як міг, кажучи, що він бувший власительний ґрунту, Марії Мандзюк не дав приречення оженити ся з нею, а лиш за ґрунт заплатив 170 зр., вона знов казала, що ніяких грошей не виділа, а хоть робили у нотаря контракт кунина і там вона признала, що взяла 170 зр., то на ділі було то лиш дароване ґрунту під усьмієм, що Бойко з нею оженив ся, а він тимчасом оженив ся з другою дівчиною. Обжаловане вносив прокуратор Ганкевич, боронив др. Фрайндліх і розправа закінчила ся тим, що обжалованого засуджено на 6 місяців в'язниці, але він вийде против засуду відклад.

Самоубійство по бійці. В Найтрі на Угорщині одно католицьке товариство устроїло вечорю. В часі забави явив ся на сально поручник гонведів Ференці і розпочав з аранжером Фельнером суперечку, котра перемінилась в бійку. Ференці ударив Фельнера в лице, а Фельнер ему віддав. На се офіцій удав ся сейчас до касарні гонведів і тут стріляв тричі з револьвера собі в груди. Тяжко раненого відвезено до шпиталю, де небавом помер.

В справі урядової переписки між властями доносять з Відня, що ґр. Тун, а за ним і инші міністри видали обіжники, припоручаючи в переписці властей межі собою залишити всякі титулятури: „Сьвітлий“, „Пресьвітлий“, „Високий“ і т. п. додатки; так само і адреси. Н. пр. адреса має звучати: „До пана ц. к. міністра“, „До пана ц. к. намістника“

Найдешевший вибір в товарах з хінського срібла з найславніших фабрик віденьських, берлінських і париских. — Під гарантією тревало посріблені гарнітури.

і т. д. В деяких инших державах се вже давно заведено.

Особиста безпечність на залізничях. Англійска часопись Engineer подає статистичний виказ числа залізничних випадків в 6 промислових державах Європи. З сего виказу показує ся, що в Росії припадає 1 убитий на 116,541 подорожуючих залізницею, в Англії 1 на 1,660,000, у Франції 1 на 1,760,000. в Австрії 1 на 2,400,000 в Бельгії 1 на 5,000,000, а в Прусах 1 на 11,500,000 подорожних. Ті цифри учать, що російській залізничній представляють найбільшу небезпечність для подорожних, а найбезпечнішою їхати залізницею в Прусах.

Краєм столітніх старців є Іспанія. На один мільон людей припадає там 25 осіб, що переступили сотку літ. Давня при тім річ, що з політичним і економічним упадком народу довгота життя тамошних мешканців зростає постійно, бо коли на початку біжучого віка число столітніх старців виносило лише 12 на один мільон, нині та цифра є о половину більша.

Бійка студентів. У Відні вночі з дня 17. на 18. в т. зв. Rathauskeller прийшло до бійки межі 30 студентами народовцями а 12 членами католицького, студентського клубу „Norica.“ До бійки вмішала ся також публіка, що находила ся в реставрації. Полонено цілу обстанову реставрації і потовчено вельо скла. Відвіди вступили до середовища поліції і арештувала трох авантюриків.

Велика катастрофа залізнична дучила ся в Бельгії. На двірці Форест, недалеко Брукселі, курерський поїзд, що їшов з Монс, ударив ся з таким самим поїздом, надходячим з Турне. Наслідки показали ся страшні. До 40 осіб повело смерть на місці, 60 потерпіло тяжкі рани, а 150 легші потовчени. Кільканайцять вагонів розлетілось на тріски.

Мозок Бісмарка. По смерті „залізничного кандлера“ важено его мозок і пересвідчено ся, що важив 1,807 ґрамів. Та вага відповідала цілковито геніальним здібностям того великого дипломата, особливо коли взяти на увагу, що вага мозку пересічного інтелігентного Європейця виносить від 1,350 до 1,400 ґрамів. Зпоміж знаменитих людей, котрих піддано по смерті автопсії, мозок Дантового важив 1,470 ґрамів, Шіллера 1,596, Канта 1,624, Байрона 1,795, Кієвієра 1,828 ґрамів, а з тим по Кієвієрі найвищу вагу мав мозок Бісмарка.

Гігієна куреня. Після погляду професора гігієни в Липску, дра Павла Мебіуса, загальна гадка, що курене тютюну викликає такі самі або подібні наслідки як алкоголізм, є цілком безосновна. Курене не потягає за собою ані ослаблення пам'яті, не шкодить бистроті ума і не потягає за собою, як у алкоголістів, замрачення очей. В сполучі з алкоголізмом курене може причинити ся до злих наслідків. Одиноким злом є при куреню нікотина, але і та шкодить лише тоді, коли куримо заміцні цигари над міру. Найбільше шкодять папіроси задля втягання диму в легкі, що спричиняє в многих случаях катар гортанки. Одяк в загальні курене не шкодить організмові, а часто навіть впливає на него користно.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Учителя ч. 4. з дня 20-го лютого містить: „Загальні збори Руського товариства педагогічного.“ — „З Американського шкільництва.“ — Докінчене наукової розвідки „Наука о характерах в примінені до вихованя“ — „Научане дитини неспосібних в Берліні.“ — „Русько-українська література.“ Написав др. Іван Франко. — Некрольоґ о. Алексея Торонського. — Вісти з „Руського товариства педагогічного“.

Український театр.

(Далше.)

Красні українські трупи тепер — Саксаганського і Садовського (товариство), Кропивницького, Суслова і Суходольського, Заньковецької і Старицького.

Трупа Саксаганського та Садовського — се справжній артистичний шедевр, до якого могла підняти ся українська трупа після розпаду великої трупи Старицького. Після довгого неладу три великі артистичні сили — брати Тобиловичі, знову з'єднались до купи. Вачити їх поруч на сцені — високе артистичне задоволення. Ампула старшого брата — Івана Карповича Тобиловича (псевдонім Карпенко-Карий) — побутові ролі людей старшого віку, переважно комічні. На сьм ампула він утворив справді невмирущі типи Калитки („Сто тисяч“), Хоми Нерука („Чумаки“), Мартина Борулі („Мартин Боруля“), Діда („Наймичка“), Пилипа („Батькова казка“), Возного („Наталка Полтавка“), кума („Сорочинський ярмарок“) і т. п. Талант Миколи Карповича Тобиловича (псевдонім Садовський) найбільш виявляє ся теж у побутових ролях — людей середнього і парубочого віку, — переважно комічних або сильно-драматичних. Найбільше вдатні его ролі — Дмитро Ковбач („Не судилось“), Василь (Лимерівна“), Никандра („Никандер безчасний“), Опанаса-бурлака („Бурлака“), голови („Утоплена“), Миколи („Наталка Полтавка“), Самрося (Дві сімї). Ампула Опанаса Карповича Тобиловича (псевдонім Саксаганський) о стілько ширше, що трудно з першого разу сказати, яке з них найбільш відповідає его талантові. Такі побутові ролі, як дия-піворіз („Чумаки“), Копач („Сто тисяч“), Харко Ледачий („Паливода XVIII в.“) оброблені ним з великим артизмом, з тим чуттям життєвої правди та артистичної міри, що вдержують виконавця від зайвого шаржу. Позитивні ролі вдають ся ему не менше. Досить зауважити тут на ролю Мирона („Понад Дніпром“); виобразити на сцені тип ідеалізатора — надзвичайно трудно; на сцені такі типи виходять звичайно нудними а Іа Стародум; у виконанню ж Опанаса Карповича Мирон-ідеаліст надзвичайно живий та яскравий тип. Але найбільше відповідним ампула Опанаса Карповича треба признати ролі негативного характеру, зі складною психологією; ледви чи не найкрасні між ними — ролі Покула („Наймичка“), Никодима („Батькова казка“), Михайла („Розумний і дурень“), Черевика („Сорочинський ярмарок“), виборного Макогоненка („Наталка Полтавка“), Печериці („Перемудрий“) та инші. Між другорядними чоловічими персонажами тієї-ж трупи теж є чималі артистичні сили, як дд. Васильковський, Мова, Чечорський, Дзбановський. Серед инших артистів українських труп артисти сї визначають ся умілою старанні-

стю виконання, що робить приємне вражіння цілком інтелігентної гри.

Богатий і жіночий персонал трупи. Прімадонна трупи Л. М. Липицька — одна з найталановитіших українських артисток школи М. К. Заньковецької; ампула її — сильно-драматичні ролі або ролі жваво-жартовливих жінок („Безталанна“, „Наймичка“, „Гуцули“, „Розумний і дурень“, „Батькова казка“). Дд. Базилевська, Росина, Карпенко-Тобилович, Шевченко на своїх ролях роблять прекрасне вражіння.

Взагалі трупа Саксаганського і Садовського — найкрасша з сучасних українських труп не тільки через склад видатних артистичних сил, але й з причини загального ансамблю. На жаль, се поки-що єдина українська трупа, що цілком серйозно відноситься до інтересів та завдань українського театру і пильнує артистичної его традиції. Се трупа, що перш за все поважає ту справу, якій служить; тим то й здобула вона собі цілком заслужену повагу.

Теперішній зимовий сезон трупа Саксаганського і Садовського грає в Києві. Для Києва се справжнє придбання. Після розпаду трупи Старицького в Києві майже десять літ не було української трупи (через адміністративну заборону. З 1893 р., коли д. Заньковецька здобула дозвіл грати в Києві, було тут кілька труп (Садовського, Кропивницького, Суслова і Суходольського); але в трупах тих були лиш поодинокі талановиті сили та й заїздили вони у Київ лиш випадково, на короткий час; а що найголовніше, артистичне поведіння цих труп не завжди відповідало вимогам дійсної поваги до національного українського театру... Не раз доводилось вертати ся з театру не з почуттям артистичного задоволення, а з чуттям глибокої образи... Трупу Саксаганського можна слухати, не боячись ніякої лихої несподіванки. Від сего залежить той великий моральний і матеріальний успіх, який має тепер ся трупа в Києві. Кождий спектакль — то овація трупі.

Другі теперішні трупи не визначають ся такою скількістю талановитих артистів. В трупі Кропивницького з жіночих персонажів заслуговують на увагу дд. Боярська, Ратмирова, Борисоглібська. Величю; в трупі Заньковецької — д. Клименко; в трупі Суслова і Суходольського — дд. Затиркевич-Карпинська та Зарницька, в трупі Мирова-Бедюха — д. Мирова. Чоловічими талановитими персонажами найбогатші трупи Кропивницького та Суслова-Суходольського: в першій є дд. Манько, Рафальський, Загорський, Карпенко, в другій — Суслов, Левицький, Шатковський, Позначенко.

Не злі трупи — Португалова, Мирова-Бедюха, Гайдамаки і Милославського. А там ціла низка незначних, мало відомих труп — Кочубей-Дзбановської, Деркача (хоч ся занадто вже відома — з найпоганішого боку), Матушина, Захарченка і н. і н., що й числа їм нема.

(Далше буде.)

Справоздане касове „Руської Каси“ за місяць січень 1899 року.

Приходи		Розходи	
зр.	кр.	зр.	кр.
1335	40	1. Готівка	—
5	28	2. Фонд резервовий загальний	1 28
—	—	„ „ товариства	—
125	—	3. Паї	37 50
3960	—	4. Вкладки щадничі	1512 64
465	82	5. Пожички а) на скрипта	1485 —
112	50	6. „ б) на векслі	350 10
118	61	7. Відсотки	27 50
17	24	8. Кошта адміністрації	26 83
—	—	9. Льокації	1700 —
—	—	10. Кошти основаня і нерухомости	7 80
—	—	11. Оплати скарбові	3 84
—	—	12. Сальдо на місяць лютий	987 86
6139	85		6139 85

В місяць січни приступило 8 нових членів з паями декларованими на суму 160 зр., а виплаченими на 125 зр.; виступило чотирох членів з паями на суму 37 зр. 50 кр.

Г. Бяновічі, Чернівці ул. Головна ч. 4.
ЧЕМНА ОБСЛУГА.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1898 після часу середньо-європейського.

До Чернівців приходять: з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців: посп. 11:44 рано, особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 вночі; особ. 6:10 рано; з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадікальфи Глібоку: особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 вночі; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудни; з Новоселиць, Бояна, Садагурі: мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером. З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня: особ. 9:48 вночі; особ. 1:44 вночі; посп. 8:15 рано; особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудни. до Глібоки, Гадікальфи, Гатин, Іцкан і Бурдуженів: посп. 12:02 в полудне; особ. 4:10 по полудни; посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 вночі; особ. 6:35 рано. до Садагурі, Бояна, Новоселиць: мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудни. До Глібоки приходять: з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карачева: мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудни (лиш з Карачева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме-	жиброді-Карачев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю). З Глібоки відходять: до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів: мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межи- броді-Карачев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35 по полудни (лиш до Бергомету). До Гадікальфи приходять: з Радивів: мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудни; мішан. 6:58 вечер. з Бродини: мішан. 1:20 в полудне; мішан. 6:58 вечер. З Гадікальфи відходять: до Радивів: міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудни; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудни. До Гатин приходять: з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 1:10 полудне; мішан. 8:20 вечер.	З Гатин відходять: до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу: мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудни. До Іцкан приходять: з Сучави: мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудни; мішан. 5:45 по полудни; мішан. 9:40 вечер. З Іцкан відходять: до Сучави: мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудни; мішан. 7:25 вечер. До Вами приходять: з Рус-молдавиць: мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудни; мішан. 3:55 по полудни; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер. З Вами відходять: до Рус-молдавиць: мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудни; мішан. 3:10 по полудни. Поїзди між Вамию а Рус-Молдавицею їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгома і обох Молдавицях.	До Карачева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудни З Карачева відходять: до Чудина н. С.: мішан. 9:15 рано; мішан. 6:20 вечер. До Неполоківців приходять: з Вижиць, Вапківців: мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудни. З Неполоківців відходять: до Вапківців, Вижиць: мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер. До Лужан приходять: із Заліщик, Кімманія: мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудни. З Лужан відходять: до Кімманія, Заліщик: мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер. До Карльсбергу приходять: з Пути: міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудни; мішан. 7:00 вечер. З Карльсбергу відходять: до Пути: мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. 5:25 по полудни. Примітка. Час середньо-європейський іде о 46 минут п ініше від черновецького часу.
---	--	---	--

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі
при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти ві-
зитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Руска Бесіда“

в Чернівцях
улиці Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання:

„Ілюстрована Бібліотека“

для молодіжи, мішан і селян а р. 1886,
1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по
1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток для чемних діточок“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„Іпроскурка“

даруночок для руских діточок. Ю. Федь-
ковича 10 кр.

„Чума Горілчана“

сумна історія, для перестороги і науки.
80 сторін за 20 кр.

„Хлопці Садівники“

з 33 образками 20 кр.

„Образки з природи.“

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по
5 кр. за річник „Бібліотеки“, а оп.
2 кр. за кождо поодинокую книжочку

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до
фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Товариство взаємних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч.
Духовенству і всім вірним Впроесьв. Митроп. і Преосьв. Еп. Орди-
наріатами всіх трех єпархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє,
скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і
будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виводить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Поліси „Дністра“ приймає Банк
краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаємних обезпечень
в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“

стопаришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою
6 1/2 % за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає вкладки
до опрочентованя по 4 1/2 %.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції
„Дністра“ приймають ся.

Всі роди живих і свіжих риб
можна що дня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темильова ч. 1. (Готель під чорним орлом) по найде-
шевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавіру, сардинок,
морських петругів, оселедців і всілякого рода вуджених, маринованих і со-
лених риб. Приймає ся замовлення на весіля, баї, пири, а поручення з
провінцій залагоджує ся до кождої станції поштової скоро і совістно.

З поважанем С. ЕБНЕР.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю
дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані по-
чавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто
купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує жу-
рити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обелужу Вас по братньому
З поважанем
В. ДАНИЛЕВИЧ,
машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 21.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поспередне
застереження. — Рекламний неопечатаний
білий від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Вісти політичні.

З Будапешту доносять, що кризу можна уважати за укінчену. Переговори К. Селя з провідниками опозиції видали в результаті цілковиту згоду у всіх точках. Результат переговорів держить ся поки що в тайні. В справі ревізії регуляміну наступило порозуміння, в наслідок котрого технічна обструкція станеть на будуче неможливою. Протокол компромісових переговорів буде підписаний нині, а завтра представлений поодиноким сторонництвом до ратифікації. В соймових кругах говорять, що мужі довіря опозиції згодять ся на посередній проект Селя що до найспірніших точок, іменно що до розширення влади президента палати. Після проекту Селя президент мав би право виключити посла з засідання, коли би того зажадали чотири п'яті присутніх в палаті.

Гнетене Славян на Угорщині мадярським племенем прибирає з кожним днем більших розмірів. Не малим доказом того є слідуєчий факт: Редакцію словацької газети „Народні Новини“ повідомив краєвий суд, що державна прокуратура видала єї прасовий процес за статтю п. з. „Словаки і корона сьв. Стефана“, що була поміщена в п'ятьох числах згаданого тисня. Будапештська прокуратура добачає в тих статтях підбурюванє до національної ненависти і домагає ся слідства. На підставі того покликав краєвий суд на лаву обжалованих редакторів Петора і Гурбана. Єсли би однак редакція не схотіла виявити автора, то суд буде домагатися виявлення того, що згадану статтю переслав. Стаття та поміщена також і в Slovensk-om Prehled-і, та містить в собі виключно історичні річі і досліди. Властива ціль мадярських властей, то заказувати „Народні Новини“. До того зроблено вже не один крок, бо державна прокуратура виповіла дотичному днешникови три осібні прасові процеси. Того рода процеси кінчать ся звичайно наложенєм грошевої кари на редакцію і в той спосіб наносить ся газеті матеріальну страту. В останнім часі заплатив вже редактор Гурбан 1000 зр. грошевої кари, котру рад не рад мусів заплатити, бо против того рода засуду на Угорщині апеляції нема.

В вишнім суді краєвим в Люблянї уряджено курси науки словінської мови для німецьких правників, щоби ті, ставши відтак урядниками, могли повнити службу в урядах околиць з виключно, або переважно словінським населенєм. Slovenski Narod доносить, що перший такий курс уряджений Гляйспакхом вже скінчив ся. Всіх учасників курсу узнано „цілковито“ спосібними до урядованя в словінській

мові. S. Narod доносить, що тих урядників мають вислати до Країни, против чого Словінці мусять запротестувати, бо знанє словінської мови тих урядників, помимо відбутого курсу є невисстарчаюче, а до того ще в Країні повинні бути іменовані самі лиш словінські судії.

Вчера відбув ся величавий похорон Фора. Ціла церемонія відбула ся спокійно без демонстрацій. Над домовиною промовляли між иньшими: президент палати послів, Дішії, міністер маринарки і міністер для кольоній. По похороні відбулись в місті численні, хоч не великі демонстрації. В редакції Petit Journal повибивано шиби. Поліція розігнала маніфестантів. Мимо того арештовано яких 180 осіб, а між ними депутат Габерта, Деруледа і Мільвуа.

В сенаті іспанського парламенту веде ся від понеділка дуже бурлива дебата з причини програної війни і услівій мира з Північною Америкою. Розбирати услівя мира не є ділом парламенту, після іспанської конституції, тому то президент міністрів Саґаста предложив парламенту тільки проект до устави о згодженє ся відступити Сполученим Державам Филиппинські острови. Ціна за відступленє вносила після умови 20 мільонів доларів, що вже і рішив ся виплатити американський конгрес. В прелімінари мира не було бесіди о Филиппинах, тільки о Кубі і Порторіко. Доперва підчас подрібних мирових переговорів виступила Америка з жадаєм, щоби Іспанія відступила її Филиппини. Хотий проект правительства відносить ся тільки до Филиппинів, мимо того розвинула ся оживлена дискусія на першій засіданю над поступованєм правительства, а передовсім над поступованєм генералів підчас війни на Кубі. Причиною дискусії було то, що сенатор ґр. Альменас заповів інтерпеляцію до правительства о спосіб веденя війни, о поступованє правительства і генералів. Мотивуючи ту інтерпеляцію, не поминув жадного з давніших і послідних губернаторів і начальних генералів, щоби їм не закинути недбалства. Піддав ся міста Сан Хаго де Куба назвав він ділом поганим. До якої міри був він обурений свідчить передовсім то, що сказав: Шкода що ще не повішено жадного генерала. — В розправі забирали голос крім Саґаста також міністри; Альменас промавляв пару разів. Палата послів також не дармує в тім вигляді. І так консервативно-реакційний клуб поставив внесене, щоби правительству заявити вотум недовіря. Ту вказував пос. Алікє, що в ту пору, коли військо іспанське піддало ся, було в Сант Хаго де Куба зверх 23 тисяч жовнірів — і заявив, що піддати ся приказало прагавсь навіть один роздратувач в спілці з яким „триособовим“ чи тристільцевим другим роздратувачем

так і в сенаті виходить опозиція з партії консерватистів против правительства, що є ліберальним. Який кінець возьме справа, предвидіти годі. То тільки певна річ, що мимо найзавзятійшої опозиції, мусить настати супокій, бо дальше вести війну під кожним взглядом неоплатить ся. Опозиції ходить тільки о усуненє теперішнього правительства. Прихильники Дон-Карлоса задалегідь дістали припорученє, що цілвину за неудачу в війні треба приписувати теперішньому правительству і королевій-регентці. Видко одже, що їм йде не тільки о упадок теперішнього міністерства, але о усуненє пануючої династії. Однак не мають они користних виглядів, бо опозиція в парламенті і сенаті огірчена також на тих генералів, що є в підозрію, себ-то они були за тим, щоби теперішнє міністерство, ба навіть і династію усунути. Тепер мусять ті генерали занехати думати о ворохобни, а іти рука в руку з теперішнім правительством.

Роздратувачі народного гроша.

Дістаємо з Галичини слідуєчу замітку: З нагоди відкритих недавно в галицькій Касі ощадности мальверсацій і послідувавшого уже навіть арештованя недавньої львівської „поваги“, дир. сеї Каси Зіми й бухгалтера Вендриховського, звертаєсь поневолі увага всіх тямучих людей так на всіх тих, що при сій касі, безпосередно чи посередно (на пр. з нагоди славної коцюпківської вистави у Львові, 1894), більше чи менше краєвими фондами пошили ся, як і взагалі на всякого рода роздратувачів краєвого чи народного гроша, однаково чи виступають они в ській чи такій етноґрафічній чи політичній масці. У нас прямо оно приймало ся уважати всякі інституції за якийсь рід за помогових товариств, і де лише заблизне готовий гріш, там зараз явно й потайно тиснуть ся всякі патріотичні діячі, і то як раз такі, котрих без того гроша до якоїсь народної роботи і медом би не звабив. І роздратують єї діячі під позором сеї „роботи“, а справді — тандити (що за неї би ніхто нігде няде й шельюга не дав, ба й дармо-б єї не приймив) — що мога сєй нужденний народний гріш. Робітник ширій і безкористний не дінхавсь там, бо під ріжними позорами не допустять єго, а коли він там якоєсь припадково найдєсь, а до спілки належати не схоче, то виїдять єго!

І є у нас тих всяких платних функцій і функційок, а що гірше зривків і зарібочків на народній шкірі досить богато: у нас не вагаєсь навіть один роздратувач в спілці з яким „триособовим“ чи тристільцевим другим роздратувачем

чем урвати бідному академикови для свого сина джюрну або перешапнути гімназіальному студентови стипендію!! А коли який з тих, що то з ріжних усюдів, навіть з вихованка руского інституту або — з руского арештанта уміють дещо здрапнути, коли такий дєсь раз не драпне щось для себе, бо не сьміє — то тоді ми єму готові виразити ще й зараз своє признанє: Який же то він добрий і безінтересовний. Дарма, що другий дав хоч би й 100 рази тільки, і тої дав — про него і про — такт... і помину нема. Роздратувачі тямлять лишє про свою спілку. Они готові при тім все нові „функції“ творити. „Платні“ функціонери стались у нас до певної міри убздуренєм, помимо що як раз наші найкрасні народні почини й успіхи завдячуємо лишє пожертвованю, а платна робота звєла їх власне нераз пінащо. Подивім ся на деякі видавництва: чи варта они хоч би ¼ виложених грошей? Певно, є виїмки і ми їх дуже радо признаємо: одному чи другому небогатому помічникови, писателеви що приносить народній справі в жертву умілу працю цілого свого життя, повинні ми заплатити, і добре заплатити — та що-ж! Як раз завдяки роздратувачам дістають такі люди у нас найменше! Проф. Грушівський дуже справедливо завважав на послідних загальних зборах товариства ім. Шевченка, що „платною“ працею ми не доробимось; бо і справді за добру — ми заплатити не в силі, а лиха — злишна! Завважав! — бо бачить ясно се, чого не хотять бачити роздратувачі, ну і сам має руки чисті. Амбіцію — хочби й надмірну, помилки — нераз вибачити можна й треба, лиш брудних рук — ніколи!!

З роздратуванєм вяжєсь у нас тісно ціла прєславна консолідація, онаж і є в великій часті спілкою роздратувачів: як раз завдяки їй висять наші фінансові інституції на кацапській ласці. Дарма, на багні не виростє нічого здорового.

Явність і чисті руки — отєє оклики на котрі належало-б у нас звернути найпильнішу увагу, особливо з нагоди множення й зросту наших фінансових інституцій. Тогди щєзне недовіріє, не буде нарікань на „байду-жість“ нашої публіки. Тоді збудемо ся й жебручих „патріотів“, що роздратують за тандиту народний гріш, та ще клять собі, що за „такі“ гроші їм лїпше й більше робити — годі! Patent portae...

Rutenisarea чи румунізація?

На „rutenisar-ю cu forță“ (на-сильне руценє) ніколи в Михалчу плаче в ч. 230 „Patri-і“ очевидно ніхто ниньший як славний апольгет румунізації через „волоску“ цер-

ков, Z. Voronea. І сего разу має справді чого, ото бо ще недавно тому була школа в Михалчу волоска, за що V. Z. тут-тут вже мав дістати від Могар-я, як не що більше, то хоч червоний пояс, коли нараз стала ся школа рускою. От вам примір „rutenisar-i“, гідний що-б его увіковічити новою брошурою, що би була вже другою важною прилогою до просьби хоч би й о місце „канцлера“ по Berariu-Єремівчови. Не знаючи однак, чи P. C. S. Z. Voronea видасть так скоро се третє „діло“, бо сконфісковані „Câteva cuvinte“ розсилаю даром, а друге „Quousque tandem“, як пише орган Воронків „Sentinella“ ніхто не купує; записуємо ми тут на славу Z. Voronea-я факт „rutenisar-i“ волоскої школи в Михалчу і признаючи сей факт і з нашої сторони, справимо михалецькому стовпови „волоскої“ церкви і школи найбільшу сатисфакцію, так що коли приложити отсе число „Буковини“ хоч би й до просьби о місце совітника по Bejan-і або Kallinescu-ї, як покличе їх Могаріу до себе, то певно буде перший в пропозиції. Отже послухайте, чому Z. V. так засупорав ся. Boerita Добровольська von Buchenthal записала 1872 р. для Михалецької школи 150 зр. річно на науку волоскої мови, себ-то яко премію за румунізацію руских дітей. Школу отворено 1882 р. і запроваджено в ній крім рускої ще й волоску мову викладову, мабуть ізза тих 150 зр. Хоч не було в школі й одної дитини, що би вміла говорити инакше як по руски, вчили в сій школі заходом Voronea-я під надзором інспектора Japcovsch-ого лиш по волоски, хіба що про людеке око яка дитина руска мала й руску книжку. Отся „rutenisarea cu forța“ тревала до 1895 р. завдяки надзору інсп. Вислужила. Аж по его відході викрито єю „cultura, morala, creșterea (виховання) і progres“ (як пише „Patria“) румунізаторів михалецьких і запроваджено законний лад в сій школі, де на яких 300 дітей нема й одної волоскої, а є лише ще зо 200 також самих руских, що не мають місця. Та се, що михалецька школа стала вчити руских дітей розуму а не волоскої мови, завдало велику „трізну“ Воронці, він занедбав науку релігії і за той час писав памфлети на Українців, а як деколи зайшов до школи, то на те, аби вчити дітей волоских молитов. А коли й за се чіпнули его Русини, він став ся викручувати, що волоских молитов учив лише волоских дітей. Тих то ніби-Волохів і кликали до староства, щоби переконались, чи вміють вони по волоски. За се й плаче Z. V. в „Patrii“; бо вийшла на верх нова неправда попа-румунізатора. „Eată (от) cultura, eată progres, eată morala“ румунізаторів! Справді, скажемо за „Patrii-єю“: „Сумних днів дочекав ся ти, бідний православний народ. Ті, котрих ти платиш, щоби тобі служили і тебе ушастливили, вони затроюють тобі кров (румунізацією) і копають гріб (темноти)!“

Справи гал. каси щадничої.

Як господарено у львівській щадничці, то доперва тепер чим раз більше виходить на верх, бо вкінці оповістила вже щадниця біляно за р. 1898 і з того білянеу виходить, що стратить 4,634.201

зр., а на покрити того є фонд резервний і іншіні капітали на 4,466.683 зр. Виходить отже з того, що каса ніби то має на ті страти покрити, і що край обіймаючи гарантію не ризикує. Але багато днівників констатує, що то біляне „натягнений“, щоби ніби то представити, що недобору нема жадного. Але так добре не є, бо ніхто не знає вартостий копаляни Щепановського, Вольського і Одрживольського, ціну їх обраховано високо, а тимчасом такої ціни ніхто не заплатить, отже і недобір буде.

Виділ краєвий предложив в соїмі внесене, щоби край перебрав гарантію а то під тими услів'ями, щоби каса щадничка на будуче приймаєла вкладки тільки до висоти 30 мід. зр., і що край дає поруку до тої висоти. Порука мала би тревати так довго, поки не вернуть ся всі страти і фонд резервний не зросте о 10% всіх вкладок чи то до 30 мід. зр. В статуті каси мають зайти такі зміни, що замість теперішнього „великого виділу“ має повстати надзираюча рада, зложена з 12 членів, з котрих 8 вибирає би сой а 4 члени товариства каси. Також буде могла каса давати позички на посидости земські не до трех частий їх вартости, а тільки до половини вартости.

Хоть правительство робить великі старання, щоби до такої гарантії краєвої довести, то против того предложєня є також опозиція, а передовсім краківський „Czas“ промовляє против гарантії.

А що в касі такі мусіло щось грубого і негарнійшого стати ся, на то доказом те, що арештовано вже директора Зіму і головного бухгалтера Вендриховського.

Відносини православної церкви в Росії.

Недавно тому відважив ся „Русский Труд“ піддати основній критиці сумні відносини церковні в Росії. Однак про его виводи не довідав ся ширший загаль, бо его зараз таки сконфісковано і заважано видавати се письмо на дальше. Але живої думки „не заореш“ — піднесено раз справу підтримали інші днівники, особливо „Петербург. Вѣдомости“. Їх редактор пн. Ухтомський, приятель з молодих літ царя Миколая мав тільки зглядів у самовластного правительства російського, що не поступлено з его видавництвом в сей чисто азійський спосіб, як з „Русским Трудом“, лише обмежено ся на „строгомь выговорѣ“ для редакції.

В статті „Іскали жалать ся“ винішну ситуацію в Росії характеризують „Петербург. Вѣдомости“ ось як: Духові сили народа зменшають ся беззастанно; багато керманчиків опіїв огорнула лиха і онв вірять лише в свою політичну мудрість, а стратили віру в Провидіне, в силу сумління і історичну правду. Неправду прибрали в яскраві шати під іменем раций стану і інтересу держави. Ся неправда всякає у всі преділи жити, затруває уми і серця і з диявольскою перебігистістю толкує зле і фальшиве на добре і шляхотне, підчиняючи все зодотому телати раций стану. Звідси походять релігійний гнет, під яким упадають вишєвірїй, звідси прогонюване з вітчизни таких чесних і робучих людей, як духоборці, звідси помисл переселювання на Сибірі племена Бурятів, який лише з трудом повздержано. Скали жалть ся, дивлячись на те, що дїє ся.

В дальшій тягу своїх виводів вказують „Петербург. Вѣдомости“ на Победоносцева, яко на творця сего духового упідлення Росії. За часів Петра І. переведено в православній церкві російській значні зміни для політичних цілей. Він зніс патріархат і оголосив зверхненіями російської церкви голову держави та установив синод, яко дорадчий орган царя. Синод став духовною властю церкви, а цивільний над-прокуратор виконував в нїм надзїр правительственного комісара.

Отже від двадцяти послїдних літ ті відносини змінили ся основно, від коли цивільний над-прокуратор зумів загорнути в свої руки цілу власть в синоді і став самовласним паном церкви і духовенства. „Петербург. Вѣдомости“ цитують слова каліського архиєрея Антонія, котрий висказав ся, що теперішні преро-

гативи прокуратора синоду єуть більшї, ніж міністрів і цілого сенату і цілої ради держави. Его власть представляє поважне небезпечєство для будучности Росії: се вже не початковий прокуратор, що обжаловує перед архиєреями простуних духовників, але могучий володар, бодай чи не в подібних розмірах, які в римо-католицькій церкві і своєї власти надуживає з повною самоволею. До складу синода покликують лише таких достойників, що уміють мовчати і гарно сновити прикази обер-прокуратора, а кожного митрополита, чи архиєрея, що звачить ся на яку-небудь самостійність, переслїдують і усувають з его становища на гірше, або навіть замикають в монастири. Славних, російських теологів трактують як простих урядників, а коли наражають ся пану обер-прокураторови, усувають їх в такі закутки, де нічо не можуть вчинити, а навіть записують ся з Сибірією, або Камчаткою під покривкою добра служби. Натомість поплечники п. Победоносцева одержують найліпші митрополити і архиєрейські столиці, чисто навіть без ухвали синода та нагороджують їх ще ордерами та брилянтовими жезлами.

Прийшло до того, що митрополит Володимир підчас своєї інтронізації в Москві сказав до народа: „З боязнню занимаю стодидю, бо не покликана мене на неї властива власть; я прийшов сюди, бо мені наказано“. А петербургський митрополит Паладій сказав: „Власть надпрокуратора зробила митрополитів і архиєрів, а разом і цілий синод мовчаливим знарядом волї надпрокуратора, а властиво навіть его рабами, так що через те російська церковь не має сили, ані значіння, можна сказати — она перестала істнувати“. „Петербург. Вѣдомости“ жалують ся, що не можуть відслонити цілої правди і навести всіх ярких надужит і безправностей, які збувають ся на тлі таких сумних відносин церкви. Се було би надто небезпечне супротив теперішньої системи придавлювання правди силою, тож днівник огранічає ся на тїм загальнім порушеню сеї справи, як єму наказує „любов до вітчизни і привязанє до царя“. Але вже і з того загального образу відносин в російській православній церкві запанувала гниль, а то лиш тому, що місце автономічного, синодального ладу заведено там також організацію абсолютну, посвячену з римо-католицьким папством. Основну гадку організації православної церкви змінено і она мєстит ся нині на моральнім здоровю православної церкви в Росії.

Малярські вистави у Відні.

(Коментар.)

Але вїйдїм до середини.

Питненські салї з порозівчуваними доволї рїдко образами. З гори падає знамените сьвітло; сьвітляні ефенти в „Secession“ — се чиста прелесть. Стоїмо в „білій салї“. Добрї краєвиди Кремера, Рудольфа Альта, Феліц. Мірбаха і его жінки, пару річий Молля і Штєра (особливо его „Бідний Петро“ — річ вірна, без афектації) — займають на часинку нашу увагу. Сильне вражєне задля живих красок справляє образ Бернцїка („Märchensee“). Займають час на довше два образи Енгельгардта: „Die ersten Schritte“ і „Schläferinnen“.

Перший образ робить ізза теми своєї і знаменитого вистудіювання річи знамените вражєне: на зеленїй муравї ставить малий хлопчик-бубник перші свої кроки грубими, неповоротними сповїми ніжками — але не сам о своїх силах, бо з обох боків піддержує малого „пішохода“ его молода мати. Вираз лиця у них знаменитий. Другий образ уявляє три добродїйки, сплячі на зеленїй травї в садочку-холодочку. Костюм їх після журналю мамунї Еви, краска волосє в кожодї иныша: одна чорноволоса й чорноброва, друга білавинючка, третя — сецесїонїстично гарна — руда. Не сплять они порядно, як чемним дївчатам личить, — порозкидувались гарними своїми тілами в ріжних можливих вихилах після „субєктивної“ впадоби. Сніжні їх тіла мають від зеленї трав и дерев — у ясну-преясну днину — зеленїй рефлекс. Промїнь сонця, що продраєть ся крізь листє дерев, дає їм білі — ясні цятки. Рїч змалювана дуже гар-

но. Мимо того образ сей не має щастя до декотрих критиків, що, здаєть ся, більше оглядали природу на образах, як на єї власнім нїдрї...

Чисто сецесїонїстичний, зманерований образ подав Henri Martin. „Vers l'avenir“ — до пропасти. Домали собі люди голову над значїнем его образа тай ніяк не спромогли ся на тоту штуку. Може сам маляр зволить колїсь той сьвіт тївр пояснити... Гарний талант, блискучий всестороннїстю і легкостїю роботи, вказує Каймт (голова відєньської Сецесїї).

В салях зеленїй, жовтїй і червонїй порозкидувано багато інтересних творів кисти. Досить буде вичислїти найважнїйші чи найбільше впадаючі в око. От Бєснард („Кїньска торговля“) з фїолетовим конєм (сеї любимець малїри мусїть бутн на всякїм его образї!) і прекрасні „курї“ монахїїня Генїна. В зеленїй салї наують: Уде, Таульов (чудесний образ „Kohlenverladung“) Леверї і иныї. — Фалат подав шїдї до панорами „перехїд Наполеона через Березїну“, Вїчолковскїй — портрет; Ганаїс, Аксєнтович і иныї — гарні етюдї голов. Але найбільше охолоує нас подав при образах Шведє і Порна: так его радїрованя, як і сильно імпресїонїстичнї малюваня єуть повні руху, жїтя і сьвідчать про величезний талант. Побїч Гандарї, Валїтона, L'Hermite не хїбує Кїноє, котрий побїч своїх прекрасно рисованих образів мїстично-символїчних, дав пару ладєньких, живих краєвидів, що знов показують новий бїк таланту сего поважного малїря. Згядкою про хоромї роботи каранїчні закінчїти-б хїба єю коротку опись першої вистави в ипотїй хатї „Secession“.

Сїмї днїями відчїнали ся гостїннї (за пару десятїкїв!) дверї „сецесїї“, а сїм разом є велика „сєнзація днїя“: „Христос на Олімпї“, величезний образ Макса Кайнїєра. Легко переєувалїні етїни в тїй палатї позволяють кождїм разом змїнювати після потреби обшїр і число салї. Так і тепер відступлено великаньскому творови особнє мїсце. Алєя олівних деревець веде в обшїрну салю. З гори осьвітленє, цїла стїна занїта образом, про котрий то лайкою, то хвалєбою, то навіть перєсєданими панєгїріками закрїчали голоси критиків. Рєзєсудних голосів, неїрїстїрїстїх дало ся чути мало, бо слово критиків падало з партїйного становїща, якє хто займає згядом релїгїї.

„Juž się na pod koniec starożytnemu światu — ludzie szaleją, bogi szaleją!“ totї слова Краєньского так і мимоволї сїляють ся нам в мозок при огляданю сего образу. Мїстєць забавав представити — натурально момент лише з подїї просторої обємом часу — з одного боку замираючий культ славного Олімпу з цїлою плеядою могутних і менше могутних богів, з другого боку протїставити сєму підрастаючї релїгїї Назорєа, повну нової любови, бо любови ворогів, повну аскєзи. Тема обговорювана многими вчєними і то новїйшого часу. Як же вдало ся артистови перевести гадку в діло і який момент знаїшов у нїого обрїбкї?... Олімп. На престолї Зевєс, довкола славні і неславні боги і богїні. Майже на самїй сєрединї Олімпу стоїть Христос. Волосє в него жовтє, дуже жовтє й шата жовта, бо золота. Досєдї ми нїгдє не бачили Христа в такїй шатї. За Христом чотирї жінки, вираз їх лиця вказує мислї не з того сьвітї. Они несуть великий, деревляний, темний хрєст. Олімпї здивований, дєхто з богів перєстрєщений, дєхто озлоблений. Пєстїй-Ганїмєд перєлякає ся Назарєа (хотї причини не сїдїно!), тїєє ся до Зевєса. Єрос відвертаєсь від Галїлєйца з негодованєм. Артемїда зїмїла, „Шармант“ Аполлєон схопив єї в своїй рамена. Гєра взяла ся в боки і глядїть лєгковажно: сварила-б олімпїйска цокотуха. Атєна не оказує своєго ославленого образованя зівєсїм, до побожних нєвїст обєрнєна відворотнєю частїю своєї парєсуни. Афєрїта не стратїла доброго гумору й нєвїєстї себе тай віри в побїду своїх прєлєстїй. Дуже чємний панїч влєв ся з Дїонїзоса (Бакха): він подає Христови чарку з нєктаром, котрої Христос не приїмає. Се пізнаємо по лївій руцї, що піднесєна в сторону гостїнного бога — значить: дай спокїй, їди зі овоїм трукном! А вже найбільшу сєнзацію викликує в нас Пєнхє, що пала Христови в ноги й цїлує его правїцю. За Зевєсом сїдїно голєву Гєфайста, а в правїй рамі воїєа Арєє (Марє) пробує сталєву шаблєну.

На олімпійським дереві поховалося багато переполоханих аморетків, а побіч Зевеса і за ним вихилявся багатобогів, котрих нам — цивілізованам обичаєм європейським — не представлено, ані не названо в каталозі. Поза образом є в двоє роздлана рама, де бачимо дальшу частину образу: на право Пліутос і Персефона, на ліво жінки, представляючі змішаність старинного світа. На доді в межах гігант, що зривають ся знову до борби з гнилим Олімпом. Тут є й „антипо“ з рогами. Фігуральні окрески відповідають зовсім змістові образу: з ліва прекрасно різблена жіноча постать — сумуюча, з закритим в раменах лицем; се віддай уособлене геленізму, з правого боку підірване античним типом погруді жінчини з піднесеними в гору руками — се очікує нового світа...

Такий образ — а виконаве? О, виконаве домагає ся багато ліпшого. Зевес сухий, знищений — ну, се було б добре, означало б пересит, знесиле. Гера, Діоніс (Атени виразу не бачимо!) вдатні; Психе дуже суха і з грубим, неінтелігентним — а як на молоденьку, романтичну Психе — з надто бридким лицем; Афродита здається має гарне волосся — она власне тепер „відбуває свою гардеробу“, причісує коси — але сама ані трохи не гарна. Христос за багато сухий, хотів вираз лица мігби трохи вдоволити. Арес має зелену спідницю і подібний до маломісного пожарника. Навіть півні на зеленім коврі Олімпу — они мають бути живі — суть афектовані і такі невірні своєю подобою, що спорудили штучних цвітів стидаласьби щось подібного П. Т. публіці продавати. Добре удані — під зглядом виразу може найліпше в цілому образі — чотири побожні невісти, хрестоносниці. Они мають уявляти віддай чотири чесноти і відзначають ся тим, що мають на собі одіж, не споруджену виравді після найновішої моди, але все таки ліпшу, як всі боги й богині Олімпу, котрі вживають вічного „Luftbad-u“, а мимо того суть доволі худі й немускулярні. Над головами осіб висять хмари — тяжкі, як з олова. Чи на Олімпі такі були, не знати. Але може се має своє значіння... Рисунок у Клінгера лийкий, кистю володіє він тяжко, комбінація красок не все викликає пожадані віддай ефект. Клінгер знаменитий фігуралист і штихар. Ту він мистець, не в малюванні, не на широкім полотні. Та поза те образ Клінгера вдаряє серйозністю думки і се важна его примета.

Стояло б тут ширше заговорити про van Rysselberghe de Charpentier, що дав інтересні образи з огляду на техніку. Се поантіст чи як він себе сам назвав нео-імпрессионіст. Велику силу світла, невидану досі майже в жадного з дотеперішних мистців кисти, отримує він дуже простим способом — натурально, й ту треба розуміти добре штуку. Він ставляє точку коло точки, пункт коло пункта, красками не мішаними, а чистими. Але як се роблено! Глядиш здалека — чудеса, приступиш до образу — не хочеш вірити, що то той сам образ: цятки лиш, самі усні цятки одна коло другої — червоні, зелені, сині, жовті... Образів его тут багато, всі гарні, інтересні.

Коло славлених образів Рафаельського переходить глядач без вражіння. За те скульптури Meunier-а вдаряють вічно свіжою силою правди, величчя, життя. Так підхопити рух (Bewegung) і то не многими, але важними чертами — вмів лише він. Алеж увесь вік свій працювала его обсерваторія і тому під шестий хрестик став творити справді чудові — знамениті річі.

Переходимо в послідню сальку: Федікс Ропс.

Vor den Bildern des Malers Ropses
Erfolgt ein allgemeines Schütteln des Kopfes,
Die Tochter sagt zur ihren Mutter: „Häm — häm!
Geh doch hinaus, Mama, weil ich mich schäm!“

Так привітав твори малюра віденьський поет Пецль. Самі жінські тіла!... Жінщина з цілою силою пристрастної, змішаної любови, жінщина з півсвітла — от і тема Ропсових образів. Все жінщина, все наге тіло, змішаність. Ніхто ще з малюрів не вирвав стільки тайн з жіночої душі, ніхто не порозумів так добре бесіди двіжучих членів її тіла — але й ніхто не вивів її на позорище в цілій її наготі так немилосердно, як померший минулого року ми-

стець. В Ропсі братиша малюрека штука свого філософа й сатирика.

Оттак переглянули ми по трохи й палату штуки і твори сецесійистів і що запримітили! Ото, що старі спускають трохи з тону, зі своєї мертвечности в живописи, а молоді позбувають ся щораз давнього дивацтва, яке на кождому кроці ми бачили в „Secession“.

Протираєть ся шлях до ліпшого на просторій лаваді штуки...

Відень 15./II. 1899.

Силвестер Ярчевський.

НОВИНКИ.

Чернівці, 25-го лютого 1899.

Картки кореспонденційні з видом „Народного Дому“ продають ся в „Рускій друкарні“ в Чернівцях по ціні 3 кр. від штуки. Там можна набути також листових паперів з видом „Народного Дому“ по 60 кр. за 50 штук. Так кореспонденційні карти, як і листові папери виготовлені з доброго і гладкого паперу. Такими листами і картами повинні послугувати ся кождий буковинський Русин.

Уніятським єпископом в Станиславові іменованій — як оголошує Wiener Ztg. — Василіянин о. Шенітицький.

О. Dlujanschi recte O. Dlużański, звістний вже нашим читателям з его спростовань, знавець рускої мови, при знає ся в ч. 237 „Patri-i“, що він за денунціював пок. Дашкевича за „російськї газети нігілістичні і соціалістичні з Росії“ і обетає при тім, що пок. Д. мав такі газети, але не подає їх імені й подати не може, бо-ж весь свій образований знає, що таких газет в Росії нема, скорше в Румунії. — При сій нагоді денунціює О. Д. знов иншого товариша-святищенника, що був раз в семінарії паний, коли „нехотичи умисне“ прийшов був митр. Морар оглашувати... обід! Се й, Бог знає, що це племеч О. Д. на свого товариша очевидно тому, що підозріває его о написане нашої статі: „Ісповідникам прав. рел. фонду“. Нехай же тепер обмашений Dlujanschi-ем товариш-Rus очистять ся в „Patri-i“ патріотичним фелетовом подоским в роді того, який написав був оноді в „Sentinel“! А „Patri-i“ пропрокуємо, що вона ще тішиться ме патріотичними денунціями О. Dlujanschi-ого не тільки на Українці, але й на Волохів. „Vrei se te ghilești, P. C. T. d-le Dlujanschi, dar vei pica în goală“. — Привіславський.

Нові яничари. До виказаних тогді перевертнів-Русинів прибули с. р. отці нові і то в черновецькій висшій гімназії записаний Козарицьк Олег, син „русскаго“ патріота-святищенника з Рогізної за Німця і вчить ся мови волоської, Микитович Михайло, син славного попа з Шипинців, Рахмистрюк Василь, син катедрального дяка з Чернівців, Цурканович Євген, син дяка з Давидівців, Бужор Федір син господаря Якова з Бергомету над Серетом і Чешка Іван із Слободзі-Раранча за Волохів, Тиміньський Володимир син панотця з Хлівниці і Салабан Николай, син учителя з Чернівців за Німців, але оба посідні вчать ся й рускої мови. В черновецькій низшій гімназії записаний Мельник Теофіл, гр. кат. син учителя з Нового-Солонця за Поляка, а в Радівцях, сини учителів Дуліґра з Шипоти і Олійника з Милишівців за Волохів. — Стид і ганьба батькам-Русинам, що з невинних дітей виховують ворогів рідного народу; дай Господи, щоб вони перші засмакували гірких овочів безхарактерности, яку засівають в серцях рідних дітей!

П. Микола Міхновський подав до петербургської цензури просьбу дозволити видавати ему в Петербурзі тижневий журнал українською мовою з такою програмою: 1) Красне письменство, оповідання, поезії, драматичні твори. 2) Популяризація наук і штук. 3) Критика і бібліографія. 4) Мішанини, себ-то всілякі цікаві відомости. Журнал зве ся „Проніяка“. На дозвіл давання того журналу нема великої надії.

Михайло Голя, комісар виділу краєвого помер вчера вечером нагло на удар серця. Покійний відзначав ся точним сповнюванем приділених ему обовязків.

Сойм краєвий.

Нині в суботу о 11-ій годині перед полуднем відбуло ся засідане сойму краєвого. На порядку деннім були справозданя і предложеня виділу краєвого про які поговоримо ширше в слідуючім числі.

Український театр.

(Дальше.)

Широкий розвиток і успіх українського театру, як і всякого иншого, залежить не лише від талановитого складу труп, але й від можливо широкого, не менш талановитого репертуару. На недостатку талановитого репертуару ми реметувати взагалі не можемо, хоч певна річ, в порівнянні з репертуаром сусідніх сцен — російської та польської ми дуже бідні; але се вже взагалі наша доля така... Драматичні твори дд. Карпенка-Карого, Кропивницького, Старицького, Мирного, а в останній час ще — Тогобочного, Ванченка, Гринченка дають досить широкий репертуар здебільшого серйозних пєс. Правда, треба бажати в сій сфері ще дуже багато, щоби театральна справа наша стала як сід. Але в недостаті тут треба винуватити вже не українських драматургів. Театр і драматична література тісно звязані з життям тієї епохи і того народу, серед яких вони функціонують, і підлягають загальним умовам їх розвитку. Та в тім саме й сила, що у нас твори з живою суспільною ідеєю, з глибоким виображенням суспільного життя не можуть попасти на сцену. І в російській театральній літературі тепер бракує талановитих річей з широкою суспільною ідеєю. Красшими пєсами зістають ся пєси старого часу, усе-ж т. звані новини театральні (напр. „Ізмаїль“ Бухарина), не мають ніякого літературного значіння, а деякі як „Контрольєр спальных вагонов“, — перерібка безглуздя французьких фарсів школи Сарду. Ще гірше мусить тут бути для української драматургії. Ся сторона української театральної справи докладно розібрана в рефератах д. Заньковецької та дд. Шрага, Старицького, Саксаганського і Карпенка-Карого на з'їзді сценічних діячів у Москві 1897 р. Після справедливої уваги д. Заньковецької, чим менш буде цензурних утисків, від яких у значній мірі залежить мертвечий, шаблонний характер сучасних сценічних творів, чим більше будуть приступні для сцени всі сторони сучасного життя, тим висше буде значіння театру, тим більший буде інтерес публіки до него. Той-ж думки дд. Саксаганський і Карпенко. „В останній час, — читаємо в їх докладі, — не появилось ся на сцені нічого такого, що хоча-б по трохи малювало наше дійсне життя зо всіма его прикостями, гальмами та недостатками. Справжнього життя нема на сцені і сцену не може служити тій меті, для якої вона існує. І річ тут не в тім, що нема талановитих драматургів, — ні, тіж самі письменники, що доставляють тепер репертуар для всіх театрів, могли би писати далеко краще і з більшим інтересом, коли-б цензура так сурово не здержувала їх у виборі тем. Нехай лиш цензура не доводить свого veto до краю, нехай лиш вона стежить за тим, щоби в пєси не попадало справді чого небудь неморального, і ся рана загоїть ся... Така залежність драматичних творів від надміру строгої цензури примушує всіх письменників принасовувати свої твори до цензурних вимогів, а страх, що літературна праця не побачить світла, не дозволяє розвинути ся творчості, і вона мусить вертїти ся в вузьких межах шаблонних компіляцій, любовних інтриг“.

Коли не легкі загальні цензурні умови для драматичних творів, то ще тяжші вони для українського театру. Для української сцени заборонено переклади на українську мову драматичних творів з других мов, пєси з життя інтелігенції та з минулого життя України.

Доводить ся таким чином брати теми лише з народного життя, тай тут розробляти головним чином любовні сюжети, прикрашуючи їх сльївами і танцями. Та ще український театр мусить підлягати тому, щоб разом з українською пєсою в один вечір ставила ся і російська. „Височайшим указом“ українські вистави дозволено під умовою, „щоб не було спеціальних українських театрів“. Сі слова розуміють ся так, що разом з українською пєсою повинні ставити ся і російська. Спершу вимагали навіть, щоб російська пєса мала не менш актів, як українська. Публіка таким чином мусіла часом висиджувати 10 актів. В останній час стали лише вимагати, щоби крім української пєси ставив ся і російський водевіль, але й се падає зайвим тягарем на антрепренерів, що мусять держати спеціальних артистів для російських водевілів.

З'їзд сценічних діячів постановив просити, щоби скасовані були всі спеціальні утиски над українським театром і щоб він підлягав загальній драматичній цензурі на рівні з російським. Що з того вийде, — побачимо.

Певна річ, що такі невідрадіні умови, в яких тепер мусить розвивати ся український театр, повинні в значній мірі задержувати і припиняти его розвиток. Але треба сказати правду, що до під'яуду українського театру часто таки докладають рук самі українські артисти.

Ледве чи не найбільшим злом українського театру є те, що антрепренери українських труп для дешевого успіху серед малокультурної публіки вибирають з усього репертуару такє смітє, на яке не тільки дивити ся, але про яке й говорити-б не сід. Правда, антрепренери ті мають потрохи рацію; такої неінтелігентної публіки, який саме до смаку найбільшзудійшій фарс та мельодрами, — велика сила, і антрепренер, що хоче мати якийсь матеріальний успіх, мусить уважати на той смак широкої публіки. Але се не дозволяє артистови, який хоч трохи поважає театральну справу, ставити такі пєси і так, щоб се вело до профанації національного театру. Богато є публіки, що ходить в театр лише для забави, щоби посміятися ся. Для такої публіки можна ставити легкі, гумористичні пєси, яких в українському репертуарі досить, можна смішати таку публіку зовсім не ображаючи її себе, яко артиста, її справи національного театру. Скажемо приклад: є в українському репертуарі дуже „обстановочна“ пєса „Вій“ М. Д. Кропивницького, написана на сюжет з Гоголя. Пєса, хоч взагалі і нуста, але робить ефект на сцені і має успіх. Через те ставлять її ріжні трупи, але ставлять різно. В виставі трупи Саксаганського — се легкі, зграбні картини з Гоголівського оповідання і роблять теж саме романтичне вражіння, як і само оповідання. В виставі-ж хоч би самого автора — се дешева ферія з пауками, чортами, відьмами, опирами та иншим чортівним, обчисленим на дуже вже дешевий смак публіки. І не можна сказати, щоб кийськь напр. публіка з більшою охотою дивилась на „Вій“ Кропивницького, ніж на „Вій“ Саксаганського: зовсім навпаки. Так і з иншими легкими пєсами. Але разом, ставлячи такі пєси, треба вважати і на иншу, інтелігентну публіку, що вимагає від театру не одної лише забавки. На жаль, бачимо більше того, що репертуар перебиваєть ся між „Вієм“, „Царидиними черевичками“, „Сватанням на Гончарівці“, „Пропавшою грамотою“ та „Загубленою долею“, — пєсою, яка має аж чотири назви, одна одної страшніша, і в якій кров летє ся не річною, а цілим морем...*)

(Конець буде).

*) Трупа Осукова і Суходольського виставляє в українському перекладі оперету „Корнелієвські давони“, де є такі вірші, з відповідною жестуляцією:

„Дивіть ся тут,
„Побачте там,
„Яка я молодичка“.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. н. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві персейські зарукавки і шапки для пань і всякі модні смужкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві персейські кучми і шапки для мужчин і інші смужкові товари, а також і шапки з сукна.

По зниженим цінам: Всякі вишні черевики для пань і панів дитий. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, лякерових і Шевгеах. Чоботи і сальонові черевики для пань, панів і дитий.

По зниженим цінам: Всякі вовняні товари: каштаники, сподні, панчохи, скарпінки, рукавички, камізелки.

По зниженим цінам: Хустки, шалі, камаші, огрівачі на руки і литки, шапки вовняні.

Найліпші сорочки сальонові, ковнірки, маншети; хусточки шовкові, полотняні, батистові.

Капелюхи: плюшові, льодені, повстані, тверді і м'які. Виключна продаж І. Генрика Іта, Відень, Антона Піхлера і синів, Грац, Бораадіно Джозеппе Фрателлі, Александрія. Кляки атласові і рипсові і циліндри найновіші і найкращі.

Кальози і обув до снігу, найліпші з маркою „Австрія“ і Петербурскою.

Броцанові товари: Фабрикатні тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писання і гарнітури, столики сальонові, канделябри, ліхтарі, фігурки, постанці, карафки, вази, годинники, тигарки на листи, рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (исе-сарки) для панів і пань. Коробки на рукавички, альорнетки, правдиві буритинові цигарниці від 1'50—15 зр. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і муніції. Продаж найліпших револьверів і рушниць.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушан, женьшин і дитий і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокинчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушування.

Через ношені моїх черевиків зникають оеичас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволені цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляю ся тільки заграничних шкір.

Читайте і дивуйте ся!

50 різних річий тільки 2 зр.

Більше змушені задля замкнення нашої філії розпродати наступаючі употребляючі оздобу за половину ціни:

- 1 Позолочений zegарok, дуже красний, під гваранцією добре ходищий разом з ланцюжком;
- 6 дуже добрих хустинок до носа;
- 3 пар дуже добрих шкарпінток;
- 1 дуже добра шитка до річий;
- 1 дуже добра паризка шиточка до зубів;
- 3 дуже важні употребляючі річи для дам і мушан;
- 1 пара гузиків з дуже красним імітаційним брилянтом до маншетів;
- 1 дуже пахуче туалетове мило;
- 1 шовкова краватка найновішої сорти;
- 1 шпилька до краватки;
- 1 дуже гарна дамська брошка;
- 1 дуже красна дамська бранзолета іміт. золота;
- 3 гузики іміт. золот. з каміннями;
- 3 гузики до ковчирів іміт. золот. з патентовим замком;
- 10 листових паперів і
- 10 конвертів до листів.

Усі ті 50 дуже красні річи разом з зигарком, котрий сам ест тоті гроші варті, коштують за посилплатою 2 зр.

Лиш короткий час до набутия.

„Краківський склад zegарків“ Р. ЛЕВКОВИЧ,

Краків, улица Собіського ч. 36.

Для наподобі можна відослати.

Кавчукові печатки

кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Киніг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Прімарій краевого шпітально

Др. Филипович

виїхав на подорож наукову, що потреває кілька неділь.

Управляти хірургічним відділом шпітально буде в заступстві д-ра Филиповича через цілий той час д-р. Прокопович, а також пропри свою власну практику, буде заступати д-ра Филиповича в его приватній практиці.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальозів і черевиків до гімнастичних вирав.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вілні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Поодинокі числа коштують 16 сот.
Передплата і належність за інсертати
платити в Чернівцях.

Буковинський сойм краєврий.

(Засідане з дня 25-го лютого 1899.)

Засідане розпочало ся в присутності п. президента краєвого бар. Бургіньона. Маршалок отворяючи засідане, присвятив теплу згадку недавно помершій архикнягині Марії Іммакуляті. Далі заявляє маршалок, що послали др. Попович, гр. делля Скаля, Николай Василько і Грігорча оправдали свою неприсутність на засіданню.

До сойму увійшли численні петиції від товариств і приватних людей; між иньшими петиція громади Бергомт н. С. о дозволене поставлення рогатки на дорозі громадській ведучій з Шипота до Бергомету і петиція громади Бояни о засноване там суду повітового.

Далі прийшли на чергу отсі справоздання виділу краєвого:

1) Закнєне рахунків буковинського краєвого фонду інвалідів за р. 1897.

2) Прелімінар буковинського фонду інвалідів на р. 1899.

3) Sprawozdane nad prošenem naduchitelja Іллі Лудури зі Ставчан о зачислене трохлітньої військової служби до літ служби при школі.

4) Sprawozdane nad prošenem Віктора Івасюка з Липківки о вчислене літ служби перед іспитом кваліфікаційним до літ дійсної служби.

5) Sprawozdane nad prošenem вдови по учителю Анни Гаргесгаймер з Айзенау о підвишене вдовоної пенсії.

6) Sprawozdane nad prošenem пенсіонованого учителя народного

Николая Галіпа з Мардзіни о призначенє йому повних 40 літ пенсії.

7) Sprawozdane nad prošenem naduchitelja Василя Стефюка з Руского Банилова о вчислене ему часу служби військової до літ служби при школі.

8) Sprawozdane nad prošenem пенсіонованого учителя народного Павла Вінана о підвишене пенсії.

9) Sprawozdane z zarjadu фондами, що знаходять ся в руках виділу краєвого за р. 1897.

10) Предложено щодо уділення пенсії з ласки в сумі 850 зр. учителеви народному Теодорови Чернявському в Садагурі.

11) Предложено дотично перебрана коштів лічення за англійських підданих, що збожеволіли тут в краю, на фонд краєвий.

12) Sprawozdane z upravy учительським фондом пенсійним за р. 1897.

13) Прелімінар учительського фонду пенсійного на р. 1899.

14) Закнєне рахунків шпітала краєвого за р. 1897.

15) Прелімінар шпітала краєвого на р. 1899.

16) Закнєне рахунків буковинського пропінанційного фонду за р. 1897.

17) Прелімінар буковинського фонду викупу пропінанції на р. 1899.

18) Sprawozdane dотично уділення двох стипендій на курсе побережників у Францали.

19) Закнєне рахунків фонду краєвого і колишнього індемнізаційного за р. 1897.

20) Sprawozdane nad pетицією краєвого інженера Домініка Лукасевича о підвишене пенсії.

21) Sprawozdane nad prošenem вдови по учит. нар. Калістрати Ревца о вчислене четвертого додатку пенсійного єї бл. п. мужа Гавриїла Ревца до єї пенсії.

22) Sprawozdane nad prošenem проф. Грегора Галіпа о враховане ему 10 літ служби яко суплента при рільничій школі до дійсних літ служби і признає двох п'ятилітніх додатків.

23) Проект закона, позволяющий місту Радівцям побирати додаток міський на пиво, горівку і солоджені напінки через дальших 10 літ.

24) Прелімінар краєвого фонду шкільного на р. 1899.

Справоздання ті і предложенія розділено до поодиноких комісій, про речинєць другого засідання повідомить ся послів листовно.

До громад

Кіцманецкого і Заставницького повіту.

Інтерес Русинів взагалі, а вище названих повітів особливо, вимагає, щоби була отворена гімназія руска в Кіцмани, чого ті громади вже не раз від сойму і від ради державної ждали, хоть на жаль до тепер без успіху. Але та невдача не повинна нас знеохотити. Що доси не вдало ся, мусить з часом наступити, а не сьогодні, то завтра; бо то наше право. На кожний спосіб не сьміємо ми замовчувати нашу кривду, а жадати свого права. Прошу отже всі громади переписати слідуючу петицію до сойму і переслати на мої руки або на руки других послів руских і то як най-

скорше, бо сойм отворений вже від 25-го с. м. і не знати, як довго буде радити.

Єротеї Пігуляк.

Високий Сойме!

Ще в році 1872. передали в високий сойм послі Скварчук, Клим, Кричун і Маковей петицію о отворенє реальної гімназії в Кіцмани. Так само просила 1874. року „Руска Бесіда“ о отворенє низшої гімназії рускої в Кіцмани. Сі просьба передав високий сойм ц. к. правительству до уважання, але на дармо.

Знов повторюють ся просьби о отворенє рускої гімназії в Кіцмани 1880, 1881 і 1882 року але знов без успіху. В 1890. році передають знов громади кіцманського і заставницького повіту петицію до сойму о отворенє рускої гімназії в Кіцмани, котру просьбу високий сойм знов передав ц. к. правительству до уважання, але знов на дармо.

В році 1892. подають вже рускі громади із всіх повітів петицію о отворенє рускої гімназії. Сойм поручає сю справу ц. к. правительству як найтеплійше, але знов на дармо.

Вправді зволило ц. к. правительство 1896. року отворити так звані „руські паралельки“ при ново основаній низшій гімназії німецькій в Чернівцях, але устрій їх такий, що руский наріз з них більшого хісна не може мати як з давньої німецької гімназії! Через те, що жадають до тих паралельок іспиту вступного з німецької мови і учать аж три предмети в німецькій мові, вже в першій класі не стались ті рівнобіжні рускі класи низшої гімназії для ру-

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРИ.

(Дальше).

Якийсь шелест коло альтани збудив залюблених з їх любовної олімпіади. Перестрашені зірвали ся і стали надслухувати; страх був першим овочем їх гріха.

Але не було нічого.

Всюди тихо, лиш легкий вітер шумів деревами, виноград колесав ся при мури; альтана була пуста.

Дрожачи підійшли пару степенів, щоби переконатися. День перед тим ту забуте крісло, лежало перевернене на землі; може воно вже перше так лежало, а може кіт перевернув его і настрашив їх.

Ані сліду, щоби ту хто був.

Місяць світив спокійно, ясно, освічував кожду щільну. Світив на мох і блюці, що росли на сходах, і вбирав їх у фантастичні тіні.

Струями водистого срібла лав ся понад дахи, запалював огні в шибках замкнених вікон.

Яксь запашна мрака висіла над землею, дивні гармонії несла ся воздухом. Залюбленим здавало ся, що між ними а світом розпростер ся і відгородив їх від світа невидний людям серпанок.

Гуго спер ся о пенє виноград і притис Лавру до грудий.

Вона мовчала.

Він нахилив ся до єї уха і шептав їй щось, вона сумна вздохнула.

— Не думай про се! Я вічно буду тебе любити. Де міг би я найти иньшу жінчану так добру, добросердну і так гарну. Лавро! глянь на мене! Диви-ж, яка ти гарна.

Він витис гарячий поцілуй на єї устах, вона поцілувала его не мов в гарячі.

Здавало ся їй, що з тим поцілуєм ціле жите переходить від неї до него.

Минувність, будучність, родина, приятелі, цілий світ, — що їм тепер на тім залежало?

Оя пристрасть молодого чоловіка привернула їй жите; була вона так, як той викинений на беріг топельник, що приходить поводи до жита.

Глянула в лице молодця і відчувала невисказану радість. Пригадувала собі минувність, свою сумну дівочу кімнату, цвіті, книжки, свої гафти, свої снімки; і тим більше радувала єї ся хвиля щастя, ся одинока хвиля земського щастя, що зближала ся до небесного блаженства.

Так думала Лавра.

А если би хто був сказав їй, що любов ю мана, що то комбінація красок, як дуга, що то, фата-морґана, що появляє ся і счезає!...

Хто міг би був сказати їй се, в сій хвилі надлюдського чуття!

Мусіли розійти ся. Пращали ся, ашли і повертали знов ще раз..., ще раз...

Здавало ся їм неможливим видержати ту муку; здавало ся, що Бог зна що повинно стати ся, що звідси повинні погаснути, земля запастися, а вони повинні полетіти в безмежну просторонь на крилах любови.

Але нічо з того не стало ся; звідси світили холодно, місяць освічував дорозу ящірці, що повертала пізно до дому....

Поволи йшли вони з городу, задержуючи ся при всіх борках, деревах, камінях, де лиш стежка змінала свій напрям...

Рахували мінути, які їм ще полишили ся, але поцілуй не рахували.

Як вона розпачала ся, не знати; що найменше не знала сего сама Лавра.

Як люнатичка увійшла до своєї кімнати, лягла, але спати не могла. Лежала з широко отвореними очима, з помішаними гадками.

О десятій годині рано від'їжджав Гуго. Заклопотаний подав руку тїтці на пращане, пращаючи ся з вуйком почервонів по вуха, але Андрій робив щось в антеці і навіть не гдів на него. Жадеи з них не сказав „до побачення“.

Лавра відпроваджувала его аж до брами. Живчики були, голова горіла. Вона покривала горячку легким усміхом, але не розуміла ні слова з того, що говорив Гуго.

Перебула цілий день у своїй кімнаті, а до обіду прийшла з болем голови і не говорила нічого, а Андрій мовчав також. Лиш помічник з лабораторії старав

ся звернути єї увагу на одно:

Антикар посивів за одну ніч зовсім.

* * *

Що то за мука ходити по пустій кімнаті і говорити до себе: „Перед пару днями був він тут; тут сидів на єї софі, сю книжку брав в руки, підносили се крісло, дивив ся на сей образ. Тут говорив до мене, тут стиснув мені руку, всюди було его повно, — а тепер его тут нема.“

Першими днями було по просту неможливо відвернути від сего предмету гадки. Ходила, як мертва, пригадувала собі все, немов би вдихувала то все, що те лишило ся.

Першими днями все прочувала єї его годос, его сьміх і то наводило на неї ще більше спогадів: Так він говорив, так він сьміяв ся, — говорила вона до себе.

А коли де вийшла, то дорога видавала ся їй так довгою. Люди видавали ся їй темними плямами, що ходили сюди і туди. Але що роблять вони властиво тут на світі виповненім ним одним, ідеєю про нього?

Але все поводи остигає. Приходить змучене, меланхолія, сум. Лиш надія на побаченє покриває всею цвітами гарних мрій, приходить час довгих „утрачених листів“, з незабудками, фіалками, кучерями волосся, — все обв'язане рожевими шовковими стяжечками.

Старі мури дому Тарамелліх не виділи ще таких пристрастних вибухів, як жаль Лаври по від'їзді Гуга.

Коли вибухи вже минули, ходила

сних дітей приєднаний, ніж чисто німецька гімназія, бо ніколи не може загаль руских дітей навчитись німецької мови в сілських народних школах на стільки, кільки треба, щоб не лиш могли вступити іспит з німецького зробити, але навіть з успіхом учитись трох предметів в чужій мові вже в першій класі.

Руский нарід остаєсь отже й до нині майже цілковито відтятий від висшої науки в середніх школах. Як некористно відбиваєсь відмова рускої гімназії для руского народу, се видно із слідуєчих чисел.

В році 1897/8 посідало гімназії на Буковині 55.5% німецьких, 26.8 волоских а лиш 9.2% руских дітей, хоть Русинів найбільше на Буковині.

З першу відмовило ц. к. правительство отворенню рускої гімназії ізза недостатків грошових, але тим часом отворено вже гімназії німецькі в Сучаві, Радівцях, Чернівцях і в Сереті. Тепер знов мотивують незрівняно низкий процент руских гімназистів на Буковині тим, що Русини не мають багато священників, урядників і т. д., хоть і Німці і Волохи не мали їх вперед тільки, як нині, а витворили їх лиш в гімназіях, котрі не ставляють їх дітем таких трудностей в науці і при вступі, як руским дітям.

Власне се, що Русини не мають так численної інтелігенції як Німці і Волохи, вказує як раз на пекучу потребу гімназій руских, котрі єдино дають можливість витворити рідну інтелігенцію, без котрої мусять нарід чим раз більше упадати, позаяк не в силі видержати нерівну конкуренцію з прочим населенням краю, позаяк положене тамтих що до можности витворення рідної інтелігенції далеко користнішіе.

На підставі отсех незбитих даних ємють підписані просити: Високий сойм зволить завізвати ц. к. правительству, щоб те зволило вже раз сповнити неустанні просьби руских громад кіцманського і заставнецького повіту дотично отворення рускої гімназії в Кіцмані.

(Тут додати-б місце, день і підписи громадського начальства або поодиноких громадян.)

вона як автомат і займала са домашніми роботами. Ціле її єство було поділене на дві часті, лиш з тих частин не була ніколи присутна.

Щастє, що люди не взяли її на язик, бо янєсь ніхто нічого не догадав ся. Що вона була все в злім гуморі, то звальювано всю причину на се, що у неї нема дітей.

Тої гадки був також старший лікар. Він брав її що вечера за живчик.

Одного разу взяв двома палцями Лавру за руку, моргнув і закахляв:

— Гм! Гм!

— Що-ж? — спитала Лавра, — смерть чи жите?

— Полишим ся при житю.

Лавра сяденіла по самі уха і вкусила ся в губи.

* * *

В чотири неділі пізнійше не могла вже того закрити, що чує себе матірю.

Була се зима.

Ії казали сидіти в теплій кімнаті. Був то довгий і вузький покій, по однім боці була піч, по другім вікно.

Над печею висіло в білих деревляних рамах зеркала, з різбленою лавровою короною з позолоченим листем і червоними ягодами.

На середині на мраморній плиті стола стояв на двох стовпках з черешневого дерева під скляним звоном старонімецький годинник з арабськими цифрами на порцеляновій таблиці. По обох боках стояли ліхтарі зі свічками, котрих

Петиції тов. „Руска Школа.“

(Петиція в справі павшай на дрова і слугу шкільного.)

Високий Сойм!

§. 39. закона з дня 30. січня 1873 р. (В. з. кр. ч. 9) приписує, що всі видатки податкові з основанем і удержуванем шкіл народних поносять шкільна громада, оскільки на се не вистарчають особні доходи. § 41. сего-ж закону приписує накладати додатки до податків на покриття річевих потреб шкільних і платні учительської, а непокриту частє має ся ітиє §. 50. того самого закону поповнити з краевого фонду шкільного. Дотично громадских датків, що призначені на плату учительську призначає §. 43. наведеного в горі закона і § 25. закона з дня 30. січня 1883. В. з. кр. ч. 10, що єю частє має громада відводити до урядів податкових, а що до датків громадских на прочі річеві потреби шкільні приписує згаданий § 43., що їх побирає і відвозить громада вглядюи обшар двірський, не признаючи навіть куди, бо місцеві каси шкільні предвиджені тільки там, де більше громад належить до одної школи.

До т. зв. річевих потреб школи належать павшай на наукові прибори і канцелярийні потреби школи, далі опал і сторож школи. Вимінені павшай відвозять громада до урядів податкових, відки дістає їх на прибори наукові повітова рада шкільна, а на канцелярийні потреби управитель школи. Отже тільки одна оплата сторожа шкільного і опалу оставлені громадам. Добре се, де громада дає на опал певну міру дров або наймає і платить сторожа сама, але се є лиш в немогих громадах. Звичайно-ж буває ось як.

Вже при заснованю чи розширеню школи признають громадский 10% додаток шкільний на річеві потреби школи, отже на опал і сторожа, далі хіба се на павшай, а рідко де остає ся се з громадского додатку мала квота, котра йде на учительську платню, котру звичайно платять з краевого фонду шкільного.

Що-ж виходить із такого розділу громадских додатків на школу? Ото що вони залагають цілими роками. Правда, другий уступ § 43. наведеного на вступі закона краевого приписує, що датки на школу має ся стягати в такий самий спосіб, як державні податки. Однак тяжко допросити ся такого стягнення, а коли й прийде до того, тоді й готове ворогіство громадської старшини супроти учителя, що посмів поскаржитись на неї у пана старости й какікав тим на громадского начальника, строгий наказ, нагану, ба в кінці й кару.

Задля сьвятого спокою проте управитель школи терпеливо, доки начальник

не сьвітло ся певно від яких десятих літ.

Напротив було вікно, що виходило на улицу, і було заосмотрене зелізними кратами. Шибби були заслонені сїтковою занавіскою з розетами.

Крісцо Лаври стояло на деревляних підвиспеню, тому, щоб бути ближше до сьвітла, і щоби охоронити ся від студени підлоги; впрочім на кріслі і під ногами були подушки.

На середині кімнати стояв круглий стіл, при котрім обідали, довкола нього чотири крісла оббиті мосьжем. Як то гарно відбивало від темної американської шкіри. На середині стояла мраморова мисочка з ріжними з мрамору виробленими овочами. Підчас обіду забірали її звідтам, а по обіді клали знов на то саме місце, замальоване образами смоків, що кусали самі себе в хвості.

Через вікно доходило темнає сьвітло; лиш в полудне заглядало тут проміння сонця, а тоді все в хаті немов відмогло.

Лавра складала звичайно тоді свою роботу і уживала сонця.

А коли промінь счезав, брала ся знов за роботу. Темнає сьвітло опановувало кімнату.

Було тут так тихо, хоч мак сів. Лиш годинник тикав правильно, а за его голосом пили і гадки Лаври.

(Дальше буде.)

громади схоче чи зможе дати, як не цілу призначену суму, то хоч частину її. Коли управитель заможний, то ще собі порадить своїми власними гріними, коли-ж ні, а то буває звичайно, тоді мусять або зажитись, або мерзнути разом з дітьми в непаленій і нечищеній школі. Помінаємо богато иньших недоходатків, що се виходить із сего, бо вже непалена і нечищена кімната шкільна впливають так некористно на здоровля нїжної молодіжи шкільної, що на права сего звичайного лиха конечна.

Від давна жадає проте учительство народних шкіл, щоби раз положити конець сему недостатку, але надармо; бо хоч власти шкільні й заповіли вже давно відповідну реформу стягання й виплачування громадских додатків на річеві потреби шкільні, та й досі її нема.

Звертаємось проте до високого сойму в надії, що вислухає просьби учительства народних шкіл і зарадить лихови. А направити его не тяжко. Ото вже з початком с. р. повірено стягане всіх податків і додатків державних, краєвих і громадских урядам податковим; ба навіть частє громадских датків шкільних належить, як ми се доказали в горі від 25 років до сих урядів. Що-ж за причини мала би стояти на заваді, щоби цілий громадский додаток, отже й ту частє, що призначена на сторожа і опал школи, не стягати й не виплачувати через уряди податкові? Ми не бачимо ніякої причини, а протівно думаємо, що приписане й стягане цілою громадою датку на потреби шкільні можливе, так само як одної его частини, а що воно потрібне, доказали ми в горі.

Замітимо ще на остаток, що й дотеперішнє квартальне виплачуване павшай на опал не відповідне ізза того, що користне і вчасне закуплю дров може тільки тоді послідувати, коли управитель мати ме потрібні на те гроші вже з початком року шкільного. І громаді лєкше сплатити хоч би й більшу суму в осени, ніж меншу в иньшій порі року, а й для уряду податкового чим менше рат, тим менше робота.

Просимо проте: Високий сойм заволяє зарадити, що треба, аби всі періодичні громадські і двірські датки на шкільні потреби стягали ц. к. уряди податкові і виплачували з них павшай впрот управительш шкіл народних у відповідних ратах, суму-ж призначену на опал нараз і то 1. жовтня кожного року.

Чернівці, в лютім 1899.

Наш нарід а школа.

Де сьвітло, там жите, а де нема сьвітла, там і жита нема... Все в природі стремить до все більшого і більшого усовершеня; все инє ся до вишого, діншого, крашого. Та й дух людский не робить тут виїмки, і він їде тою самою дорогою; без сьвітла і він не піде наперед. Не дивно-ж, що у нас все що так низько стоїть і лєдво — лєдво, що лиш оживає. У нас не було сьвітла! Вікова пітьма залагала наш руский край, всяке духове жите заціпеніло було від неї, всяка шляхотна думка замерла; наче-б яка гребезна крига лєду привалила руску землю. Та дав Бог, що і у нас стало видіти: засияв небосклин австрійської Русії школами, що несуть сьвітло і під найбільшійшу стріху нашого занедбаного хлібороба.

Через всякі злидні, яких натерпів ся віками наш нарід, припав і зледащів він бідний. До тої своєї нужди, до тих злиднів привик і зріс ся з ними так дуже, що вже і думати нестервав, щоби ему колись полєкшати могло. Але що не все. Він так втратив вже надію в свою будучність, що не знаєє навіть на раду своїх найліпших приятелів а робити і жне так, наче б був не дідичем, а комірником на тій его батьками кровю та гірким потом орошеній землиці.

І серед таких обєтавин, між такими людьми правое нинішня наша школа.

Наша школа несе сьвітло темному народови; несе з тим сьвітлом самопізнанє, а з сям і гаразд матеріальний. Несе, правда, але-ж не так то легко за кількадесят літ стьопити ту кригу, до котрої витворення пілі віки склали ся. Ті віки виховали наш нарід таким, який він є нині: отупілим, недовірчивим, байдужим до всего висшого, отже і до школи. Дарма шукати школі приятелів

між таким народом. Вони не впадуть ся! Сї люди давнього крою, не тит думок, не тих засад, яких нинішній часи й обєтавини вимагають. Та се й цілком природно. Темний з роду хісна з сьвітла не знає. Толкує ему, як хоч про хорошиї сьвітл Божий, — як він то зрозуміє, коли він того ніколи не бачив? Сму, по его думці ськазавши, і так добре без сьвітла. Так і темний наш чоловік; він лиш те знає, що школа его дитину — підпору гздіству на щілих шість літ і більше ему відбирає. Він, в умі своім короткозорий, не бачить безпосереднього хісна зі школи, тому й ворожо поглядає на все, що лиш називає ся школою. Школа в очах его — то тягар громади, то павські примхи, нічо иньшого.

Так се і не один десяток літ буде школа мати своїх несьвідомих причини гніву ворогів та неприхильних людей! Уговорками та солодкими словами не приманиш їх до себе, школа кожного слова вимовленого в цілі збудження симпатії до школи.

„Але як-же так можна? — погадає собі може хто із моїх товаришів. „Як-же так можна, з народом жити, а наче-б чужинєць який до него відносати ся?“ Я-ж за нарід і душу дам!“

Так, і я тої гадки. З народом можна і треба зходити ся, ему во всем, де треба, добру раду дати, лиш про школу з ним багато в бесїду не заходити. Школа нехай сама про себе говорить. А що учитель є образом школи, то настрій населєня до школи залежить по найбільшій часті таки від него самого. Дуже шкодить повазі школи те, коли учитель лиш великою дружбою з неосьвідченим людом старає ся населєня приязно до школи настрійти. Він стане батьчити, кумити і т. п., відкріє при таких нагодах всі „тайни“ учительского стану й жита; тогди бувай здорова повага школи! Що один в такий спосіб напєє, то й десять по нїм відтак не годні направити! Будь нашому темному хліборобови приятелем, будь ему щирим, люби его, як свою душу, але сего не показуй ему; він не сьміє заглянути на дно серця твого. Навіть подаване руки без спонуки несьвідомому річи простолюдину шкодить часом інтерєсам школи. Такий уважає часто учителя за „панєбрата“ і може відтак по нїм, як то важуть, їхати, коли ему того буде треба. Учителє повинен обікрати собі одну дорогу, одно гасло: Для всіх і завжди однакий! Неосьвідченому селянинові треба знати, що лиш закон рідить в школі, а учитель лиш наглядає над законом. Школа най буде, як кожний ц. к. уряд, а люди най знають, що єди учитель що робить, то він робить то не з власної волі, а лиш поступає після принципів. Все подалєки з такими людьми, все серіозно з ними, а коли вони побачать, що школа не жарт, то будуть школу і учителя поважати. Лиш тут треба бути твердим, непохитним, бо лиш раз зійдеш з тору, — все пропало: ворог на плєчах!

Не страхаймо ся, що то може тяжко виконати, що збудимо може тим в деяких ненависть до учителя. Ні! Сьвященники видають що року сине всіх хлопців до бранки, а прецінь ніхто і словечком не поприкає їх за те діло, бо знають, що так мусять бути, а не инакше. Робім же і ми так! Тому ще раз кажу: Для всіх і завжди однакий! — се гасло най буде наше, а повага і шана школі мусять бути.

Так обєднати ся з несьвідомими сьвітла людьми. Молодіж же стараймо ся виховувати в дуєї гуманности, стараймо ся заціпенити в молодих серцях правду любов до свого народу, до своєї вітчизни, любов і заохоту до всего висшого, шляхотного. Научім їх віддавати честь, кому честь, научім їх любити і шанувати борців за долю руского народу, научім їх горнути ся під здвигнутий тепер наш прапор самопізнаня! А коли всі такою дорогою поступати і одної мети держатись чємо, то хоч не ми, а ті, що по нас будуть, діждуть ся того щасливого часу, коли тріснуть в нас вікові лєди, счезнуть тумани темноти.

Іван Бажаєньский.

(Поміщаючи єю статю одного з заслужених учителів народних, просимо і иньших ВП. Учителів забрати слово в сій справі. Ширше обговорєне того питання: яке поведєне учителя веде найкористе до цілі. — не повинно бути без користи для самого учительства. — Ред.)

З Франції.

Ця авантюра по похороні президента Фора, про яку ми згадували в попереднім числі, представляє ся так: Під час повороту з похорону Фора, Дерулед приступив з п'ятьдесятьма прихильниками до командуючого військом генерала Роже вхопив его коня за узду і крикнув: "Генерале, не туди веде нас до елізейської палати!" Генерал відскочив на бік і завернувши військо до касарень. Дерулед не гадав відхилити ся і разом з військом всунув ся до касарні. Там він з Габертом виголошували промови до офіцерів і мимо наказу не хотіли уступити ся, за що їх арештовано. Деякі дивізіони пишуть, що Дерулед хотів при допомозі генерала Роже виконати державний атентат і оголосити себе диктатором. Справа станула вже на порядку денний посольської палати, бо прокуратор зажадав видання судови послів Деруледа і Габерта. В дотичнім писемі до палати послів прокуратор подає, що коли їх арештовано, они заявили, що хотіли військом пірвати до повстання в тій цілі, щоб парламентарну республіку заступити республікою плебісцовою. Оба посли старали ся членів армії відвести від їх обов'язків. Габерта і Мільвоя випущено провізорично на волю, але Деруледа задержано мимо того, що деякі его прихильники в парламенті домагали ся его випущення. До сей справи палата вибрала безпородочно комісію, а та односторонньо згодилась на видане судови Деруледа і Габерта. Палата прийняла внесені комісією і оба згадані посли будуть відповідати перед судом за свій злочин. Розходить ся ще лиш о се, перед яким судом стануть оба винуватці: чи перед присяжними, чи перед державним трибуналом? Если Дерулед і Габерт заявлять, що хотіли викликати зміну формиряду в дорозі плебісциту, буде компетенційний трибунал державний. Артикул 25 дотичного закона орікає, що кожне візване звернене до всяких, котре має відвести їх від обов'язків, має бути каране визначено від одного до пяти літ і грошевою карою від 100 до 3.000 франків. Артикул 87 карного закона постановляє, що кожний поступок змряючий до повалення ряду через підбурюване горожан против властей, має бути караний депортацією. — Шеф поліції публичного безчестенства розпочав ревізію в комнатах патріотичної ліги. Шеф поотвирив спровадженіх сюсар. Мимо заборони, члени ліги урядили збори. Двох членів арештовано.

НОВИНКИ.

Чернівці, 28-го лютого 1899.

Засідане ради шк. кр. з дня 23-го лютого. Дефінітивними професорами узнані: др. Мозес Сігал в Сучаві, др. Еміль Сігал в Чернівцях, др. Гуго Герцог і Леопольд Герцог в Радінях; іменовано Адольфа Міхневича суплентом при висшій гімн. в Чернівцях і Гайса Бекштайна суплентом в Радінях, перенесено суплента Тофана до тут. пр. школи реальної, а проф. Антона Кліма до висшої рускої гімназії. Дійсним учителем при школі хлопчачій в Гурагуморі іменовано Дениса Стефановича. Перший додаток признано учителями: Георгію Кабі в Негрілєсі, Николаєви Дюбісі в Ступі, Сабіні Гольцштайн у Вамі, Василеві Станескулови в Ступі, Іванові Барбірові в Сучаві, Александрові Константиновичу в Ватрі-Молдавиці. Другий додаток получили: Гавриіл Млошніца в Тешівках, Ам. Туртурян в Драгошетах, Сімон Прелупчан в Кимпонуї, Ілія Лакуста в Валніках. Третій додаток получили: Іван Бартошевський в Борівцях і Стефан Мандичевський в Ревні. Четвертий додаток: Стефан Струц в Задобровії, Теодор Левчук в Мардзіні, Константин Тевтул в Люді-Гуморі, Василь Андриєвич в Студі-Путілові, Василь Бадале в Босанчу. Пятій додаток: Яков Декер в Ілішетах, Андрій Осташек в Селетині, Еміль Тарновецький в Приватних Левнівцях.

Петиції до сойму. Після ухвали головних зборів тов. "Руска Школа", що відбули ся 11. с. м. в Кіцмани ви-

готовив головний виділ петицій до сойму о заснуванє руских гімназій в Кіцмани і Вижиці, о зниженє літ едужби учителів народних і поправу незавидної долі їх вдовиць і сиротів, о стяганє і виплачуванє шкільних навчальних урядів податковими та о знесенє місцевих інспекторів шкільних. Ой петиції передав виділ "Рускої Школи" нашим послам з просьбою, щоб їх внесли і поперли в соймі. А що успіх тих петицій зависить немало і від того, коли їх буде як найбільше, подаємо дві з них вже в сій числі, а прочі надрукуємо в сліду ючим числі. Буде задачею всіх вілій "Рускої Школи", щоб не тільки сами написали і подали такі петиції на руки своїх послів, але щоб патріоти на провінційні заохотили громади і взягали на рід, вносити петиції о рускі гімназії в Кіцмани і у Вижиці, а учителі в місцаних повітах повинні спонукати тамошні товариства учительські, аби й вони прилучились до акції учителів-Русинів піднятої в користь всего учительства й аби внесли і собі такі петиції до сойму на руки своїх послів.

"Руска Рада" в 4-ім своїй числі помістила ріжні петиції, які повинні слати громади до сойму. Звертаємо на се увагу нашої інтелігенції селської і просимо зайняти ся ревно сею справою, переписати ті петиції, постарати ся о підписи і вислати як найскорше на руки наших послів. Особливу увагу звертаємо на справу заснування рускої гімназії чи в Вижиці, чи в Кіцмани, чи може де инде в рускій часті нашого краю; тими петиціями повинні ми сойму засипати. Не повинно бути і одної такої рускої громади, щоб від неї не прийшли петиції! — До діла — тепер пора!

Високе відзначенє пос. дра Стефановича командорским хрестом ордена Франц-Йосефа викликає в нашім краю, особливо такжє поміж Русинами велике вдоволенє. Пос. др. Стефанович завсіді дуже симпатично відносив ся до всяких наших справ народних, всюди піднірав своїм можним впливом змагання наших послів, на наш "Народний Дім" жертвував значну суму, а поміж своєю партією, поміж дідачима вірменськими заступає напям, аби тота група сподучила ся тісніше з Русинами, з руским народом, серед котрого ті дідачі мають свої маєтки, і з тим народом шукала порозуміння і жила в найліпшій згоді і привязи. І в радї державній і в соймі умів він завсіді піднести живі інтереси краю — особливо займають его справи культури краю, котрих справ він є звичайним і пайвимовним референтом в соймі краєвим. Всім же в памяті его рішуче виступленє в радї державній в справі господарки православним реалітійним фондом, котре мало для краю вже той добрий наслідок, що і мужики мають тепер приступ при винаймленю дібр релігійного фонду в посесію. Він відзначає ся вимовністю, людним і привязним поступованєм. Ми, а з нами і руский нарід, сердечно поздоровляємо дра Стефановича до сего найвищого відзначення і бажаємо ему при тій нагоді ще много літ прожити і потрулити ся для добра нашого краю, бажаємо особливо, щоб его змагання, до тіснійшого сподучення вірменско-польських ділчів з руским народом і з заступниками того народу віначальє як найкращим успіхом на пожиток і на добро сих двох в нашім краю важних чинників.

Новоіменований станіславським єпископом Василіянн о. Андрей Шептицький (в світї граф Роман Шептицький) є сином гр. Івана Шептицького п. к. підкоморія, посла і маршалка новітнього в Яворові в Галичині, і Софії з графів Фредів. Уродив ся дня 25-го липня 1865 р. отже тепер має 34 рік житя. По скінченю прав і по осягненю степеня доктора прав в краківськй університеті він — поляк з вихованя і ісповідник латинського обряду — постановив вступити до наших Василіян. Богословськй студії скінчав у Сувіїв і осягнув степеня римського доктора богословія. Я о Василіянн був два роки магістром новий в монастири добромильськй, описав бу ігу ном оо. Василіян у Львові, а від торік професором богословія в Кристинополі. Приїжджав нін також до Чернівців і тут бував також в руских кругах, прихилив на товаришськй східни до "Нар. Дому", на кругольськй. О скільки ми его цінаємо, то руске почутє в ній сильно розвинене...

Що дє ся з виданєм творів Федьковича? Пишуть нам зі Станіславова:

До концерту "Боая" треба нам одної поезії Федьковича, що має ся деклямувати при музиці. Так що-ж? О поезію сю досить трудно, шукали єї в першій томї творів Федьковича виданих Дідачима, нема! Шукали по альманахах, часописах, нема! Се справді сором для нас, що твори поета такої міри як Федькович не діждались поного видання. В книгарні тов. Шовченка продають ся его "Повісти і оповідання" і "Як козам роги виправляють" з більш віщо, інші твори Федьковича се бібліографічна рідкість. Чи то не сором? Уже в р. 1896 розійшлась вістка, що вийде повне критичне виданє творів найбільшого поета Буковини заходом редакції часопису тої назви. Появивсь навіть перший випуск під редакцією д-ра Щурата. По всіх часописах руских, а навіть деяких і не руских появились радістні звістки о тім. А від того часу нічого до тепер про те не чувати. Що-ж сталося з тим першим випуском? Редакція "Буковини" понесла страту видаючи перший випуск, аби его потім лишити мислам на поживу? Яка тут причина? Не знаю. Чи др. Щурат за иншими занятими не має на се часу? Чи редакції "Буковини" не стало гроший на дальше видаванє? Що до першого питання то скажемо, що нікому так не випадало би зайняти ся повним критичним виданєм творів Федьковича як проф. д-ру Смоль-Стоцькому, бо він і професор літератури рускої на університеті і перебуває стало на Буковині, де ему о матеріал до того легше. Коли знов не стало би редакції "Буковини" гроший на дальше видаванє творів Федьковича, то повинна тим зайняти ся "Видавничою Спілкою". Повинна відкупити від редакції "Буковини" перший випуск і решту видавати своїм накладом. Тут має ся нова інституція поде присудитись велимй народній справі і памяті поета. І ми надіємось від неї сего. Она під проводом свого заслуженого вченого голови давала би повну запорукку, що повне критичне єї виданє творів О. Ю. Федьковича випало би так, як на се заслугоє сей великий поет.

На се писемо, як також на численні дотичні запити відповімо, що виданє творів Федьковича здержало ся через те, що підіймив ся зрадагувати его др. Щурат і довішив до першого випуску, з невідомим нам причин неостав далі тим займатися, а на всі запити і листи давав стереотипну відповідь, що ось, ось він скрипт незабавом приїде, а тимчасом скрипту як нема, так нема. І так справа тягне ся більше як рік. Др. Стоцький на разі не може підійняти ся зрадагувати з тої причини, що зайнятий иншими видавничими і роботами, а по друге й тому, що др. Щурат доси ще не зрік ся сєї роботи. Що до проєктованого донизувателем видання творів Федьковича "Видавничою Спілкою" — заприїтимо, що право літературної власности творів Федьковича має товариство "Руска Весіла" в Чернівцях і що вона мусіла-б дати "Видавничій Спілці" привізіл на виданє, хоч сего зовсім не потреба, бо фонди на виданє творів і у нас найдуть ся. Ходить лиш о те, щоб др. Щурат виявив ся зі свого зобов'язання (що є дійсним зобов'язанєм), а виданє може піти скорим кроком; если-ж др. Щурат заявить рішучо, що він далі виданя вести не буде, то возьме то на себе др. Стоцький і по змозі часу доведе виданє до кінца. Ось і се най буде за поясненє тим, що питають про сєю справу. Вина тут не по нашім боці.

Угорський новий кабінет вже утворив ся. В склад его входять: Сель, президент міністрів і міністер для справ внутрішніх, — Люкач, міністер фінансів, — Феєрварі, міністер гонведів, — Дарані, рільництво, — Власич, просвіта, — др. Пальос, сє аведицїсть, — Гедіш, торгівля, — Теченій міністер а Сатері і Чих міністер для Хорватії.

Український театр.

(Кожень.)

Таке нехтованнє з боу українських артистів справою національного театру тим більше сумне-та шкодливо, що український театр займає дуже важливе положеннє серед ріжних воро-

жих елементів. Поміняючи все инше, зауважимо лишє на відношеннє до українського театру російських артистів. На з'їзді спеціальных діячів у Москві російські артисти зустріли реферати про український театр — гучними оплесками. Не знаю, що було тому причиною: чи то була вже така виняткова хвиля "мира і любови", чи то справді плескала красна, гуманна та толєратна частина російських артистів. Принаймній такий орган російського театру, як "Театр и Искусство", редакция якого складаєть ся теж з діячів сцени, не тільки не плещє, але скрегоче зубами з заздрості перед успіхом українського театру.

Ось напр. які грізні поруни на український театр кидає ся часопис у провідній статті. "Коли-б мене спитали, — каже вона устами свого співробітника, — чим характеризуєть ся теперішній літній сезон у провінції, я-б не вагаючись відповів: тохломанією. Справді, українські трупи дд. Кропивницького, Саксаганського, Козолупенко-Карого або Свербигу за Рудого, що не мали успіху в столицях, перебрали ся тепер у провінцію і не кожний город вибавив ся від них. Що-до успіху, то й тут він був дуже непевний. Українці зовсім утратили інтерес, який і раніше був лишє з етнографічного погляду. Про завданнє ітукі тут не можна говорити". Скажачи потім про вистави на півдних Апамтіїв і обмалювавши ті вистави з найстрашнішого боку, автор далі каже: "Вигляд сего торжества був тим страшний, що порівняннє з другим, більш близьким для нас, племенем запрошувало ся само собою. Я кажу про Українців. Апамтії в штупі — ось як можна було-б схарактеризувати їх культурно-артистичну місію, завдання якої не геть-то ріжнать ся від вистав бідних дикарів. Репертуар українських труп... Ви знаєте його. Се дуже вузький циліндр, що відомі кождому Українцеві мало не з колиски. Сучасних нес, не виключаючи грубих переробок Кропивницького, в Україні нема. Вони до сего часу (?) живлять ся якимись пережитками (2) драматургії дд. Котляревських, Карпенко-Карих та инших".

Другий співробітник не менше трагічно викликає на адресу українських труп: "Чи скінчать ся коли небудь нападнє сих сучасних Печенігів драматичної ітукі, котрі так стало насаджувати мелодраму в серцях публіки, що не доспіла ще естетично?" Кореспондент з Катеринодари, констатує успіх в сій містї трупи д. Португалова, додає від себе: "Тут нема нічого дивного, бо більшість людности нашого міста — нащадки славних Запорожців, у яких шаравари були широкі, але смак ніколи не визнавав ся артизмом". Не розумію було би змагати ся з сими суровими зойми, котрих предки мабуть дуже недавно ходили без жадних шараварів; скажена піна їх злости красне за все свідчить про успіх українського театру, який встиг о етілько розвинути ся, що часто-густо перемагає театр російський, відбиваючи тим "хліб" у російських акторів. Для українського театру не страши єї по дитячому недоладні інсинуації та брехні. Далеко більше жахають мене ті безперестанні інсинуації та іттриги, що широко панують серед самих українських труп та артистів. Мало не кожний з них ладеє утонити другого в ложіи води, а все через "шмат гнилої ковбаси", через непомірне особисте самолюбство. Для прикладу наведу останні події антрепренєра української трупи д. Деркача, того самого, що полекомив ся на "франко-русских" симпатичні, ідичи з трупою до Парижа. Сей добродій зустріни ся в одному містї з трупою Суслова і Суходольського і не меремігши й в артистичному герці, дніє полдний, що в трупі його конкурента актори не мають нашіпортів і просто криють ся від військової служби. Поліція робила розвід і виявило ся, що все те — наймерзотніша брехня.

Сей державіський дух, що більше-менше живе в кождїй трупі, страшний за все. Він є тією шкідливою гангреною, що розїдати-ме помаду міцний, здоровий організм українського театру, коли не збуде ся того отрутного духу зачасу...

(Л. Н. В.)

Срєстатог.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль- паки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

По зниженим цінам: Правдиві персейські зарукавки і шапки для пань і всякі модні емушкові товари.

По зниженим цінам: Правдиві персейські кучми і шапки для мужчин і інші емушкові товари, а також і шапки з сукна.

По зниженим цінам: Всякі зимові черевиків для пань і панів дитий. Великий вибір найліпших фабрикатів шкіряних, лякерових і Шевтеах. Чоботи і сальонові черевиків для пань, панів і дитий.

По зниженим цінам: Всякі вовняні товари: кафтаніки, сподні, панчохи, скарпінки, рукавички, камізельки.

По зниженим цінам: Хустки, шалі, камаші, огрівачі на руки і лямки, шапки вовняні.

Найліпші сорочки сальонові, ковнірики, маншети; хусточки шовкові, полотняні, батистові.

Капелюхи: плюшові, льоденові, повстяні, тверді і м'які. Виключна продаж І. Генрика Іта, Відень, Антона Піхлера і синів, Грац, Борзаліно Джозеппе Фрателлі, Александрія, Кляки атласові і рипсові і циліндри найновітні і найкрасні.

Кальоні і обув до снігу, найліпші з маркою „Австрія“ і Петербурскою.

Бронзові товари: Фабрикаті тутешні і заграничні для подарунків, а то столики для курців і гарнітури, прибори до писання і гарнітури, столики сальонові, канделябри, ліхтарі, фігурки, поставці, карафки, вази, годинники, тигарки на листи, рамки для фотографій.

Плюшові і шкіряні альбоми, касети на фотографії, коробки (непесарки) для панів і пань. Коробки на рукавички, льорнетки, правдиві бурштинні цигарниці від 1'50—15 зр. Шкіряні товари.

Порох. Продаж зброї і мундирів. Продаж найліпших револьверів і рушниць.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічному промисловому музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановний П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женьщин і дитий і то після найновітніших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокінчастіх з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушування.

Черезь ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовляє ся тільки заграничних шкір.

Читайте і дивуйте ся!

50 різних річий тільки 2 зр.

Єсьмо змушені задля замкнення нашої філії розпродати наступаючі употребляючі оздобы за половину ціни:

- 1 Новоолочений зеґарок, дуже красний, під гваранцією добре ходящий разом з ланцюшком;
- 6 дуже добрих хустинок до носа;
- 3 пар дуже добрих шкарпінток;
- 1 дуже добра шітка до річий;
- 1 дуже добра паризка шіточка до зубів;
- 3 дуже важкі употребляючі річи для дам і мушин;
- 1 пара гузіків з дуже красним імітаційним брилянтом до маншетів;
- 1 дуже пахуче тоалетове мило;
- 1 шовкова краватка найновітшої сорти;
- 1 шпилька до краватки;
- 1 дуже гарна дамська брошка;
- 1 дуже красна дамська бранзолета іміт. золота;
- 3 гузіки іміт. золот. з каміннями;
- 3 гузіки до ковнірів іміт. золот. з патентовим замком;
- 10 листових паперів і
- 10 ковертів до листів.

Усі ті 50 дуже красні річи разом з зигарком, котрий сам єсть тоті гроші варті, коштують за посліплатою 2 зр.

Лиш короткий час до набутия.

„Краківський склад зеґарків“ Р. ЛЕВКОВИЧ,

Краків, улица Собіського ч. 36.

Для наподобия можна відослати.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цінах

Лев Киніг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Прімарій краевого шпітально

Др. Филипович

виїхав на подорож наукову, що потреває кілька неділі.

Управляти хірургічним відділом шпітально буде в заступстві д-ра Филиповича через цілий той час **др. Прокопович**, а також пропри свою власну практику, буде заступати д-ра Филиповича в его приватній практиці.

Перворядна американська пральня

припоруває ся Високоповажаний П. Т. Публиці.

Приймає ова до прання і прасовання сорочки, ковнірики, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки, далі виправи весільні, весільні ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з весільних родів матерій.

Приймає ся чисто прале біле до прасовання з поодиноких домі.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротшім часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявський,
улиця Палати краєвої число 16 А.,
власний дім.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совієтно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальонів і черевиків до гімнастичних вправ.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та зпарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

дає товаритво „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Рада“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіцї неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Де ініціатива?

Дісталисьмо в руки справозданє буков. виділу краєвого... Груба то книжка — 240 сторониць має; значило би отже, що наш виділ краєвий дуже а дуже працює, коли справозданє про его діяльність вийшло на тільки листів друку... А тим часом, коли розглянути ся по тім справозданю то доперва пізнати, яка там страшна порожнеча. Виділ краєвий подає нам виїмки зі свого протоколу подавчого, переддруковує ноти і письма післані до иньших урядів і письма від тих урядів і на тім конєць. Одним словом не бачимо в тім справозданю жадних ширших горизонтів, не бачимо ні одробини зміслу до соціальної політики, — а видимо лиш бюрократичну заскоружість та більше нічо. Виділ краєвий несвідомий ні трохи того, що він не є закладом до залагоджуваня „кавалків“, але горожанською репрезентацією, що попри веденє бюрових справ повинна глядіти також з ширшого становища, зі становища репрезентації краєвої на відносини краю і повинна у всіх справах краєвих брати ініціативу в свої руки.

А наш край зовсім не є того рода, щоб він не потребував ініціативи своїх власних автономічних властей... Край бідний, населенє темне, і інтелігенції провінціальної брак свідомости обовязків горожанських, — а ще до того „батьки краю“, що лиш залагоджують кавалки, — то вся благодать Буковини.

Загляньмо приміром в ту часть справозданя, де говорить ся про справи культури краєвої. Мазмо там докладні справозданя цифрові про середню рілнничу школу в Чернівцях, і про обі школи краєві в Кіцмани і Радівцях.

Цифри находимо тут, але більше нічого. Фактом приміром є, що дуже малий процент учеників, окінчивших середню школу рілнничу в Чернівцях, посв'ячує ся господарству. Звичайно користають вони з того, що окінчивший середню школу рілнничу має право однорічної служби у войску, і вступають до войска, або до урядів, так що користи з тої школи має край дуже малі. Чи виділ краєвий того не знає? Як же би він того не знав! Але чи потребує тим займати ся? Він вдоволений, що середна школа рілннича, — та правдива „потемкинська хатка“, — існує, має учеників і т. д. Але чи є яка користь з того краєви, то матадорам з виділу краєвого зовсім байдужно.

Возьмім приміром знов обі школи рілнничі в Кіцмани і Радівцях. Одна з них має 10 учеників, а одна 7 учеників. Виділ краєвий також тим вдоволений, що школи існують, але чи подумав він над средствами, яким би чином наше

темне і нерозуміюче вагитих шкіл населенє наклонити до поспіланя дітей до тих шкіл? Також ні! Полишав ті школи на Божий призив і більше ними не журить ся... Чи там 5 учеників, чи 10, се єму байдуже. Виділ краєвий засновав школу і спочиває на лаврах.

Або от приміром завізав сойм виділ краєвий, щоб законом управилити господарку майном громадским. Сю резолюцію залагоджує виділ фразами і каже, що „durch Ertheilung mündlicher Belehrungen“ можна білі зарадити, наколи сойм домагав ся управилити тої справи законом („gesetzliche Regelung“). Тут вже не було потреба ініціативи, а просто виконаня того, що казав сойм, а виділ краєвий ось що дає нам.

Не думати знов про се, щоб виділ краєвий заговорив що про реформу виборчу або от приміром про конверзію довгу пропінацийного. Тими справами він вже не займав ся по просту для того, бо вони не були на руки Мустаці, а хоть сойм дотичні резолюції ухвалив, то дурниця, если того не бажає собі пан барон Мустаца.

Примірів таких можна-б навести багато, а причиною кожного є або брак ініціативи і бюрократичний нахил виділу, або інтерес кайки, що сидить у виділі краєві. Вплив тої кайки зломити не вдало ся при сегорічних виборах до виділу краєвого і виділ краєвий буде здаєсь і далі молотити солому, друкувати у своїх справозданях „Noten, Erlässe und Zuschriften“ і держати ся того, що він закладом до залагоджуваня кавалків.

Але вічно се тревати не буде!

Петиції тов. „Руска Школа.“

(В справі гімназій у Вишніцї.)

Високий Соїме!

Буковина на полі висшого шкільництва займає в порівнянню з иньшими коронними краями нашої держави незавидне становище, бо не має ще відповідного числа шкіл середніх, а ті школи середні, що вже є в краю, виказують таке велике число учеників і такі переповнені, як рідко де инде які школи. Щоби се доказати, не конче порівнювати наше шкільництво аж з такими просвітно й культурно високо розвиненими краями, якими є прим. Чехи або Австрія, а вистарчить порівняти его хоч би зі станом шкільництва таких вже країв, якими є прим. Каринтия або Далмация. І так Каринтия (після народочисленя з р. 1890) числить 361.008 мешканців, отже майже о половину менше як Буковина, а має 2 висші гімназії, 1 низшу гімназію й 1 реальну школу, т. є. 4 школи середні з 1033 учениками так, що 1 школа середна припадає на 90.252 мешканців, а пересічне число учеників тих шкіл виносить 258. Далмация числить 527.426 мешканців, отже близько 120.000 мешканців менше як Буковина, а має 4 висші гімназії, одну висшу школу реальну, одну низшу школу реальну, т. є. 6 шкіл середніх з 1551 учениками; отже одна школа середна припадає

там на 87.237 мешканців, а на одну з тих шкіл припадає пересічно 258 учеників. Буковина-ж, що числить 646.591 мешканців, має 3 висші гімназії, одну низшу гімназію й одну школу реальну, т. є. 5 шкіл середніх з 2636 учениками, так що одна школа середна припадає тут що й на 129.318 мешканців, а пересічне число учеників школи середної виносить аж 527; коли-ж увійде в жите ще й школа середна в Сереті, то буде на Буковині 6 шкіл середніх, отже все ще припадати ме одна школа середна аж на 107.763 мешканців, пересічне-ж число учеників шкіл середніх ледви чи о мягого зменшиться ся. Сї цифри показують наглядно, що Буковина, коли-б єй на полі висшого шкільництва поставлено на рівні з Каринтиєю або Далмациєю, повинна-б відповідно до числа своїх мешканців, що найменше мати яких 3 — 4 середніх шкіл більше, а жадна із шкіл середніх не повинна би бути ніяким чином така переповнена, як тепер. В Каринтії лиш одна висша гімназія в Клягенбурзі має 434 учеників, прочі школи середні вже виказують далеко менше число учеників: 151 — 237; ба в Далмациї є навіть висші гімназії з 158 (!) учениками, а найбільша гімназія в Задарі числить лиш 362 учеників! В Буковині же має черновецька висша гімназія 802 учеників, низша гімн. 263, гімн. в Радівцях 459, гімн. в Сучаві 595, школа реальна в Черн. 517. (Vgl. Jahrbuch des höheren Unterrichtswesens in Oesterreich за рік 1897).

Коли таким чином число шкіл середніх на Буковині в порівнянню з другими краями держави показуєсь недостаточним, то з другої сторони і розміщенє їх в самім краю не повніє відповідає потребам краєвим. Веї они находять ся лиш по одній, східній, стороні Буковини, то більше то менше віддалені від румунської границі: в повітах черновецьким, радовецьким, сучавським, а як буде школа в Сереті, то ще й в повіті серетським, хоч місто Серет лиш о які 2 милі віддалене від Радовця. Таке розміщенє середніх шкіл, а з другої сторони цілковитий їх недостаток по иньших повітах приневолює родичів сих послідних повітів, посилати своїх дітей до тих далеких просвітних осередків, що получено з великими коштами й труднощами.

Ся хіба даєсь менше відчувати мешканцям полудневої часті Буковини, звідки завдяки залізницї, що провадить з Кімполонга, як і добрим дорогам, мешканці мають лекший приступ до Сучави, ба навіть і до дальшого міста Радовця. Далеко гірше річ ся має з північно-західною гірською частію Буковини, де, як звістно, нема ні залізницї ані навіть добрих доріг. Родичам тих гірських околиць приходить ся, в великих видатках й пожертвованєм посилати своїх дітей яких 20 і більше миль аж до Черновця, на що хіба лиш одиниці можуть спромогти ся. Велика-ж маса гірського народа, не може користати з далеких шкіл черновецьких, а не набираючи висшої освіти, коротає свої дни в темноті. Запобігти тому лиху дало-б ся в той спосіб, як би засновано у стіп Карпат у Вишніцї руску гімназію, щоб би великий масі руского народа, котра тепер через недостаток висших шкіл в своїм осередку позбавлена висшої освіти, отворити приступ до школи середної, а заразом улекшити той приступ взагалі мешканцям повіту вишніцького, а в великій часті й мешканцям повіту сторожинецького, котрим до Черновця дальше ніж до Вишніцї; бо ту школу залюднювали би не лише гірські мешканці, але й з одної сторони мешкаючі рівнини від Вишніцї аж по Вапківці та Станівці над Черемошем, тим більше, що в сих околицях добрі дороги,

а крім того через них провадить тепер до самої Вишніцї ще й залізниця, з другої сторони й мешканці з над Серету аж під Сторожинець, з котрого так само йде залізниця в недалекі від Вишніцї сторони, т. є. до Бергомета, звідки до Вишніцї вже недалеко.

Таким чином більше менше в осередку великого простору, заселеного збитою масою 75.000 Русинів — повіт вишніцький числить всіх мешканців 64.740, між ними 48.888 Русинів, повіт сторожинецький 26.584 Русинів — була-б школа середна, з котрої могли-б користати Русини обох повітів.

Товариство „Руска Школа“, виниючи однудушну ухвалу, яка запала на загальних его зборах 11. н. ст. лютого с. р. в Кіцмани, просить протє: Високий Соїм зволить завізвати Високе ц. к. краєве Правителство, щоби починило відповідні кроки в цілі чим скоршого заснованя гімназій з викладовою мовою рускою у Вишніцї.

(В справі пенсій учителів і їх вдовинь.)

Високий Соїме!

Доля народних учителів на Буковині цілком незавидна помімо поліпшеної що йно їх платні. Материяльне положенє народних учителів все таки не відповідає їх станови і їх таким службовим обовязкам. Коли зважити, що на учителя мусить ся тепер учти що найменше 14 літ, працювати щиро пересічно з сотнею дітей, а коли порівняти образованє і працю тай платню учителів з наукою, занятєм і доходами найнижших муніципальних урядників державних, то мусить признати кожний справедливий чоловік, що учителі терплять взгляду найбільшу нужду, що они найбільше уносліджені, хоч учителі причиняють ся в найбільшій мірі до поступу людского, хоч они покликані до сьвятого обовязку двигати наперед просвіту народну.

Ще чорнійше представляє ся доля учителів, коли згадати на старші їх літа, на час супочинку, та на бідованє вдовиць і сиріт по них. Не будемо доказувати, що рідко якому учителю доводить ся вислужити при відомій тяжкій праці 40, взглядно 42 роки, та що неможна вдовиням і сиротам вижити з теперішних мізерних пенсій. Вистарчить вказати лиш на обставину, що слуги державні, котрі в найліпшим разі кінчать 4. класу народної школи, при своїй виключно фізичній праці обезпечені в сїм взгладі сьвітло в порівнянню до народних учителів. А пенсії, які побирають нині на Буковині вдовиці та сироти по учителях, є просто понижуючі супроти поборів вдовиць і сиріт по слугах державних.

Зваживши, що народні учителі діждали ся сего року хоч троха ліпшої платні, вдаємо ся до високого Соїму з уклінною просьбою, високий Соїм зволить ласкаво відповідно змінити принцип закону пенсійного для народних учителів. Просимо, щоби

а) знизено народним учителям літа служби з 40 на 35;

б) числено службові літа від дня 1. іменованя по іспиті зрілости;

в) пенсія за 10 літню службу виносилася 40% побираної платні, за кожний слідуючий рік до 25. року по 2%, а за кожний слідуючий рік до 35. року по 3%;

г) пенсія виносилася 40% платні й тоді, коли особа учительського стану не з своїй вини, але задля служби стала нездібною перед 10. роком до дальшої служби;

д) пенсія для вдовиць виносилася 50% платні учителя;

ж) додаток виховавчий виносив для кожної сироти $\frac{1}{6}$ пенсії вдовиць;

е) пенсію теперішніх вдовиць по-більше о 25%, але щоб не була менша ніж 200 зр;

е) по смерті учителя виплачувано родині його чвертьрічну платню учителя яко посмертний квартал.

(В справі місцевих інспекторів шкільних.)

Як у кожній державній інституції, що має за завдання і за ціль добро і хосен своїх підданих не обійде ся без надзору і настоятелів, так само й народна школа, котра має витичену як найгарнійшу мету, виховувати будучі покоління на благородних, для держави і суспільности позиточних горожан, має свої влади, що наглядують не тільки вишній устрій тої інституції але котрим також пристає право надзирати внутрішній лад, цілий хід науки і взагалі піддержувати морально й матеріально добро шкільництва. Однак коли законами і основними педагогіки діяльність учителя не обмежає ся, бо его особистому впливови на молодіж приписують далекосяглі наслідки, то з другої сторони годі властим сю індивідуальність учителя аж до тих границь обмежувати і уймати его повазі, щоб з того випла будь-яка шкода для науки і виховання. Дятого то й закони шкільні наважують навіть і фаховим інспекторам уникати всего, що би могло учителя перед дітьми понизити; тим менше пристойть місцевим радам шкільним і шкільним інспекторам місцевим впливати некористно на науку і на особисту повагу учителя ба навіть его значінє і повагу підкопувати, бо-ж сям не принесе школі ніякого хісна. — Та на жаль чи мало є по наших селах таких місцевих інспекторів шкільних, що до сего чину не досіли, і не лиш що впрост перешкаджають своїм надзором науці, і шкодять повазі учителя. §. 15. закона з дня 8/2 1869, В. з. кр. ч. 6 приписує вправді, що місцевим інспектором шкільним до надзору над дидактично-педагогічним станом школи належить поставити такого члена місцевої ради шкільної, що розуміє ся на річі. Кілько-ж таких місцевих рад шкільних на Буковині, що мають крім самого учителя ще якого фахового знавця справ педагогічно-дидактичних? Хіба одні міста, де є й школи середні. Вирочім учитель має над собою фахових інспекторів краевого і повітового.

Так само конечно знести й постанову 4. сего-ж §-а, що дає всім членам місцевої ради шкільної, отже й неписьменним ворогам школи право заходити до неї і переконуватись о її стані. Не хочемо наводити тут безліч фактів, як собі такі члени поступають, коли звідують школи, бо нам етидно за них і культурний стан нашого краю. Просимо тільки в інтересі поваги учительського стану а тим то й школи самої: Високий Соїм зволить знести § 15 закона з дня 8. лютого 1869, В. з. кр. ч. 6.

Політичні замітки.

Положене на Угорщині.

Ми говорили вже про утворенє ся нового угорського кабінету. Цісар приймав кожного міністра на окремій аудієнції.

Опозиціоністи і університетська молодіж урядили 25-го лютого вечером похід з смолоскипами в честь короля і нового президента міністрів.

Всі десиденти в числі 30, ухвалили на вчерашній конференції приступити назад до ліберальної партії. Сель заявив в клубі ліберальної партії, що національне сторонництво уважає за відповідне прилучити ся до ліберальної партії і що сеєя злука наступить в найближшій часі. Не відбуде ся се в формальний спосіб, т. є. не ціле національне сторонництво зілле ся з ліберальним в одно, але в той спосіб, що більшість національного сторонництва приступить до ліберальної партії. Деякі члени розв'язуючого ся сторонництва приступлять до сторонництва людово-католицького.

Обі палати угорського соїму скликано на середу. По програмовій промові нового президента міністрів, забирали голос провідники поодиноких сторонництв в цілі зложєня партійних заяв

Новий президент міністрів заявив 28-го лютого на засіданю ліберального сторонництва, що опре ся на програмі ліберальної партії і в своїй політиці буде йти в ієнім, рішучім ліберальним напрямі, зміряючим до утвореня одноцільної угорської держави. Як би не заключено в році 1903 торговельного договору з Австрією, наступить дальше продовженє того закона на оден рік, але рівночасно будуть продовжені також міжнародні договори. На случай продовженя проекту закона о митово-торговельнім договорі обов'язує ся опозиція на підставі теперішнього компромісу не ставити перешкод, щоб сей проект одержав силу закона. Клюб прийняв по промові Селя одноголосно компроміс з опозицією.

Положене в Франції.

З Парижа доносять, що комісія складаюча ся з 17 комісарів поліції, перевела в всіляких домах ревізію. Такі ревізії відбули ся в помешканю Гієра, редактора газети „Antijui“, відтак у председателя союзу антисемітської молодіж і т. д.

В льокалях „ліги патріотичної“ знайшли ся листи висилані до висших офіційрів з намовою до бунту. Подібно доносить Temps, котра каже, що межі паперами, сконфіскованими підчас ревізії в льокалі антисемітської ліги, знаходять ся пляни акцій, походять від Естергазого і других.

В справі миротворної конференції. для міжнародного розоружєня, подають дивні сенсацийну, а навіть троха неімовірну вістку, що італійське правительство видало дві ноти до російського і голландського правительств, в котрих запропонує уступити проти участі папи римського в тій конференції. Зміст сеї ноти має звучати так: „Італійська держава признає і шанує правно приналежні папі почесні титули монарха, однак обетає при погляді, що сю почесність ніхто не може толкувати в жален инший спосіб, тільки такий, який впливає з духовного уряду папи. В границях такого поняття річі італійське правительство остає незрушимо і займаючи таке становище, не має нічо против участі папи римського в мілітарній конференції. Протино, в тім факті, що побіч свого делегата бачило би представителя Ватикану, готове добачити доказ приязного настрою Ватикану і сей прояв оцінило би після слухності. Однак непоздержливі і неумірковані виводи католицької преси, що запроєня папи римського до участі в політично-технічній конференції доказують незрушимо, що цілий цивілізований світ признає неслухність і несталість положєня, в яким папство находить ся від р. 1870, примушують італійське правительство до заяви, що оно не могло би взяти участі в конференції, коли на ній буде находити ся папський делегат.

Війна на Филиппінах.

Американці старають ся всіми силами придавити повстанє на Фи-

липпінах. Дивенники доносять про кроваві бійки з Тагалами та про побіди американського оружя. Оноді урядили напад на Манілю в порозуміню з мешканцями, котрі в ріжних місцях підпалили місто, а Американців витали кулями та камінєм з вікон і дахів. Рівночасно повстанці підступили під місто, і їх напір удало ся Американцям відперти лише з трудом. Хотий американські донесєня говорять лише про страти повстанців, а свої страти затають так, мов би їх зовсім не було, то все-ж таки мусить бути там круто, коли американське правительство мусить висилати щораз нові підмоги. У Вашингтонських кругах урядових зробило велику несподіванку, що ген. Отіс зажадав прислання єму воєнного корабля „Орегон“. У Вашингтоні зажурились тим, чи може адмірал Дюї не шукає способу, щоб випередити інтервенцію європейських держав на Филиппінах, котру уважає за можливу і близьку. Є такий здогад, що задля того, що підчас послідних пожарів згоріло багато майна людей заграничних, команданти стаціонованих на филиппінських водах чужих кораблів воєнних могли би заявити, що в інтересі своїх країн жадають охорони. Генерал Отіс хоче мати до тижня 2500 людей для скріплєня своєї армії.

НОВИНКИ.

Чернівці, 2-го марта 1899.

Відзначєня. Цісар іменував надрадника рахункового і начальника рахункового департаменту ц. к. правительства Осина Криєніна рахунковим директором з пенсією VI. рангі ad personam, лишаючи єму особистий додаток в висоті 400 зр. річно з гр. пр. релігійного фонду. — На внесенє бар. Кохановського іменувала мійська рада черновецького правительственного радника професора д-ра Ціцлявера одноголосно почесним горожанинном міста Чернівців.

З фінансової дирекції. Новий начальник тутешньої фінансової дирекції радник двору Густав Шедль приїхав вже з Градцу й перебрав свій новий уряд.

З університету. Історично-правничі іспити відбудуть ся 3. і 4. марта під председательством надворного радника проф. д-ра Кляйнвехтера. Зголо-сило ся 11 слухачів.

З суду. Судовий авскултант Франц Гашлер в Чернівцях здав судовий іспит з добрим успіхом.

З мійської ради шкільної. Між иншим прочитано також протокол про переговори з мійським магістратом в справі отворєня народної школи з руским викладовим азіком і прийнято до відомости дотичне заявленє мійського магістрату; дальше постановлено передати магістрату сей протокол задля прийняття его мійською радою. До осягненя сего прийняття призначено речинєць 2 місяців. По прийнятю его має ся післяти відпис до товариства „Руска Школа“.

В семінарії учительській в Чернівцях є з сідуючим роком до обєдженя місце головного учителя для математики і фізики.

Конкурс. Рада шкільна повіт. в Кимполунгу розписує конкурс на місце учителя при однокласовій школі в Кірлібабі з рускою і німецького мовою викладовою.

Жандармерія на Буковині. В році 1898. було в краю всього 80 постерунків жандармерії, 1 штабовий офіцер 7 надофіцерів, 4 відділових і 9 повітових команд.

Задля сніговиці заставлено рух залізничний на шляху Лужани—Заліщики імовірно на 3 дні, а на шляхах Глібока

—Бергомет н. С., Чудин на 2 дні. Рух поштовий відбуває ся гостинцем.

Новий римо-кат. єпископ. Доносять, що має оснувати ся нова римско-католицька дієцезія обіймаюча коломийський округ і Буковину. Столицею нового єпископства має бути Коломия або Чернівці. Також має оден з тутешних крилопан стати інфулатом.

Галицький соїм красивий ухвалив вже поруку краєву за вкладки львівської щадниці до висоти 35 мільонів аж до того часу, доки каса не буде мати 3 1/2 мільона фонду резервового.

Фонд шкільний запомоговий в Милієві. На загальних зборах тов. „Руска Школа“ в Кіммані, порушив п. надуч. Івасюк питанє, яким чином можна-б утворити фонд для бідних і шкільних учеників. Пан проф. др. Стоцький похвалив сю гадку вказуючи на село Милів, де старанєм учителя Велигорського і дідача п. Богосевича основано вже такий спомагаючий фонд для бідної шкільної молодіж. Мимохіть заболіло мене се, хоть мушу признати, що др. Стоцький про се знає або не точно поінформований. Заснував ся сей фонд не старанєм надуч. Велигорського, але моїм. Того часу п. Велигорський навіть не був у Милієві, але в Мігові. Перша гадка заснована того-ж фонду з'явила ся у мене через брак книжок, зошитів і т. д. межі учениками в Милієві, де я був тоді учителем. Той брак реквізитів і книжок сніняв науку, і через то подав я гадку Вєч. о. Данилевичеві, яко заступникови председателя ради шкільної місцевої, чи би не дало ся на пам'ятку 40-літнього ювілею панованя Найяснішого Пана, заснувати фонд, котрим би можна заосмотрювати учеників в зошити і инші прилади шкільні. Всечестний парох о. Данилевич подав сю гадку дідовичи п. Богосевичеві, до котрої то пристав гадки і двірник п. Іван Кузик. Щоб сю гадку здійснити, скликало ся засіданє, на котрім по виміні гадок уложено етатут і зроблено відновіліи проки так, що вже 2. грудня 1888 сей фонд увійшов в жите. На сїм засіданю ухвалєно, що-б кождий член того фонду зложив одноразову вкладку 2 зр., а котрий хотів бути членом, а неміг відразу сих 2 зр. вложити, вільно єму було виплачувати ратами через 5 літ по 40 зр. і то з тою заміткою, що котрий член не міг або не хотів дотримати решту рат, то виплачені вже рати переходили на власність до того-ж фонду. Тоді то записано ся до членів, котрі зараз зложили 120 зр., а то пан Богосевич 50 зр., Вєч. парох о. Данилевич 5 чи 10 зр. а Іван Крилатий 5 зр., а всі решта по 2 зр. готівкою або і ратами по 40 зр. або і по менше, але так аби вкладка вносила 2 зр. в. а. Сї гроші доручено Вєч. пароху Данилевичеві яко касєрові, а той розписував ті гроші на підставі етатута лише членам того фонду за відшкодованєм 10%. Ті довжини могли віддавати ратами що тижня истину (капітал) і процент. Половина процентів служила на побільшенє того капіталу а друга половина на закупленє шкільних приладів, книжок і т. подіб. для бідних учеників. Для побільшеня сего фонду ходив я року 1889 і 1890 з моїми учениками в коладу на користь фонду. Так року 1889 обдарєно значну часті дітий шкільними приладами. Се повтарилось щорічно. Що той фонд приніє великий хосен для школи видно з того, що року 1890/91 розширено ту однокласову на двокласову школу, а то так скоро, що із етатній зроблено під моїм проводом комнату для 2 класів, котра стоїть і до нині. Що висше наведєне є правдою покикую ся на признанє ц. к. ради повітової шкільної у Вижицях опублікованє в педагогічних листках під заголовком „Eingesendet“ сторона 61 з року 1890, ч. 4 за місяць цвітєнь під датою „k. k. Bezirksschulrath Wyznitz, am 16. März 1890, der Vorsitzende: Tabora m. p. Отже-ж, заслуга і старанє около сего фонду по моїй стороні, а не п. товариша Велигорського, бо перша ініціатива пішла від мене. — Іван Крилатий, надучитель.

Щоби запобічи епідемії віспи наказав президент міністерства воїм політичним властям краєвим з вгляду на розширенє віспи в Галичині, на Буковині, Шлезку і Моравії як найстрогийше виконуванє санітарно-поліційних заряджень. — Після послідного спису з

22-го минулого місяця була вісна: в Чернівцях, в Селетині, повіту радовецького, в Каменці серецького повіту, в Красна-Ільську сторожинецького повіту, в Карапчеві, Лукавці-Липованськ, Сергіях, Вилавчу, Вишніці і Замостю вишніцького повіту.

Станіславська дир. зел. а руска мова. З кругів залізничних пояснюють нам, що переклади рускі тому випадають так кенско, бо від якогось часу ті рускі переклади поручила станіславська дирекція державних залізниць за доброю платою Полякови, котрий рускої мови не знає достаточного і в своїх перекладах виставляє її на загальне посміховище. Чому-ж дирекція не поручить Русини руских перекладів, а виставляє руску мову на посміховище, хоч Русини дають залізницю так само добрі гроші заробити, як і инші народності?...

Фальшивники грошей, про котрих процес ми писали, засуджені як слідує: Хайм Відман на три роки, Яків Відман на чотири, а Лястер на півчварта. Шварц увільнений.

Цікаве індивідуум ставало онюді перед судом. Був то Гупул, що замешкав від молоді між Липованами. Він так змінив ся і так зріс ся з Липованством, що і рідний батько би его непізнав. Рідний то случай впливу Липованів на населене краєве, бо переважно самі Липовани „малорусчать ся“, говорять нашою мовою і поведеньки змінюють свої звичаї... А тут стало ся якраз противно.

Убийство. Вночі з дня 25-го на 26-го минулого місяця забито 28-літнього мешканця Корові Івана Рущака близь его власного дому. Комісія складаюча ся з радника краєвого суду Калитовського, авскултанта д-ра Перлштайна і судових лікарів д-ра Маєра і д-ра Фішкера признала яко причину смерті розбите голови.

Зуб мамута, черенний, що важить около 5 кг., найдено в Бориславі недалено залізничного двірця, в ріці Тисмениці. Находник признав сей зуб для одного з наукових заведень у Львові.

Жертви чуми. Отець д-ра Міллера, що помер недавно на чуму у Відні, д-р Альфонс Міллер, так взяв собі до серця трагічну смерть сина, що збожеволів. Его уміщено в Градецькій шпиталі для божевільних. Геройському лікарєви, котрий переплатив житем свою печальність около зачумлених, поставлять у Відні на подвір'ю головного шпиталю пам'ятник. Доси зібрано на ою ціль з публичних складок вже около 10.000 зр.

Фридрих Шпільгаген, один з найзнаменитіших сучасних німецьких повістеписателів, обхолов послідню суботи 70-літні роковини уродин. Старець ще цілком здоров на тілі і умі. З тої нагоди німецькі днівники присвячують Шпільгагенови просторі старі, в котрих оцінюють его літературну діяльність. До его найзнаменитіших творів належать повісті: „Problematische Naturen“, „Zwischen Hammer und Ambos“, „Sonntagskind“ і многі инші.

Нова димісія. Ческі Lidove Noviny донесли мнимо з достовірного жерела вість, що міністер справедливости др. Рубер наміряє уступити. Причинити ся мали до сего непорозуміння, як зайшли межі міністром а секційним шефом д-ром Кляйном.

Добре уміли печи! На виставу кухарок в однім місті Швеції дочки пастора Гаузена пісали величезний марципановий торт в тій надії, що одержаною нагородою зроблять старенькому батькові приятність. В кілька тяжків пізнійше прийшов до паннів Гаузен лист саме в часі, коли ціла родина сиділа при обіді. В листі було ось яке писмо урядове: Судні сегої групи виставової, що обіймає відділ стаєний, уділили паннам Міні і Бетті Гаузен золотий медаль за виставлену прібку матеріалу до покриття підлоги в стаєнях і оборах. Судні постановили признати нагороду без переведення — як того вимагають приписи — хемічного розбору, в пересвідчення, що навіть коні сьвіжо підковані не будуть могли ушкодити так тривалого матеріалу.

Людодіи. Англійський пароход „Malahag“ приплинув недавно до Сідней в Австралії. — Нагло заскочила его морска

бура і загнала під береги Нової Гвінеї, де корабель зачав тонуть. — Залога в числі 18 людей всіла на дві ратункові лоди, котрі вітер поніс в противні сторони. Одно човно з 12 людьми дістало ся успішно до берега. Тут обкочили їх дикуни і завели перед свого вождя. Лише одному морякови udało ся утечи. Прочі погнали страшною смертю. Дикуни щоденно убивали по одному вазневи, пекли его на огні і пожирали. Заним мали нещасного убити, знущали ся над ним люто. Утішний моряк блукав ся кілька днів, аж вкінці прийшов над море і дістав ся на поклад переїзджуючого корабля.

На „Народний Дім“ зложили дальше зложити: о. Євгені Семака 15 зр. 30 кр. зібраний пп. Андр. Соневицьким і адюнктом Видинівським та о. Семакою, на котрі зложились: вп. о. Никитович 50 кр., п. Серафимович 50 кр., п. Андр. Соневицький 1 зр., п. Созанський 10 кр., п. Терлецький 20 кр., п. Ганцко 30 кр., п. Шварц 50 кр., практ. конц. п. Лянґ 50 кр., др. Іванович 50 кр., адв. др. Кад 3 зр., інженер Шварц 50 кр., канцелярист Скала 50 кр., др. Шібер 50 кр., о. Н. 20 кр., п. Із. Шпербер 1 зр., контролор п. Геслер 50 кр., на блок (на руки п. С. Семаки): о. Євг. Воробкевич 50 кр., о. Маланчук з Плоски 1 зр., меншими датками 3 зр. 50 кр. — П. Снятинчук з Кіцмана нач. громади за 2 блоки 10 зр., Іван Брага з Конятина 3 зр. 75 кр., на котрі зложились: П. начальник громади Moses Schärff 50 кр., п-на Марта Маєр 30 кр., п. Schaje Rosner 30 кр., Стеф. Шинкарук 5 кр., Meite Prosner 5 кр., Zacharias Schmid 5 кр., Perl Schärff 5 кр., Rifka Schärff 5 кр., Henie Tillinger 5 кр., Одоція Кусак 5 кр., Елена Комариця 5 кр., Reisel Schärff 5 кр., Chancie Rosner 5 кр., Ів. Мінгереш 5 кр., о. Василь Коморошан 2 зр., Іван Рийкало 5 кр., Ник. Репкало 5 кр., п. Теофіл Реус з Михальча 1 зр., п. Осип Стрембковський 50 кр., о. Ал. Манастирський з Дорішівців 26-10 зр., а на то зложились: Дідич Thenen 20 зр. місенева шк. рада 5 зр. При гароті о. Конст. Тарнавський, Манастирський, і Нейд 1 зр. 10 кр., п. Василь Радомський за блок 5 зр., п. Михайло Ткачук на книжочку 10-48 зр. — Панка: Николай Стірча 50 кр., Івон Гриндей 10 кр., Гіорґій Павлюк 10 кр., Гіорґій Вантуш 20 кр., Тодір Кіряк 50 кр., Ілія Никифорок 10 кр., Гіорґій Молдован 10 кр., Одоція Чорневич 20 кр. — Слободзія Комарівні: Івон Проданик 50 кр., Таясіє Милишчук 50 кр., Олександр Евчук 50 кр., Гіорґій Милишчук 50 кр., Михайло Милишчук 1 зр., Николай Ливонтей 30 кр., Олекса Милишчук 30 кр., Косма Русак 50 кр., Дмитро Ожидович 10 кр., Николай Чобан Михайлів 10 кр., Олекса Василько начальник 50 кр., Івон Даскалюк Онуфрія 10 кр., Петро Ливонтей 20 кр., Петро Нийко 5 кр., Николай Даскалюк Михайлів 10 кр., о. Василь Рудейчук 30 кр., Николай Сорочкий 15 кр., Кароль Затурський 10 кр., Єрена Затурска 10 кр., Михайло Смикало 10 кр., Симіон Ливонтей 10 кр., Михайло Никифор 10 кр., Домна Косован 10 кр., Ілія Ливонтей 8 кр., Симіон Фідорук 20 кр., Гіорґій Ливонтей 10 кр., Гіорґій Милишчук 5 кр., Івон Петрачук 5 кр., Матей Проданик 30 кр., Гіорґій Сорочкий 30 кр., Івон Гринчук 30 кр. — Жадова: Фелікс Голда 1 зр., разом 10 зр. 48 кр., п. Іван Брага 5-45 зр., на котрі зложились о. Іван Ткачківч із Ферескули в Галичині 3 зр., п. Dawid Schärff начальник гром. 2 зр., п. Abraham Schärff 10 кр., п. Salomon Tillinger 10 кр., п. Ігнат Синаця 5 кр., п. Федір Комариця 15 кр., п-і Марія Комариця 5 кр., — п. Іван Мазур 3 зр., за 10 аркушів листового паперу 12 кр. Членські вкладки зложили: п. Іван Ярошанський 14 зр., п. Іван Циганюк з Бабини 2 зр., п. Омелян Кукелка з Старих Мамайців 10 зр., п. Іван Бажанський з Вікна 4 зр., п. Сидір Голованський з Лукавця 15 зр. Сердечна подяка.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Лев Лопатинський. Свекруха. Комедия з сільського життя в 3. актах. Львів 1899.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Ольги Кобилянської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

I.

„Das Reich der Lüge ist aufrecht, wie es noch niemals gewesen. Die Wahrheit selbst wagt sich nur in gleissenden Fetzen vorzunehmen, aus ihrem Winkel hervorzukommen.“

Пан Епамінондас Ляуфлер прожив добрі часи. Був ц. к. лісовим радником, мав велике поважане, великий вплив і великі доходи. А що він мав між иншим так „побічно“ ту слабу сторону, що любив одушевлятися гарячими напінками — се не мало нікого обходити. Про се не мав він нікому справоздання здавати. Хіба-б собі самому. А позаяк був з собою у згоді, позаяк розумів себе, як розумів і свої лісові справи, то-ж і ходив (як кажуть простенькі люди) „годинник зовсім в порядку“. Відтак коли слаба сторона змоглась та стала збогачуватись більшими наслідками, коли показалося, що великі причини спроваджують і великі події... тоді і настало, та про се уже опісля...

Пан Ляуфлер був жонатий і мав чотири доньки і одного сина. Остатнього любив він несказано, ба навіть обожав. „Се буде гордіня мого життя, сьвітло цілої родини, се чоловік будуччини!“ — мовляв він часто до своєї жінки і добрих знайомих. Добра жінщина, котра так само обожала одинака, вірила сьмілому віщванню свого мужа. Вона бачила сама нераз в своїх мріях сина лісовим радником, бачила, як він їздив в елегантній колясці, гордим кином, біля нього богата жінка, его здоровлять низенько малі і великі, старі і молоді; бачила его також поважним лікарем-радником в товаристві високих осіб, що з ним дружно балакають. Часами зміняв муж будуччини свій завід і вибирав становище надворного радника. Супроти того не мож було вже нічого закинути. А як се звучало шумно! „Високоповажний Пан Герман Евґен Сидор Ляуфлер, ц. к. надворний радник!“ Надворний радник! Ні, надворним радником буде, мусить бути. Се як раз мудрійше, ніж лікарським радником, або лісовим радником! Ну, що до остатнього, то воно припадо їй лише так ep passant на думку, бо ей муж займав припадом те становище. Однак усякий, хто мав лише п'ятишку дару думати, мусів признати, що лісовий радник не те, що надворний радник! А коли є вже хто раз надворним радником, тоді і до міністра судівництва недалеко. Ой, Боженьку, що то не коїть ся все в чуднім бігу часу! Вона не була одна з тих, котрі вірують в чуда, в протекцію, або що таке. Борони Боже: так низько вона ще не упала, то-ж само і не думав так ніхто в домі її і ей мужа. Вона хотіла річи лише так брати, як вони самі собою представлялись. На приклад хто був, от хоть би там і Гамбетта (котрого вона бачила онюді в Raporticum), ніж став славним на цілу Францію? Яким був Колумб, нім відкрив Америку? Певно не таким славним, яким уже став опісля. Був і ще такий оден, що сягав немов під небеса. Ах, що то їй все так з пам'яті вибілось, і вона собі ні імени, ні року не могла пригадати! Головне однак в тій події було те, що хтось там в молодих літах був пастухом, а на старість став митрополітом. Однак — куди-ж вона загнала ся? Аж сьміх бере. Герман Евґен Сидор не був ані бідним хлопцем, що вибісував вовну у свого батька (як се робив той бідняк, той Колумб), а вже найменше пастухом. Він був сином ц. к. лісового радника і міг легше, ніж кождий инший, дістатись на таку висоту. Инших перепон не могла доля поставити. Що тикаєсь тих пару шкільних років, про котрі люди тільки заводять, то вона ними мало журила ся. А коли є вже хто раз на університеті, то літа минають неначе-б їх і не було. Герман Евґен Сидор не показував на тепер особливої охоти до науки, але (того-б вона і рада бачити, хто-б науку любив) як-ж можна було ему, тому живому хлопцеві, робити з сього закид? Він же не належав до тих бездушних натур, котрі уміють годинами нерухомо на твердих шкільних лавках пересиджувати; а противно, був оден з тих вели-

чаво, уложених характерів, котрі иншого проводу і поведення вимагають, як прим. звичайні сини урядників, або — надто мужиків!! Однак висунені тверезі професори (вона їх ненавиділа), котрі з пожовклими щокми наче мумії проходили ся і молодости мабуть зовсім не розуміли, вони не могли его зрозуміти! Немилий наслідок сего був такий, що збили ся з правого шляху, що взяли „пик“ на него, прозивали его сьвільну волю „упримостію і злосливістю“, а его сьмілі, свободні бесіди і дотепні діла називали вони по просту трійлом для цілої класи, ще й переслідували его в повнім значіню слова на смерть...

Підчас коли син невпинно розвивав ся, підростав і доньки. Природа обдарувала їх під кождим зглядом щедро; крім того посиділа їх пані радникова на науку французької мови і музики; батько займав гарне становище, то-ж по балах, домашніх забавах і инших вечерках рвали ся за ними молоді люди... І так усьміхалась пані радниковій будуччина ясна та чиста, наче та днина весняна, і вона називала її в своїм серці своєю „другою будучністю“.

І газдівство розуміли вони не аби як! Розуміли его так, як его в инішних часах не розуміє перша ліпша жінка! Про се дбала пані радникова ще заздалегідь. Вона не належала до тих жінок, котрі супокійним оком глядять на доньок, наколи ті беруть книжку до рук і в будну днину, та читанем безбожних любовних дурниць або і инших пустих діл крадуть час Богови. Правда, зовсім без гриху в тім згляді не були і ей дві середушні доньки (найстарша перебувала у одної кривнячки, а наймолодша була ще незріла до того трійла) Олена і Ірина. Через се вона мала нераз і гіркі хвили. Особливо Олена причинювалась головню до сего. Повишпирувала Бог зна звідки тоті варіянтца на день Божий, та й проглотила їх в цілім значіню того слова! А як розуміла про се опісля розказувати! Юрбою окружали єй мужичи і то ще молоді, а вона говорила, розбирала і перечила ся, що тільки Боже змилуй ся! Бесіди пекучі немов зелізо, небезпечні слова, як: соціялізм, натуралізм, дарвінізм, питане жіноче, питане робітницьке, брєнїлі мов пчолі біля чесних ух пані урядникової і лякали наче страшила в білій днині єй набожну душу, денервували єй та сироваджували безсонні ночі... Мало що розуміла вона з того; відчувала однак (справдешне чисте серце материнське завжди на правій дорозі), що дуже лихий і небезпечний демон заволодів душею доньки, котру пані радникова так обережно стерегла, та й уніс єй в країну сьмішливості і безумства! Наче искри огняні синались слова з уст дівочих і падали важкими ударами на бідну жінчину. Ах, що вона сего дожила мусіла, що єй донька розвивала нежіночі, хоробливі, безбожні погляди, та говорила про якусь рівноправність між мужчиною і жінкою!!! В таких хвилях була би вона найрадійше з сорому та лютої в землю запалась. Єй донька! донька п. к. лісового радника висказувала думку, щоби жінкам було вільно ходити в університети, там нарівні з мужчиною набувати осьвіти; в житю самій удержуватись, не ждати лише подружжя, котре стало ся простим прибійцем проти голоду і холоду!! Се як раз виглядало, наче-б єй нічого не учили і вона мусіла побоюватись о свою будуччину! Матінко Божа: вона, така прегарна, поважана, потребувала щось подібне ще і явного голосити!...

Се все вона таки на свої ух чула. Що однак при инішних нагодах публично говорила, доносили їй добрі, поважні товаришки і знакомі.

— Наколи ви їй ті дурниці не вибете з голови, то будете наслідків гірше жалувати; вона ще молода, буйна!

— Дівчина губить легкодушно свою будуччину і відстрашує від себе і від других сестер женихів!

— Де ради Бога насалась вона того трійла? — питала знов инша товаришок.

— Чи завважали ви ту двузначну усьмішку у молодого К., коли вона в статним разом розводилась про жінок-лікарюк, доводячи, що вони були би практичним добродійством для суспільности? А молодий К., се прецінь всьвістно перша партія в місті!

(Дальше буде.)

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей

(зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, ротунди, по-

рохівники з шовку і могогару

з перших відецьких і берлін-

ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,

загортки, шлафрони, футра мі-

ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всі річи входячі в той фаш з

перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Виходить раз на місяць предплата 3 кор.

Адреса:

„ДОБРИ РАДИ“, Чернівці — Біла.

Жадайте числа на показ!

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти ві-

зитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад дружеортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Руска Бесіда“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання:

„Ілюстрована Бібліотека“

для молоді, міщан і селян з р. 1880, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роки, а всі 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток для чемних діточок“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„Проскурка“

даруночок для руских діточок. Ю. Федь-

ковича 10 кр.

„Чума Горілчана“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Хлопці Садівники“

з 33 образками 20 кр.

„Образки з природи.“

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, доп. 2 кр. за кождо поодинокую книжочку

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безпроволочно. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожичках гіпотечних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористийших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **пожички** за оплатою 6½% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **вклади** до опроцентования по 4½%.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Всі роди живих і сьвіжих риб можна що дня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темпльова ч. 1. (Готель під чорним орлом.) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавяру, сардинок, морських петругів, оселедців і всілякого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовлення на весіля, балі, ширі, а поручення з провінції залагоджує ся до кождої стації поштової скоро і совістно.

З поважанем С. ЕБНЕР.

Хто хоче мати добру і дешеву

МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за релерацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем В. ДАНИЛЕВИЧ.

машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зедліничій (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходять в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламувати неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Політичні замітки.

Положене в Австрії.

В виду переведеної згоди на Угорщині починають і в Австрії застановляти ся поважно над введенням якогось *modus vivendi* межі поріжненими Чехами і Німцями. Хотять ще заходить багато важних і засадничих ріжниць у поглядах і жаданях обох сторін, то все таки провідники їх підносять сю тему з більшим спокоєм, як бувало до тепер. І так доносять, що пос. Герольд виголосив в Новім Баватіку бесіду, в котрій говорив о ситуації. Бесідник признав, що правительство могло би ще раз скликати раду державну і спробувати, чи парламент буде здібний до праці, але проба така не мала би майже ніяких виглядів powodження. Правительство мусить отже виступити енергично против Німців і або посередно, або безпосередно наклонити їх до зміни теперішнього становища. Є ще одно средство, якого могло би взяти ся правительство: то дорога порозуміння. Однакж в виду безуспішности дотеперішних проб, Чехи можуть собі лиш бажати, щоби правительство приступило наконець до реконструкції і щоби точку ваготи перевести з парламенту до Союму. Посли чеські мусять старати ся конче, щоби позискати для неї також найвищі чинники в державі. Коли справа рішиться против Чехів, то Чехи будуть знати, що їм треба робити, отже ніхто не потребує пхати

їх до опозиції. — З німецької-ж сторони відозвав ся пос. Грос про ситуацію перед своїми виборцями в Ігльві. В парламенті — сказав бесідник, — жаданя Чехів або сповнено, або обіцяно їм сповнене їх. А чеські послы не дуже то перебирали в своїх жаданях. Попри великі річи як розпорядження язикові для Шлеска жадали они ще множество посад гофратів та менших посад урядничих. Димо отвертої руки гр. Туна для деяких славянських „ватажків“, не можна було спустити ся на парламентарну більшість, що показало ся при законі о платні для служб державної. Дальше порівнював бесідник відносини на Угорщині, де правительство мусіло через опозицію уступити, і сказав, що в Австрії § 14. буде ще довго грати ролю. На основі того параграфу буде ся робити тепер угода з Угорщиною. А яка то буде угода? — далеко гірша як ті предложення, над котрими вела ся нарада. Угода буде ся робити після диктату пана Селля. По тій угоді гр. Туна або его наслідник скличе знову парламент, але щоби по скликанню парламенту вернув і законний стан, на то нема ніякого вигляду, доки не буде змінена теперішня система. Але та система може пошкодити і нашої заграничній політиці, бо буде пхати її щораз дальше в російську струю. Наконечь сказав бесідник, що він не тратить надії, що прийде може до згоди від народу до народу, але аж до того часу мусять самі Німці жити в згоді і в мирі.

Положене на Угорщині.

Новому міністрови кабінету йде на разі дуже добре. На ондашнім засіданню палати представив ся новий кабінет палаті послів і палаті магнатів.

В палаті послів Сель виголосив програмову промову, в котрій ствердив, що кількомісячна борба закінчила ся приличним і чесним компромісом. Правительство оперте на непохитній підставі конституції з 1867 р. уважає за одну з найважливіших своїх задач переведення угоди з Долитавщиною до року 1903, взглядно 1904. Що до заграничної політики, існує між всіма міродатними чинниками цілковите порозуміння. Се політика мира, а его ствердженням тридержавний союз. Хоч жалко, що уоруженя безнастанно ростуть, то мимо того оружанна сила монархії вимагає жертволюбивости всіх патріотів. Правительство буде старати ся удержати як найліпші відносини між державою а церквою. Президент міністрів заповів яко програм правительства удержавнене адміністрації при можливім узвзглядненю прав автономії і закону з 1891 р.

Відтак забирали голос провідники сторонництва: національного, людодового, независимого і фракції Угрона, заявляючи згідно, що готові попірати новий кабінет в переведенню виголошеної програми однак з застереженням своїх засадничих становищ партійних.

На внесенє Мадараса ухвалено приступити на слідуєчій засіданню палати до вибору нового президента

При виборі впало 224 голосів н. Перцеля, Сілядїй дістав 74 голоси. Президент міністрів Сель приймав вчера присутних в Будапешті послів з Хорватії і Славонії. На промову голови клубу Іосиповича Сель відповів, що стоїть на ґрунті закона з 1868 р., котра управильняє постійно відносини Хорватії і Славонії. Сель висказує братним краям, котрі не можуть існувати без Угорщини, подібно як Угорщина без них не могла би остояти ся, свою живу симпатію.

Бувшого президента міністрів Банфіго іменував цісар найвищим охмістром двора. Через се Банфі зістав також членом палати магнатів і складає мандат до палати послів.

Моравський сойм.

На засіданню 2-го с. м. п. Парек в имени чеських послів інтерпелював провідників підкомітетів угодової комісії в справі проволікання угодової акції німецькими членами комісії. Чехи тратять вже терпелівість. На сесію інтерпеляцію відповів п. Хлюмецкий. Бесідник висказав признає для тактовного становища репрезентантів чеського народу на Моравах в акції зміряючій до порозуміння, але і се заслугує на признає, що Німці витягнули руку до згоди, хоч через те на стало переходять до меншости. Протяганє акції треба толкувати так, що Німці беруть під докладну розвагу поставлені в тій справі внесення, щоби з своєї сторони поставити рівно-ж поважні внесення, а н

КАРА.

ОПОВІДАНЄ НЕЕРИ.

(Дальше).

Мало з тих, що люблять ся, мають відвагу спитати про мету своєї любови. Ім ліпше висіти так у воздухах. Безмежна просторонь і сила любови приводять їх до нетаму.

Так робила і Лавра.

Всі думали, що єї гадки заняті будучностю, а в дійсности не забило ще у неї серце материнським чутем. Що найбільше була лише цікава. Згадувала про се в листах до Гугона.

Прикрі сторони єї стану множили ся.

Вона чула ся нездоровою, змученою, а то все стояло на перешкоді свободному полетови єї любови. Вона добре відчувала, що за пропасть лежить між нею, а тим сьмїлим вісімнадцятилітнім хлопцем. Що сказав би він як би побачив єї змучену, не гарну, з глибокими морщинами під очима. Чи і тоді любив би єї? О! ще раз бути гарною, ще раз бути сотвореною для него.

В сумних хвилях, коли чула себе слабою, коли єї красота счезала разом зі здоровєм, — тоді проклинала не раз Лавра своє положенє. Вона чула невисказану сердитість і ненависть до того незнаного їй ества, що єї мучило.

Чула вона так много про материнську любов, а тепер то все видавало ся їй дуже пересаджене. Неможливо, щоб можна любити то сотворіне, що

мучить і сердить матір, заки ще навіть прийде на світ.

Діти їй взагалі ніколи не подобали ся. Часом справді заблестів лекший промінь з того великого пожару, що падав єї нутро. Він розяснював їй поезію колиски; а з неї протягає маленьке ангелятко свої рученьки, немов би просило прощення. Мимолетні то були образи, що так розливали ся перед гадками про Гуґа, як мрака перед соняшним світлом.

І Андрій, немов глухий і німий робив свою роботу і не згадав навіть про будучого потомка. Бідна дитина! Як холодно мали єї тут прийати на сім світлі. Займали ся тим лиш приятелі з аптеки, а передовсім старший лікар. Він предсказував і хотів закладати, що Андрій буде тепер одним з найчутливіших.

Антикар усьміхав ся лиш нервово з якимсь дивним судорогом коло уст і дивив ся при тім якомсь так дивно у воздух, щоб ніхто і заглянути не міг ему в лице. А жартували на его тему довше, то лице у нього паленіло, але не перечив веселій забаві своїх гостей.

Зима була остра.

Гуґо заповів, що прийде на новий рік, але незабаром прийшов лист від его матери, що він лежить недужий... Лавра налякала ся... Зачала переписувати ся з его матір'ю і хотіла его віддати... Але Андрій сказав їй, що вона повинна вважати тепер передовсім на себе, а їхати так далеко, то могло би їй зашкодити. По раз перший в житю супротивив ся воли Лаври. Лавра вправді вперла ся при своїм, але натрапила на такий опір у Андрія, якого була би не сподівала ся ніколи. Се роздрознило

єї і вона була вже готова викликати яку сцену, але се їй не вдало ся, бо Андрій виходив сейчас з кімнати, як лиш бачив, що вона горячить ся.

Прийшли місяці. Гуґо ще не поздоровів. Лавра напирала, щоб Андрій поїхав відвідати его і він вчинив єї волю.

Два дні не було его дома, се були для Лаври два дні смертельних мук, звані дні без чуття і думки.

Третого дня слухала вона, стоячи при дверях і опираючи ся о стіну, чи не надїздить муж. Волосє у неї було незачесане. Холодний вітер дув крізь шпару дверей і закидав волосє на лице, на котрім були дві глибоки борозди від сліз. Лавра плакала і не втирала ся — вона ковтала слези.

Аж над вечер прийхав антикар, сумний з почервонілим від вітру лицем. Жінка вийшла напротив него, але не сьміла поспитати ся.

Він роздягнув ся, скинув капелюх сів на крісло і глядів перед себе.

Лавра підійшла до нього:

— Но! якже?

Він похитав головою.

— Небезпечно недужий?

Він кивнув головою.

— Боже сьвятий!

Андрій глянув на ню, рісницї его дрожали, — він сказав придавленим голосом:

— То вже послідні его хвилі.

Лавра зімліла.

Прибіг помічник з лабораторії з еляшкою оцту і натираючи говорив, що він знав, що так буде, бо Лавра вже три дні нічого не їла.

Андрій положив єї легко на собі а

як прийшла до себе, казав їй положити ся в ліжку і напити ся росолу, а тимчасом приніє чарку старої Марсали*) і дав їй на покріпленє.

Прийшли оба лікарі, — Лаврі вже було легше.

Вона зрозуміла дуже добре, що в інтересі своєї любови, мусить панувати трохи над собою — і другого дня встала здорова, — приготвлена на все найгірше.

* * *

Одного дня приходили вісти від Гуґа, другого дня ні, але не було ні одної потїшаючої, зміст був той, що Гуґонові грозить неминуча смерть.

Андрій мовчав ще більше чим перше. На тревожні запити Лаври відповідав коротко і виминаючо, або показував їй не кажучи ні слова про сумні листи своєї сестри.

В півтні поступила недуга так далеко, що вже не було ніякої надії.

Андрій сказав, що хоче ще раз поїхати, а Лавра лиш потвердила той его намір, так як би то, що вона мада виедовзі стати матір'ю, наповнювало єї співчутєм для матери Гуґона, що так тепер страждала.

Андрій поїхав. За кілька годин прийшла звістка: „Гуґо помер!“

Щасливий случай зарядив якомсь так, що Лавра при тім напразнім вибуху свого жалю була сама.

Ніхто не видів, як вона качала ся по землі в конвульсійних судорогах, як

*) Марсала — міцне сицилійське вино.

случайно такі, котрі взагалі унеможливили би порозуміння. Бесідник признає, що бажане правий, аби прискорено дальші наради підкомітетів, повинно сповнитися, але сумніває ся, чи внесення будуть могли бути предложені соймови ще в біжучій сесії, бо тут розходить ся о цілий ряд дуже поважних а до розв'язання дуже тяжких справ.

З Росії.

Вісті про поважну недугу царя і відсунення ся від правління дементують з різних сторін. Після віденських телеграм вважають ся вість на цесарськ дворі за безосновну видумку, а гр. Евгений Зіх оголосив в будапештських газетах, що ще перед тижнем був на аудієнції у царя і цар тішить ся зовсім добрим здоров'ям та займає ся цілком політичними справами. Наколи данський газетник Politiken, котрий має певну стичність з данськими кругами двірськими твердить протилежно. Також після інформацій засягнених в віденській російській амбасаді має цар бути дійсно від кількох місяців недужим і дуже зле успособленим. Двірські інтриги цариці вдови і Побідоносцевої відбили ся на ній дуже некористно і остогидли йому всю політику.

З Риму.

В парламенті хотіли деякі посли інтерпелювати правительство, щоби оно поробило відповідні зарядження на случай смерти папи, але в наслідок довірочної просьби президента міністрів, посли відступили від того наміру.

З Крети.

Народна рада на Креті рішила надати верховному комісареві титул „Князя Крети“. Дальше прийнято рішення недопускати до народної ради публичних і громадських урядників, священників і військових в активній службі.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4-го марта 1899.

Сойм буковинський відбуде своє слідуєче засідання 7-го с. м.

Рух залізничний відбуває ся на шляхах Глибока—Воргомет н. С. і Карпатів н. С.—Чудин як звичайно.

Сходини. Сьогодні відбудуть ся о 8 годині в салі „Народного Дому“ сходини.

Конкурси. Рада шкільна повітова в Сереті розписує конкурси: на два місяці підучителів при 6-тикласовій школі в Сереті з рускою, волоскою і німецькою мовою викладовою; на місце учителя і підучителя при чотирокласовій школі в Глибоці з рускою і німецькою мовою викладовою; на місце підучителя при двокласовій школі у Вочинцях з рускою і волоскою мовою викладовою а німецькою яко предметом; на місце підучителя при двокласовій школі в Черепківцях з рускою мовою викладовою а німецькою яко предметом; на місце учителя в однокласовій школі в Рогожестях з рускою мовою викладовою а німецькою і волоскою яко предметом; на місце учителя при однокласовій школі в Клімівцях з рускою зглядно російською мовою викладовою, а німецькою яко предметом.

Катастрофа трамваєва. Оної відбула ся перед оркаючим сенатом розправа против тогдішнього поводири трамваю Теодора Патера і тогдішнього одвічального інженера Яна Плішке за провини против безпечности жигя. Закладують оскарженю, що він 5-го мая 1898 р. переступив при від'їзді з „Площі св. креста“ призволяю на тій дорозі скорість, через що ведений ним віз ч. 3. їхав за скоро коло церкви св. Параскеви. Янови Плішке закидує прокуратурі, що він того-ж дня казав Теодорови Патерови, що був ще без іспиту, проводити возом електр., а також залишив розслідати віз що-до его здатности, як також, що тойже не казав достаточо очистити дорогу, так що шини були переповнені порошком. Так случилось нещасте, при котрім віз трамваєвий перевернувся на залізничній улиці біля Ісака Корна і Юрія Софроняка, розбив віз Теодора Ткачука, вийня сам вийшов з шин і перевернувся, при чім поранило ся много осіб, між ними найтяжше Цілі Корн, Іван Николай Чук, і Янов Дітмара. Сенат складав ся з председателя

радника суду краєвого Ончула, радників с. краєв. Сауерквеля, Придіє і Донігевича, заступником прокуратурі був субститут Майкнер, секретарем авскультант др. Перлштайн, оборонцем др. Вахтель, заступником приватним др. Кеслер і др. Авселедер, яко знавці in electricis інженери Кліка, Гарбер, дальше Томіцкий зі Львова, яко лікарі др. Маєр і др. Флінкер. Патер звиняєсь тим, що він був ще без іспиту, вчасно гальмував і не винен тому, що гальма не функціонувало. Плішке каже, що він того дня оглядав віз ч. 3 і нічого не спостеріг а Патер був іспитований і то одним монтером. На запитанні одного вотанта відповів Плішке, що при електричній товаристві акційнім у Львові відповідає не управитель руху а кондуктори, контролери і монтери. Він не може щодня переглядати всі вози і так кожного дня переглядають вози монтери і слюсарі. Розправа скінчилась тим, що Патера засуджено на місяць вазинії а директора Плішке увільнено.

Припадково застрілений. В селі Луквиці ішли три мужики Теодор Малиш, Іван Малиш і Іван Нагіряк на польоване. Повертаючи до дому посварили ся Іван Малиш і Іван Нагіряк, причім випалила ручниця Нагіряка, так що цілий набій шроту увійшов в груди Теодора Малиша. Нагіряка і Івана Малиша арештовано.

У совітника! консисторського Олександра Манастирського, пароха Дорошівців відбув ся дня 26-го лютого пращальний вечерок. Ті гості, що їздили важних перешкод не могли прийти, прислали телеграми або карти з желаннями найліпшими успіху для нашого достойника. Таких іритуацій надійшло зверх 130. Замітне то, що о. совітник прирік урочисто перед зібраними гостями, що буде в своїм уряді руководити ся строгою справедливою, та буде старати ся поставити до тепер покривджений руский елемент в гр. православної церкви на таким становищі, яке ему в дійсности належить ся. П. І. Т.

В соймі галицкім поставив посол Барвінський внесення на засноване рускої віділової школи дівочої у Львові.

Уніатський єпископ перемиский Констант. Чехович дістав ордер залізної корони другої класи а крилошанин львівської митрополічної консисторії у Львові Іван Чапельський ордер залізної корони третьої класи.

Недуга папи. З Риму потверджують ся вісті про лихий стан здоров'я папи. Причиною недуги має бути перестуджене. При старенькій віці папи

Льва XIII., котрий уродив ся дня 2-го марта 1810 р., ся недуга непокоїть его окружене. Оної відбула ся операція папи. Прибачний лікар спостеріг за папеною боляк, що тепер збогив ся і знісся зав'язався ціла недуга. З заграми приходять що хвилі численні телеграми з запитом о здоров'я папи; між іншими цесар Франц Йосиф велів собі доносити телеграфічно о перебігу цілої недуги. — Найсвіжіші вісті кажуть, що папа має ся ліпше, лиш спокостовано у него піднесене температура тіла. Крім того має папа зривати ся з ліжка і не слухати рад лікарів. Виходить отже з того, що недуга мабуть грізнійша як то подають офіціальні бюлетени. Одна з римських часописей приносить вість, що префект пропаганди, черний кардинал презвітер Ледоховський конферував вже з першим кардиналом єпископом і першим кардиналом діаконом, а котрими на підставі апостольських приписів на случай смерті папи має обняти найвищу перму церкви.

Обмежене руху поїздів товарних в неділі і свята. В цілі збільшеня часу відпочинку для персоналу залізничного, зарядило п. к. міністерство залізниць обмежене руху поїздів товарних в неділі і декотрі свята (другий день свята Великодніх і Зелених) на час від 1. марта до 31. серпня с. р. В наслідок сего перевозити ся в згадані дні тільки послиди пошійні і такі товари, котрі взагалі вимагають скоршого транспорту як живі звірята, артикули поживи і т. п., інших товарів не буде ся перевозити у ті дні. Звертає ся також увагу, що в неділі і свята приймає і видає ся тільки послиди пошійні і то лиш в годинах на се призначених.

З львівської щадниці. В наслідок оної соймової ухвали, приймаючої поруку краю за вклади львівської щадниці, боязливий властитель видавкових книжочок успокоили ся значно. Відповідає вже мало хто, а зате вклади збільшують ся. На дних намістник гр. Пінкєвський вложив до каси з своїх приватних фондів 50.000 зр.

Смерть під колесами льокомотиви найшов у Львові залізничний робітник Фабіян Циган. Замітав сніг на залізничній шляху і не видів, що над'їжджає машина товарного поїзду. Діставшись під колеса, ані не зійкнув; погіб в одній хвилі. Тіло нещасливого робітника відставлено до вістниці головного шпиталю.

Бійка студентська. Оної поці прийшло в одній віденській каварни мски кількома німецькими буршами і одним студентом-Хорватом до суперечки. Авантюра перенесла ся на улицю, де Хорват добув ножа і ударив ним кілька

грозла зубами меблі, як грозил пастиком незнайомому ворогові; ніхто сего не видів.

Цілий день сиділа в своїй кімнаті. Коли Андрій приїхав, прибрала вже маску щоденного болю, але під нею шаліла буря роздертого серця. Муж її також був зворушений, але очі его були сухі.

В Кульозі хвалили всі Лаврине чуте і її любов до свояків мужа, і се давало їй спроможність часом поплакати.

До матері Гугона написала вона сейчас зворушливий лист і просила о один кучер волоса Гугона на пам'ятку; бажане її виконено.

Любе чорне волосе, що вона его тільки разів цілувала, стало їй дорогим скарбом. Вона казала справити его в медальйон і носила на серці; але що хвиля виїмала его, отворяла і дивила ся.

Як се можливо, щоб Гуго помер, такий молодий, такий повний пристрасти...

Часто сумнівала ся про се. Уявляла собі, з яким чувством вона би его привитала, як би він повернувся. Забула би на все, а назвала би его своїм передцільним світлом.

Інший раз оплачувала минувшість, здавало ся їй, що вона могла горячіше его любити, потім приходив на ню тяжкий сум, тяжкий жаль, що вона відмовила ему раз поцілувати.

Будущність жахала її; вона вже за багато любила, за багато страждала, щоб ще раз могла любити і страждати; чула себе вичерпаною.

Заграла на всіх струнах своєї душі і всі струни трісли, що-ж могло ще дати їй жите?

Для всіх пристрастий має жите лиш два екстремі: найвищу радість і крайній біль. Лавра піддавала ся жалеві, як коліс радости: безмежно.

Кімната її стала недоступна. Хотіла на дворі була така гарна погода, то вона сиділа цілі дні замкнена. Аж жаль брав за серце, так її бачити; самітна, задумана, поміж мармурними овочами і різбленим лавром на зеркалі, наколи там на дворі сьміяло ся сонце і цвіли анемони.

Забула також про елегантну одягу, на котрій їй коліс так много зависті. Згорблена, хора постаріла ся в кількох місяцях о яких десять літ; втікала тепер перед зеркалом, щоб в нього і неспоглянути. Носила подвійну жалобу: жалобу по своїй любові і жалобу по своїй будучності. Замирала духовно і ожидала лиш ніща своїх фізичних страждань.

Але без огляду на сей її духовний стан кінчила природа свою містерію.

* * *

Оної маєвої ночі привела Лавра на світ дитину, — була се дівчина.

Не викликало воно радісних окликів, ні веселости в домі. Повитуха взяла її, заповила, окрила теплим одягом і положила в теплу колиску. Дитя було таке мале, таке делікатне, що і голосу его не було чути. Лежало тихенько і боязко.

Стан Лаври не був дуже добрий. Повитуха лишила ся цілу ніч при ній.

Андрій спав в другій кімнаті. Жінка не хотіла, щоб він лишив ся. І коли так подивити ся було, на той дім, де всі спокійно спали, ніхто не догадав би ся навіть, що там вродила ся дитина.

На дворі розвидняло ся, червоне світло падало крізь шибви на біде лице Лаври.

На питання повитуха не відповідала словами, лиш кивала головою. Була змучена і роздражена; хотіла бути сама.

Повитуха йшла до дверей.

В тій хвилі увійшов Андрій.

— Но! дивіть ся на свою дочку і виняла заповиту дитину з колиски.

Андрій постунив наперед, похилив ся, заложивши руки на плечі і похитав головою.

Мале дитиня мале червоне, зморщене лице, трошки чорного волоса на голові, а чоло було покрито морщинами, як у старої бабці.

— Гм!

То все, що сказав антикар. Не можна було зі звуку его голосу нічого заключати.

— Не бійте ся, не бійте! Розумна дитина! Я заложу ся, що то буде красавиця.

Лавра подивила ся екса на повитуху, вона їй була невиносною.

Муж зближив ся на паллах до ліжка.

— Як же маєш ся?

— Зле! Дуже зле!

Дитина зачала плакати.

— Внесіть же її звідси! — сказала гнівно Лавра.

Андрій схилив ся і взяв дитину на руки.

— Осторожно лиш! Не зробіть ему що! — говорила повитуха.

Андрій лиш заперечив головою і взявши дитину в обі руки вийшов з кімнати.

В побічний салі були оба лікарі.

— А! вітаємо батька! вітаємо! Лише антикаря залилось кровю, але то нічо не шкодило. Але руки мило полі обімляли і зір затямив ся.

— Але-ж вона тяжка!

— Е! то радість відбирає тобі сили!

Позволь же подивити ся на ту красу!

Андрій не хотів показати.

— Що? лиш вродила ся і ти вже граєш роллю тирана? Та-ж ми тобі її не заберемо! Но! покажи! Що за лице! Смагле! Але то нічо не шкодить! Цілом вдала ся в матір.

— Подивіть ся до Лаври! — сказав Андрій і вказав на дворі до її кімнати.

Оба лікарі увійшли.

Антикар сів на хвилю, немов змучений тим, що держав в руці.

Був сам з дитиною...

Мале зачало плакати. Уста стягнули ся, очка, що світили алмасом, стали повні сліз.

Андрій нахилив ся над дитиною. Стало ему її жаль і він хотів її поцілувати. Але в тій хвилі виступило щось острого в его лиці, він встав і ходив з дитиною по кімнаті.

Дитина заснула.

* * *

(Дальше буде.)

разів німецького студента. На щасте обійшлося без поважнішого скалічення, бо ніж застряг в шани, котрою закривався бурш. Хорвата увязнено.

Мість адвоката. Др. Віктор Фера, адвокат в Турині, хотів пістити на кілька своїх товаришів і написав повість, в котрій скарікачував своїх приятелів. Пізаний перед суд доставив в'язницю, а надто мусить заплатити 900 лірів гривни.

Видалене. Французького писателя Л'оазо, що написав минулого року пороку Австрії брошуру "Le balkan slave et la crise austro-hongroise" видалено політичними властями зі всіх австрійських коронних країв. Л'оазо мусів вже виїхати з Далматини.

Пана смерть. Андрух Проць з Моєв' великих, в повіті жовківському, повертав онді пізнім вечером в товаристві кількох сусідів з коршми до дому. Був так паний, що не міг як сіді поспішати за своїми товаришами, отже вони лишили його на дорозі, не клопочучись зовсім, що з ним стане ся. Проць уєв на світу, щоби відпочити, а небавом заснув і замерз.

Старість. На Угорщині померла на днях 128-літня жінчина Анорієва Сегечі. — У Відні помер найстаріший мешканець сего міста Л. Кон що числив 112 літ. Обох старшків загнала до гробу зрадлива інфлюєнція.

Добрий інтерес зробив якийсь Кароль Пфайфер, котрого недавно тому покалічили підчас катастрофи на залізничці Гріт-Вестерн. Суд признав ему відшкодоване в сумі 63.500 франків. Сеть то гарна сума. Коли же зв'яжуть ся, що той сам Пфайфер достав в 1892 року 45.000 фр. відшкодована також за покалічене підчас катастрофи на якійсь иньшій залізничці, та покаже ся, що зробив на залізничних катастрофах добрий інтерес, бо за сім літ взяв 107.000 фр. що дає річного доходу 15.000 фр.

Шкідливість пива. Учені виказали по довголітніх досвідах, що змежи всіх алкоголів пиво найбільше шкодить здоровлю. Тверджене любителям пива, мов то оно своєю температурою охолоджує, своїм алкогольом побуджує, збільшає апетит і причиняє до лучшего травлення, є зовсім безосновне. До охолоди маємо доволі керничної води; алкоголь пивний не побуджує, але загущує утому і ослабляє психічне ділане. Мала горячість не може піднести апетиту і противно ужите більшої скількості пива нищить добрий апетит і часто дуже шкодить правильному травленню. Часте і надмірне уживане пива викликає ослаблене і притуплене змислів, вироджує чорні гадки і причиняє викиди до божевільства або до самоубийства. Половина всяких недуг і три четверти злочинів слідують від уживаня алкоголю, не кажучи вже про иньші неприємні наслідки, як пр. барва носа і цілий вигляд лица. Гарний примір тверезости дають нам жиди. Розуміє ся, бувають і між ними виїмки. Але все таки повздержість виробляє у них в значній мірі бистроту ума, проворність, підприємчивість, солідарність, відпорність і иньші так їм завидувані прикмети.

Виставовий парасоль. Межи многими цікавими річами на парискій виставі в 1900 р. буде можна оглядати т. зв. парасоль виставовий, призначений для охорони виставових гостей перед наглым дощем. Ручкою сего парасоля є величезний металевий стовп, маючий в підставі 40 метрів в промірі, а сам парасоль, зладжений з різнобарвного скла, висесе 150 метрів в промірі. В стовпі, що творить ручку, на трех поверхках будуть уряджені реставрації, кавярні і т. д. Простір, покритий сям величезним парасолем, рівнає ся 15.386 квадратним метрам.

Страшне самоубийство. Урядник північно-західної залізничці, Фр. Стрінгел, доставши дня 27-го с. м. вибуху крови, сейчас по вибуху допустив ся страшного самоубийства. Іменно спер о стіну рукояті урядової шпиди, відтак розігнав ся на вістрі і вбив собі его в шию. Рана була смертельна, самоубийник невдовзі скінчив жите.

Страшний вибух лудив ся в Білім-стоку дня 26-го лютого в домі банкіра Городища, положенім в ринку. Нещасте

стало ся в екшені підчас приготування до руху кінематографа, що мав бути освітлений при помочи світла Дрімонта. В наслідок вибуху один робітник пострадав жите на місці, а властителя кінематографа, 28-літнього Пасиоа Масловського пошарпало так тяжко, що той по двох годинах віддав духа. Вибух був дуже сильний. Веї доми в ринку затрясли ся, а стражник на вежі ратушевої, не знаючи, що стало ся, дав алармовий сигнал. На місце прибула сейчас огнева сторожа. Щасте велике, що до вибуху прийшло перед початком представлення.

Торговля людским волосом. "Петербургский Листок" подає цікаві подробиці о торговлі волосом, що его доставляють до Петербурга. Найбільше людського волоса прибуває по Різді і їде на різні фризирські потреби: перуки, коси, борода, вуси і т. д. Все то розкупують прихильники маскарда, особливо в останніх днях карнавалу. Крім того є кілька складів гуртовних, де можуть набувати волоса фризирі і иньші особи. Найбільші посилки волоса надходять з угорщини і Молдавії, далше з декотрих губерній полудневої Росії. Переважно є се волоса жінчин, рідше бувають мужескі борода. Торговлю волосом займають ся звичайно жидівські агенти. Є се товар досить дорогий. Найдорозше волоса платять ся по 600 руб., за фунт, а навіть висше. Найдешевше є волоса чорне, що коштує 1 до 3 руб. за фунт, дорозше є асно-біле від 5 до 8 руб. за фунт, а найдорозше волоса сиве, за котре платять по 16 до 20 руб. за фунт. Руде волоса цінять ся також висше.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Ольги Кобилянської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Далше.)

— Хто-ж буде дома їсти варити, наколи жінка стане до уряду ходити? Хто буде порядкувати, прати, шити? Не вже-ж мужчина? Ха-ха-ха! Чи-ж се не чиста дурниця розводити такі теорії? Я поважаю і шаную вас високо, ласкава пані радникова, однак ви супроти того дівчати не захочете достаточного материнського авторитету. Най би моя дитина виступила з такими нїсенїтницями, я єї вже скоро привела-б до розуму! Або чи ви чули, що про ню пані С. говорила? А вона преїць те-ж щось знає!

— Що, ради Бога, що казала пані С.?

— Казала: ціле єї поведене — то лише висша тактика кокетерії; я жінчина і доволі знаю тайні ходи жіночої думки.

На такі слова правда, не знала пані радникова нічого відповісти. Сиділа, наче-б здеревіла по таких бесідах.

— Що-ж мені діяти, дорога пані докторова? — питала вона зтиха.

— Що? По просту книжки забрати і читане хороших авторів раз на завсїгди заборонити!

— Сего я не можу вчинити, Олені, — не можу! Що до заборони, то забороню, і як ще: але книжки забирати... того я справді не можу, пані докторова!!

Тут виринула перед єї душею висока стать молодої дівчини з сніжнобілим обличчям, та сунокійними латідними очима...

— І що-ж вона таке, що ви супроти неї такі безсильні?

— Що? "Мамо, — каже, — дозволь, нехай я тебе поважаю та не причислюю до тих, котрі навмисне не хочуть знати полуду з очий; що боячись правди немов світла сонячного, задоптують своєвільно людські права..."

Таки і тим подібні хвилі переживала пані радникова. На жаль ся дівчина уміла все єї сунокійну душу виводити з рівноваги, як небудь вона за кожний раз по таких бесідах (з болем і лютостю заразом) висказувала їй свої думки. Се ніколи не помагало. Наче тїнь піднимала ся за старшою сестрою і Ірина і терпелива та лагідна, якою завсїгди була, уміла в таких хвилях немов правник заговорювати і заспокоювати паню радникову, а горячо боронити поступки і погляди сестри. Десь-

колись прилучував ся до них і оден молодий чоловік, медик, Стефан Лєвич. Повернувши з заграниці, на фері до дому, заходив він у дім пана радника та затроював жите пані радниковій...

Чого вже він не оповідав!... Боже, змилуй ся! А вони прислухувались єму, неначе-б апостол правди витав між ними, та розказував про все блаженство небес. Оповідав приміром про студуючих жінок і иньших тим подібних, говорив, що багато з них здає екзамени з найлучшим успіхом, а раз оповідав (то се уже брехав як собака), що декотрі з професорів поженались таки із своїми студентками!! І багато, багато чудного розказував єму...

— Еманципация жіноча в Швайцарії або і в иньших поступових краях, се точка давно виборена. Приходить ся соромитись, що тут жінки остались ще так позаду за другими народами; не то що не журять ся самі про се, щоби здобути собі рівноправність із мужчинами, але вважають єї якоюсь химерою. Заграбавшись між свої чотири стїни, не заважають вони собі навіть на стілько праці, щоби де-що путнього прочитати, щоби хоть тимчасом сею дорогою очиститись з перестарілих, дурних, просто сьмішних пересудів. А про якусь основну освіту, про розуміне природознавства та матеріалістичної філософії нема вже й бесіди. Освоені поверховно з мо-динокими галузями наук, з поодинокими фактами всеєвітної історії думають, що вони справді доволі узброєні супроти вимогів життя. І вони задумують з горсткою того наукового краму при невідраднім положенню, яке тепер займають в суспільности, вести боротьбу о істноване! — Тут і розсміяв ся він. — Аж розсмія бере — говорив він раз, наколи Олена з блїдним лицем і широко отвореними очима прислухувалась єго словам, — коли подумаєш, в як глибокім сні остали ся ще иньні жінки, як мало журять ся про свою самостійність!...

— Вони тому не винні, Лєвичу, — перебивала тоді бороначи Олена. — Се лиш наслідки нещасного вихованя та викривленого пересвідченя, що думати і знати простоті мужчині, а жінці має воно служити за оздобу!

— Се дійсно так, дійсно наслідки пересудів і темноти; однак, наколи яка жінчина підійме ся і циро беручись за діло, старає ся збудити сонну сестру, чому кидать ся на ню, неначе-б вона торвала їй огнивіми кліщами? Чому приміром ганять вас, Олено, наколи ви їм висказуєте свої просвіщені здорові погляди? Се є власне те, чого я жінкам не можу простити. Що до решти, то вони справді не винні. Доки сучасний устрій суспільности істнувати ме, доти остануть ся вони малолїтними; однак і сей лад не вічний. Будучина жіноча лежить в їх руках. Нехай зробіть ся кожда по можности, після обставин, — а збруя їй... яка чиста, яка сильна, як варту по ню сягнути!! Се знає, Олена!

Так говорив він часто, а часом ще більше. А пані радникова знала, що всі ті "обясняючі" розмови відносились до неї, бо вона поборювала ту модну божевільну і деморалізуючу хворобу на кождім кроці. Для того і ненавиділа вона его з цілою душею, з всіма нервами єї величезного материнського серця! Для Германа Євгена Сидора не мав він ніколи приємного погляду, ані доброго слова. Він важив ся прибирати позицію і манери ментора, неначе-б вона его о се коли небудь просила, або єї чоловік, радник, хоть би одним звучечком!... Нечемний!... Із своєю великанською поста-ттю, густою русою гривною видавав ся він наче фірмай біля ніжної граціозної фігурки Германа Євгена Сидора...

Одного разу роззухували ся навіть він до того ступіня, що вичитав єму в брутальний спосіб літанію. Вона лиш принадеком зачула остатні слова плебейської проповіді, і то власне коля вступала в малі офіцини, в котрих мешкав хлопець, але забути їй вона ніколи не зможе!

— Наколи-б я мав вас в руках, ви вїччємний, з глибоким душею знаєнавиджний хлопець, — сичав він, — може і далось би мені вас ще видобути з сего болота, в котре ви, як небудь ще такі молоді, залзли по уха; а так ідеге чим раз далше до згуби! Тепер...

— Ви не маєте мені нічого розка-

зувати, нічого приписувати! — боронив ся Герман Євген Сидор. — Зрештою їду зараз до Олени і розкажу їй, як чемно уміє говорити апостол жіночий.

— Безвєстиднику! — закїпів молодий чоловік. — Зрештою їдїть! Вона буде тішитись, коли довідає ся про аванс свого брата, котрий їй і без того наводить безсонні ночі.

З тої хвилини давала вона (радникова) єму при кожній нагоді зрозуміти, що его присутність їй ненавистна; а він (наколи вже єму надто було блід, однак — мовчав, чого вона ніколи зрозуміти не могла, і — з'являв ся на ново...

Так зітхала пані радникова вераз з глибини серця, згадуючи згубні химери своїх доньок. Могла однак говорити і думати, що хотіла; могла невтомно нагадувати донькам границі жіночого євітгогляду — все було на дармо. Вони оставали ся уперто при своїх фарсах і носили голови иньначе, як випадало донькам ц. к. радника лєсового...

* * *

Був пізній ясний вечір і вже по великодних євятках. Мале містечко утихло і виразно було чути шум гірсьєї ріки, що прорїзувала місто. Воно лежало в долині, а по обох сторонах піднимались величаво гори — Карпати. В мрачну євину сповите верхів, освічене маїчним євітлом місячним, викликавало чудні тужливі чути в людській груді...

З одної малої незначної хатини вийшли Олена і Лєвич. Вона довірливо сперлась на его рамена і обоє звернули в одну з тихих улич.

— Який нині чудовий вечір, Стефано, — промовила вона з тиха, поважно. — Наче-б для тебе Бог наказав єуноїю, щоб ти его міг подивляти ще в останнє в цїлій єуноїїній краї!

— З тобою Олено. Що він мені без тебе? Який я щасливий, що перебув з тобою остатній вечір. А все-ж таки, — додав він трохи згодом, — мішає ся із сям чувством важкий сум, коли подумаю, що вже завтра мушу відїжджати від тебе, і то на два роки!!

Єї проміла легка дрож і вона з нервовим поспіхом сховала золоті вєси глибоше під хустку і, пригорнувшись близько до нього, мовчала...

Він похилив ся вперед і заглянув їй у очи. Вона видала ся єму блідю.

— Ти не кажеш, Олено, нічого? — питав він з тиха.

— Не можу говорити, Стефано, — буду тобі писати.

— Однак я хотїв би, щоб ти говорила. Хочу чути твій голос. Хочу его чути до останньої хвилини!

— Може тобі зложити присягу вічної любови і вірности? — питала вона его з вимушеним усміхом.

— Ні. В присяги не вірю. Ти се знаєш. Вірю лише в силу любови. А ти-ж мене любиш... ти! — сказав він з утіхою, з трепечущим щастем в голосі. — Скажи! Я хотїв би ще раз се почути!

— Люблю! — сказала вона майже єміючесь.

— З першої хвилини! — питав він в недовірчивім тоні, а гучний усміх промайнув по его обличчю.

— Так, Стефано, з першої хвилини, коли тільки я переконала ся, що ти говорив правду, а не так, як багато мужчин, як взагалі так багато людей. — не бовся ся ніколи і нічого...

— А з другої хвилини?

— З другої... що був дійсно цілою людиною, не дробив ся в кусники для всіх і нікого, не гнув ся, а примував беззглядно до одного, до праведного; що задивлював ся на жінку не очима винїшного брудного єгоїзму, а людями людиною!...

(Далше буде.)

Прімарій краєвого шіталою Др. Филипович

виїхав на подорож наукову, що потребує кілька неділя.

Управляти хірургічним відділом шіталою буде в заступстві д-ра Филиповича через цїлий той час **др. Прокопович**, а також пропри свою власну практику, буде заступати д-ра Филиповича в его приватній практиці.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перворядна американська пражня

припорукає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковпирки, маншети, фіранки і то в весняних красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свіжого сорта мужеску гардеробу з вовни, швейоту і піки, далі виправи весільні, весільні ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізелки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до прасовання з поодиноким домі.

Пішні замовлення з провінції виконують ся в найкоротшім часі.

За сумлінне виконання, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високою поважанням:

Август Чернявський,
улиця Палати краєвої число 16 А.,
власний дім.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшів і черевиків до гімнастичних вирав.

Г. Файлєс

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Перша буковинська спеціальна робітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в п. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуви для мужин, женьщин і дитий і то після найновіших фасонів як: черевика гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушувани.

Черезь ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся адобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанням.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевика виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Вільгельм Водічка,

дроґуерия в Чернівцях поручає на зближаючи ся свята багатий вибір

Парфумерії

і тоалетних касет

гербаты, руму, коняку, лікерів, шоколяди, Курасао, коріне і т. д.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести,

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувший секундарний лікар при ц. к. шпіталі ім. Рудольфа у Відні і бувший лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудни.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1898 після часу середно-європейского.

До Чернівців приходять:

з Відні, Львова, Снятина, Неполоківців: посп. 11:44 рано, особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 вночі; особ. 6:10 рано.

з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадікальфи Гайбоки:

особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 вночі; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудни;

з Новоселиць, Бояна, Садагурі:

мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером.

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відні: особ. 9:48 вночі; особ. 1:44 вночі; посп. 8:15 рано; особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудни.

до Гайбоки, Гадікальфи, Гатин, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 12:02 в полудне; особ. 4:10 по полудни; посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 вночі; особ. 6:35 рано.

до Садагурі, Бояна, Новоселиць:

мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудни.

До Гайбоки приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудни (лиш з Карапчева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме

жиброді-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю).

З Гайбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межиброді-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35 по полудни (лиш до Бергомету).

До Гадікальфи приходять:

з Радівців:

мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудни; мішан. 6:58 вечер.

з Бродини:

мішан. 1:20 в полудне; мішан. 6:58 вечер.

З Гадікальфи відходять:

до Радівців:

міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудни; міш. 7:20 вечер.

до Бродини:

міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудни.

До Гатин приходять:

з Кімполунґу, Вами, Гурагуморі, Качики:

мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.

З Гатин відходять:

до Качики, Гурагуморі, Вами, Кімполунґу: мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудни.

До Іцкан приходять:

з Сучави:

мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудни; мішан. 5:45 по полудни; мішан. 9:40 вечер.

З Іцкан відходять:

до Сучави:

мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудни; мішан. 7:25 вечер.

До Вами приходять:

з Рус-молдавиць:

мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудни; мішан. 3:55 по полудни; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер.

З Вами відходять:

до Рус-молдавиць:

мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудни; мішан. 3:10 по полудни.

Поїзди між Вами з Рус-Молдавицею їдуть від часу до часу. Розвідати можна на стациях Вами, Драґома і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.: мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудни

З Карапчева відходять:

до Чудина н. С.: мішан. 9:15 рано; мішан. 6:20 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вижиць, Вапківців: мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудни.

З Неполоківців відходять:

до Вапківців, Вижиць: мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер.

До Лузан приходять:

із Заліцця, Кіммані: мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудни.

З Лузан відходять:

до Кіммані, Заліцця: мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путин: міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудни; мішан. 7:00 вечер.

З Карльсберґу відходять:

до Путин: мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. 5:25 по полудни.

Примітка.

Час середно-європейский іде о 46 минут пийше від черновецького часу.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

за редакцією відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
щодорож, п'ятницю і неділю.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровська ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Волоскі залицяня.

При сегорічних виборах до сойму Волохи вийшли зовсім добре, а мимо того положене їх в соймі погіршило ся, бо їх союзники Старо-Русини перепали, а одинокий староруский посол Василько, розуміючи добре інтереси краю, став против Мустацької кліки.

Волохи найшли ся отже в меншості, — положене для них неприємне, для них, що привикли робити все по своїй волі в соймі, — тому і старий інтригант пішов шукати союзників. Шукав їх вперед між Вірмено-Поляками, не роблено тут жадного крику по часописях, а за то тим енергичніше старав ся він представити Вірменам, що спільні інтереси дучать більшу посильність волоску з вірмено-польскою і на тій підставі мали би одні і другі зляти ся в одну цілість.

Але сей хитро обдуманий план не вдався, — то-ж Волохи пішли тепер на иншу дорогу, — вони забажали увійти в союз з Німцями, щоб тим чином зробити волоско-німецьку більшість в соймі.

Але ту взяли ся вже на инший спосіб. Мишкуючи тишком-нишком і працюючи над тим союзом приватно, затрубили також „во всеуслишаніє“ в „Patria“, а вибрали до того цікавий спосіб, оголошують іменню розмову (інтервю) одного свого „amic“ з молодоруским політиком. Той молодоруский політик (если не зовсім, то хоть в часті видуманий amic-ом Patri-ї) розказує широко про цілі Молодо-Русинів, се-б то Українців, про то, що Росія пустила ся на експанзивну політику східно-азійську, що занявши тамті простори не буде могла удержати „самодержавієм“ своїх західних країв, що Польща і Україна мусять від Росії відпасти, та що тоді є надія на українську дер-

жаву при Австрії. До того всього допоможуть тайні комітети, що є в Києві і иньших містах полудневої Росії. Се все набалакав наш політик...

Про церкву і православіє сказав він, що Русини буковинські не мають інтересу попірати унії, бо православіє буковинське є тим мостом, що дучить Русинів австрійських з Українцями. „Patria“ випечатала се курсивою.

Але аж доперва при кінці інтервю приходять правдивий „Pferdefuss.“ Волох питає Русина, длячого Русини не борються ся против германізації; на то відповідає Русин що ще годі, бо коли би вигнано Німців, то Волохи, що мають свою більшу посильність і духовенство стали би першим елементом в краю і завоювали би Русинів. Але коли вже теперішні повіті мішані стануть чисто рускими, тоді Русини будуть мати переважно більшість в краю і тоді вже не будуть числитися з Німцями.

Се власне то, що „Patria“ хотіла сказати, а до чого зробила таке велике передне слово у формі інтервю, щоб надати тим більше правдоподібності своїм словам.

І зі звичайною собі перфідією бере „Patria“ ту кінцеву часті інтервю за тему до передової статі, де вказує на той розлом, який є в Австрії між Німцями а Слов'янами, а тимчасом тут на Буковині ідуть Німці разом з Русинами і попірають „separatismul cerainist“, — мимо того, що він може бути для них так погубний...

А дальший зміст тої передної статі такий, що ось то голубчики Німці, ходіть до нас, до Волохів, бо ми безпечнійші для вас, як Русини.

Отсе і отвертий апель до Німців, щоб дучили ся з Волохами; широко про нього ми розводити ся не будемо, скажемо лиш, що буковинські Німці, хоть би і як були слабими політиками, то все таки

знають, з ким їм приходить лучити ся і де їх природне становище.

А що Волохи так дуже тепер залицяють ся до Німців, се якраз вказує на їх скрутне положене, на то, що їх виключне пановане в краю вже кінчить ся.

Політичні замітки.

Положене в Австрії.

Сего місяця зберуть ся у Відні делегати німецьких партій, котрим поручено зредаговане національно-політичних постулатів австрійських Німців. Реферат предложений чеськими Німцями буде домагати ся, щоб цілу Чехію поділити на чеську і німецьку область, та щоб лише шість або сім округів [узяти] яко мішані. Вилучивши з поодиноких округів ті громади, що послугують ся иншою мовою, як загал населення в окрузі, обмежено би до мінімальних границь ті області, котрі треба би узяти яко мішані. П. Грабмайр зредагує реферат для Тиролю. В Моравах також закінчено вступні роботи до програми. Реферат для долиної і горішньої Австрії і Зальцбургів взяв на себе Люегер.

Відложене скликання чеського сойму аж на посв'ятах викликало в молодоческих кругах немиле вражіння, а Нар. Listy гинуть з сеї нагоди: Здає ся, що як би й не випали конференції німецьких партій опозиційних в справі їх жадань, то сойм збере ся аж по св'ятах. Сесія має тривати два місяці — час занадто короткий, щоб упорати ся з всілякими пильними справами, які ждуть на сойм; міродайні круги не бажать того. Мимо всяких завірень, адрес і обіцянок єсть все ще в державнім життю давний центральний напрям. Та й тепер, коли центральний парламент перестав вже грати свою роль, противлять ся тому дуже, щоб репрезентативі

краєвій дати більше значіння та перенести до неї точку ваги державної управи. Не робимо з того ніякого закиду правительству, бо знаємо, що добра воля не може усунути перешкод для поліпшеня. Але з вдячності за то, що в інтересі національної рівноправності зроблено, остерігаємо перед всяким оптимізмом зі взгляду на ревізію існуючого устрою. Тому ставив би централізм опір, доки був би ще в силі рушати бодай одним м'язом.

По оновішній нараді кабінетовій відбула ся ще довша конференція Туна з Кайцлем, в котрій взяв також участь Діпавлі. Обговорювано справу переговорів, котрі сегодня мають розпочати ся між правительствами обох половин держави що до угоди і квоти, бо в наслідок уступленя Банфіого, ситуація значно змінилася ся. До Magyar Orszag доносять в тій справі з Відня: Теперішній угорський президент міністрів не стоїть вже на становищу переговорів в Ішлю, а предложена ним нова формула угоди була як раз предметом нарад. Хоч австрійське правительство не має доси урядової вісти о суті і докладнім змісті тої формули, то она була вже в прасі так докладно обговорена, що як раз з огляду на маючу нині наступити виміну гадок в справі тої формули, вчерашня нарада була конечна. В поінформованих кругах говорять, що Сель не стріне ся з жадними поважними перепонами, бо він а ргіогі зрезигнував зі скликання і запитування о гадку австрійської ради державної. В переговорах котрі нині зачнуть ся, а котрі на всякий случай протягнуть ся довше, відиграє більшу роль справа квоти, яку в будучности має платити Угорщина на спільні видатки. З огляду на існуючі по обох сторонах диспозиції, гадають, що в тій справі також дасть ся досягнути порозуміння.

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРИ.

(Далше).

В три неділі пізнійше приймала Лавра свої приятельки, що прийшли її відвідати.

Лежала в ліжку, прикрита пишною кодраю, покритою атласом априкозної краси.

При ній на нічній шафочці стояла ваза з гарною китицею цвітів.

Перед вілком думала ще про смерть, а нині чула себе вже здоровою; виділа, що буде мусіла жити далі, хоть жите видавало ся їй цірким, пустим без ніякого змісту.

Дитину передала мамці, що мешкала в недалеких селі. Мале плакало день і ніч, — Лавра не могла того видержати. Андрій також не протримав ся тому, що дитину віддало ся на село. Він знов став холодний і безучастний; жінка могла робити, що їй подобало ся.

Дома не змінило ся нічо, так як би жавіть дитини не було на світі. Андрій

мішав свої лікарства в аптеці; оба лікарі і инші гості говорили про жинва, повківники, робили сплетні і коментували собі статі „Eco della Borsa“.

Чемність і галатність, з якою поводили ся вони супротив Лаври, як вона лиш вийшла замуж, счезла, а впроцім пані Тарамеллі майже ніколи не приходила на ті вечірні сходини. А як коли прийшла, то на лиці у неї було щось так холодного, що мужчинам вже відходила охота робити, жарти і говорити компліменти.

А впроцім через смерть Гугона і через врожене дитини счезла молодість з лиця Лаври, — сям разом на завіше.

Материнство забрало у неї всю красу. Видно було виразно, що їй вже тридцять п'ять минуло, а ще до того була вона тепер слаба, змізерована.

Лиш часом нагадував якийсь перелетний огонь в її очах на ті часи, коли вона була молодою і гарною.

Але полишила ся у неї і на далі подвійна природа її ества...

Жінка, що в присутності других, занята ручною роботою, сиділа тихо, безучастно, перемінювала ся в хвилях самоти в пристрасну жінчину, що у фантастичних снах-мріях шукає своєї зтра-

ченої любови. О! Лавра любила все ще Гугона. Дух її приріс до тих споминів минулого щастя, вона любила тепер духом боком свого „я“, наколи тіло лежало немичне і побіджене.

Вмерти! То було ціле її бажане, ціла її туга... Але вмерти, щоб віджити на ново в світі без границь, в світі, де-б стрітив її Гуго і любив — любив — без кінця.

Вона розбирала свою душу і старала ся, що сила, відлучити своє чисте „я“ від поняти пані Тарамеллі, жінки, матери, господині і хотіла чути себе лиш любовою Гугона. Замикала очі, затулювала уха, не хотіла видіти одягу свого мужа, що висів на кізку, — не хотіла чути стукоту з кухні і лабораторії.

Її душа була неприємна, була по небесних сферах, — а то діяло так на Лавру, що діставала лиш завороту голови і чула біль в грудях, але в тім болю чула Лавра себе щасливою.

Роздумувала над тим, що вона би могла зробити, як би Гуго не був умер.

Передовсім вони утікли би, де, то вже байдужно, в пустиню, нушу, щоб лиш бутт самим. Часом перед її очима був південний краєвид: сонце з неба

пече, пісок ноначе жар, сині філі моря. Часом знов північний краєвид ставав перед її очима: неприступні шпильні гір, смереків ліси, і вічний сніг...

А серед тих мрій одна пристрась — любов до Гугона.

Вночі, коли не спала, а спогадки ронили спадали на її голову, — вона брала в обійми подушку і тулила до лица, хоча забути ту минулисть, що вже не мала ніколи вернути ся.

Вгороді де кожда цвітка, кождий камінь говорив їй про Гугона, переживала вона дні задуманя, в мріях, як молада дівчина. Сідала на мармурні сходи, де цілував її Гуго, і просто кунала ся в сльозах.

Так минув рік, поволи, однастайно.

Виноград зацвів, покрит ся листем і ягодами, потім прийшов сніг і счез і знов виноградинки зацвіли на ново.

* * *

(Далше буде.)

церковича в присутності н. президента краю чотири повоіменовані в слідуючій порядку: архипрезвитер і унів. проф. др. Еміліан Воюцький, протопрезвитер і парох Григорій Ілєсевич, вкінці парох Григорій Ганіцький і Олександр Манастирський. Вей підписали предложену їм формулу. На промову Преосв. митрополита відповів в імені всіх унів. проф. др. Е. Воюцький.

„Буковинський Боян“, колишнє „Драм. товариство“ в Чернівцях мати ме в ою неділю, дня 12. н. ст. марта с. р. о 3. годині пополудни в салі „Народного Дому“ гоголів збори на підставі нових статутів із таким денним порядком: 1) установлене хоругви і відзнак членів товариства, 2) рішене регуляцію товариства, 3) вибір нового виділу і контрольної комісії, 4) візні внесення. — Уступаючий виділ просить умільно П. Т. членів, щоби не тільки самі як найчисленніше явили ся, але щоб й заохотили як найбільше своїх знайомих, до приступлення в члени. Вписове виносить для дійсуючих членів 1 К., місцеві члени платять річно виладку 2 К., замісцеві-ж увільнені від виладку. Спомагуючі члени платять річно 2 К.

„Архипіаць Рудольф.“ Проїдисьвіт, Василь Смаковський, що ходив поміж народам в Галичині і Буковині і кажучи, що він архипіаць Рудольф, видурював гроші від темних мужиків, — ставав сими днями перед судом в Чернівцях і зістав засуджений на два роки тяжкої вазини.

Катастрофи. Поспінний поїзд в дорозі з Букарешту до Ясс вискочив в неділю межі стациями Барнова і Чиреа з шин, причім згнули дві особи а чотирьох потерпіли тяжкі рани. — В поїзді, що відійшов в неділю з Петербурга до Динабурга, експлодувала в вагоні третьої класи бензина а в поветавшій звідси огни згнуло сім осіб: шістьнадцять людей є легко кокалічених. — Магазин пороку біля Тульону у Франції вилетів оноді вночі у воздух. Цілий військовий персонал стаціонований в магазині — згинув. Доси провірено число убитих на 70 осіб, а ранених буде до сего кількадесят; багато трупів лежить під румовищем. Експлозія дала ся чути на мильо вздовж і поперин, а в проміри двох кілометрів повалили ся доми. Суєдні поля також знищені.

Ясновидяча? В Парижі вже звісна там загально окультистка, пані де Теб, котрої віщована мають часто здійснити ся. На початку сего року питав ся її редактор Gaulois про тайни будучности і она заповіла ему, що в перших місяцях с. р. один з найбільших державних достойників умре наглою смертю. Рано, в день смерті Фора, на кілька годин перед его кінчиною, сказала пані де Теб на візиті у знайомих, що наступить катастрофа, котра потрясе цілою Францією. Новому президентови віщує она також наглу смерть, але не означає ближше — коли, запевняє лише, бо Любе умре на становищі начальника держави в елізейській палаті. Біжучий рік, після пророкована пані де Теб, зазначить ся напрасними потрасеннями, трагічними подіями, але то всьо вийде лише на моральне і матеріальне добро Франції.

Бальоном з Англії до Франції. Англійський воздухоплавач Спенсер відбув недавно подорож бальоном з Англії до Франції. В часі сего подорожжя мав Спенсер багато перепон і мало що житим єї не переплатив. Широта каналу в місці, куди летів бальон, виносила 15 географічних миль. Була хвиля, коли бальон зачав нагло опадати і вже дотикав ся води, а морські фалі скакали до коша, неначе-б хотіли его стягнути в безодню. Смілий воздухоплавач викинув останки тугару і бальон помчав стрілою в гору, причім вітер гнав его заедно в сторону Франції. Спенсер причалив щасливо на землю в Нормандії під Теками. Селяни збігли ся з цілої околиці і приняли его гостинно. Спенсер з вдячності розвинув французку хоругву і закликав: „Vive la France!“ Оклик сей повторено з западом. Коли-ж воздухоплавач завісив хоругву англійську і закликав: „Vive l'Angleterre!“, селяни замовкли.

Складни. На хрестинах у господаря Петра Костинюка з Онута зібрав н. Степан Костинюк уч. з Чорного Потока на будову „Народного Дому“ 9 зр. 40

кр., на се зложидсь: Петро Костинюк 2 зр., Степан Костинюк, уч. з Чорного Потока 1 зр., Тодор Костинюк начальник 1 зр., Василь Давидюк 1 зр., Н. Малущик громадський секретар 1 зр., Івон Костинюк Івонів 50 кр., Николай Довгий з Самушина 50 кр., Івон Кузик 50 кр., Марія Костинюк 50 кр., Докія Костинюк 50 кр., Партемій Ковалюк 30 кр., Николай Котик 25 кр., Тодор Давидюк 10 кр., Петро Давидюк 10 кр., Василь Костинюк 10 кр., Івон Костинюк 4 кр., разом 9 зр. 40 кр. Сердечна подяка.

Буковинський сойм краєвий.

На нинішнім засіданні виступив виділ краєвий з першим читанем своїх предложень, з котрих важніші: предложене на перебранє краєм основних акцій товариства бук. зел. льокальних на суму номінальну 36.000 зр. під услівем, що згадане тов. акційне збудує льокальну залізницю з Чудина через Чиреш, Давидени, Волоський Ванилів, Гільче до Кошуї; далі внесене висланє на кошт краю двох учительок до школи ткацької у Фрайден-талі; внесене, щоб край причинив ся сумою 700 зр. до основаня курсу забавок з дерева в Кимполунзі, внесене на іменованє дра Евдоксія Прокоповича прімарієм краєвого шпиталю.

Далі слідували справозданя комісії фінансової і адміністративної дотично ріжних справоздань виділу краєвого.

При справозданні комісії адміністративної що до заряду фондом краєвим і иньшими фондами (справоздавець др. Стоцький) забрав слово посол Василько і на примірі свого села Лукавця виказав, які кривди діють ся селам. Додатків наприклад фонд пропінаний не платить, а коли громада Лукавець завізвала фонд до плачення, то фонд рекурсує до виділу, а як у виділі краєвим справа залагає і до нині. Винен тому Мустанца, що забирає всі справи до себе і тримає цілими літами, не маючи часу їх залагодити.

Відповів на то Мустаца в звичайний ему брутальний спосіб, але дістав добру річеву відповідь від п. Василька. Вирочім про сю справу напінємо слідуочим разом.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Українсько-руська видавнича спілка“ у Львові вже розпочала свою діяльність, видавши яко першу книжку своєї бібліотеки оповіданя Стефана Пятки під заг. Стефан Ковалів (Стефан Пятка), *Дезертир і инші оповіданя*. Ціна сего книжки 60 кр., замовляти можна під адресом: „Видавнича спілка“ у Львові, ул. Чарнецького 26. Яко дальші випуски заповіджені: 2) Бориславські оповіданя І. Франка, 3) Оповіданя О. Кобилянської, 4) Новелі Мопасана, 5) Початки родини Ф. Енгельса, 6) Поезії І. Франка, 7) Оповіданя Ковалева т. II.

Нова драма Гергарда Гавитмана.

Недавно поставила у Києві російська трупа Соловцова „Возчик Геншель“ (Fuhrman Henschel). Се нова драма Гергарда Гавитмана нагороджена через віденську академію премією Грізларцера.

Сам Гавитман — чи радше жите його і деякі письма знані нашої публіци, бо от М. Павлик переклав „Ткачів“ в „Літ. Наук. Вістнику“ за 1898 р., а

др. Франко замістив в тім же журналі сльветку автора і розбір його творів. Оскільки знаємо, то ще і „Затопленого Дзвона“ дістанемо в перекладі, бо над тим працює др. Щурат, а присвоєнем нашої літературі свого чудового твору, велими заслужить ся звістий перекладач „Пісні про Родада“.

Затім не від речі буде подати читачам деяку звістку „Візника Геншель“.

Перше усього зміст.

Він дуже простий, як і вся обстановка драми, що в чотирох актах розграв ся в хаті Геншеля (один акт в шинку), а не має ані монологів, ані „смілих місць“ і спелічних ефектів, ані одного слова — о любові!

Вільгельм Геншель, фізичний гігант, людина проста, фірманить сам, наймаєть ся до омнібусів, а то і факторує і при тім газдує в малій шлезькій містині. Жінка його нездухає і вмирає, але перед смертю взяла з нього слово, що він не оженить ся на служниці Ганні. Тільки-ж по смерті жінки він на Ганні женить ся. А тоді свідомість нехочер-жання слова розстроє його нерви, мучить і доводить до самоубійства.

Та треба коньче перейти зміст поодиноких актів драми, щоб дати ясне понятє диспозиції і обрешеня сего простодій.

I. акт. Жінка Геншеля лежить на смертній постелі. Чує, що помер і має непокохлиму певність смерті, але ще вона корінем своїм у тій жині, яка заповнила єї дітя і змаргала єї сили. Оттому то хора й тямить запитати про горінець зо стравою, щоб їда не скисла, гризуть ся вона ціною вікса, журить ся долею донечки а найтяжше страждає ізза заздрости до здорової, гарної служниці Ганни.

В приступі тої заздрости, в омуті душевної муки, фізично стомлена, в істерії бере вона з мужа відомий обіт. А муж обіцав би їй і більше, щоб лише заспокоїти люблене, терпляче существо, вирочім він про Ганну, про любов до неї ніколи і гадки не мав.

В II. акті наклює ся вже зародок драми Геншеля.

В кілька місяців по смерті жінки опинив ся хазяїн в безвихідній біді, — без баби ніяк йому в хазяйстві, як фірманови без батога. Що женити ся треба, він знає, але він бачить, що йому треба женити ся неперемінно на роботниці Ганні, бо вона кілька років у його на службі, а ще на кілька місяців до жиничної смерті. Стала самотійною порядкувати в хазяйстві. — Що вона за молода для нього, бо-ж йому під 50 уже, що в неї є байструк — се ніякою перешкодою в очах Геншеля, а от обіт даний жині... се його спинає і морочить. Він ходив на гріб до жінки, просив, щоб дала який знак йому, але могла мовчала. За те друг його, свідок сцени перед смертю небижки, переконув його, що слово дане для спокою хорої і то не при здоровому умі без ваги, живий живо гадає і через те мерців не зневажає... Геншель дав переконати себе, бо мабуть і сам так думав в глибокій душі, але як тільки женить ся на Ганні (дуже радій сьому) враз мікроскопійна жура тонким жалом ранить його серце.

В III. акті росте жура і пригнітає вже Геншеля, але все ще в границях його несвідомого „я“. Він знає тільки, що терпить, хоч не знає за що, але і болю навіть не вміє назвати. А щоб заспокоїти себе, запевнити гарне подружжє жите, він хоче зм'яти сказу з своєї жинки, затерти гріх єї молодості, незаконне єї дитя відбрав від мамки, тривозить у свою хату, признає своєю дочкою (тим більше, що рідна дитина тужила за маткою). А ту завід. Ганна сердить ся на нього за добрий його вчинок, а над дитиною знуцаєть ся гірше, як над песем. До того вона й невірна мужеві, любачими своїми обдаровує сільського донжуана — льокаля.

Сі тяжкі удари бувають Геншеля, будуть в ним прочутє, що се діло якоїсь вищої сили, але свідомість його не хоче погорити ся; Геншель бере ся і не признає ся над собою власти тієї вищої сили.

IV. акт в шинку. Там говорять про Геншеля, як він сканарив ся під пантофлем лютої баби, невірної жинки, що першу його дружинку і дочку загнала в гріб. Але добре зілечко і сам Геншель. Та ось він і надходить і йому в очи повторено усю балачку.

Душевна мука, що доєї томилася несвідоме „я“ Геншеля, прорвала тепер грєблю і заливає свідомий його ум. Ще одна проба втечи перед страхом: Геншель каже собі, що всі ту брешуть, але сама Ганна признає ся до вини і се добирає його. Значить, він справді в клітках неумолимої карнимети. Зломаний, від зміслів відходячи, падає на лаву в шинку.

Се вища точка драми, а в V. акті приходить катастрофа, бо Геншель сійний ще до кінця IV-го дії прозрів і видить усю, чого другі, вважаючи його за божевільного — не бачать. Видить, що пропав, бо душа ще з хвилею, коли рішив ся на подружжє з Ганною упала в силу „того“ — „може диявола“ і зістає лиш покінчити з тілом. А се легко — так він і робить.

В сій драмі могутим своїм пером списав нам великий драматург борбу ясного і сильного ума престолюдина, земліани єї вказє, реального єї жита — з дрібним, навіть непоміченим містично-моральним привієм дрімучим у чоловіка під веретвою реальної дійсности, в темній області несвідомого „я“. Із сього сну у цілої маси людей може він не розбудити ся, але прокинувшись, росте в велику силу і всіх і вся переможе. По думці автора в душі людській сидить містичизм, щось могутого, щось сійного, немилосердного, а ситуації в яких він проявляє ся можуть собі бути неодоладними і неморальними; важний ту факт їх істнованя і непоняття їх сили, не їхне существо. І в тому сила Гавитманової драми серед множенства річей писаних на тему борби Ормузда з Аріманом. А найкраще пізнамо се на порівнянню Геншеля з Никитою у „Власті темноти“ Л. Толстого.*

Вже Брандес („Menschen u. Werke“) за звір Гавитманових творів ставить Толстого побіч Ібзена і Ібана, сам Гавитман розмавляючи, (між иньшим в часі репетиції його пєси у Відні) сказав, що Толстой лавив його на світ глядіти... і справді російська критика тонко проводить порівнянє пєс: Візник Геншель і Власть темноти, та при тім між Геншлем а Никитою є велика ріжниця у Гавитмана — як каже датський критик... „alles hat die Neuheit, welcher steht, wenn ein anscheinend gewöhnliches Stück Leben mit frischen Augen betrachtet wird; alles ist neu und überraschend „wie am ersten Tag“.

Правда, що мотго „Короток увязь — всій птичкє погибель“ підходить власне до Геншля, а не до Никити, що сизє ся, але: Никита почав від обективного, всіма признаного гріха, коли Геншель переступив не заповідь божу, але заборону хорої жинки, отже починає од гріха дуже ще заквєстїонованого, тільки-ж він вирить у велику містичну силу, що проявилась у виді жиничного заповіту і туг „когогок увязь“. Далі Никита є чоловік активний, від гріха їде до гріха, а Геншель пасивно слідить розвиток своєї містичної віри в мєстку силу і хоч другі люди вважали-б поступок Ганни природним, то для нього, се допустом і карою вищої сили. І він пропадає, а пропадає не в своїх гріхах а своєї суб'єктивній вірі.

Чи принцип моральности є розумний, милосердний, божественний (Никита), чи нерозумний, жестокий, незвісного жерела (Геншель), — хто його знає? Як хто рішить собі сю квестію, так і дивити ся буде на Гавитманову драму. Та на всякий спосіб Гавитман се оден з великих умів і таланів.

Ся драма має усі добрі прикмети дотен ріжних його драм. Гавитман — каже Брандес — кождою роботою їде вище, в кождій ширшає його обсяг“. А що-ж нового (і то додатного) у сій драмі?

Брандес і другі критики сказали, що Гавитман не багатий в глибокій думки, він лиш обсерватор мікроскопійних тонкостей і дрібниць, яких другий не замить. бо в нього о стілько би-стрійший зір, оскільки вузний горизонт... при тім у нього є „eine schöne Seele“...

Ся нова драма як раз заганяє нас до глибоких думок... Б. Л.

*) Ся драму переклав М. Павлик і помістив під „Власть тьми“ в першій річнику „Народа“ (1890 р.).

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перворядна американська пральня

припоруває ся Високоповажаний П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковчирки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до прасовання з поодиноким домі.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротший час.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявский,
улиця Палати краєвої число 16 А.,
власний дім.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшів і черевиків до гімнастичних вправ.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецьких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Головна ч. 13.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музеєм в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Віддаєсь заявити шановний П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женьци і дитий і то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокичастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушування.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволення цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовляю ся тільки заграничних шкір.

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтандішних цінах

Лев Киніг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Вільгельм Водічка,

дрогоуєрия в Чернівцях поручає на зближаючи ся сьвята багатий вибір

Парфумерії

і тоалетних касет

гербаты, руму, коньяку, лікерів, шоколяди, Курасо, коріне і т. д.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ
при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести.

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувший секундарний лікар при ц. к. шпіталі ім. Рудольфа у Відні і бувший лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудни.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1898 після часу середно-європейского.

До Чернівців приходять:

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців:
посп. 11:44 рано; особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 вночі; особ. 6:10 рано;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікальфи Глібокої:

особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 вночі; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудни;
з Новоселиць, Воля, Садагурі:

мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером.

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня:
особ. 9:48 вночі; особ. 1:44 вночі; посп. 8:15 рано; особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудни.

до Глібоки, Гадікальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 12:02 в полудни; особ. 4:10 по полудни;
посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 вночі; особ. 6:35 рано.

до Садагурі, Воля, Новоселиць:

мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудни.

До Глібоки приходять:

з Межиродів, Бергомету, Сторожинця і Карачева:

мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудни (лиш з Карачева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме-

жиродів-Карачев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю).

З Глібоки відходять:

до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межиродів:

мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межиродів-Карачев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35 по полудни (лиш до Бергомету).

До Гадікальфи приходять:

з Радівців:

мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудни; мішан. 6:58 вечер.

з Бродини:

мішан. 1:20 в полудне;
мішан. 6:58 вечер.

З Гадікальфи відходять:

до Радівців:

міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудни; міш. 7:20 вечер.

до Бродини:

міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудни.

До Гатни приходять:

з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.

З Гатни відходять:

до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудни.

До Іцкан приходять:

з Сучави:

мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудни; мішан. 5:45 по полудни; мішан. 9:40 вечер.

З Іцкан відходять:

до Сучави:

мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудни; мішан. 7:25 вечер.

До Вами приходять:

з Рус-молдавиць:

мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудни; мішан. 3:55 по полудни; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер.

З Вами відходять:

до Рус-молдавиць:

мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудни; мішан. 3:10 по полудни.

Поїзди між Вамою з Рус-Молдавицею

їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгома і обох Молдавицях.

До Карачева приходять:

з Чудина н. С.:
мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудни

З Карачева відходять:

до Чудина н. С.
мішан. 9:15 рано; мішан. 6:20 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вишнівців, Башківців:
мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудни.

З Неполоківців відходять:

до Вишнівців, Башківців:
мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер.

До Лузан приходять:

із Заліщик, Кіммані:
мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудни.

З Лузан відходять:

до Кіммані, Заліщик:
мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер.

До Карльсбергу приходять:

з Путни:
міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудни;
мішан. 7:00 вечер.

З Карльсбергу відходять:

до Путни:
мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. 5:25 по полудни.

Примітка.

Час середно-європейський іде о 46 минут пійше від черновецкого часу.

власне товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламі неопечатані
вільні під порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Перші вистріли.

В нововибранім нашій соймі до-
бачаємо вже якусь ріжницю з сой-
мом попереднім. Хоті і в поперед-
нім соймі були послі, що розуміли і
боронили справи краю супротив го-
сподарки звісної кліки, та більшість
волоска переголосувала в кождім
случаю опозицію і господарка йшла
далі під проводом свого патрона.

Тепер воно вже трохи инакше,
а перші признаки того показали ся
на онотійнім засіданні. Передовсім
справоздання поодиноких комісій не
випадають по мисли виділу краєво-
го, а передовсім его головного ре-
ферента. В справозданнях комісій
видно вже критику, видно що сидять
там послі, що з иншої точки глядять
на господарку краєву, як звісна
кліка і єї представителі.

І так приміром стрічаємо ся
вже в справозданнях комісії адміні-
стративної з тими словами, що ко-
місія недобачає („vermisst“) в спра-
возданні виділу краєвого згадки про
ріжні справи. Трапило ся се при
справозданні про заряд стипендій
і фондаций, далі находимо то само
в справозданні про заряд фонду
краєвого і инших фондів; ужила
там навіть комісія адміністративна
многозначучих слів, „zu seinem gro-
ssen Bedauern“, бо ходило дійсно о
справу важну, о виконанні резолю-
цій соймової з дня 19-го лютого
1897, котрою сойм поручив виділо-
ви краєвому розслідувати справу кон-
верзії довгу за викуп права про-
пінації і здати з того справозданне,
евентуально предложити соймови

відповідне внесення. А тим часом ви-
діл краєвий навіть не згадав про
се у своїм справозданні.

А при тім то самім справоздан-
ню забрав слово і посол Василько,
щоби поставити відповідну резолю-
цію. Він жалус ся, що в справоз-
данні виділу краєвого переходить ся
мовчки деякі резолюції минулої
сесії соймової. З інтерпелляцією в
тій справі бесідник не хоче висту-
пати, бо знає, що маршалок велику
часть року переживає у Відні і не
знає, як йде діловодство у виділі
краєвим, за котре можна взяти до
одвічальности лиш бар. Мустацу.
Ходить тут іменно о право громад
побирати додатки громадські від про-
пінаційного фонду. Так приміром в
Лукавці над С. громада сама не
була в силі вибудувати школи, то-ж
щоб улекшити тягару громад, за-
візав п. Василько яко начальник
громади до плачення податків не лиш
мешкаючих в громаді, але взагалі
тах, що в громаді платять податки,
а між ними також і пропінаційний
фонд. Пропінаційний фонд зареку-
рував до виділу краєвого ще 21-го
січня 1898, але від того часу все
замовкло. Громада Лукавець жде
на рішенні виділу краєвого, хоті би
воно мало бути і відмовне, щоби
піти з тою справою до три-
буналу адміністративного, що вже
рішав такі справи на користь гро-
мад. В комісії адміністративній не
дав Мустаца п. Василькові доста-
точного пояснення, то-ж бесідник при-
ходить з цілою тою справою перед
сойм. Не ходить ту лиш о мате-
ріальну оборону села Лукавця, але
також о сотні тих подібних справ,

які перебирає бар. Мустаца і в по-
дібний спосіб залагоджує. Бесідник
не нападає на бар. Мустацу, але
радить ему брати менше справ до
залагоджування, а залагоджувати їх
соліднійше.

На то відповів бар. Мустаца що
справа лукавецької громади є ском-
пльована так, що він до нині єї
не міг рішити. А по тім звертає ся
остро до п. Василька, кажучи, що
не позволить критикувати своєї діяль-
ности. На то встає п. Василько і
дає добру відповідь бар. Мустаці,
покликуючи ся на свої права посла,
каже, що ему дали его виборці то
право і того права ему ніхто не
може відібрати. А з того права
буде він робити все ужиток, коли
лиш побачить konieczність того.

Резолюцію, яку п. Василько по-
ставив, щоб завізвати виділ до як
найкоршого залагоджування такого
рода рекурсив — сойм прийняв.

Прояви ті в нашій соймі дуже
цікаві. Видно, що невдоволене з
господарки кліки і єї проводиря
побільшає ся і що більше число по-
слів бачить то. На сих перших ви-
стрілах не скінчить ся, за ними слі-
дують инші, цілий край мусить
добре приглянути ся роботі сего
проводиря інтернаціонального бу-
ковинства, — а тоді і кінець его
недалекій.

Політичні замітки.

Положене в Австрії.

В спільній нараді кабінетовій,
що відбула ся вівторок перед по-

люднем, взяли участь: гр. Тун, Ко-
льман, Сель, спільний міністер фін-
ансів Каляй, міністер війни Кріп-
гаммер і адмірал бр. Шпави. Wie-
ner Abendpost пише, що вчерашня
рада кабінетова займала ся як що
року, уложенем спільного бюджету
на слідуєчий рік.

Окрім того, як доносить N. fr.
Presse, між обома правительствами
ведуть ся переговори в цілі як
найкоршого заключення цлого уго-
ди. Предложено Селя установе
час тревання цлого-торговельної спіль-
ности аж до 1903 взглядно 1904
року. За те австрійські міністри до-
магають ся, щоби банкова угода
тривала аж до 1910 року. Угорське
правительство не хоче на се згоди-
ти ся, але домагає ся, щоби банко-
ва угода вигасала разом з цлого
торговельною. З тої причини мусить
бути скликана рада державна, бо
иначе не мож буде заключити бан-
кової угоди.

Чеські часописи висказують гад-
ку, що чеський сойм, в наслідок аб-
стиненції Німців буде займати ся
виключно економічними справами.
Виконуючий комітет німецьких по-
слів в Чехії збере ся дня 12. с. м.,
а клуб німецьких послів з Чехії дня
13. с. м. щоби ухвалити, яке ста-
новиско зайняти в новій сесії чесько-
го сойму.

Опізнане в скликанні тирольско-
го сойму стоїть в звязи з пере-
говорами, які бувший президент па-
лати послів Катрайн з уповажнення
правительства веде з тирольськими
Італійцями. Правительство хоче іта-
лійських послів до вступлення до ти-
рольського сойму наклонити, щоби

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРИ.

(Дальше).

Десь в червні прийшла селянка з
дитиною на руках до кімнати Лаври.

Була то власне ся баба, де дитина
була на вихованні. Ніхто єї не кликав,
ніхто не очікував, але вона оправдувала
ся, що вона сама тепер чує себе мате-
рю, отже і не може задержати дитини.

— Впрочім — додала вона скоро,
— дивіть, що то за розумна дитина.
Розуміє все. Кажі вже „мамо“, „тату“,
але розуміє ся до мене і до мого чо-
ловіка.

Лавра взяла дитину на руки і довго
приглядала ся. Була то оригінальна собі
головка; чорне волосє, високе, розумне
чоло, бліді лиця, чорні оченята. Не була
ні гарна, ні бридка.

Лавра поглянула свою донечку по
волосю, отворила палцем уста, щоб по-
рахувати, кільки вже має зубів.

— Бігає вже?

— Ні! Але вже стоїть, як лиш має
при чім опертись ся.

Дитина роздрознена поглядженням
волосє і отворенем уст зачала плакати.

— Тихо! Тихо! — говорила матір.

Але то нічо не помагало. Дитина
плакала на всі заставки.

— Ой! Яка ти недобра!

Селянка витягнула руки. Дитина
подала ся до неї і кричала так, що
Лавра аж спитала:

— Чи воно все так верещить?

Мужичка усміхнулася єї і поцілувала
дитину.

— О! виджу, що то буде мука! —
казала Лавра, — а спить воно хоті в
ночі?

— О! що то, то ні! — відповіла
селянка і засміяла ся.

* * *

Лавра і Андрій не говорили нічо
про імя дитини, то-ж куми охрестили
дитину по матері Андрія Катериною.

Аптікар тому не противив ся. Але
Катерина, то було за довге; можна було
кликати єї Ріна, Ніна або Ліна.

Мужичка кликала єї дома Стедла.
Але то все не подобало ся Лаврі, вона
сказала, що дитина буде називати ся
Ріта.

Повернула Ріта в батьківський дім
при кінці червня. Спала вона в простій
плетеній вербовій колисці, а через день
сиділа в куті салону, кухні або на
подвір'ю і плакала цілий день. Лавра не
знала що з тим почати, бо не мала тер-
пелливости і не вміла обходити ся з
дітьми. Сердила ся вічно на Ріту, що
видавала ся їй зовсім тупоумною і зна-
ла лиш кричати, а не зачинала ні хо-
дити, ні говорити.

Вже мало се дитина тринадцять
місяців, а знало крім плачу лиш одно:
брати, що було під рукою і пхати до
уст, землю, каменці, папір, гудзики, а
як не було мого чиншого, то і власні
ноги. Ще як було заповите, то вигля-
дало яко тако, але в сорочині, то і вид-
но его не було; в одній руці можна би
було его сквати. А як сиділо де на
землі в своїй попеластій суконці, що

Лавра вшила на борзі, то і видно его
не було; але за то давало все про себе
знати криком і плачем.

Острій, дитинячий голос доходив
далеко; вже і Андрій сидючи за своїми
рецептами зачав воркотіти, а Лавра бу-
дила ся зі своїх любовних екстаз.

Лиш помічник з ляборатії був щирим
приятелем дитини. З руками забав-
леними касею, приходив до дитини,
малював єї великі вуса над устами, а
дитина злизувала солодість. Потім ста-
вав перед дитиною, сьміяв ся, бавив єї,
засипував єї паперами, брав на руки,
піднісє в гору, гойдав, накладал єї на
голову свій великий капелюх, навчив
дитину по войсковому витати ся.

Одного разу, по вечері, при сьрій
годині, Лавра, що не знала, що має
властиво робити, взяла дитину на руки
і хотіла навчити слова „мама“. Але ди-
тина не слухала, а брала Лавру за уха,
за золоті ковтки, за коронковий ковчир
сукні, аж доки Лавра єї не пустила на
землю. Дитина тепер ще більше їй осто-
гидла.

В послідних часах була Лавра нер-
вова і хора і чисто капризна. Не могла
зрозуміти, що в тім маленькій тілі ди-
тини є своя воля, що могла противити
ся і тому то і сердила ся, що мале ди-
тиня робить їй тільки прикростий.

Як вона нещаслива потонула в гад-
ках і казала дитині: „Будь же тихо!“,
то здавало ся їй немисливим, що дити-
на може єї не послухати, і що вона
мусить забути свою тугу, свій жал, свої
дорогі гадки, і брати дитину на
руки, сьміяти ся, говорити, або й сль-
вати. І на що дав їй Бог дитину? Чи

вона того хотіла? Вона знала, що ди-
тина єї не зробить щасливою.

Андрій був добрий для дитини лиш
при обіді і вечері. Краєв тоді зви-
чайно булку на невеликі шматочки і давав
дитині в руки й казав: Ідж! Виростеш
велика!

Відносини між обома подругами
ставали чим раз холодійші. Андрій був
замкнений в собі, Лавра виминала его.
Так жили обоє для себе. До розриву не
прийшло, але ланку розірвав ся, без
бренькоти.

Руки батька і матери не найшли
ся ніколи рівночасно на голові дитини,
що ніяка при тім життю, як та ростина
без світла і тенла.

З глибини чорних очей блеєтіла
глибока туга. Ріта чула, що єї ніхто не
любить.

Довгими дитними вечерами бавила
ся вона на порозі аптіки при обох лі-
карях, що брали єї часто до себе і пе-
стили.

Андрій кидав до дитини кавальчи-
ками паперу, порожніми пуделками, а
часом і цукорками, кажучи, що їй то
не зашкодить.

Люди в Кульозі, а передовсім жін-
ки, гляділи часто на дитину Тарамелліх.
Казали, що воно хуже, мізерне, сумне,
що мати его навіть на руки не возьме.

А що діяло ся в душі Ріти, яке то на-
ю робило вражінє, того ніхто не знає,
бо душі дитини ніхто ще не збагнув.

* * *

(Дальше буде.)

залишити абстиненцію. Ті переговори зміряють поки що до винайденої відповідної підстави для переговорів з німецькими сторонами в справі адміністративного розділу краю. На підставі дотеперішнього порозуміння Італійці мають охоту назад вступити до союму. Яко підставу переговорів Італійці уважають проект нового краєвого статута для Тиролю. Головною его задачею є введення національних курій.

З заграничної політики.

В Римі і побоюють ся поважних занепокоєнь на Вєсході. *Agentia Italiana* запевняє, що командант вєсхідно-азійської ескадри італійської одержав розказ зайняти затоку Замнун. Причиною до того рішучого виступлення Італії є відмова пекінського правительства що до відступлення сеї затоки Італійцям на углеву стацію. Італія хоче іменню віднайти вї від Хін на 90 літ. Ся місцевість лежить в т. з. сфері англійських інтересів і тому здивував ся дипломатичний світ, що Англія не запротестувала против сеї акції Італії. Виснувано звідєсь, що є в тім порозумінні між тими обома державами. Італія вислала п'ять воєнних кораблів до затоки Замнун, а одобрена підмогою Англії, хоче тепер загорнути єї насильно.

Лондонський *Times* виступає против поступовання Росії в Хінах та називає его незгідним з засадами звичайної лєоальности в міжнародних відносинах. Власне в тій хвили, каже, коли цар російський підносить такі старання, щоби завести нову еру мира, поступок Росії викликає велике зворушення і побільшає значно труднощі, що повстають в поладженню богато квестій, а які треба буде ще в будучности поладити що до справ хінської держави. Сим поступком Росії є піднесений протест против будови хінсько-англійських залізниць. Російське правительство піднесло сеї протест у формі ноти, котру російський посол Гіре вручив хінському правительству. Ще минувшію осени російський посол Павлов підніс був сю справу дуже енергично, але Англія зайняла була тоді дуже рішуче становище і єї репрезентант Мек-Дональд заявив, що Велика Британія стоїть на сторожі незалежності хінського правительства у всіх справах, дотичах Англію. В наслідок сего Росія відкликала свого посла Павлова і на его місце післала Гірса. Однак зміна особи не значила зміни системи. Через цілу зиму Росія побільшала свої воєнні засоби на хінським пограниччю, зброяла Талієнван і Порт Артур та побільшила свою флоту на вєсхіднім побережю Азії. Тепер же-ж виступила з тим самим протестом через Гірса, за який торік відкликала Павлова. В сїм протесті говориться про залізницю північної частини Хін, котрі передано до будови англійській спілці. Російське правительство уважає порушенням хінсько-російського укладу всяку позичку, котру хінське правительство затягнуло би в заграничній банку на будову залізниць в північній частині своєї держави, чи всяке відданє заграничній спілці концесії на будову тих залізниць з правом експлуатувати їх або лише надзору їх руху — і такі уклади уважає російське правительство поважними.

З Царгорода надходять дві суперечні вісти що-до англо-турецької політики. Лондонські дєвники кон-

статують значний зворот у англо-турецьких відносинах і то на користь Англії. Новоіменований амбасадор англійський Конор був онові у султана на аудієнції і зумів переконати его, що Англія не бере жадної участі в македонській агітації. Султан мав заявити Конорови, що має непохитні чєвства приязни для Англії та що магомеданських жителів Індії визнає завжди до лєоальности і послуху для королеви Вікторії. Тимчасом від тєсальської границі наспіла вість до Царгорода, що значні ватаги уоружених Греків напали турецьку територію, спалили кілька сєл а мешканців вимордували. Допєрва війско змогло зі значними стратами відперти сеї збрійний нахід. При убитих Греках найдєно англійську муніцію і англійські карабіни. Се викликало не аби-яке підозрінє що-до щирости англійських запєвнєнь.

Русинам на науку.

Для 26-го лютого відбули ся загальні збори тов. *Verein der christlichen Deutschen in der Bukowina*, а справозданє про діяльність того товариства таке цікаве, що ми позволим собі се подати нашим читачам. Найфакти і цифри промовлять до Русинів і най їм будуть приміром.

Збори розпочав проф. Гартнер такою промовою: Наше товариство існує лєди 2 роки. Воно перше національне, німецьке товариство в краю. Мимо того належить воно до найбільших товариств в краю, воно розвиває ся як найкраще й процвітає чим раз більше. Воно числено минушого року 1520 членів, а в протягу сєго року зросло се число на 2280. Виділ мав в минувшім році 38 засідань, значить місячно більше як 3, а кожне засіданє трєвало 2 до 3½ годин. На них радило ся над ріжними потребами товариства. Щоб улєкшити собі роботу назначив виділ окремі фахові комісії. Найважніші з них: комісія для господарки відбула минулого року 10 засідань, до чєго не зачислено кілька сподучених з нею засідань виставової комісії. Роботи господарської комісії відносились до сїдуючих завдань: 1) До заведеня господарських бібліотек. Замір ґрунтувати в як найбільше місцевостях господарські бібліотеки є гадкою дуже красною, бо таким чином дає ся многим людям спроможність довершити свої знання, але відки взяти тільки гроша? Найшлає і на то добра рада. На просьбу виділу дістало товариство від ц. к. міністерства рільництва запомогу в висоті 300 зр. а надто ще много відповідних книжок і брошур, а сойм краєвий дав 150 зр. Комісія вибрала відповідні книжки, котрі тепер мають роздати ся між громади Глибока, Тєреблєште, Ліпєште і Сатуларє. 2) Спільне закупаєнє насіння і штучних навозів. Минушого року закуплено 4976½ кг. насіння і 1310 кг. штучних навозів, що все розділено між поодинокі громади в сїдуючий спосіб: Глибока 2204½ кг. насіння, 250 кг. штучних гноїв; Сатуларє 2101 кг. насіння і 300 кг. штучного гною; Тєреблєште 554 кг. насіння, 600 кг. штучного гною; Нові Іцкани 83 кг. насіння; Айзєнау 29 кг. насіння; Рош 5 кг. насіння, 160 кг. штучних навозів. 3) Урядженє курсу для науки плеканя яриши (городовини) для дівчат і жінок в Чернівцях. Виділ бєковинського союму відступив для тої ціли на просьбу товариства кімнату в рільничій школі краєвий в Чернівцях. Такі наукові курси уряджєнь аж до лєтньої кожної неділі і виказалоє ся найважнішого про заєв, обробленє і плеканє ріжної яриши і то все в тім часі, коли дотичну роботу вивоняє ся, причім розділювано також насінє, котре надіслали торговлі за поміщенє їх анонєв в часопєсє. Успіхи з того курсу були дуже вдоволяючі. 4) Вистава садовини і яриши, яка уряджена була минулої осєни з добрим успіхом. 5) Заложенє

взірцевих им для гноєння. Буа замір сразу заложити взірцеві гнійники, та високе ц. к. рільничє міністерство дало на ті ціли на просьбу товариства 500 зр. і дозволило замість гнійників заложувати взірцеві ями для гноєння, що і зробить ся сїдуючої весни. Комісія господарєка рішиє, де і в котрих господарів мають вони заложити ся. 6. Урядженє прогулок. Члєни виділу ходили минувшими роками по ріжних місцевостях, де говорєно про рільничє каси і їх вплив на господарку і про инші важні справи.

Сїдуювали далі справозданя инших комісій, що для нас меншої ваги. З вєсього того ми вимемо, як точно і совієтно сповняють Німці свої повинности. Німецьке товариство існує лєди 2 роки, а вже числить майже півтрєтє тисяч членів, що наглядно свідчить о почутю обовязків серед німецького населєня, яке можна поставити за взір Русинам... Варта над тим пригадувати ся...

З галицьких куріозів.

В соймі галицьким поставив посол Крамарчик вєсєнє в справі народного шкільництва, що своєю куріозности зацікавить і наших читачів.

Вєсєнє п. Крамарчика о зміну законє о учительських семінариях звучить:

Зваживши, що нинішній устрій нашого шкільництва народного в Галичині не відповідає потребам нашого сєлянства під взглядом практичного вихованя наукового; — зваживши, що головною основою нашої суспільности повинно бути рєлігійно-моральне вихованє молодїжї в наших школах, опєрте не на самім тільки уділюваню рєлігії в приписаних годинах, але на моральним примірі самих учителів, котрі би своїм поведєнєм впливали в повєсїм напрямі на умї і сєрця дїтїй; — зваживши вкїнци, що сумний факт великого числа анальфабетів в Галичині, відповідно до инших країв, виходить єдино з браку учителів, а заразом кандидатів до учительського званя, мимо великих жертв ложєних краєм так на подучєнє учительських плат, як також на основанє численних семінарий для образованя адєнтів; — підписані вносєть:

Високий сойм зволить ухвалити: I. Взиває ся ц. к. правительство, щоби закон державний дотично шкїл народних що-до образованя кандидатів на учителів змінив на стїльки, щоби для шкїл народних низшого типу утворити можна окремі семінарії учительські з меншим, але більше практичним науковим впливом, котрі би на основі дозвола духовної власти сполучєні були з роздїльними по краю числєнними клєшторами і в котрих би ухвалїковані монахи уділювали кандидатам відповідної науки і впливали в напрямі моральним на їх будучє званє і становисє. — II. Всї постанови що до умовий прийнятя кандидатів до таких семінарий і обєагу їх науки належать до законодавства краєвого, з увзглядненєм бажань: а) щоби кандидати могли бути прийняті в віці 14—30 року жита, єсли мають відповідне образованє, рівняючє ся укінчєню 4-класової школи народної, що належить доказати вступним іспитом без огляду на званє осіб старших; б) щоби час науки в тих семінариях трєвав два роки, а у виїмкових разях у старших кандидатів і при доказаних спосібностях тільки один рік; в) щоби винагорода річна тої категорії учителів могла бути прийнята в віці 14—30 року жита, єсли мають відповідне образованє, рівняючє ся укінчєню 4-класової школи народної, що належить доказати вступним іспитом без огляду на званє осіб старших; г) щоби час уділюваня науки шкільної в школах низшого типу розпочинав би ся кожного року з днєм 1. жовтєня, а кінчив би ся з днєм 30. мая якє пописє шкільного в присутности місцевих властей і родичів при видачи шкільних свідєцтв.

Вєсєнє се крім кількох послів людєвців і єїмох консервативів підписав з Русинів тільки о. Небиловєць.

Гарна би то була народна школа!

НОВИНКИ.

Чернівці, 9-го марта 1899.

З дирекції дїбр. Адміністратора лїсничого з Чудину Г. Козака перєвєсєно до Чернівців.

Єпископ радовецький др. Володимир Рєнта був в понєділок на аудієнції у цєсєря.

Палата нотаріальна уєновститувалєсь 4. с. м. в сїдуючий спосіб: прєдсїдатель: др. Антон Зайонц; члєни: др. Петро Ісєєчєскул, Николай Дрогомїрєцкїй, Стєпан Мікулаї, Андриян Сєнєрїєцкїй; заступники: Кароль Маєєлїньскїй і Станїслав Кузїярєскїй.

На „Руский Народний Дїм“ призначила черновецка рада мїйска субвєнцію — 150 зр.

Урочистий поранок на дохід фундації ім. цєсарєвої Єлисєвети при тутєшній низшій гімназії відбудє ся 12-го с. м. о пів до 12-ї перед полуднєм в сєлї музичного товариства. Карти вєтупу можна дістати в книгарні Шалляогї і в самій гімназії а в дєнь поранку при касі.

В чєстє совітника консисторського О. Гєнїцького відбудє ся днє 2. с. м. в Путилові величєзний праццальний бєнкет. Отець совітник через 30 літ якє сьвященник потрапив собі з'єднати вєїх в нашій повіті і то так, що помимо радости ізза его аванєу, всї жалують, що тратить так рєвною душіастєрїє і щирого приятєля. — *Стуєнїєвскїй*, апікар.

Необсаджєнє місце машинїста для надзору над водопроводами і каналїзацїєю при ц. к. університєтєвїм будинку. Поданя трєба вносити до 1-го цєвітня до академічного сєнату університєту.

Сойми краєві Чєхїї, Стїрїї, Каринтії, Країни, Шлєзка і Форальбєрга єсликані на дєнь 14-го марта.

Нєщаслива любовє сталає причиною, що бувший підєїсєр Віктор Журоєвскїй і его любєка 27-літня Марія Косїньєєка, кєльнерка в рєстєвранції Ерлїха умовились відобрати собі жите, Случай хотїв, що він застрїлив ся і умєр на місци, а Косїньєєку тяжєко ранєну відвєзєно до шпиталю.

Кєртична робота. Зачуємо з певного жєрєла, що господаєн Тєфєан, суїлєнт рєальної школи, а прєдсїє суїлєнт при рускій гімназії, котрого „опїки“ над рускими дїтьми в гімназії що їно ся позбули Русини, забуває ся так далеко, що кєрїєнтє щє ї тепєр мєжи рускими дїтьми. Сєй гєспадїн уважає своїм сьвятим обовязком закликувати учєників рускої гімназії до сєбє, щоби вицїплати в них свої „благородні убїждєнїя“. Сєй добродїїл осємілєє ся навіть обдаровувати ріжними гнїлїми „їзданїями“, вчїть їх „їсторїєських начал“, роздає їм Юдинї поцїлуї і т. д. Прєсїємо протє ц. к. раду шкїльну краєву, щоби вглянула в сю справу і охоронїла нас на заєвгді від таких огидних пєнок, що радї би висєсати з грудїй руских дїтїй послїдну крапєльку їх врови-русєкостї.

Конгрєс против сухїт має відбутися в Бєрлїнї в мая с. р. і в тії ціли комітєт оргєнізаційний під прєводом лїкаря Лєйдєна, знаєменитого спєціалїста в побєрєваню сухїт, робить великі прїготованя. Конгрєс має прєдставити найширшим кругам нєбєзпєку сухїт і сєрєдства против сєї недуги, іменню має вказати на значнє особївних заведєнь для хорих на лєгкі та причинати ся до побільшєня числа таких заведєнь. Вага конгрєсу против сухїт виходить щє ї звїдєсь, що на сєю недугу найбільшє умїрає людїй. Сєрєд найнижшїх верєтєв суспільности мають сухоти нєбєзпєчних помїчників в нужді, злїй поживї і нєздєлових помєшнанях. Кошгї, яких вимагає лічєнє сєї недуги, є навіть для сєрєдних верєтєв за великі. Але сухоти забирають жєртви зі всїх станів без виїмки і являють ся тим страшнішим недугом, що прєрєхадєть з родичів на дїтїй вжє по уроджєню. Длєзтого пожелати-б лїше, щоби конгрєс против сухїт видав усїшні рєзультати.

Нєщасна прїгода з пістолєтом. В помєшканю одного робїтняка у Львові

висів на стіні набитий пістолет. Оноді пізнім вечором здохнув найстарший син оружя із стіни і почав разом з молодшим братом бавити ся. Отець не причуваючи, що пістолет набитий, не уважав на хлопців, аж нараз роздав ся гук вистрілу і молодший 13-літній син Анті упав на землю з перестріленим раменем. Відний хлопець здається не буде міг володіти рукою.

Складки. Вн. К. Лукашевич, начальник суду в Станівцях зібрав слідувачі жертви на „Народний Дім“ в Чернівцях: Н. Н. 50 кр., Н. Н. 50 кр., Н. Н. 50 кр., п. к. радник судовий Петро Войнарський з Становець 2 зр., Н. Н. 50 кр., надуч. Бурковский з Становець 1 зр., 50 кр., п. к. офіціал судовий Байтек з Становець 50 кр., надуч. Стадман з Становець 50 кр., геометр евіденційний Клігер з Становець 1 зр., п. к. ад'юнкт податковий Оробко з Становець 50 кр., п. к. почмайстер Пауель з Становець 1 зр., 50 кр., ділч Медведкий з Бобівців 5 кр., Н. Н. 1 зр., ділч Александер Фльондор з Галиний 5 зр., Йосип Росс з Становець 1 зр., Н. Н. 1 зр., властитель реальноети з Становець В. Сандулович 50 кр., властитель реальноети з Становець Г. Хорина 10 кр., власт. реал. з Становець І. Коляска 20 кр., власт. реал. з Становець С. Теллер 10 кр., секретар громадський з Становець К. Фрундза 15 кр., комендант пост. жанд. з Становець Вильман 10 кр., практикант податковий з Становець Бальшескул 50 кр., служачий уряду податкового з Становець Стратийчук 50 кр., служачий судовий з Становець Риглер 1 зр., служачий судовий з Становець Снічак 50 кр., служачий судовий з Становець Д. Серетян 50 кр., канцеляста судовий з Становець С. Хотенчан 50 кр., судия повітовий з Становець К. Лукашевич 2 зр., ділч і посол на сойм краєвий граф Скаля з Калинівців 5 зр., контролор податковий з Становець Рудницький 40 кр., грек. прав. священник з Становець Семака 50 кр., разом 35 зр., 55 кр. Сердечна подяка. — Членські вкладки на „Народний Дім“ вкладали: п. Онисим Попович з Оршівців 2 зр., п. Антія Клім 2 зр., п. І. Евгения Ярошинська 5 зр., п. Іван Тірон 5 зр., п. Іван Савіцький 5 зр., п. Василь Палій з Валяви 5 зр., п. І. Кароліна Суханос 3 зр., о. Юрій Калинюк з Шипиниці 8 зр., п. Іван Брага 1 зр., о. Стефан Маланчук з Плоскої 50 зр., п. Н. Сивнуз з Брідка 5 зр., п. Юрій Аннюк 10 зр., п. Іван Сивнюк 1 зр., п. О. Веренка 1 зр., о. Омелян Боярський 2 зр., п. Юрій Кирилович 3 зр., п. Дмитро Тарновський 10 зр., п. Іван Бажанський 4 зр., п. Іля Бойчук 2 зр., п. В. Завадюк 1 зр., п. Симеон Барановський п. к. нотар 10 зр., п. Ф. Чернецький 2 зр., філія „Руска Школа“ в Вишнівиці 25 зр. Сердечна подяка.

Сьмішно.

А. Цілий мій маєток забрав лікар.
Б. Але ви бодай живете!
А. Та я у нього не лічив ся, а гроші в карти програв.

— Що таке поцілуй?
— В більшості випадків то прекрасний початок дуже сумного кінця.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно-науковий Вістник, книжка за марець 1899 року, містить: *Із поеми Степана Руданського: „Дар Соловей“*. — *Із оповідань Вячеслава Потапенка: І На нові гнізда, II. Чарівниця.* — *Із народних мотивів, поезія Уляни Кравченко.* — *Підпис, фотографія з життя — Василя Стефаніка.* — *Через Дністер, нарис Константина Сроковського.* — *Із поезій Жана Мореса: I. Я втомлена, втомлена, втомлена дуже, II. Я воюю, що в сїч, III. Хай спадають листки, IV. Ах, сьміймо ся троха!* — *V. Твої очі погідні, як той сунокій.* — *Ворог народи, драма в п'ятих актах — Генрика Ібзена (акти III.—V).* *Про критиків, гумореска Джерома К. Джерома.* — *Нові направи в мalarстві, стаття Івана Труша.* — *Причинок до психології смерті, д-ра С. С. Енштайна, некрол з п'ємського Івана Франка.* — *З життя і письменства (Слово і діло галицьких москвофілів) — Осипа Маковая.* — *Із чужої літератури. Сучасні польські поети, студія Івана Франка.* — *Хроніка і бібліографія.*

Пісні циганські.*)

Підслухав і списав Ев. . .

I.

Фрундз верде**) дене брад,
Викинув мя Семиград,
Та я тим ся не журю,
Бо найшов ся „Патриу“,
Що годує тут мене,
Ба й напоює за те,
Що намажу купу снів
Клевети на Руснаків.
Так оєв ся я не прут
І вже баштінаш я тут,
Ой бо циган баштінаш
Всюди, бо весь сьвіт то наш.
Буцофіна теж наш край
І всім зайдом тутки вай!
Бо нас тутки без ліку,
Всі на -wól, і всі на -kuh,
Ба й усіна -віч і -скі
Були колись циганські,
І медведі і вовки
То Уреули, Лунули
Й герб краєвий: кап де бов
Рівний з напов головов.
От тому цигани всі
Тут одні баштінаші;
І ми доти не спічнем,
Доки всіх не проженем;
Хто не циган, проч! і вон!
Тут лиш циган автохтон,
Я-ж, що ледво вліз сюда,
Автохтонів голова...

II.

Фрундз верде де бужор...
Краще Ворон так де дор:
Наш Сільвестру церкву з'їв —
(Не циганську з ковбасів) —
А попів перехрестив
На циганське і навчив:
З всіх циганів поробить!
Або шкїру з них злупить!
Я-ж Михайликів і дру
Й Мігадучами хрещу,
Хто не циган, тому я
„Унійт“ даю імя,
Тим їх з церкви проженем,
Самі-ж „фундуш“ заберем
І розділимо его
Між циганськеє кодро,
Пожиєм собі май-май,
Викуним в жидів весь край,
І дамо го резешам,
Що пристануть д циганам...
Я й пам'ятеи два списав,
Русь болотом обкидав,
На „вийтїв“ страх в'їдав,
Все чогось ся споївав, —
Та Сільвестру вмер і ох!
„Унійтїв“, і то двоєх
Поставили надомнов...
Що-ж буде тепер зо мнов?...)

III.

Фрундз верде де курень...
Гірший цигана то Грек,
А найгірший Грек такий,
Що став циганом самий.
Такий Грек є і у нас,
Що циганить довгий час,
Воловодив вулана,
Туманив і тумана,
І то легко; бо вони
Були з роду тумани;
Аж не стало туманів,
Тепер сам він е туманів,
І хоч рне ще вродно,
Вирне хіба — одно,
Себ то яму, і то для
Полїтичного мерця...

IV.

Фрундз верде дене мър...
Завидує нам весь мир,
Що благословив нас Бог,
Дав нам Іванків штирох:
Перший Янку капітан,
Другий Янку павроман,
Третий professeur від мош,

*) Славнозвістний знавець всіх літератур Dr. Viktor Gluchmann сказав справді оноді, що від української літератури „лекша“ тільки циганська, бо складає ся з одної лиш поезії, котра важить 5 грамів. Борони Боже, щоб ми хотїли посуджувати славнозвістного ученого о ігноранцію, однак нам удалося підслухати отсі циганські пісні, котрих славнозвістний учений не знає мабуть тільки задля того, що на оба уха сильно не дочуває.

**) Зелений лист (з сего або того дерева) то звичайний початок циганських пісень, перенятий з волюського.

А четвертий дїд-стрьомш,
Октогенарем го звать,
Від ахцек % мабуть.
Всім їм Дьордїй атаман,
(Він звесь Жорж вже; звістїо пан).
От як стали всі вони
Бити зайдів оногди,
Жорж ся мамо не вдушив,
Янку-доктор поронив,
Павроман надувсь і пук,
Капітан геть огух.
І хто зна, який конєць
Був би справив жеребець,
Як би не був чорт з скали,
Були-б зайдї набили,
А так наших нуби верх,
Як не справді, хоч на зверх.
На те наші кнїурики
І достойнічі попи
Як зачали траскати
А домнеле пляскати,
Букурент їх аж почув,
Хор циганів всіх зарув:
„Буцофіна трьаськь,
Къч є пур цыгъняскь!“

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Ольги Коби-
билянської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Далше.)

— А з третьої, рибчино?
— З третьої... коли переконалась я...
ах що! — перервала нараз жартовливо:
— по що казати? Щоб ще став зарозу-
мїлий, як другі, що далі вже не будуть
знати, що з собою починати, як поводи-
тись, яким чином доказувати, що ось
то — вони!... Ах, як вони мені всі
збрїдли!...

— А з четвертої?

Вона сьміяла ся тихенько.

— Що не чути було від тебе по-
мад та пахонців на мило, що — „нар-
дон“ — не обертав ти себе в якусь
модну малпу. Великий ти здоровий, —
жартувала вона, — стояв мій „пан і
король“ між блискучим вигладеним гур-
том і не знав порядно гуляти кадриля,
а ще менше у відповідній хвилі приска-
кувати до дам з плащем і рукавичками.
Наче справдішний московський медвідь!

Обоє сьміяли ся.

— Як би то так тебе твоя мати
почула! — обізвав ся він.

Вона здвинула плечима.

— Я мовчу, бо мене не питають.
Наколи-б снитали, сказала-б правду.

— Я знаю, що й ти не боїш ся.
Тому і вірю тобі, голубко, однак мені
досадно, коли згадаю, що твоя родина
мене не терпить. Їм може забачитись
прислужувати тебе, щоб ти вийшла за
когось другого, що по їх думі гіднійший
доньки радника!

Вона розсьміялась.

— Прислужувати, Стефано? Хто
може мене прислужувати? Мізерна гордо-
та моїх родичів? Чи-ж бо: пригадай
собі дучше, що я тобі казала, коли мо-
вила, що стану твоєю.

— Се я добре памятаю, Олено.
Казалась між иньшим і те, що не могла
бись без любови до нікого належати,
хіба бись перестала чувствувати. А тоді,
казалась, людина що?

— Бачиш, Стефано? — обізвалась
вона тихо, — природа каже правду, а
супроти неї їти, значило-б те саме, що
звертати зброю проти себе.

— Вони може будуть тобі яку partie
brillant надставляти, а не щоб ти хотїла!
О, Олено, і залїзо ломить ся!

— Так ти не віриш мені, Стефано?

— Вірю.

— Чому хочеш мене переконати,
що могла бим за другого вийти?

— Бо ти також людина...

Вона висвободила свою руку з его
і гордо повернула голову.

— Ти думаєш, я належу те-ж до
тих, котрі уперед спокійно вагнуть ста-
новище і всі обставини якої там люди-
ни, все розміркують, а наколи все гарно
згоджує ся, починають любити? Дума-
єш, що можна би в моїм серцю любов
штучно виплекати? Стефано, — почув-
лось трохи згодом докірано, — думаю,
що ти повинен мати нині для мене
иньші слова, а не себе і мене мучити
сумнівами.

— Прости мені, Олено! — просив
він пристрасно, — однак гадка, що ти
могла-б належати до другого, а не до
мене, доводить мене до краю, і не зношу
єї просто!

— Успокой ся, любчику! — прошеп-
тала вона лагідно. — Вір в мою любов.
Чому не мучуєш я, що в протїгу двох
років могла-б і тобі иньша сподобатись?
Адже і ти лиш людина! Тебе влже
лише любов до мене. Иньших обовязків
не маєш супроти мене; — наші заручини
— тайна.

— Я, Олено, я! Зі мною річ иньша.
Я паную над обставинами і тому можу
сказати, що від мене залежить мій доля.
Жінка однак — вона тепер полишена на
волю долї...

— Дійсно, — сказала вона з виму-
шеним усміхом, — а так були-б ми
уже із сими і готові, і могли-б о чімсь
мудрійшим поговорити. Вже недалеко до
дому, — додала тихим голосом.

— Ні. — І обоє замовкли.

— Але ти будеш часто писати... —
перервала вона перша тишину.

— Буду. Буду провадити для тебе
дзеньник, а при кінці кожного місяця по-
в'їзати.

— Вони може предїнь скоро
проминуть ті два роки, Стефано?... —
єї голос кравав его серце.

— І для чого-б ні, серденько? Оден
рік у В., а другий коли буду асистен-
том... Не клопочись, а бережись лише.
Оставай ся фізично сильна, а тоді все
легше перебуває ся.

— Я буду берегтись, — відказала
вона лагідно і слухняно. — Я і тепер
сьміюсь модї у лице. Але ти, Стефано,
бережись і ти... ах!

— Що, любко?

Вони станули і споглянули на себе.
Обоє були блїді.

— Ми вже дома.

— Навіть і не завважав, — відпо-
вів він пригладеним голосом.

— І мені не здавалось, що так
близько...

З єї поблїдлого лица горїли стріво-
жені очі. Приступила близько до него.

— Бувай здоров, Стефано! — і ухо-
пивши его за руку, сильно стиснула.

— Памятай про мене... — шептала
в несказанім зворушенню. — Чуєш? Па-
мятай!!

— Олено!

Він пристрасно притис єї до серця.
Описля цідував мало що не кожний па-
лець. Ледви замїтив, як ухопила его за
руку, і те-ж цідувала. Він злякав ся,
а вона скричала з болю. Одночасно опу-
стила голову на его груди і заплакала.

— Сили..., дорога дївчино! — про-
сив він беззвучним голосом, а в горлі
неначе давив его корч.

— Боюсь о наше шастє! — просто-
гнала вона ледви чути.

— Я... я... ні... — відповів він. — Ми-ж
любимо ся...

— Любимо ся, Стефано, любимо ся...

* * *

Будущина настала. Вона приволїк-
лась і знехевя уставилась, довго і горя-
чо дождана і тисячний раз проклята,
з своєю чудною барвною мішаниною
горя і утіхи. Радникови нанесла вона
чимало жури і болю. Особливо „світїло
родини“ наводило немилосердно хмару
за хмарою на безжурну голову пана
радника і его жінки. Як скоренько зда-
валось добрій жінчинї пройдуць шкільні
роки. Як легко осягне становище при-
дворного радника! Сего бажала вона за
всюку ціну в сьвітї! Однак иньше скла-
до ся.

Почавши від найнижших клас, треба
було для Германа Евгєна Сидора три-
мати домашнього інструктора. І як не-
будь пан радник з професорами жив на
найліпший стопі, через се, що дїм его
був для них кожного часу отвертий,
все-ж таки Герман Евгєн Сидор прино-
сив кожного півроча чим раз то гірше
свідѣцтво. При таких нагодах змїнялись
любов і нестоїчі вітця в скаженість.
Поводив ся наче божевільний і був би
роздер сина, коли-б не сестри. Небоги
мали вже сховок, в котрім держали
хлопця доти, доки лютесть батька не
минула, і він знов в сердечний супокій-
ний спосіб не запитав про „дитину“.
Тоді брала мати на себе тяжке завданє
настроювати батька на „добре“, вста-
вляючись за ним горячо.

— Воно ще таке молоде, дитинне,
— мовляла вона, — мусить вибуятись;
час і будуччина наведуть его і без того
до путя поваги і розуму. В тих школах
і старі знетерпеливились би, а не то —
воно!

(Далше буде.)

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перворядна американська пральня

припорукає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковпирки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, швейоту і піки, далі виправи весільні, весільні ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з всяких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасовання з поодиноких доміл.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротшій часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високом поважанем:

Август Чернявський,
улиця Палати красної число 16 А.,
власний дім.

Сезон зимовий і літний. Перший карльсбадський склеп обуви М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських калюшів і черевиків до гімнастичних вирав.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже тале жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ
улиця Гогова ч. 13.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1898 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців:
посп. 11:44 рано, особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 вночі; особ. 6:10 рано;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадікфальфи Гайбоки:

особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 вночі; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудні;
з Новоселиць, Бояна, Садагурі:

мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером.

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня:
особ. 9:48 вночі; особ. 1:44 вночі; посп. 8:15 рано; особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудні.

до Гайбоки, Гадікфальфи, Гатин, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 12:02 в полудне; особ. 4:10 по полудні;
посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 вночі; особ. 6:35 рано.

до Садагурі, Бояна, Новоселиць:

мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудні.

До Гайбоки приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудні (лиш з Карапчева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме

жиброді-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю).

З Гайбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межиброді-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); 1 мішан. 5:35 по полудні (лиш до Бергомету).

До Гадікфальфи приходять:

з Радівців:

мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудні; мішан. 6:58 вечер.

з Бродини:

мішан. 1:20 в полудне; мішан. 6:58 вечер.

З Гадікфальфи відходять:

до Радівців:

міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудні; міш. 7:20 вечер.

до Бродини:

міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудні.

До Гатин приходять:

з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.

З Гатин відходять:

до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу: мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудні.

До Іцкан приходять:

з Сучави:

мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудні; мішан. 5:45 по полудні; мішан. 9:40 вечер.

З Іцкан відходять:

до Сучави:

мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудні; мішан. 7:25 вечер.

До Вами приходять:

з Рус-молдавиць:

мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудні; мішан. 3:55 по полудні; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер.

З Вами відходять:

до Рус-молдавиць:

мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудні; мішан. 3:10 по полудні.

Поїзди між Вамою з Рус-Молдавицею їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станицях Вама, Драгома і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудні

З Карапчева відходять:

до Чудина н. С.

мішан. 9:15 рано; мішан. 6:20 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вижиць, Вапківців:

мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудні.

З Неполоківців відходять:

до Вапківців, Вижиць:

мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер.

До Лужан приходять:

із Заліщик, Кіцманя:

мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудні.

З Лужан відходять:

до Кіцманя, Заліщик:

мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер.

До Карльсбергу приходять:

з Пути:

міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудні; мішан. 7:00 вечер.

З Карльсбергу відходять:

до Пути:

мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. 5:25 по полудні.

Примітка.

Час середно-європейський іде о 46 минут п

нійме від червоного часу.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. техніко-виробничому промисловому музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Віддаюся зайвими шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушій, жінщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушування.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, танною обслугою буду старати ся здобути собі задоволені цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляю ся тільки заграничних шкір.

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаних цінах

Лев Киніг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Вільгельм Водічка,

дроґуєрия в Чернівцях поручає на збли-
жаючи ся свята багатий вибір

Парфумерій

і тоалетних касет

гербаты, руму, коняку, лікерів, шоко-
лиди, Курасао, коріне і т. д.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести,

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувший секундарний лікар при ц. к. шпіталі ім. Рудольфа
у Відні і бувший лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4
години по полудні.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровицька ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламації неопечатані
вільні від порти.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Руска школа народна в Чернівцях.

Черновецька рада громадська ухвалила для „Народного Дому“ на засіданню дня 7-го марта с. р. заpomогу в сумі 150 зр., — але того самого вечора радила також рада громадська над другою справою, що дотичить також Русинів, над петицією тов. „Руска Школа“ в справі основання рускої школи в Чернівцях.

Справу ту реферував др. Франк і на підставі справоздання інспектора шкіл мійських каже, що основувати школи рускої не потреба, бо тепер учить ся діти в перших класах по руски; діти розділює ся в першій і другій класі після народности на паралельні класи, так що діти в тих класах учать ся в своїй матерній мові. Дятого то ставить референт внесенє на відкиненє петиції. Рада громадська се внесенє прийняла.

Як видимо отже, рада громадська грає ся далі з Русинами і хоче до кінця стояти на тим становищі, що Русини не мають жадних прав в Чернівцях. — Русини пійдуть далі зі своєю справою і свого права дібуть ся, бо того їм висіє інстанцій відмовити не можуть. На то є ясне право і зломити єго ніхто не може, але Русини най тямлять то добре, як черновецька рада громадська супротив них поводи́ла ся і поводить ся...

Фінляндія і Росія.

А в... Росій... добрий є живіт:
Вона краі цілі пожерла,
А ще з переїду не вмерла;
Лит... Росій... любіи народи,
Добро неправее не шкодить.

(З Фаєста Тетово, mutatis mutandis.)

На цілім просторі російської держави був до нині один закуток, що мав певну самостійність, автономію, де уважлянувано права горожан, де кнут козацький не літав понад плечима горожан, бо то були дійсні горожани, а не „піддані“, як то звуть ся мешканці прочої Росії; тим щасливішим закутком Росії була Фінляндія.

Права свої набула Фінляндія на підставі договору заключеного в р. 1819 між царем Александром I і Швецією.

На основі того договору мала Фінляндія сойм, що складає ся з представителів шляхти, духовенства, міщан і селян. Шляхта висилає по одному представителю з кожного роду, а родів тих є 240, духовенство висилає трех найвищих достойників і 6 низших священиків, а разом з духовенством засідають також в соймі представителі університету гельсінґфорського і представителі учителів шкільних. Міщани висилають по одному послови з кожного міста, а если місто має більше як 6 тисяч мешканців, то на кожних слідуючих 6 тисяч випадає також один посол. Селяни вибирають по 1 послови з кожного округу соймового.

Генерал-губернатор, іменованій царем, є також головнокомандуючим войска Фінляндії і президентом най-

вищої інституції, якою є царський сенат.

Хоть Фінляндія є частию російської держави, то доси мала окрему адміністрацію фінансову, окремі гроші, пошту, залізницю, а навіть була відділена від Росії лінією митовою. Мала також своє войско, що звало ся урядово войском фінським, до якого належали лиш Фінляндії. Попри генерал-губернатора в Гельсінґфорсі найвищу власть в руках має також секретар державний для Фінляндії, іменованій царем. Він мешкає в Петербурзі, але все є з роду Фінляндець і має титул і характер міністра.

Фінляндія, що числить лиш ледво два і пів міліона мешканців, стоїть дуже високо в культурі і добробиті; має свій університет з 2 тисячами студентів, політехніку, щось коло 50 гімназій і шкіл реальних, 62 школи женські, 8 шкіл торговельних, 76 шкіл ремісничих і т. д. Дятого в краю майже нема анальфбетів.

Язиком урядовим є шведський і фінський; Шведи творять десяту часть населення і репрезентують стан шляхотський і міщанський; маса народу є фінською. Оба народи є протестантами, православних в цілій Фінляндії є щось коло 40.000, а католиків ще менше.

Доходи і розходи виносять 24 міліонів рублів, довг державний виносить коло 40 міліонів рублів і тяжить майже цілий на залізницях.

Така самоуправа і свобода Фінляндії була вже довго солю в оці Росії і Росія старала ся ріжними способами ту свободу скоротити; діяло ся то поволеньки і систематично, аж сего року прийшов головний удар. Хоть Росія договором

забезпечила ті права Фінляндії, то тепер зовсім не вагає ся їх ломити, так само як то колись робила з Україною.

За ріжними невеличкими і незначучими змінами слідував минувшого року в осени до „государственного совѣта“ внесеній проєкт закона, котрим зносить ся окреме войско фінське, а сполучує ся єго разом з армією цілої держави. В тій цілі скликано надзвичайну сесію сойму фінського, щоби сойм затвердив се предложенє, але тут стрітило ся воно з сильним опором тим більше, що зносить воно не лиш фінське войско, але і накладає на Фінляндію тягар в сумі 8 міліонів рублів. Генерал-губернатор Бобріков старав ся всіми силами переперти сей закон в соймі, а коли того не зміг, то правительство російське взяло ся до репресалій. А іменно постарало ся правительство російське о указ царський, силою котрого всі справи, що дотичать цілої Росії враз з Фінляндією усувають ся з під компетенції сойму фінського, а приходять під рішенє „государственного совѣта“. Інакше сказавши, всі справи, що доси находили ініціативу, дискусію і рішенє в соймі фінським і за посередництвом державного секретаря приходили до санкції царя, — тепер будуть рішати ся в „государственномъ совѣтѣ“. Таким чином сойм фінський у всіх справах, крім локальних, стає лиш інституцією обрадуючою, без жадного значіння.

Як грім ударив сей указ царський в населенє Фінляндії, що вже не могла бути в сумніві що-до намірів рішачих сфер. Найвища фінляндська власть адміністративна, сенат, не хотіла сего указу опові-

КАРА.

ОПОВІДАНЄ НЕЕРИ.

(Далше).

Колиску Ріти поставлено на сам перед в кімнаті служанки, але як та раз занедужала, то Лавра мусіла взяти колиску до власної кімнати.

Ніч в ніч кричала дитина і переривала своїм плачем любовні мрії Лаври. Часом, як дитина була при добрім гуморі, то не плакала лиш вимовляла кілька незрозумілих звуків і повторяла їх нераз цілу ніч.

До того Лавра привикла.

Лиш плач Ріти доводив єї до розпуки, той довгий, протяглий плач, яким плачуть малі діти, що ще не вміють говорити, а якого не можна нічим утихомирить...

Лавра була дуже нервова... Не була злого серця, але мала дуже драгливий і буйний темперамент, що робив єї невірливою хвилями вражін.

Радість і біль — се вона вміла відчувати, але чужі їй були посередні чувства. Певний спокій і вирозумілість були їй незнані.

Але мимо того час мав на ню свій вплив. Той огонь єї душі, та велика пристрась, що єї була опанувала, по-оди вгасала. Вона вже нічого не бажала, але се якраз було їй шкідливе.

Істеричні напади єї дівочих літ повернули знов. Вона відчувала знов безмежні нуди душі, що нігде не може найти точки опертя.

Бажала темноти, сну; вона перестала вже відчувати, думати. А ті години спокою переривав їй плач Ріти.

Рано будила ся з тою свідомістю, що мусить пережити день. І минав їй день за днем, один подібний до другого, — тоби то було за щастє заснути на віки і тих днів не пережити!

* * *

Якось одної ночі була дитина більше неспокійна як звичайно і плакала, кричала аж до четвертої години рано. Лавра пробувала заколисати єї, носила по кімнаті, співала, хотіла забавити, але дармо... Лавра чула себе змученою, бо не спала майже цілу ніч.

Положила вінці дитину до колиски. Сама змерзла, дзвонила зубами, всі нерви у неї дрожали. Загасила світло і хотіла вже не вважати на плач Ріти, та заснути, бо день перед тим мала мігнуту, то-ж і потребувала випочинку.

Дитина на час замовкла.

Якось надзвичайне вдоволенє опанувало Лавру, коли вона так на пів дрімала.

Але лиш що заснула, як дитина зачала на ново плакати і кричати. З початку хотіла Лавра успокоїти дитину словами, але мала кричала так страшно,

що Лавра піднесла ся з ліжка, протягула руку і несвідомо сама того, що робить, кулаком вдарила дитину.

В тій хвили дитина замовкла, але ся тишина мала в собі щось страшного.

Страшна гадка майнула мов блискавка в голові Лаври. Бліда, збурена, не тямлячи ся, зачала шукати сніжків на нічній шафі.

Перший сніжок не засвітив ся, другий зломив ся, третій загас.

— Боже святий!

Се лиш могла сказати і запалила цілу пачку сніжків відразу.

На білій подушчині лежала в колисці Ріта і виляла свої чорні очі в матір. З криком кинула ся Лавра до дитини. То був перший оклик матері, що ту дитину носила під серцем; з якимсь божевільним виразом в лиці вхопила дитину на руки і зачала цілувати.

Пару хвиль була вона в невисказанім страху; думала, що забила дитину. Аж тепер їй вродила ся дочка...

Вона притискала Лавру до грудий і плакала, сьміяла ся... Ще в серці єї зміняло ся, вона перейшла кризу.

Дрожала на цілім тілі, а однак того не чула; сніжки горіли на долівці, як маленька ватра розложена в корчах...

Мала мовчала і гляділа на все спокійно своїми великими чорними очима...

В кімнаті ставало чим раз темнійше, блимало ще пару огників...

Ріта заснула в обнятих матері: заснула і Лавра під вражінєм нового со-

лодкого чувства, заколисана легким віддихом дитини, що положило свою голову на єї груди.

Рано збудила ся весела і радісна. Єї ранена душа вилічила ся; жити значило тепер знов для Лаври любити.

Вона поглянула на дитину. Вона видавала ся їй так дорогою, так гарною, зі своїми зарум'янілими личками, з чорними бровами...

Вона вдихнула ся в дитину, і чула ту безмежну любов, яка єї від тепер дучила з дитиною.

* * *

Нова любов Лаври опанувала ціло єї єство.

Тут не треба було з нічим крити ся, бороти ся... Та пристрась находила сама в собі поживу, сама була причиною і наслідком. Не бажала нічого і все була заспокоєна.

А ся пристрась мала ту ще одну користь перед другими, що місто роздразнювати серце, вона заспокоювала єго.

Лавра чула себе чим раз здоровішою в тім новім чувстві... Що в перших днях, стала вона дивувати ся, що то маленьке єство, яке вона вважала за щось глупого, не думачого, має також душу, — що в очах малої Ріти малює ся туга за любовю, за сердечним материнським серцем...

А Лавра навчила ся тепер читати в очах Ріти, — вона бачила всі чув-

стиги, а тоді генерал-губернатор загрозив станом облоги і обсадженом всіх міст фінляндських військом російської гвардії. Під сим напором ухвалив сенат фінляндський більшістю 11 голосів против 10 оголошене царського указу.

По її публікації, більша частина населення Гельсінгфорсу, столиці Фінляндії, прибрала жалобу, дивні вийшли в чорних рамах і не без причини, бо се кінець автономії краю.

Відобрана Росія заporučену Україні свободу, — може толкувати ся, що то стало ся в минулому, що теперішність за то не відповідає; відобрана Росія свободу Польщі, — може витолкувати ся тим, що то „матежники“, „бунтовщики“, — але що-до Фінляндії то і слова оправданя не має.

І є ще в Росії елементи, що відповідно оцінюють то поступоване правительства; так приміром старий і поважний журнал російський „Вѣстникъ Европы“ дістав друге остережене за критику поступованя правительства в справі Фінляндії. Але ті елементи придавлені і придушені, слова вільного сказати не можуть.

Аж сум бере дивити ся на то; гнет і насиле, і вигляду жадного, щоб то колись скінчило ся, хоть надія все нам каже, що і там колись засвітить сонце і леді абсолютизму, самодержавія розтануть. Дай Боже, щоб то стало ся як найскорше, а тоді і наша Україна віджне новим життям.

Переговори угодів.

Зачинає ся нова комедія. У Відні розпочали ся знов конференції міністрів австрійських і угорських в справі угоди.

Пам'ятаємо ще, як радісно вертали в сербії минулого року з Ішлю Бані і Тун. З якою гордістю говорили вони: „Най буде, що хоче, ми приготувані на всякі випадки“. Один з триумфаторів з Ішлю не існує вже. Лишив ся ще другий, гр. Тун.

Триумф природних сторожів закону, триумф міністрів полягав на тім, що вони видумали, як можна обійти постанови конституції, що приписують до заключеня угоди з Уграми конечність призову ради державної. Але міністри виявили в Ішлю таку формулу,

ства і мисли. І розумово розвивала ся Ріта чим раз більше. Коли мати що до неї говорила, то вона дивилась і гляділа її в очі немов би її розуміла. А як мати назвала її по імені, маленька усміхалась і показувала своїх шість зубків.

А вечером коли клала Ріту до колиски, коли Лавра виділа то маленьке доросле ество, тоді жалувала і робила собі доктори, що вона так довго ту дитину занедбала.

Ранком брала знов Ріту на руки і несла її на сонце на терасу, де під теплими проміннями серпневого сонця до співав виноград.

Вона чула добре, що знов молодіше, що охота до життя повертає у неї. Через єю дитину забула вона на все.

Коли приходив весна, покривають ся рости листом і цвітами, коли жінка стає матір'ю — і для неї приходив весна. Для неї зацвітає надія.

То саме стало ся з Лаврою. Вона переміняла піле своє ество на Ріту і жила її життям.

— Тепер найшла я її, — казала Лавра до себе, — правдиву вічну любов.

(Дальше буде.)

що можна заключити угоду на підставі §. 14....

То-ж теперішній новий президент угорського міністерства, Сель, не хоче згодитись на уложену в Ішлю пропозицію, через котру власне перепав его попередник, і прокладає від себе нову формулу. Дивно, як в Австрії правительство говорить такими пустими фразами, як „формула Селя“. Пашуть про се дивнікарі з найповажнішою міною, а инші вірять в ню, як в якийсь великий винахід Селя.

Що-ж властиво є та „формула Селя“? От, Сель позваляє на предложену угоду митово-торговельну Австрії з Уграми тільки до р. 1903, в котрім власне кінчає ся угода торговельна з європейськими країнами. Наколи-б до р. 1904 не була відновлена угода з Угорщиною, то Угри закладають митово-торговельні угоди з Німеччиною, Францією, Румунією і т. д. самі, а Австрія знов особно. Так в спільності австро-угорської монархії р. 1904 мав би бути рішучим: або все би розпало ся, або мусіла-б Австрія заключити з Угорщиною таку угоду, яка є найкористніша тільки для Угорщини. Але на тім ще не скінчилось. Сель жадає ще, щоб спільність банку тревала не до р. 1903 або 1904, а аж до 1910 р. То має значити, що Угорщина ділить долю митово-торговельну спільно тільки до р. 1903 або 1904, а засоби нашого банку рада-б радо з нами ділити до р. 1910 або ще довше, як тільки удасть ся.

Але на таке предложене Селя не хоче згодитись австрійське правительство. На радї міністрів показала ся велика ріжниця в поглядах. Трох міністрів на жаден спосіб не схочуть пристати на таке предложене Селя. І от граф Тун поставив свою формулу. Значить Тун жадає, що коли вже угода митово-торговельна має тревати лиш до 1903 або 1904 р., то й спільність банку угорсько-австрійського най буде також до 1903 р. Се розуміє не на руку Угорщині. Справа лежить так, що навіть обетрукийні часописи німецькі як Neue fr. Pr., жадають для полагожденя сеї справи скликаня ради державної.

Політичні замітки.

Угорський сойм.

Угорський сойм радив оноді над внесеном, щоб на порядку деннім поставити найвище нисмо в квотовій справі. П. Коштут протестує против донгана законів через означуване квоти без зазначеня гадки парламенту. В тій стадії, в якій тепер знаходиться ся справа угоди, не можна відкликувати ся до найвищого рішення. Президент міністрів Сель заявив, що остаточне порішене так важкої економічної і фінансової справи можливе тільки в дорозі свободного порозуміння обох інтересованих сторін, то є Австрії і Угорщини. „Я і правительство мовив, президент кабінету, зробимо все, щоб справа була полагоджена в той спосіб і угода увійшла в життя на підставі законів обнятих конституцією. Дальше президент кабінету зазначив, що пануючі в обох частях аномальні відносини унеможливають порозуміння. Правительство зробить все, щоб справа угоди могла бути полагоджена після букви права і віддасть ту справу ще раз квотовим депутатам. Але коли би не дало ся досягнути порозуміння між депутатами, справа ще раз верне до палати послів, а тільки в остаточнім случаю наступити відклик до найвищого рішення“. Внесене о поставлене на порядку деннім справу квоти відложено, а палата приступила до нарад над угодовою провізирією.

В тій справі заявив президент кабінету, що він і его правительство суть прихильниками митової спільності і намірають перевести економічну угоду з Австрією не лиш на сей рік, але взагалі аж до 1903, есентуально до 1904-ого року — коли се буде можливе — в формі митового договору. Однак, коли зайде конечна потреба, правительство переведе се в дорозі одностороннього зарядження, але на всякій случай з удержанем нинішнього стану річ і в его рамках. Економічні і фінансові інтереси краю можуть бути забезпечені також в звязи спільного митового округу. Митова

спільність є в інтересі Угорщини, а для Австрії є она просто питанням життя. Для того бесідник надіє ся, що дійде до порозуміння між обома сторонами. Мусимо стремити до того, щоб господарським кругам Угорщини забезпечити тревале успокоєне. На закінчене міністер заявив, що теперішнє предложене цілковито відповідає угодовому законодавству з 1867 року.

Напружені відносини між Росією а Сербією.

Російський посол для Сербії Шадовський, покинув недавно Білград з причини, що его не запросили на послідний двірський обід. В тім факті він побачив обиду держави, яку посол репрезентує, і стиснене его становище яко посла і вишав ноту до петербургського правительства, де повідомив коротко, що рівночасно виїжджає з Білграду. Справа незгоди Шадовського з сербським двором датує ся з давнішого часу. Коли Шадовський зложив першу візиту президенту міністрів і міністрови справ заграничних Джорджевичеві, запримітив в розмові, що ему говорено о військовій конвенції заключеній між Сербією а Австро-Угорщиною. Російський репрезентант висказав з тої причини своє невдоволене. Джорджевич заперечив рішучо і показував, що така конвенція не існує. Се було першою причиною непорозуміння між Шадовським а сербським правительством. Відтак Шадовський зачав противити ся приєднанню в Сербії прихильно для Австрії успособленого екс-короля Міллана, і протестував против відданя ему почального проводу сербської армії. Джорджевич дав Шадовському пізнати, що Сербія від часу берлінського конгресу, є самостійною державою і представителі чужих держав не мають права мішати ся до внутрішніх справ самостійного королівства. Непорозуміння дійшло до тої точки, що Шадовський позиція в Білграді стала ся вже лично неможливою і він уважав за відновиде виїхати. Російський радник посольський Мансуров зложив вже в міністерстві заграничних справ офіціальну візиту.

НОВИНКИ.

Чернівці, 11-го марта 1899.

Президент суду кр. Віктор Веселі іменованний президентом суду кр. в Берні, а надрадник судовий Брка з Берна іменованний судовим президентом в Чернівцях.

Загальні збори Рускої Каси відбудуть ся дня 26-го марта с. р. о годині 3. по полудни при участі що найменше половини всіх членів. Наколи-б загальні збори не могли відбутись, що не явило би ся відповідне число членів, тоді відбудуть ся загальні збори о годині 4 по полудни з тим самим порядком деннім без огляду на число явивших ся членів. Порядок денний а) Прочитане протоколу, б) Справоздане касове, в) Вильосоване і вибір двох членів Старшини, г) Вильосоване і вибір одного члена комітету надзорного, д) Вильосоване і вибір двох членів ради звязкової е) Внесене Старшини, ж) Вільні внесення.

До руских панночок і паничів. Коли хочете мати веселі сходи, часті вечорні, аматорський театр, прогульки, хор мужеский і мішаний, словом: часто і добре бавитись, ба ще й придбати гроша на „Народний Дім“, буреу і т. д. то приходіть сьогодні о 3. годині по полудни до „Народного Дому“ як найчисленніше на загальні збори і вишийте ся до тов. „Буковинський Болл“, що має про се все дбати. Родичів віпрошті, в члені спомогаючі. Внесове виносить 1 К. а річ на владна лиш 2 К.

Угорські льоси. Wiener Abendpost остерігає перед набуванем в Австрії надсланих з Угорщини льосів льотерії касової. У кого найдуть такі льоси, той буде мусів заплатити гривню.

Конкурс на Історію України. Три роки тому редакція „Київської Старини“ оголосила була конкурс на написане „Історії України“, але термін рік тому назад мицув і до конкурсу не було подано ні одної праці. Тим то редакція „Київської Старини“ відклала термін ще

на один рік, до 1. січня 1900 року („Київск. Стар. — 1899, лютий“).

Ремісничє товариство „Gwiazda“ в Чернівцях, уряджує дня 12. з. марта в сали Читальні Польської представлене аматорське. Аматори відіграють дві дуже веселі штучки: „Старушкове в залютах“ комедія в 1 акті Ладіновського і „Аби гандель шедл“ образок народний зі снігами в 1 акті Казімерчука. Дохід з представлення призначений на заможновий вдовиний і сиротинський фонд ім. Франца Йосифа I., по змерлих членах „Gwiazdy“. Крісла перворядні єуть по 1 зр., в дальших рядах по 50 кр., партер 30 кр. Початок о годині 8-ій.

З Берліна до Букарешту. Після умови межі Румунією а Німеччиною буде курсувати поспішний поїзд просто з Берліна через Галичину і Буковину до Букарешту. Двічі на тиждень буде мати получене з парохомом, що їде через Констанцу до Царгороду. Рівнож заложене буде безпосереднє телеграфічне получене на лінії Берліна-Букарешт через Галичину і дальший тяг тої лінії з Букарешту через Констанцу до Царгороду. В наслідок сего полученя подорож поспішним поїздом з Берліна до Букарешту буде тревати 33 годин.

Офіцерські плати. Доносять з певних жерел, що рада спільних міністрів австро-угорських з 7. марта ухвалила підвишити плати офіцерів і військових урядників. Підвищене буде поставлене в військовий бюджет вже на рік 1900. Є надія, що делегації згодять ся на се тим більше, що делегації самі упоминали ся о то часто.

Страйк студентів унів. в Росії. В Росії настав великий, так сказати би страйк студентський на всіх університетах. Причиною того стала ся відозва ректора петербургського університету до молодіжи, в котрій зазивав її, щоб она не важилась ся робити якіхсь демонстрацій з нагоди ювілею університету. Молодіж о тім і не думала, а коли її підсунуено гадку, взяла то за провокацію і постановила тихцем уїмнути ся о свою честь. Коли студенти виходили з університету і нікому навіть і не спало ся робити якісь демонстрації, лиш одна частина пустила ся на обід, до звісної студентської реставрації, напали на них відділи козаків і поліція та стали бити пагайсами і розганяти. Приперли студентів і багато людей до поруча над Невою, котре заломило ся і багато людей понадало і покалічило ся та потовкло ся. Ректор, котрого студенти підчас его бесіди в університеті висвітали, оправдував ся офісією, що він нічому не винен, бо з наказу міністра просвіти мусів видати згадану відозву. Тоді постановили студенти перестати ходити на виклада, а професори що стали по їх стороні перестали викладати. За приміром петербургського університету пішла молодіж і всіх инших вищих заведень наукових в Росії. — Тепер доносять до Pol. Corr. з Петербурга, що урядники поліційні і поліційани, котрі допустали ся надужитя своєї власті при послідних розрухах студентських, будуть усунені зі служби. З причини тих розрухів має бути також переведена реформа петербургської поліції. Розрухи студентські дали також почин до реформи, які мають бути незадовго заведені на всіх університетах.

Днем самоубійників в Празі була минувша неділя (5 с. м.) Тоді неділі якийсь підвофіцер і один цивільний куляками з револьвера зробили кінець своєму життю, один драгон повісив ся, одна особа кинула ся під залізничні колеса і погинула на місці, а одна особа смертельно покалічила ся вистрілом з револьвера.

Історія, яких мало. Аж чотирнацять разів вийти замуж — то не аби яка штучка. Сего доказала хороша Янесса; на старім континенті, хвала Богу, наші жінки ще не дійшли до такої бравури. Непотішима 13-ий раз вдова пані Polly Owens, а если кому любо, то щаслива 14-ий раз в дивганю суицидного ярма, числить тепер 50 літ життя, а її вигляд ще так хороший і „многонадінний“, що в друге тільки може „полакувати“ смерть своїх любих мужів переживаючи їх передчасну смерть. Величає ся нею місто White River Township в державі Індіана, де її загальною подивляють, а місці жінчанки краляки з задростістю глядять на її „щастє“. За-для так численних

вінчану споріднену она майже зі всіма родинами міста — чисто новочасна Ева прародителька!

170.726.400.000.000.000 бактерій перепливає щоденно рікою Ізар під Гар-хінгом недалеко Монахії. Ся страшна цифра дає нам поняття о тім, тільки бак-цилів має в собі вода. Хотай знаємо загально, що воздух, котрий вдихаємо, страви, котрі споживаємо, вода, котру п'ємо, одіж, котру носимо, предмети, котрих уживаємо, словом все, з чим етикаємо ся, містять в собі множество бакцилів, то однак о числі тих дрібних організмів маємо фальшиві поняття, бо все приймаємо за мале число. Цікаві висліди дали під тим зглядом проби, починені в згаданій ріці. Дослідні ви-казали, що в однім кубічнім сантиметрі знаходиться ся 1100 до 1900 бактерій. Тепер заходять питане, чи ті армії бак-цилів не надають случайно того знаме-нитого смаку, яким відзначає ся монахій-ске пиво?

Цензура в Туреччині. Молодий лікар військовий, Абдуляг Джевед, що нале-жав до радикального сторінництва мо-лодо-турецкого, одушевив ся поетичним твором Шіллера. Вільгельмом Теллом, що зображає заклад лютого тарана, до тої степені, що переложив его на турецьку мову і видав власним накладом. А що не хотів наражати ся турецькій поліції, то его видане узріло світ аж в Египті. В самій Туреччині не вільно розголошувати друком ніяких вістей о незгодних вчинках, отже щоби турецька суспільність не понесла ся лихими примірами, заборонено подавати правди-ві описи трагічної смерті цесаревої Ели-савети. Всім турецьким днівникам позво-лила цензура помістити лиш сю вість о смерті австрійської цесаревої: „В Же-неві цесарева упала нагло в дорозі з го-телю до пристани на землю, піднесла ся однак сейчас і оперши ся на рамени товаришачої їй двірської дами двору, удала ся на поміст корабля. Там недуга погіршила ся до тої степені, що цесареву мусіли перенести на ношах до го-телю, де мимо скорої лікарської помочи за пів години віддала Богу духа“. — Не диво проте, що публичним оголоше-нем навіть такої давної події, про яку говорить ся в Вільгельмі Теллі, сповнив лікар Джевед в очах турецьких властей злочин, за котрий его уязнено, поста-влено відтак перед военний суд і засу-джено на втрату офіцерського ступня та на вигнане до Триполіс. Але й тут за-чинили его небавом до в'язниці, а коли по довгий часі позволено вернути до Царгороду, Джевед не дуже довіряв своему щастю і утік до Тунісу, віддаю-чись під опіку французьких властей. З Тунісу дістав ся до Парижа, а звід-там до Женеві, де редагує революцій-ний турецький днівник п. з. Osmanli. Так отже турецькі власти зробили мимо-волі з чоловіка, що рвав ся до европей-ської цивілізації, революціонером.

На „Народний Дім“ зводили ласка-во зложити: п. Іван Дроздзак з Нового Санча 50 кр., на руки п. Івана Браги з Конятина: Давид Енглер 15 кр., Екель Грейф 10 кр., Іля Марчук 50 кр., Василь Матейчук 10 кр., п-ї Марія Гольман 10 кр., Георгій Матейчук 5 кр., разом 1 зр., п. Дмитро Альбота 31 зр., зібрані на книжочку п. Танаском Бойчук; п. Михайло Кракалія 85 кр., зібрані й, Андреем Януком; а то зложились: Ан-дрій Янук 10 кр., Стефан Кирилюк 10 кр., Николай Буфурка 10 кр., Василь Ко-ролик 10 кр., молода 5 кр., Николай Со-бол 5 кр., М. Собол 5 кр., Настасія Мар-тинюк 5 кр., Тодор Гошовський 5 кр., Дмитро Томоруг 5 кр., Друшча 5 кр., Настасія Вербенюк 5 кр., Марія Кири-люк 5 кр., п. Антін Сняук 44½ зр., зібрані на отвореню читальні в Іспасі-Діброві дня 26/2 1899, на котрі зложили ся: о. Зеленчук 50 кр., уч. Буйницький 50 кр., п. Іван Шпетко 50 кр., п. Казар Павлюк 50 кр., уч. Гунька 50 кр., уч. Андриук 25 кр., п. Стефан Дінес 20 кр., п. Іван Клемкуляк 20 кр., Антін Сняук 30 кр., п. Мих. Явдошич 10 кр., п. Стеф. Шеманський 10 кр., п. Фердинанд До-бровольський 10 кр., п. Стефан Горюк 10 кр., п. Василь Мацюк 10 кр., п. Іван Фочук 10 кр., Милана Сняук 10 кр., п. Валентій Вкопіна 5 кр., п. Онуфрій Стратийчук 5 кр., п. Іван Костенчук 5 кр., п. Мих. Кравчук 4½ кр., який не зазначений 10 кр., разом 4 зр. 44½ кр., п. Василь Снятинчук за два бляски 10 зр.; п. Стефанія Манастирска на прашальнім вечерку в Дорошівцях, на

що зложились: о. Манастирський 5 зр., п. Омелян Манастирський 2 зр., п. інсп. Стратийчук 2 зр., п-ї Вікторія Манастир-ска 1 зр., о. Томович 1 зр., о. Іларіон Іванович 1 зр., А. Циганюк 2 зр., п. Тудан 50 кр., п. Н. Н. 1 зр. 50 кр., п. Н. Н. 5 зр., за карти кореспонденційні 485 кр. При тім простуємо по-хибку, яка вклась в попереднім чи-слі, іменню п. дідич Медвецький з Бобі-ців жертвував 5 зр., а не 5 кр. Сер-дечна подяка.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Ольги Коби-билицької.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Даліше.)

Батько успокоював ся, мажнув, ці-дував сина і умулював, щоби він вже раз прийшов до свідомости та попра-вив ся. Підвисив єму гроші на дрібні видатки, купив золотий годинник, купив коня умисне лиш для него, і т. п. Ах, що-ж бо то він і не виправляв з тими кіними — не надивив би ся і за дні-ну! І гніватись на него? Та за що?... Що вміє до свого дожити? Туній книгоїд сего не докаже... Так приміром замість до школи, забіжить тихцем до касарні, де завдяки протекції якого там нижчого „оборонця вітчизни“, дістане схованку і приглядає ся годинами усім штукам іздців та військовим фарсам. Описав від-дає їх дома одну за одною не-аби-як, а сказав би: *par excellence!*

В таких хвилях розходило ся серце старих з розкоші і пан радник присягав ся, що дозволить єму відбутися службу одворічного охотника хоть би і при гу-зарах.

— Куплю єму, — говорив він з ентузіазмом, — таку „бестію“, за ко-трою усі офіцери будуть губи гризти...

„Матуру“ здав Герман Евген Сидор з тривогою, ледви що свідомо, і вибила за нею година щастя, а разом і го-дина безіменного суму для родини Ляу-лерів. Герман Евген Сидор відіхав до В., щоби відбутися там дожитий рік служби військової, а радість родичів не тревала довго. І не стамались вони, як стали чим раз то частіше появлялись велького роду векселі на позичках Ляу-лерівського бюро. А пан радник? Его самого можна було частіше як перед тим бачити в кав'ярнях. Деколи він таки там і ночував.

В протягу трьох літ почавши зве-чера, в котрім Олена розстала ся з Ле-вичем, змогла ся уже колишня „слаба сторона“ в непогамований надіг...

І нині пересиджував пан радник з своїми вибраними товаришами при „шклянці“ та нарікав гіркими словами на своє безталанне.

— Коли Сидор буде і даліше таке заводити, — жадував ся він, — коли не перестане, то доведе до того, що піду з тортами!

— Ще чого не стало! Воно не бу-де так зле, любий раднику! — потішав один з товаришів.

Радник розсміяв ся гірко.

— Не зле? П'ятика, картярство і проче ледарство — се у молодочо два-цять двалітнього хлопця не зле? Ой, прислужив ся він мені, що піду з тор-бами... з тортами кажу, бо вже я не в силі даліше сего тягару двигати!

— Лишіть его лиш, най ся вибує, — замітив знов инший, якийсь подат-ковий урядник. — Я вам ручу, що вий-де з цілої історії такий чистий, такий негиканий, як лиш того треба! Буде ще найліпшим мужем, найліпшим батьком; у него бистрий розум і духа чимало! Думаєте, що я був инший в молодих літах? Думаєте, що наді мною не пла-кала не одну нічку небіжка мати? І що-ж з того? Я успокоював ся помало, от і пішов слава Богу о власних силах в гору.

— Як для Бога єму не гризтись? — кликнув другий, лікар і приятель ро-дини Ляулерів; — подумайте лиш з ласки своєї: він має ще дві незабезпе-чені доньки дома, а той безсовісний драбиско так і накладає тягарі на карб родини.

— Лярі-фари, любий докторе! Неза-безпечені! Дівчиськами не журюсь зовсім. Позабезпечують ся самі!... — відказав „податковець“. — Зрештою одна, а са-ме Олена, так як би вже і заручена з молодим К...? Не вже-ж Елімінондає?

— Ні, товаришу, незаручена, не освідчив ся ще...

— Але-ж бо люди так говорять; зрештою просиджує цілими днями у вас!

— Вона его не хоче!

— Не хоче?

— Каже, що не любить.

Тут і настала нараз тишина.

— А що ти на те, старий?

Радник здвигнув плечима.

— Що-ж я можу вдіяти? Силувати єй? Вона не дасть ся прислужувати!

Одн старий майор, що прислужував ся спокійно розмові своїх товаришів, на-раз зареготав ся.

— Тут і видно, — відозвав ся він, — хто верх веде дома! Бабське пан-оване! Має вона хотіти? Чи вона, моло-да, єсть в силі сама рішати про своє щастє, свою будучину? Встидай ся, старий! В твоїй молодості прислужував ти інакше. Адже молодий К. — се пиш-на, се славна партия! *Doctog juris*, су-довий ад'юкт, — сего-б тобі прецінь з рук не випускати!

Радник потупив очи в шклянку і знов здвигнув плечима.

— Що я можу вдіяти, товаришу? Чуєш — не любить его!...

— Не любить его! Наче-б люди не побирались і не жили і без любови! Дурниці! Хімера! Колись вона сего гірко пожадує, однак властивим виню-вником будеш ти! Діти виховує ся ін-акше, пане Ляулер! Як довго ти жи-єш, доти ти і паном; але у тебе не знати, хто голова дому. Кождий сам собі паном. Кождий іде, куди єму до-гідно, хоть би і до чорта. З того тепер показують ся і наслідки; от тепер і ма-єш „любов“!

— Ваша правда, майор, слово че-сти, що ваша! — вмішав ся паново контролёр.

— Абсолютизм в родині — се річ наймудріша. Думаєте, що в мене п'яна-ше? Моя воля — се воля всіх; а що до точки любови — покажу приміри. Чи женив ся я з любови? Женились ви може? Мені параджено „мою“, і я пі-шов раз у дім, далі другий, третій, при-дивляв ся всему отвертими очима, при-суджував ся насторченими ухами, роз-питував ся, розуміє ся, делікатно про тее-то, привик до неї, освідчив ся — і конєць. Мені видить ся, пане раднику, що ваша Олена геть-геть переросла вас. Коли-б се робили хлопці, се-б мені ще було сяк-так до вподоби, але дівчата — ніколи! Прислужав ся я їй раз, як вона веда якусь розмову, але кажу пан-щиро, що изколи-б була менше гарна, то не процено би їй ніколи тих дур-ниць, котрі немов цвітами побираєла гарними словами. Начтала ся нездоро-вих творів, і то суть конечні наслідки. Вам було їй поводи наложити, а і тепер ще не за пізно. Попробуйте лиш, а пе-реконаєтесь, що зігне ся.

— Я се також завжди говорю, — обізав ся знов старий майор. — Дисци-пліна мусить доводитись до остатних консеквенцій, особливо-ж у жінок. Жінка — то молодий кін. Почує сильну зліз-ну руку, так і подасть ся і в ліво і в право. Я не кажу поводи стягати, але і не надто попускати. Як раз по середині, тоді іде гарно кровом. Денеде цвяхнути батіжком. Перед трапом трохи острогів, перед бар'єрою — удар і остроги, по-води свободно, тоді летить! Надто заму-чувати не варто, особливо з початку; се-ж моя теорія. Ляулер бував завжди лихим їздцем, тому-ж его і кождий кінє скидає з сідла. Так, так, — додав трохи згодом і задумавшись, — дисципліна му-сить переволитись, мусить...

(Даліше буде.)

В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“

прибуло в місяці лютім 1898 р. 3.864 важних поліс на суму 2,332.253 зр. обезпеченої вартости з премією 19.018 зр. 72 кр.

Разом в січні і лютім 1898 р. видано 5.973 важних поліс на суму 4,011.817 зр. з премією 30.345 зр. 28 кр.; попереднього року в тих двох міся-цях було 4.358 поліс на 3,150.983 зр. вартости з премією 23.126 зр. 32 кр.

Шкід в лютім с. р. було 21 случаїв; разом отже від 1. січня до кінця лютого було 36 шкід, з котрих 33 виплачено, 1 відшкодоване з причини неза-плати премії відмовлено, 1 шкода дучивна ся при кінці лютого находит ся в ліквідації а 1 відшкодоване з причини правних в сумі 235 зр. 83 кр. на разі вздержано.

Сума всіх шкід тих разом з коштами ліквідації виносить *brutto* 8,101 зр. 18 кр., а по потрученю часті реасекурованої випадає шкід на власний рахунок 4,028 зр. 41 кр.

Фонд резервовий з днем 28. лютого 1899 р. виносить 98,337 зр. 58 кр.

На жите обезпечило ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмн. обезп. в Кракові в лютім 5 осіб на капітал 7,000 зр.; разом в обох місяцях 16 осіб на капітал 17,600 зр.; премій від давніших обезпечень житєвих заплатило 110 осіб в сумі 1,772 зр. 05 кр.

Звертаємо увагу членів нашого Товариства, що „Дністер“ посідає голо-вну агенцію Товариства взаїм. обезп. в Кракові для обезпечень житєвих, щоби наші члени могли свої обезпеченя житєві заключати через „Дністер“.

Львів, дня 7. марця 1899.

„Дністер“ Товариство взаїмних обезпечень.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові, сто-варишеня зареєстрованого з обмеженою порукою за місяць лютий 1898.

I. Стан довжний: Кор.	сот.	II. Стан чинний: Кор.	сот.
1. Уділи членів	56845.75	1. Пожички udzielні:	
2. Фонд резервовий	3663.30	а) стан на початку місяця	
3. Спеціальна резерва	318.47	кор. 470.216 с. 94	
4. Вкладки: а) стан на початку		б) уділ. в лютім 30.320 „ —	
лютого 1899 кор. 446.130 с. 62		разом . 500.536 „ 94	
б) влож. в лютім 68.936 „ 45		в) спл. в лютім 8.828 „ 92	
разом . 515.067 „ 07		Стан з кінцем 491.708 „ 02	491.708.02
в) вин. в лютім 35.348 „ 53		2. Готівка в касі з днем 28.	
позістає з кінцем 479.718 „ 54	479.718.54	лютім 1899	3.532.—
5. Сальдо процентів [побраних]	10723.50	3. Цінні папери фонду резер.	3.397.—
6. Зиск з року попереднього	5631.89	4. „ „ „ „ „ „ „ „	400.—
7. Непіднята дивід. за р. 1897	593.99	5. В шадяцї почтовій [оборот	
8. Кошта спору	102.33	чековий]	1.017.12
9. На рахунку біжучім	114.96	6. В інших тов. і банках	56.288.10
Сума 557.762.43		7. Сальдо коштів адміністр.	1.420.19
		Сума 557.762.43	

Членів прибуло 49, убуло 6, оставало з кінцем лютого 1899 членів 1425 з 1468 декларованими уділами в сумі 73,400 кор.

Стопа процентова від вкладок 4½%, процент від пожичок уділюваних з провізією на кошти адміністрації: 6½%.

Львів, дня 28. лютого 1899.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришеня зар. з обмеженою порукою.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Беликий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Руска Бесіда“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання:

„Ілюстрована Бібліотека“

для молодіжи, міщан і селян з р. 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток для чемних діточок“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„Проскурка“

даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

„Чума Горілчана“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Хлопці Садівники“

з 33 образками 20 кр.

„Образки з природи“

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, аоп. 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Товариство взаємних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокое руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	
Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.		

Шкоди ліквідують ся безплатно. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаємних обезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“

стотаришенє зареєстрованє в обмеженої порукою, уділяє позички за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає вкладки до опрощення по 4 1/2%.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Киніг

гандель паперу в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Вільгельм Водічка,

дроґуєрія в Чернівцях поручає на зближаючи ся свята богатий вибір

Парфумерії

і тоалетних касет

гербати, руму, коняку, лікерів, шоколяди, Курасао, коріне і т. д.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ

при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести,

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувший секундарний лікар при ц. к. шпітали ім. Рудольфа у Відні і бувший лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудни.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Всі роди живих і свіжих риб можна що дня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темпальова ч. 1. (Готель під чорним орлом.) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавиру, сардинок, морських гетругів, оселедців і всілякого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовлення на всіля, балі, піри, а поручення з провінцій залагоджує ся до кождої стації поштової скоро і совістно.

З поважанєм С. ЕБНЕР.

Хто хоче мати добру і дешеву

МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не покажує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслуґу Вас по братньому

З поважанєм

В. ДАНИЛЕВИЧ,

машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зезіничій (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відажує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуве для муштин, жєнщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокінчаєтїм з ортопедичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслуґою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовленє.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

за редакцію відповідає Іван Сєзанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламації неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і наклеїтєсть за інсерати
платні в Чернівцях.

Сам один полишений...

На посліднім засіданю сойму приключила ся ще одна пригода, про котру варт згадати...

Звістно нашим читачам, що є у нас господарска газета „Landwirtschaftliche Blätter“ з маленьким додатком руским „Селянин“ і волосним „Теганул“. Часопис та живе субвенціями; з міністерства рільництва дістає вона 1000 зр., від буковинського сойму 300 зр., — отже разом 1300 зр. — як на невеликий двотижневник субвенція значна.

Невелика однак користь з тої часописи: головна єї часть редактована по німецьки, і то добре редактована, а руска і волоска часть дуже малі і мають в собі лиш хіба дрібні, „Добрі Ради“ господарські, так що з німецькою частию навіть їх порівнувати годі. Але з тої німецької части може користати лиш дрібна частина німецьких колоністів, а вели приміром руский мужик хоче користати з худенької рускої части, то мусить платити за німецьку і волоску часть пусто-дурно гроші...

Виходить отже з того, що „Landwirtschaftliche Blätter“ приносили в порівнянню з субвенціями, які йшли на сю часопись, дуже малу користь.

Дивлячи ся так на ту справу поставив посол Пігуляк в соймі внесенє, щоб сойм виразив своє желанє що-до заміни сеї часописи на три окремі: руску, волоску, німецьку, — так щоб кождий міг кожду часть окремої передплачувати. Тим чином ніхто не буде за дурно грошій викидати і буде мати дійснє користь з часописи.

Внесенє то було так само собою оправданє, що хоть референт бар. Мустаца був єму противний, то сойм ухвалив єго майже одностайно, розуміє ся з виїмкою голосу бар. Мустаца і Калінеску-Каліновського.

Показує ся отже, — як то доказує і передна стаття в „Patri-ŷ“, — що навіть Волохи уміють належито оцінити вартість бар. Мустаца.

Сам один полишений, лиш коло него невідступний Калінеску-Каліновський, а то для того, що вони оба прихильники інтернаціонального буковинства. Один перейшов всі народности, аж став Волохом не уміючи по волоси говорити, і другий змінив для особистих цілей народність свою, — щоб закрити отже свої гріхи, найшла ся у одного „формула“ інтернаціонального буковинства, а другий тримає ся також того, бо то заслання по єго думцї єго наготу.

На щастє та „формула“ прихильників не має, — а голосованє в справі „Landwirtschaftliche Blätter“ було якраз доказом на то...

Віче „Народної Ради“ у Вашківцях н. Ч.

Пару разів згадували ми про се, що „modus vivendi“ між нами а „старорускими“ на Буковині повинен якийсь найти ся, — хоть би такий, щоби можна йти поруч, не побиваючи себе і не штуркуючи. І дійсно від минувої осени можна було думати, що такий спосіб найшов ся; для святаго спокою ми приміром навіть не згадували про загальні збори „Народної Ради“, де нападало ся на нас, на фонетику і т. д. Але показує ся, що часть москвофілів буковинських, а то кількох пан-отців, що повинні ховати ся під землю задля своїх ріжних „прогрішеній“ і кілька інших індівідуів рішили ся продовжати за колот на Буковині.

І так послідніми днями (дня 9-го с. м.) скликала „Народна Рада“ віче до Вашківців н. Ч.

Про се віче пишуть нам:

Дня 9-го т. є. в четвер, в торговий день відбуло ся у Вашківцях „віче кацапів“. Зїхало ся на то віче 10 пан-отців, майже всі з повіта вижницького, і чотирох „дивільних“. Позаяк не всі мені знакомі лица, отже не могу подати їх імен, хіба тих, що вєлавились на вічу сїм своєю „краснорічивістю“. І так: секретар „Народної Ради“ о. Киселевський з Садагори накинув ся в своїй промові головнє на фонетику, яко найбільше нещастє народа „руссаго“ — а позаяк плів величезні дурниці, про се викликав у слухачів обурєнє з протестом — многі кричали „неправда, лож“, — але що кацапєні менери задалегіть приготували собі були між даскалами крикунів, отже мусїли перекидати протестуючих. З фонетики зійшов на віру, котра в „опасности“, бо вмішали ся тут „підлі і безхарактерні люде, котрі хотять православному віру знищити і запровадити иньшу віру — „єзуїтку“.

По тім забрав голос до реферату „політическаго“ якийсь „младєнец“ в цвікрі, вікій Кумнір з Коломиї. На самім початку признав ся, що він є католиком, але що-ж він нещасний тому динєн, коли єго татко так охрестили, — він однак цілою душею є православний. Горював над незавидною долею „руссаго народа на Буковині“, пописував ся через цілу свою бесїду фразами, — подавав ради народови, як зарадити тяжкій доли народу, — але такі, що радше виглядали на абсурд. Зійшов і сей на справу віри. Кричав: „Що ви хочете від своїх панотців? Кажете, що вони дурь, але прецінь екзекутника не посилають до вас!“ — Далі заохочував людей бути їм слїпо відданими і все то робити, що вони велять. Не поміняв слівословія для д-ра Дудікевича в Коломиї, яко борця за російське письмо, котрого в судї не хотїли припиняти, — але він аж трибуналом найвищим змусив до

сего суд. Закінчив тим, що хоть панотцї від вас беруть гроші — але другою рукою віддають, бо для добра народа своїм коштом (!) скликає се віче, і що їх немало се коштує.

Опісля реферував господин редактор „Буковинських Ведомостей“ о рівноправности „руссаго народа“ в православної буковинської церкви. І тут доперва вийшло з мішка шило, на що се віче скликали, — а то, аби посла Пігуляка і других правдивих приятелів руского народа ганьбити. Назвав Пігуляка зрадником православія, бо сїй панотцїв публіцив і зажадав від єпископів при нагодї висвячення Впр. Репти на єпископа — розділу дієцезій на руску і волоску. Казав, що цілю Пігуляка було то, щоби завести уній. Замітити треба, що так нескладно говорив, так стогнав і загикував ся промовляючи, що вражіння найменшого не викликав. Видно що нещирість і лицемірство ним кермували.

Референтом точки „народное просвіщенє“, був прислікуватий юноша, той сам що яйцями обкидав кардинала Сембратовича у Відні — Алексєвич. Плів смалєні дуби, — назав що як прийде до суду, а з тобою зараз в означеній годинї судїя не зробить „переслуханїя“, то назви єго дурнем і скажи єму, що він є твій слуга, а не ти єго. Відтак витягає „Буковинськія Ведомостї“ і читає, як там з польських газет витягненє, є написанє, що інспектор Попович завдячує свій аванс Полякам, що він за польські гроші є утримований — що він є підлий — зрадник і прочє.

Отець Велигорський хвалить панотців, майже через плач представляє їх яко істинних приятелів народа і каже, що они одні зложили гроші на уряджуванє віч в ріжних повітах, при тім запрошує присутних на таке віче до Заставни на день перед теплим Олексєєм. Завзиває народ до вписуваня ся в члєни „Народної Ради“ і просить, щоби то таки зараз вчинили. Однак ніхто не знайшов ся з охотників. Для того прикру ситуацію ратує господин редактор і каже, аби кождий хто хоче бути членом „Народної Ради“, нехай напише кореспондентку до господина секретаря о. Киселевського в Садагурі і на тім скінчилось.

Предсїдатель віча якийсь старенький панотець замикає віче трикратним многолітєвєм цїсарєви, а о. Киселевський підносить „многалїта“ згромадженням вічовикам. — Промовляло також кількох мужиків, між иньшими також радичина Сандуляк з Карлова з Галичини. Пан-отцї Сандуляка дуже славили і хвалили. Бідні они, не знають сараки, що як би они мали таких Сандуляків, то добре би вони їм наляли горячого сала за шкуру.

В загальї то віче мало характер духовний, — панотцї себе лиш хва-

лили, себе представляли єдиними приятелями народа, — а всіх тих котрі кричали з задю „деруни“, „гробарі свїтла“ — тих терроризували. О 1½ з полудня віче зачалось, а по 4-її скінчилось і якась часть відїхала зєлізницею, а другу часть гостив у себе о. Купчанко, котрого ділом єсть ціле се віче. Цїкавий, той чоловік о. Купчанко: — з Поляками він Поляк, — з католиками він католик, — з жидами він жид, — з Українцями Українець, — ein Mädschen für alles.

Як видно отже з сего справозданя, часть москвофілів бере ся до роботи і то до чисто Геростратової, бо коли нинї поставлено так важний крок в акції стремлячїй до рівноуправнєня Русинів в консисторїї, то ті не жахають ся дати ужити ся против Русинів, а то лиш для того, що так каже їм їх особистий інтерес...

Їх Геростратова робота не пошкодить нам, бо коли лиш вони своєю кириною схотять розширити на дальший терєн, то ми зміримо ся, а хто буде горою, — побачимо.

Політичні замітки.

Положенє в Австрїї.

Президент міністрів гр. Тун, котрий кілька дєв пробуває в Празї, конферував єноді з намістником Чехїї, маршалком краєвим, німецьким послом Шлєзінгером і головою молодочеського клубу д-ром Скардою. Офіціальні дєвники голосили, що Тун поїхав до Праги в чисто родинних справах, тимчасом показує ся, що єго подорож тісно звязана з акцією правительства, змїряючого до погодженя Чехів з Німцями. Правда, що Німцї не хочуть переговорювати з правительством, не хочуть навіть повідомити о тім, які єуть їх бажаня так довго, як довго не будуть знесені яzikові розпорядженя, але се лиш чиста комедія. Німцї самі хотїли би вже з тої суматохи, в яку залїзли через безвзглядну опозицію, а через котру самі найбільше тратять, але амбіція не позволяє їм цофнути ся, коли раз сказали: „не говоримо доки не будуть знесені яzikові розпорядженя“, держать ся того консеквєнтно, і не входить з правительством в ніякі переговори. Але бачучи, що з одного боку нема і не буде бесїди о знесеню яzikових розпоряджень, а з другого, що правительство має охоту зробити щось для Німцїв, аби лиш знало, які їх жаданя, німецькі мужї довіря радять собі в слїдуючий спосіб: Они радять „в найбільшій тайні“, укладають виключно лиш „для свого власного ужитку“ свої національно політичні постулати; котрийсь з них „через неосторожність“ виговорить ся, і в той спосіб правительство дорогою „недискреції“ довідуєсь о постулатах

Німців. Правительство дійсно наміряє увзглядити деякі жаданя Німців, хоч они від правительства не домагають ся нічого так довго, як довго не будуть знесені „языкові розпорядження“.

Пляни правительства, о скільки они заспокоюють жаданя Німців, стрічають ся з сильною опозицією чеських політиків. Narodni Listy не годять ся на утворене в Чехії виключно німецьких і виключно чеських адміністративних округів, бо уважають его яко атентат на неподільність і одноцілість чеського королівства. Дневник сей гадає, що правительство могло би дати Німцям що найбільше закон, на підставі котрого управлінню би внутрішню службову мову урядів і судів після мови дотичних округів.

З міжнародної політики.

За кусень хінського побережя має упійнути ся також і Австрія. Так доносить N. fr. Presse і додає, що се має стати ся під тими самими умовами, як се учинили другі держави європейські. Вислане корабля „Цисарева Єлисавета“ до Вхідної Азії має стояти в тісній звязі з тим проектом. Однак нинішні віденські днівники заперечують сю вість як безосновну.

НОВИНКИ.

Чернівці, 14-го марта 1899.

Засідане сойму відбуде ся в четвер. На порядку деннім много важних справ, між иньшими справи культури краю.

Іменования і перенесення. Концепіст фінансової прокуратури з Лінцу др. Вільгельм Макса іменований концепістом при фінансовій прокуратурі в Чернівцях. — Судовий авскултант Корнель Попович і Ом. Купаренко з Чернівців перенесені до Сучави. Правничі практиканти Гуго Вайс, др. Кароль Бараш, Норберт Лазарус з Чернівців і Йоган Гдота з Вижиці іменовані судовими авскултантами для Чернівців.

Нова внучка нашого цїсаря вродила ся 13. с. м. у Володі архикнягині Августі, дочці архикнягині Гізелі, що від 1893 р. віддана за архикнязя Йосифа Августа. Принцеса Гізелі і принц Леопольд будуть кумами і відїхали вже вчера до Волоки.

Іспит для громадских писарів відбув ся 10. с. м. під предїдательством радника правительственного Помпе. До сего іспиту зголосило ся 4 кандидатів. З тих здали 3 з добрим успіхом, і мусить іспит повторити.

Книжки касові для райфайзенських ас вже готові і можна їх дістати в друкарні „Рускої Ради“.

Концерт в пам'ять 38-их роковин смерті Шевченка урядили львівські Русини в п'ятницю минушого тижня. Концерт випав добре, стала ся тут лиш одна аномалія. У Львові є вже від давна звичай, що на Шевченківських вечірниках промовляє звичайно один старший Русин а один з молодіжки академічної. Але від часу афери підчас ювілейного віча на Високім Замку живе львівська молодіжка академічна в неприємних відносинах до консерваторських кругів, тож і сего року не уділено молодіжки слова на концерті. По концерті мав відбутися комере і на тім комереї счинила ся буча з повисше згаданих причин. Буча ся дуже характеристична для галицьких відносин, тому то і дозволимо собі передати її нашим читачам по оповіданню справоздавця „Русина“. Простора зала заповнилася битком. На покуту засіли аранжери концерту, концертанти і — старшина політична: проф. Романчук та редактор „Діла“. При подальших столах примістились члени „Боляна“, гості і академічна молодіжка. Головою комереї окликав

проф. Шухевич д-ра Кормоша, підніс відтак чарку в честь концертанта Курца, п-ни Проскуринської і Лопатинської, а др. Кормош в честь проф. Шухевича яко голови „Боляна“. Досяг було все коректно. Тоасті переплітав хор „Боляна“, по сали нїс ся веселий гамір гостей, здавалось, все їде мов з платка, всі святоточно настроєні, всі раді, що концерт удав ся, та що руска родина найшлась опять в киці, щоби себе одобрити та загірті до природного діла, тим більше, що др. Кормош заповів вже, що до слова зголосилось багато бесідників. Др. Кормош заступав в склянку на знак silentium, а на столі біля дверей вироста фігура першого бесідника, голови „Академічної Громади“, Цегельського. Бесідник став говорити. Що-ж сказав? Жалував ся, що на вечер Шевченковий не допущено до слова представителя рускої молодіжки; згадав відтак про палочників на Високім замку; провірив, що не вся руска інтелігенція пише до урядів по руски; сказав, що народовці з 60-их років мали свої національні ідеали, котрі відтак затрачено; що теперішні народовці пішли в службу москвичам; що члени „Просвіти“ закладають читальні „общества ім. Качковського“ та що т. зв. консолідація наносить Русинам лише шкоду. Отсе був зміст палкої річі Цегельського. Чи сказав неправду? Чи обидив чувства рускі? Чи нарушив чийсь честь? Мабуть ні. А мимо того відхвилі, як бесідник лише натякнув про те, що по всі Русини нищать до урядів по руски (мимо даного слова), почав ся шум на сали. Ножині обізвались. Видко, що при деяких столах сиділи народовці, що перенялись поклоном „Галичанина“. Пишіть радше по польски, ніж фонетикою! Шум збільшив ся при згадці про тих народовців, що закладають читальні „общества ім. Качковського“, та при сконстатованню шкоди, яку наносить Русин консолідація. Кільканаять „старших“ підбігло до стола, з котрого говорив Цегельський і тут вже понеслись епітети, як смаркач і поклики: мовчати! Чого-ж ви так обидились? — снітав я одного з консолідованих. — Як не обидитесь, коли він нам закидає бездієвність, брак всякої морали народної і безхарактерність? — відповів мені сконсолідований. Вія, видко, лучше зрозумів слова Цегельського і скристалізував їх в трех словах: бездієвність, неморальність і безхарактерність! Конєць був такий, що сконсолідовані кричали на лад німецької обетрунції в віденським парламенті, а Цегельський говорив заодно а la Schuecker hat das Wort. Я оглянувся ся случайно позад себе і бачив, як старшина політична тихцем почала вивоситись з сали. Один лише п. Борковский Александр кричав заодно: смаркач най мовчить! Він же-ж пише тепер в „Дїлї“ передові статі. По Цегельським говорив др. Франко на тему, що Русини повинні опиратись на власні сили, що в політиці треба їти простою дорогою та що треба нам бути толерантними для чужих гадок. По др. Франку говорив Мих. Новаковский на тему, що молодіжки треба дати нагоду висказати свої гадки, тим більше, що ся молодіжка тепер працює на науковім полі, а не воєє словами. Крик малів з часом, а молодіжка заховалась зовсім прилично і не перебивала ні бесіди о. Погорецкого, ні о. Городецького, з котрих перший не богато умів сказати, а другий боронив консолідацію, покинувшись на Мольткого слова: getrennt marschieren, vereint schlagen! Молодіжка хита тим перебила мудру річ о. Мольткого, що хтось крикує: Ви нас веріють бида на Високім замку! — Не вірний, бо для ратованя ситуації виведено ще на стіл пос. Окуневського. Він мав сказати наймудріше слово. Чи сказав? Мабуть ні, бо замість говорити про руску справу, став балакати — сим разом не лише від серця, але з душі і від серця — про щадницю і банк кредитовий. Не клеїлось сконсолідованому речникови. З розпукою в душі закінчив проте др. Окуневський свою річ про щадницю словами: „Галї се природно. Ми мусимо уступити місця нашій молодіжці.“

Поранок урочистий на користь фонду запомогового учеників тутешньої низшої червонової гімназії випав дуже гарно. Між продуками відзначав ся квартет смичковий з Гайдна, декламація віршів в стирійським діалекті (щось в роді нашого Руданського), сода Вишні Кляйневхтеровой. Звернула на себе

також увагу, „Весняна пісня“, поезія і композиція нашого буковинського Воляна, П. Воробєвича. — Пісню сю наводимо в цілости, щоб дати читачам можливість порівняти її з рівночасним німецьким перекладом дир. Фаустмана:

Гуди ти, пісню, як той грім,
Щоб чути ти світами:
„Природа вже збудилась вся,
Не стоїть під снігами;
Там долом знов потік шумить,
В лист гай ся розвиває,
І соловій до нас вернув
І мило знов співав.“
Співаймо всі воскресну пісню,
Морози вже пропали,
Для нас весняні красні дні
Соняшні знов настали.

Співаймо, брати, бо весна
Світами загостила,
З сердець весь смуток і тугу
Моруче віддалила.
До праці враз всі ся вознім
І обробляймо ниву,
І плугом поле все орім
В час, — пору щасливу:
А колос вродить ся для нас,
Віди не будем знати,
У своїй хаті в гараздах
Ми будем проживати.

Роса намочить весь засів,
Богаті вродить плоди,
Що голод знати ти не мєш,
Нещасний мій народе.
В подолки руки не клади,
Збирай все і труди ся:
Ти довго слав, з твердого сну —
Знай час вже — пробуди ся;
І з другим стань у раду,
Бо сором нам стоїти,
Як ті послідні на заду,
Й про себе забувати!

Німецький переклад тої пісні такий:
Frühlingssang. (Rhythmische Verdeutschung von V. Faustmann).

Erklänge rings umher mein Lied,
Lass donnernd laut es dröhnen:
„Erwacht ist ganz schon die Natur,
Statt unter Eis zu stöhnen:
Nun rauschet unten schon der Bach,
Der Heim sich schmückt mit Blättern,
Die Nachtigall ist rückgekehrt,
Lässt ihre Lieder schmettern.“
O, singen wir vom neuen Lenz,
Die Fröste unterlagen,
Und wieder, wieder freu'n wir uns
An schönen sonn'gen Tagen.

Lasst singen, Bruder, uns, weil nun
Der Lenz zur Welt gekommen,
Jetzt ist ja aller Kummer doch und Harm
Erstorben und verglommen.
Nun frisch ans Werk, bestellen wir
Das Feld vereint zum Bunde
Und reissen mit dem Pfluge auf
Die Scholle zu guter Stunde!
Die Aehre bringt uns reichen Lohn,
Nicht Noth wird es mehr geben,
Im eignen Haus in allem Glück
Wir dann die Zeit verleben.

Der Thau befeuchtet rings die Saat
Und bringet reichen Segen.
Mein armes Volk, leb auf! Es wird
Kein Hunger mehr sich regen.
Nur leg die Hände nicht in' Schoss,
Musst sorgen, sammeln, schaffen.
Wach auf, es ist schon hohe Zeit,
Hast lang genug geschlafen!
Halt mit den andern gleichen Schritt
Nur vorwärts, nicht gesessen,
Denn Schande ist's am Fleck zu stehn,
Sich selber zu vergessen!

З Брідка нишутьнам: Громада Брідок поєгує чим раз наперед, бо старає ся всіми силами визволити ся з чужих рук. До тепер мала ся громада вже один свій руский склеп, при котрім находить ся также траєїка та продаж солодких напиків. Видичи, що сей склеп, до заложення котрого були заохочені брідені громадяни нашим ревним патріотом панотцем М. Галієм, так красно розвиває ся, утворили они сими днями ще й другу крамницю на иньнім куті села. До спілки з грошевими датками приступило сейчас до нової крамниці 48 господарів. Замітне ще й те, що обі єї крамниці находять ся на власнім ґрунті та у власних будинках. Також збирають ся газди на третій склеп. — Крім того утворить ся в сїм селі з кількя днів „Каса Райфайзенська“, бо люди кажуть, що лиш одному брідєкому жидкови мусів до тепер заплатити позичаючий гроші за то, що він посвідчить про маєток позичаючого чоловіка

в сагагурським банку, не числячи фіри і коштів, — такі самі гроші, які від тепер платити буде за увесь рочний процент в „Касі Райфайзенській“. Голова тутешнього товариства „Руский склеп“, дуже умілий господар Домітраш Гудима, загадав закувати право що-до оплати від всіх горачих напиків в 6 округних селах за рочну суму 921 зр. на 6 років до пропінатийного фонду, і є надія, що дістане то право. Правда, що вороги казять ся, бо замість натягати руский склеп за солодкі напикти, мусять они тепер або погодити ся з головою сего склепу, що-до висоти того податку, або буде сей їх напай контролювати. Горлий пропінатор бріденний котрий ще недавно тому із злобним усміхом розповідав, що, маючи то право в руках, буде з селенарів шкуру дерти, або по незгоді що дня напикти перемірювати, став тепер дуже скромненький. Той жидок отже, що вишукывав собі навіть такої еносїбної міри, щоби міг мірати скоро скленарям напикти в бочках, каже тепер: „Панове газди, бійте ся Бога, та же я маю діти; навіть й собака хоче жити!“ Та біда, що нині селяне вже добре знають сего хитруна. „В бідї“, — кажуть они, — „каже нам „панове“, а коли би ми так до него прийшли пресити, то змашкариб би ще чоловіка. Не дамо ся тепер ні підкупити, ні підпросити.“ Слава й честь таїй громаді. Громадяни.

Пісні циганські, які підслухав і списав один знавєць фольклористики, а котрі ми недавно тому помістили в „Буковині“, наробили в Чернівцях багато шуму хоть вони собі зовсім невинні. Buk. Post почула ті пісні аж в печінках і кричить „Polizei! Polizei!“ — запитує правительство, як воно може допустити, щоб в „Буковині“ щось подібного містило ся; видко, що покровителєви Buk. Post було за маго ріжних „фахів“ і він пошив ся ще в „полїцаїники“.

Як Росіяни знають українську літературу? П. Драганов, російський журналіст, зістаняє в ч. 8262 „Нового Времени“ переклади Пушкіна на иньні мови. Перекладами малоруськими займає ся він подібнійше і між иньшим пише: „Знаменитий український поєт Т. Г. Шевченко, знаєть Пушкіна наизуєт; даромь что не писал его рѣчью в самъ перекладъ на свое домашнее нарѣчїе такіе пушкинскіе перлы, какъ „Пророкъ“ (Перебенди) и „Поєтъ и чернь“. Отже „Пророкъ“ то Перебенди!! Чи не дїше би було, щоби той пан Драганов прочитав собі „Перебенди“ і не писав більше таких дурниць?

Представлене аматорське уряджене заходом „Gwiazdy“ в недїлю, випало добре. Аматори і аматорки виважали ся зі свого заданя знаменито; грали з гумором і нервою, лише дивує нас, що помимо того, що представлене було дане на дохід запомогового вдовиного і сиротинського фонду по помєрних членах „Gwiazdy“ — отже на таку благородну цїль, — зала не була заповнена.

Цїкава справа. Минушого четверга около 11-ої години вночі застріли ся у Львові др. Крижановський, адвокат крайвий і другий директор кредитового банку галицького. Мимо заперечень завідателїв того банку, здаєсь, що причиною того самоубійства були непорядки в банку. Крижановський вислав перед смертю між иньними також лист до панї Марї Маркової, вдови по своїм приятелю, львівським музику, до д-ра Опольського, до д-ра Фукеа і до своєї тїтки гр. Центнеровом. В тих листах мав він назвати по імені „того чорта в людськїм тілі“. В однім з тих листів написано: „Падаю жертвою нечистий махінацій иньних осіб. Вірте менї, що я не допустив ся нічого такого, що могло би кинути тїнь на мою добру славу“. Покійного знали загально чоловіком дуже честним і совістним, неспосібним до ніяких „мальверзацій“; дїятого причину его смерті поєнювано зразу нервовим розстроєм. Але подлинні листи указують скорійше на нову польську панаму. Всїні поголоски вїзали імя д-ра Мархвіцького першого директора банку з самоубійством д-ра Крижановського. Говорено, що тим „чортом в людськїм тілі“ має бути др. Мархвіцький, котрий нїби то в день перед смертю д-ра Крижановського утік зі Львова. Але показало ся, що др. Мархвіцький виїхав був до Відня на якєсь засїданє Лендербанку, а на вість про смерть д-ра Крижановського вернув знов до Львова. На вість про смерть Крижановського настав великий

переполох і „рун“ на банк кредитовий. Кн. Сапіга, довідавши ся про „рун“ на банк, хотів особисто там явити ся і за спокоїти занепокоєних властителей вкладок; але за-для недуги, через котру цілу зиму не виходив з дому, здержано его. Дятого велів тільки в своїм імені у певнити всіх, що він ручить за всі оцадності, зложені в кредитовім банку. Рун на банк чим раз більшає і здаєть ся, що банк буде змушений виплатити всі вкладки виносачі 190.000 зр. і касові квитки у висоті около 300.000 зр. Видко, що гнилі вже так багато в галицких верховодячих сферах, що чесний чоловік, що мимоволі попав ся в ту сіть, примушений був застрілитись. Катастрофа в галицком кредитовім банку зашкодить більше польським панам як страти в галицкій касі оцадності, бо там руководили тільки шляхтичі і їх послугувачі.

Снажений пес вкусив в Йозефалль 11-літню Елисавету Берар. Пес той надбів з Румунії, кудя й вернувся назад. Ранену відіслано на краєвий кошт до Вукареншту на вицічене.

Нещасте лучилось минулої суботи в Боянчуку на фільварку Комарівка. Палач дістав ся Стефан Чупурдяк через неосторожність під нас від машини і колесо пірвало его на кавалки.

Малий злочинник. В Загребі чотирнадцятилітній хлопчина Томко Крапач убив секирою свого вітця Йосифа, великого паницю, коли в п'яній стані хотів бити матір. Тамошній трибунал засудив хлопчину на 5 літ тяжкої в'язниці.

Через скупарство померла старушка Естера Брідю в Парижі. Та жінщина уходила за дуже бідну, але не хотіла прийняти ніколи помочи від своїх сусідів. Перед кількома днями найдено її мертвою в помешканні, а лікар ствердив, що умерла з голоду. На її ший найдено торбинку, а в ній 80.000 франків.

Самовбивства. В ночі з суботи на неділю застрілив ся магістратський діюрист Омелян Давидовський перед домом свого тестя Гаршменгера. — Фармацевт Станіслав Рубінович отроїв ся вчера стрихніною.

Дитинні подружжя. Нігде в світі люди не заключають подружжя в так молодім віці, як в Індиях. Там женять ся вже діти. Після послідного обчислення, находить ся в Індиях 500.000 замужніх, згідно жонатих дітей низше десять літ. З дівчат низше 15 літ є 250.000 вдів і то досмертних, бо після краєвого звичаю не вільно їм виходити замуж вдруге.

Сонце в XX. віці. Учені сунуть собі голову над тим, чим будуть люди палити, як з лиця землі щезнуть ліси, а а її внутрі заберуть послідний вуголь. Норвеський професор Біркедаль грозить нам далеко гіршим нещастем і то в недалекий будучині. Сей учений ствердив, що сонце дає нам чим раз менше тепла, а на основі свого спостереження доказує, що накопи сонце не дістане ніякої підмоги, заким мине століття, перестане нам освітяти. Сю зловіщу ворожбу попирає і инший учений, проф. Мон. Недавно тому власне мав Мон публичний виклад в Християній і переконав своїх слухачів, що гіпотеза проф. Біркедала є оправдава і що послідні метеорологічні явища сироваджують цілковито сумну віщбу сего ученого. Наші потомки готові ще бути свідками незвичайних випадків.

Конина в Петербурзі. В російських дневниках находимо цікаві дані о споживанню конинського мяса. Найбільше їдять его в Петербурзі, де що року убивають пересічно 5.000 штук коний, з котрих мешканці з'уживають $\frac{2}{3}$, а решта їде на поживу для звірят. В літі буває мясо конське дорожше, як в порі зимовий. Заряд міста вибудовав різню для биття коний і віддав її під надзір фахових ветеринарів. Конина є мясо смачне і поживне, а притім дуже дешево так, що убогі веретні населення можуть собі его дозволити. Навіть в кухні студентів інститута технологічного і університету споживано щоденно около цуда (40 фунтів) конини на печеню, а заряд кухні заключив 2-літній контракт на доставу конини по 7 копійок за фунт без костей (добра телятина коштує 18 коп., гірша 12 коп.). Продажню конини займають ся Татари в 6 ятках. Поза Петербургом найбільше їдять конини в Казані і Астрахани.

На „Народний Дім“ зложили: п. Михайло Данчул в Стебнях 3 зр., п. Д. Гринчук з Пушки 2 зр. 51 кр., п. Юрій Манкиш 50 кр., п. Данило Манкиш 50 кр., п. Іван Манкиш 1 зр., п. Юрій Тодосюк 50 кр., п. Осип Стремковский 50 кр. — Членські вкладки зложили п. Семен Барановський 10 зр., о. Емануїл Воробкевич 2 зр., о. Левинський 2 зр., п. Інокіт Омельський 5 зр., п. Стефан Галіп адміністратор в Яблониці 5 зр., Касян Павлюк з Лужан 2 зр., Т. К. 1 зр., п. Андрей Зугаєвич 2 зр., п. Михайло Кракалія 2 зр. — На бурсу зложив: п. Василь Чорний з Чагора 50 кр. Сердечна подяка.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Накладом редакції амер. „Свободи“ вийшло оповідане з американського життя Нестора Дмитрова „Тимко Гаврилук“. Є то вірне оповідане про галицького мужика, що приневолений бідною виїжджає до Канади. Автор розказує про цілу подорож емігранта, а саму Канаду і відносини малює досить вірно, підносячи рівно добрі, як і злі її сторони.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Ольги Кобилянської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Далше.)

— Дайно мені раз з Оленою розмовитись. Еллімондасе, — говорив доктор, коли оба вертали одною і тою самою дорогою до дому.

— Говори. Сважи їй і те, товаришу. Те, ти-ж знаєш... що її батько не забавки пересгане тим бути, чим був досі, а то дісовим радником...

— Вона добра, шляхотна, — відказав потішаючи доктор. — Буде з усіх сил старатись, щоби її родина не терпіла убожества; коли-б лиш того могла забути...

— Кого, любичку? — Стефана Левича... — Помершого? — Еге-ж... — Боженьку... а вона, що з ним? — Не знаєш нічого, старий? Адже первовість... на! Опроче се трапляє ся часто-густо, що батьки єть остатні, котрих в такі справи втаємничує ся...

— Любила его? — А вже-ж! Обопільно. Він від'їхав як і то тобі відомо, на два роки з дому, щоби студії покінчити, щоби вернути зовсім „готовим“; тоді і мали свої заручини оповістити, а там і побратись, та на нещасте набрав ся десь у шпиталі тифу і помер бідачиско таки у В. Адже се мабуть знаєш?

Радник не знаходив слів, щоби виразити своє зачудоване, аж по якійсь хвилині сказав сумним, гірким тоном:

— А я об тім нічого не знав! Правда, він бував часто в моїм домі, вештав ся чимало біля неї, однак ніколи не приходило мені щось подібного на думку. А вона... і се-ж подяка за мою любов? — кликнув огірчений. — За мої батьківські старання? Ох, як се болить, болить!! Тобі, чужому, звірилась, а перед своїм батьком, перед рідним батьком, могла щось такого затаїти!...

— Успокой ся лиш, чоловіче, — утихомирював доктор. — До мене те-ж не приходило, щоби своє серце як раз передо мною вилити. Прийшла, щоб попереду порадиити ся мене як лікар. Мучила її безсонність і горячка до крайности підтинала її сили. Вона несказано багато терпіла, і то тайком; а се, старий, вимагає чимало сили. — Не могли-б ви, дитинко, мені сказати, — питав ся я, — що більше-менше могла би сему бути за причина? Ви-ж бували звичайно найздоровішій з цілої родини. — Чи се мусить бути, пане докторе? — спитала вона.

— А вже-ж, дитинко; се задля вас самих.

На те і розповіла дрожащими устами, розповіла мені цілу історію. Я ледво затаїв своє зворушене. Яка пікода, що доля обох так роздавила! Була-б з них вийшла прегарна пара, з їх потомки, старий... їх потомки... ех! — тут і замовк нараз.

— І що-ж далі, докторе? — питав радник пригнетеним голосом.

— Нічо. Просила лиш, щоб я об тім нікому нічого не згадував, а з нею самою також про те більше не говорив. Коли я спитав, чому про те з своїми не говорити, відповіла: „На що?“

— А так собі, Олено. „Getheilte Schmerz ist halber Schmerz“.

Вона похитала головою. — Ні, пане докторе; перше треба мені самій перемогти горе; як довго воно в груди лютує, ніхто мені не може.

— Вона, Еллімондасе, єсть одна з тих, котрі самі з собою справляють ся.

Радник лиш зітхнув.

— Як би вона була хлопцем! — почав наово лікар, — були би з неї і вийшли люди. А так жінка... що почне жінка з надвишкою розуму при горшках і мисцях?

— Ох, доленько моя! — застогнав радник; — як же ти мене гірко навистила, мене і моїх безвинних дітей! Тепер же я розумію, чому вона за К. вийти не може!

— Ну, що до сего питання, то стрібуємо ще, — відповів доктор. — Супроти отруї уживає ся також отруї. Як віддасть ся, так і затре ся все горе, вся гризота. Таких випадків маємо доволі. Вона буде противитись, буде обурюватись, буде слізьми заливатись... може навіть сильно заливатись; любила его бач чимало, нема тут що і сумніватись — однак чи-ж ддятого має вже ціле життя горювати та за ним побиватись? Чи-ж не женять ся вже в світі удруге ні вдівці ні вдовиці?

— Ах, розуміє ся, що женять ся!

— Адже людина лиш людиною! — доказував лікар. — І чим властиво більше? Нічим більше ні менше як — зв'язиною, і то товариською, розумною зв'язиною. Спосіб відживлювати ся, боротьба о існуване, спосіб розмножувати ся — усе те має вона таке саме, як зв'язина. Сего годі заперечити, наколи не хоче ся їти як раз супроти всякого розуму. А що єсть по правді, те і по розумі. Будем отже доти апелювати до її

розуму, доки вона квінтесенції не зрозуміє. А коли зрозуміє і віддасть ся, то побіда по нашій стороні. Тут і утихомирить ся усякий біль, прибуде родина... одно, друге... домашні клопоти і т. п., і буде ще мені і тобі вдячна. А для вас, старих, для вас було-б се те саме, що Haupttreffer!

— Говори з нею! — умоляв радник. — Говори, одинокий мій потішитель! Я не в силі. О, Боже! За що караєш ти мене так тяжко?...

* * *

І доктор дійсно говорив з нею. Умів так приладити, що застав її саму дома. Лежала в фотелю недбало одягнена і курала. Він довго її не бачив і вираз її лица задивував его. Все здавалось в тім лицю супокійним. Ні сліду ніякого горя. Сказав бишь, все жите в ній заумерло, лиш між бровами сиряталося щось... щось, чого він не розумів, що однак здавалось ему знакомим. „Божевільність“ — мелькнуло ему через думку. І з пильною цікавостію звернув назад на неї погляд, та на її пречудні, тепер супокійні очі.

— Чого дивитесь на мене так чудно, пане докторе? — питала вона, привітавшись.

— Ви — ви — курите, Олено? — спитав змішаний, не даючи ніякої відповіді на її запитане.

— Адже бачите...

— Але-ж бо досі ви не могли знести папіроски в жіночих устах!

— Так. Однак мож і полюбити се, що передше ненавиділось. На пр. папіроску в жіночих устах. — І знов замовкла.

Він почав був говорити про первовість, і що вона мусить берегтись. Говорив багато про обовязки, котрі має ся супроти себе і супроти других; особливо проті родичів. Замітив між иньшим, що людина — зв'язина привички і що суть люди, у котрих чутливість — жерело всякого безталаня...

(Далше буде.)

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць лютий 1899 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло		З кінцем місяця	
зр.	кр.	зр.	кр.	зр.	кр.
5	28	1. На фонд резерв. загальний	8 10	13	38
—	—	2. „ „ „ товариства	—	—	—
125	—	3. Вложено Паів	311	—	436
3960	—	4. Вложено вкладок щадн.	2859	29	6819
465	82	5. Звернено позичок на скрипта	242	36	708
112	50	6. „ „ на векселі	337	—	449
118	61	7. Побрано відсотків	197	37	315
—	—	8. З банку гіпотечн. вибрано	500	—	500
17	24	9. На адміністрацію побрано	40	88	58
4804	45		4496	—	9300
1335	40	10. Готівка	987	86	1335
6139	85		5483	86	10635

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло		З кінцем місяця	
зр.	кр.	зр.	кр.	зр.	кр.
1	28	1. На фонд резервний загальний	—	—	1 28
—	—	2. „ „ „ товариства	—	—	—
37	50	3. Виплачено паів	14	—	51
1512	64	4. Виплачено вкладок щадн.	1098	18	2610
1485	—	5. Дано позичок на скрипта	3440	—	4925
350	10	6. „ „ на векселі	885	—	1235
27	50	7. Виплачено відсотків	—	—	27
1700	—	8. Вложено до банку гіп.	—	—	1700
26	83	9. Виплачено коштів адм.	40	66	67
7	30	10. Виплачено коштів основ.	—	—	7
3	84	11. Оплати скарбові	—	—	3
5151	99		5477	84	10629
987	86	12. Готівка (Сальдо)	6	02	6
6139	85		5483	86	10635

В місяць лютий вступило 16 нових членів з паями декларованими на суму 320 зр., вилаченими на суму 311 зр. Виступило 3 членів з паями вилаченими на суму 14 зр.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Руска Бесіда“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання:

„Ілюстрована Бібліотека“

для молодіжи, міщан і селян з р. 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток для чемних діточок“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„Іроскурка“

даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

„Чума Горілчана“

сузіна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Хлопці Садівники“

з 33 образками 20 кр.

„Образки з природи.“

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“ аоп. 2 кр. за кождо поодинокую книжочку

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокое руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів і гаранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	.	.	.	96.775	зр.	05	кр.	} гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	.	.	.	64.263	"	12	"	
Фонд основний	.	.	.	45.000	"	—	"	
Резерва спеціальна	.	.	.	842	"	40	"	
Визначені шкоди до кінця 1898 627.790								зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотаршене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 6 1/2 % за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручателів, і приймає вкладки до опроцентована по 4 1/2 %.

Зголошення о уділене агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Вільгельм Водічка,

дрогоуєрия в Чернівцях поручає на зближаючи ся свята богатий вибір

Парфумерії

і тоалетних касет

гербаты, руму, коняку, лікерів, шоколяди, Курасао, коріне і т. д.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ

при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести,

Др. І. Гольдфельд

бувший секундарний лікар при ц. к. шпітали ім. Рудольфа у Відні і бувший лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудни.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити плановий П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обувь для мушин, женьщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокинчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушувани.

Черезь ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслуговую буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляю ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Буковинський сойм краєвий.

Нині в четвер відбуло ся 7-ме з ряду засідань сесії буковинського сойму.

По відчитанню тих писем, що надійшли до сойму, поставлено зі сторони волоскої інтерпеляцію в такій справі: Надрадник фінансовий Герман, що недавно зістав перенесений до Відня, мав висказати ся при від'їзді публічно на двірці залізничнім, що жалув своїх товаришів, „синів заходу“, що полишають ся в „тії“ Буковині. Отже підписані інтерпелянти завзивають правительство, щоб воно перестерігло урядників з західних провінцій, уживати таких висловів обиджуючих край і населене.

На порядку деннім були дрібніші пропозиції виділу краєвого, вибір одного члена комісії адміністративної, вибір комісії для нетикальності посольської, справоздання комісії фінансової дотично ріжних рахунків і преліминарів пропозицій виділом краєвим.

Даліше слідували справоздання комісії адміністративної що до ріжних пропозицій і справоздань виділу краєвого. Між иншими підвищено вдвоє по учителю Анні Гаргесгаймер вдовину пенсію на 250 зр. з полишенням додатку на виховане дитини 91 зр. 67 кр., признано пенс. учителеви Николаєви Галіпови з Мардзін 40 літ служби, підвищено пенсію пенс. учителеви Павлови Вінанови на 275 зр.; признано в дорозі ласки

пенс. учителеви Томі Чернявському повну его пенсію в сумі 850 зр. (перше 743 зр. 75 кр.); вчислено учителеви Іллі Буцурі зі Ставчан і Василеві Стефюкови з Руского Банилова літа служби військової до літ служби пришколі; вчислено Вікторови Івасюкові з Лашківки літа служби провізоричної до літ служби дефінітивної, а вкінці в цілі підвищення вдової пенсії для Калістрати Реуц признано в дорозі ласки її помершому мужови Гаврилові Реуц четвертий додаток службовий.

Прийшла вкінці послідна а дуже важна точка: справоздане комісії адміністративної над справозданем виділу краєвого дотично справ культури краєвої.

Позаяк однак година була спізнена, то п. Мустаца поставив вносити, щоб ся точку відложити на пополудневе засіданє о год. пів до п'ятої, а перейти до устних справоздань над петиціями, на що й сойм згодив ся.

(Пополудневе засіданє.)

Розпочало ся воно рефератом про справи культури краєвої.

Референтом тої справи був п. Стефанович, а хто лиш згадає его славі промови в справі господарки краєвої і его фаховість, тої признаєть, що ліпшого справоздателя комісія адміністративна вибрати собі не могла.

Справозданє се — хоть ухваленє і передискутованє спільно в комісії, — свідчило само собою про автора, про его знанє фахове і зрозумінє для справ і відносин краєвих.

Полішаючи собі то справозданє до повного передруку, подамо тепер головний его начерк.

Референт виходить від справ загальних, від теперішніх відносин краєвих. Застерігає ся з горя, що він не наміряє ставити програми суспільно-політичної роботи, бо такої програми на далекі роки ставити не можна, позаяк тут треба числити ся з розположенням населення до всяких реформ і з его фінансовою силою, а то в кождім случаю, може бути инакше.

Констатує тяжке положенє мужика, а одна з головних его причин злий розділ землі на Буковині. Одну третину має фонд релігійний, одну третину велика посілість, а послідна третина припадає мужикам. Господарство сілське здрибніло так, що не дає мінімум екзистенції, а то стає тим страшнійше, що мужики не находять зарібку ні в промислі ні в торгівлі.

Референт не є за тим, щоб збільшити наділ мужиків землею, — хоть би то дало ся зробити, много ділчих продало би свої ґрунти, — але то не була би поміч, бо господарства знов з часом здрибніли би, а одна рада є витворити центри промислові, що дали би зайняте частині сил з села і тим самим обмежили би число тих, що мають жити з ґрунту.

Витворенє промислу чи то лісового, чи гірничого сприяло би розвоєви торгівлі, бо фабрикат а хоть би навіть і півфабрикат лекше експортувати як сирий матеріал, з другого боку заняті при промислі робітники творили би силу консум-

ційну, так що краєва продукція вирівнювала би ся з консумцією.

Референт наводить навіть приміри, як би такі центри творити. Доказує приміром, яке значінє мало би заложене в Чернівцях великої, на європейський лад улаженої різниці на худобу, вівці і свині, що заосмотрювали західні провінції в мясо. Така різниця викликала би зараз побічні промисли і так поволи виробляв би ся широкий промисл.

Далі говорить референт про значінє заложення фабрики цукру, і садженя цукрових бураків для підвищення ренти ґрунтової.

По таких теоретичнім переднім слові переходить референт основно всі точки справоздання краєвого виділу, які лиш дотичать культури краєвої і виказує недостатки справоздання, де вони лиш є.

Далі переходить до тих всіх справ, які в справозданю повинні бути, а котрих нема, а далі ставляє це в імені комісії адміністративної численні самостійні внесення.

(Засіданє триває далі.)

Чехи а Німці.

В Празі відбуло ся оного засіданє виконуючого комітету німецького сторонництва поступового під проводом Шлезінгера. В тій конференції взяли участь всі члени сторонництва, що належать до чеського сойму, однак не було на ній членів німецької людської партії. По довгій дискусії ухвалено поки-що придер-

КАРА.

ОПОВІДАНЄ НЕЕРИ.

(Даліше.)

Під промінням тої теплої любови цвила Ріта і розвивала ся. Вона була трохи непосидюча, так як ті всі діти, котрі відчувають любов. Її чорні очі блистали чим раз живішче, а на устах колесав ся веселий усміх.

Вже зачинала ходити, з початку несміло і хистко. Давила ся на свої ланеровані черевички, на панчішки в червоні паси і нераз хотіла їх здимати, і тратячи рівновагу падала на землю.

Лавра все була коло неї. Коли Ріта зачала бігати, то Лавра ходила всюди за нею, ховала ся, жартувала, потім брала на руки, підносила в гору і цілувала. Цілими днями найлюбішим занятєм Лаври було чесати її, вибирати, обвішувати стаянками і шарфами.

Оттак діти передчувають в своїх куклах будучі материнські обовязки; матері находять в своїх дітях колишні лальки...

Лаврі стали знов тепер приємні ті товариські сходини в антиці. Вона брала Ріту на коліна і показувала з гордостю гостям; кожда похвала для Ріти відбивала ся голосним відгомном в серці матері. Гості брали Ріту на руки, пестили, подивлялись. Всі находили її приємною; передовсім хвалили її очі, що вдали ся зовсім в матір, лиш були трохи ве-

сельші і жвавіші. Кождий робив свої спостереження, лиш Андрій мовчав.

Правда, коли взяв Ріту на коліна і став її гоїдати, то на его устах показував ся усміх, але він дивив ся тоді так туго, з нахмуреним чолом перед себе, як би там перед собою бачив які мари і тіни, що переходили мовчки поперед нього.

Его найвірніші приятелі, оба лікарі, не розуміли его. Він був все досить несмілим і замкненим в собі, але лікарі думали собі, що его характер змінить ся, коли він стане батьком. І зміна прийшла, — але на гірше... Ціле его ество покрило ся густим серпанком; в цілім его виблідлім лиці була лиш видна меланхолія, апатія, резигнація і байдужність до цілого світа. Він завмирав таки на місці сидючи, так як то подотно, що з часом зжовніє...

За то Лавра, що доси відсунула ся від всього, заняла своє місце в домі Тарамеліх. Коло неї і коло її дитини крутив ся цілий рій приятелів.

* * *

Зима минала скоро...

Лавра мала багато клопоту з дитиною; малій вирізували ся зубки, то-ж і вічно було хора; а крім того Ріта вічно капляла і все була простуджена.

В послідних днях м'ясиць було весело в домі Тарамеліх... Була весела забава, прийшли лікарі і замаскували ся, взяв маску на себе і помічник з лабораторії... Забава йшла весело, Лавра бавила ся знаменито.

За м'ясицями прийшов піст і слоти. Лавра використала той час, щоб

вшити дитині гарну гардеробу на весну. Цілими днями шила, гартувала, — а вечером робила для малої панчішки.

Якось раз в неділю по службі болій робила Лавра порядок між своїми дрібничками. Ріта лягала в молитвослові.

Була се якраз дванадцята година, коли проміння сонця падало крізь решітку вікна і кидало синавий відблеск на різблений лавр на рамах зеркала.

Андрій порядкував знов мармурні овочі на столі, що їх Ріта пороскидала. Нараз задержав ся і рахував щось на пальцях.

Нараз крикнув: Якраз нині!

— Що такого? — спитала Лавра і нахилила ся до дитини, щоб відобрати їй молитвослов.

— Як раз нині два роки, як помер Гуго...

Лавра зараз не відказала. Взяла від Ріти книжку, впорядкувала, і поставила.

— Як то час минає! — сказала вона і взяла мармурне яблуко зі стола і покотила до Ріти.

Чи Лавра вдавала?

Ні! Вона забула.

З великої пристрасної нічи вже не було лишило ся. Огонь лише поїхав то правда, але надвіває вітер і розвіває его.

Коли любить ся, коли серце на саму згадку розлуки обмал не тріскає, коли розлука а смерть то одно, — тоді забути видає ся неможливим... А чейже забуває ся... Дні плывуть за днями як фінїл потоку, а кождий забирає з собою хоть трошки минувшости.

Наші ноги ступають по гробах, а ми не думаєм про смерть, ми присягаємо вічну любов, а не знаємо, що любов та згине скорше від нас.

Довгий час носила Лавра медальон з волосем Гугона на ший. Аж одного дня бавила ся Ріта з мамою, тягла її за уха, лізла на плечі, як то люблять малі діти, і розірвала ланцюх так що Лавра того не помітила; медальон впав на землю.

На другий день найшла его служачка роздавленим на землі і віддала пані, — а кучер волоса Гугона вимела на сьміте.

* * *

Минали місяці — роки... Минувшість чим раз більше затирала ся. Нераз дійсно здавало ся Лаврі, що її пристрась до Гугона то був сон лише...

То все тривало так коротко, що ніхто того не міг замітити, що ніхто не міг її підозрівати. В очах всіх людей була Лавра бездоганною, — а що супротив того значило то нікому невидиме зворушенє, яке називають совістю?

Коли з початку невинний погляд дитини будив її спогади і викликав рум'янець на лиці, — хто то видів? Хто знав причину? Вистарчало, що вона кождий спогад поховала в минувшости і зробила то зовсім рішучо. Если би було можливе, то вона тепер змазала би свою вину з такою пристрасістю, з якою її поповнила.

Коли при вечірній тишині, з винограду, що вив ся довкола альтами, ставали спомини тверді і немилосердні, то-

жувати ся абстиненції, бо до тепер ніщо не змінило ся в ситуації чеського союму, на користь Німців. Є се важна заява в виду того, що гр. Тун як доносять, нараджував ся в Празі з репрезентантами всіляких народних і політичних партій що-до того, як би були прийняті маючі видати ся на основі § 14. розпорядження, що мають в новий спосіб залагодити справу язикову. Розпорядження ті суть вже готові і оголошене їх наступить по замкненню теперішньої сесії чеського союму. В слід за тим піде скликане ради державної. А що правительством хоче передовсім, щоби ті розпорядження прийшли зараз під наряду і евенуально зараз були ухвалені, то минула сесія задлятого, щоби позбутися з порядку денного всіляких пильних внесень і обжаловань міністрів, буде уважана за закриту. — Так само доносять з Праги, що в палаті гр. Освальда Туна відбуло ся засідане вірноконституційних властителей більшої посілості, на котрім був між иньшими також бувший міністер торгівлі др. Бернрайтер. Зібрані ухвалили протест против уживання § 14. при залагоджуванню спорів язикових. Заразом постановили обставати при забезпеченнях конституцією інтересах людности, і висказала бажане, щоби акцію в цілі усталення народно-політичних, німецьких прав старало ся правительством довести як найскорше до кінця. Стоячи на основах привязаня до династії і держави, вірноконституційна партія великої посілості заявляє ся з одної сторони против уживання релігії як агітаційного средства, а з другої сторони против вмішування армії до народних спорів. — Що до наміреної гр. Туном полагоди язикової справи в Чехах, доносять, що гр. Тун без огляду на голоси поодиноких партійних дневників приступить до розпущання сего гордийського узла в австрійській політиці тим більше, бо переконав ся, що всі визначніші політики так німецькі як і чеські годять ся на его наміри. Також і Wien. Abendpost каже між иньшим так: За неоспориме можна тепер уважати понятє

ді зривала ся вона з місця і втікала в кімнату. Говорила сама до себе. «Ні! Ні!» І хотіла на силу ту гадку забути. А вдало ся се їй остільки, що вона перечила і ненавиділа то, що перше любила; сідала тоді тяжко віддихаючи, бідла при Ріті і притискала єї до грудий, шукаючи в тих чистих обнятих своєї власної чистоти.

Напади ворога ставали чим раз легкіші; вона встала вже потішита ся.

Вінци настала повна зміна. Колишня Лавра, грішниця, — вже не існувала, а мати Ріти могла всім сміло глядіти в очі.

Любов не губить ся як дівця в нескінченности, а кінчить ся як коло, що повертає до свого початку...

* * *

Пили роки за роками, а для Ріти складало ся жите так як вінець рож.

І які важкі факти мала вона в своїм житті; перше то, коли Ріта стала без нічної помочи бігати. Лаврі здавало ся, що се творить ся чудо над чудами. А далі той день, коли Ріта попрацювала відходячих гостей виразним, голосним «Адіо!» Як вона то дивно вимовила, як заакцентувала звук «і», що аж всі засміяли ся. А потім коли вже навчила ся азбуки, а далі і читати перші слова...

Лавра провадила докладний рахунок гардероби Лаври; за час чотирох літ тринадцять вісім суєнок, п'ятнадцять пар черевичків, а кілька фартушків, коронок, новітриць, шарф, стижок, того вже не рахувати. Коли була старою панною, то любим єї занятєм були ручні роботи, в

єдності краю коронного і — зі згляду на високий культурний розвій обох народів замешкуючих край — жадане рівного права: а що всякі заходи около залагодження національних спорів будуть виходити із сих обох засад, за то ручить політичний характер теперішнього правительства. Мимо обставаня при повній рівности обох краєвих язиків не знаходить спротивлення також і гадка, що треба числити ся по можности з фактичними відносинами і потребами. Сюди належать особливо два дуже доносимі моменти: З одної сторони осідок обох народів збитими масами, з другої же сторони розкинені по краю меншости.

Є однак голоси, що говорять також про можливу димісію графа Туна. От приміром Narodni Listy обговорюючи справу скликаня чеського союму, пишуть: «Крізу в другій половині монархії залагоджено після тої самої рецепти, котру ужили за часів Баденього для успокоєня бурливої німецької меншости. Ми сейчас звернули увагу на се, що розвій угорських справ не обійде ся без небезпечного впливу на наші інтереси. Тоді ми ще не знали, що Сель сейчас по номінації пійшов від цесаря до Хлюмецького і конфував з ним довгий час. Не улягає ніякому сумнівови, що Тунові поставлено ультиматум: „або погодиш ся з Німцями, або...“ Отсе причина, чому він приїздив до Праги, чому пп. Енгля, Пацака і Странско-го так нагло покликано минувшої неділі до Відня.

Спростоване.

Як нас з компетентної сторони повідомляють, то на вічу у Вашківцях над Черемошом говорив против п. Пігуляка і внесеного ним меморіалу до митрополичого синоду редактор: „Православної Буковини“, а не редактор „Буковинських Відомостей“, як то ошибочно сказано у нашій дописи.

часках подружжя була горда на повні шафи всякого біля, а тепер забула на все через малу. Дерла Ріта коронки, в котрі колись вона тільки штуки і терпеливості вложила, то гляділа на се байдужно. Сиділа Ріта на каміровій подушці і витягала шовкові нитки, або брала замашеними маслом руками, штучні цвіти, які Лавра робила в своїм дівочім віці, то також було їй байдужно.

Вона виділа лиш в тих цвітах нитках, ті надії, що померли і очезли, ті замки воздушні, які вона творила в своїй уяві. Але то видавало ся їй так далеке, забуте і непожадане.

Що значило щасте колишніх єї мрій з тим теперішнім дійсним, живим щастем. Який стан душі або серця дав би ся порівняти з тою радістю, яку вона тепер переживала.

В єї душі не було тепер нічого земського; се ангел взяв єї за руку і вів просто до неба.

Про будучність Ріти вона не думала; єї гадки були звернені на теперішність, а теперішністю була мала чотиролітна, чорноока, з рум'яними личками і чорним волосем дитина.

Що за радість, що за щасте опанувало Лавру, коли хто сказав про Ріту, що вона гарна.

А як давними видавали ся їй ті люди, що не виділи краси Ріти...

Часто брала вона з собою Ріту на службу Богу, бо то була найліпша нагода елегантним одінем звернути на малу увагу. Дитина спирала ся о матір і мовила молитви, а Лавра дивилася скрито довкола, старанно глядячи єї суконку.

НОВИНКИ.

Чернівці, 16-го марта 1899.

Іменованя і перенесеня. Абсолютент академії рільничої у Відні Франц Скелицкий іменований елевом при дирекції дібр в Чернівцях.

З семінарії учительської. Учитель гімнастики Франц Гріліч заслаб, а его місце заступає мійський інспектор проф. Вота, і учитель гімнастики при православній вищій реальній школі Леонідас Боднарескул.

Дирекція Тов. взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові подає до відомости всіх своїх членів і вкладників, що рада надзираюча товариства рішила обнизити стогу процентову від вкладок щадничих з днем 1. липня 1899 з 4½% на 4%.

Фреквенція Русинів в галицьких школах середніх. Після справоздання галицької краєвої ради шкільної о стані галицьких середніх шкіл в шкільнім р. 1898 було з кінцем того року в галицьких гімназіях 2.810 учеників гр. кат. обряду, а 2.656 рускої народности; в школах реальних 151 гр. кат. обряду, а 136 рускої народности.

Подяка. В Малайтинцях відбули ся 4-го с. м. вечорниці з танцями, котрих чистий дохід призначений був на біду шкільну молодіж. Веч. о. протоєрей Ст. Іванович парох в Кіцмані, не могучи брати участі в єї забаві, прислав на виште згадану цілу 3 зр. Так само жертвував о. Ст. Іванович завідувач парохії в Малайтинцях 2 зр. а учитель з Борівців Вол. Лукінович 1 зр. Складаю сим добродіям в імя моходіжж шкільної сердечну подяку. *Іа. Омельский.*

„Добрі Ради“ Сеї позитивної часописи вийшло друге число. Зміст єї припоровлений для практичного селяського господарства дуже інтересний і займаючий, тому можемо горячо поручити єї нашій публіці. Адреса редакції: „Добрі Ради“ в Білій коло Чернівців.

З подорожних помічень. Їдучи одного разу до Кіцмані через Валяву, здивав ся я в сїм селі з одним знакомим та дуже чесним господарем того села. По кількох словах прийшла бесіда й на сьвященника того села о. Шандру. Наш панотець, — оповідає мені той гадка, — є правда чесний чоловік, але калічить страшно рускою мовою, через що не лиш повага того панотця, але й церква сильно терпить в очах тамошних людей. Коли за о. Федоровича був нарід дуже побожний, то тепер ледво чи найде ся один-два, щоби через цілий рік

Говорила до дитини про Ісуса Христа, про Богородицю, гляділа волосє і майже пожерала очима.

Якийсь дивний спокій душі находив на ню тут, під тим склепінєм, лагідно освіченим голубим світлом шиб. Чуду себе щасливою і вдоволеною, маючи при собі дитину, чуючи запах кадила і гру органів.

Часом відвертала ся на хвилику, щоб споглянути на капелюшок Ріти і знов вглядала очі в молитвослов, але Ріти з очей не тратила. Щоб вона не нудила ся, давала їй в руки вахляр.

Церква видавала ся тепер Лаврі велика і величава, служба Божа дуже торжественна.

З чолом в гору виходила з церкви. Відповідала чемно, але досить гордо на поздоровленя і стискала ручку Ріти і говорила до Ріти, щоб також здоровила знайомих. Спокійно а маєстатично переходила попри жінки і групи бесідуючих мужиків.

Той поворот з церкви з Рітою при боці, при літнім воздуху, був для неї великою приємністю, і дятого уряджувала вона собі его що неділі, а поміж двома неділями було знов шість днів веселого, спокійного, домашнього життя...

* * *

(Далше буде.)

дав на службу Богу, а в церкві поводити ся нарід дуже байдужно. Проповідувати о. Шандру не знає по руски, а щоби до зібраних людей все щось сказати по набоженстві, то оберне ся до них тай каже: „Моліть ся Богони люди, моліть ся, аби ся здурав над вами!“ Люди, що не розуміють волоске слово „indugai“, т. є. змилював, чують при прудкій бесіді того панотця та через глухе „in“ в слові „indugai“ вирізно слово „здурав“, при чім зачинають люди, розуміє ся, посмішкунатися. — А як стане говорити „Отче наш“, то змилюючи на середній, зачинає знов з початку, і так повторяє кілька разів. — Хто-ж шкідить тут повазі сьв. прани, церкви, чи Русини, як се кажуть волехи, чи такі они самі? *Подорожний.*

Місто Відень дістало новий статут, що ділить столицю монархії на 20 округів. Дотеперішній округ Леопольдштадт поділено на два: Леопольдштадт і Бріттенлау. Подібно дотеперішній виді міський буде усунений, а на его місце будуть установлені секції. Новий статут постановляє далше, що міський радний, котрий на підставі ухвали дисциплінарної комісії буде виключений з засіданя, скоро не схоче вийти з салі, має утратити мандат і право вибиральности на кілька літ. Обовязком кожного радного буде старати ся, щоби Відень задержав характер німецький. Вінци після нового статута кождий австрійський горожанин, що мешкає постійно у Відні від 5 літ і має 24 роки жити, має право голосу при виборах до міської ради.

Засоби американського збіжя. Після оголошеного власне рокича департаменту рільництва Сполучених Держав північної Америки скількість збіжя, що находило ся дня 1. марта в руках фермерів, виносила 198 мільонів бушлів пшениці, 800.000 бушлів кукурузи і 283 мільонів бушлів вівса. Скількість пшениці призначеної на продаж виносить 82% цілого збору.

Еміль Еркман, звістний французський писатель, помер в Ліневаль в 77-ім році життя. Він був в літературній спілці з звістним другим писателем Аз. Шатріаном. До найгарніших его повістей належить: „L'illustre docteur Mathews“, „Madame Thérèse“, „L'ami Fritz“, „Waterloo“. Також в спілці з Шатріаном написали вони штуку сценічну п. з. „La juif Polonais“, яка в своїм часі тішила ся в Парижі повождемем.

Цісар німецький любить бавити ся, як то звістно, в поета, музику, малюра а „вірноподдані“ критики славлять его яко надзвичайний талан і геній. Хто би знов важив ся написати щирю і справедливу оцінку, того за за обиду маєстату пакують до криміналу. Львівський намістник (голова одної dzielnicy Polski) почув в собі також композиторські сносібности, хоть він з фаху професор права, і написав пару композицій до Міцкевича і Гайного. Ну! У Львові „критиків“ не бракує, винипуть ему такі похвали, як лиш можна, а на тих, що може хотіли би щось менше похвального сказати, десь певно прокуратор львівський застругує червоний оловець... Але жарт жартом, повернім на серйозне. Галичина жебрачіє, мужики бють жидів, „панки честною дорогою“ розбивають банки так, що одна з найбільших інституцій фінансових мало що не банкрутує, в другій інституції копазують ся якісь махінації, — а пан намістник компонує! Дійсно се спокій духа гідний Стоїка. А може beatus ille qui procul negotiis...

Проміні Рентгена. В ряді відчутів популярно-наукових уряджених черновецким академічним товариством „Akademische Lesehalle“ відзначав ся своїм цікавим змістом відчит проф. Гандля. Прелегент пояснював при дуже цікавих експериментах повстаєванє і суть лучів Рентгена, приступив відтак до їх практичного значіння для фізики, техніки і медицини — а особливо для послідної, що то через епохальне відкритє Рентгена зазнала глибоко загаюючих змін у всіляких галузях. Дуже займаючого була гадка, що так звані Х-лучі знайді були ще перед відкритєм Рентгена. Сей був першим, що докладно й основно переслідив і належито оцінив х-лучі для діагностики лікарської. Як проф. Гандль зазначив, мають ті лучі ту цікаву прикмету, що переходять тіло людське і відбивають на сьвітліщім скрані препара-

ванім з бару платини і цинку потасу подрібний і зовсім виразний образ кістки чоловіка і внутрішніх частин тіла, а позаяк ті проміни викликають на фотографічній плиті зміни, то образ можна зробити тривалим. При своїх демонстраціях послуговувався проф. Гандль численними знаменитими фотографіями ту-тешнього лікаря п. д-ра Гольдфельда. Загальний подив викликав образ зле зложеної зломаної раменної кістки; помімо грубого покладу кістки і численних верств опісок гіпсових м'яг переконалися лікар о неналежитім зложенню відломків, що мусіло спонукати відновленню операції і відповідне зложенню зломаної кістки. Неменьше займаючи були образи звихненого рамени перед і по направленню звихнених кістий. Коли так бувби хто перед десятима роками сказав, що можна буде фотографувати внутрішні частини тіла людського, — то було-б видавалося фантазією à la Верн, а нині воно можливе. Підчас сего відчиту мали ми нагоду відчитати фотографію розширення аорти, котра то не дуже вже так багато людей виправила на другий світ. Зломане і звихнене кістий найліпше обсервувати на фотографії, недуги легких, печінки, жовудка знов ліпше обсервувати підчас просвітлювання. Ті демонстрації робив у викладачів сали др. Гольдфельд, бо він з тим докладніше обізнаний. Демонстрації були чаруючі, приміром легки, серце, як воно розширяє ся і корчить ся. Крім того докладно можна було відчитати печінку і селезінку. Публика подякувала гучними оплесками за займаючий і інтересний відчит.

Коли пора сіяти? Весна надходить — то-ж і не без вартости буде для селянських господарів почути відповідей на се питання. Тисячні досвіди поучили, що можна або за вчасно або за пізно посіяти і треба багато досвіду, щоби вибрати найдогіднішу пору до сіяня. Дятого не треба ніколи держати ся якогось певного дня, — як то у нас господарі ще дуже часто роблять, — але головна річ в тім, щоби поле було догідне під засів, і погода до сіяня відповідна. Що-до поля, то оно тоді найдогідніше, коли земля на ній як найліпше розкришилася і припорана хопта зовсім вигинула, коли земля вже достаточо осіла ся і не єсть ані за мокра ані за суха. Що-до погоди при сіяню то також тисячні досвіди поучили, що ті рослини найліпше удають ся, котрих насіне при випроцім зовсім однакових інших відносинах, було засіяне при вогкій і теплій погоді; бо коли воздух теплий і вогкий, то зерно бере вже із воздуха вохкість в землю. Та й рілі при таких обставинах вже не так дуже холодна, як тоді, коли воздух сухий і холодний, отже насіне буде вкриті вогкішою і теплішою землею, а дятого й борше скільчить ся. Воздух звичайно найбільше вогкий при західнім і подудневім вітрі, дятого при таким вітрі найдогідніша пора до сіяня. Але також треба мати на увазі і рід землі. Глиниста земля вимагає найбільше заходу; треба старати ся обробити її в осени на самім посіду. Коли би в осени її оброблене опізнило ся, то она би не могла достаточо підсохнути по дощам, насіне в такій землі недостаточо би скільчило ся; коли-ж такий ґрунт перед зимою добре обробити, та засіви ліпше розкрийнять ся і єсть вигляд на ліпше живно. Крім часу і землі треба мати на увазі ще й само насіне. Досвід поучив вже не раз, що озиме збіже, коли вчасно засіяне, дає багато соломки а мало зерна; противно же буває більше зерна, а менше соломки, коли оно пізнішє засіяне. Противно буває при ярім збіжжю; вчасно засіяне з весни дає більше зерна а менше соломки. Також і клімат треба мати на увазі. Далше треба звязати і на пору дня. Досвід показав, що насіне тим ліпше кільчить ся, чим більше підчас сіяня воздух наповнений паром. Дятого в декотрих сторонах єсть звичай, що сіють під вечер, а аж на другий день рано заволочують, а то дятого, щоби через ніч роса насіла на зерно. Того очевидно не треба робити, коли можна сподівати ся студеної ночі і приморозку. Чи сіяти густо чи рідко, зависить від того, яка земля, який клімат і яка сила вільчення в зерні та яка пора сіяня. Чим тяжша земля і чим більше груддєга, тим густіше треба сіяти, а чим легша і пухкійша та чим чистіша, тим більше можна щадити зерна. Чим пізніша земля і чим острійший клімат і чим старше насіне,

тим густіше треба сіяти. Чим ранша сійба, тим рідше єсть ся, а чим пізніша, тим більше треба насіня. (Нар. Час.)

Зелізнаця влоздовж Африки. Селі Родес, діамантовий король, голова славної на цілий світ „Chartered Company“ в Конляндії приїхав до Берліна в переговори до німецького правительства, бо він хоче будувати зелізницю з Капштату до Александрії, що переходила би також через німецькі поїстоли.

Складки добродійів з села Васи- лєва, котрі жертвували на „Народний Дім“ в Чернівцях: Всечестний о. Семен Волошук 5 зр., Юліан риц. де Балаїнович дідич 5 зр., Антоніа барон. Капрі посесорка 5 зр., Леон Братковський дідич 2 зр., Рука крамниця 1 зр., 10 кр., Николай Будзиновський госп. 1 зр., 1 кр., Анна Кравчук учителька 1 зр., Лопітін де Томоруг 1 зр., Елисавета Грушевська 1 зр., Володимир Микитович поштайстер 1 зр., панство Возняковскі 1 зр., Дмитро Томоруг 1 зр., 50 кр., Сидір Балаїнович 50 кр., К. Фетінгер респіцієнт 50 кр., Іосиф Терк надстражник 50 кр., Іосиф Копа надстражник 50 кр., Евгеній Ластовенка вдова по учителю 50 кр., Василь Семенюк 50 кр., Стефан Кирілюк 50 кр., Николай Мелничук 50 кр., Григорій Похевка 50 кр., Івон Мартинюк штельмах 50 кр., Георгій Влад 50 кр., Гнат Коршівський 30 кр., Антон Станкевич 30 кр., Hersch Göttesman 25 кр., Selig Badler 25 кр., Тодер Яцук гарнец фасоль продавало ся 20 кр., Евдокія Станкевич 20 кр., Василь Коршівський Ів. 20 кр., Яків Літовський 20 кр., Кіза Маник 20 кр., Стефан Халус 20 кр., Івон Похевка Филип. 20 кр., Николай Пидула Вас. 20 кр., Яків Вартанович 20 кр., Іван Биткер 20 кр., Samuil Wollin 15 кр., Nuchim Mechlowicz 15 кр., Moses Hamer 15 кр., Süssi Gross 15 кр., Abraham Storper 15 кр., Jossel Schenker 15 кр., Abraham Hamer 12 кр., Івон Яцук Іот. 10 кр., Петро Вердянюк Вас. 10 кр., Яків Вердянюк Кир. 10 кр., Вендик Піх 10 кр., Георгій Будзинський Ів. 10 кр., Настасія Мартинюк Вас. 10 кр., Тодер Кавтиш 10 кр., Івон Королік Анд. 10 кр., Симен Мікулак 10 кр., Анна Вердянюк Івон 10 кр., Василь Тацюк 10 кр., Настасія Тацюк Вас. 10 кр., Дмитро Довбня Ал. 10 кр., Калина Довбня Дм. 10 кр., Георгій Семенюк Тод. 10 кр., Калина Семенюк Георг. 10 кр., Тодер Гошовський 10 кр., Остафій Гніданік 10 кр., Тодер Гріул 10 кр., Івон Гріул Тод. 10 кр., Василь Гаман 10 кр., Михайло Рибий 10 кр., Николай Коршівський Фед. 10 кр., Василь Довбинчук Ів. 10 кр., Івон Будзинський Макс. 10 кр., Николай Калинюк 10 кр., Георгій Коршівський Івон 10 кр., Тодер Будзинський Ів. 10 кр., Марія Будзинська Тод. 10 кр., Івон Літовський 10 кр., Дмитро Літовський Вас. 10 кр., Кіза Кирилук 10 кр., Гаврило Вакіш 10 кр., Проць Королик Арт. 10 кр., Георгій Довбня Дмит. 10 кр., Стефан Федоричук 10 кр., Николай Яворський 10 кр., Георгій Балаїнович 10 кр., Mendel Reif 10 кр., Омелян Бачинський 10 кр., Александер Ревуцький 5 кр., Jankel Grill 5 кр., Давид Пидула 5 кр., Chaim Schächter 5 кр., Василь Коршівський Кир. 5 кр., Івон Мороз 5 кр., Василь Мартинюк Акс. 5 кр., Георгій Літовський 5 кр., Dawid Engelberg 5 кр., Івон Яворський Яков 5 кр., Івон Бердянюк Вас. 5 кр., Івон Бердянюк Ник. 5 кр., Настасія Гаман 5 кр., Аркадій Гаман 5 кр., Андрій Гріул Ник. 5 кр., Івон Мартинюк 5 кр., Василина Гріул Тод. 5 кр., Івон Гріул Анд. 5 кр., Николай Портей Ан. 5 кр., Елисавета Гніданік 5 кр., Николай Палагнич Пет. 5 кр., Гора Гошовський 5 кр., Івон Літовський Анд. 5 кр., Ілія Дутчак Вас. 5 кр., Іван Довбинчук Тимоф. 5 кр., Андрій Літовський Ант. 5 кр., Ілія Межибродський 5 кр., Николай Довбинчук 5 кр., Василь Гріул Тодор. 5 кр., Георгій Кадобнянський Вас. 5 кр., Дмитро Кадобнянський Кир. 5 кр., Дмитро Будзинський Івон 5 кр., Михайло Літовський Семен. 5 кр., Манолі Соболь 5 кр., Василь Довбня Гавр. 5 кр., Григорій Дутчак Кост. 5 кр., Василь Гріул Анд. 5 кр., Василь Пидула Тодор. 5 кр., Івон Будзинський Вас. 5 кр., Петро Літовський Яков. 5 кр., Івон Бердянюк Кирилук. 20 кр., Николай Соболь 10 кр., Костантин Кракалія 15 кр., Омелян Кракалія 15 кр., Николай Кракалія 10 кр., Володимир Кракалія 10 кр., Разом 41 зр. 3 кр. — Николай Соболь, збирач.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Ольги Кобилянської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Далше.)

Вона лиш десь-колись відповідала, і то від нехочу, байдужно. Нарешті він почав говорити і про їх домашні обставини, порушив поведене брата, видатки батька, его турботу, гризоту, его зломаний душевний настрій...

— Не мож ніякне збирати, як сїлось... — закинула вона байдужно. — Родичі самі винні, що він пропадає. А пропадає він без ратунку. Опроче... я вірю і в дідичність блудів...

— Критичний у вас розум, Олено, — говорив він з важкою міною — аналізує, розважуючий дух. Вам я можу щось важного відкрити. Правда, се, що скажу — невідраднє. „Des Lebens ungemischte Freude ward keinem Irdischen zu Theil“ — цитував він патетично. Однак ви будете уміли се перенести, ба і других навчити зносити такі пригоди...

Вона нічого не відповідала, і не питала нічого. Думала лиш, що сильним духам суджено і багато перенести. А він почав говорити. Зразу манівцями та оборотами, а трохи згодом таки прямо, без усяких застережень. В протягу одної години довідалася, що всі вони знищені, — що єї батька через якусь то суму, котру мав у себе в сховку і котрої не доставало, віддають зі служби.

Вона не ворухалась. Побіліла лиш немов стїна.

— На те була я давно приготувана, пане доктор, — ледво прошепотїла. — Давно; однак — що мож проти того вдїяти?

— Проти того — нічого! Надїймоє, що може ему хоть в дорозі ласки друга або і третя частина пенсії дістане ся. Ви однак можете чимало вдїяти!

— Для когь?

— Для ваших родичів, для вашої сестри, а найбільше для себе.

— Справді не знаю...

— Знаєте. Олено, прийміть К...го.

Він незабавки просить не вас о руку...

Стало тихо.

— Не можу.

— А чому?

— Бо, як ви і самі сказали, у мене аналізуєчий і розважний дух, критичний розум...

— Не розумію вас зовсім; говоріть яснійше!

— Бачу, що не розумієте мене. Буду отже ясно говорити. Не дроблю его і наші погляди на жите розходять ся далеко. Я не в силі его і себе оббріхувати...

— Ви сего і не робите. Він вас хоче, а ви годитесь на се.

— Не знаю его, і сумніваюсь, чи зможу ще когь небудь в житю полюбити. Се вам відомо, пане докторе. А подруге без любови, се по мой думі, брудні відносини. А я не хочу в ніякі такі вхадити.

— Ще перед хвилиною казали ви, Олено, що мож і полюбити се, що ненавидїлось.

— Так, але напіроска — се не людина.

— О, Олено, Олено, — кликнув він: — в що ви вжили ся? Куди загонюєте ся ви у своїй хоровильній, пересадженій уяві?

Вона наче гадина та звинулась, випростувалась, та і так чатувала на его слова.

— Подумайте ради Бога і про свою будучину. Згляньте ся на нещасних, горем прибитих родичів. Не залишайте задля якоїсь уяви етати для них підпорою. І ви можете колись бути матерію!

— Далше, пане докторе, далше...

— Я і хочу далше говорити. Куди, питаю ся вас, куди дїяють ся ваші родичі, наколи не прийдуть звичайні місячні гроші? До найстаршої сестри? Вона має сама вже діти; і як нам обоім звістно — хоровильно скупа. До Ірени? Доходи учителя музики, хоть і спосібного і дуже інтелігентного, худенькі.

Крім того він хоровитий, а що ему з часом може дучитись, звістно мені аж надто добре, а і вам не може се лишитись тайною. Що стане ся з вами,

з наймолодшою сестрою? А батькови і матері, аби не було де на старість і голову склонити?!

— Чи-ж я тому винна, пане докторе?

— Сего я не кажу; однак ви не ємієте забувати, що він і ваш батько!

— Він мій батько, а я его донька...

Старого чоловіка обгорнула сильна нетерпеливість.

Ради Бога! — скликнув. — Адже діти мають якісь обовязки зглядом родичів! Се би вам прецінь знати!! А наколи усього цього не хочете узнати, то мусите признати, що він вас живив!

Ії очі замиготїли.

— Тут і дїйшли ми до мети... — сказала вона з зимним усміхом, підчас коли з єї лиця неначе-б зникла і остання крапелька крови. — Живив мене. Сего я не мож забути, і ніколи не забуду, пане докторе, ніколи! — сказала урочисто. — Після мойх сил, після мойх здібностей, а властиво після мого знання, котрим мене мій батько і теперішній устрій суспільний вивінувати, хочу собі сама заробляти на кусник хліба, а заробленим щиро дїлитись з родичами...

однак задля обовязку проти волі єкову-ватись з мужчиною, з обовязку его і себе оббріхувати... в чім мені тут добачувати сьвятість обовязку, коли самий сей обовязок стане брехнею? Закиньте вашу думку, пане докторе! — сказала глибоко віддихуючи і слабо усміхаючись; — я не вернуєсь більше з раз обраного шляху. Бачите? — додала вона. — Я дїйсно одна з тих „розважних, критичних умів“, котрі ані себе ані других не щадять. Я все аналізую і не маю милосердя ві над собою...

— Ні над вашим батьком?

— Так, пане докторе.

— З жалем переконуюсь, Олено, що з вас говорить нелюдський егоїзм, якась божевільність. Ні, — говорив він згїрливо, — ви справді не єспієбні до самопожертвування!

— Називайте се у мене егоїзмом, однак не забувайте, що се, що єлізує мене виходить замуж за К...го, — зі сторони мойх... також самолюбство...

— Ви софістка!

— А ви лихий оборонець правди, пане докторе...

Гірко будете ви колись сего жалувати! — кликнув він. — Ви ще не знаєте жита, однак воно само буде вас батожити і зідре полуду з ваших засліплених очей! Страшна буде для вас тота хвиля, в котрій камене і суміне обізвуть ся у вашім серцю!

— Я супроти усього узброєна! — говорила вона з тим самим слабим усміхом, а єї очі стали мимоволі вогкі.

— Не проти усього, Олено; проти безмилосердної прози жита — ні. Опроче вже і сильніші характери, як ви, зломали ся.

— Як ви се розумієте?

— Віда доміть і зелізо, а ви лиш людина...

Вона здригнула ся і глянула на него несамовитим поглядом.

— Ніколи, пане докторе, — відповіла опісля з супокійною гордостію. — Власне дятого, що я людина.

По его липи промайнув якийсь загадочний усміх. Він підняв ся і хопив за капелюх.

— Зноєть з гідністю наступаючий удар! — сказав і подав їй руку на прощанє.

— Дакую вам за ваше співчутє, пане докторе! — відповіла холодно.

* * *

(Далше буде.)

Складайте ся

на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перворядна американська пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковнірки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, швейоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до прасовання в поодиноких домі.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротшім часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявський,
улиця Палати краєвої число 16 А,
власний дім.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальонів і черевиків до гімнастичних вирав.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гогова ч. 13.

СЛАБОСТИ ВНУТРІШНІ І ХІРУРГІЧНІ

при помочи

АПАРАТУ РЕНТГЕНА

лічить і в домі хорого, бо апарат можна перенести,

Др. І. ГОЛЬДФЕЛЬД

бувший секундарний лікар при ц. к. шпитали ім. Рудольфа у Відні і бувший лікар на клініці в Грацу.

Мешкає: Чернівці, улица Головна ч. 20. — Ординує від 2—4 години по полудни.

Всі роди живих і свіжих риб можна щодня дістати в моїй

РИБНІЙ ТОРГОВИЦІ

ул. Темпльова ч. 1. (Готель під чорним орлом.) по найдешевших цінах.

Можна також дістати живих золотих і срібних рибок, кавяру, сардинок, морських петругів, оселедців і всілякого рода вуджених, маринованих і солених риб. Приймає ся замовлення на весілля, баці, пири, а поручення з провінції залагоджує ся до кожної стації поштової скоро і совістно.

З поважанем **С. ЕБНЕР.**

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. техніко-звичайним промисловим музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Віднажує зайвти шановній П. Т. Публиці, що виготовлює всякого рода обуви для мужчин, женщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокинчатим з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушувани.

Черезь ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Хто хоче мати добру і дешеву
МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані по-чашини від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русики, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Ває по братньому

З поважанем

В. ДАНИЛІВІЧ,

машинист у броварні Штайнера в Чернівцях, при ул. Залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Товариство взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєх. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трєх єпархій) забезпечує будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, єїно в стєгах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудия 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудия 1898 виводить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „
Фонд основний	45.000 „ — „
Резерва спеціальна	842 „ 40 „
Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.	

Шкоди ліквідують ся безпроволочно. Полієс „Дністра“ приймає Банк красвий при пожичках гіпотечних.

На житє можна забезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаємних забезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“

єтоваришне зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє пожички за оплатою 6 1/2% за інтабуліцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає вкладки до опрочентованих по 4 1/2%.

Зголошення о уділенє агенції в окрєстностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Вільгельм Водічка,

дрогоєрия в Чернівцях поручає на зближаючи ся свята богатий вибір

Парфумерій

і тоалетних касет

гербаты, руму, коняку, лікерів, шоколяди, Курасао, коріне і т. д.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіції неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	—	фот.
на пів року	10	—	—
на чверть року	5	—	—
на місяць	1	—	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Буковинський сойм краєвий.

(Продовжене справоздання з попо-
рудневого сасідання в четвер дня
16-го марта.)

Над справозданем посла д-ра
Стефановича розпочала ся генераль-
на дебата.

Яко перший бесідник говорив
п. президент краю бар. Бургінбон.
В своїй промові вказує ся на знане
фахове і зрозуміне справ і відносин
краєвих зі сторони референта і дякує
ему за похвальне піднесене в спра-
возданю діяльності правительства
на полі краєвої господарки. Дальше
підносить бесідник, що в минулім
році багато зділяно з сторони пра-
вительства на згаданім полі і що
особлива подяка належить ц. к.
рільному міністерству, що дало на
такі цілі в минулім році поверх
25000 зр.

Відтак висказує бажане, щоби
правительство на господарскім полі
йшло рука в руку з виділом крає-
вим, бо лиш в таким разі можна на-
діятись тревалих успіхів.

Ректор др. Скедль похваляє та-
кож предлежаще справоздане і на-
дієсь з переведення містячих ся в
нім спонукань значної поправи ріль-
ного стану в краю. Порівнюючи Бу-
ковину з западними краями, находи-
мо велику провалину між тамош-
ними а тутешніми обставинами, хо-
тяй наша земля по більшій часті о
много ліпша ніж в деяких западних
краях. Що-ж причинилось до тако-
го застою на господарскім полі на
Буковині? Самий сойм і то не од-
на або друга партія в нім, а цілий
сойм.

На жаль впливає як всюди в
Австрії так і в буковинській соймі
на хід всіх справ нещаслива націо-
нальна борба. Богато мож було в
минулих 10 роках зділати, як би не
затемнювала політичний горизонт лю-
та національна борба. Голосу збід-
нілого, хліба просячого народа не
чули наші послы. Такі розважання
спонукали бесідника оснувати со-
ціальньо-господарскій клуб. Сумні
досвіди з ради державної най нам
будуть відстрахаючим приміром і
най нас научать звертати нашу ува-
гу тільки господарским питанням.
Німці буковинські далеко від того,
щоб виступали ворожо супроти якоїсь
народности в краю; без зависти спо-
глядають вони на національний роз-
виток всіх і желают всім як
найліпшого успіху, лишень щоб то
не було смертельним ударом для
Німців. Бо-ж Німці принесли сюда
західну культуру, за що їм нале-
жить подяка. Бесідник є за тим,
щоби по всіх урядах нарід міг роз-
правляти в своїй рідній мові, однак
в Австрії конечно німецької мови
яко посередничуючої. Спімнувши
про велику користь, яку би безпе-
ечно мав край з однодушного по-
слуповання представителів всіх на-

родностей, як в радї державній так
і в соймі краєвим, сходить бесідник
на культурні завдання, які би по-
винна сповняти велика посілість,
але котрі вона не сповняє, ба на-
віть впрост противділяє їм, вицай-
маючи свої добра другим.

Не менше спиняли поступ го-
сподарки за високі тарифи на на-
ших місцевих залізницях. Радо ви-
тає бесідник маючи ся оснувати
„Рільничу раду краєву“ на місці
завмираючого вже краєвого рільничо-
го товариства. Бесідник підносить
велику вартість господарского сто-
вариння і ставить в тім змислі
резолуцію, в котрій звизає ся кра-
євий сойм перестудіювати основно
сю справу і принести свої спосте-
реження в слідуячій сесії до відо-
мости сойму.

Посол Теодор Флондор вка-
зує на невідрадний стан хлібороб-
ского населення, на шкідливу краєви
конкуренцію на торгівлі збіжжєм,
на лихі кредитові відносини в краю,
і м. т. п. і ставить при кінці ре-
золуцію, в котрій завизає ся ви-
діл краєвий до зарядження безпорад-
кам торговельним, а особливо на
торгах безрогами.

Пос. Лангенган підносить
важність горальнів для нашого краю
і гадає, що контингент за менші
податки виготовленого спіритусу для
нашого краю за малий з тої причи-
ни, що наш край в дотичній комі-
сії не має свого заступника. Задля
того ставить резолюцію, завизаючи
виділ краєвий постарати ся о свого
заступника в тій комісії.

Пос. Николай рицар де Ва сьль-
ко висказує, що хоче кріпко три-
матись вислову цесаря Йосифа II.:
„хліборобскій стан є підставою дер-
жави.“ Причини упадку краю ви-
дить бесідник в свободній подільно-
сти землі і цілковитім браку фа-
бричного промислу. Урядники з за-
паду не мають жадного почуття до
нашого мужика, не поучають наро-
ду про его права і повинности,
через що велика часть населення за-
довжилась через наложені на ню
за переступлене законів кари. У ве-
ликій мірі винна нещасному поло-
женю мужицтва велика посілість
дбаючи тільки о те, щоб мати таних
робітників, черес що вихиснує і
висисає бідних при кожній нагоді;
ба навіть є *власителі великих
посіlostей, що займають ся в краю
найогидливішим лихварством.* Далі
сходить на рільну школу в Чер-
нівцях, що мимо доброї управи не
приносить краю жадних користей,
позаяк єї абсолювенти не посьвяти-
ють ся рільництву. Радо витає бе-
сідник основане нового рільного
товариства, критикує дуже остро
діяльність існуючого вже такого
товариства і виділу краєвого, за-
визаючи бар. Мустацу до
сконцентрованя всіх своїх сил на
виділ краєвий, жадає побільшеня
числа краєвих урядників, звертає
увагу на промисл заліза і міді,

для котрого є в краю головні у-
слівя, ставить при кінці своєї про-
мови три резолюції відносячі ся
до лагіднішого переведження лісо-
вих законів у вижницькій повіті і
дякує д-рови Стефановичо-
ви за знамените его справоздане
висказуючи, що він гордий на то,
сидіти разом з таким мужем в
соймі.

Пос. рип. Абрагамович
думає, що то була повинність перед-
бесідника, назвати імена займаю-
чих ся лихварством дідичів. Але
він забороняє послу рип. Васильку
в такий спосіб говорити про велику
посілість.

Пос. бар. Мустаца каже
супротив мови дра Скедля, що
він Німців і їх культуру поважає,
однак що его нація (котра?) не
менше вартна. Бесідник відкидає
напади на велику посілість мовля-
чи, що нині дідич примушений spro-
ваджувати робітників з Галичини,
бо наші не хочуть робити і за ве-
ликі гроші. (?) На напади посла
Василька бесідник не хоче відпо-
відати.

На внесеня посла Марина
відложено дальшу дискусію на слі-
дуюче засідане.

*Продовжене дебати над сєю справою,
що вела ся в п'ятницю на раїшнім і по-
полубовім засіданю, — а між иньшим
довгу і важну промову д-ра Стоцкого
подамо з браку місця в слідуячій числі.*

Про справи культури краєвої.

(Реферат соймової адміністратив-
ної комісії, референт п. Стефа-
нович.)

Високий Сойме!

Заки перейдемо до властивого
обговореня діяльності краєвого ви-
ділу на полі господарства рільничо-
го в краю в р. 1898 і нім обгово-
римо ті міри в справі піднесеня
культури краєвої, які передискуто-
вано в соймовій адміністративній
комісії, задуме ся комісія перед
тим висказати слідуячі замітки за-
гального змісту, що не мають бути
дороговесказом ані для будучих ко-
місій, ані для сойму, а мають тіль-
ко виключно на цілі, познакомити
нововибраний сойм вже при его пер-
шій сесії з найважнішими спра-
вами рільничого господарства краю.

Буковина, рільничий край і не
треба ще доказувати, що в таким
краю найважнішим услівем загаль-
ного добробиту краю є сильно цви-
туче хліборобство. Не конче ще до-
казувати, що рільнича криза, що
головно спосітила рільничі краї, по-
шкодила Буковині більше колючо
чим иньшим коронним краєм мо-
нархії.

Але мимо рільничої кризи, були
ще й иньші причини, що у великім
степені довели до глибокого упадку
господарство краю.

Яко такі причини належить ся
піднести слідуячі:

Цілковитий брак водних доріг;
лихі кредитові обставини; недостача
значнішого промислу; упадок тор-
говлі; борюче ся о своє мізерне
істноване ремісло, ледача мужицка
господарка і дрібні господарства,
дуже низько лежаче гірництво, та
низький просвітний степенъ насе-
леня і т. п.

Вже сей поверховний натяк дає
виразно пізнати, що майже ціле бу-
ковинське населене полишене тільки
на рільничу і лісову продукцію.
Але понеже одинокий дохід з ріль-
ництва, почавши від часу, від коли
треває аграрна криза, мало вино-
сить, то чим раз дальше ідучий
упадок господарки в краю легко
понятний і сам собою зрозумілий.

А яко виразно видимі знаки
більшаючої бідноти в краю згадаємо
ще: чим раз більше задовжене на-
селеня, еміграційний рух і не мен-
шаюче число анальфатів.

Адміністративна комісія не за-
думе предкладати соймови подріб-
ної програми рільничої, що вимагає
вельми тяжкої роботи а має тільки
теоретичне значінє, бо систематичне
переведене поодиноких точок про-
грами мусить ся числити з обста-
винами, що їх нині не знаємо, між
тим і з кождоразовим прийнятем зі
сторони населеня, як також і фінан-
сової его сили.

Адміністративна комісія хоче
ограничитись на тім, вишукати пе-
редовсім найголовніші причини у-
падку і числити ся з теперішньою
фінансовою силою населеня припо-
ручити соймови ті зарядження, які
видають ся ему придатними для по-
бореня загальної біди.

Між многими причинами, що по
части споводували, по части при-
скорили упадок господарства в краю
називано при різних нагодах пер-
ше розділ земельної посілости і дру-
ге брак промислових центрів в краю.

Дотично розділу земельної посі-
лости, то можна без пересаді ска-
зати, що такі або подібні відносини
грунтової посілости годі найти хоть
би в яким иньшим поверховно куль-
турнім краю.

Не переступаючи статистичних
границь можна сказати, що одна
третина цілої землі належить до
православного фонду релігійного,
другу третину посідають дідичі, а
властиво лиш трета часть припадає
на решту населеня.

Відчисливши від остатної трети-
ни для строго рільничих непридатні
обшари, і допускаючи, що полиша-
ючи ся продуктивна земля видає
можливо високу ренту ґрунтову і
розділивши описля сю ренту ґрун-
тову на число в краю мешкаючих
родин, можна дати неопорний ци-
фровий доказ, що земля не дає му-
жикам навіть найскромнішого мі-
німум екзистенції.

Сей дійсно застрашаючий факт
мусить тим ділати більше прогні-

таючо, коли видить, що велика часть населення задля браку фабричного промислу, торговлі і малого промислу виключно полишена на ренту ґрунтового або иншими словами сказавши, вона не в стані жити при даних відносинах даліше в краю.

Жадати відповіднійшого розділу землі на Буковині, се не лежить в компетенції союму і безперечно се одно заряджене не вистарчило-б для поборення рілничого упадку.

Бо хоть відповіднійшим розділом земельної посілости утворено би для багатьох родин ліпші услівя екзистенції, то се поліпшене безперечно не тревало би довго, позаяк земля не приростає, наколи число населення росте.

Розділивши приміром цілу велику посілость, що мимоходом сказавши в краях як Буковина покликана сповнити ще високі завдання між хліборобів і давши таким чином дрібному властителю ґрунту або хлопови в три рази більші обшари як тепер, то ледви мож і в таким расі осягнути мінімум екзистенції для одної родини після західно-австрійських понять; однак і ся хвилева поміч, яка дала би ся без сумніву пізнати сим трикратним побільшенем хлопської посілости, не була би тривкою, позаяк побільшені таким чином хлопські посілости в певнім часі, який навіть можна математично обчислити, мусіли-б розпасти ся в маленькі посілости через природний приплив населення.

Існуючі вже і будучі нові мужицькі господарства можна-б тільки в той спосіб удержати, наколи-б приміром дано части населення нагоду перетворити живучу в ній силу в продукт, що нині дє ся виключно лиш при рілництві і тому лиш в недостаточній мірі можливо.

(Далше буде.)

Політичні замітки.

Положене в Австрії.

До акції наміреної ґр. Туном вдрулив на днях свій піс і славновісний пожиковий герой з парламенту, др. Пшерше. Минулої неділі зібрались чеські Німці в Празі, щоби нарадитись, що їм діяти в виду грози языкового закона, який мав би вийти на основі § 14-го. Це не вспіли німецькі менери народитись, коли вже ґр. Пшерше видав розказ, що Німцям не вільно буде прийняти такий закон, позаяк сей маневр ґр. Туна міг би розбити німецьку солідарність. Розуміє ся, що поплик Пшершого для лучшего смаку був заправлений радикальними фразами. Радикальні фрази суть тепер в моді, а ними найлучше покриває ся порожність всяких проектів політичних. Пшерше радить лівниці продовжати борбу bis ans Messer.

Берлінська National-Zeitung зрадила пляни німецької лівниці. В посліднім виданю своїм каже єї віденьський дописуватель таке: Німці австрійські не годні вже річево дивити ся на справи. Шовінізм засліпив їх. На кануні закона языкового, що має їх вивести з сліпої уліци, они не питають себе, який буде зміст сего закона, а клопочуть ся питанням, що буде з їх опозицією, як би slučajно ґр. Тун їх вдоволив?

До компанії анатемізованих (Шлеєнґера, Штайнвендера та Грабмаєра) приєднав на днях Шенерер в своїх Egerer Nachrichten і теперішнього вождя німецьких націоналів, проф. Кайзера. На зборах в Опаві ударив Кайзер з дегенька на радикалів за їх los von Rom! Се вистало, щоб сказати, що Кайзер записав вже свою душу den Schwarzen і що націоналісти повинні від такого клерикала урізати поплі.

Hilf, was helfen kann! Держучись сеї народі, полохають тепер австрійські

Німці Мадярів Словаками. В Pestel Lloyd-а появилася іменно стаття, надіслана з Відня, котра предсказує близький кінець Мадярам, наколи они даліше будуть пасивно заховувати ся супроти релігійної славянської лавіни, що з Чехії котить ся на угорську Словаччину. Дописуватель Pestel Lloyd-а уміє розказати про комплетний заговор Чехів проти Мадярів і які суми пішли вже на Словаччину, щоб розрушити перед часом мадарський кльоб.

З Угорщини.

В угорській соймі п. Стефан Тісса домагав ся онорді прискорення удержавлення адміністрації і відтак порушив політичну ситуацію з огляду на події в Австрії. Бесідник доказував, що Угорщина не повинна стреміти до такої незалежності, яку посідає Сербія, Болгарія або Черногора, котрі лиш при помочи Австро-Угорщини одержали свою вишню незалежність. Австро-Угорщина виборола ту засаду, що Балкан не належить до Турції ані до кого небудь иншого, що кожда балканська держава може розвивати ся свобідно і незалежно.

Було би блудом ідентифікувати рівність і дуалізм з гегемонією Німців в Австрії. Для Угорщини се підрадніа річ, як австрійські народи урядять ся в рамках своєї держави. Угорщина повинна обективно, але пильно слідити за перебігом борб в Австрії, бо ослаблене угорського союзника значить тільки, що ослаблене самої Угорщини. Можемо лиш бажати, щоби долитавські народи винайшли для себе якийсь остаточний modus vivendi, але ми би рішучо зблудили, як би станули по котрій небудь стороні.

Німецький парламент против мілітаризму.

В німецькім парламенті став ся на днях важкий, хоч не конче несподіваний факт. Ото лівниці і центрум відкинули військові предложенія правительства, а голосували натомість за проектом комісії, котра обнизила жадане правительство о 7.006 людей менше в стані президентінім. Однак правительствої сторонництва постановили справу поставити на вістрію ножа і коли перенав правительствої проект, они провалили також проект комісії. Так отже мимо великих заходів і пресії зі сторони правительства, німецький парламент відкинув ціле військове предложене 209 головами против 141. Відтак відкинув також реферат військової комісії против голоів центра і вільнодумного союзу. В політичних кругах ходять поголоски, що військове предложене мало послужити правительству лиш за причину до розвизання парламенту і скликання нового, в котрім можна би перевести зміну виборчого права. Говорять також, що міністер Микель є приклонником виборчої реформи, але канцлер кн. Гогенлоє протестує против евентуальної зміни виборчого права. На разі можна лиш сконстатувати, що дискусія над виборчим проектом у другім читаню була спокійною і предметною. Більша часть бесідників застерегла собі децизію до третього читання, а бесіда провідника центра Лібера була така спокійна, що ще в послідній хвилі прихильні правительствої дивіанки вводили себе надією на порозуміння центра з правительством.

В послідній хвилі повідомляють, що в третім читаню прийнято внесенє в войскове, але не у тій формі, в якій хотіло правительство, а лиш внесенє дотичної комісії, яке то внесенє зовсім не відповідає забатанкам правительства. Розуміє ся отже, що правительство з того невдоволене, а канцлер князь Гогенлоє мав заявити, що ще раз заапельює до парламенту.

Рускі народні школи в Галичині.

Положене нашого буковинського народного шкільництва було до недавня також дуже сумне, доперва послідній десятиліт прийняв нам полєкшу і наше шкільництво розвиває ся, підносить ся, так що можна мати надію на гарний его розвій в будучности.

В Галичині мають Русини до діла з другим словянським народом — з Поляками, і показує ся, що ті словянські брати якоє не поводять ся ані трохи любовію до Русинів, а дусять, що можуть. Се вчинено і з руским шкільництвом.

От власне сего року минуло в січні 30 літ, відколи галицька рада шкільна краєва перебрала з рук римско-католицької і унійської консисторії управу шкільництва. Ту нагоду використав п. Окуневський і в довгій промові (на засіданю галицького союму дня 4-го марта) розібрав поступоване галицької ради шк. з Русинами за цілих тих 30 літ.

Користаючи з тої промови подаємо нашим читачам перегляд тих відносин шкільних між Русинами і Поляками, що соромити ся повинні за се своє діло. Коли їх в Прусах німчать, в Росії російщатъ, — Поляки кричать „кривда нам дє ся“, а що вони самі виробляють з Русинами?

Після справоздання краєвої ради шкільної в 1869 — 71 і 1873 року стан руского шкільництва, розмірно до польского, коли не був ліпший, то певно не гірший. Сама рада шкільна краєва признає в своїм справозданю з 1868 р., що на рускій препаранді у Львові було 82 учеників, коли тимчасом на польській було лиш 45. Число руских шкіл після справоздання самої краєвої ради шкільної з 1869 р. було о 238 більше як з польскою викладовою мовою, бо польских шкіл було 1055, а руских 1293! Це в справозданю з 1873 року признає краєва рада шкільна на стороні 8, що розмірно до людности є більше шкіл на веході, як на заході. Ще в справозданю з 1875/6 р. каже сама краєва рада шкільна, що найбільше громад, не маючих шкіл є в повітах: Вадовиці, Бохня, Тарнів, Рашів і т. д., а найменше в повітах: Золочів, Тернопіль, Стрий, Станіславів. В цілім золочівськім окрузі в 1876 році не мало шкіл ледви 7 громад на 300, в стрійськім лиш 34 на 231, в тернопільськім 32 на 279, в станіславівськім лиш 52 на 203 громад, і т. д. За те в вадовицкім не мало шкіл аж 238 громад на 375, в бохеньськім аж 137 на 315, в тарнівськім аж 131 на 360 і т. д. Отже в незгіршій стані обияла краєва рада шкільна руске шкільництво в Галичині. При тім належить пам'ятати, що в тім часі, т. е. 1869 р. число шкіл не різнило ся так дуже як тепер від числа клас, бо в цілім краю було всего 88 чотиро-класових шкіл т. зв. Hauptschulen, так що дійсно і число шкіл і число руских клас було значно більше від числа шкіл польских.

Отже на підставі справоздання краєвої ради шкільної з 1869 р. — руских шкіл було в тім році 1293, а польских 1055. Та послухайте, що рада шкільна з тими школами зробила? — Зараз в справозданю з 1871 року она робить з 1293 руских шкіл нагло — 572, а з 1055 польских 902. Де-ж поділася така маса руских шкіл? спитає кождий. Ось поучить вас третя цифра: з 67 утравістичних шкіл рада шкільна в однім році зробила 787! Свідданий за таким скоком педагог або статистик певно ще не витхнув би по таким salto mortale, аж тут в справозданю з 1874 року (отже лиш по двох роках) бачить у виказі — що утравістичної школи нема ні одної, а за те єсть 1537 руских, а лиш 1118 польских.

Що за диво? спитає певно самі, — бійте ся Бога, що то за система педагогічна з 67 утравістичних шкіл зробити в однім році аж 787, а за два роки потому вичеркнути всі 787 утравістичні школи а робити з них самі рускі? Ви панове, бачу, зацікавилися, отже послухайте, як все те стало ся! Ото рада шкільна дійсно від 1869 до 1871 року зробила 520 руских шкіл вперед утравістичними, щоби їх відтак зовсім спольщити, а лиш 572 шкіл лишила в краю чисто рускими. Аж тут в 1873 році приходить зміна виборчого закона до парламенту: замість посередних виборів з соймів настають безпосередні. І перший раз при безпосередних виборах увійшло до ради державної кільканацять руских послів, — і тоді при участі руских послів, між иншими посол Вільдавер притис краєву раду шкільну, що она польщить німецькі і рускі діти, що їй не просвітає народу, але польщене дітей в голові. Рускі послы прилучили ся, до того, достарчили матеріалів — і ось вам причина, чому з 572 руских шкіл

зробило ся в один рік 1537, а з 767 утравістичних зробила ся нагло — нічо.

В статистичних виказах з 1875 р. нагло з нулі шкіл утравістичних — з того „нічо“ робить ся 260 шкіл; за то з 1537 руских робить ся 1340, а з 1117 польских — 1093. Що то знов? запитає кождий. Ото Поляки в парламенті зацїпкали Німців, внесене Вільдавера якоє пропало — рада шкільна знов мала руки розвизані, знов з 260 шкіл руских зробила собі утравістичні.

А в наслідок тої злощастної політики краєвої ради шкільної констатують самі урядові викази, що в однім тільки бережанськім окрузі шкільним упало число рускої молодежи о 895, в чортківськім о 631, у львівськім о 395, в стрійськім о 1232, в тернопільськім о 37, разом о 2194 дітей руских, перед котрими в наслідок полонізаційної системи загашено світло науки!

Стало ся то при загальнім підвищеню цифри шкіл о 70, котрою то цифрою краєва рада шкільна чванила ся, виказуючи свою дбалість о народну просвіту. Так то піймала рада шкільна слова Адама Потоцького, котрий в 1865 р. сказав: „Час уже, щоби зі всіх найбільшу задачу — нових горожан краю і нових членів суспільности перестало бути середством ведучим до убічних шкільних.“ Так краєва рада шкільна взяла собі до серця слова ґр. Потоцького що-до руских дітей!

Під взглядом языка викладового в школах народних істнували від 1867 р. ті самі приписи, що і тепер. О языці викладовім мали і мають рішати ті чинники, котрі удержують школу, отже з реґули громада і краєва рада шкільна а лиш там, де молодіж ходила до одної школи є мішана, там має після закона той язык, котрий не єсть викладовим, бути обовязковим; отже де молодіж чисто польська, має бути язык викладовий польський і руского не має ся учини, а де молодіж чисто руска, там після закона язык викладовий має бути руский, а до науки языка польского не сьміє ся неволити, тим більше, що пізнійший ще закон державний і то основний постановляє, що ніхто не сьміє привнеювати діти одної народности до науки языка другої народности. Який закон управляє п. к. краєву раду шкільну і п. к. Намістництво морочити діти рускі против усіх постанов законних непотрібною дитині рускій польщиною в таких приміром повітах, де по селах всі говорять по руски і ані одної дитини польської нема в школі?

Можна виказати, як через непотрібне мороченє дітей тою польщиною упала ереквенція дітей руских, як процент шкіл руских змалів, як понизила ся просвіта, а зросло число анальфебетів між рускими дітьми, які врешті нужденні резульвати з тої науки польского языка осигає власть шкільна, і при тім всім треба спитати: що за інтерес державний вказує п. к. раді шкільній краєвій так поступати собі з рускими дітьми?

Галицько-польські дивіанки парікають на галатизм пруский, на німечченє польских дітей, на москвиченє польских дітей в Росії — а що-ж Поляки роблять з рускими дітьми в Галичині? та й то не в польській, але в австрійській державі?

В справозданю з року 1876 признає сама краєва рада шкільна, що прибуло 30 польских, прибуло 24 польско-руских шкіл а натомість убуло 33 шкіл руских. Але замість заняти ся унадаючим руским шкільництвом, рада шкільна знов повтарає: Найбільше громад не маючих шкіл є в повітах: Вадовиці, Бохня, Тарнів, Рашів, а найменше таких громад в повітах: Золочів, Стрий і Тернопіль. А консеквенція з того — гроші бідного руского хлопа вандрують на просвіту в західну часть краю! Бідні гроші руского хлопа!

(Далше буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 18-го марта 1899.

Пос. Віктор відобрав собі жите по причині приватних довгів, в які попав. Вість про его смерть прийшла телеґрафічно з Берліна в ночи з середи на

четвер на руки краевого маршалка. По-кийний був оженений з Василевскою, котрої рідна сестра була видана за пок. Франца Биджейовича, що недавно стро-тився. О скільки звістно, довги, що ста-ли причиною самоубийства, походили переважно з карт. Надто заангажував-ся небишник дуже в нафтові спекуляції, а копальні, які посідав, не приносили сподіваних зисків. Підписав був також багато векселів свого швагера Ф. Бидже-йовича і по его самоубийстві найшовся в вельми тяжким положенню. Мимо роз-пачливих заходів в однім з аристокра-тичних клубів, не зміг найти кредиту. У Відні мав також значні довги. Оста-точно поїхав до Берліна, щоби продати свою останню копальню. Але крах львівської щадниці і зв'язаних з нею нафтових спекулянтів занадто ослабив за границею попит на галицькі копальні, отже і в Берлін пок. Віктор не міг найти купця. Не хотючи повертати з по-рожними руками, застрелив ся.

Продажність при бранці. В Крон-штадті в Семигороді відбув ся сенза-ційний процес против многих осіб, об-жалованих о незаконне освободжуване пописових від військової служби. Гро-мадський нотар Шіпом дістав 3 роки тяжкої вазниці, сьвященик Фратес 3 місяці, нотар Дамокос один рік, член міської ради Форе 3 роки тяжкої вазни-ці, а крім сего засуджено ще одного сьвященика на 6 тижнів вазниці і всіх на утрату своїх урядів та поношене судових коштів.

Убийство при будові залізничі. Дня 8-го марца дозорець робітників на бу-дові льокальної залізничі в Острівці, Франц Словік, прибув на парцелю грі-тову господаря Галицького, щоби вити-чити вивлащену під будову часть. Га-лиця Ірена Галицька недопустила его до сего, заявляючи, що за ґрунт ще єї не заплачено. У відповідь на се Словік ударив єї рукою в лице, а надто соки-рою в голову, так що Ірена зімліла. Надійшов на се єї чоловік, але сейчас прискочив до него залізничий робітник Франц Сировий, котрий прийшов разом з Словіком, і таракнув Галицького оку-тим топірцем так сильно, що сей унав неспритомний на землю. Словік і Сиро-вий утекли. Сусіди заохочували ся Га-лицькими. Тяжко ранену Ірену хотіли умістити в шпитали, але она не хорозі умерла. Сирового і Словіка арештовано і відставлено до коломийського суду.

Російське товариство географічне приготує виправу для розслідування Азії середучюї. Фондів достарчає цар Николай. Експедиція опустить Петер-бург з кінцем сего місяця, під проводом поручника Козлова і протягне ся імо-вірно до двох літ. Козлів вирушить через західну Монголію і пустиню Гобі і наміряє через гори Нанчон та Кун-нор дійти до горішнього бігу Жовтої ріки.

Піаньство в Петербурзі. Др. Гріго-рієв мав недавно в Петербурзі в това-ристві оніки над публичним здоровлем відчит о піаньстві в столиці Росії. Показуєсь, що в минулім році на одного мешканця столиці випало річно 5 ве-дер горівки, а коли виселати до сего лише мужчин, то ся скількість збіль-нить ся до 10 ведр на особу. В одній господі випито в протягу року 2,529,000 ведр горівки. До циркулів взято в тім часі 54,000 п'яниць, котрих найбільший процент становлять селяни прибувші з новгородської губернії. Коли повищу цифру порівнаємо з числом петербур-ського населення, то після „Сина Отече-ства“ виходить, що на 20 мешканців Петербурга в 1898 р. один мусів конче дістати ся до циркулу за піаньство.

Практично. В Парижі війшло тепер в дамскім сьвітї в моду, робити собі подарунки з бранселеток, що містять в собі маленькі будильні годінники. Пра-ктичне оно особливо для дам, що не чи-слять ся з часом і продовжують надмір-но візити. Мужі дуже радо накручують механізм тих будильників, щоби запев-нити собі на час обіди, підвечірки і вечери.

Дефракдації в Галичині. Доносять що в якійсь галицькій інституції де-фракдовано 28 тисяч зр., крім того хтось обікрав уряд податковий в Товмачі на 17 тисяч зр. Контрольора і офіціалів ур-податкового арештовано.

Спростоване: П. Барановський жер-твував 10 левів на будову „Народного Дому“, а не на членську вкладку, як по-дано в попереднім числі.

На „Народний Дім“ зібрали в місті Радівнях Вп. п. радник шкільний Нико-лай Устиянович і судовий ад'юнкт Іля Семака до тепер 100 зр., на котру то суму жертвували сідуючі добродії: Вп. п. радник шкільний Николай Устиянович, спедитор Берль Тернер, банкер Натан Гарт, купець Кароль Найнтайфель, Л. Кірмлер і власитель броварні Йосив Рудіх по 5 зр., купець Зумер Гольдшле-гер 4 зр., антикар Розіньон і купець Давід Шерф по 3 зр., нотар др. Фебус Маер, поборця под. Франц фон Фрайуаг, др. мед. Бліндер, купець Калман Фі-шер, Кароль Рудіх, Абрагам Шехтер, Федір Стехнеов, Д. М. Купферберг, Ізак Шімел Мехель Райхенберг, Авраам Ге-бер, Ізак Руценштайн, Шульман, управ. почти К. Фріс, капітан при краєвій обо-роні Голтер, купець Райхенберг і Мен-дель Гартман по 2 зр., купець Казімір Бота, Хайм Меншель, Емануїл Фішер, Йосиф Давід Гедале, Р. Давидович, Сі-мон Варбер, А. Юргіаф, Абрагам Вебер, Брендер, Шулим Штерншус, контр. по-датк. на пенсії Кароль Жилінський, канцелярист Ф. Боровський, судовий возний Іван Толкан, К. Борнеміса, купець Озер Тутман, М. Рудіа, Борух Тріт, І. Шерф і реставратор Лев Бавмгартен по 1 зр., о. Євгеній Данилович, купець А. Гель-вінг, Герман Лютінгер, Йосиф Найман, Д. Вебер, канцелярист Генігсберг, І. Пре-сер, Е. Клімек, асист. почт. І. Завадіа, контр. почт. Кідорф, учителька Ядвіга Вінтер, Анна Балаа, хірург Шмід і ку-пец А. Штерн по 50 кр. Сердечна по-дяка.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Ольги Коби-ляницької.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Дальше.)

Щось у дві неділі після сєї розмо-ви вернув радник сильно підпитий до дому. Доктор оповістив ему результат сєї розмови з Оленою, а в наслідок сего і в наслідок випорожнених бага-тьох фляшок був він в лихім на-строю.

Він змагав ся з жінкою, котра ро-била ему гіркі докори з причини его нещасного налогу і наслідків, які він тепер на них сировадив. Він відгукував ся їй грубими словами, заявляючи, що не має зовсім наміру так поводитись, як се дурним бабам захоує ся. Він був уже доводі довго терпеливим; те-пер однак не стає уже і ему тої сили...

— Як можеш такі дурниці плести, чоловіче! — боронилась радникова. — Хто оставав ся завжди паном сєї во-лі і розпоряджував гришми? Хиба-ж я? Сідла я була і недосвідчена, що не наложила тобі зараз з першого разу поведів; не найшлає би я нині в таким положенню, котре доводить мене до роз-пуки. Тобі маю завдячити, що нині люди показують на мене пальцями; на свої старі літа буду жебрати кусника хліба у дитий або у зарозумілих сво-яків! Однак лучше умру, доки се справ-дить ся!

— Ха-ха-ха! — розсміяв ся чоловік замість всякої відповіді.

Радникова стрівожено повернула до нього своє лице, що в остатнім часі сильно вихуділо.

— Ще і сьмієш ся! — питала вона гірко-згрідливо.

— Ти мені хотіла би поводи нало-жити? — реготав ся він злоєливо. — Ти, що не маєш навіть на стілько сили, щоби супроти сєї доньки показати свій материнський авторитет? Зноєж-тепер наслідки твого ліберального вихо-вання і любуй ся думкою, що Олена зі-стане старою химерною нанною. Вона не хоче й чути про К...го.

Радникова так і здригнулась при его словах; було по ній видно, що вона угиналась під їх тигаром.

— Чи се дійсно правда, Епамінон-дасе? — питала вона несміливо, і нер-вово дрожачою рукою відсунула на столі лампу на бік, щоби дільше заглянути ему у лице. Се не могла бути правда. Адже се подружжє мусіло статись рагунковим

средством супроти всякої нужди для неї і для єї бідненької наймолодшої ди-тини.

— І я хотів би, щоби се не було правдою... — відповів радник насміш-ливо. — Тепер можеш іти до неї і їй подякувати. А коли ні, то наложи їй поведи... Чому-ж ні! Дранге бабське! — пробурмотів під носом і зачав нервово ходити по хаті.

Жінка усіла та лиш закрила лице руками...

— З наймолодших літ мала вона завжди свій розум! — лютував він дальше, — робила мій дім посміхови-ском та метою усяких дотепів. А тепер ще хоче ся їй доповнити мірку безтала-на? Те вже їй не удасть ся. Ще живу я; а коли до сего часу з батьківською волею ще не познакомилась, то позна-комить ся з нею тепер. Вона мусить за него вийти!

— Сего вона не вчинить, Епамінон-дасе! — простогнала радникова. — О, коли-б я була тоді передчувала, що то їй буде причиною єї нинішнього поведіння! Якою ненавистною, якою незгодною була для мене его присут-ність!

— За твоєю спиною піддержувала вона любовні зносини, кореспондувала, а ти була сліпою і глухою! — говорив радник дальше. — Тепер збирай, що посіяла! Що мене тикає ся, то кажу ще раз, що я покажу їй, хто голова родини. Не буду терпіти, щоби вона противи-лась моїй волі задля якоїсь божевільної фарси. Буду... — і він замовк нагло. В покаях почувись легкі кроки, а трохи агодом станула Олена на порозі. Була одягнена в темний плащ, голову завива в чорну хустку, а під пахою держала грубий звій нот. Здавалось, що вступає дуже неохотно; однак побачивши рад-ника і зломану матір, в одну мить все зрозуміла і приступила ближче.

— Іду до Маргарети, мамо — ска-зала вагаючись, — і не буду дома на вечері. Ключ від мого покою забираю з собою, бо правдоподібно забавлюсь довше, а повернувши не хотіла-б я ні-кого будити.

Радникова кивнула лиш головою, однак радник станув визиваючо перед нею.

— Що за діло маєш тепер у учи-тельки музики? На дворі але дощ немов з коновки і я думаю, що в такий час не виходить ся, як не мусить ся!

— Справді так, тату; і я мушу.

— Чого?

— Маю там діло, — відповіла не-охотно.

— Що ти можеш у вечер у старої учительки за діло мати? Може знов яку тайну? Яке rendezvous? Бережись! Все має свої границі, і я перестав бути зглядним і терпеливим!

Молода дівчина приступила скоро до стола і поклала звій нот. Єї біле змарніле лице відбивало сильно від чор-ної хустки, а в тій хвилі схилила его глибоко в діл... було їй очевидно тяжко виявити се, до чого забирала ся...

— Се ноти, котрі я віднесла за гроші; мушу їх віднести, — говорила поспішно. — Більше у мене, тату, нема ніякої тайни...

Радникова прокинулася на софі, а радник станув в першій хвилині мовчки, наче вкопаний; однак лиш на хвилину. В сідуючій уже хвилі приступив він кількома кроками до неї, а его очи за-іскрились.

— Що? За гроші намазала ти ту драць отут? Отже ти відважуєш ся мені ще і в тім нечесті робити? Сха-менись, божевільна! — кричав він дро-жачим з лютости голосом. — Як довго ще у мене стане терпеливості!

— Що хочете тим сказати, тату? — спитала вона спокійно, звиваючи на-зад розепнані ноти.

— Хочу тим сказати, що не зможу порядним людям в лице подивитись, ко-ли згадаю, що моя донька своїм дурним постоунованем дає причину до всяких поговорів; що відкидає поважного чо-ловіка, а замість того, наче бідолашний писар, маже ноти за гроші; що безче-стить мое ім'я, цілу мою родину; що хоче а tout prix відгравати якусь ролю. Я тебе встидаюсь, — кричав — всти-даюсь, кажу тобі!!!

Вона лиш поблідила і очи єї здава-лись більшими; опроче осталась як і перше спокійною.

— Годі мені вам помогти, тату, —

відповіла вона. — Позаяк предложення поважно чоловіка не можу прийняти, а не хочу, щоби моя особа була тягаром для вас, буду длатого на себе сама за-робляти. Як вам і другим ся справа представляє ся, не можу я, розуміє ся, знати; однак инакше поступати також не можу.

— Ти однак мусиш, коли я кажу!! — кликнув голосно, грубо. — В остат-ній хвилині пізнаєш ти ще, що батько — голова родини, що его воля — воля всіх!

— Чому як раз в тім випадку? — питала Олена і єї великі очи зачали миготіти.

— Бо — ти дурна, і я собі того бажаю!

Вона здвинула плечима і легко усміхнулася ся.

— Ніхто не є управлений мати ба-жання, котрі в житю другого мали би відгравати якусь рішаючу ролю; а ще менше на те наставати, щоби були зре-алізовані. Я їх не можу визнавати. Сама есьм, тату. Сама як птиця, як деревина в лісі. Маю сама право іти за собою або проти себе. Длатого кажу раз на завжди, що не вийду за К...го і що ніколи, ніколи не буду жити брехнею...

— Позавтра він тобі осьвідчить ся і ти приймеш его! — говорив він біли неї засапаним голосом.

— Позавтра довідає ся, що не ста-ну его жінкою...

— Олено, змилуй ся над твоєю не-щасною матерією, набери розуму... — побивалась радникова.

— Маме ви може наді мною мило-сердие? — питала вона з несказаним огірченем. — Бере може хто мою думку і чує на розвагу? Наче-б якусь штучну механічну пружину, натягали-б ви мене і пристосували до обставин! Я однак не дам ся до сего ужити. Ніяка сила сьвіта не здонче в мені мислячої само-стійної людини; а коли-б вам те прецінь удалось тоді успокоїтись... Тої — я — не я...

— Яку подяка за мої безсонні ночі, за мою муку, мою любов материнську! — етогнала радникова. — Що жие в твоїм безталаннім серці!

— Правда, мамо, і те, що випле-калось...

— Прокляте на тебе, невдячна га-дюко! — засичав радник.

Вона забиралась до відходу, однак на ті его слова задержалась. Звернувши легко голову, глянула на нього із снів-чутем.

— Ваші слова, тату, мене не бо-лять... — говорила. — Вам і не слід инакше говорити, лиш так, як дух, ко-трий вас дотепер провадив, вами воло-дів, вам і велить говорити. На мене не має він ні впливу ніякого, ні сили. Вва-жаю его лише нездоровою брудною си-лою, котра не має змислу для чистого шляхотного чувства; тій силі в грязи гаразд, вона рада-б усе їй противне за-гарбати в свій круговорот і приглуши-ти. Іду, — говорила вона дальше, — не маю собі більше нічого сказати. А так, як справи стоять, не будем мати і на будучину собі нічого сказати, ані розумітись не будемо.

— Я тобі маю лише стілько сказа-ти, — кричав радник, — що позавтра приймаю осьвідчення К...го. Ти ще не-повнолітна. А тепер — іди!

Вона знову станула наче прикова-на, а єї очи засьвітлюлись чудно.

— Так? — сказала протяжно. Хо-тіла ще щось сказати, однак надумав-шись трохи змовчала. Тее „щось“, що доктор порівнував з помішанем, пока-залось нараз у неї між очима. Не під-водила повік більше. Не сказала ні сло-вечка. Забравши ноти з стола — вий-шла...

Між старими урвалась розмова...

* * *

(Дальше буде.)

Складайте ся

на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Мужескі капелюхи.

Виключна продаж виробів італійської фабрики капелюхів „Борсально Джозепе“ в Александрії. Виключна продаж виробів з ц. к. надвірної фабрики капелюхів І. Гейр. Іта у Відні, Антона Піхлера Сінні в Грацу, П. & П. Габіа, як також інші добрі виробі.

Великий склад твердих мужеских капелюхів чорних і в красках від 1 ар. 50 кр. до 5 ар. Капелюхи хлопські Loden, суконні і поветянні від 85 кр. до 2 ар. 50 кр. — Шапки найновішого рода, пилінди, клані.

Обув для дам, панів і дїтїй.

Виключна продаж славної фабрики обуви Антона Чапека у Відні, спеціяльета від виробу французького Шевреанах.

Найліпші черевикі для мужчин, чорні і брунатні з гумою, до запинання і т. зв. Bergsteiger від 3 ар. 75 кр. до 10 ар.

Найліпші черевикі для дам, чорні і брунатні, з гумою, до запинання від 3 ар. до 8 ар.

Найліпші черевикі для дїтїй і дївчат, чорні і брунатні з гумою, до запинання, від 1 ар. 10 кр. до 4 ар.

Черевикі домашні, до гімнастики, сандали, до лиян-теніса.

Кальоші на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до вязані т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 ар.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дївчат, Glace, Chair, шовкові і вятані.

Сорочки

для мужчин білі і в модних красках, ковїрці, маншети, хустки до носа, шалїки, панчохи, пікарїтїки.

ПАРАСОЛІ en tous easer чорні і в красках від найдешевших до найліпших. — Парасолї від дощу, з чистого англійського шовку і півшовку, як також палиці до проходу. Товари бронзові, сьвітличні, зїралозї, ванн, годївники стонї, гирїтури до куреня і пїсїкї, стонї до куреня, рама, фігури і різні дїбїї.

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєч. Духовеньству і всїм вірним Впреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. Ординарїятами всїх трєх єпархїй) обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскї знарядї, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогїх і будинках против шкїд пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897. Стан фондів гїваранційних з днем 31. грудня 1898 виносїть:

Фонд резервовий	96.775 ар. 05 кр.	} гов. 880 ар. 57 кр.
Резерва премїй	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціяльна	842 „ 40 „	

Визначенї шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся безпроволочно. Полїси „Дністра“ приймає Банк красвий при позичках гіпотєчних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористнїйших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

єтоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, удїлє позички за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручатєлїв, і приймає вкладни до опроцентованя по 4 1/2%.

Зголошеня о удїленє агенції в окрєстївїстїх, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15. під золотою грушкою.

Порученя зпоза міста виконуює ся сейчас.

В кождїм сезонї найновїйші плащі жіночі, для дївчат і дїтїй (зі сукна, плющу, Кримских бар. і ватованї)

жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могоару з перших віденьских і бєраїнських робїтєнь.

Одяги

для

панів, хлопцїв і дїтїй, загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи,

Мєнчикови, Гавельони

і всї річи входячі в той фїх з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Кавчуковї печатки

і кавчуковї черєнки до друку продає по найтанїйших цїнах

Лєв Кинїг

гандєль паперу в Чернівцях, Ринок ч. 6.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і честно особи кожного стану у всїх мїсцевостях без капїталу і ризика продажю законно дозволених лєсїв. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Перша буковинська

спеціяльна робїтня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в п. к. технологїчїм промисловїм музею в Відні Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Вїдвїжує заявити шановнїй П. Т. Публїчї, що виготовляю вського рода обуве для мужчин, жєнїцїн і дїтїй і то пїсля найновїйших фасонів як: черевикі гладкі, та в видї острокінастїм з ортопєдїчним апаратом і з обложєним прирядом до вигїдного порушуваня.

Черєз ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та вські нарости на ногах. Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК, спеціяльна робїтня обуви.

Поодинокі черевикі виготовлює ся тїлько заграничних шкїр.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворєна в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадський склєп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера). Цїни сталї, фабричні.

Спеціяльний склад єлегантних, совїєтно виконаних, відповїдаючих всїм вимогам правдиво карльсбадських дамських і дїтячих черевиків.

Випробований спеціяльний склєп в виборї вигїдних і вільних черевиків та чобїт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петєрбургєских кальошїв і черевиків до гімнастїчних вправ.

Дуже танє жєрєло

до закупнї паперів, приборів шкїльних, книжок купєцких, та знарядїв бюрових є в

Йосифа Горовїца ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговїна ч. 13.

Г. Файлес

опєратор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Шкїльнї повїдомленя і Schulfachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Лїдає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарїдом Володислава Сєкєрського

За редакцію відповїдає Іван Созанський.

Виходять в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Буковинський сойм краєвий.

(Продовження 7-го засідання в п'ятницю дня 17-го марта.)

По відчитанню тих писем, що надійшли до сойму, приступлено до продовження генеральної дебати над культурними справами.

Забирає слово пос. др. Кіпер, висказуючи ся також дуже похвально про справозданє д-ра Стефановича; замічує відтак, в який спосіб можна-б уживати рілничі продукти, що через заморську продукцію не можуть остояти ся на торгу, звертаючи іменню увагу на годівлю худоби, особливо коний і свиний; обговорює відтак заложеноє молочарні в Терембештах, вказує, яку користь могло би принести краєви плеканє крилатого дробу. Ййця на пр. можна-б посилати до Німеччини, ба навіть Англії, а дохід з того виносив би до 1,000.000 зр. річно. Далі подає думку засновувати повітові господарські товариства, котрі звязувались би з головним того рода товариством в Чернівцях, „Культурною радою краєвою“. — Бесідник побоюєсь, щоби через за лагідне поступованє лісничих вижничко-го повіту не дати повід до знищення лісів, що особливо для стрімких гір буковинських Карпат дуже важнк. Брак лісів викликає повені, а ті дають ся відчувати тим, що мешкають на долах.

Промовляє відтак пос. др. Смаль-Стоцький виступаючи против тих, що думають, мов-би то вони наймили культурні справи краєві і недопускаючи других до слова, замовчують важні справи, і не лишень не дають жадної ініціативи, але навіть відсувають прийняті вже соймом резолюції і ухвали. І так приміром перейдено до порядку денного над резолюцією сойму з р. 1897 за-звизаючи виділ, скликати анкету, котра-б мала розелідити соціальні і господарські відносини краєві; не зділано нічого дотично школи овочевої в Сучаві, а прецінь сойм не увільнив виділу краєвого від тих резолюцій. Виділ краєвий не розелідив причин упадку краєвої культури.

Дотично рілничої школи в Чернівцях думає бесідник, що єї основано для фахового образования питомців, бо для загального існують в краю відповідніші заклади як гімназії і т. д. В справі вандрівних учителів господарства бесідник розказує історію тої справи заїніціюваної п. Пігуляком, як ту справу давна більшість і виділ краєвий убили і домагає ся звернення на ню уваги. Бесідник є за тим, щоби назначити інспекторів для плеканя худоби, але таких, котрі би ділом показували людям, як мають робити і коли. Взагалі звертає бесідник підчас своєї промови кілька разів на то увагу, що віі жадає дійсної

роботи зі сторони виділу краєвого а не лиш обіцянки на не даючий ся передвидіти час. Відтак розказує п. др. Смаль-Стоцький, як він причинив ся радою і ділом до того, що в руских сторонах повстали райфайзенські каси, як він почавши від спонукки, аж до самого заложе-ня кас всяким можливим чином помагає. Виділ краєвий видав приміром для волоских кас райфайзенських статуту, а для руских сего не вчинив, хоть би міг був се видрукувати і етимологією. Вчинила се доперва руска інституція „Народний Дім“, що видала своїм коштом статуту, книжки до провадження рахунків і поучень. А се було обовязком виділу краєвого. Ставить в тій справі резолюцію, жадаючи, щоби як тамтого так і сего року призначено що найменше 3000 зр. з фонду краєвого, щоби допомогати повстаючі каси по провіренню їх статутів сумою максімальною 300 зл. Далше ставить резолюцію, щоби назначити комісію, котра-б мала розелідити справу регуляції рік Пруту і Черемошу і предложити в слідуючій сесії соймови дотичне справозданє.

Що до управи тютюну то досі було позволено засівати тютюном тільки 12 гектарів, тепер вже фінансова дирекція підвиспила на 300 гект., однак нарід з того не міг хіснувати, бо досі не оголошено дотичного розпорядження фінансової дирекції.

Правительство заказало тримати млини на Прутї, мотивуючи свій заказ тим, що в недовгїм часї маєє регулювати Черемош і Прут, а такі млини псують береги ріки і утруднювали би лиш регуляцію. Бесідник думає, що не пошкодить регуляції, коли правительство на призначених ним місцях позволить ставляти на Прутї млини і то для кожного села по однім.

Вже пос. Флондор вказав на існуючі неприявки торговельні а особливо на торгах безрогами, де при продажі безрогів дусять нашо-го мужика що сила, і тому підпирає бесідник резолюцію пос. Флондора звизаючи правительство до за-рядження безпорядкам торговельним. Існують також безпорядки і на торгах збіжем, де жид має звичайно три мірки (гелетки), одну меншу законної, котрої уживає при продажі збіжа, другу більшу, що уживає при закупні, а третю на случай, коли-б було треба виказати ся урядникови, що у него є приписана мірка.

Звертає далі увагу на існуючі здирства в краю. Знанням є фактом, що навіть наші дідичі займають ся лихварством. Так приміром позичив раз дідич 7 зл. мужикови в зимі, за що той мав в літі робити цілий місяць. Взагалі проценти, які мусить платити хлоп, дуже високі і він нераз платить відсотки до 520%. Є ще в краю й привілейовані лихварі, котрими є наші бан-

ки, призволені правительством. Бесідник звизає правительство, що-б воно приглянуло ся ближше діяльності тих банків і на якійсь правній підставі відовчило їх лихварства.

По бесіді д-ра Стоцького приходять до слова др. Скедль, і про-стує вчерашній висказ бар. Мустаці. Віп (др. Скедль) не говорив про меншу вартість иньших народностей, в тім случаю Волохів, але сказав, що шанує і цінить культурні стремління всіх народів.

Потім промовляє п. Янку Флондор, висказуючи ся похвально про реферат комісії адміністративної; бесідник в імені своєї партії заявляє, що вона буде голосувати за всіма поставленими резолюціями, з виємком резолюцій п. Николая Василька, бо що до них то представлятель правительства заявив, що знає їх і буде старати ся рішити їх користно для населення. Що-до самого посла Василька, то его бесіди мають дуже характер агітаційний; п. Василько вносить тут ріжничі між великою а малою посілостю, які досі не існували на Буковині. Крім того згадує бесідник про наймане робітників до Румунії, про що говорив др. Стоцький і заявляє, що клуб волоский займає ся вже тою справою і поставить дотичні внесення.

Далі п. Василько рішучо застерігає ся против того, мов би его промови мали характер агітаційний. „Що є більше агітаційне — каже він — чи то, що я вступаю ся за бідним народом котрий мене тут післав, чи то, коли посол волоский обертає ся до публіки і кричить: „suntem aici in țeara noastră, și nimini are drept a ne băjocuri!“

П. Мустаца каже, що супротив фактичного спростованя д-ра Скедлія він цофає свій висказ, бо то було непорозумінє. П. Мустаца тримає ся також думки про рівновартність всіх народностей і думає, що на тій підставі можна дійти до порозуміння між Волохами а Німцями.

На конєць промовляє ще радник правительственний Фекете і обговорює справу робітників, що йдуть на роботу до Румунії і справу банків лихварських; правительство знає про шкідливу діяльність тих банків, але на разї не може нічо вдїяти, бо товариства з обмеженою порукою не належать під догляд правительства. Найдуть ся однак з часом, щоби тим банкам зробити конєць.

На тім скінчила ся генеральна дебата, а засіданє перервано до 5-ої години по полудни.

На пополудневім засіданю пос. др. Стефанович дякує передусім за зроблену ему так небувалу ще честь, надїлюючи справозданє его зложеноє в імені адміністративної комісії так многими словами признаня. Бесідника радує се, бо то доказує, що справами господарства краєвого заїнтересували ся всі.

Далі переходить посол Стефанович до поставлених послами резолюцій і обговорює їх поодинокє. Що-до д-ра Смаль-Стоцького то каже, що він через стиканє ся з своїми виборцями може найліпше познакомити ся з желаниями їх і заступати їх тут в соймі. Що п. др. Стоцький сказав дотично лихварства, бесідник цілком то підписує, лиш дотично млинів на Прутї каже, що він є противником тих млинів на таких ріках, де береги не є скалисті.

Бесідник критикує дуже остро спосіб політикована і полемізована бар. Мустаці. Так підсував він п. ректорови д-рова Скедлеви слова, яких той ніколи не уживав. Взагалі стоїть Мустаца на ґрунті Вольфівського войованя й его понятя.

При кінці обговорює бесідник промову пос. Николая Василька, котрому признає великий талант краснорічivosti і добру волю заступати интереси своїх виборців. Добре-б тільки робив, наколи-б не підсолював занадто агітаторськими фразами. Відбиває також его закиди вчинені великій посілостю, що на Буковині є одиноким щирим приятелем, порадиником і проводирем мужика (оклики: „так повинно-б бути!“). Припорукає в кінці до прийнята поставлені послом Васильком резолюції.

В дебаті спеціальній забирає слово пос. Жорж Василько. Замітивши де-що до резолюції дотично молодшого господарства, сходять на промову з попереднього дня пос. д-ра Скедлі зауважуючи, що з промови д-ра Скедлі мож було незнаючому обставини вирозуміти, мов би волоский клуб не брав участі в господарських питаннях разом з другими народностями. Бесідник констатує, що, як довго він бере участь в політичнім житю і як можна з протоколів довідати ся, нема ні одного випадку, де-б Волохи не співділяли з иньшими націями. Він покликуює ся на пос. Тітінгера, котрий безперечно нагадає собі, як посла буковиньскі в радї державній в господарських питаннях все сходились, хоть вони не творять спільного клубу в радї державній. Далі однак витає радістю другу заяву п. Скедлі. Подана нам з сторони німецької в Буковині руку — каже Василько — приймаємо з радістю. А то тому, бо „deutsche Hand und deutsche Treue“ ідентичні понятя.

По тій промові прийнято всі внесення і резолюції в другім і третім читаню і на тім скінчило ся засіданє.

Про справи культури краєвої.

(Реферат соймової адміністративної комісії, референт п. Стефанович.)

(Далше).

Хочу ще піднести, що нема жадного небезпеченства в нашім краю

щоби хлопська посілість була знижена закупном зі сторони великої посілости. Посілість гр. пр. релігійного фонду збільшилась лиш незначно минулими роками, а других властителей не надить зовсім мала рента ґрунтова побільшувати свою посілість, ба навіть радо продають вони поодинокі ґрунти другим і зменьшають тим самим свою посілість.

На Буковині не випирає ся також, як приміром в альпійських краях, хлібороба з его ґрунту, щоби утворити великі обшари ловецькі — а можна навіть висказати надію, що в даючій ся предвидіти часі, наступить відповідний розділ землі в краю, сам собою, без жадної спонукки.

Коли отже, як вже сказано, сойм не може нічого зділати в справі відносини земської посілости на користь мужицтва, сеї найважнішої і наймогутнішої підпори суспільного життя і коли знов показалисьмо, що відносини в земській посілости чим раз поліпшають ся, то стає святим обовязком всіх міродайних чинників в краю, а особливо ц. к. правительства і сойму, ділати на тім поли, де можна з певністю надіятись на успішне усунення невідрадного господарского стану і піднесення таким чином культурного і материяльного рівня населення.

З дотеперішних виводів виходить видатно, що утворене промислових осередків на першій місци може поставити раз на все перепони більшої ся нужді.

Такі промислові осередки могли-б в двоякий спосіб завести материяльний добробит, тревало підтримувати его і поспирати.

Перед усім переробляли-б ся в тих осередках промислових різниці, лісові і гірничі продукти в продукти промислові або щонайменше в півфабрикати і таким чином придали-б нашим домашнім продуктам відповідний вид для експорту, а через се отворили би ся для нашої домашньої продукції дальні місця збуту, які сьогодні для нас замкнені, бо можливість експортовання обмежена дорогими тарифами залізничними; вкінці найшла би в тих центрах промислових серед численних заможніших робітників збут, та часть різничих продуктів, які нині мусять експортуватись, однак на жаль не експортують ся, або лишніми словами сказавши повстала-б рівновага хоть лиш почастна між домашньою продукцією а консумцією, отже той стан господарства, що спусь в гадках образованого господаря, яко тяжко осягливий ідеал.

Такі промислові осередки могли-б в скорім часі повстати по наших містах і містечках, наколи б промислові заводи находили з сторони міродайних чинників в краю ту моральну, а по зможі ще й иньшу поміч, на котру безсумнівно в інтересі населення заслугоють.

Справді нема що думати про повстання промислових осередків, заки не удасть ся основати поодиноких промислових заводів. При підпираню поодиноких промислів мали-б передовсім право на видатнішу підмогу ті промисли, що по своїй природі можуть уважатись кристалізаційними точками дальших промислових заведень.

Коли-б приміром заложено в Чернівцях велику різницю рогатої худоби, овець і свиний, через що можна-б лишче заосмотрити в поживу західні міста держави, то ся

різниця спонукала би великих капіталістів, взятись до основаня дальших промислових заведень і так повстали би в найблизнім часі гарбарня, фабрика мучки кістяної, фабрика лугової соли з крови, фабрика маргарини і мила, що мали би на цілі переробляти відпадки мяса на продукти, що можуть числитись на збут. Так зробились би Чернівці вже через заложене одною великою різницю промисловим осередком, що вийшло-б на добро не лиш черновецьким мешканцям, черновецькій торгівлі і промислови, але також підмогали-б на довго мужиків.

Подібно як заложене різницю вплинули-б і иньші промислові заведення на наших краях, а передусім дали-б тоді різі і ліс більше доходу, оживилась би торгівля і дало-б промислови здорову підставу.

(Далше буде.)

Політичні замітки.

Положене в Австрії.

З зібраних тепер на нараду соймів краєвих більша часть буде замінена перед великодними святами а між ними також сойм галицький. Долішно австрійський і чеський сойм будуть радити аж до другої половини цвітня. Речинець скликання соймів краєвих Тироля, Триєсту, Горицій і Побережя, буде установлений доперва в протязі сего тиждня, бо заходи правительства, зміряючи до вирівнянн різниці між поодинокими націями репрезентованими в тих соймах, були доси безуспішні.

В добре поінформованих кругах говорять, що правительство не пропонує до цїсарської санції ухвалення долішно-австрійським соймом виборчої реформи до сойму і ухваленого віденської радою міською нового статута міського, хоч християнсько-соціална партія заняла прихильне становище супротив плану правительства упорядкити азікову справу при помочи § 14-го.

Сесія чеського сойму має бути продовжена до кінця цвітня, бо до сеї пори повинно наступити оголошене національно-політичних жадань Німців. Безпосередно потім буде оголошений текст розпоряджень, котрі мають бути видані для упорядкування азікової справи, а відтак буде скликана рада державна. З того виходить, що ті розпорядження ще не будуть предложені на найблизній кабінетовій раді. Неправдива також поголоска, розпущена одним істеричальним диваном, о недалекий димісії Туна. Рішене в тій справі має наступити доперва підчас сесії ради державної.

Кугнагорський орган п. Пацака довідує ся „з певного жерела“, що Тун наміряє видати азіковий закон на підставі §. 14-го, але ціла сесія справа не прибрала ще конкретних форм і знаходить ся доперва в стадії розважування і навіть не була ще предметом нарад кабінету.

Prager Tagblatt оголосив писемо, одержане з кругів вірноконституційної великої посілости з сїдуючим змістом: Заповіджена правительством, а зависима від призводу Молодо-Чехів і від гадки краєвого сойму угодова акція в справі розграничення окружних судів і судових округів скінчить ся без результату, бо она ще більше скріпить солідарність правий, а ослабить згоду Німців. Ті сумніви що до можливости виконання замірів правительства дадуть ся усунути лиш в один спосіб, імено коли правительство заявить, що з днем публікації свого кредиту безприводочно цїне всі азікові розпорядження для Чехії, Морави і Шлезка видані від цвітня 1897 року, а дальше парламентарне переведення азікового закона в справі розграничення судів зробить лиш условно зависим від гадки краєвого сойму. В той спосіб узнано би все Німцями боронений погляд, що цілком вистарчає, коли правительство лиш зажадає гадки сойму, а на слухай відмови, нічим дальше вязати ся не потребує. Виріш на всякий случай належить ся правительству

вдячність за се, що в своїй програмі умістити се, що з програми Німців дійшло до его відомости. Коли таке правительство, як кабінет Туя, Кайла, Дінаві жаданя Німців уміщує в своїй програмі, то ніхто не відважить ся сказати, що жаданя Німців неоправдані, або пересадні.

В дальматійським соймі радили над першим читанем внесення п. Цівґра, домагаючого ся заведення хорватської або сербської мови як внутрішньої урядової мови у всіх адміністративних і судових урядах. Внесення прийнято всіма голосами против голосів італійських послів автономістів.

З Угорщини.

На онгодшнім засіданю угорського сойму президент міністрів Кольоман Сель заявив, що сїдує: Уважаю право самостійного, митового округа жизненным, сильним правом, якого ми не впречемо ся, не нарушимо, ані ослабимо. Але з сего права не виходить, щоби ми мали робити з него ужиток. Виходить лиш се, що его можемо виконати, коли вимагає інтерес краю. Як прихильник єдиного митового округа, узнаю, що серед даних відносин економічні інтереси краю домагають ся того на довгий час, узнаю дальше, що митовий трактат, до якого ми стреміли, лишче відповідає інтересам краю, чим самостійний округ митовий. Ті оба економічні округи вказують вправді багато суперечних інтересів, однак я вважаю можливим їх вирівняти. Що дотичить загалу інтересів, ми мусимо засилати себе взаємно, а може австрійський промисел більше нашими, чим наше різництво австрійськими продуктами. Нині ми більше чим коли-небудь з нашою консумцією сказані взаємно на себе. Мимо того тверджу, що не кожний митовий трактат і не кожда митова спільність є добра, але тільки така, котра може підперти і запевнити розвій інтересів в рівній мірі так різництва, як промислу. Сильне жите має однаково тут, як на кожнім иньшим поли користні і некористні сторони, а так само має їх і віддільність інтересів. Але заживаги рівночасно користний віддільності і спільності пожити — се вважаю неможливим. (Гучні оплески на правини). На поли актуальної політики такий стан не дасть осягнути ся, (оплески) — а я хочу держати ся на ґрунті актуальної політики.

З міжнародної політики.

Зброєне держав в поступає безперервно і інтензивно, хоть завжди під знаком оливої галузки мира, яку цар російський підісе над Европу. У французькій раді державній раджене вчера над бюджетом маринарки. Міністер Локроа заявив при тій нагоді, що оборона побережя є рівно важна, як оборона всхідних границь держави. Розширене колоніальної могутости вимагає рівнож зміцнення і побільшення флоту. Міністер наміряє через ограничене числа категорій кораблів утворити одностайну флоту. Дальше міністер висказав похвалу для війск маринарки і закінчив словами: Франція бажає мира, однак мусить zorganizувати маринарку, щоби відперти всі зачіпки. Так само і союзники Росії зброють ся на вежді, хотия російські дивізіони заперечують вісти о скуплюванню воєнних сил в пристани Артура і в Тельмані. Мимо тих заперечень доносять, що з Одеси знов відходять до всхідної Азії великі кораблі з війском і воєнним материялом. Рівночасно Росія скупляє острови, на котрих знаходять ся обі згадані пристани. Також закладає нових сїтий залізничних має передовсім значне значення стратегічне. Росія наміряє центральну азійську залізницю сполучити з сибірською і вже розпочато вступні праці над лінією з Ташкенту до Чимкенту (119-50 кілометрів), яко першою частиною того сполучення. З Чимкенту піде відтак залізниця на Авлиту, Тішкен, Тодмак, Вірного, Конала, Сергіополя до Семіналатинська, звідки буде збудована третя, послідня галузь сибірської залізничної. Перша лінія держить ся взагалі великого воєнного шляху, котрий веде недалеко хінської границі від Бухари до Томска, з бічною галуззю до Кульджи.

З Франції.

Новий президент Франції приймав в суботу представителів ди-

пломатичного світа, що прибули, аби Любетови зложити свої ґратуляції. Не брали участі в тім прийнятю англійський амбасадор, бо єсть хорий, і німецький, котрий виїхав був з Парижа.

Нотатки з Відня.

Позвольте помістити в „Буковині“ пару слів про деякі справи віденські, що не повинні бути без інтересу для читачів...

Перш усього слів кілька про нову часопись, що зове ся: Neue Bahnen; а котрої перше число появилось 5. с. м. і має появлятись два рази в місяці. Інтересна она через партію, що стоїть за нею, партію або краще турток молодих людей, репрезентуючих у нас наймодернішу суспільно політичну течію.

Взірнем для них був померший недавно в Німеччині Еґіда, звістний до сїх широка агітатор чи апостол і редактор тижневника „Die Verstandung“.

Назвала ся та молода партія „молодо-австрійською, суспільно і політично свободолобною“. Зродила єї огіра критика усіх тепер існуючих партій, як се показує також видана одним з членів сеї партії брошура: „Задачі правдивої народної партії“. Се партія соціалістична, і стоїть програмою дуже близько до соціальної демократії, від котрої ріжнить єї головна акцент положений на одиниці (Individuum), коли як звично соціалістична демократія чисаєть ся передовсім з потребами суспільности (Die Gesellschaft). Покинуто має ся партія досить багато прихильників між тутешньою інтелігенцією, головною в кружках диванкарських.

Для нас інтересна она і симпатична постулятом самоуправи національної, в котрій она бачить єдинокій сикі з теперішнього крутого положення в Австрії.

Тепер де-що про Славян:

Хорватске аґах товариство „Звоупініті“ приймало святаючим обходом прибувшого на коротко з Відня поета Sando'a Gjalsk'ого, який обходив недавно 25-літній ювілей літературної своєї праці.

Поет сей, славлений найбільшим сучасним поетом Хорватів, публіцій нашій мало знаний, тож може не буде зле списати про нього кілька стрічок.

Babić, — бо таке правдиве его імя, — родив ся в р. 1854, в хуторі свого батька Градіцама. Права скінчив у Відні, і пішов в службу політичну, в котрій як сам нише пережив довгий шматок часу усе на найнизшій степені в урядничій ієрархії, пересиджуваний з місця на місце за свої політичні перемовани. Скінчалось так, що мусів кинути службу. Писати зачав доволі рано, під впливом Бальзака, Золя і Турґенева повісти суспільні, в котрих видно, як він переняв ся суспільною теорією Маркса (до чого і сам Gjalski признає ся у своїй автобіографії). Останними часами стоїть він під впливом модерних напрямків в штудії, чого ярким доказом зворот від повісти суспільної, до писаних суб'єктивно психологічних парисів і новел.

У першій часті своєї літературної творчости, Gjalski реаліст. Хорватске критика, порівнює его суспільні повісти з циклом „Rougon Macqart-ів“, з тою лиш різницею, що Gjalski менше брутальний, а більше реалексичний чим Золя. Тепер він символіст. Характерна для нього нервозна рухливість з якою він перекидав ся від одного філософа до другого. По черзі переходить він від Шопенгауера і Будді, до Гартмана, відтак Ніцше, аж стає в кінці містичном. При кінці минушого року начислив він 25 літ літературної роботи, і по сїй причині приймав его тут у Відні „Звоупініті“ концертом.

В тиждень по сїм концерт, відбувся вечірний словінського аґах товариства „Slovenia“, котрими святкувало се товариство 30-тий рік свого існування. Описувати концерти не буду, але годять ся піднести один їх бік, а імено численну участь інтелігентної, не студентської публіки. Се доказ горячого патріотизму Хорватів і Словенців. Пишу „патріотизму“, бо думаю що участь суспільности в якій небудь прові академічного життя, діло патріотичне, патріотичне як доказ єї інтересу до свого ґрудучого покоління, і як доказ що спіль-

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Мужесні капелюхи.

Виключна продаж виробів італійської фабрики капелюхів „Борсально Джозепе“ в Алессандрії. Виключна продаж виробів з ч. к. надвірної фабрики капелюхів І. Гейнр. Іта у Відні, Антона Піхлера Сіні в Грону, П. & Ц. Габіга, як також інші добрі вироби.

Обув для дам, панів і дітей.

Виключна продаж славної фабрики обуви Антона Чапека у Відні, спеціаліста від виробу французького Chevreux. Найліпші черевки для мужчин, чорні і брунатні з гумою, до зашнуровки і т. зв. Bergsteiger від 3 ар. 75 кр. до 10 ар. Найліпші черевки для дам, чорні і брунатні, з гумою, до зашнуровки від 3 ар. до 8 ар. Найліпші черевки для дітей і дівчат, чорні і брунатні з гумою, до зашнуровки, від 1 ар. 10 кр. до 4 ар. Черевки домашні, до гімнастики, сандали, до ляльок-теніса.

Кальшні на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до вазання т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 ар.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат, Glace, Chair, шовкові і нитяні.

Сорочки

для мужчин білі і в модних красках, ковирні, манишети, хустки до носа, шийки, панчохи, шкарпетки.

ПАРАСОЛІ en tous caser чорні і в красках від найдешевших до найліпших. — Парасолі від дощу, з чистого англійського шовку і шийшовку, як також палиці до проходу. Товари брешові, сльотинні, вітражні, казані, годинники столові, гарнітури до куреня і писаня, столові до куреня, рами, фігури і різні дрібниці.

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впроесьв. Митроп. і Преосьв. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-й рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897. Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 ар. 05 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „
Фонд основний	45.000 „ — „
Резерва спеціальна	842 „ 40 „

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних. На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

етоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 6 1/2% за інтабуацією або порукою двох відповідних ручателів, і приймає вкладки до опрочентованя по 4 1/2%.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ч. к. технологічній промисловій музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мужчин, женщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушувания.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляє ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей

(зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могоару з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,

загортки, шафроки, футра міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річи входячі в той фак з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшів і черевиків до гімнастичних вирав.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Головна ч. 13.

Шкільні повідомлення і Schulfachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кождого стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продажною законом дозволеніх львів. — Предложення адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Віче потребує: 1) Рівномірною і справедливою положення податей на всі верстви населення і на всі доходи і справедливого використання їх в пользу обремененного ими населення, а именно на: меліорацію ґрунтів, удичення пасовищ скота, нужного для хозяйства, регуляцію річок, постройку хороших дорог і т. п. устранив так зовимих рогаж.

2) Отміну закону о полевани в томъ смыслѣ, що всякому владѣльцу земли свободно носити ружье и стрѣляти вреднымъ хозяйству звѣря на своемъ поли.

3) Комитетъ „Народной Радѣ“ будетъ основывати въ русскихъ селахъ Буковины хозяйственные, промышленны и торговельныя соединенія, народныя крамници, есудосберегательныя кассы, ссыны сбожья, и устроивати выставки продуктовъ народного хозяйства.

Як видно отже, то тут о нічо иншого не ходять, як лиш о то, щоб демократичными идеями і резолюціями принадити до себе нарід і рівночасно ужити его до своїх цілей. Ми констатуємо ще раз, що тої роботи не робить ніла партия староруска, лиш певна кліка, пару пан-отців, деякі індивідууми, що помпуть з одного боку Росію, яко „русские“, ніби то за оборону православия, а з другого боку грають роль романовілів і натягають Волохів, крім того прийшли ще на поміч уявляти: Кушнір, писарчук з канцелярії д-ра Дудкевича в Коломиї і господин Алексієвич. Така то зібрала ся честна компанія!

Яко характеристику їх роботи подамо ще два факти. В „Православній Буковині“ приміром находить ся, ще одна сльдюча резолюція:

Віче выражаетъ сильное негодование свое на чувствительное оскорбление польско-русскимъ посломъ Пигулякомъ на украинскомъ вѣчѣ, состоявшемся 25-го мая 1898 г. въ Черновцахъ, православного духовенства и православной церкви, за что Пигулякъ, впрочемъ, будетъ вскорѣ стояти и отвѣчать передъ уголовнымъ (карнымъ) судомъ, и русский народъ не признаетъ его своимъ посломъ и заступникомъ въ Сеймѣ.

Сеї резолюції, — як нас запевнив п. Алексієвич, передаючи нам спростоване, — ніхто на вічу не ухвалював, а лиш редактор „Православної Буковини“ вложив собі своєвільно в справоздане. Хто знає отже лиш трохи відносини в Чернівцях, відносини п. Козаркевича, той зрозуміє дуже на чие імя ся резолюція всунена в справоздане.

Але що щось другого! Прислав нам якийсь наш анонімний приятель одно запрошене на віче до Кіцмани і Заставни, які тепер розсилають ся згаданою клікою. Запрошене то звернене до одного ніби то руского пан-отця, адресоване по німецьки, а само назвище того пан-отця на — ісіи по водоски. Чия ту отже рука робить і який характер має робота згаданої кліки не тяжко пізнати.

Успіхів віча в Кіцмани і Заставні не хочемо передвиджувати, але скажемо тільки що за мотто до тої Геростратової роботи, може взяти собі згадана кліка, слова з передової статі послѣднего числа „Православної Буковини“: „И сльды нашъ пропадетъ и только одну печальную память по себѣ оставимъ“.

* * *

Ще одно сльвице розмови з редакцією рептілних „Буковинскихъ Відомостей“. На нашу згадку про „modus vivendi“ з „старорускими“ і напади з їх боку, каже редакция „Бук. Вѣд.“, що говорення проти фонетики не можна їм заборонити, і що то не заколот. Не о то, паночку, нам ходить! Против фонетики і таке інше говорять собі, доки вас горло не зболить, але не чернїть і не клеветить людий честних, тому, що вони з иншої партії. Прочитайте собі, пане редактор „Бук. Вѣд.“, резолюцію не ухвалену, а вложену нарочно редактором „Прав. Буковини“ в справоздане з віча; як там гарно пише ся, а пригадайте собі, що ви від хвилі заложена вашої часописи десять раз більше вживали лайки і подумайте собі, що ваші теперішні вічеві політики воюють такою самою лайкою. Не ходить отже проваше балакане про фонетику, а про ваші особисті напасти. В прочім, робить як знаєте і хочете; зробіть потїху Волохам ще раз, а то і вам певно не буде не на руку...

Рускі народні школи в Галичині.

(Дальше).

Туя животну кров народу ось-так розділяє в 1877 році п. к. рада шкільна краєва; повіт Надвірня дістав 4.868, Чортків 1.758, Заліщики 3.026, Гусятин 5.708, Тернопіль 4.186, Рогатин 7.843, Бережани 3.506, Городок аж 816, Дрогобич 2.884 зр., а за те повіт Ярослав на польські школи 16.845, Рашів 15.494, Ясло 11.050, Новий Санч 9.605, Мислениці 9.367, Вадовиці 15.455 зр.!

В 1877 році число нещасних утравістичних польско-русских шкіл нагло сходить до 156, а 96 шкіл десь счезло. Крім того бере ся рада шкільна до пошпрання західних шкіл польських а занедає рускі і так каже в справозданю з 1877/8 року ось що: „Відносини у всхідній часті краю е о много користнійші під виглядом числа народних шкіл, а так разячий нерівності будемо старати ся заарядити заснуванням нових шкіл, з тих передовсім округах шкільних, котрі мають... за мало народних шкіл“. — І так вандрує кєрвавица руского хлѣба на „заснування нових шкіл в тих передовсім округах, котрі мають за мало народних шкіл“ — вандрує, по 15.000 зр. на Рашів, Тарнів, а по 800, 1000 зр. на рускі!

Відне руске шкільництво ще не уніває. Повіти гусятинський і сокальський виказують лиш по 5 громад не маючих шкіл, — тож п. к. рада шкільна фабрикє знов свою статистику, щоби тільки гроші зібрані у всхідній часті краю вислати на захід. Ото справоздане з 1878/9 року жалє ся, що до руских шкіл ходить лєдво 59, а до польських аж 118 дїтїй. І знов крикнули польські лєвники: Бїйте ся Бога! ми для Русєнів школи будемо, польских дїтїй треба аж 118 на одну школу, а руских 59 має вже свою школу! Они не зважали на безсовістність тих криків, що рускі школи мусїв собі будувати сам руский хлѣб, а на польські школи йшли краєві фонди; не зважали, що руский елемент в краю більше розсїяний по далєких селах, підчас коли польський, сконцентрований по місточках, потребує меншого числа шкіл, бо тут хата держить ся хати; не зважали они на все те, бо-ж тут ходило лиш о претекст, щоби знов по 15.000 зр. пішло на один округ на заходї, а на веходї, щоби лишидись тільки округи!

В справозданю з 1878 року читаємо: „Рада шкільна краєва розділила: на повіти Краків 12.000, на Вадовиці 13.000, на Бохню 12.500, на Ясло 12.347, на Рашів 17.615 зр. На Перемишль, де з 90 руских шкіл зробила рада шкільна аж 41 — на Перемишль, отже на польські школи пішло 19.000, а за те на Городок 1.090, на повіти Жовків 1.630, на Бережани 1.923, на Гусятин 3.000, на Заліщики 1.500 зр.“

Рік 1879/80! — минає десятий рік господарни краєвої ради шкільної. В справозданю читаємо: „Руских шкіл е 1501 а польских 1238, однак в дійсности було руских шкіл 1652, а польских 1236, бо шкіл з подвійною мовою викладовою нема у нас цілком (!), а їх виказуване виїшло з хибного поняття натури викладової мови“. А дальше: „В строгім виконаню принисїв краєвого закона о викладовій мові в школах заведено всюди, де є мішане населєне, один з язиків яко викладовий, а другий яко обовязковий предмет науки... Правда, є деякі (!) виїмки від того права, але їх е так мало (?) що не заслугоють на подрїбне вичисленє“.

От як любо! І знов, крім повітів Золочева і Стрия, де руске шкільництво надто стояло сильно, щоби его від разу зігнорувати, фонд краєвий елиже на повіт Краків 12.600, на Вадовиці 13.000, на Новий Санч 9.470, на Бохню 11.210, на Тарнів 14.142, на Ясло 12.779, на Рашів 16.996 зр., а на рускі повіти: на Мостиска 2.593, на Дрогобич 3.983, на Городок 1.179, на Жовків 5.468, на Бережани 1.225, на Тернопіль 4.742, на Заліщики 3.835, на Чортків 1.882, на Надвірну 5.029 зр.

В 1880 році з 1652 руских шкіл робить ся 1495, число польских зростає до 1280, а утравістичних унадає до 134. Прибуло отже 44 польских, а убуло 6 руских і 17 утравістичних.

Після етатистики з 1880. року дїтей аналь-фаетів, що не могли побирати ніякої науки в школі, бо жадної школи в громадї не було, в цілїм краю 268.000; з того польских дїтей 121.461, а руских 127.740, хоч краєва рада шкільна все завидує руским дїтям більшого числа шкіл...

В справозданю з 1880 року була краєва рада шкільна троха неосторожна, бо помістила в нїм цифри дїтей обовязаних а дійсно ходячих до школи окремо після народности. Кризь сєсю занавісу можна побачити де-що цікавого. Рада шкільна приговорила ся в однім 1880. році, — бо пізнійше вже того не робила — кілько руских дїтей є обовязаних до школи а кілько польских, і кілько з того ходить до школи руских, а кілько польских. З тих цікавих цифр, поданих самою радою шкільною, можна вичислити проценти одних і других дїтей і так приходять ся до результату, як то впливає на просвѣту руских, а як на просвѣту польских дїтей система практикована радою шкільною. Отже стан науки в р. 1880. був такий.

В краківськїм окрузї обовязаних до школи польских дїтей 29.600. З того ходить до школи 62%, а в містї Кракові обовязаних 5.600 дїтей, з того ходить до школи 82%. Дальше в повітах:

Дїти обовязані до школи	Ходить до школи	
	рим.-кат.	гр.-кат.
Вадовиці	37.012	5
Мислениці	20.777	334
Нов. Санч	19.726	2.249
Горлиці	12.017	4.053
Бохня	24.085	38
Тарнів	18.691	31
Пільзно	15.502	59
Ясло	19.626	2.966
Мєлєц	15.446	8
Кольбушова	15.258	145
Рашів	31.313	1.388
Санік	14.097	16.042
Перемишль	4.079	13.598
Ярослав	9.728	11.866
Яворів	3.911	13.286
Самбір	3.873	12.028
	36%	—
	26%	47%
	27%	51%
	47%	40-50%
	36%	—
	33%	—
	29%	—
	43%	22%
	39%	—
	26%	—
	31%	15%
	58%	9-9%
	48%	23%
	74%	28%
	67%	30%
	80%	27%

Отже з виїмком двох найбільше на захід вєсєнених повітів Мислениці і Новий Санч, де Русини в борбі о своє ієтнованє видко загартувались, зрозуміли значинє просвѣти і самі подбали о науку більше як Поляки, бачимо лєдви половину а навіть третину руских дїтей в школі, а в Санці лєдви шєсту частє руских дїтей — в відношеню до польских. Дальше бачимо в повітах: в Дрогобичи на 56% польских лєдви 25% руских; в Стрию на 63% польских 44% руских; в Калущи на 44% польских 28% руских; в Городку на 48% польских 19% руских; в львівськїм окрузї на 71% польских 70% руских; за те у містї Львові, в столицї Льва, польских дїтей 64% а руских 4%! А дальше в повітах: в Золочеві на 55% польских 48% руских; в Жовкві на 42% польских 33% руских; в Бережанах на 31% польских 17% руских; в Рогатині на 35% польских 31% руских; в Тернополі на 47% польских 39% руских, в Терєбовалі на 47% польских 52% руских; в Заліщиках на 29% польских 17% руских; в Чорткові на 32% польских 25% руских; в Снятині на 35% польских 28% руских; в Коломиї на 46% польских 19% руских; в Надвірній на 42% польских 12% руских; в Станєславові на 48% польских лєдви 20% руских.

Кождїй отже видить, що краєва рада шкільна єлиже світло руского народу, що шкільна система італічкої ради шкільної вибирає бідні гроші а руского мужика, щоб за них нести світло науки на захід, а бідні володіти тою руского мужика мають провадити в темноті. Се поамє проклита, се задула, що говає свої дїти по чужих віздах!

В році 1882. на 1883. р. краєва рада шкільна знов посилає на повіти: Краків (околицю) 16.275 зр., на Вадовиці 12.631, на Новий Санч 10.000, на Бохню 11.000, на Ясло 12.000, на Рашів 15.000 зр., — а за те на повіти: Надвірну 4.000, Чортків 1.694, Заліщики 2.685, Бережани 1.048, на Жовків 5.081 зр.

Статистичні табелї стали ся вже більше мовчливими — вже не виказують: кілько польских, а кілько руских дїтей не побирає науки та й взагалї — і від тої пори етатистика вже тих дат не виказує. За те вводить рада шкільна в 1884 році нову манїпуляцію в етатистичних табелях з виказами так знаних чинних і нечинних шкіл. Рада шкільна виказує чомусь з великою старанністю число шкіл виравдї на панєри зорганізованих, але фактично нечинних, і в той спосіб фабрикє все значно більше число руских шкіл, ніж польских. Але в дійсности справа з тими чинними і нечинними школами, виглядала так після справозданя ради шкільної краєвої: „Число чинних шкіл польских зменшило ся в яворівськїм окрузї в наслідок того, що окрему класу дївчат в Краківці, числено яко окрему школу, влучено яко класу до мішаної школи“. Тільки й у бутку в польськїм шкільництві! — А тепер що-до руского: „Число чинних шкіл руских зменшило ся о одну школу в мисленицькїм окрузї“ — отже як-раз в окрузї, де ще недавно був у школі більший процент дїтїй руских, ніж польских — „і одну школу в ясельськїм окрузї, бо для шкіл в Шляхтовій і Красній не можна було знайти кандидатів уздїбєнних уаїти науку в рускій мові викадєвїй. Так само зменшило ся (!) число чинних шкіл руских в ярославськїм окрузї о одну, в дрогобичькїм і кадуєськїм в той самий спосіб о одну, а в чортківськїм (в наслідок замкєнєня шкіл в Угрині, Цєвїтовій і Вєрбатинї, а отворєнє перше замкєнєнє в Козинцях) о дві. В снїтиньськїм окрузї убула на позір одна руска школа в наслідок того, що в Стецевї рівнорядний відділ для дївчат, котрий ієтнував в 1884/5 році, за для браку кандидатки зєвєнє і вєзлєчєно до мішаної школи“. Мимоходом скажу тут: Краєва рада шкільна вічно твердить, що їй більше жіночих семінарій не треба, а тут, як бачите, зєвєє рускі класи „з браку кандидаток“! В той спосіб дійшла рада шкільна до того, що в 1884/5 році шкільним на 64 нечинних шкіл польских було руских нечинних 106, а в 1885/6 році на 78 нечинних польских було руских нечинних 121.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 21-го марта 1899.

іменованя і перенєсенє. Цєсар іменував старостів Вільгельма Ротєнбургга і Морїца Барлєона правительственными радниками в Чернівцях і надав старостам Фридрихови Ролєрови в Гурегуморї і др. Василєви Дузінкевичови в Сучаві титул правительственного радника з увільнєнем від такси. — Президент міністеріє іменував повітового комісаря д-ра Пєгана Сяйтєра правительственным секретарем на Буковині. — Як доносить з правительственных кругів мають бути прав. радники Барлєон, Ролєр і Дузінкевич покликані до службової чинности при ц. к. правительстві в Чернівцях. На їх місцї мають прийїти: староста др. Вірфєль на місце Барлєона, правительственный секретар Макєвєй на місце Ролєра, правительственный радник Ротєнбургг буде перенєсєний до Сучави. Дальше доносить, що в незадовгїм часї наєтунуть іменованє правительственных секретарів Мікулї і Макєвєя старостами.

Ромунїзація. Довїдуємо ся, що пан-отєць з Чагора, Бєрар-Єрємїєвич провадить ромунїзацію не лиш тим чином, що дає руским порєклам волєсї окінченє, але навіть перекладає назвища рускі на волєсї, пр. руске „Мєльничук“ на волєсє „Морар“. Просимо отже євітїє правительствє вглянути в ту справу.

На „Народний Дїм“ зложили: п. Танасїй Бойчук господар з Товтрів зібрав на книжочку 31 зр. На ту єсуму дали: о. Теодїль Драчинський 1 зр., п. Спїжавка голова читалиї 1 зр., п. Дмитро Альбота надуч. 2 зр., Ілє Бойчук уч. 2 зр., Якимиха Шкварчук 50 зр., Марія Шкварчук 10 зр., Стефан Шкварчук 5 зр., Семєн Бойчук 5 зр., Ілєко Нарєвєський 5 зр., Маєк 5 зр., Цєтро Гїдух 20 зр., Гриць Вальчук 50 зр., Прокїп Данєлюк 5 зр., Гриць Шкварчук 5 зр., Николай Штєльвага 5 зр., Онуфрїй Янує 5 зр., Андрїй Комїсарчук 5 зр., Василь 5 зр., Іван Рудєйчук 14 зр., Корнїл Николаєвич 1 зр., Кїфа Бойчук 25 зр., Стефан Чернєцський 50 зр., Танасєко Дєрош 50 зр., Михайло Осадчук 30 зр., Георгїй Білєк 50 зр., Гриць Барабаш

50 кр., Николай Спіжавка 50 кр., Василь Тарабас 6 кр., Іван Тарабас 5 кр., Митро Чигор 5 кр., Николай Тарабас 5 кр., Стефан Бойчук 20 кр., Василь Тарабас 5 кр., Тодор Басюк 5 кр., Іваниха Комісарчук 5 кр., Тодор Королянчук 5 кр., Василь Данилюк 5 кр., Михайло Данилюк 10 кр., Стефан Данилюк 5 кр., Андрій Барабаш 10 кр., Іван Запокічний 5 кр., Іван Рудейчук 5 кр., Олекса Бойчук 5 кр., Тодор Кинашук 5 кр., Петро Чигор 5 кр., Гриць Данилюк 5 кр., Яким Козма 10 кр., Василь Ценівський 5 кр., Николай Лазорак склепар 50 кр., Василь Грималюк 30 кр., Танаско Бойчук збирач 20 кр., Василь Спіжавка 30 кр., торговля і читання 1 зр. 81 кр., Василь Чернецкий 50 кр., разом зібрано готівкою 17 зр. 64 кр. Крім того зібрано збіжжя вартості 13 зр. 36 кр., на що зложило ся більше число датоців. Зібрав дрібними датками уч. Юрій Аннюк на весілля в Гаврилівцях 5 зр., на них жертвували господарі Буц старший Буц молод. Фридрих Гербет Юрій Аннюк по 50 кр., Іван Кілий 30 кр., Стефан Горюк 25 кр., Антін Дьяконович 25 кр., Іван Тулівський, Катаріна Гербет, Денис Носієвич, Ілія Нуцук по 20 кр., Наталія Носієвич, Тодер Марчук Данило Стефук, Захарій Червінський по 10 кр., о. Василій Коморошан в Стадних на бльок 3 зр. Сердечна подяка.

Історія одного самовара...

Не історія самовара взагалі, а історія одного російського самовара, емігранта зі „святий матушки“ на нашу австрійську Русь... Жив собі в Петербурзі старий поважний протоєрей, і не лиш щире було у него „руське“ серце, але і всесловянське. Его інтересували Сербія, Болгарія, Чорногорія, — Австрія ненавидів він з цілого серця, де міг, там давав свою ленту на „братів Словян“... Як тут довідує ся він нараз, що є в Австрії „руське“, що їх ще досі не висірідали і не повивішували, але що вони живуть, „издають издания“ і т. д. Довідає ся протоєрей, що і общество тут є і вже з далека симпатично дуже відносив ся до „общества юношей“. І нараз в его мозку зродила ся гадка, чим би то наділити то товариство, який би зробити ему подарунок... Грошій посылати не хотів, то видавало ся за просто, виробім муєв поробити сумні до-свідки з иншими пуніями „благотворительного“, коли „наличних“ не хотів посылати. Думав, думав старенький протоєрей і вивав на добру гадку, загадав купити самовар... Самовар! Що в тім однім слові містило ся! Старенький протоєрей уявляв собі, як то вечерами засядуть „юноші“ довкола самовара, а він буде їм родинним „очагом“, буде символом матушки Росії і руського духа. За кождою склянкою чаю буде вливати ся в жили юношей огонь на-стоїчаго руськаго патріотизма і при тім самоварі виросте нове покоління, „настоїще“ руське, якого і врата адова не одоліють... Так мрів старий протоєрей... і купив самовар. Але тепер вийшла кумедна штука. Вияло ему на думку, що „хитрий Німець“ відгадає значіне і силу сего самовара, і сковає його, бо як щось так небезпечного можна давати „юношам“. І загриз ся старий протоєрей... Вже навіть хотів йти по пораду до Івана Крившатакего, але порада найшла ся сама собою. Дістав старий адресу одного „брата по званію“ і задумав на его руки післати самовар...

„Брат по званію“ — назв'ї его Х— ді-став самовар. Серце его розливалось ся з радости... „Настоящий руський самовар“, ся сама „святийшая святість“, символ руського духа — найшла ся в его хаті. І сатана — німецько австрійський що, не желав собі шкідливих впливів тої „святийшої святости“, зачав шептати до „брата по званію“: „На що будеш давати самовар до „общества юношей“? Чи вони годні опійняти его вартість? Ще готові продати або заставити его... Не кидає ся перли перед євнї, — каже писмо сьв. — не дає ся таких самоварів до общества юношей.“ І переконав себе брат „по званію“ і лишив самовар у себе, щоб став „источником“ руського духа в его хаті... А мав він дощер, ей же прийшло время йти в євнурусское його... І найшов ся жених, також того самого звання, а що більше: святаго богословія доктор! І утішило ся і розрадувало ся вельми серце старого Х-а і він радо віддав „дощер“ свою за доктора святаго богословія. Але і „дух руський“ не опукав его; він хотів, щоб і винуки его були „коренними“ і яко оди-ноке средство на то передав молодятм самовар, що то купив его був протоєрей для „общества юношей“. І від того часу „дух руський“ засияв в домі доктора святаго богословія, а самовар за кождим приїздом гостей стає на столі, яко символ матушки Росії... Кажуть, що „общество юношей“ знає про свою велику страту, але не жалєє єї, бо дух германський „испорчил“ серця юношей і вони волять пити пиво і розбивати собі „врілами“ голови, як сербати со-лодкавий, нудний наліток матушки Росії... Той, що шв. з того самовара.

Буковинський сойм краєвий.

Засіданє сойму краєвого відбуло ся сьогодні в четвер.

Пос. бар. Василько ставить ін-терпеляцію, підписану також послом д-ром Стоцким дотично телефонічного получення Садагури з Чернівцями запитуючи в якій стадії знаходиться справа.

При точці „санітарні відносини краю“ доказує пос. др. Смаль-Стоцкий коначну потребу воло-ських і руських учебників для пови-тух і ставить дотичну резолюцію.

Пос. др. Кіпер звертає увагу міродайних чинників на важність санітарних справ, беручи за примір слова бл. п. архикнязя Рудольфа: „Чоловік найвартіший капітал в державі.“ По думці бесідника гро-мадські лікарі, що задля загального добра зрікають ся всяких вигод життя, які мають инші стани, не можуть вижити зі своєї пенсії (400, 500, 600 зл.). Тому ставляє резолюцію, що має на цілі поліп-шенє платні громадських лікарів. Позаяк мала часть населення, а імено Липоване не дають заціплювати собі віспи, то бесідник ставляє ре-золюцію, завзиваючи правительство завести загальне щіпленє віспи. Дальша его резолюція жадає зало-ження окремого відділу для недужих на нашікрні недуги і очі при крає-вїм шпиталі. Для зменшення числа недужих при краєвїм шпиталю при-поручає бесідник основанє кількох повітових шпиталів. Звертає даль-ше увагу на лічебні місця на Бу-ковині Дорну-Ватру і Солку і ста-вить також резолюцію, жадаючи за-ложення в Чернівцях пастерівського заведення для лічення скаженниці.

Пос. Му с т а ц а протівить ся заложенню повітових шпиталів і о-кремаго відділу для недужих на шкіру і очі.

Пос. Николай Василько по-казує на примірах наведених з око-лиць Бергомету, що громадські ліка-рі не займають ся майже нічим, а за них працює звичайно повітовий лікар.

Пос. Пігуляк вказує на лег-кодушнє поступованє лікарів при громаднім щіпленю віспи, що не очи-щують перед уживаннєм лікарських знарядів і тим способом можуть пе-реносити недуги.

Пос. Жорж Василько за-являє, що він і его клуб не буде голосувати за резолюцією дотично примусового щіплення віспи, доки заступник правительства прав. рад. др. Ключенко не викаже єї конач-ности.

Прав. радн. др. Ключенко до-казує важність такого примусу вказуючи на се, що в Німеччині задля примусу счезла віспа, а в Англії герез знесенє примусу по-бічшилось число недужих.

Бюджет шкільної на рік 1899 прийнято без дебати.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночою — Ольги Коби-лянської.

(Присвячено Вл. Наталі Кобринській.)

(Дальше.)

— Для мене нема поради, Маргаре-то, — відповіла тихо Олена. — На милуване нема силуваня, так само і на поважанє; а вироблені погляди на жите, котрі тісно звязані з нашою совістю, також не дають ся скинути, наче та одіж.

— Сего я й не хочу сказати. Я хо-тіла була лиш єнитати, що властиво думаєш зробити з собою, коли не хочеш віддатись?

— Задумую жити по своїй натурі і по правді.

— По правді! — усміхнулась єм-ньо старенька жінчина. — Не знаю, що собі властиво під тим думати. Одначе, взявши все на розвагу, то що ти маєш євпроти особи К...го? Що те-пер его не можеш любити, розумію ду-же добре. Що о скільки тебе знаю, може взагалі не будеш его любити, знаю аж надто добре. Думаю однак, що людська натура доволі знає, щоб буду-вати на нїю і на будучину; на пр. що привикнеш до него. Він добрий чоловік, се кождий знає. Він доси щиро єномагав матір, а тепер навіть бере єї до себе. Сего не вдіє нині кождий.

— Дійсно! — перебила її Олена гірко усміхаючись. — Рідка великодуш-ність! Кождому відомо, що доки він вчив ся, вона, вдовиця, гірко роботами зароб-ляла грошки, щоби его удержувати на університеті. Що єї тепер, коли вже пе-рестала бути продуктивною силою, не виганяє на двір, то вже імпонує сві-тови!

— Ох, Олено! Огірченє чинить тебе несправедливою. Він і не грає на пр. у карти; не пє; а то, бач, чимало значить.

— Ні; за те він чоловік холодний, з вирахованєм; котрий лиш хоче ужи-вати, котрого „я“ становить для него єдиний світ. „Уживати, бо лиш раз живе ся“ — се его засада, котрої він і пильно держить ся. „Однак при тім і другим дати жити“ — се не его заса-да, Маргарето. На те спустіть ся. Се єгобет і чоловік гордий, котрого, як ви-хвалював ся раз перед Стефаном, нічого на світі не дивує, котрий усеєго ужи-вав, усеєго єкочтував; котрого ніяка жінка не в силі довший час придержа-ти, бо, мовляв, знає наперед про кожд-у, що потребував би лиш палець над-ставити, а мав би їх десять нараз. Его на пр. важні соціальні питання жита нічого не обходять, бо на те, мовляв, єсть доволі студентів, філістрів і ин-ших божевільних. Для него его завід, то — лиш дійна корова; а про мене го-ворив раз Стефанови: „Чи думаєте, що ся хоть крихітку дїшна від других? У неї, як і у всіх жінок, єстатні фільзо-фія: „віддати ся“. Я їх знаю. Наколи-б мені єї дійсно скотїло ся і була-б вже моєю, тоді і полишала-б уєї свої ідеї, при помочи котрих робить ся тепер така інтересна в родиннім гнізді. Зреп-тою і не сьміла би мені їх в мій дїм заводити. А до делкатної кухні, яку я люблю, вона і не пасувала-б“. Що мені з такого чоловіка, Маргарето, без любо-

ви? І чим була-б я для него? Нічим більше ні менше, як ключницею его дому — а там... — тут і урвала.

З лямом підвела старенька очі на молоду дівчину. Такої бесіди вона ще від неї не чула; так євворо, безглядно ніколи вона не говорила. В якї мрії за-ганялась вона при своїх єспібностях! А знала свої думки так удатно приби-рати у слова, що сказав бись деколи, що воно дійсно так, а не інакше. Однак вона любила сю дівчину немов свою рідну дитину, і думала, що вона ні за що в світі не повинна даї ступати тою тернистою і небезпечною дорогою.

— Прислухуючись твоїй бесіді, О-лено, — обізвала ся поважно, — мо-жна-б втратити віру в добрі прикмети мужчин. Одначе я в тебе питаю, а маю до сего право. Чи був і Стефан без бладів?

— Стефан? Ні, — відповіла трохи згодом Олена, підчас коли єї великі очі глибоко засади. — Він мав також свої бладі. Був пудний педант, був заздрі-сний, був горячка і мав ще блад одіди-чений, про котрий довідавшись я з жа-лю та розпуки мало що не збожеволіла. Се була тайна. Его батько збожеволів з питя і помер з того, а він, Маргаре-то, як небудь і не пив наголово, однак пив радо. Ви розумієте, що се значило для мене мати такого чоловіка (а я зма-ку бридилась уєїм напїтками), у ко-трого та згубна пристрасть могла вибу-хнути кождого часу? Однак ми люби-лись, і віруючи в нашу любов, я ду-мала се лиш перемоти. „Лїше при твоїй помочи“ — говорив він бувало — „зміг би я ту нещасну хворобу задати, а з другою жінкою — ніколи“. І я віри-ла, що мені удасть ся его вивратувати; при чім і натерпілась би може чимало, однак — що було то все для мене! Я ж его так любила, Маргарето! А тут? Що за рация виходити за сего чоловіка? Ми вели-б неустанну боротьбу між со-бою, котра-б єстаточно мусїла виробити-сь в ненависть. Так, як я его знаю, то він незавернув би ніколи з шляху раз обраного; а я, Маргарето, я не єсм натурою, котра-б могла зносити на своїм карку нанованє другого.

— Такі думки, дівчино, — відпові-ла стара дама, хитаючи жалісно голо-вою, — не доведуть до нічого. Коли, бач, усе розбереш, уєюди заглянеш, так і стрінеш уєюди ключку. А все-ж таки він взагалі відповідає „партия“ для се-бе, і ти привикнеш до него. Привикає чоловік, Божевілку, чи до одного! Тим єкорше до людини; з днини до днини, від місяця до місяця, а там... о, ти не знаєш, як гарно може ще твоє жите у-ладитись; які хвилі береже воно ще для тебе! Чи хочеш може сама на самоті жити, от, хоть би так, як і я? — і гіркий усміх промайнув по єї старечім ажуречім лиці. — Чи розумієш ти хоч трохи, що то значить бути злишнім? Або, чи розумієш ти на правду, що то таке убожество? Недостаток болить, журба мулить, пригноблює, робить воч-коватим, убиває! А як старість настає, сили уступлять, Олено? Фахової єсвітї не маєш. Чи хочеш єукий паням пити? Ноти ціле жите відисувати? Хочеш, Олено?

Молода дівчина мовчала. Єї голова спочивала на згорнених на стоді руках; ледви що видно було єї блідє лице із єсущеними віями.

— Хочеш сего, Олено? — обізва-лась ще раз з притєском. — Ні, годі тобі того хотіти! Ти дійсно не можеш мати ще правдивого розуміння про нуж-деннє вегетованє, а то мусїла-б ти его новитати, як євого ангела-єнаєстєля!

— Ніколи, Маргарето; лучше умер-ти! — почудось стиха.

— Умерти? — глянула понад оку-ляри за дівчиною стара Маргарета.

Був се ледовато-наєсмїшливий, а заразом милосерний погляд, що на нїй єсипив ся. Онієля зарєготалась вона і, беручись на ново за наїтчоу, почала єдиноєтним голосом дальше:

(Дальше буде.)

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Мужескі капелюхи.

Виключна продаж виробів італійської фабрики капелюхів „Борсальіно Джозеппе“ в Александрії. Виключна продаж виробів з ц. к. надвірної фабрики капелюхів І. Гейр. Іта у Відні, Антона Піклера Сін в Грацу, П. & Ц. Габіга, як також інші добрі виробів.

Обув для дам, панів і дітей.

Найліпші черевки для мужчин, чорні і брунатні з гумою, до зашнуровування і т. зв. Bergsteiger від 3 ар. 75 кр. до 10 ар.

Найліпші черевки для дам, чорні і брунатні, з гумою, до зашнуровування від 3 ар. до 8 ар.

Найліпші черевки для дітей і дівчат, чорні і брунатні з гумою, до зашнуровування, від 1 ар. 10 кр. до 4 ар.

Черевки домашні, до гімнастики, сандали, до лив-теніса.

Кальони на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до вязання т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 ар.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат, Glass, Chair, шовкові і нитяні.

Сорочки

для мужчин білі і в модних красках, ковирні, манжети, хустки до носа, шийки, панчохи, шкарпетки.

ПАРАСОЛІ en tous caser чорні і в красках від найдешевших до найліпших. — Парасолі від дощу, з чистого англійського шовку і пішшовку, як також палиці до проходу. Товари бронзові, срібні, залізні, латунні, годящіся до куреня і пива, столики до куреня, рами, фігури і різні дрібниці.

Товариство взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєх. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріями всіх трех єпархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гаранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 ар. 05 кр.	гов. 880 ар. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безпроволочно. Пожеги „Дністра“ приймає Банк красвий при пожежках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаємних забезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“

єтоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **позички** за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двоєх відповідних ручителів, і приймає **вклади** до опродентованя по 4 1/2%.

Зголошеня о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей (зі євїна, плюшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, ретунди, порохівники в шовку і могоару з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей, загортки, шлафроки, футра міські і до подорожі,

Менчикова, Гавельоки

і всі річи входячі в той ґах з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Кавчукові печатки

кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу в Чернівцях, Ринок ч. 6.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кождого стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продажню законно дозволених лосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutschegasse 8, Budapest.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує зайвти шановній П. Т. Публичі, що виготовляю всякого рода обуви для мужчин, жєнщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокичастім з ортопедичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і совідною працею, такою обслугою буду старати ся адобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІН,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляю ся тільки заграничних шкїр.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворєна в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальонів і черевиків до гімнастичних вирав.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже танє жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середі, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламації неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Про справи культури краю.

(Реферат соймової адміністративної комісії, референт п. Стефанович.)

(Далше).

До заголовку „Рільничі виклади вандруючих учителів“ належить ся піднести, що адміністративна комісія ділить гадку центрального відділу культурного товариства краю, що інституція рільничих вандрівних учителів дістала-б відповіднийшу організацію і стійність через іменоване для сеї цілі образованих людей, що відповідало-б даній вже давно послом професором Пігуляком спонуці в тім напрямі.

Позаяк небабки наступить іменоване інспектора культури краю, котрий покликаний співділяти при кожній справі, що дотичить вандрівних учителів; позаяк далі починає ся відчувати в населеню потреба відповідно образованих вандрівних учителів, комісія адміністративна повертає назад до поставленої послом проф. Пігуляком 12-го січня 1895 р. в соймі резолюції:

Високий Сойм зволить ухвалити: „Завзиває ся Виділ краєвий поставити на слідуючій сесії пропозицію до утворення двох рільничих учителів, одного з волоською а другого з рускою викладовою мовою, їх платні і правного становища, як і інструкцію управління їх діяльністю.“

До заголовку „Ревізія закону податку спіритусового“ адм. ком.

покликаючись на справоздане відділу краю, не заперічує нічого. До заголовку „Переведення закону краю“ з дня 13-го червня 1895 р. позваляє собі адм. ком. сказати слідує:

Закон з дня 13. червня 1895 р. разом з законом переведення до него з дня 1. листопада 1895 р., поученням про постанови того закону, і інструкція до плекання розплодового товару і телятника має на цілі піднесення плекання рогатої худоби в краю, а то в тім напрямі, щоб стан худоби побільшити і расу поліпшити.

Головною хибкою сего закону є то, що зобов'язує ся громади, аби постарались о відповідне до числа коров число биків. З виводів відділу краю під сим заголовком, як і з многих інших знаків, о котрих тут годі говорити, виходить достаточо, що закон о плеканню рогатого товару не причинив ся до ніякої піднесення годівлі худоби в згаданих напрямках. З сего факту не можна заключати, що віділ краєвий залишив що при виконанню сего закону, а на відворот заслугоє на признание, що віділ краєвий, як можна довести з справозданя і з інших актів дійсно старав ся перевести сей закон в краю. Накопичує ся не вдало ся, треба заключати, що є якісь хибки закону, котрі як найскорше треба усунути дорогою поправки закону. При уложенню тої поправки треба-б розважити, чи не дати-б переведення хоч поодиноких постанов сего закону в руки політичних повітових урядів, позаяк на

Буковині нема органів таких як в інших коронних краях, котрі-б інтересувались переведенням таких законів як: рільничі товариства, спілки, касина, господарські, ветеринарі, через що краєвий віділ немав такої помочи і не був в стані перевести вповні згаданий закон. Адміністративна комісія числить в тій справі також на співділяне правительства. А в тім поручає ся відділові краю розважити, чи не можна-б хоч в часті зарадити висше згаданому злу спровадженням добрих розплодових бугаїв на кошт краю фонду для плекання товару і розділенням їх по громадах, як се робить ся з сторони центрального відділу товариства культури краю з субвенціями п. к. рільничим міністерством биками, далше через перебрання коштів ліценціювання на фонд краєвий, а вкінці основанем стаєн для розплоду биків і можливим обмеженням шкідливого для розплоду завчасного різання телят. Тим то адміністративна комісія має честь поставити внесення:

Високий Сойм зволить ухвалити: „Завзиває ся віділ краєвий, уложити по вислуханню п. к. правительства, новелю, маючу на цілі зміну закону з дня 15-го червня 1895 р. і предложити її соймові для законного поступованя з нею вже підчас слідуючої сесії.“

До заголовку „Розплодові череди“ і „Розплодові стації“ дозволяє собі адм. ком. заперітити, що існуючих в краю п'ять розплодових черед розвивають ся до

бре і що стан товару в тих чередах не лишає нічого до желаня. Іменно заслугоють на піднесення череди І. і II., позаяк їх треба уважати за дуже відрадіні результати старанного плекання худоби в краю. Посідачі тих черед, пп. Крістоф Абрагамович і Жорж бар. Василько не щадили ані коштів, ані праці, аби піднести їх розплодовий товар на ступень найліпших в Австрії і зділати тим для плекання худоби в краю велику і тривку послугу, за що заслугоють безперечно на подяку цілого краю.

До заголовку „Піднесення плекання овець і безрог“ не заперічує адм. ком. нічого.

До заголовків „Лісові обставини в краю“ і „Залісєня“ треба піднести, що органи, покликаний приписи лісові переводити і лісовополіційні приписи виконувати, сповняють совістно свій уряд. Діяльність тих органів не находить тепер ще признання у мужиків, що посядають ліси, бо десятками літ звикли вони господарити в своїх лісах без жадного огляду на законодавство лісове. Наслідки такого нестерпного лісового законів не дали на себе чекати головно-ж в тих сторонах, де було ще далеко перед вибудованем локальних залізниць можливе сплавлюване дерева на потоках і ріках дарами. По тих сторонах знищено менші і більші ліси і конче треба енергічного і свідомого цілі довголітнього переведення лісових законів і лісовополіційних приписів з одної сторони а природне засіване

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРИ.

(Далше).

На висоті своєї материнської любови виробила собі Лавра високий ідеал моральності.

Не зносила тепер за надто свободних бесід в айтеці і під її впливом поправив ся цілий кружок. Старий лікар став учителем і навчав Ріту рахунків на якійсь торбинці з помадок.

Лавра з приємністю говорила тепер на різні педагогічні теми. Йшла бесіда і про добрі основи життя, про чесні правила, про фізичне і моральне здоров'я. Веселу част розмови перебирала на себе Ріта, що схиляла всіх своїми дитинними дотепами.

Лавра сповняла свої материнські обов'язки дуже серйозно і з цілою душею. Через то і набрала в місті великого поважання. Всі поважали її і шанували задля її чесноти, та дивували ся, що Андрій Тарамеллі не зміг оцінити свого щастя і обходив ся з жінкою так холодно.

Чим Лавра набирала більше слави і поважання, тим сумніший ставав Андрій, тим більше замикав ся в собі, не говорив з ніким. Его очі були без виразу і вічно блукали по воздуху, не сникаючи ся на жадних предметі.

В останніх роках старів ся він так, так на очах; мав в ногах гостець і не ходив вже, але волочив ногами.

Ріта не чула до него любови, хотіла і не можна сказати, щоб не любила его;

а набрала ся вона сего від матери. Лавра не говорила з нею ніколи про батька, не посилала її до нього, не назвала йти з ним пестити ся. Протинно, сама давала найбільший примір рівнодушності і антипатії.

Коли лиш прийшло їй що робити разом з мужем, чинила то з висиленем, з незакритим невдоволенням. В тім домі, де її дочка бігала, кричала, сміяла ся, була мовчлива особа Андрія, завадою, тіною на тій гарній картині, каменем, що дорогою заступає. Вона змучила ся ним. Часом нападало її в присутності мужа чуте, що граничило з ненавистю.

Тоді вона подвоювала ще свою неприязність, ставала ще холоднішою, ще більше неприязною і в глибокій своєї серця желала собі, щоб вже раз счезло то, що нагадувала їй її минулість, а тим був її муж.

* * *

Одного теплого дня в серпні сиділа Лавра як звичайно перед антикою. На ній була чорна, з білими цятками сукня, трохи зношена, але при хаті ще дуже добра. На голові у неї була чорна коронкова хустка, зав'язана під бородою. Лице було покрито морщинами, тяжкі риси були на ній прим'яні і кидали тінь на очі, що тепер лиш часом блітли давним огнем.

Було гарячо. Лавра холодила ся вазиларем, але була задумана і гризла нервово долішню губу.

Ріта бігала коло неї і питала: Заплетеш мені стяжку в коси? Чи ушу цілий час бути в рукавичках?

Се великий день очікував їх. Завтра мав приїхати єпископ до Кулюзи на миропомазанє.

В місті рішено, що має він заїхати до Тарамелліх. Була се велика честь для Лаври, але з домом Тарамелліх, сказавши правду, ніхто не міг міряти ся. Замовлено вже двох кухарів і ті були в пекарні при роботі, помагали їм: служниця і помічник з лабораторії.

Обід мав бути на поверсі, бо на долинні не було відповідної кімнати. Лавра попереставляла всі меблі. Її спальня кімната переміняла ся в салон, Андрій вивандрував до комірчини. Нога боліла его дуже, і він місто помагати ще заваждав. Тому і всім заняла ся Лавра.

Незвичайна гордість переняла її серце і проявляла ся якоюсь нервозністю. Лавра віділа, що її домови віддано так велику честь, що вона нереростає всі родини в місті. Але то передовсім о Ріту їх ходило, не о себе.

Про себе вона не журилась. Взяла на себе одіж, навіть не глядячи в зеркала і зачесала ся скоро. На все прогнала з міртових гайв любови, зачала вона оточувати ся циприсами. З царства Купіда до царства Христа веде вузьку стежечку: день сорокових уродин. А Лавра мала сей важний день вже за собою і в ній наступила також ся переміна. Аскетизм якраз тоді до лиця, коли вже всі сили молодості счезли; він як той мох, що вибирає руїни в зелені.

Лавра навчала довго Ріту, як має належито приступити до тайни миропомазання. А в навечере того дня повторила ще всі свої напівмислі, Лавра мала знамениту методу виховання, що опирало ся на основах чистої моральності.

Приятелі Андрія подивлялись ту взірцеву матір; вона сама чула себе гордою, вдоволеною. Вона казала все, що чесно-

та, то перший посег її полу; лиця морально чисті жінки є добрим матірми, а на матірках, як звісно, лежить доля цілого світа.

Розмова в навечере того дня була займалою і перейшла поза звичайну пору. Гадка про будуче світо не давала навіть Ріті заснути.

Взагалі тої ночі всі в домі Тарамелліх спали дуже зле. Вже досвіта були всі на ногах.

Кімнати на першій поверсі були вже готові на прийняття гостей; вікна були на пів отворені, всьо ждало на прийняття достойного гостя.

Столи були прикриті білими скатертями, а на них старі срібла і старі майолікові тарелі. Пишна китиця цвітів на середині стола.

На долинні в кімнаті клячила Лавра коло Ріти і запинала їй черевички. Лице її паленло з радости. Побіч на столі лежала біла суконка, голубі стяжки, серпанок, рукавички.

Ріта тримала в руках квітку і просила, щоб мати затикала їй нею волосся. Лавра вважала то за невідповідне, але на пробу вложила квітку поміж чорні кучери Ріти. Квітка так була їй до лиця, що Лавра не мала відваги її ви-
няти.

— А ви, мамо, не одагаєте ся?
— Пізнійше!
— Котру сукню берете?
— Не знаю!
— Ви також мусите нині гарно виглядати!

Лавра усміхнулася і двинула плічми. Дзвони дзвонили, кличучи вірних до церкви. Сонце світило гарно, всі мешканці Кулюзи вештали ся як мурашки.

підпомагаючого штучного засівання і почастного засадження з другої, аби поправити те, що посповано довготривалим незважанням на закон. Коли отже покликаний до того органи виконують свій уряд в показанім напрямі, то заслугоють певно на похвалу і признане. Але годі дивуватись, що на низькій ступені образованія стоїть населене, котрому ограниченно безпосередно обмежену свободу господарити по своїх лісах, се ограничене не хоче зносити і уважає его за всі приватні права. І дійсно надійшли в останнім часі з сторони властителей лісів ріжні скарги і жалоби до компетентних і некомпетентних урядів, до сойму і на руки поодиноких послів, жалуючи ся, що переведене розпоряджень для піднесеня лісного господарства є незносним тягаром для властителей лісів.

Адміністративна комісія розуміє не є тої самої гадки, а навіть переконана, що чим раз енергичніше переведене лісових законів і лісово-поліційних приписів було б в інтересі охорони лісів, а властители лісів з часом призвичаються і не противились би. Адміністративна комісія гадає, що додаткове увільнене від залісненя корчованих обшарів і їх заміна в инший рід управи ґрунту заспокоїло би населене і є переконана, що її виводи вистарчать, аби органи переводачі закони лісові старались порозуміти настільки з населенем, оскільки то, конечно для підпертя їх діяльності.

Сті вясненя можна узнати вистарчаючими, щоб зробити п. к. правительсво уважним на ту обставину, що тепер ще не відповідне за строге переведене лісових законів і лісово-поліційних приписів на Буковині, і аби органи для охорони лісів по змозі вдовольняли головню менших властителей лісів бодай так довго, доки само населене не зрозуміє вартости охорони лісів.

(Далше буде).

Що хвилі отворяли ся двері кімнати; се цікаві сусідки прийшли оглядати туалету Ріти.

— Але-ж дайте мені хоть хвилю спокую! — казала Лавра і замкнула двері на ключ.

І взяла тепер Ріту обома руками і поставила в певнім віддалені, щоб її дільше пригнати ся; тут поправила ще стяжку, там кокарду. Все виглядало як найгарнійше.

— Дитино моя солодка! — сказала Лавра і була-б притиснула дитину до грудий, если би не то, що Ріта мала на собі сю нову суконку. — Ти скарбом моїм дорогим, — говорила далі, — моя ти одиначко.

Дитина радувала ся. В зеркалі, що висіло коло неї, виділа Ріта свої власні очі, як вони блистали.

— Мамо! чи инші дити будуть так само гарні як я?

Що за гадка! Лавра вже мало що не сказала, що ніхто в світі не може з нею рівнати ся, але повдержала ся ще, в час і сказала: Не треба бути гордою зі своєї краси, бо краса минає; лиш чеснота триває вічно. Тому то будь побожна і добра, слухай своєї матери, а будеш вічно щаслива.

(Далше буде).

Політичні замітки.

Язиковий закон для Чехії і Моравії.

Під напором Угорщини правительсво мусить скликати раду державу, а в тій цілі одна ему лиш дорога: погодити Чехів з Німцями і зробити парламент спосібним до праці. Видко, що правительству горить земля під ногами, бо з небувалим досі в Австрії успіхом працює над новим законом язиковим, котрий уможливив би знесенє ненавистних Німцям язикових розпоряджень. З Відня доносять, що на раді міністрів обговорювано оногди готовий вже проект того закона і прийнято его без зміни. Сеєя акція правительства каже нам здогадувати ся, що мимо всяких заходів головних партій правий, рада державна таки буде скликана і то як говорять, вже при кінці цвітня. Міністерство нині вже радить над речинцем її скликаня. Що справа не пішла так, як того собі бажали члени правий, ну, і сам наш президент міністрів, найбільше завинив новий шеф угорського кабінету. Пан Сель — до чого в Австрії не привикли — має конституційні забаганки, не має довіри до абсолютистичних средств, особливо австрійських. Ді гарних очей Селя, Тун мусить скликати парламент, бавити ся в конституцію. Тун, що правда, зробив досвід, що з малим накладом друкарського чорнила і бібули уживаної на Wiener Ztg., можна в Австрії правити параграфом 14-им навіть без найменшого накладу політичного розуму і без напруженя мозку, але при тім також переконав ся, що самою лиш бібулою і чорнилом не дасть ся ключити угоди з Угорщиною, ані збільшити воєнної сили монархії, ані вибудувати кілька нових, не конче виробних потрібних панцирників, ані державного кредиту уратувати перед крахом. Все те настроїло Туна так сентиментально, що він зачав тужити за парламентом, зачав серйозно промишляти над усуненням тих перешкод, котрі досі унеможлилювали правильний хід парламентарних нарад і за кожним разом по кільканих-п'ятих безплідних засіданях, доводили до замкнення сесії. І так завдяки упрямості Селя, Австрія готова прийти назад в посіданє своєї конституції, хоч польські і чеські феодалі і нефеодалі збирались співати над її могилою „вічная память“.

Війна на Філіппінах.

З Філіппінських островів надходять суперечні вісти про хід війни між Американими і Тагаліями, відповідно до того, з якого жерела походять ті вісти. Однак на всякий спосіб певним є сей факт, що американське панованє ограничене ся до тепер лише на Манілу, її найближшу околицю, а повстанці, хотий їх поборюють в чистім полі, не перестали Американив окружати тісним перстенем. Отже в виду того не можна говорити про окупацию архіпелагу Американими. Справозданя американські признають, що навіть приблизеного поняття про сили повстанців не мають американські полководці. Обчислюють їх на 20.000 до 100.000. Оружя мають мати 30.000 карабінів, а від недавня зачали уживати бездимного пороку. Про видержність повстаня можна би судити доперва, обізнавши ся докладнійше з внутрішньою організацією руху та зі средствами, якими він розпоряджає. Передовсім треба би знати докладнійше відносини Тагалів до инших племен архіпелагу. Здає ся, що ті племена трактуює Агвінальдо так, як Іспанці поводились з Тагаліями. Однак Американи не мають приступу до тих племен, щоб роздуть їх неохоту до Тагалів, бо взагалі глибока архіпелагу, мимо 30-літнього панованя Іспанців, зовсім не знає і не доиступляє Европейцям. Хотий би Американи виперли навіть повстанців з Маніли, то они можуть ставити опір ще довгий час, тим більше, що багатство плодів земних забезпечує повстанців перед недостатком. Про неміч американської позиції свідчить найліпше справа Іспанських полонників, що перебувають у неволі Агвінальда. Тих полонників Сполучені Держави зобов'язали ся виводити, але сеєго усилія не могли доклати ще до тепер. Супротив того Іспанське правительство навязало переговори

з Агвінальдом, а він зажадав за освобождение полонників достарчення оружя і амуніції. Іспанія відкинула сеє жадає, бо після закінченя мира мусить придержувати ся нейтральности. Тож уложено ся о грошовій окуп. Але Сполучені Держави запротестували рішучо против сеєго, підносячи, що достарченє фондів Агвінальдові збільшить его опір. Іспанські полонники не мають на разі нізвідки вигляді на виволоблене, а богато зміжних вступило в ради тагалських повстанців.

Рускі народні школи в Галичині.

(Далше).

Того самого року т. зв. в р. 1885/6 каже рада шкільна в своїм справоздані, що з огляду на абсолютну цифру дітей не побираючи науки, найкористійше представляє ся стан в західних округах і в найближшій околиці Львова. — Отже ще перед несовна десяти літами краєва рада шкільна констатувала, що на виході цілі округи — як золочівський, жовківський, гусятинський і инші — виказували лиш по 5 — 7 сіл не маючи школи, а тепер чим далше на вхід, тим темнійше, а чим ближше до Кракова, тим більше світла!

В справоздані з 1885/6 р. вже не можна дочитатись, кілько то руских дітей лишавсь без науки; не можна вже навіть знати, куда гроші дівають ся! Плати руский хлопе, а навіть не сьміє знати, куди пади з краєвої ради шкільної дівають твої гроші!

В справоздані за рік 1886/7 щораз більше росте на Русі число незорганізованих шкіл, з слабшими і лихше платними силами учительськими, а за те що дільше сили дає ся на захід до етатових шкіл. Найбільші цифри незорганізованих шкіл виказують отсі округи: калуский 35, стрийський (до недавня ще один з найліпших) 29, надвірнянський 25, етаніславівський 19, коломийський 16, золочівський 15, городецкий 14, сокальський 13, жовківський 12, сятинський 12, рогатинський 12. Лиш один польський повіт замішав ся між темряву руску: се Мелець з 19 незорганізованими школами. І наслідки сеї честної роботи краєвої ради шкільної не дали довго на себе ждати: ото сама рада шкільна виказує в тім справоздані, що на 238.000 польських дітей ходить до школи дітей руских тільки 136.000, т. є. о 101.986 менше!

Зі справозданя за рік 1889/90 виходить, що коли в округах Нового Торгу закладає ся нових шкіл 6, в Бохні нових 10, то в руских округах прибуває найбільше по 2 — 3 нові школи. Коли в західних повітах число дітей, ходячих дільше до школи вноситься на пр. в Тарнівскім по 96 на 100 обов'язаних і не спадає повизше 60, то на виході спадає число руских дітей до 39 (в Надвірній), до 38 (в Турці), до 41 (в Городку). В додатку всі ті викази мішають школи по місточках зі школами по селах і, як кажу, не показують вже, кілько з тих жертв припадає на польські, а кілько на рускі діти. Але кожний з нас душею чує, для чого рада шкільна ті цифри закриває.

Далше — краєва рада шкільна послугує ся на Русі школами філіальними, де учитель побирає всего 250 зр. на рік!

Справоздане з року 1891/2 і з року 1892/3 вже само видає свідомство о діяльності краєвої ради шкільної. В справоздані знаходять ся слова: „Не рідке на нещастє явище, що доросліша молодь не має навіть читати і писати“. І те саме справоздане констатує, що на 26 (!) західних повітів нема ані одної незорганізованої школи; за те на виході: в повіті Долина 28, в Калуші 10, в Коломиї 8, в Станіславові 8, в Соколі 8, в Бродях 10, в Бучачі 5. Нечинних польських шкіл в Новім Санчі нема, за те руских 4; в Грибові польських 2, руских 7; в Сяноці польських нема ані одної, руских 6; в Ліску польська 1, руских 15, в Добромилі польських нема, руских 3; в Цереминді польських нема, руских 5; в Яворові польських нема, руских 3; в Городку польських 2, руских 6; в Самборі польських нема, руских 7; в Старім Місті польських нема, руских 12; в Долині польських нема,

русских 13; в Калуші польських нема, руских 7; в Товмачі польських нема, руских 10; в Терехові польських нема, руских 5; в Збаражі польська 1, руских 8 — і т. д. — хто тому винен? Ну, певно самі Русини, котрі, як завідували самі своїми школами, мали о 238 шкіл більше, ніж Поляки!

В році 1893 на 1894 говорять знов сама краєва рада шкільна: „Сумні відносини, які під тим виглядом (т. є. що багато дітей годі було прийняти до шкіл з причини недостачі учителів) істнували... не змінили ся на дільше в році 1893/4. Число шкіл нечинних зросло о 91, число учителів зменшило ся о 28...“

Справоздане з 1894/5 виказує знов нечинних шкіл польських 171 а руских 286. Коли ся, яка краєва рада шкільна обнімала шкільництво з рук конєисторій мали Русини, як і вже сказав, 238 шкіл більше, ніж Поляки. Рік 1894/5 вже виказує руских чинних шкіл 1784, польських чинних 1734; утравістичних єсть ще 87.

Краєва рада шкільна жадує ся знов: „Молодіж, не маючи дома заохоти ані приміру, найчастійше не читає ніяких книжок, а вишшовши зі школи забуває скоро, чого научила ся, часто по кількох літах майже не уміє навіть читати і писати!“ — Далше сама рада шкільна констатує в своїм справоздані, що на 16.000 дітей обов'язаних до школи в Борщівщині ходить до школи лиш 9.000; на 9.000 в Заліщищині ходить лиш 4.000; на 14.000 в Бучацькій лиш 7.900; на 14.000 в Товмаччині лиш 6.000; на 8.000 в Надвірнянщині лиш 4.000; — за те в Вадовичах на 11.000 аж 9.000; в Величній на 12.000 аж 9.000; в Новім Торзі на 8.000 аж 7.000; в Кольбушові на 10.000 ходить 7.000 дітей. Але мимо того краєва рада шкільна не хоче признати, що причина того упадку просвіти на виході — бо тудя певно відносять ся вище наведені слова — лежить в тенденційнім звиченню просвіти для побічних польонізаційних цілей; що через ту нещасну фантазію зміцненя Польщі за помічю польської діяльності в народній рускій школі наряд не польщить ся, але туманіє і від школи відвертає ся.

В справоздані краєвої ради шкільної за рік 1895/6 замітні дві обставини. Ото там зовсім цезають т. зв. утравістичні школи, котрих в 1871 році було аж 787, а в попереднім 1894/5 році лишило ся ще 87. Де-ж ті школи поділи ся? — не тяжко відгадати! До попереднього року було шкіл руских, чинних і нечинних, за всіма більше від польських. В тім 1895/6 році по раз перший краєва рада шкільна виказує вже польських чинних шкіл 1813 а руских 1812. Отже рада шкільна вже допала, чого хотіла. Руских шкіл починає вже бути менше!

А що нас в будучині чекає, показує вже сегорічне, т. є. посіданє справоздане з 1897/8, де число чинних шкіл руских унало до 1790 (!), а число шкіл польських зросло до 1896. Finita — покінчило — la comedia!

Поки-що повернім до справозданя і цифер з 1896/7 року. Тут краєва рада шкільна виказує: В повіті Старім-місті з 37 руских шкіл зорганізованих на пері є фактично чинних лиш 10 шкіл, за те з 5 зорганізованих польських чинні всі 5; в Золочеві із 88 зорганізованих руских є чинних 68, за те з 32 польських є чинних 29; в Заліщицях з 42 руских є чинних лиш 33, за те польські всі 6 чинні; в Турці з 23 руских є чинних усього аж 13 на цілий повіт! В Тарнобжегу видно инший дух віє: на 29 польських і 1 руску школу всі там чинні. Ну, се на захід! За те у нас, на виході, так є лише з польськими школами: в повіті Станіславові на 17 зорганізованих шкіл польських усі 17 чинні, за те з 54 руских тільки 44; в Сяноці з 55 руских є чинних всего 26 (!), за те з 36 польських є 35 чинних. В Перемішлі з 50 руских є лиш 40 чинних, а з польських всего 3 нечинні; в Рудках з 32 руских шкіл і 10 нечинних, а польських всего 2 нечинні; в Самборі з 54 руских шкіл є 15 нечинних, а польських лиш 2; в Новім-Санчі, де ще перед п'ятнадцятьма роками ереквенція руских дітей перевищала о 23% ереквенцію польських, постарала ся краєва рада шкільна о то, щоб з 18 руских шкіл стояло нечинних шкіл аж 14, за те лиш 1 польська; в Ліску із 40 руских шкіл

нечинна ціла половина, т. е. 20 шкіл; в Кросні з 9 руских шкіл є нечинних 4 а з 35 польських є чинних 30; в Косові з 23 руских шкіл є чинних 18, за те польські чинні всі 4.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 25-го марта 1899.

Іменовані і перенесені. Управитель дієв і домов Август Лугерт в Чернівцях перенесений до Солки.

Цісар санкціонував ухвалений соймом буковинським закон, дотично зачислення дороги, що веде від границі черновецької території в Люді-Горичі до Прута і відти через Магалу і Буду до звязи з черновецько-становорсько-топоровецького повітового шляху до категорії повітових шляхів.

З „Рускої Каси“. Пригадуємо, що завтра 26-го марта відбудуться о 11-й годі по полудні загальні збори „Рускої Каси“. *Бр. Пилип, Атаназій Руснак.*

В справі фонду за помог. для молодіжн. шк. в Міліві пише нам п. Генрик Богосевич, що головна заслуга заснована того фонду і його користного розвитку припадає тамошньому парохви пан-отцеві Константинові Данилевичеві, що горячо трудився і трудиться коло сєї справи.

„Буковинська середня школа“. Вчора в п'ятницю відбулось засідане сего товариства. На порядку денним був копець дебати над відчитом проф. Лебля „Наука латинського язика на нинішній степені гімназій“.

Дарових книжок шкільних для бідних учеників шкіл народних призначено з віденського накладу для Буковини на рік 1899/1900 за суму 4119 зр., з того припадає на повіт черновецький (міський) 425 зр., черновецький замський 570 зр., гургуморський 323 зр., кимполунський 413 зр., кідманський 600 зр., радовецький 473 зр., серетський 233 зр., сторожинецький 443 зр., сучавський 323 зр., а вижницький 316 зр.

Черновецькі водопроводи видали в місяці лютий 668.496 гектолітрів води, що однак за мало було; дитячі горішньої часті міста мали тільки через кілька годин вночі води. Поред тиждень виготовлено третю керницю. Що з того буде, скаже нам може інженер Смерекер, що має небавом прийти сюди.

Фельдмаршал-поручник Гуттенберг, бувший міністер залізниць, має стати президентом нового товариства трамваєвого у Відні. Тамошня Sonn. u. Montagsztg. дуже обурилась висуванем високого військового достойника на начальника трамваєвих візників і нише, що пр. в Німеччині міністерство війни не дозволило би на таку кумуляцію досить суперечних титулів.

Епідемія в Росії. В декотрих російських губерніях, навіснених неурожаєм і голодом, появили ся епідемічні недуги, а найбільше тиф. Товариство „Червоного хреста“ вислало численних лікарів до тих губерній, а заразом постановило видавати бідним тенду поживу замість муки і помножити число домових кухонь.

Інститути лікарські для жінок мають поветати в Москві і Києві. Розвій того інституту в Петербурзі свідчить, що потреба лікарських курсів для жінок дає ся відчувати і в інших містах.

Агітації московські. Часописи польські галицькі і тутешні німецькі розписали ся про слідство в справі московських агітацій в тутешній гімназії. Слідство веде ся дійсно, але ми поговоримо про то доперва, тоді, коли ціла справа буде скінчена.

На загальних зборах членів кружка руских академиків гірничих в Дубні „Чорногора“, що відбулись дня 18. марта с. р. війшли до виділу: Юліан Мудряк, яко голова, Емануїл Теодорович, яко справник і Іван П'ясекач, яко секретар.

Убийний двірник. Перед 9 роками убив в Горішнім Вікові мешканець того села Гаврило Ністор на дорозі чо-

ловіка. Однак не мож було то доказати і він зістав судом присяжних увільнений. Тим часом став Ністор навіть двірником. Але новому командантові постанови жандармерії удалось довести, що Ністор такий убийця. Его відставлено до повітового суду в Сучаві а радник судовий Ісеческул подав ся на місце учинку і показалося, що навіть наочні свідки не хотіли зрадити Ністора з боязни перед ним.

Самоубійство. Приїзний з Перемишля механік Долінський стрів ся стрихиною. Однак его виратовано і відіслано до краевого шпитала.

Пожар готелю Windsor в Нью-Йорку — се безперечно одна з найбільших катастроф в останніх часах. До тепер стверджено, що з людей упало жертвою 15 осіб, а тяжкі рани потерпіло 17 мужчин і 33 жінки. Надто глядають за 50 до 70 особами, котрі в часі пожежі пропали доси. Очевидно велике число з них віднайде ся серед румовища. Жінка і донька властителя готелю Леланда понесли смерть в огні, а сам властитель збожеволів з розпучи. Підчас пожежі розіграли ся сцени дійсно трагічні. Один наочний свідок оповідає, що в протязі кількох минут видів, як 15 осіб кидало ся з вікон на уличний брук і спостеріг мужчину та дві жінки в хвили, коли скакали з даху на подвіре. Інші свідки катастрофи бачили жінчину, як кинула з вікна дитину, а відтак сама скочила на уличу. Сторожа пожежна доказувала чудес відваги підчас ратунку. При тій катастрофі пересвідчили ся Американці по раз вже не знати котрий, що система будови домів при помочи залізних кійток є дуже небезпечна, бо на случай пожежі залізні шви в стінах від жару угинають ся і розскакують мур на кусники. Сталося се власне з готелем Windsor. З 7-поверхового гмаху остали після пожежі лише залізні штаби величезної кійтки; мур розсипав ся майже до чиста.

Против студенток медицини. На дверях і табличках берлінського університету прибито онюди протест професорів університету, що звертає ся против допускання жінок до медичних студій. В сім протесті находив ся між іншими також отсей уступ: „Жінки звели медицину з власної дороги, усунули з неї совістну працю. Підчас викладів приходять нероз до сцен, котрі так для учеників, як і для професорів дуже неприємні. Еманіпація жінок стала ся нещастем. Особливо при медичних студіях еманіпація стоїть в суперечности з моральністю. Сему треба рішучо запобігти і виключити жінки від тих студій. Треба їх виключити і з сєї причини, позаяк досвід научив, що спільна наука мучить студентів. А така наука не лежить ані в інтересі моральності.“ Які студентки прийняли сей протест, поки що не знає.

Нові сірники. З Франції доносять о новім винаході сірників, котрі мають відповідати всяким вимогам. Уже в році 1895, коли число жертв, отроєних фосфором із сірників, досягло значної висоти, скликало французьке правительство особний комітет, котрий мав подати, чим заступити білий фосфор, котрого уживає ся до виробу сірників. По дволітніх працях комітет не дійшов до успішного висліді, доперва два урядники державної фабрики сірників (у Франції вироб сірників є монополем), Севені і Каган, представили ему новий рід сірників, що містять в собі замість фосфору мішанину сірки з фосфором, а окрім сего хлоран потасовий і его прирід. Нові сірники не містять побіч сих матерій нічого иншого, крім дуже малої кількості червоного фосфору, котрий не є отруєю, і води. Тепер вже виробляють і продають у Франції лише сірники S. C. (початкові букви винахідників). Своім звертним виглядом не різнять ся они від сірників уживаних доси, лише запах, що видобуває ся при палені, пригадує більше сірку як фосфор, але сей запах зовсім не прикрив. Нові сірники не фосфоризують в темноті ані при потертію, а отруї мають в собі так мало, що самоубийство мусів би з'ужити що найменше 6.000 головок, аби отруїти ся. Переріз і переховане нових сірників цілком безпечні. Вирабляють їх тепер в фабриках: Трелязе, Бейль і Лейтін.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Олени Кобинської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Дальше.)

— Коли Стефан умер, казалась, що також мусиш умерти: а прецінь живеш. Неумираєш воно так легко, Олено; вір мені. Раз — се було, як і мій чоловік помер (щось у рік, як ми побрались), я думала тоді те-ж як і ти, про смерть. Не знаю, чому не вмерла я, як і не знаю, чого живу? Всі вдовиці і старі панни, Олено, — вони ніщо. Остатні належать ще до тих безталанних, котрі суть сьмійними. Самотні блукають в житю, без прик'ю, без становища, казала бим — без змісту, ат — живуть, щоб не умерти. На пр. як я: смерти не бажам, як в молодих пристрастних днях. Знаю, що конець сам прийде, а буде се сумний, глухий конець... Чи хочеш і ти вести таке жите? Чи може хочеш для „ідей“ жити? На пр. писати? Се тепер — неначе хвороба у жінок. Опроче для ідей жие ся доти, доки не треба за кусником хліба побиватись. Вже однак та година, так ідеї перестают бути метою життя. Врешті, нехай собі і так. Думаєш однак, що праця для ідей заступить тобі се живе цаете, котрого розуміне мусиш ще жити в твоїй груді, бо-ж ти любила і була коханою? Чого-ж, питаю ще раз, чого-ж хочеш, Олено?

Немов змучена підняла Олена голову і з відверненим лицем оперлась мовчки о поруче крісла, ще й очі закрила рукою. „Боже! — дійсно, чого-ж вона ще хотіла? Що оставалося їй ще хотіти? Писати? До того не мала вона таланту, а всяке діланство було їй ненавистно. Отже, що-ж їй почати? Думати? Говорити? — Майже на се виходило, а наколи на се вийшло — стало сьмійним...“

Стара дама завважала муки молододівчини і, не змінюючи ні пози ні тону, говорила далі:

— Дійсно, Олено, в тім згляді не можу похвалити твого рішення. Що задумуєш чинити, воно, їй Богу, не добре!

Однак вона чула, що добре. Чула, що коли не буде придержуватись сєї думки, то пропаде, як тисячі перед і за нею. А того вона не хотіла.

— Що мучить тебе, моя дитино? — обізвалась знов, бачучи, що Олена сиділа безмовно, та нерухомо. — Не вже-ж тобі жаль твоїх поглядів на жите, котрі ти може зміниш мусиш-б? Іди-ж бо, іди! Яка ти собі там і постунова, а в тім напрямі осталась ти все таки ідеалістка. Обглянь ся лиш в житю і скажи сама, чи подружжя, котрі дучились без любови, в тисячних злучах не щасливіші від таких, що справді нераз лиш любов мали за підставу? Думала було, що ти як раз скорше вступиш в так зване „розумне подружжя“, а ти замість того любиєш ся в романтичних засадах і не хочеш в те вірити, що ми не в силі кермувати нашою долею; що на те єсть висна сила. Правду сказавши, світ висміє тебе, довідавшись, що длятого відмовила К..., бо его не любила!...

— Світ, Маргарето? — відказала гордо Олена і згрідливи усміх промайнув по її лиці. — Та маса наших знайомих? Ані їх хвалба, ані їх догана не були ніколи в силі постановити для мене якое правило! Мені просто неможливо розстатись з думкою, що так, як воно є — є недобре; що наступить однак хвиля, в котрій правда сьміло заволодіє; справедливість перестане бути якимось даром ласки і настане час, коли жінка не буде примушена жертвувати свою душу фізичним потребам...

— От і маєш, Олено! Твої погляди про правду становлять власне причину твого терпіння. Се годівно вони творять розгляд, безталанню дісгармонію в твоїй душі. — Завернись, люба дівчино! — казала вона серіозно; — завернись, доки ще молода, доки ще можливий ратунок, доки не будеш мусиш собі сказати, що серед людей осталась ти — одна-одніська!

— Годі мене вже уратувати, — відповіла молода дівчина, сумно усміхаючись. — Не в тім зміслі, в яким було

здумали. Однак одному мушу заперечити. Мої погляди не такі ідеалістичні, як ви думаєте. Бувши, як доктор А. казав, менше розважним критичним умом, не була-б я ані в часті такою безталанною серед нинішнього ладу суспільного; не була-б я такою самотною, якою єсьм дійсно...

— Твоя уява надто роздражнена. — То дайте поживу моїй душі; дайте мені серіозну, тривалу працю. Однак — ніколи не стояло виразніше перед моєю душею, що єсьм „нічо“, єсьм якимось недокінченим, неповним сотворінням, котре оставиши таким, саме не здолає опанувати долі! Що мені з самоті волі? Що остаєсь мені? Нічого, Маргарето, нічого, крім прокляття, насьмійшок і милостині.

Трохи згодом, немов би собі що пригадувала, додала рішучо, ніби більше до себе:

— Нехай врешті все бе на мене; я хочу остаточно хвилини оставатись праведною; а хто в силі чинити більше, нехай робить!...

— А на потреби життя забула, серце? — спитала знову вдовиця, посилаючи мрячний, майже острый погляд зноза окулярів.

— Моральна нужда, а абсолютна бідність — се одно і те саме. Наслідки їх однакові. Будьте ласкаві, — додала опислі спійно, — дайте мені аркуш папиру. Хочу написати до нього.

Вона встала, перейшла звільна кімнату і станула врешті перед старою жінчиною. Ніколи не видавалась вона їй такою поважною, однак ніколи і такою чужою.

— Се твоя невідмінна постанова?

— Невідмінна.

— І чи ти того свідома, що запропадуєш сама свою будучину?

— Так, я того свідома, що не брешу...

— Годі — Бог з тобою, безталанна!..

* * *

Щось у годину пізніше одступила Олена стару товаришку. На дворі стало ще темніше. Ледви що десь-не-дось блимали зері, а по місяцю такі мчали ся хмари. Лише вихор гудів та свистів безнастанно, та гнав тихими улицями...

Прощане обох жінок було холодне і німе. Щось вступило між них, що їх роз'єднало; вони обі се порозуміли...

Сьмійно кинулась Олена в нічну темряву. Сильний подув вітру загасив сьвітло в руках вдовиці, а двері за молододівчиною дуснули сильно і замкнулись.

— Чого властиво вона хоче? — пробурмотіла стара нетерпеливо і вертала звільна напам'яки у свою сьвітлицю. — Чи при умі вона?

* * *

Чаша горечи, яку довело ся випити родині Ляуслерів, не була ще повна. Нові, зовсім незнайні чудні звуки, нацопили солодкою гармонією серце Германа Евгена Сидора. Наче одним замахом зрозумів він поезію, в котрих зливалось місячне сьвітло і соловейкове щебетане. Зрозумів журчане чистих ойл, зрозумів золоту їх пісню, казочну. Зрозумів сумраку вечірнього чародійну силу. Він потону в найніжніших чувствах... він, Герман Евген Сидор... любив... Однак его любка (була се жидівка) оставалась глухою для тих его чудних, сердечних звуків. Его просьбу, щобі стала его дружиною, відкинула вона рішучо і холодно. Его горя і розпучи не в силі описати ніяке слово людське; і він постановив зникнути із сцени подій. Сталося воно тим чином, що він вистрілив собі в лоб...

* * *

(Дальше буде.)

Складайте ся
на будову
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Мужескі капелюхи.

Виключна продаж виробів італійської фабрики капелюхів „Борсальіно Джозеппе“ в Алессандрії. Виключна продаж виробів з ц. к. надвірної фабрики капелюхів І. Гейнр. Іта у Відні, Антона Піхлера Сіні в Грацу, П. & П. Габіа, як також інші добрі вироби.

Обув для дам, панів і дітей.

Виключна продаж славної фабрики обуви Антона Чанека у Відні, спеціяліста від виробу французького Chevreux.

Найліпші черевки для мужчин, чорні і брунатні з гумою, до зашнуровування і т. зв. Bergsteiger від 3 ар. 75 кр. до 10 ар.

Найліпші черевки для дам, чорні і брунатні, з гумою, до зашнуровування від 3 ар. до 8 ар.

Найліпші черевки для дітей і дівчат, чорні і брунатні з гумою, до зашнуровування, від 1 ар. 10 кр. до 4 ар.

Черевки домашні, до гімнастики, сандали, до лави-теніса.

Кальшні на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до вязани т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 ар.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат, Glacé, Chair, шовкові і нитяні.

Сорочки

для мужчин білі і в модних красках, ковирні, маншети, хустки до носа, шийники, панчохи, шкарпетки.

ПАРАСОЛІ en tous caser чорні і в красках від найдешевших до найліпших. — Парасолі від дощу, з чистого англійського шовку і шовкову, як також палиці до проходу. Товари бронзові, сьвічкові, жемчужні, ваги, годинники стоячі, гарнітури до куреня і писаня, стоячки до куреня, рами, фігури і різні дрібниці.

Перворядна американська пральня

припорукає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковирніки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і шіки, далі виправи весільні, весільні ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до прасовання з поодиноким домі.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротшім часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високом поважанем:

Август Чернявський,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Нова книжка

В друкарні Товариства „Руска Рада“ в Черівцях

вийшла книжка:

„БЕСІДИ про часи козацькі на Україні“.

— Стори 159. — Ціна 70 кр. —

Замовляти можна в „Народнім Домі“, Чернівці ул. Петровича ч. 2.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

е на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1898 після часу середньо-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців:
посп. 11:44 рано, особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 вночі; особ. 6:10 рано;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадікальфи Гайбоки:
особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 вночі; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудні;
з Новоселиць, Воина, Садагурі:
мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером.

З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня:
особ. 9:48 вночі; особ. 1:44 вночі; посп. 8:15 рано; особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудні.

до Гайбоки, Гадікальфи, Гатин, Іцкан і Бурдуженів:
посп. 12:02 в полудне; особ. 4:10 по полудні;
посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 вночі; особ. 6:35 рано.

до Садагурі, Воина, Новоселиць:
мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудні.

до Гайбоки приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожини і Карачева:
мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудні (лиш з Карачева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме-

жиброді-Карачев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю).

З Гайбоки відходять:
до Карачева, Сторожини, Бергомету, Межибродів:
мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межиброді-Карачев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35 по полудні (лиш до Бергомету).

до Гадікальфи приходять:
з Радівців:
мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудні; мішан. 6:58 вечер.

з Бродини:
мішан. 1:20 в полудне;
мішан. 6:58 вечер

З Гадікальфи відходять:
до Радівців:
міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудні; міш. 7:20 вечер.

до Бродини:
міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудні.

до Гатин приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.

З Гатин відходять:
до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудні.

до Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудні; мішан. 6:45 по полудні; мішан. 9:40 вечер.

З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудні; мішан. 7:25 вечер.

до Вами приходять:
з Рус-молдавиць:
мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудні; мішан. 3:55 по полудні; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер.

З Вами відходять:
до Рус-молдавиць:
мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудні; мішан. 3:10 по полудні.

Поїзди між Вамию з Рус-Молдавицею їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станицях Вама, Драгома і обох Молдавицях.

До Карачева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудні

З Карачева відходять:
до Чудина н. С.:
мішан. 9:15 рано; мішан. 6:20 вечер.

до Неполоківців приходять:
з Вижиць, Вашківців:
мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудні.

З Неполоківців відходять: до Вашківців, Вижиць:
мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер.

до Лузам приходять:
із Заліщик, Кіммані:
мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудні.

З Лузам відходять:
до Кіммані, Заліщик:
мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер.

до Карльсбергу приходять:
З Пути:
міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудні; мішан. 7:00 вечер.

З Карльсбергу відходять:
до Пути:
мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. 5:25 по полудні.

Примітка.
Час середньо-європейський іде о 46 минут п'ятніше від червоного часу.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Баламути народу.

В справі скликуваних „Народною Радою“ віч, пише „Руска Рада“ так:

Годі й найзгідливішому чоловікові жити в спокої, коли того не хоче лихий сусід; бо від напасти не пропасти. Таке то й наше. Годі Русинам працювати спокійно над своїм власним добром; бо сусід-ворог не дає, а все напасте за пусто-дурно, наймає безсовісних людей з руского таки роду, щоби керували кожній хосенній роботі, баламутили темний нарід клеветами на его найщиріших приятелів. І все то не на те, щоби щось ліпшого або розумнішого зробити, але лиш на то, аби баламутити нарід, щоби нікому не вірив, до нічого не брався, нічо не робив, а тільки на все нарікав і все своє рідне зненавидів, а ждав спасенія з иньшого боку, або коли не хоче зречи ся свого й стати Волохом або Москалем, щоби гинув в темноті та нужді, був вічним наймитом чужих людей і попишачем жидівським, щоби годував своїм кровавим потом чужих дітей, аби було кому панувати над его рідними...

Оттакіх то баламутів маємо ми Русини, одні на цілм сьвітї. Ледво що взяла ся „Руска Бесіда“ закласти по селах читальні, щоби отворити незрячим очі, аби прокинулись, доки ще час, і взяли ся до просьвіти, до крамниць, до касе пошкочових, до спілок господарських і причислових тай до оборони своїх усіма подоптаних прав людських і горожанських; ледво розпочалась отся спасенна робота, так зараз найшли ся баламути, що против чи-

талень „Рускої Бесіди“ стали отворяти ніби-православні читальні лиш на то, аби бороздити пожиточній роботі, аби викликувати в селі межі людьми заколот, скаргу, незгоду. В тих ніби-православних читальнях не читали люди нічо пожиточного а тільки газетарські лайки й клевети на щирих послів і всіх, що їм помагають в їх тяжкій праці над освідомленем і ушастливленем бідного і темного мужика. І сьогодні є ще багато сіл руских в нашім краю без ніякої читальні, там баламути не засновують читальні, бо там нема ще нашої читальні, отже й нема кому керувати, там ще кромішна тьма-темнота, в котрій вони собі добре живуть і з сліпого шкуру дуть.

Тепер взяли ся баламути й до иньшої роботи. Заболіло наших ворогів, що через церкву й попів-румунізаторів хотіли би зробити з Русинів Волохів або зникнути їх цілком, отсех ворогів заболіли віча народні, особливо-ж славне віче, що було тогді на Зелені сьвята в Чернівцях. А заболіло їх воно дуже, бо на нїм ждав нарід голосно щирих панотців руских, а не попів-румунізаторів, що дбають тільки о свою кишеню. Ото-ж то є вороги виселяють тепер своїх наймитів, щоби скликали людей на віча і такою комедією показували сьвітови, що вони ніби задоволені дотеперішними порядками в церкві і чужими попами-дерунами, що народова добре з ними, що нарід не хоче того, чого зажадали посла Пігуляк і Василько від владик, аби над рускими парафіями були православні панотці рускі тай православна консистория руска, а не вороги руского народу і руских сьвященників — народолобів...

Другі знов вороги — Москалі

виселяють заразом тих самих баламутів, щоби піддурювали темний нарід, аби він не приймав ся руского письма, якого вчать ся тепер рускі діти в школі, яким писані наші рускі книжки й газети, але щоби жадав московского або, як вони кажуть, етимологічного письма, а то на то, щоби таким письмом спиняти просьвіту народу, щоби він читав лиш молитви та церковні книжки, а нічо иньшого, що би міг розуміти, та з него розуму набратись, як от із щирих народних газет і книжок, але щоби був сліпим, аби его кожний міг обдерти до гола, аби міг один брати по п'ятці за метрику, по кількадесят левів за похорон, другий по сто і двіста проценту і т. д., тай щоби з того письма московского, яким наперед морочили нашим дітям кількадесят років голову, московцями ся студенти у вишніх школах й аби йшли в Росию, як то вже багато зробило, котрих руский нарід вигодував, або щоби тут оставали баламутити нарід — далі.

От такі то віча розпочали баламути народу; одно було оногді в Вашківцях, друге заповіли на сей вікторок (28. с. м.) в Заставні а третє на другу середу (5. я. ст. цвітня) в Кіцмани.

А що вони ще там иньшого балакають на тих вічах про читальні, каси, шпихлірі, вибори і таке иньше, то тільки так, що би тим легше баламутити нарід; бо їх головна жура, аби не було фонетики, а московське письмо, та щоби попишачі дали газдували по селах і консисторії, а вчителям, що як самі знаєте, щиро дбають не тільки о науку в школі але й поза школою в читальнях, помагають

нам в касах пошкочових, крамницях і т. д. аби заборонити всю ту народолобну роботу. Пуста їх робота, бо на неї ніхто й не плюне, але вона шкідлива лише тому, що баламутить темний нарід. Тому тільки й пишемо вам про ню, аби ви знали, що то за віча, і щоби, як будете на них, озвалесь і ви що переконали ся, куда що йде, та отворили очі тим братам-мужикам, що ще темні і вірять баламутах народу.

Загальні збори „Рускої Каси“

Загальні збори „Рускої Каси“ від були ся в неділю дня 26-го марта о год. 4-ій по полудні при досить численній участі членів так з інтелігенції, як і з посеред мужицтва. Порядок денний засідання був слідуєчий: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове. 3. Вишлюсоване і вибір двох членів Старшини. 4. Вишлюсоване і вибір одного члена комітету надзорного. 5. Вишлюсоване і вибір двох членів ради звязкової. 8. Вишлюсоване і вибір двох членів ради звязкової. 8. Вишлюсоване і вибір двох членів ради звязкової. 8. Вишлюсоване і вибір двох членів ради звязкової.

Збори отворив голова товариства радник Ясеніцький, а по відчитанню секретарем справозданя з послідних зборів і по зверифікованню справозданя зборами перейдено до другої точки: Справоздане касове. Справозданем був др. Смаль-Стоцький. На внесення інсп. Поповича увільнено его від відчитування самого справозданя, бо воно находит ся вже в руках всіх членів — за то подав він на підставі тих цифр які в справозданню находит ся цілу історію розвитку і змалював популярними словами єї теперішній стан.

Стан Каси на основі справозданя представляє ся так. З кінцем 1898 р. мала „Руска Каса“ 252 члени, з сумою декларованих уділів 5040 зр., а дійсно вплачених 9132 зр. 96 кр., так що пересічно на одного члена припадає 36 зр. 24 кр. Фонд резервний товариства виносить 148 зр. 88 кр., фонд резервний загальний 150 зр. 51 кр., разом 299 зр.

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРІ.

(Дальше).

Церква була повна людей... Білі серпанки дівчат довкола престоло вглядали неначе біла хмарка, а дальше по середині стояли матері здонервсвані і переняті важністю сеї хвилі.

Декотрі і говорили поміж собою тихенько. Часом впала книжка на землю, або хустка до носа, люди кашляли, діти рухали ся, м'яли собі суконки... Ждати серед тої духоти серпневого ранку, серед горючих сьвічок, в замкненій церкві було дуже тяжко.

Паламар ходив поважно по церкві, в темній каплиці читало трох молодих патрів службу Богу.

Епископ давав на себе довго ждати.

Вкінці прийшов, в золоченій інфузі, в гастованій білій студі.

Діти повклякали і зачали єспівати церковну пісню, дим з кадильниць йшов в гору...

Ціла церемонія тревала пару годин...

Лавра вийшла була з церкви перша. Спішила ся, бо хотіла дома дати ще декіль зарадження що-до прийняти епископа. Йшла весела, щаслива до дому.

При брамі стрітила Андрія, що сто-

яв з таким виразом лица, як би що-йно плавав.

— Прощу тебе, — сказала Лавра, йдучи попри него, — збери ся якось, щобиш робив хоть трохи користнійше вражіне, — а про себе додала тихо, — если то взагалі можливе.

Ну! то не було можливе. Лавра мусіла сама витати гостя. Если-б то лиш саяк так уйшло, була-б казала своему чоловікові їсти в другій кімнаті; та-ж він так цямкав при їдї, а тут сидів чей же епископ. Але раз був він єї мужем, — то вже нічо не дало ся зробити. І він вдоволь ся тим, що визначено єму місце на сїрім кінці стола, коло горбатого аббата, що заживав табаку.

Сама Лавра була бездоганна в своїм вигляді і поведенню. Мала на собі шовкову сукню зі шлемом; рукави були обшиті кружевами, в квітках блєстїли діаманти, стара родинна намятка дому Тарамелїх. Вона усміхала ся цілий час, — видно була щаслива.

Его Преосьвященство їв дуже мало, але за то говорив много. Всї слухали, а може найпильнійше Лавра, що навіть і нічого до уст за час сїдїданя не взяла. Боговінно відповідала на ласкаві запити епископа, а потім важила ся навіть сама ставити запити що-до будучого вихованя Рїти.

Товариші Его Преосьвященства мали незвичайно добрий апетит. Епископ говорив з великим жаром про справи

віри, а в зубах патрів хрустїли кости фазанів...

Лавра предложила пити каву на терасі, де листе винограду кидали приємну, милу тїнь. Крісла були там поставлені в півкруг... На сходах, що вели до тераси були вазони гарних цвітїв, перед терасою був малий городець, а над тим безхмарне, голубе небо.

Тепер прийшла Рїта.

Йшла боязко і якось заветиджена. В голові єї крутили ся всї добрі ради матери.

Епископ погладив малу по голові, сказав до неї пару слів і дав їй вкінці золотий хрестик на намятку того так важного для неї дня.

Нїколи Лавра так не тішила ся, нїколи не мала такого внутрішнього вдоволення.

Вона сиділа недалеко від епископа якраз на тім місці, де перед вісьмома роками послїдної ночі держав єї в своїх пристрастних обіймах покійний Гуго...

— Панї! — сказав епископ мягким, прихлїблюючим голосом, — дякуйте Господу, що дав вам таку милу дитину...

— О! Ваше Преосьвященство! Рїта то моя найбільша радість, але також і причина клопоту.

— Дячогі-ж клопочете ся?

— Бою ся впливу злого...

— Маєте радю! Добре, що тим клопочете ся... Але тамте, що добре насїне дає також добрі овочі. Бог того не

опускає, хто єму віддає ся в опіку, чоловік, що числить лиш на свою силу, нічого не вдїє. Божа воля все може зробити, а чоловік — слабій, смертельний.

Лавра схилила голову.

Патри не говорила нічого. Сидїли оперши ся о спини крісел, винявши груди наперед. Було їм за горячо. Одні холодили ся хустинами як вахляром, другі попускали тайком пояси...

Его Преосьвященство зачав ще говорити. Хвалив давнє патріархальне жите, метав громи на поступ... Лавра подала єму між тим філіжанку кави і він перестав говорити...

Лавра була така урадована, така горда, щоб була перед цілим сьвітом показала ту честь, яку робив їй епископ своєю розмовою.

При працянню поцілувала Лавра руку епископа; попросила о поблагословленє дочкі, що епископ радо і вчинив. При самім порозї стрїтив Андрія, підїс руку і поблагословив також — він чей-же належав також до родини...

* * *

(Дальше буде).

39 кр. Вкладок шадничих було в „Рускій Касі“ з кінцем 1898 р. — 9346 зр. 81 зр. Чужого капіталу було лиш 1000 зр., а іменно тов. „Дістер“ у Львові підвищило в р. 1898 „Рускій Касі“ кредит з 500 зр. на 1000 зр. Крім того „Буковинська Шадниця“ укліла „Рускій Касі“ кредити векселеві на 1500 зр., але з того кредиту в р. 1898 не користалося.

Стан позичок на скрипти довжини вносив з кінцем 1898 р. — 135 на суму 14842 зр. 59 кр. З того було заінтабульованих 48 позичок на суму 8942 зр. 60 кр. — Стан позичок векселевих вносив з кінцем 1898 р. — 54 позичок на суму 3853 зр. 32 кр. Силачувано позички скриптові і векселеві правильно, так що з кінцем 1898 р. було в екзекуції лиш 4 і то на суму 600 зр. Кошти процесові за р. 1898 вносили 7 зр. 58, але вони поповнені зовсім довжниками.

На локаціях має товариство книжочку уdlову „Союза кредитового“ у Львові на 25 зр., книжочку шадничу „Буковинської шадниці“ на суму 99 зр. 39 кр. і на 4½%-их листах іпотечних банку іпотечного 200 зр., — отже разом 324 зр. 39 кр. Загальний оборот касовий був в 1898 р. — 47.080 зр. 72 кр., чистий зиск з р. 1898 вносив 620 зр. 72 кр.

Рахунок оборотів за рік 1898

представляє ся так:

Приходи.

	зр.	кр.
1. Фонд резервний загальний	246	31
2. „ „ товариства	8	64
3. Паїв виплачено	4455	28
4. Вложено вкладок шадничих	10027	72
5. Звернено позичок на скрипти	4623	37
6. Звернено позичок на векселі	2251	46
7. Побрано відсотків	1184	71
8. Побрано коштів спору	7	58
9. Кредит банків	1000	—
10. Побрано коштів адмін.	246	75
11. Готівка з року 1897	156	24
	24051	82
	24208	06

Розходи.

	зр.	кр.
1. Уложено фонд резервний загальний за рік 1897	7	08
„ „ „ за рік 1898	246	31
2. Фонд резерв. товар.	8	64
3. Виплачено паїв і дивидент	258	83
4. Виплачено вкладок шадничих	6187	87
5. Дано позичок на скрипти	11356	—
6. Дано позичок на векселі	3807	—
7. Виплачено відсотків	396	64
8. Уложено на уділ в Союзі кр.	25	—
9. Виплачено коштів адм.	143	29
10. Залпачено податку від в. щ.	4	07
11. Розділ чистого зиску	432	—
Сальдо	1235	40
	24208	06

Біляне за р. 1898 представляє ся так:

Актива.

	зр.	кр.
1. Готівка	1335	40
2. Позичок на а) скрипти	14842	59
3. „ „ б) векселі	3853	32
4. Належні кошта адмін.	51	13
5. Належні відсотки	72	72
6. Оплати на перед доконані, кошта ласіовані і інвентар	187	52
7. Локацій	25	—
8. Фонду резервного (цінні папери).	299	39
	20667	07

Пасива.

	зр.	кр.
1. Фонд резервний	299	39
2. Вкладки шадничі	9346	81
3. Удїл	9132	96
4. Дове банків	1000	—
5. Відсотків (наперед побр.)	267	19
6. Чистий зиск	620	72
	20667	07

В поясненню до сего справоздання підписує др. Стоцький і то, що каса розвиває ся користю, що порівнюючи обороти з дотеперішних років адміністративних, видить ся великий поступ, а

коли зважимо, що сего року (т. з. 1899) „Каса“ за три місяці має вже до 30 тисяч обороту, — то можна мати надію, що розвиток і на будуче забезпечений. Справді чистий дохід „Каси“ ще так малий, що свого урядника годі оплатити, — але тут допомагають інші інституції. Урядник, що веде касовість „Нар. Дому“ і друкарні „Рускої Ради“, веде касовість і бухгалтерію „Рускої Каси“. Є одна надія, що коли оборот дійде до 100.000 зр., то „Каса“ встигне вже сама оплатити свого урядника. Справоздавець підносить то, що „Каса“ надзвичайно добре опроцентує вкладки шадничі, дає позички на низький процент і через старанні шконтра і пильний догляд, оглядне даване позичок дає повну безпеку вложеним до неї грошам; з жалем однак мусить признати, що інтелігентна руска шадліка до своєї рускої інституції досить байдужа і що в тім напрямі ще треба працювати, щоб рускі капітали йшли до руских інституцій, а не до чужих.

Що до розділу чистого зиску в сумі 620 зр. 72 кр. то ставить таке висновок.

20% на заг. фонд резерв.	12 зр. 41 кр.
30% на фонд резерв. тов.	186 зр. 21 кр.
20% титіема касира	124 зр. 14 кр.
30% на буреу „Нар. Дому“	18 зр. 62 кр.
на 5%-ову дивіденду від удїлів	274 зр. 76 кр.
лишаєсь решта	4 зр. 58 кр.
разом	620 зр. 72 кр.

В дискусії, яка над тим виважала ся, обговорювали бесідники деякі справи, а на винесені п. Савіцького і п. Клим, яко членів комітету контрольного, дали збори старшині абсолютну, подякували п. дрови Стоцькому і касиєрови п. Івашкові за працю коло товариства і ухвалили всі винесені що до розділу чистого зиску. Крім того ухвалено дати служачому товариства 24 зр. ремунерації за р. 1898 і зарахувати сей видаток на кошти адміністрації за р. 1899.

При винесенях Старшини, що перевежено на третю точку порядку денного, пояснив п. Пігуляк і радник Ясеницький зборам, що „Каса“ не брала від сторін нічо на кошти адміністрації, крім дійсних видатків. Показує ся однак, що така гуманітарна господарка не доводить до хісна, бо потім годі покрити коштів адміністрації тими 10% чистого доходу, як то приказує статут. З того то огляду, Старшина рішила піти за приміром інших банків і побирати також певний процент на кошта адміністрації. Позаяк однак по принісши статута відсотки від позичок не можуть бути вищі о 1½% від відсотків від вкладок шадничих, то Старшина ставить винесені: обійняти процент від вкладок шадничих на 5% (що є дуже добрим процентом), від позичок брати 6½%, а крім того від кожної позички однократно на кошти адміністрації 1½%. Ті постанови обов'язували би аж від 1-го липня, а тим часом від дня загальних зборів аж до 1-го липня побирало би лиш 1% на кошти адміністрації.

Винесені се по переведенню дискусії прийнято.

При вільних виносеннях порушив п. Салабан справу кредиту векселевого в „Буковинській Шадниці“. Користати з него „Каса“ не могла, бо то кредит векселевий і то ще до того на векселі тримісячні, наколи „Руска Каса“ мужикам взагалі дає небагато позичок на векселі і то на векселі шестимісячні. Зміна векселів коштує багато, а если до того мужик неписьменний, то коштує то ще більше. З той то причини Руска Каса не могла користати з кредиту векселевого „Буковинської Шадниці“. Отже п. Салабан робить пропозицію, чи би не можна оперувати векселями тримісячними, а тоді могло би ся користати і з кредиту векселевого „Шадниці“. Над сего справою виважала ся довга дискусія, роблено різні пропозиції, а вкінці переказано сю справу до рішення новій Старшині.

Наступили на порядок денний вибори. Зі Старшини вилючено п. Русака і Юхневича, виступили п. Ясеницький і Ганкевич, так що полишив ся лиш п. Пігуляк. Нововибрані члени Старшини пп. Русак, Юхневич, проф. Клим, др. Гай, Заступниками членів Старшини вибрані: пп. Еж і Черський. До комітету контрольного вибрані: др. Стоцький, п. Савіцький, о. Матейків. До ради звязкової вибрані: пп. Ясеницький, Ганкевич, Шоймаровський, нотар Стрийський і інш. Повович.

Про справи культури краю.

(Реферат соймової адміністраційної комісії, референт п. Стефанович.)

(Далше.)

До заголовку „Каси для ощадности і позичок після систему Ф. В. Райфайзена“ замічає адміністративна комісія, що такі інституції починають розвиватись в краю і що при остоорожності, з якою поступає виділ краєвий при основанню нових кас, можна безпечно надіятись надійної тревалости сих стоваришень. Адміністративна комісія не може помянути, щоб не припоручити виділові краєвому поступати і на даліше з відповідною остоорожністю при нагоді уdlювання субвенцій і позичок як і при провірюванню, чи спільники маючої ся основати каси райфайзенської гідні довіря, а то тим пильніше, бо кожда невдача на тім поли могла б безперечно захитати в населенню на довго віру в конечність і вартість стоваришень для придбання дешевого кредиту, як і стоваришень взагалі. Щоби по зможі попірати і спомогати в краю райфайзенські каси, що головню можливу досягнути уdlюванем дешевого капіталу оборотового, зволить високий сойм ухвалити:

„Уповажляє ся виділ краєвий, уdlювати касам ощадности і позичок після систему Райфайзена з фонду краєвого позички за 4% опроцентуванем і належностю обезпеченою, на що дає ся кредит в найвишій кількості 10.000 зл.“

До заголовку „Регуляція Молдави“ треба замітити, що дотичні подрібні проекти, що тут найперше приходять до розваги, вже покінчені і в біжучім році рознічне ся їх переведене.

До заголовку „Управа тютюну“ дозволяє собі адміністративна комісія запримітити, що вкінці удалось по довгій труді і при помочи п. к. правительства виведати у фінансового ерару призволене на управу простору 300 гектар. На жаль взяло населене для управи тютюну тільки незначний обшар. Не вносячи жадної резолюції гадає адміністративна комісія, що було б добре відповідним способом повідомити поодинокі громади, що для управи тютюну на Буковині призволено поверхню 300 гект. і оголосити правила управи і викупу.

До заголовку „Геологічне і мінералогічне розслідуєне Буковини“ замічає адміністративна комісія, що перше обговорене сеї справи в мисль ухваленої в соймі краєвм резолюції на засіданню 3-го лютого 1898, відбуло ся під проводом п. к. президента краю, при чім уформувано гадки запрошених членів в слідуєчих шістьох точках:

1) Признає ся зі всіх сторін, що цілковите використання мінеральних скарбів краю і отворенню нових промислів на сїм поли є конечно потрібне в національно-економічній інтересі краю.

2) Признає ся конечність геологічного і мінералогічного розслідуєня на першій місци великої посїлости буковинського гр. пр. релігійного фонду. Се розслідуєване мадо б мати на цілі різні галузи гірського промислу; треба б розслідути відносини міродаїні для основанія і дальшого існуванія дотичних галузів промислу, вихісновуючи і доповняючи існуючі вже дані так докладно і широко, щоби на підставі

тих розслідуєнь і спираючих ся на них рахунків в випадку, наколи б рахунки на то згаджались, можна приступити до зфінансованія підприємств. Результати розслідуєнь мали б оголоситись у відповідній формі відповідаючий цілі.

3) Признає ся за відповідне, аби повірено провід над роботами при розслідуєванню і виданем дотичних оголошеній установлений ad hoc комісії, котра б складалась з фахових людей і з таких, що займали би ся адміністративною службою. Ся комісія мала б постановляти щорічно програму діланія з дотичним виказом коштів.

4) На підставі щорічних передукладів коштів мала б адміністрація буковинського гр. пр. релігійного фонду уdlити конечних дотаций для переведенія розслідуєвих робіт і виданія дотичних оголошеній. Для першого року повинно б вистарчити 4000 до 5000 зл.

5) З огляду на то, що дотаций за роботи комісії передусім оплачували б ся з засобів буковинського гр. пр. релігійного фонду, то розумієсь само собою, що установлене комісії, взгядно покликуване поодиноких членів до неї застерігає собі найвисший заряд буковинського гр. пр. релігійного фонду і що та комісія мала б значіне прирочної фахової ради управи того-ж фонду.

6) Узнаєсь з огляду на будуче зфінансоване і проваджене промислових підприємств, що приватно-господарске проваджене роботи за для більшої подвижності представляє більші користі супротив бюрократичного з'організованого провадження фонду, через що порядним було би припущене по зможі приватного капіталу при основанню і провадженню підприємств.

Треба б отже правильно попірати закладане товариств акційних, при котрих брав би участь фонд у відповідній мірі яко акціонер.

Такою участю фонду уможливлено би з одної сторони зфінансоване і приватно-господарске ведені підприємств, а з другої сторони міг би собі фонд забезпечити в міру свого уділу в підприємстві участь в заряді підприємства.

Годі не признати, що тим зроблено перший приготівляючий крок до розвязанія вельми важного питання не тільки для пізнанія краю, але и для его господарского розвитку, однак се можна перестати на сїм першим кроці, але сїй справі повинні б все звертати увагу покликані чинники, через що адміністративна комісія припоручає високому сойму слідуєчу резолюцію до прийнятя:

Зназиває ся п. к. правительство звернути свою увагу на питанє геологічного і мінералогічного розсліду Буковини і попірати і спомогати всі в тім напрямі звернені старанія. (Далше буде.)

Рускі народні школи в Галичині.

(Далше.)

Як польонізує ся в Галичині в тих народних школах рускі діти, на то наводимо слідуєчі слова п. Окуневського: Брава рада шкільна каже и кількох справозданях, що веде, де є мішана людність, друга мова, котра не визнає довою, є обов'язкова, — а тимчасом в кільканадцятьох дівожих школах у Львові не учить рускої мови! Питаю вас пане президенте ради шкільної: як ви ємієте, ако австрійський урядник так викладає ся зніх законів і дозволити на ігно-

роване рускої мови в столиці краю, котру чей-же не замешкують самі Поляки! Хіба дятло, щоб така львівська панночка пішла відтак на села і під претекстом, що она „nie umie po rusku“, перекладає ще решту руских шкіл на польські! А що я не висказую тут якихсь тільки здогадів, але факти, послухайте панове!

В селі Збоїська під Львовом ще перед роками рада громадська ухвалила занести у себе руску школу: Поляків нема там і четвертина. Але прийшла там на учительку панна Денгіс з Львова, котра не вміє по руски, ну і що-ж робить? Заводить собі самовільно в школі викладову польську мову! Сновивши так свою патріотичну функцію, панна Денгіс відходить собі, а після неї приходять другий учитель, віддай навіть Русин — але де бідному учителеви важити си на зміну польської мови на руску! — отже лишає ся в Збоїській викладова мова польська, хоч може десь там в глибоко започатих атах крайової ради шкільної фігурує та школа яко руска. Аж прийшов енергійний молодий руский священник до Збоїск — дивить ся: польська школа! Що за біда? Питає, шукає — нічого дошукати ся не може. Іде до референта в крайовій раді шкільній п. Поляковського і просить его, щоб ему сказав автентично: чи школа в Збоїській польська, чи руска? Пан референт скрутив ся, почав їйби шукати... пішов до другого покою... і: „Wie Pan, nie mam pojęcia...“ Ог вам статистика крайової ради шкільної! От вам примір, длячого там ті вкази, де польська а де руска школа, так дуже держить ся в тайні! Мав той священник піти ще з тою справою до п. віцепрезидента, але не знаю, чи був і чи дістав відповіди і яку. Все те діяло ся тамтого тижня!

Бувши посол Романчук — як казав мені — також ходив в своїй часі до крайової ради шкільної і домагав ся вказів: де руска, а де польська школа, але бачу сказано ему, що „таких вказів нема!“ І то має бути образ нашого шкільництва! образ нашого життя просвітнього!

Панове! се-ж не революція, але найсвятіше право а навіть обов'язок наш — знати і домагати ся від всякої влади вказу наших шкіл. На се-ж нарід платити податок та й вас удержує — що-ж ви собі о тім народі думаете?!

В двох роках з 1869 до 1871 зробила крайова рада шкільна з 700 руских шкіл самі утравістичні: — з початку утверждала, що то властиво рускі школи а лиш так підведено їх під таку рубрику відтак поволоньки перекладала ті утравістичні школи в польські, а в 1895 році ті утравістичні школи вже зовсім зчезають. Тут садимо заведено у всіх руских школах, де нема і одної польської дитини, польську обов'язкову мову!

В моїм ріднім селі Яворів, де роками не було ні одної польської дитини, навіть римо-католицької, а самі Гуцулята одно в одно, що з роду-віку не чуло польської бесіди, а польська мова яко обов'язкова! Що більше — пан інспектор, з'їхавши на інспекцію, за нічим більше так не сів, як за тим, чи діти „wyszławią się porządnie po polsku“. Після того він і кваліфікував учителя, котрий мені — мимоходом сказавши — признав ся, що він через ту систему тратить цілу половину дорогого часу на польську лінгвістику, а відтак з тої науки чи дещо мукі нічо не виходить! (Колець буде.)

Підвиснення платні учителям нар. в Галичині.

Довгий час опирав ся сойм крайовий галицький підвисненню платні учителям народним, аж сего року заскочено его досить несподівано.

Сеї сесії дня 30 го грудня м. р. поставив п. Малаховський і тов. нагале внесення на підвиснення пенсій учителям. Показали ся зараз протинні голоси зі сторони польської шляхти, але вкінці такі внесення передано до виділу крайового, щоб він порозумівши ся з радою шкільною крайовою предложив сойму відповідні внесення.

Отже минувшого тижня виступив виділ крайовий перед сойм з дотичним внесенням, дуже худим і мізерним, але для Галичини і то поступ.

Підвисненне пенсій основано на чотирьох класах місцевих, після числа населення, так що всі села належать до IV-ої класи.

В тій класі побирає $\frac{1}{4}$ часть учителів в кождім політичнім повіті 500 зр. $\frac{1}{4}$ часть 450 зр., а $\frac{2}{4}$ части 400 зр. Молодші учителі в тій класі побирають 350 зр. Плата учителя провізоричного не може бути нижче 250 зр.

Если отже порівняємо сю реформу галицьку з нашим підвисненнем пенсій, то таки мусимо признати, що у нас дліше, а то дліше не лиш з огляду на матеріальне становище учителя, але також з огляду на школу. У нас може учитель ціле життя сидіти на одній і тій самій посаді і аванс его не оміне. В Галичині цілий учитель стає бути перенесенням до місцевості з більшим числом населення, — а такі зміни в шкільництві на добре вийти не можуть, бо впливати користно на населення може лиш той учитель, що мешкає довше в однім і тім самім селі, пізнає добре селян з того села і виробить собі в них довіру...

Впрочім і то підвисненне пенсій галицьким учителям народним таке мізерне, що не багато і значить в бюджеті кождої родини. Страшно однак робить ся, коли згадати, що навіть таке незначне підвисненне пенсій найшло опозицію серед деяких елементів з поміж польських консервативів. Так приміром один старий „шляхтун“ Еміль Теросевич, промовляючи против того внесення, висказав тугу за тими часами, коли то учитель брав 130 зр.! І такі „кази“ находять ся ще в галицькій соймі.

НОВИНКИ.

Чернівці, 28-го марта 1899.

Буковинський сойм. В середу 29-го с. м. відбуде ся засідання сойму. Сесія буде здаєсь тривати до половини цвітня.

Товариство громадских писарів. Дня 19-го с. м. відбулось засідання сего товариства, на котрім уложено меморандум і ухвалено передати его вибраною депутацією міродайним чинникам. Олин примірник тобо меморандум предложено 13-го с. м. буковинському сойму, 21-го с. м. була депутація під проводом голови товариства, Йогана Бема, у маршалка крайового, передала ему меморандум, в котрім представляє ся докладно сумне положення громадских писарів на Буковині, і просить ся о ласкаве заряджене лиху, względно упрямизнене їх службового стану, плати і т. д. Та сама депутація передала таке-ж меморандум в президиальній канцелярії п. к. правительства, позаяк не могла бути у п. президента крайов., що власне тоді був на засіданні сойму.

„Підгірська Спілка“ дуже рухливе руске економічне товариство для торговлі безрогами і худобою в Станіславові, бере ся дійсно до роботи. Закупило тепер в Станіславові парцелю одноморгову і значне в половині цвітня будувати масарню, пивницю, ледівню і етальні. Масарня буде мати свій склад в місті, але головню займе ся гуртовною доставою нашим Нар. Торговлям, руским кунцям і крамницям.

Г. Алексевич хотів обмити ся спростованем поміщенням в передносійнім числі „Буковини“, але воно доказує якраз, що сей „господинок“ таки орієнтувався на Вашківській вічу Русинів; бо перше неправда, що „Буковина“ не відперла закиди „Gazet-yi Polsko-y“, будто Русини все завдячують Полякам, бо „Буковина“ відповіла свого часу, що Русини не знають ніяких здобутків від польських а лиш від австрійських міністрів. Ще дліший доказ на те, що Г. Алексевич оклеветав на згаданім вічу Русинів є то, що він прочитав з „Gazet-yi Polsko-y“ тільки єї втички, якобы Русини дістали все, що мають, від Поляків, але не сказав за разом, що та газета напала на Русинів за якимсь невдячність і неприхильність супроти Поляків, що якраз було би вічевином показало, що Г. Алексевич єт tutti quanti по просту брешуть, коли плетуть о нас яко польських запродацях. Але се вже не пасувало Г. Алексевичу до его клевет на Русинів.

Pium desiderium румунізаторів є, розбити соймову більшість і досягнути за помічю єї відломків знов більшість

в соймі й гегемонію на Буковині. Отож то герої, що з таким шумом недавно ще, бо ледво два місяці тому в соймі а ще більше в „Patrii“ заповідали всім борбу на житі і смерті, спустили з тонну, побачивши, що їх ніхто не злякав ся, і взяли ся на штучки Мустацівскі. По газетярських залицаннях, про котрі ми писали, напав Мустаца в соймі на Німців ізза промови ректора Седля, щоби зараз потім разом з Янком Фльондором і Жоржом Васильком зробити Німцям „eine Liebeserklärung in aller Form“, так що „Gazeta Polska“ заговорила, як се ми снімали, про слухи о коаліції німцево-волоскій, а Мустацівська „Post“ таки о довершенім вже союзі, вдаривши при тім, розумієсь, на ненавистних „Jung-ruthen-in“. То сям разом заскочив старий інтригант самого себе; бо небавом показало ся, що Німцям і не сниться вигрібати своїми руками грань для Волохів, та що більшість соймова тримає ся разом і стоїть непохитно за рівноправністю всіх, а тим то й против олігархії румунізаторів. По таких гарбузі пішли румунізаторські женихи далі на обзирини, а „Patria“ стала тепер сватати у Поляків, ну і вирадала спосіб по прикладу славного Юди з „Buk. Post“, під'южуючи Поляків на Русинів. „Patria“ пише іменню, що соймова більшість радила онюди над двома резолюціями, які задумує посол Абрамович поставити в соймі в справі надзору над наукою польської мови та дотично учебників польських. Против сих резолюцій мали після видумки „Patrii“ виступити Русини; бо через те устало би дальше рущення! польських дитин. Се виступлене Русинів мало, пише „Patria“, захитати „склеєну зади одних Русинів“ (!) більшість і вона от-от розпаде ся і, розуміє ся, єї диссиденти допоможуть румунізаторам до більшості в соймі і до румунізації краю. Справді гарно придумано, одна тільки хіба, що все скомбіновано на брїхні о незгоді межі рускими а вірмено-польськими по-слами. На село дурити, джунглішні, бо Мустацівскі штучки троюденні вже давно пройшли!

Арештовано двох убійників. Р. 1895 убито в Кошні коло Дорна-Ватри жидівку Гохштейн і двоє дитин. Арештовано тоді двоє підозріних, однак винуватцю їх задала браку доказів. Показав же офісая, що підозріне було оправдане і так арештовано тепер Циганюка з Кошної і Баєра з Семигороду. Участь в злочині брав ще й третій, за котрим тепер слідить.

Цікаве індивідуум. Ми доносили перед нару днями, що отруїв ся тут в готелю приїзний механік Долінський стрихвиною, але его відратовано і відвезено до шпиталю. Потім однак згадували деякі часописи, що то не механік, а слухач філософії, а що-й-но тепер показало ся, що то за пташок. Жите того чоловіка досить цікаве. Називає ся він Боднар, ходив до гімназії в Бучачі і Коломиї аж до VI-ої класи. Будучи в VI-ій класі гіми, стріляв до себе п'ять разів з револьвера, але не застрелив себе, лиш тяжко поранив ся. В часі недуги сидів при его постелі Єзуїт і наводив его на дорогу правди, так що Боднар виздоровівши, поїхав до Риму на богословіє. Був він там якийсь час, але то ему ввучило ся і він повернув знов до краю. Між тим асентеровано его до войска і він служив яко підполковник при 95-ім п. піхоті в Станіславові. Тут здешфандував він 10.000 зр. і утік в єврит. Де він за той час пробував, то ніні годі ще сконстатувати, але кажут, що володів ся по Росії, Італії, Іспанії, а навіть був в Америці. Коли гроші вийшли, вернув знов до краю і хотів собі зробити смерть, та се ему не вдало ся. Прийшовши до притомності, він признав ся помалу до того, як він зове ся, і до своєї вини. Про се повідомлено сейчас команду і Боднара перенесено до військового шпиталю.

Обаву перед чумою величало у Відні занедужане саути в тамошнім інституті бактеріологічнім Шнайдера серед об'явів підозріної горячки. Вирава від послідних случаїв чуми в тім інституті не роблено вже ніяких дослідів з бакціями тої горячки, мимо сего Шнайдер уміщено в шпиталю в відокремленій комнаті і заряджено всімі средствами остоорожності. Показало ся однакж вскорі, що Шнайдер захорював на звичайний катар легких і що на днях прийде цілковито до здоров'я.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночною — Ольги Кобилянської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Дальше.)

Недовго потім усунено радника з служби; і гарні, золоті часи, про котрі знав оповідати він, его товариші та добрі знакоми — стались tempi passati.

* * *

З чотирьох доньок була дліше найстарша і Ірина замужня. Перша вийшла за старого, однак багатого, кавалера і проживала безжурно, далеко від родичів. Ледви що раз або два у рік списала листовно, як живе ся родині. Тоді і звичайно Олена відписувала їй точно і коротко. Обі сестри ніколи не годились з собою; а від часу, як найстарша віддалась, відчувались ще більше. Тяжко приходилось тепер Олені до неї і єї мужа відсилати писмо, котре мало характер просьби. Той єї швагер мав далеко від міста кільканицять фальців поля з обієм; і теє хотіла тепер пані радникова за порадою Олени взяти в аренду, бо не знала ніякого виходу з лихих обставин. Частина пенсії, котру в дорожї ласки полишено радникові, була так мала, що ледви вистарчала б на жите одному. Крім того були у них ще і довгі і, заки тих не сплачено, не можна було грошей обертати на ніякі потреби. Довго треба було ждати на відповідь, дуже довго, — аж і прийшла нарешті. Зять, хоч і неохотно, пристає на предложене своєї свекрухи і заключає тверду, некорисну для них угоду, котру однак і Олена мусіла підписати.

Небавом відтак переселилась далеко-широко знана і поважана родина (з виїмкою наймолодшої доньки, котру найстарша забрала до себе: „зави замішуетесь“ — писала) в нужденне пусте село і почала нове жите.

* * *

Минав уже пятий рік, відколи проживали на селі, відлучені від інтелігентного єврита, від всяких товариських зносин. Кождий виїзд у місто був сполучений з видатками і дятло вони рідко коли виїздили. Тяжко приходилось їм, хоч і яку там малу суму грошенят відложити. Винаймлені поля приносили мало доходу; а про частішу продаж яких небудь продуктів рідко коли мож було думати. Жите, яке вони тепер вели, було тихе та сумне, приправлене бурливими вибухами панства Люфлера. Він просиджував цілими днями в нехарних сільських кошмарах, пучи та сперечаючись з мужиками. Тут і вироблював їм ріжні подання і суїції, та залагоджував і ніякі справи, а за те платили ему мужики горівкою або і грішми, котрі відтак пропивав знов з ними. Ніхто не здержував его більше від такого життя. Коли при суперечці понав у злість, поводив ся наче божевільний. Одного разу вернув ся він більше, як звичайно, піднятий до дому. На его вилпала радникова в таке роздраження, що не могла спокійно заховуватись. Вона лаяла, проклинала і казала ему назад вертати там, де провів цілий день. На етот біля него лежав великий залізний молоток; розлючений єї словами шпурнув ним за жіноцю. Близесенько біля єї висок пролетів він і упав Олені перед ноги. Наче розлучена вончича кинулась вона на него і потрясла его сильними руками. „Гадюко!“ — кричав він несамовитим голосом. — „Кара Божа! Відчепи ся, коли не хочеш поцупи отсего молотка, щоб раз на завжди успокоїлась!“ Далі махнув за нею рукою, щоби єї уларити, однак втрапив уже у воздух. Вона звернула голову до нього, і страшний зимний усміх викривив їй уста.

— Зноси тигар, батьку, доки ще мати живе. Не забувай однак, що родичі винні, коли діти суть для них тигаром, — і вийшла.

(Дальше буде.)

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль-

паки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Мужескі капелюхи.

Виключна продаж виробів італійської фабрики капелюхів „Борсальіно Джозепіне“ в Алессандрії.

Виключна продаж виробів з п. к. надвірної фабрики капелюхів І. Гейнр. Іта у Відни, Антона Піхлера Силів в Граду, П. & Ц. Габіґа, як також інші добрі вироби.

Великий склад твердих мужеских капелюхів чорних і в красках від 1 ар. 50 кр. до 5 ар.

Капелюхи хлопячі Loden, суконні і повстянні від 85 кр. до 2 ар. 50 кр. — Шпаки найновішого рода, циліндри, кляки.

Обув для дам, панів і дітей.

Виключна продаж славної фабрики обуви Антона Чапека у Відни, спеціяліста від виробу французького Chevreauх.

Найліпші черевика для мужчин, чорні і брунатні з гумою, до зашнурованя і т. зв. Bergsteiger від 3 ар. 75 кр. до 10 ар.

Найліпші черевика для дам, чорні і брунатні, з гумою, до зашнурованя від 3 ар. до 8 ар.

Найліпші черевика для дітей і дівчат, чорні і брунатні з гумою, до зашнурованя, від 1 ар. 10 кр. до 4 ар.

Черевика домашні, до гімнастики, сандали, до лави-теніса.

Кальози на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до вишаня т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 ар.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат, Glacé, Chair, шовкові і нитяні.

Сорочки

для мужчин білі і в модних красках, ковнійрні, маншети, хустки до носів, шийки, панчохи, шкарпетки.

ПАРАСОЛІ en tous easer чорні і в красках від найдешевших до найліпших. — Парасолі від дощу, з чистого англійського шовку і пішшовку, як також палиці до проходу. Товари бронзові, сьвічлики, зірандолі, вази, годинники стоячі, гарнітури до куреня і писаня, столики до куреня, рами, фігури і різні дрібниці.

Нова книжка

В друкарні Товариства „Руска Рада“ в Черівцях

вийшла книжка:

„БЕСІДИ
про часи козацькі на Україні“.

— Стори 159. — Ціна 70 кр. —

Замовляти можна в „Народнім Домі“, Чернівці ул. Петровича ч. 2.

Шкільні повідомлення і Schulfachrichten

е на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перворядна американська
пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасованя сорочки, ковнійрки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки, далі виправи весільні, весільні ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротшім часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і екору услугу ручять давна фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1898 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців: посп. 11:44 рано, особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 в ночи; особ. 6:10 рано; з Бурдуженів, Іцкан, Гадікфальфі Глибокої:

особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 в ночи; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудни; з Новоселиць, Бояна, Садагурі: мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером.

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня: особ. 9:48 в ночи; особ. 1:44 в ночи; посп. 8:15 рано, особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудни.

до Глибоки, Гадікфальфі, Гатин, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 12:02 в полудне; особ. 4:10 по полудни; посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 в ночи; особ. 6:35 рано.

до Садагурі, Бояна, Новоселиць: мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудни.

До Глибоки приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудни (лиш з Карапчева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме

жиброді-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю).

З Глибоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межиброді-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35 по полудни (лиш до Бергомету).

До Гадікфальфі приходять:

з Радівців:

мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудни; мішан. 6:58 вечер.

з Бродини:

мішан. 1:20 в полудне; мішан. 6:58 вечер

З Гадікфальфі відходять:

до Радівців:

міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудни; міш. 7:20 вечер.

до Бродини:

міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудни.

До Гатин приходять:

з Кімполунгу, Вами, Гурагуморі, Качики: мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.

З Гатин відходять:

до Качики, Гурагуморі, Вами, Кімполунгу: мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудни.

До Іцкан приходять:

з Сучави:

мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудни; мішан. 5:45 по полудни; мішан. 9:40 вечер.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудни; мішан. 7:25 вечер.

До Вами приходять:

з Рус-молдавиць

мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудни; мішан. 3:55 по полудни; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер.

З Вами відходять:

до Рус-молдавиць

мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудни; мішан. 3:10 по полудни.

Поїзди між Вамию а Рус-Молдавицею

їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станицях Вама, Драгома і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.: мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудни

З Карапчева відходять:

до Чудина н. С. мішан. 9:15 рано; мішан. 6:20 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вижиць, Ванківців: мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудни.

З Неполоківців відходять:

до Ванківців, Вижиць: мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер.

До Лужан приходять:

із Заліщик, Кіммані: Мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудни-

З Лужан відходять:

до Кіммані, Заліщик: мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер.

До Карльсбергу приходять:

З Путни:

міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудни; мішан. 7:00 вечер.

З Карльсбергу відходять:

до Путни:

мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. 5:25 по полудни.

Примітка.

Час середно-європейський іде о 46 минут п

ініше від черновецького часу.

Виходить в Чернівцях
що середі, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіції неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Про справи культури краюї. (Реферат соймової адміністративної комісії, референт п. Стефанович.)

(Дальше).

Високий сойме!

До справ, що відносять ся до культури краюї, належить також установлене культурного інспектора краюго.

Се питане було в останній сесії краюго сойму предметом обширних нарад в соймовій адміністративній комісії. З виїмком одного члена тої комісії заступали всі прочі той погляд, що мав би він підлягати ц. к. міністерству рільництва у Відні, як се було з помершим правительственным радником бар. Шварц-Мілером; позаяк однак дотепер не обсаджено місця інспектора культури краюї, а в дальній часті сего справоздання поставити ся внесене на установлене краюї ради культурної, то треба-б розважити питане, чи не було-б відповідно, іменувати культурного інспектора краюго до службової чинності при ц. к. правительстві в Чернівцях і підчинити его свого часу культурній раді краюї.

Також і установлене інженера краюго, що так само тепер є на порядку деннім, відповіло-б пекучій потребі населення, позаяк без него годі хоть по часті розв'язати тепер важні питання на поли меліорацій.

В письмі з дати Чернівці 25-го лютого 1899 ч. 4446 повідомило ц. к. правительство, що п. ц. к. міністер рільництва готов іменувати дорадника для молочного господарства, плеканя товару і господарського кредиту на Буковині. Позаяк

однак призначено для того дорадника плату X. ранги, то треба-б зі сторони виділу краюго розважити питане, чи не треба-б побільшити плату того дорадника з краюго фонду, бо инакше годі припустити, що зголосить ся цілком відповідний чоловік до переняття уряду, о котрий ходить, так щоби він був придатним, рівночасно надзирати молочарство, плекане худоби і господарський кредит, отже був би в стані, займатися так різнородними справами.

Можна виправді розпочати і з дорадником, для котрого призначена плата X. ранги. — Адміністративна комісія переконана, що той дорадник заохочував би населене до закладання стоваришень і гадає, що власне господарно слабші не в стані, зречи ся повстання продуктивних і кредитових стоваришень. Позаяк однак вище названа допись ц. к. правительства робить установлене дорадника залежним від доплати краю до его плати в чинній службі, то адміністративна комісія по-звляє собі, припоручити соймови до прийняття слідуячу резолюцію:

Високий сойм зволить ухвалити: Уповажнє ся виділу краюї перебрати половину плати в чинній службі маючого ся іменувати дорадника для молочного господарства, плеканя худоби і господарського кредиту на фонд краюї.

Дальший п'якучий потребі запобігло би ся побільшенням числа ц. к. ветеринарів. На підставі приписів закону про заразу товарну мусить кожда худоба рогова, що же не ся дальше як 10 км. від місця свого пробування бути забезпеченою пашпортом для товару. Виставлене пашпорту мусить попередити обзир

худоби знавцем. Сим постановам можна легко відповісти, коли товар жене ся н. пр. на полонину, бо тоді не трудно привести виставляючого пашпорти і ветеринара. Инакше представляєть річ, як товар маєть з полонини зігнати на долину. Перед вигоном товару з полонини мусить дотичний ветеринар для дослідження стану здоров'я худоби удатись на полонину, що сполучено з великими коштами властителей товару.

Коли н. пр. має зганяти ся з полонини товар в громаді Шипот, то мусить ц. к. ветеринар з Радівців відбути дорогу з Радівців до Шипоту 76 км. а відти знов 76 км. за що ему властитель товару повинен заплатити поденне і дорогу.

Окрім того мусять задля злого розміщення ц. к. ветеринарів в краю власне мешканці гірських околиць зречи ся в разі хвороби на товар всякої поради зі сторони ветеринарів.

З тих взглядів установлені в інших коронних краях або ветеринарі краюї, або субвенціонує ся ветеринарів повітових.

На Буковині є окрім ветеринарів військових 13 державних, а 4 громадами установлених ветеринарів. Окрім тих є ще 2 коновалів управнених до виконуваних ветеринарської практики.

З поставлених державою ветеринарів виповняють свою службу 2 при ц. к. правительстві, 2 на граничних стаціях в Новоселиці і Іцканах, а 9 при ц. к. старостах.

Власне в полудневих, отже гористих частях краю, де годівля худоби становить найважнійший дохід для мешканців, знаходиться найменше число ветеринарів; так н.

пр. на просторі від Вижиці до Кімполонгу і від Шипота до Радівців нема ані одного ветеринара. Було би на місці установити н. пр. одного ветеринара для Путилова, а другого для Шипота.

Тим улекшилось і здешевилось би бережене ветеринарно-поліційних приписів і дано би часті гірського населення, що в разі потреби мусить зречи ся поради ветеринара, спроможність порадитись ветеринара.

Аби дати ясне представлення, як розв'язано в інших краях такі питання, подає адміністративна комісія до відомості сойму слідуячий виказ:

Краї	Ветеринарі рільничі	Ветеринарі субвенціоновані	Ветеринарі установлені повітовою радою
Австрія нижня	19	47	—
„ дольська	4	—	—
Солногород	5	—	—
Стария	37	—	2
Каринтия	9	—	—
Крайна	3	—	—
Тироль	2	—	—
Моравя	40	—	—
Слезя	11	—	—
Чехи	—	—	81
Разом	130	47	83

В вище наведених коронних краях діляють отже державних і громадських ветеринарів ще й 130 краєвих, 47 субвенціонованих і 83 установлених повітовою радою ветеринарів, на Буковині мають сповняти лише 9 ц. к. повітових ветеринарів окрім біжучої урядової служби ще й вельми тяжку роботу, що в інших коронних краях розділена між так значне число осіб.

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРИ.

(Дальше).

Повага родини Тарамелліх зросла значно від тої днини, коли єпископ був у них в гостях. Лавра поробила нові знайомоти з першими родинами. Супротив давніших приятелів тримала ся здалека і так поволи зривала з ними зносини.

Дехто називав єї гордою, але ті, з котрими вона говоришувала, не могли нахвалити ся єї манер.

По приміру богачів післала вона Ріту до міста в інститут. Було то велике пожертвоване з єї сторони; подовгається сальон, подвіре, тераса, єї спальня кімната, — там Андрій ніколи вже не входив, — видавались уї осиротілі. Але той виїзд був на користь Ольги і супротив сего счезли всі сумніви.

Тепер єї гадки і думки звернули ся лиц в однім напрямі: на будучність Ріти.

В тих сумних, безконечних днях, які переживала зі своїм мужем, що вже цілком здивачив, понав в меланхолію і перед часом постарів ся, мала лиш одну гадку: Що зроблю я, як він помре?

Продати антику, і перенести ся до великого міста, де-б єї Ріта могла від-

повідно представити ся у високім світі, — то був єї ідеал. А потім знаменита партія для Ріти, така, щоб могла заспокоїти вею єї гордість, всі єї бажання щастя, — Лавра губила ся в подробицях проекту. Комбінувала і сяк і так, обраховувала, будувала замки на леду.

І думаючи так про будучність Ріти, сама не знала як впадала в ілюзії своєї молодості.

На ферії приїхала Ріта до дому; Лавра подивляла поступи своєї дочки. Не могла не запричитати, що красота Ріти чим розривалася і гляділа тому на свою дитину ще з більшою гордістю і любов'ю.

Ріта була дуже ніжна і делікатна. З єї очей говорив цілий світ. До Гугона була дуже подібна, але се нікому не впадало о очі, бо се в родині часто трапляє ся.

* * *

Літа плили поволи, пиняво, — але таки минали, як все минає на світі. Добрий се лік на наболілі серця, але отруя для тих, що переживали жите в радості.

Ріта вже вийшла з інституту і повернула до дому. Вона оживила старий, заспаний дім Тарамелліх. Веселість єї п'ятнадцять літ розвеселявала веї кути дому.

Як сіла в темнім сальоні в партері, то аж ставало яснійше в хаті; і вікно закрите решіткою пускало більше світ-

ла, і мармурні овочі на столі ставали гарнійші.

Але небагом сказала Ріта, що ті овочі старомодні і вони счезли зі стола. Вона старала ся вже класти там що дия китицю свіжих цвітів. Помежи виноград на терасі посіяла цвітати і сиділа там звичайно, занята яким гагтом. Довкола пахли цвітати, а вона співала як жайворонки.

Мати любила єї до невисказання і пестила, цілувала, цілими днями дивилася на неї, обіймала, гладила єї волосся. А напестивши ся доволі, йшла до своєї кімнати, клякала перед образом і дякувала Господу Богу за ту радість і потіху.

Але притім не забувала і про моральний бік виховання. Говорила Ріті про материнську любов, яко найвищу любов на світі і старала ся окружити єї атмосферою чистої моральності.

Кружок старих знайомих, що сходили ся колись в антиці, вже розбив ся. Старий лікар помер, молодшому дало ся знов зрозуміти, щоб він не приходив, бо для Ріти не були відповідні в товариство такі люди, що в своїх гадках і розмовах переступали дозволених границь.

Лавра дуже була голосна зі своїми строгими принципами і так вгнала ся в ролю бездоганної жінки, що навіть в свідомості єї затерла ся згадка про свою вину; була так певна себе, як би нічим в життю не прогрішила ся і ставала собі

смілі великі плани на будучність собі і Ріті. З нетерпеливостю і певною погордою дивилася єї тепер на Андрія, котрого гостець не раз на цілі тижні приковував до ліжка.

Як ему там сумно мусіли плисти години, наколи Лавра і Ріта так в повній уживали жити. В день майже ніколи не було їх в хаті. Доперва вечером чув їх розмову, в котрій ніколи не брав участі.

Часом ходив лиш зі своїм помічником з лабораторії до городу і сидачи в фотели грів ся на сонці. Він глядів на рисунки на мурі зі своїх молодих літ, і гадки его линули в ті щасливі для нього часи...

Але богомази ті не подобали ся Ріті і вона казала їх замстити ванном...

Він того часу не ходив вже старий Андрій в город, а сидів вічно в антиці...

Ті, що переходили улицею, гляділи на его апатичне лице, і вважали его за придурковатого, за нещасте такої жінки, якою була Лавра...

* * *

(Дальше буде.)

А коли возьмемо під розвагу се, що Буковина, яко пограничний край виставлений більше на небезпечність зарази як більша частина інших країв австрійських, то желане побільшення числа ветеринарів в краю є безперечно не без підстави. Адміністративна комісія гадає, що не було-б відповідно, ставити внесення на установлене краєвих ветеринарів, позаяк надзир над ветеринарами висланими в далекі гірські околиці, домагав би ся від виділу краєвого сповнення завдання, якому він відповісти не може. Позаяк у нас нема, Богу дякувати, повітових рад, то і не можуть нею установлюватись ветеринарі. Буде тому найвідповідніше, стремити до побільшення числа місцевих ветеринарів, котрих ділає мав би наглядати приналежний до того краєвий ветеринар.

Буковина вже своїм географічним положенням примушена творити рід охоронного району межі східними краями, де часто панує зараза на худобу, і західною Долитавщиною. Желане, щоби держава занялась побільшенням числа ветеринарів на Буковині, з наведених причин безперечно оправдане і правдиве. На підставі сих висновків призначає адміністративна комісія союмови до прийняття слідуєчу резолюцію.

Високий сойм зволить ухвалити: *Завзиваєсь ц. к. правительством чим скорше побільшити достаточного числа ветеринарів на Буковині.*

Подаємо також до відомості сойму, що ц. к. правительством зділало много до піднесення молочної господарки в р. 1898. Так післало воно вандрівного учителя Браїлана і властителя ґрунту Зауера з Терреблешт до вивчення новітньої молочарної господарки до Швеції, дало парохом Браїланови з Гурагумори спроможність, студіювати молочарні урядження на ювілейній виставі в Відні, даліше причинилося до того, що інженер Ілек робив в Чернівцях практичні демонстрації молочарних

приладів і т. д. Вдалось даліше відповідним впливанем довести до того, що основано перше стоварищенне продуктивне, а іменно молочарне стоварищенне в Німецьких Терреблештах.

Се є факт, що зробив великий пролом в краю і викличе в цілм краю основуване стоварищенне, котре виїде лиш на користь дрібної господарки.

(Даліше буде).

Положене в Австрії.

Угодові конференції межі австрійським а угорським правительством розвіяли ся на ново. Президент Сель перебував знов у Відні і конферував з гр. Туном та спільними міністрами Каляем і Голуховським, але до якихсь додатних вислідів не прийшло. Трудности в поладженню спільних справ обох частий держави виходить з неполаджених народних спорів в Австрії. Ті спори не притихають, а повстають нові, хоть жерело їх одно: язикова справа. N. W. Tagblatt доносить з Триєсту, що адвоката палата Істриї і Триєсту вислала до міністерства справедливости меморіал з протестом против уживання словінського язика при судових розправах і вписах до ґрунтових книг. В долішньо-австрійським соймі ухвалено резолюцію за цофненем язикових розпоряджень, як необхідним умовом для парламентаризму і для інтересу держави і династії та з протестом против розпоряджень на підставі § 14. Збори народних радикалів німецьких у Відні видвигнули явно ірідентський оклик пангерманізму, а ціла діяльність їх агітаторів звернена на розширене сеї ціліни, яка ділить нині народи Австрії.

З Грацу доносять, що онотді відбули ся там збори мужів довіря німецької опозиції в Стирії, що-

би уложити свої народно-політичні постулати. На тих зборах були присутні: пп. Гохенбургер, Веленгоф і гр. Штірк, котрі предложили вже готовий еляборат. Що по тім елябораті не можна надіятися нічого доброго, се розуміє ся само собою, але поки-що нема про се близьких вістий.

В справі ради шк. місцевої

висказує один учитель таку гадку:

Позаяк предсідателі рад шк. місц. в многих випадках переступають границі свого урядованя, а через те й надуживають своєї власті, то хоч в тій справі заирмітити ось що:

Рада шкільна місцева не є властю, котрій підлягали-б деякі підчинені органи; она є лише інституцією, котра виконує те, що власті шкільні, заглядно Рада шк. повітова єї поручає і наказує. Є отже она чинником лише виконуючим.

Вправу рада шк. місц. має свій круг діланя (але сей уряд значить тільки, що „сказав пан, — зробив сам“) поданий в §. 8. устави з р. 1869., який ограничує ся на 14 точках поданих в повизнім §. згаданой устави, але той круг діланя обовязує цілу раду шк. місц. а не поодиноких єї членів або предсідателя т. г., що жаден член ради шк. місц. не може нічого робити на свою руку, а робить то ціла рада шк. місц. з предсідателем на чолі, котрий по засягненню опінії у других членів і задоволю ухвали, виконує поручену єму справу в імені ради шк. місцевої.

Але практика учить, що предсідатель по найбільшій часті не розуміє свого уряду а через те й надуживає своєї власті.

Єму не вільно в жадній справі самому ділати, хіба в таких справах шкільних, котрі не терплять найменшої проволочки (§ 14 згад. уст.) але і в такім разі мусить ту справу, в якій починає впроки, предложити раді шк. місц. на найближшій засіданню до одобрення. Але що наші пани предсідателі по найбільшій часті так не роблять, свідчить той факт, що они ані одного засідання в році не зарядять, хіба одно-однєське при записі дітний до школи, а в кожній справі чи то шкільній, чи приватній не засягнувши вперед опінії у других членів, ділають на свою руку і то в імені

ради шк. місц. — і як радо они послуговують ся тою радою шкільною!!! Правда, що бувають випадки, де предсідатель може свобідно в імені ради шк. м. поступити, але таких випадків дуже мало і они ограничують ся лише на засягненню опінії у власті шкільної, на донесенню, і відповіди на розпорядження власті шкільної. — Але ніяко то таких випадків, де предсідатель ділає на свою руку і то в імені ради шкільної? Я наведу лише один такий випадок: Батько зістав укараний радою шк. пов. за непосидає своєї дитини до школи. Предсідатель пише тогди від ради шк. місцевої і просить чи то раду шкільну краєву, чи повітову о знесення наложеної кари а що більше, жадає увільнення дитини від школи.

Такий крок предсідателя є переступленем свого урядованя, бо рада шкільна місц. не уповажнила єго писати в єї імені.

Здало-б ся, щоб власті шкільні звернули свою увагу на таке поступованє предсідателів рад шкільних місцевих, бо в противнім случаю хіба ради шкільні місцеві не потрібні? Е. Н.

3 сойму галицького.

Сойм галицький вже закінчив свої засідання, але закінчив гідно... ухваленем „Maulkorbgesetz-y“ на опозиційних послів...

Верховодяча веретва в краю видить дуже, що земля під нею чим раз більше обриває ся, і що прийде хвиля, коли можуть прийти до сойму елементи молоді, енергичні, що всніють заляти більшости горячого сала за шкіру. Отже на сей „mały szlachcic po szkodzić“ хотів собі порадити... Рада в раду і скінчила ся тим, що п. Урбанський поставив проект закона, позволяючого маршалкови сойму виключити з засідання посла, що поводио би ся не відповідно в соймі. То внесенє п. Урбанського, пригадує дуже „lex Falkenhayn“ в парламенті віденським в р. 1897, але бути забезпеченою перед горячішою опозицією в будучности, бо нині нема в соймі галицьким посла, що умів би хоті трохи енергичніше промовляти. Навіть Окуневський, той найскрайніший опозиційніст в соймі галицьким говорить звичайно дуже делкатно, ніби на то, щоб всі знали, що він також „dobrze wychowany“.

Та щастє Галиччини делало би в тім, щоб ся „lex Urbanski“ увійшла в

Драгоманов і Тургенєв.

(Даліше).

Конгрес скінчив ся. Лишив ся ще лиш кінцевий бенкет. Тургенєв сказав нам, що він не піде. Конгрес видно змучив єго, а на бенкеті прийшло би було знов до промов, а до того Тургенєв не годив ся. На всі наші просьби Тургенєв вікни відповів:

— Я обіцяв дамам товаришити сего вечера до Folies Borgees.

Крім стріч в справі конгресу, я видів ся ще два рази з Тургенєвом. Раз він запросив мене до себе на гae Douai.

— Прийдіть, поговоримо де-що — сказав він.

Я прийшов на назначений час і бесіда пішла головню про „Новь“^{*)}, причім Тургенєв розказав, що повість страшила много від того, що цензура не пустила двох сцен; одной, де була розмова арештованого Меркулова з губернатором, а другої, де описано „хождение в народ“ Маріяни. Маріяна, як жєнщина, оказала ся більше спосібною зблизити до будденного життя селян, чим переодіті студенти, і збудила до себе більше довіря і симпатії у мужиків. Правда, вони від разу догадали ся, що то пані, однак розмовляли з нею сердечно а один старик сказав їй:

— То все правда, що ви говорите про то, як нам доскують пани; ми то і самі знаємо, та ти научи нас, як вибавити ся від всього того, і т. д.

Про причини випущеня тих двох

сцен Тургенєв розказав нам таку історію.

Я — говорив він — поставив Стасюлевичови^{**)} за услівє, щоби моя повість, хоть як довга була поміщена в одной книжці, а се було трохи тяжко. Коли книжку віддали до цензури, то цензори найшли сумнівними два місця в моїй повісті, а также „Внутреннее Обозрѣніє“ (Перегляд внутрішньої політики) і сказали викинути одно з двох: або мої спени, або перегляд. Довідавши ся про то, я згодив ся на перше. Инакше поступити було мені годі перед Стасюлевичем.

На мої запити, чому в чужих перелогах ті місця не доповнені і на замітку, що ні один європейський писатель єго слави не позволив цензурі так обходити ся зі своїми повістями, Тургенєв відповів:

— Ви хочете від мене борби, а я для неї за старий, не чую сили до неї, не вижду помочи. Та-ж мені прийшло би ся стати ємігрантом, або мене би арештували в Росії.

— Ну! арештувати вас! — позволив я собі замітити. — Арештувати Івана Сергієвича Тургенєва. То трохи за багато. Виділи бсьте якими би то буквами було видруковане в париских газетах: „Arrestation de m. Ivan Tourgueneff.“

— А ви думаете, що то не було би интересно? — відповів, усміхаючись, Тургенєв. — Думаете, що вони взяли би се собі до серця? Та вони нічим не интересують ся, лиш самими собою і не знають і не розуміють російських справ.

Замітне, що Тургенєв такий здекларований „западник“ відносив ся екен-

тично до західних Європейців, а передовсім до Французів, серед котрих єму судило ся жити.

— Та от маєте і примір, як вони нас шанують, — говорив далі Тургенєв. Недавно стрітив я N. (він назвав мені одного звітного французького історика і він розказував, яке вражєніє зробила на него „Новь“.

— Я, каже, зовсім не знаю, що казати про ваших вігилістів. Я чув тільки злого про них, що вони відкидають власність, родину, мораль. А в ваших повістях — вігилісти одинокі честні люди. Передовсім зробила на мене вражєніє їх полова моральності. Та-ж ваша Маріяна і Незванов навіть не поцідувались, хоть замешкали разом. У нас, Французів, то річ неможлива. І від чого то походить? Від холодної температури?

Сим разом повів Тургенєв бесіду і на Україну і жадував, що єму не вдалось познакомитись ближше з сим краєм, бо за час короткого побуту в Парижі б їм до себе горячу симпатію. Памятники тих єго симпатій є в єго повістях: Маша в повісті „Затішє“ і Михалевич в „Дворянськм Гнізді“.

— У Українців — говорив Тургенєв, — є якийсь рід ідеалізму і твердості, дуже симпатичний в порівнанню з великоросійським утилітаризмом. Я і з журналів наших лиш тому люблю „Вѣстник Европы“, бо в редакції мало великоросів. Малорос бере річ не широко, але докладно і вже стоїть на тім, що говорить.

Бесіду нашу перервала якась візита. Рік пізнійше получив я від одного близького приятеля і доброго знакомого Тургенєва, що був вже тоді дуже слабый, письмо, в якім мій приятель, в імені Тургенєва просить мене вказати переклади скандинавських і словянських на-

родних легенд і пісень, на більше звістні мови європейські. Я післав єму то, але якось небагом довелось мені бути в Парижі. При нагоді, єснїтає я свого приятеля, на що Тургенєву тих легенд і пісень і довідую ся, що вони властиво були потрібні одному Французови-музиці, близькому знакомому Тургенєва, яко матеріал на сюжет для опери або ораторії. Сьміючись сказав я, що маю цілий сюжет опери на українських піснях. Поручив я єго одному композиторови-Українцеві і одному письменникови, але то ні на що не здало ся, бо сюжет зіпсовано, а композитор не написав музики. Я був би дуже радий, если би Французи винувинили мій план. Я розказав той цілий план і він подбав ся вєім, так що вони казали, що і Тургенєву сей план буде добрий. За якийсь час запросив мене Тургенєв і ще дві особи (між ними Наталію Александровну Герцен) до себе в Бужіваль.

Ми приїхали і застали Івана Сергієвича в єго помешканню, в офіційах в парку п. Віардо. Іван Сергієвич, хоть і одітий, лежав на ліжку. Він був дуже худий, від чого єго чудові очі стали ще більші і робили чаруюче вражєніє. При тім ослаб він вже дуже на силах, говорив тихим голосом і скоро мучив ся розмовою.

— Що там чувати у нас в Росії? І став жалувати ся на правліне гр. Д. А. Толстого. Мій план опери подобав ся єму, і він просив мене відвідати ще раз, щоб я міг стрітити ся з Французом композитором і обговорити з ним єю справу. Наша досить довга і жива розмова змучила Тургенєва і ми пішли небагом попрацавши ся з ним, бо зараз мав прийти лікар.

(Колись буде.)

*) „Новь“ — роман з життя російської поетичної молодіжї, що „йшла в народ“.

**) Редактор „Вѣстника Европы“.

жите, щоб найшли ся такі последи, котрі уміли би пригвоздити більшість соймову галицьку, бо доки того рода галицькі польські кліки не упадуть, доси і Галичині просвітку не буде.

НОВИНИ.

Чернівці, 1-го червня 1899.

Іменования і перенесення. Фінансовий інспектор Поган О т з Сучави іменований фінансовим надінспектором в Чернівцях на місце надрадника фінансового Германа. Фінансовий секретар Лефлер в Чернівцях іменований фінансовим радником, фінансовий секретар Іван Тиміньскій в Чернівцях дістав титул і характер фінансового радника. Фінансові практиканти концентрові Ернст Рукенштайнер і Аурелій Балан в Чернівцях іменовані конципістами фінансовими.

Православна школа для хлопців в Чернівцях звісна фабрика яничарів, не тільки що не позбула ся доси опіки ромунізатора Литвинюка, але протівно в ній збільшає число членів сеї славної родини, бо от стала тут учительською гідна дочка й помічниця Литвинюкова, котру прийняв собі сам Литвинюк, і передав їй другу класу, що складає ся на половину з руских дітей, котрим ся запечена Волошка не в стані сказати хоч би одно руске слово, бо по руски не вміє. Ось так то дбають в сій школі, що має найбільше руских дітей, тільки о ромунізацію. На 7 учительських сил нема ані одного Русина, лише самі ромунізатори. Чи нема вже сили, що положила би кінець сій ромунізаторській самоволі?...

Святковане 25-літніх роковин смерті Максимовича. У Києві 14-го марца ст. ст. в сали Лиг. Арт. Товариства відбуло ся свято двадцятипятилітніх роковин смерті першого українського вченого ректора київського Університету М. Максимовича. Програма святкового вечера складала ся з двох частин. Перша частина почала ся рефератом В. Науменка „про Максимовича“, де він подав біографічний нарис його як всестороннього вченого, після реферата слідувала вокальна половина першої частини програми. Друга частина почала ся рефератом професора В. Антоновича, ученика і товариша покійного вченого, в котрім він вказав на те велике значіння, яке мав Максимович як перший історик, котрий вніс в свою науку позитивний спосіб досліджу, через що освітив багатьох темних місць нашої історії і дав можливість М. Костоморову написати свої історичні праці. Реферат сей, пронятий глибоким товаришеским чуттям до покійного вченого, слухачі привитали гучними та довго не стихаючими оплесками. Після сього знов слідували співви, і свято закінчило ся пісню „Шумить гуде дівровська“, яку проспівував гурт М. Лисенка.

Баламути народу дістали на вічу, яке урядили минувнього вівторка в Заставні, від наших мужиків таку науку, що помімо своїх „твердих“ голов сейчас єї зрозуміли й забули на свою головну задачу, се-б то баламутити нарід, а хоч не хоч мусіли замовкнути про фонетику, польських запропадів, „уніятів“ і т. п. клевети на Русинів. Ліпшати обширніше справоздане очевидця до слідувочого числа, скажемо на тепер тільки, що на віче явило ся зо 500 осіб, між ними 5 аранжерів віча. Вже при виборі президії, в котрій селяни хотіли мати своїх людей, счинилась ізза опору махерів така буча, що тривала довгий час і була-б унеможливила віче, як би не явив ся був концепіст староства п. Вінклер і не поміг нашим „руським“ невивістним ім жандармами тамувати волю народу, котрому не давали прийти до слова, ба навіть хотіли заборонити, щоб він не давав ніякого виразу своєму невдоволенню супроти безправного поступовання махерів. Але свідомі люди не дали ся застрашити тим, що „благородний господа“ вказували жандармам то на сего то на того „бунтівника“, а честували поодиноких „господинов“ по заслугі. Ледво кількох хрупів стояло по

стороні „руських аранжерів“ сего віча, наколи загаль віча сказав їм помімо жандармів всю правду в очі. По короткім „глаголанню“, в котрім наші „руські“ вистерігались, як сказано вже, найменшого натяку про свою властиву „політичну“ задачу, скінчилося віче за добру годину на нічім. Навчить біда попиту, каже пословиця, а коли ні, то зміряє ся з баламутами народу сам нарід ще ліпше...

„Благотворительное общество“ в Петербурзі, звісна у нас фірма, що піддержує казанський рух, переживає симі дними кризи. Показали ся в товаристві незгоди, а кінець того був такий, що голова товариства гр. Н. П. Ігнатов зложив гідність голови товариства. Вей очікали тепер вибору голови товариства, дехто надіяв ся, що в товаристві возметь верх трохи менше обскурантний дух, як за часів Ігнатова. Та стало ся інакше. На загальних зборах товариства дня 26-го с. м. мимо сильної опозиції А. А. Башмакова і его групи переведено і вибрано 62 голосами головою товариства знаного редактора „Свѣта“ В. В. Комарова, головного представителя обскурантизму і Победоносича в Росії. Можна отже надіятися, що „общество“ під сим головою ще енергичніше стане працювати серед словянських народів в звистім напрямі, бо Комаров то „дьятель“ першого сорта! Наші кацапики, як зачуваємо, вдоволені тими виборами і казали собі розширити трохи кишені, щоби більше влізло ся.

Безплатна роздача бураків цукрових і на пашу. В наслідок соймової ухвали закупив виділ краєвий 350 к. насіння бураків на пашу і 200 к. насіння цукрових бураків. Насіння то буде роздане через п. к. повітові староства в Чернівцях, Кіцмани, Вижишії, Сторожинці, Сереті, Радівах, Сучаві і Гурагуморі безплатно тим господарям, котрі в названих п. к. повітових властях о то зголосять ся.

Новий тижневник політичний має видавати в Чернівцях хорючий на манію давникара Обертартен, що доси видавав Theater- und Litteratur Zeitung.

Долинський recte Боднар, про котрого намірене самоубійство ми вже згадували каже, що він був також в спілці з Люкеїм і був також призначений, вбити одну з коронованих осіб. Чи то правда, на разі годі повірити.

На „Народний Дім“ зложили: Ви. п. Янош за блок 5 зр., п. Михайло Данчул решта за блок 2 зр., п. Іван Брага 2 зр. 5 кр., на котрі зложились: п. Йосиф Гнатюк 15 кр., п. Valentin Durkalec 35 кр., п. Jonas Schärf 50 кр., п. Isak Schärf 50 кр., п. Moritz Schärf 50 кр., п. Jonas Schmidt 5 кр., разом доси від загальних зборів 1788-19 1/2 зр. Членські вкладки зложили: п. Петро Войновекій 1 зр., п. Дамян Сімович 1 зр., разом доси 1021-50 зр. На бурсу жертвували, п. др. де Винева Зубрицький 50 зр., „Руска Каса“ 18 зр. 65 кр., доси разом з платнею питомців 1348 зр. 71 кр. Сердечна подяка.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Ольги Кобинської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Дальше.)

Над тисячними вихідними точками думала бідна дівчина. Думала, як би оберегти родину від грозячої абсолютної бідности, нужди; щоби їм при оповіщенні сумної звістки подати разом і нову спасенну раду. Одначе не видумала нічого. Не видумала? А вже хто єї добре знав, той знав також, що з нею коїлось щось від найновішого часу. І дійсно. Ніколи не виходила вона з дому так часто і не бавилась так довго по прогуляках. Особливо-ж сусіднє село єї немов причарувало...

Мовчки всунула вона тепер лист назад в кишеню, а єї погляд полинув знов долиною по дорозі. Сонце ладилось заходити і на заході западало небо рожевим блеском. Нараз долетів до неї туркіт воза і туїт кінських копит. Вона заворушилась і вийшла очи в той бік. Показав ся мазий, легкий візочок, тагнений дво-

ма палками кіннями. В ній сидів одиеський мужчина і поганяв сам коні.

Лице єї спаднуло кровю а серце затовкло сильно. Візок приближував ся чим раз то скорше. Зпід тонких, скорих кінських ніг вилітали іскорки, а вона, затявши зуби, почала звільна спускатись із горбока. В очах єї горів дивний огонь, ніздрі дрожали...

Мужчина, побачивши єї здержав одним рухом коні і привитав ся. Був се гарний, сильний мужчина, дїт може 29. З его одежі мож було відразу відгадати, що він був лісничим. Він сьміяв ся, показуючи зпід вуса ряд густих, білих зубів.

— Я вас пізнала, пане Фельс! Можете мене зараз з собою забрати! — сказала вона з притисним зворушенням.

— Буде мені мило, дуже мило! — відповів він радо.

Опісля зробив їй місце біля себе по лівім боці, поміг усясти, затяв коні, що аж підкочили, і відтак помчав ся уперед...

Почали бесідувати. Він тїшив ся, що стрінулись, а вона відповідала ввічливо і скоро. Він говорив багато. Між иньшим оповідав (що вже вона і знала), що він лишає ся у барона в сусіднім селі і дальше у службі, а може і на завісгди. Що казав ему, Фельсови, нині в місті, що закупив ще одно, село; далі, що і заміняв собі нині коня, он того сивого гуцула...

Олена подивляла гарного коня. Він ішов дуже гордо і мав густу гриву, котра майже зовсім закривала голову. Від часу до часу підкидував бутно головою в тору; був очевидно ще молодий і мало запряганий.

— Поводити кіннями, становить особливину приємності, — сказала вона. — Мене так і сверблять нальці коли бачу, що другі поганяють.

— Та-ж се можете і ви вчинити, — відповів усміхаючись. А той усміх був широкий і без значіння.

— Але ви мусіли-б мене сего навчити.

— Для чого-ж ні? Така учениця зробить мене гордим! Можемо врешті зараз зачинати.

Тут і передав їй поводи і научав, як їх держати, коли і як стягати або попускати. Вона прислухувалась послушню, а раз заглянула ему глибоко і уважно в очи. Він мав великі, голубі, потрохи безвиразні очи і виглядав свѣжо і дуже молодо.

Вона поводила так, як він казав, а его погляд сининив ся на єї тонких руках.

— Але держати треба не аби як! — завважала, повернувши голову легко за ним. — Чи ви не втомляєтесь ніколи?

— О, я? — він сьміяв ся. — Сего у мене не буває!

— Ціле тіло пеначе в напруженню...

Его погляд так і промайнув по ній і сининив ся на єї мягкім профілю. Єї щокі зарум'янились потрохи і вона виглядала дуже гарно.

— Пані сьуть ніжні, — однак ми, мужчини, всі єсьмо сильні.

— За те ми, жінки, витреваліші. Не повірте може, що я можу раз-по-раз витягати п'ять до шість ведер води...

Він широко отворив очи.

— Дійсно?

Можете мені вірити, я все кажу правду.

В его очи показалося щось ніби подив, а разом і співчуте. Вона була така гарна...

— О, пані, ви не повинні щось подібного робити!

— І чому ні? Як нікого нема, а треба худобу нагоїти, то мусить ся робити. А наколи з вас добрий господар, то признаєтесь се самі.

А він справді був добрим господарем і знав, що воно не йшло інакше. Одначе — щоб вона щось подібного робила, ще і говорила про се так свѣодно — вона, що зовсім не подавала на тих, що займають ся такою працею.

— Пані, ви дуже господарні.

— Я не перебираю в праці. Опроче знаєте? Я завісгди кажу: чим єсть ся, тим треба цілком бути. Інакше не дійдеш ніколи до мети!

О, певно! — відказав поважно. — Доньки нашого сьвященника також дуже господарні. На пр. старша, панна Омелья, вона єсть і дуже образована панночка. Грає на фортеціані, від неї і дістаю я завісгди ріжні часослови до читання.

— Та-к? — завважала протяжно Олена і в сій хвилі потягнула вона сильніше поводи до себе. — Ви певно буваєте там частіше...

— Не надто часто. Панна Омелья дуже привітна, просить частіше заходити; однак моя служба не дозволяє на се, хоть і як би сего бажало ся. А ви, пані, знаєте панну Омелью?

— Знаю, — сказала вона байдужно. — Чи вона вам імпонує? — спитала трохи згодом і обернулася бистро до нього.

Холодна, насмішлива усмішка промайнула ледви сльдно по єї обличчю. Він відчув єї.

— О, мені! — кликнув зарум'янившись — те-ж насмішливо.

— Я так думала, — і знов усміхнулася.

— Чому-б мада мені імпонувати?

— Знати те, се ваша річ.

— Так а сего не знаю, — відповів він свѣодно. І він дійсно не знав того. Не любив він взагалі думати, а був більше чоловік чувства. Се зрозуміла вона з першої хвилини, коли з ним познакомилась.

— Читаєте радо? — спитала его опісля.

— Радо.

— Можу вам також книжок позичити; маю їх дуже багато.

— А ви, пані, не читаете?

— Тепер ні. Не можу.

Він дивив ся на ньо цікавим поглядом; очевидно, не розумів єї.

— Так мені лучше, — відізвалась стиха.

— То лиш час забирає, — обізвав ся; — а надто жінкам при господарстві. Вже мужчина, то примушений читати...

Вона відвернула голову від него і єї погляд полинув десь далеко. Сонце сховалося вже за темний ліс і остро, виразно вирізувались его лінії на огнисто-червонім небі.

Ії стало холодно і вона стиснула одною рукою кордикову хустку під бородою і пробувала єї тісніше звязати. Чи коні почули легку, непевну руку, що ними поводида, чи може лівий побачив що небудь край ліса, бо скочив у бік так, що легкий візок мало що не вивернув ся, а Олена похилилась уперед. Блискавкою обняла єї его рука і взяла зарозом поводи. Вона була на хвилину неначе замкнена в его обіймах. Злякана освободилась, а він став лютий і ударив коні, що рвались уперед, немов скажені.

— Бестія, — муркотів крізь зуби.

— Я тому винна, — промовила.

— Ні, — відповів нетерпеливо. — Се дучаєсь нині вже третій раз. Однак я его від сего відзвичаю. Ви перелякалися, — додав опісля мягким голосом.

— Я був би прешій не допустив, щоби ви упали!

Вона не відповідала нічого.

— Я стала боязлива, — говорила вона тихо з сумним усміхом.

— Як? — і він нахилив ся трохи вперед.

— Боязлива стала. Але се певно тому, що виїжджаю рідко, а наші коні старі і суюпійні.

— А чому рідко виїжджаєте? — спитав він.

— Коні усе в роботі, годі їх відривати, а других просити не хочу!

— Сего вам і не треба чинити, — сказав з відтінком гордості і ввічливости.

— Тих драбів он ту мушу що дни проїжджати, щоб стали слухняні. Можете їх кожним разом дістати, наколи лише захочете.

— Дякую, одначе без вас я не поїду, сказала вона мягким голосом.

Чудно-приємне чувство так і обгорнуло его. Він знов нахилив ся кріхтику і їх погляди стрінулись. В єї очах загляло щось, наче огонь, і він глядів через хвилину в єї гарне лице з очевидною приємністю. Опісля підвів гордо голову і сказав рішучи:

— Я і не допустив би, щоби ви самі їхали. А і не маю нікого, на кого-б міг коні суюпійно лишити. За чотири дні мушу знов їхати до міста. Наколи-б ви, пані, мали охоту, то ми могли-б спільно відбути малу подорож.

Вона не відповідала скоро. Стала лише ледви замітно блідша; а трохи згодом сказала:

— Хочу...

(Дальше буде.)

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Мужескі капелюхи.

Великий склад твердих мужеских капелюхів чорних і в красках від 1 ар. 50 кр. до 5 ар.
Капелюхи хлопичі Loden, сукоїні і повстанні від 85 кр. до 2 ар. 50 кр. — Шапки найновішого рода, циліндри, кляки.

Обув для дам, панів і дітей.

Найліпші черевки для мужчин, чорні і брунатні з гумою, до зашнуровування і т. зв. Bergsteiger від 3 ар. 75 кр. до 10 ар.

Найліпші черевки для дам, чорні і брунатні, з гумою, до зашнуровування від 3 ар. до 8 ар.

Найліпші черевки для дітей і дівчат, чорні і брунатні з гумою, до зашнуровування, від 1 ар. 10 кр. до 4 ар.

Черевки домашні, до гімнастики, саидали, до лавно-теніса.

Кальшони на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до вязання т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 ар.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат, Glace, Chair, шовкові і нитяні.

Сорочки

для мужчин, білі і в модних красках, ковирні, манжети, хустки до носа, шийки, панчохи, шкаринтки.

ПАРАСОЛІ en tous caser чорні і в красках від найденіших до найліпших. — Парасолі від дощу, з чистого англійського шовку і шовку, як також палиці до проходу. Товари бронзові, срібні, нікельовані, сталеві, годинники, столові, гарнітури до куря і пива, столики до куря, рамки, фігури і різні дрібниці.

Перворядна американська пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковирники, манжети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, швейоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до прасовання з поодиноким домі.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротшім часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високом поважанем:

Август Чернявский,
улиця Палати красної число 16 А.,
власний дім.

Нова книжка

В друкарні Товариства „Руска Рада“ в Черівцях

вийшла книжка:

„БЕСІДИ про часи козацькі на Україні“.

— Сторн 159. — Ціна 70 кр. —

Замовляти можна в „Народнім Домі“, Чернівці ул. Петровича ч. 2.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

в на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1898 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців: посп. 11:44 рано, особ. 7:05 вечер; посп. 7:59 вечер; особ. 2:30 в ночи; особ. 6:10 рано; з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікальфи Гайбоки: особ. 9:23 вечер; особ. 1:15 в ночи; посп. 7:55 рано особ. 9:02 рано; посп. 3:43 по полудні; з Новоселиць, Бояна, Садагури: мішан. 11:13 рано; мішан. 9:30 вечером.

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня: особ. 9:48 в ночи; особ. 1:44 в ночи; посп. 8:15 рано; особ. 9:17 рано; посп. 3:51 по полудні.

до Гайбоки, Гадікальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 12:02 в полудні; особ. 4:10 по полудні; посп. 8:10 вечер; особ. 2:45 в ночи; особ. 6:35 рано.

до Садагури, Бояна, Новоселиць: мішан. 6:45 рано; мішан. 4:37 по полудні.

До Гайбоки приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева: мішан. 7:45 рано; мішан. 2:40 по полудні (лиш в Карапчева); мішан. 7:55 вечер (на шляху Ме-

жиброді-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю).

З Гайбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів: мішан. 8:30 рано (на шляху Бергомет, Межиброді-Карапчев лиш від 1-го липня до 15-го вересня в понеділок і п'ятницю); і мішан. 5:35 по полудні (лиш до Бергомету).

До Гадікальфи приходять:

з Радівців: мішан. 6:10 рано; мішан. 8:45 рано; мішан. 1:20 по полудні; мішан. 6:58 вечер.

з Бродини:

мішан. 1:20 в полудні; мішан. 6:58 вечер

З Гадікальфи відходять:

до Радівців: міш. 6:30 рано; міш. 9:12 рано; міш. 2:18 по полудні; міш. 7:20 вечер.

до Бродини:

міш. 6:30 рано; мішан. 2:18 по полудні.

До Гатни приходять:

з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 1:10 полудне; мішан. 6:20 вечер.

З Гатни відходять:

до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу: мішан. 6:00 рано; мішан. 2:15 по полудні.

До Іцкан приходять:

з Сучави: мішан. 5:25 рано; мішан. 9:45 рано; мішан. 1:15 в полудні; мішан. 5:45 по полудні; мішан. 9:40 вечер.

З Іцкан відходять:

до Сучави: мішан. 4:10 рано; мішан. 6:30 рано; мішан. 10:10 рано; мішан. 2:30 по полудні; мішан. 7:25 вечер.

До Вами приходять:

з Рус-молдавиць: мішан. 9:05 рано; мішан. 1:10 полудне; мішан. 2:40 по полудні; мішан. 3:55 по полудні; мішан. 8:10 вечер; мішан. 9:15 вечер.

З Вами відходять:

до Рус-молдавиць: мішан. 4:00 рано; мішан. 7:00 рано; мішан. 9:50 рано; мішан. 10:50 рано; мішан. 2:00 по полудні; мішан. 3:10 по полудні.

Поїзди між Вамию а Рус-Молдавицею їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станицях Вами, Драгома і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.: мішан. 7:00 рано; мішан. 2:10 по полудні

З Карапчева відходять:

до Чудина н. С.: мішан. 2:15 рано; мішан. 6:20 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вижиць, Вашківців: мішан. 7:50 рано; мішан. 5:55 по полудні.

З Неполоківців відходять:

до Вашківців, Вижиць: мішан. 9:35 рано; мішан. 7:40 вечер.

До Лужан приходять:

із Заліщик, Кіпмана: мішан. 8:11 рано; мішан. 4:00 по полудні.

З Лужан відходять:

до Кіпмана, Заліщик: мішан. 6:42 рано; мішан. 7:00 вечер.

До Карасьбергу приходять:

з Пути: міш. 9:20 рано; мішан. 4:10 по полудні; мішан. 7:00 вечер.

З Карасьбергу відходять:

до Пути: мішан. 7:45 рано; мішан. 11:00 рано; міш. 5:25 по полудні.

Примітка.

Час середно-європейський іде о 46 минут пійше від черновецького часу.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поводиноне число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Про справи культури краю.

(Реферат соймової адміністративної комісії, референт п. Стефанович.)

(Далше).

Тепер гадає адміністративна комісія, припоручити соймові до прийняття ті резолюції, що були справоздавцем порушені, докладно обговорені і признані, котрих здійснене мусить зділати пролом в справі культури краю.

Високий сойме!

Ні одному відай знавцеві господарських відносин на Буковині не уйшло уваги, що в торговельно-політичній сфері може господарка в краю лишень тоді піднятися, коли переведе ся регуляція природою нам даних доріг водних.

Географічне положення Буковини з одної сторони, а з другої та обставина, що вивіз сирих виробів і півфабрикатів може лиш тоді бути користним для витворця і торговельника, коли будуть водні дороги, дальша обставина, що пересилка сирих виробів і півфабрикатів залізницею не виплачує ся навіть в краях, де ціни за них значно більші, далі розваживши, що цілий наш домашній вивіз тягнеться до Чорного моря а не до культурного западу, показує нам, що питане регуляції Дністра від галицької границі аж до кордону, як і питане регуляції Прута від впливу Черемоша в Прут, або що найменше від Чернівців аж до кордону, є дуже важним і не-кучим.

В цілій Європі каналізують ріки і отворюють ся нові водні дороги. Всюди признали вже важність середземної плавби.

Лише Буковина й східна Галичина творять ту мертву пляму на карті Європи, де дотепер не використано природу нам даних від, що лежать, так сказати-б облогом.

Підписаний справоздавець доказав вже перед довшим часом соймові на підставі докладних доходжень заряджених відділом для маринарки в ц. к. міністерстві війни, що Дністер можна уважати сплавним далеко в глук в східній Галичині, а напевно від Галича почавши, аж до лиману. На жаль однак не мала ся порушена справоздавцем свого часу справа пожаданого успіху, чим раз менше було споминок про плавбу на Дністрі в справозданнях виділу і того, доки вкінці не зникли цілком в останніх роках з справоздання. Брошура, що появилася в найновішій часі, звернула увагу інтелігентної частини населення на то, щоб зробити Прут сплавним. Загально відомою є річ, що дійсно існує договір між Австрією, Росією і Румунією, після котрого має бути в певнім часі Прут з'єднаний і зроблений сплавним від Новоселич аж до ег впливу в Ду-

най; знаєм далі, що міжнародна комісія проводить і наглядає над роботами в долинній Пруті.

Говорить ся деколи на засіданнях делегаций про діяльність тої комісії, однак розділ роботи дотично регуляції Прута, много цікавих подробиць, пора покінчення тої роботи, рід її переведення дотично закладання пристанів і т. д. не знані цілком дальшим кругам інтересованих.

Задля того, що через побудоване локальної залізнички Лужани-Заліщики справа, зробити Дністер сплавним, стала ся для Буковини значно вартнішою, і задля того факту, що зі взгляду на договори з Росією і Румунією мусять розпочатись вже в найближніх роках роботи над регуляцією Прута що найменше від Черновців до Новоселич, то адміністративна комісія вважає за відповідне, щоби всі матеріали потрібні до регуляції Дністра і Прута, дотичні соймові порушення і фахові праці літературні були зібрані, переглянені і перероблені в пропамятне писмо.

Се пропамятне писмо мало-б на цілі, не лишень ознайомити дальші круги інтересованих про рід таких проєктів, воно-б — і се була би його головна ціль — значно понизило і прискорювало роботи при регуляції названих рік, і наконєць запобігло би популяризацією таких робіт непоправним блудом, які могли-б заплідитись неспосібними робітниками, як се ставало ся часто з нагоди регуляцій рік.

Належить також піднести, що ц. к. правительство старає ся особливо в найновішій часі і улекшає остаточну регуляцію вище названих рік тим, що оно мимо невистарчаючих средств, уживає тих фондів, якими розпоряджає, до скріплення берегів і що видано значну частку поставлених р. 1897 центральним правительством заимог на улегчене недостатку на поправлене бігу наших рік. Всі роботи на Дністрі і Пруті відповідають, розуміє ся, великим проєктам регуляційним. Треба також піднести вдячно, що ц. к. правительство запобігає в новішій часі чим раз дальше ідучому значінню наших рік тим, що на підставі дотичних законних приписів починає енергічно видаляти водні млини, що не лежить лиш в інтересі цілого населення і попирає регуляцій рік, що мають свого часу розпочатись, але береже також прибережних мешканців перед значними шкодами і надто відповідає дотичній ухвалі сойму.

Адміністративна комісія вважає задля того слідує внесене за відповідне і припоручає єго соймові до прийняття:

Високий сойм зволить ухвалити: „Завважає ся виділ краєвий, зібрати всі матеріали, соймові ухвали і фахово-наукові праці, що дотичать ся регуляції Дністра і Прута, їх переглянути і передати їх пе-

рероблене в одно, до сєї регуляцій відносяче ся пропамятне писмо, в котрім мали-б відповідно узгляднитись торговельно-політичні інтереси Буковини, і передати відповідному фаховому чоловікові або складаючому ся з кількох фахових людей редакційному комітетові і здати з того соймові справоздане. На покритте видатків ухвалює ся виділом краєвому сума в найвишій кількості 2500 зл.“

(Конець буде.)

Положене в Австрії.

Чим довше гр. Тун здержує ся з своїм мовним законом, тим більше путають ся поняття австрійських політиків.

На днях лучилася в долінно-австрійській соймі така пригода. Пос. др. Коп. реферував внесенє Гофера, котрим сєй же посол домагав ся у правительства управлєння мовного питання в Австрії. Резолюція, котру сойм мав ухвалити, звучить: звиває ся правительство до управлєння мовної справи дорогою парламентарною з включенєм §. 14.

Над сєю резолюцією вивязала ся широка розправа, в котрій взяли участь з визначніших послів: кн. Аверсберг, гр. Фріс, кн. Альойс Ліхтенштайн, о. Шайхер і звісний, Грегоріс. Перші два бесідники забрали слово в імені вірноконституційної шляхти, прочі в імені антисемітів, що становлять більшість в долінно-австрійській соймі.

Як було пять бесідників, так всі пять мимо німецької Gemeinbürgerschaft розійшлись в поглядах.

Кн. Аверсберг сказав: Правительство і сторонництва повинні доложити всяких заходів, щоби мовне питання в Австрії порішили законодатною дорогою в парламенті. Всякий з нас був би рад, наколи би можна довести до парламентарного мира чесько-німецького. Маю надію, що інтересовані сторони приймуть ся за таке діло. Наколи би однак се не повелось, то треба правительству лишити свободну руку і для того єсьм — закінчив кн. Аверсберг — за пропущенєм послідного уступу резолюції, котрим забороняє ся правительству ужити §. 14. — Кн. Аверсберг годив би ся проте на случай невдачі компромісу сторін на октройованє мовного закона.

Подібно подивив ся на справу Фріс. Єго заява була коротка, але за те ясна. Треба правительству лишити повну свободу ділани, щоби лиш довести до мира. Все одно, чи буде се довершене новими розпорядженнями, чи октройованим законом, щоби лиш покінчити з теперішнім нєладом.

Пос. Грегоріс заявив, що не буде ладу в Австрії, поки правитель-

ство не прожене жидів. Они, а не язык, суть причиною всякої бідн. Се програма антисемітів, тою дорогою повинно пійти і правительство.

Кн. Альойс Ліхтенштайн сів на високого коня політики. Після єго погляду поагода мовного спору через парламент немислима. Ані Німці, ані Славяни не опустять з своїх домагань одної точки над йотою. В парламенті прийшло би опять до борби на вулочки. Справу сєю мусить взяти в руки правительство саме. Язикові розпорядження Шремаєра (з 1880 р.), Бадєного і Гавча були нещастєм для Австрії. Всі ті розпорядження треба знести, усунути кривди заподіяні німецькому народові, завести язык німецький яко державний, а коли все те буде довершене, скликати парламент і звизвати єго до ухвалєння мовного закона.

В кінці забрав слово ще духовний вожд антисемітів, о. Шайхер і сказав: Всі наведені способи не доведуть до цілі. Ані парламент, ані правительство не мають права управлєннати мовне питання в Австрії. Се належить виключно до компетенції краєвих соймів.

Як бачимо, то мінна п'ятьох речників розійшлись на пять вітрів. Одия признав компетенцію до рішєннє мовних питань парламенту, другий соймам, третій правительству, четвертий зробив всю справу зависимою від прогнаннє жидів, п'ятому все одно, коби лиш прийшло до згоди і ладу.

Що-ж сказати нам про ті єнунціяції долінно-австрійського сойму? Поважно і сєрію можна брати мабуть лиш виводи кн. Аверсберга, котрий кличе до компромісу інтересовані сторони, а впрочім хоче лишити свободну руку самому-ж правительству. Так мабуть і буде. І в тім дусі заявив ся і намістник Долінної Австрії, взявши участь в хаотичній дискусії. Гр. Кільмансєс говорив мабуть в імені гр. Туна. А суть єго річи містить ся в трєх рєчєнях. „Правительство не буде потребувати брати ся за надзвичайні міри (§. 14.), наколи інтересовані сторони порозуміють ся між собою. Параграф 14. буде тоді злишній. Однак, щоб прийшло до порозуміння, треба більше самоотверженія, а менше страху перед прилюдною опінією“ — с. є. по нашому — перед тероризмом Шенєрєра.

А кн. Ліхтенштайн, що був колись ревним заступником чеського державного права, що держав ся майже через цілу єру гр. Таффого програми Старочєхів, відтак перейшов в табор консервативно-клерикальний гр. Гогєнвєрта і вкінці опинив ся між антисемітами а враз з ними і німецької Gemeinbürgerschaft, домагає ся знесення всяких мовних розпоряджень, виданих в користь Чєхів, а притім заведенє державної німецької мови — єє єнунціяція не різнить ся нічим від

програми Шенерера, так, що ми можемо его вже сьміло зачислити до радикальної фракції Вольфа. Кн. Ліхтенштайн хоче передовсім знехувати всі національні здобутки Чехів і на тій „основі“ — формальній *tabula rasa* — реґенерувати Австрію яко „*deutsche Ostmark*“ після рецепти Шенерера. Притім понав ки. Ліхтенштайн в суперечність сам. Бо коли на вступі своєї річи не вірить, щоб язовий закон можна ухвалити в парламенті, то під конець говорить за тим, щоби — по знесенню всяких язових розпоряджень і октройованню закона о державности німецького язики — гр. Тун скликав парламент і сему парламентови предложив до ухвали закон язовий для Австрії!

Ческі і деякі німецькі дневники коментують заяву гр. Кільмансег догадом, що гр. Тун думає ще раз покликати ческих та німецьких мемерів за зелений стіл, щоби в послідне спробувати компроміс. Не удасться тая послідна проба, то тоді возьмеся гр. Тун за ті „надзвичайні міри“, про котрі в его імені згадав гр. Кільмансег в долішно-австрійським соймі.

Баламути народу в Заставні.

Читаючи в посліднім часі про рух буковинсько-руської старої партії в їх дневниках, а радше сказавши, лиш під її фірмою російськими агентами видаваних, думаю собі, чи вже в правді наш нарід так баламучений і так вузкоглядний, що не може пізнати, хто ему брат, а хто собі рад.

На вічу в Вашківцях — писали московські наймити — зійшлося на їх поклик аж 5000 народу, ухвалили такі а такі резолюції, а людей, котрі щиро і з пожертвованем працюють для народу, змішали з болотом, і хотіли напатнувати перед тим народом зрадниками і запроданцями.

Читаєш таке, сам собі не віриш і сам не знаєш, що маєш дальше робити. В такій задумі прийшли мені нараз на гадку слова нашого Спасителя „Якою збруєю хто воює, від такої мусить і загинути“.

Сі слова надали мені відваги і охоти і я прийшов до висновку, що се ще лиш початок їх роботи і благоденствовати їм неляз — а конець діло хвалить, і постановив, за все піти на віче заставне, щоби переконати ся наочно о тих великих успіхах сих не прошехених оікуїнів і баламутів нашого народу.

Надійшла днина, на котру було скликано віче в Заставні, а приладково пошлося на мені в руки і запрошене на то віче, сказати не я, а лиш начальник нашої громади прочитав его мені і каже до мене от які слова: „ті пани чи пони що скликають віче, певне погубили голови, а бо може болять ся поставити народови свої імена на запрошеннях“. Я собі лиш подумав, от як оцінює ваші чорні гадки і поступки чоловік, котрий не має жадних скритих мислей.

Нарешті каже до мене начальник: „Но таке як ходилисьмо на віча, що скликували наші послы ип. др. Смалъ-Стоцкый і Пігуляк, то треба піти і на се, аби хоті побачити очима тих людей, що болять ся підписати своїх імен на запрошеннях вічевих.“

Як загадали, так і зробили. Раненько у вівторок, зібраних ся ми оба з начальником, пішли до Заставної на віче, а позаяк тої днини торг в Заставні, то по дорозі прилучило ся до нас ще більше людей, так з нашого як і з доокресних сіл. Прийшли ми до Заставної і вступили до церкви, де уже відправляла ся служба Божа. Народу було дуже мало, нарахував я коло 40 людей і одну бабу і думаю собі, ов! якое мало, нема тисячів.

По службі Божій, сказав там один старший пан-отець, що люди най збирають ся у призначений стодолі у Хортюка, а ми прийдем о 1/2. годині і розпочнемо

віче. Такий цікавий я довідався, як називає ся сей, що не підписав ся на запрошеннях, а тут називає себе, м.и.

Питаю людей і на конець довідався, що то пан-отець з Мамайців, Андрійчук.

Кажу я до начальника: „Но, та вже як ми ся офірували, так ідім. Вийшли з церкви і справили ся на місце, де мало відбутися віче. По дорозі зачав нарід великою балакати. Одні казали, що то пони лиш баламутять нарід, але найвлучніше схарактеризував їх один господар з Каранчева, що сказав: „Се віче, бачите, таке: „пони пішли, наїдуть ся, напють ся а потому будуть собі з нас робити драбину, а куда вони по тій драбині мають лазити то лиш вони знають, ми знати не будемо“.

Так зійшло ся коло 200 народу а вкінці прийшли і панотці Андрійчук з своїм зятєм Велигорским, Кисилевский з своїм бувшим парохом Т. Драчиньским і его братом кооператором з Веречанки і з редактором „Православної Буковини“ Козаркевичем.

Тепер зачала ся правдива комедия. Отець Андрійчук отворяючи віче уділяє слово Кисилевському, котрий представляє зібраним на голову о. Андрійчука. Тут нараз відзивають ся всі зібрані одним голосом, щоби мужика вибрати головою. Але о. Андрійчук займає місце голови і хоче силоміць утримувати ся на ній і уділити слово Савчукові до реферату, та тут повстають страшні крики. „Нема голови! Мужика хочем головою! На двір з понами! Ми маєм голову вибирати!“ Зібрані огірчені до крайности таким поступком понів, котрі все стараються, задержати ся при президиальнім столі. Нараз повстає страшний крик і лайка.

Така замішанина триває аж до 2-ої години, і на конець надходить комісар із Кіцманя, котрого о. Драчиньский в тім заколоті представляє зібраним ц. н. комісарем із Черновців, і дає слово до відчиту першої точки порядку дневного Савчукові із Кіцмани. Повстає знов крик і гамір, що голова має слово давати, дальше голоси: „Де голова нинішнього віча? Ми вибрали на голову мужика, най ся покаже!“ і тут нараз вступає п. Турецкий з Заставні яко голова, і зібрані на час утихли.

Прочитав Савчук на силу свій реферат о народнім просвіщенню, з котрого можна зараз було добачити, недовольне сеї кайки з теперішнього устрою народної просвіти, чим думали підбурити зібраних против школи. Але о. Кисилевский пізнав, що тут нічого не вдіють, зачав сей реферат перелицьовувати на инше копито в той спосіб, що люди повинні не лиш старати ся, навчити свої діти читати і писати, а повинні і старі вчити ся, як то бесідник видів в Раранчу, почав величати теперішнє учительство і загнав ся в своїх захвалюваннях так далеко, що аж поставив резолюцію, щоби учителям зменшити роки служби з 40 на 35. Чи се шире бажане, сказати не можу, лиш скажу, що се справа одного стану і що такі резолюції можуть викликати в народі підозріне до того стану, о що їм до моєї думи лиш ходило. Бо коли ті самі баламути на вічу в Вашківцях ухвалили резолюцію, щоби учителям не брали жадної участі в народно-політичних справах, о що їм і головню ходить, то чи не е се чиста дволичність? За се дістав сей бесідник від зібраних належиту відправу, бо чути було голоси селян: „Учителі правда тяжко працюють, але за то мають лиш плату, а не як ви, що за кожду службу Богу маєте по 25 зр. крім иньших доходів.“

Дальше уділено слово редакторови „Православної Буковини“ до реферату о народно-церковних справах.

З страху перед народом, не вжив ся він о сій справі і слова емігнути, а зачав нарікати на великі податки, що по найбільшій часті стягають на войско, прихвалював проект роззброєня і хотів натякнути, що той проект вийшов з Росії, але збори не дали ему докінчити. А щоби подати яку, таку форму его бесіди, то о. Драчиньский додав резолюцію, щоби зменшити войскову службу з 3 на 2 роки і такі нісенітничі мали значити народно-церковні справи.

Були ще припущені до слова і господарі Гришук і Меленка, але, коли вони зачали говорити і хотіли всю правду висказати їм в очи, відобрано їм слово, що обурило всіх зібраних до крайности і вже більше не давали ніко-

му говорити, хотій комісар і жандарі старали ся всіма силами успокоїти нарід, але все на дармо і так бул примушений закінчити се незабутнє віче. А проводирам віча подикував нарід так, що п. комісар і жандарі мусіли їх відпровадити аж до касина.

Шкільне питане на Україні.

— 0 —

Симпатизуюча українству на-пів німецька, на пів-російська часопись „Либавскія Новости“ (Libauer Lokal- und Handelsblatt) ч. г. 44 умістила таку цікаву нотатку під заголовком „Трудности шкільної справи в Маторосії“. Пройти курс початкової школи для української дитини так важко, як се й не сниться ся школяреві-Великоросови. Останні навчат ся грамоті на рідній мові; а Українець поруч з вивчуванем азбуки, мусить ще привичаїтись і до чужої мови. Коли далі приступає він до читання шкільних книжок, знов таки він зустрічає в них картини не рідної, знакомої йому природи, малюнки не близьких для нього порядків громадського життя, а все чуже, цілком нове. Словом, зриваючи звязок південно-руської школи з місцевими умовами і особистостями, істнуюча нині система, викликає силу трудностей, які ледве частиною можна побороити. Отже недавно, коли в останнє время у багатьох місцевостях України проявилось стремління так або сяк усунути її трудностей і через се здобути більшого успіху в шкільній науці. Так, наприклад, учасники педагогічних курсів, що відбулись у 1897 р. в Полтаві під проводом відомого російського педагога Д. Тихомирова, вказують на те, що дякуючи особистостям місцевої мови — за 3 роки у школі неможливо досягти бажаних наслідків, і через се треба побільшити час на 4 роки.

Учителі чернігівської губ. самі взяли ся до складання особних букварів, які були-б приурочені до умов південно-руської школи, а в 1898 р. звернулись до київського „Общества грамотности“ з просьбою допомогти їм порадами, матеріалами і т. п. Київське товариство грамотности з кінцем минулого року утворило комісію до укладання підручників для народних шкіл більше відповідних південно-руській школі. А щоб безпосередно перевірити практично придатність своїх підручників, „общество“ постановило отворити однукаєсну школу, де-б наука йшла по укладенім комісією підручникам.

До росповсюдження просвіти серед українського населення могла-б також багато спричинитись видавничя діяльність київського „общества грамотности“ яке між иньшим видає і українські книжки. На жаль товариство обмежувалося поки що тільки видаванем 4 поем Шевченка: (Причина — Утоплена — Русалка — Черниця Марьяна). — Так пишуть „Либавскія Новости“. Ми-ж від себе можемо додати, що сими днями вийшла ще одна дуже гарна книжка — „Про Херсонські заробітки и як їх шукати и що коштує туда достатись по залізничній дорозі або парохомом“. (Ц. 7 к.). Подана також до цензури рукопись „Богданъ Хмельницький“, але чи дозвлять її, не відомо...

Взагалі в останнє время де-не-де проривають ся голоси за те, що пора гланути правді в очи і добуватись того, щоб дозволили у народній школі вчити на рідній мові. Так от в минулім році, у невеличкій газетці „Хуторянин“, що виходить у Полтаві, (ч. 49) якийсь сільський учитель умістив статтю під заголовком: „Чи повинна сільська школа рахуватись з місцевими умовами: мовою народу і його побутом?“, в якій самими фактами показує, що не рахуватись неможливо. Він між иньшими, подає приклади того, які виходять непорозуміння між учителем і учениками завдяки непорозумінню російської мови, приміром учитель каже: „запомните дітки!“ (с. е. пам'ятайте!), а вони йому дружно відповідають: „ні, не запомнем!“ (с. е. не забудемо!) рос. „калитка“ (с. е. фіртка) — вони думають „калитка“ (капшук) рос. „соха“ — (хаїборобське оруде, напне рало), — думають, що се „соха“ у клуні, „муравей“, думають, що се пти-

ця), а таких примірів можна-б навести дуже багато.

Статя згаданого учителя вельми цікава і ми подамо її иньшим разом цілу.

Д.

Нотатки з Відня.

Попередні нотатки кінчили ся дуже мінорними акордами. Тим милійше мені зачинати отсі більше в „dur“, хотій і тепер не обійде ся без мольових зміна та переходів. Оно на жаль рідко можна без сумних тонів обійти ся, коли пише хто про наші відносини. Та цур ему! Ось кладу перед читачами „Буковини“ ясну картину з життя наших у Відні. Картина носить напис „Родина“.

Коли-б я хотів писати історію сего товариства, то була-б се історія борби нечисленних одиниць з ворожими вишніми обставинами і гірша ще борба з байдужністю своєї суспільности. Історія се надно у нас знана, щоб могла не кого цікавити, тому й не буду її описувати. Сі перший період скінчений, а вислідком его побіда віднесена одиначами. Тепер е „Родина“ товариством доволі сильним, а що важнійше сила її має тривкі підстави, будить сильну надію, що ме розвивати ся чим раз краще. Членів числить коло півтора сотні, а вплив кількох одинач, котрих число тепер о много більше чим колись, зумів втягнути майже усіх членів в русло життя товариства. Кождої неділі е в „Родині“ відчити, балакати, часто товариські гри або прогулянки.

Характерний для устроюваних „Родиною“ сходов єсть приміром сев факт, що проект заснувати „погольняну спілку“ поставлено на прогулячці. Хотів я писати про сию спілку, котрого буде колись могла повелічати ся „Родина“, але спротивились тому ті, котрі головню коло неї заслужились. Они хотять явити ся перед земляками не перше, аж будуть могли показати реальні наслідки своєї праці, тепер же кажуть, се діло що й позачає. Тому мовчу про спілку і скажу лиш то, що працює в ній головню д. Кошко, як знов в „Родині“ д. Богайчук. Подія праці дуже мудрий, тому й овочі хороші.

Се показало ся також на вечерніх устроєних „Родиною“ 25-го м. м. в честь Кобзаря. Не люблю писати рецензій з концертів: виходять они звичайно шаблонні, а через те несправді й немилі. Коли концерт вивав хорошо, хвалить ся в рецензії усіх беручих у ньому участь, вивав концерт слабо, або зовсім зле, хвалить ся також тільки може троха менше, тай се звичайно ціла ріжниця рецензій.

Спробую, чи не можна-б піти иньшим троха ладом, і місце шаблонної рецензії дати образець з життя у Відні.

Старенька зала у третьому повіті. Стіни і стеля майже голі вражають немилі очі, привиклі, оглядати иньші орнаментативні віденських театрів, а хоті би коментарі ресторанів і каварень. Ся зала викликає якийсь дивний через половину сумний, через другу суровий настрій.

Мимохоті роздивляю ся по салі і вишукую, на чім би можна спинити погляд. Аж знайшов я! Обернувшись, бачу на стіні, праворуч сцена пристроєний зелениною і синьо-жовтими лентами великий портрет Тараса. Сумне, залумане лице, високе чоло; візь спущені вії, его добрий і тихий погляд здасть ся благословить зібраних на его свято людей.

Зала наповнена в міру. Бе пів години на осьму. На сцену вступає д. Богайчук і зачинає говорити. Говорить просто, ясні слова про великого Кобзаря і его Україну. В міру як говорить, переймає ся темою чим раз сильнійше і сильнійше, в кінці говорить зі сльозами в очах про велику неправду заподіяну нащодам славних Козаків, про велику муку, яку прийшлося витерпіти заступникови правди і волі Тарасови. У словах сих, чути біль і любов, дві дужі сили, що потрапили вже неоди кайданим привати.

Се чути любови, перебиваєть ся червоною ниткою крізь усі точки програмою. Напоєна ними декламація д. Василішина (Гамалія) головнюж друга молитва Козаків у скутарі. Пропадати

„в неволі вільним козакам“, який се бить і сором! Се не міг написати хто инший як лиш великий син України; а думов, що відчуті сих слів, не потрафити ніхто так, як лиш сини нашого тяжкими оковами скутого народу.

„Черниця“ і „Посвящені“ віддекламував п. Сильвестер Яричевський. Одна і друга декламація вдала ся йому знаменно, хоч вони вимагають різних таланів декламаторських.

Не менш удачно випала музична частина концерту. Склались на ньому гра на фортепіано учениці віденської консерваторії п-ни Окуневської, гра на скрипці консерваториста п. Дякова і мужеский хор диригований професором музики д. Суліньським. Цьвіті і лаврові вінки були доказом признання для концертантів, заплатою за ті цьвіті естетичного чуття, які вони кидали в наші душі своїми високо артистичними продукціями. Найзбирають по дорозі, на котру вступили як найбільше таких цьвітів, і най ті цьвіті будуть так заслужні, як даровані їм членами „Родини“.

Тут годі не висказати сумної рефлексії. Д. Суліньський, внук славного польського філософа, чоловік порою нам чужий бере участь в Тарасових вечірниках. Занятий нелегкою працею свого заводу бере на себе обов'язок вивчити хор, бере усі аккомпанюменти, щоб лиш докинути зі свого боку лавровий листок до вінця слави нашого Кобзаря. Правда, він людина чутка і відчуває усі ідеальні пориви не лишень наші, але кожного народу, але всеж таки він дає доказ що Шевченкове імя має в собі силу притягнута навіть посторонних людей.

На вечірниках явились крім членів „Родини“ і „Січ“, лиш др. Кудачковський, д. Дяків і родина радника двору Винницького. На більший сором для нашої інтелігенції були на вечірниках навіть заступники чужих народів, лиш не видно було наших п. т. урядників, лікарів і ін. Чому они не явились?

А над сим питанням варта придуматись.

В. Якимович.

Допись з Станіслава.

Руско-народний театр в Станіславові виставив дня 21. марта образ драматичний Крогулецкого „За хайбом“ („Учителька“), з котрого наші артисти вивязали ся дуже вдячно. — Штука сама собою не вказує на велику вартість сценічну. Сухотничий кашель учительки і її слова: „для нашого народу все варто трудити ся“ і т. п. се очевидно, хоч зовсім слаба імітація комедії Ів. Франка „Учитель“. У сего проявляє ся також сухий кашель, опісля вибух крові, а его висказані з жаром слова: „Нехай мені тепер хто скаже, що для нашого народу не варто працювати..., цілу душу віддав би я за него“ се квітесенція цілого „Учителя“.

В драматичнім образі „За хайбом“ вкладає автор в уста учительки подібні слова, але они не роблять великого ефекту, може через те, що разить наслідуванням Франкового „Учителя“. Годі однак не признати, що декотрі сцени в першій і другій акті є чудово гарні. Закінчене псує цілу штуку. Молода учителька, жертва званих і вийтвіських інтриг, отримавши димісію вертає до родичів в Львова. Послідний акт представляє образ конана молодого учителя, котрий рішучо за довго тягне ся і через те минає немилу і викликає пригноблюче вражіння на слухачах, а в кінці навіть і пізнати не можна чи хора, побачивши свого нареченого, вмирає, чи лише мліє.

Се одинка новіша штука, котру виставлено на нашій сцені, впрочім репертуар театральний від десятки літ майже той самий. Не можемо ані режисері ані управителі театру приписувати яку небудь вину, бо звітна всім пословиця „Скажи враже — як пан каже“, то-ж ми занепокоєні Хвальний Виділа „Рускої Бесіди“ у Львові, яко опікуна руско-народного театру, чому він, маючи щось аж 5 референтів театральних, не постарав ся о зміну репертуару. Знаємо, що нова народна штука Мидловського (з музикою Матюка) „Наші поселенці“ вже через пів року чекає на оцінку пп. референтів театральних що-до кваліфіка-

ції на сцену, а манускрипт вже певно покритий груба верства порошу; а шкода, — бо штука добра.

Не одно дало-б ся сказати й про те, що виділа „Рускої Бесіди“ у Львові новизнає чи мало штук з репертуару, а не одна з них, хоч слаба, то все таки „касу робила“.

Сказавши де-що про самий театр, годі не згадати про нашу руску публіку станіславівську. Се вже просто сором, що з значного числа тутешних Русинів приходить на представлення театральні ледво кількох, — а сям дало би ся на пальцях почислити. З доокрестної публіки також нікого не вадати, — словом — нікому й не снить ся підпомагати свою рідну сцену. Прийдем до театру: лавки порожні, хіба лише партер і „банти“ троха обсажені, чоловіка аж сором збирає, як котрий з Поляків скаже до него: „А то ваші Русини гарно списують ся, нині знов пусто в театрі“. Час би вже нам отамити ся, та бодай при кінці гостини руско-народного театру в нашій місті показати сьвітови, що ми препінє не так дуже збайдужіли для нашої сцени, що ми ще живемо нашим життям і любимо все, що лихоме, що рідне.

Л. І. Н.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4-го цьвітня 1899.

З богословського факультету ц. к. університету в Чернівцях. Цісар іменував приватного доцента д-ра Василя Гаїну надзвичайним професором догматики, учителя гр. пр. релігії при ц. к. висшій гімназії в Чернівцях, **Дениса Бремійчука** надзвичайним професором практичного богослов'я і гр. пр. парохіяльного адміністратора д-ра **Евгена Козака** надзвичайним професором церковнослов'янської літератури.

Буковинський сойм. Завтра в середу 5. цьвітня о 10-й годині відбуде ся засідання сойму. Минувшого тижня прийшли в комісії адміністр. під образи справні шкільні. Посол Жорж Попович жалував ся іменем Волохів на утискування волоскої мови в нар. школах і на рутенізацію (справа села Вовчинців серетського пов.) На се відповідав бар. Бургіньон і в своїй річевій основній і на фактах опертій промові збив закиди Волохів. Промова п. през. кр. бар. Бургіньона була знаменита, і зробила дуже пригноблюче вражіння на волоских послах. Шкода, що та розправа вела ся в комісії, а не в соймі, бо був би про неї почув хоть ширший сьвіт.

Іменованя і перенесеня. Оскар Павло де-Лож іменованій волонтером при желізничній старій в Лужанах. — Асистент при головнім уряді митовим Ернест Барфус на дворіца желізничнім в Іцканах іменованій поборцем митовим при побічнім уряді в Іцканах. — Комісар фінансової сторожи Еміль Краль в Дорна-Ватрі іменованій надкомісарем фінансової сторожи Ц-ої класи (IX-та ранга).

На „Народний Дім“ пожертвував п. Гонорій Ананюк, ц. к. судовий ад'юнт із Вишнівці 50 зр. — Сердечна подяка.

Козаркевич, редактор „Прав. Буковини“ заявляє в посліднім числі своєї часописи, що він поставив на вічу у Вашківцях резолюцію против п. Пігуляка і що її прийнято, наколи п. Алексевич каже, що та резолюція вступена в справоздане, хоч на вічу її не ухвалювано. Ще п. Алексевич сказав се в нашій редакції, на то маємо свідків, видно отже що або Козаркевич, або Алексевич... (шануючи сонячко сьвяте)... розминає ся з правдою, а хто, то най вони оба між собою яким спеціальним приладом розрахують ся...

Збанкрутований князь. Перед кількома днями розіслано гончий лист за князем Юриєм Гікою, що належить до перших княжих родів в Румунії. Той князь був в послідніх часах директором цирку. Перед кількома роками оженив ся з цирковою артисткою, мимо волі родини, але не довго потім розвів ся з нею. З своєю трупною гостин кілька

літ тому в Варшаві, але що інтерес ішов зле, Гіка звинув буду і переніс ся на якийсь час до Станіслава. І тут цирк не дописував. Потім старав ся о копцесію на цирк у Відні, але не дістав її задля браку грошей і утік. Тепер глядять за ним власти, бо наробив багато довгів.

Конференція мирового. До розпоряджості мирового конференції віддала голандська королева Вілгельміна свою палату „Гуштайн Борх“. Ся конференція буде складати ся з трьох секцій. Кожда секція буде працювати самостійно під проводом спеціально вибраного презеса. Результат нарад поодиноких секцій буде опісля предложений на конференції загальній, котра ухвалить остаточну постанову. Придільне членів конференції до поодиноких секцій відбуде ся через лосованє. На сьлучай рівности голосів будуть рішати презеси всіх відділів, котрі будуть творити в сей спосіб рід мирового суду. В конференції возьмуть участь всі європейські держави, з винятком княжества Монако, а крім сего Сполучені Держави північної Америки, Персія і Сям. Що до держав полудневої Америки, то они і без конференції готові до роз'оруженя.

Будуча австрійська цісарева?! Münchener Neueste Nachrichten доносять, що дрезденські круги дівірські твердять рішучо, що цісар Франц Йосиф задумує по раз другий оженити ся. Твердження се тим більше набирає імовірности, що, як відомо, двір саський удержує з двором віденським дуже оживлені і приязні відносини. Будучою цісаревою має бути — після згаданої газети — або старша сестра іспанського короля Альфонса XIII, інфантка де las Mercedes, або молодша сестра помершої недавно княгині Марії Людовики. Обі княгині походять з родини Бурбонів. Цісар женить ся — пишуть М. N. N. — в тій цілі, щоби полизити сина яко престолонаслідника і спадкоємця австрійско-угорської монархії. В другій ліній на назмір цісаря має вливати також взгляд на репрезентацию у дворі. Вість сегою потверджує і той факт, що недавно цісар іменував великою охмістриною цісарського двору графиню Гаррахову. Посада тая від смерті цес. Елісавети не буде заміщена. Гр. Гаррахова яко велика охмістриня двора займає в своїй ранзі місце зараз по членях цісарського дому і їй поручено починити одвітні приготування до повторного вінчання цісаря і заведення двора для будучої цісаревой. О речинці вінчання цісаря Франц Йосифа не відомо нічо близшого. Однак віденські часописи заявляють, що то все чиста видумка.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночною — Ольги Кобилянської.

(Прясьвичено Вп. Наталі Кобринській.)

(Дальше.)

Дальша їзда відбулась суспійно, і „дівчий“ ішов послухом, неначе дитина. Олена говорила багато, а питала мало, а его очі спинались з подивом на гарних дівчих її обличчя, на її устах. Такої він її ще не бачив і не чув, щоби вона коли так бесідувала. Правда, бував з пару разів і в домі її родичів, хоті лише за орудками, однак тоді бувала вона завжди тиха, занята. Деколи видалась ему гордою, неприступною, а тепер їхала з ним сиділа біля него. Він відчував її докити. Нині була вона зовсім иншою. А те, що говорила, і як говорила, було рішучо инакше, як се буває у других дівчат. Неподобні її помешкання просила его станути. Наколи наставав на те, щоби її завести аж перед дім, відповіла живо: — Мину ще на хвилюк зайти до учительки, — і подала ему руку на прощанє, при чім уникала его погляду. — Далі, хотіла-б я вас о щось просити, а властиво остерегти, — додала м'ягким шепотом, — щоби ви не їздили так напрасно кіним, не довіряли дуже власній силі. Ви надто відважні...

Він схилив ся і поцілював руку, що спочивала ще в его руці.

— Добре! Сьмію однак за чотири дні по вас вступити?

Вона потакувала мовчки головою, а опісля того він обернув візок і від'їхав. Ще раз оглянув ся за нею і поздоровив її. Вона стояла випростувавшись з хо-

лодним усміхом на устах немов на чатах і дивилась за ним. Опісля з'явилось тее неприяне „щось“ у неї між очима і здавалось, що її горда постать занедаєть у себе... З похилоною головою і з посоловізем поглядом вертала вона до дому. Ледви що замічала поздоровлені деяких знайомих газдів...

Чотири дні пізнійше, як раз о тій самій порі, затримав ся знов візок пана лісничого біля помешканя Олени. Він вискочив скоро і зняв її. Вона не супротивлялась сему. Виглядала дуже утомлена, відповідала одначе привітно і загідним голосом. При прощанню він поцілював знов у руку, а вона просила его приходити.

— Розуміє ся! — кликнув він радісно, — і то так часто, як часто позволите...

З того часу стала Олена дома сумна, мовчазна. Вона була дражливійша, як уперед, ба нераз аж різка. Часто траплялось, що коли Ірина несподівано вимовила его імя, Олена уникала її погляду. Молода жінка бачила, що з нею де ся щось замінює, одначе не питала. Знала доволі, що заговорить вона лиш тоді, коли сама захоче...

Одного дня спитала її радникова, коли буди вже раз писати до нового властителя в справі аренди.

— Пождім ще маму, — відповіла знехотя і немов задивилась за чимось у вікно.

— Ще ждати? Та-ж ти говорила мені про се ще перед двома тижнями; я не вірю щоби дожидає принесло нам який небудь ратунок.

— Може, мамо. Може і принесє. Я беру на себе.

Радникова задоволалась. Вона знала, що ся дівчина не говорила ніколи на вітер. Ірина, що як раз в тій хвилі увійшла до кімнати, почула остатні слова.

— Що ти знов береш на себе, Оленко? — спитала журавно. — Може знов ті утяжливі гафти? Лиши їх; заплаца за них надто вже мізерія!

— Ває беру на себе! — відповіла в тонї нби жартовливим.

Ірина приступила і собі до вікна і її погляд задержав ся на систринім лиці. Виглядала змучена, а попод очі виступили перетеві. Вона знала, що сестра терпіла на безсонність.

— Дуже сумний оттакий осьний краєвид на рівнині! — відізвалась Олена, щоби повернути розмову на що инше. І дійсно. На дворі було дуже сумно. Вгороді видно було садовину, чорну, сумну, без листя, а вітер так і знімав сухе листє в гору і уносив все далі. Дрібонький дощик сьїав неустанно вже з самого ранку. На голих полях виглядало пусто і гаухо. І ворон не було видно, як звичайно: десь також пощезали, може бути, полетіли в ліс...

— Маю тобі передати поздоровленє, Олено. — заговорила Ірина по якийсь хвилині, підчас котрої обі мовчки задивились на краєвид. Олена спалилила і перелягалась.

— Від Фельса. Я була у учителів і подибала там его.

— Так? — обізвалась Олена, одначе обернувшись в сій хвилі до столика і чогось шукала. Рівночасно вийшла з кімнати радникова, котру викликала наймолодша донька.

— Що ж він там робить?

— Не знаю, Остає ся там правдоподібно аж до вечера. Дожидає учителя, що поїхав у місто на ярмарок і має ему щось привезти. Мені видить ся, Олено — додала по хвилі, — що він интересує ся тобою.

— Так? — сказала вона зворушеним тоном. — І що-ж, Іринко?

(Дальше буде.)

Телеграми „Буковини“.

Чернівці, 4-го цьвітня 1899.

Арко. Архикнязь Ернест помер вночі з вчєра на нині.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музеєм в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відажує заявити шановний П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мушкетерів і дитин і то після найновіших фасонів як: черевиків гладких, та в виді острокинчастим з ортопедичним апаратом і з обляженням приладом до вигідного порушення.

Черезь ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всіяні нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Товариство взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всес. Духовенству і всім вірним Виресль. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріями всіх трех епархій) обезпечує будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775	ар.	05	кр.	} гов. 880 ар. 57 кр.
Резерва премій	64.263	"	12	"	
Фонд основний	45.000	"	—	"	
Резерва спеціальна	842	"	40	"	
Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.					

Шкоди аїквідують ся **безплатно**. Поліси „Дністра“ приймає **Банк Красний** при пожимках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаємних забезпечень в Кракові в як **найкористнійших** комбінаціях.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“

етоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **пожички** за оплатою 6 1/2 % за інтабуацією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **вкладки** до опрочентованя по 4 1/2 %.

Зголошення о уділенє **агенції** в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ **приймають ся.**

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль- паки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Мужескі капелюхи.

Виключна продаж виробів італійської фабрики капелюхів „Борсальіно Джюзеппе“ в Алессандрії.
Виключна продаж виробів з ц. к. надвірної фабрики капелюхів І. Гейнр. Іта у Відні, Антона Піхлера Сп. в Грацу, П. & Ц. Габіа, як також інші добрі вироби.

Великий склад твердих мужеских капелюхів чорних і в краках від 1 ар. 50 кр. до 5 ар.

Капелюхи хлопчачі Loden, суковні і повстанні від 85 кр. до 2 ар. 50 кр. — Шапки найновішого рода, циліндри, кляки.

Обув для дам, панів і дитин.

Виключна продаж славної фабрики обуви Антона Чапека у Відні, спеціальні від виробу французького Chevreux.

Найліпші черевиків для мужчин, чорні і брунатні з гумою, до зашивання і т. зв. Bergsteiger від 3 ар. 75 кр. до 10 ар.

Найліпші черевиків для дам, чорні і брунатні, з гумою, до зашивання від 3 ар. до 8 ар.

Найліпші черевиків для дитин і дівчат, чорні і брунатні з гумою, до зашивання, від 1 ар. 10 кр. до 4 ар.

Черевиків домашні, до гімнастики, сандали, до лави-теніса.

Кальшони на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до вишани т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 ар.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат, Glacé, Chair, шовкові і нитані.

Сорочки

для мужчин білі і в модних краках, ковирні, манжети, хустки до носа, шийні, плячохни, шкарпетки.

ПАРАСОЛІ en tous caser чорні і в краках від найдешевших до найліпших. — Парасолі від дощу, з чистого англійського шовку і пішшовку, як також палиці до проходу. Товари бронзові, срібні, жовті, казан, годяники, стоячі, гарнітури до куреня і писаня, стоячки до куреня, рами, фігури і різні дрібниці.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідуючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробовуваний спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до лави і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальшонів і черевиків до гімнастичних вправ.

Нова книжка

В друкарні Товариства „Руска Рада“ в Черівцях

вийшла книжка:

„БЕСІДИ про часи козацькі на Україні“.

— Сто рн 159. — Ціна 70 кр. —

Замовляти можна в „Народнім Домі“, Чернівці ул. Петровича ч. 2.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

и на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Дуже тале жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гогова ч. 13.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного етапу у всіх місцевостях без капіталу і ризика продаючи законно дозволених люсів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutschgasse 8. Budapest.

Кавчукові печатки

кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

тдає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламаций неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсератами
платні в Чернівцях.

Товариство ім. Івана Котляревського.

(Его повстанє і дотеперішня діяльність).

У Львові завязало ся минушого року товариство ім. Ів. Котляревського для будови руского театру, як то ми свого часу доносили. Про се важне товариство розписують ся тепер ширше львівські рускі днівники, отже і не без інтересу для нашої публіки буде подати пару слів про то.

„Товариство будови руско-народного театру ім. Івана Котляревського у Львові“ основало ся на статуті, затвердженім міністерством справ внутрішніх дня 9-го марта 1898 р. ч. 6600.

Пекуча потреба такого товариства давала ся відчувати вже від кількох літ. Складки на будову сьвятині руско-народної драматичної штуки виливали вже від довшого часу. Розходило ся ще о те, щоби цілу діяльність з'організувати систематично, уняти в рамки діяльності осібною, в тій цілі з'організованого товариства, котре би — відкликуючись до патріотичного загалу і розвиваючи живу усильну діяльність — взяло на себе рішуче доведення до кінця наміченої цілі.

В масі енергія звичайно не вигасає так скоро, як у одиниць; то-ж не дивно, що люди, котрі все піклували ся справою будови національного театру, вкінці по доволі великих перешкодах (н. пр. відкинене статута, коли его перший раз внесено) намірене діло довели таки до кінця та нове товариство оснували. Люди, що справою основання нового товариства за-

няли ся та статут яко основателі підписали, се був переважно гурт щирої української молодіж. Автор статута був п. Володимир Лаврівський.

Перше засіданє комітету основателів відбуло ся дня 29. жовтня 1898; загалом відбув сей комітет під проводом п. Іл. Яремкевича, урядника „Дністра“, три засідання, на котрих приймав зголошуючих ся членів та приготворював все, що було потрібне до скликання перших загальних зборів.

Перші загальні збори членів товариства відбули ся дня 4. грудня 1898 р. в салі „Рускої Бесіди“, при участі около 30 членів. Голова комітету основателів п. Яремкевич пояснив зібраним повстанє та цілі нового товариства, его велику вагу для нашої суспільности, та звернувшись із закликом до руского загалу, щоби підпер патріотичні змагання молодіж. Відтак заряджено вибори виділу і вибрано головою товариства проф. Грушевського, заст. голови студ. мед. п. Олексу Грабовського, дальше виділ із 18 членів і 4 заступників та контрольну комісію.

При внесенні членів зазначено між иньшим, що обєкт діяння товариства є надто вузький та що товариство при тій статуті не буде могло розвинути успішної діяльності. Поставлено навіть формальне внесення, щоби загальні збори поручили виділові випрацювати відповідний проект зміни статута і скликати в можливо найкоротшім часі надзв. загальні збори для переведення тої справи. Внесенє се прийнято майже без опозиції.

Нововибраний виділ відбув 9

засідань; на конституюючій першій засіданю дня 7. грудня 1898 р. вибрано секретарем п. Мар. Мацілінського, а касиром урядника „Дністра“ п. С. Бригана. Тому що голова товариства п. проф. Грушевський зложив задля браку вільного часу свій уряд, провід товариства обняв заст. голови Ол. Грабовський.

Діяльність виділу обмежила ся поки що на спорядженю проекту нового статута; в тій цілі вибрано комісію та референта. Крім того старав ся Виділ навязати дружні відносини з „Комітетом для збирання складок на будову театру“, з „Просвітою“ та „Рускою Бесідою“ т. є. зі всіма інституціями, що займали ся справами театру. В порозуміню з комітетом, який з поручення загального збору „Рускої Бесіди“ мав зайняти ся основанєм нового драматичного товариства, приготував виділ для надзв. загальних зборів, що відбув ся дня 12. марта 1899, проект нового статута.

Виділ постарав ся о приміщенє для товариства; наукове товариство ім. Шевченка відступило одну комнату на засіданє нашого виділу. Крім того виділ дбав про приєднуванє членів та збільшенє маєтку товариства. Членів що дня прибуває; тепер має їх товариство 174; а в касі знаходиться близько півтора сотки гульденів. Гроші складають ся на книжочку щадничу „Дністра“.

Надзвичайні загальні збори відбули ся згаданого дня в салі „Рускої Бесіди“ при вимаганім компеті. Богато членів з провінції як і місцевих, що не могли лично явити

ся, були заступлені через повномочників. По отвореню збору заступником голови Ол. Грабовським відповідною промовою приступлено до зміни статута, яку реферував правник п. Косевич. Після того прийнятого зборами проекту, товариство буде називати ся „Українсько-руське драматичне товариство ім. Івана Котляревського“. Ціль товариства (будови театру) розширено в сей спосіб, що вставлено в статут: артистичний заряд театру, видаванє драматичної бібліотеки, уряджуванє лялькового театру і т. Увзглядаючи розширене обєагу діланя товариства, що збільшає і кошти, підвищено річну членську вкладку з 1 зр. 20 кр., на 1 зр. 50 кр., та рішено, що доходи товариства будуть в висоті 70% переходити до зелізного фонду будови народного театру, а позісталих 30% буде обертати ся на другі цілі товариства.

При доповняючих виборах, як, слідували яко дальша точка денного порядку, вибрано головою товариства проф. Іларія Огоновського заступником голови проф. Ілію Корнудза (Ол. Грабовський зрезигнував задля відходу до війська), а членами виділу д-ра Евг. Озаркевича, д-ра Волод. Кошового, ред. Мих. Павлика та студ. філ. Мих. Крушельницького.

До найпильніших справ, котрих займав ся теперішній виділ, належить придбанє від ради міської відповідної площі під будову театру, а також завязав ся осібний комітет під проводом д-ра Озаркевича для устроювання драматичних вистав, концертів і ин. на цілі будови.

КАРА.

ОПОВІДАНЬ НЕЕРИ.

(Дальше).

Добра слава Лаври, єї побожність довели до того, що вона стала інспекторкою дівочей школи і председателькою кількох добродійних товариств.

Вже доходила вона до п'ятидесяти. Зі строгих рисів єї блідою обличчя світила гордість, що вона в житті перемогла багату, і хотє борба житева вирилася на єї чолі глибокі морщини, то з очей видне було вдоволенє і щастє, яке дає щаслива материнська любов.

Забувала всі перебуті болі, коли гляділа на Ріту і просила Бога о ті всі радости для Ріти, яких єї судба в молодости відказала. Часто думала над тим, чи ті матері, що мають десять, дванадцять дити можуть їх так горячо любити, як вона свою одиначку і приходила тоді до пересвідчення, що жадна пристрасть на світі не може міряти ся з єї любовю.

Добра слава і побожність Лаври приєднали їй серце одної вдовиці-графині, що осіла в Кульозі зі своїми дитми: дочкою і сином. Молода графиня була в тім самім віці, що Ріта і скоро з нею познайомила ся, а то знаомство перейшло небагом в сердечну приязнь.

Обі дівчата полюбили себе невисказано сильно, присягали собі досмерт-

не привязанє. Нероз цілі дні пересиджували вони обі на терасі, розмовляючи з собою.

Вночі, коли Ріта спала, приступала Лавра по тихоньки і осторожно, щоби єї не збудити, до неї. З любовю гляділа на свою спячу дитину! Як любила вона той усміх на рожевих устах Ріти. Вона силувала сьвідгати, що там в тій головці може снитися... Як вона бояла ся, що нові, незнамі досі бурливі зворушення можуть знищити той супокій, який досі містив ся в серці і душі молодої дівчини!

Але Ріти серце було ще так спокійне, як єї сон.

А проте все таки находили на Лавру тревожні гадки, коли нахилила ся над подушкою своєї боготвореної дитини.

Яка єї доля ожидала? Чи не гідне було то чорне, блєстяче волосє, що спадало на плечі Ріти немов королівський плащ, перлового вінця? Чиї уста були так чисті, так високі, щоби були гідні навчити любови невинні уста Ріти? Якою дорогою мала вона піти? Окремий, повний сьвітла і щастя сьвіт мусить Пан Біг сотворити для єї дорогої дитини. Так, Бог такий повний доброти. Треба лиш молити ся до Бога. І Лавра молила ся до Бога з довірем римської мучениці!

Одна гадка всьміхала ся їй вайлюбіше. Вона ледіала єї в глибині свого серця, скриту далеко як який скарб, когетрого чодовик жахає ся показати сьвітло.

Вона не висказала єї жадному живому еству, навіть своїй дочці ні, хотє та повинна би була нераз, а сто разів єї відгадати, если би лиш мала хотє трохи житевого досьвіду. І не лиш в очах матери могла вона вичитати ту гадку, а також в нарі иньших очей, що боязко, але з любовю гляділи в єї очі.

Брат єї приятельки, молодий граф Імбріані не скривав симпатії, яку відчував до єї дівчини, а его розумна мати не мала против того нічого і так могла Лавра мати найсміліші надії.

Перед кількома днями виїхала графиня і Лавра разом зі своїми дитми на селську забаву і урядили там спільну вечерю на сьвіжій воздусі. Проект прогульки дала молодша часть товариства, а матері лиш на него згодили ся.

Лавра прийшовши до дому, пригадувала собі всі подробиці і слідила звязь причин і наслідків.

Молодий Імбріані звивав ся лиш коло Ріти, він не звертав на нікого більше уваги і робив їй тисячу чємностей. Коли вони так сиділи попри себе, від веселим, голубим зводом неба, в тїни зелених дерев і тїшили ся, сьміяли, — то виглядали немов сотворені на то, — взаїмно себе любити і бути щасливим.

Ніколи Ріта ще так гарно, так принадно не виглядала. Лице палєніло очі сьвітлили ся, груди підносили ся рівно в рожевій сукні. Подобала на пьвіт, на ангела. Лавра ще на спогад того не могла нарадувати ся.

Лиш трошки за багату гуляла. Коли остоорожна матір, помачала рукою траву і побачила, що коса вже впала, — молодий граф просив ще Ріту о одного валця так настійчиво, що Лавра не могла сказати „ні“. І молода пара обнявши ся, закрутила ся в тїни морвових дерев, яких листє блєстїло вже в сьвітлі місяця.

Небагом привів молодий граф Ріту до матери. Ріта чула себе трохи змученою.

Весело вертали всі до дому.

Вночі, коли Ріта кріпилася ся сном, мати обдумувала свої плани. Перед нею лежала картка паперу, чорнильниця і перо. Від часу до часу вписувала там Лавра одну стрічку або яку цифру, поволеньки, з розвагою. Вона укладала собі кошти виправи Ріти. Ся картка мала піти до тайної скриньки Лаври, де лежали ще рахунки з диточих літ Ріти.

Уложєні виправи не було так легкою річю. Гадки Лаври блудили неспокоїно; вона силувала ся звести їх на одно, та перед єї очима крутила ся зелена левада, а на пій гуляла Ріта з молодим графом. Вона мусіла зложити перо.

Цілий концерт грав в єї ухах. Довкола неї були пьвіти, сьвічники, шуміли атласові сукні; буили вінці, — перед єї очима мріло величавє, торжєстєвенє весіле. Грудь єї йшла з гордості високо в очах показали ся слєзи.

Всі рештки молодости, любови, пристрасти, які ще полишили ся в п'ятидесятилітній жєнщині, збудили ся при гадках про будучність Ріти немов би

Про справи культури краю.

(Реферат соймової адміністративної комісії, референт п. Стефанович.)

(Далше).

На важність повстання промислових центрів як і усяких промислових заведень, що попереджають повстання тих центрів, звернули ми вже увагу в нашій справозданню. Адміністративна комісія не може не згадати акції, що має на цілі заложити фабрики цукру з бураків в краю і котра безперечно заслугоує на моральну і матеріальну підмогу зі сторони сойму. З управи цукрових бураків вийшла би малому власителю ґрунту значно більша рента ґрунтова, чим та, яку він нині осягає продукцією пшениці або кукурудзи.

Управа цукру розширила-б ся виключно на конт розширення управи кукурудзи і вже ся обставина доказує, що розширене управи цукрових бураків в краю принесло-б різництву значні користи. Виперти кукурудзу взаглядно заступити її іншими рослинами, є найважливішою задачею тих чинників, що покликані попірати матеріальний добробит хліборобського населення. Домашній наш торг не буде ніколи в стані, розпоряджати такою доброю і дешевою кукурудзою, яку привозять на наші торги в великій мірі Росія і Румунія. Ні земля, ні клімат не відповідні в нашій краю для кукурудзи так, як в названих сусідніх краях.

Крім того легко переконатись. З практики або з різниці ученика, що кукурудза вимагає між всіма рослинами найбільших видатків і найбільше роботи і що вона під тим взглядом перевищує і цукровий бурак. Тому то конче треба зменшити управу кукурудзи в цілім краю, вже тому, щоби тим побільшити ренту ґрунтову, а цукровим бурком як раз можна попірати се виперте. Що цукровий бурак можна управляти особливо в північній частині краю з дуже добрим успіхом доказує багато проб роблених вже від кількадесяти літ, а не менше докладне під кожним взглядом справоздане п. к. радника

під впливом електричного току. Морщини на її чолі счезли на якийсь час, очі кидали дивні відблиски огня, серце її було повне такої радості, якої вже давно вона не знала. Вона губила ся в тих неясних мріях, — аж на жаль спляча Ріта рушила ся і сей шелест привів Ріту до себе.

Вона взяла знов перо в руки і давала цифри княжого носачу.

* * *

(Далше буде.)

Драгоманов і Тургенев.

(Конець).

На другий чи третій день я дістав лист писаний рукою дочку п. Віардо і лиш підписане дрожащою рукою Івана Сергієвича:

Les Frères-Chalet, le 29 juin 1883

Mon cher Monsieur Dragomanoff!*)

Je suis chargé par mon ami, Mon-

*) Мій любий пане Драгоманов! Поручив мені мій приятель Д. повідомити Вас, що він буде до Вашої розпорядимості в суботу, в якій-би Ви не приїхали години. Прийміть і т. д.

Іван Тургенев.

домен Зденка Фрінка про кілька проб з управою цукрових бураків на землях релігійного фонду в р. 1897.

Яко услівле для заложення фабрики цукру з бураків мусить забезпечитись відповідний простір для управи цукрових бураків на якесь число слідуючих років. Аж по забезпеченою потрібної землі для управи бураків можна гадати о зфінансованню взаглядно зложене потрібного капіталу на таке заведення. Доси не вдалось найшпильнішому старанню найвпливовіших людей, забезпечити конче потрібний простір землі для управи бураків, бо забезпечені доси около 3000 моргів видають ся далеко за малі, щоби взятись до зфінансовання заложення фабрики з рафінерією, що тим легше понятне, позаяк при заключенню остаточних договорів на доставлення цукрових бураків багато прудцентів попало-б жертвою агітації чим тих 3000 моргів значне зменшили би ся.

(Конець буде.)

Політичний огляд.

N. fr. Presse з 2. цвітня приносить передову статтю, в котрій каже: Нема під теперішню критичну хвилю між Німцями чоловіка, до которого всі німецькі сторони могли-б мати довіру. В тім лиху. Але се лиху принесли з собою обставини. Від 20 літ, від ери Таффе, всі правительства порушували національне посідане австрійських Німців. Права німецького народу оскорблявано, уривано, а бривками тими годувано Славян. Німецький нарід прийшов до переконання, що его контом кріпиться ся і живуть другі народности. Чи посеред таких обставин можна подумати, щоби нині вотре-небудь з німецьких сторони могло звернутись з довіром до правительства? Кабінети від Таффе до Туна самі виглядали німецьку опозицію. Німецький нарід мусить нині кожного аналізувати, хто би поважив ся увійти в переговори з правительством. Ми розуміємо добре, що негативне становище, яке ми нині знаємо, не спасе австрійських Німців. Ми знаємо, що і в горі нема до нас довіря. Ми не можемо стати правительственным сторонником. Нам ніхто не віддасть влади. Але ми вповнаємо на власні сили. Ми переведемо доказ, що без нас не можна управляти Австрією. Ми уложимо наші постулати, в котрих уніємо о реституцію утраченої позиції в Австрії. Ми засновали Австрію, она була

sieur D., de vous faire savoir qu'il se met à votre disposition pour toutes les heures qu'il vous plaira à partir de samedi.

Recevez mes meilleurs compliments

Ivan Turgeneff.

А в слід за тим прийшла і телеграма: Avez vous reçu ma lettre? Je vous attends demain. Turgeneff.**)

Я знов поїхав в Бужіваль, де і застав композитора, приятеля Тургенева. Тема для опери подобала ся і ему; я приобіцяв прислати ему з Женеви переклад необхідних українських пісень, а він обіцяв взяти ся за роботу. Стріча моя з Тургеневим була сим разом незвичайно коротка. Нам сказали, що у него вже перед нами був хтось на візиті, і що Іван Сергієвич дуже змучений. Незабавом дістав я від товариша моїх поїздок в Бужіваль телеграму о смерті Тургенева. Я попросив его положити на домовину великого покійника вінок іменем: „української преси.“ Вчинив я то між іншим і тому, що дехто з Українців, згадуючи Пігасова, навіть друком плете дурниці про то, що Тургенев не сириня розвитковий української літератури.

**) Чи получились мій лист? Я Вас завтра ожидаю.

німецькою, она мусить стати німецькою. Тількиж при всім тім не можна нам розбиватись самим. На жаль — нині воює одно німецьке стороництво проти другого. Клевети і підозрівання на дивний порядок. А все те виходить на нашу шкоду, а в користь противників. На тім поли треба саначі, а саначія на-ступити, наклали самі виборці заберуть слово. Не пустими демонстраціями, а розвагою дійдемо до цілі. Пнакше скаже о нас історія, що ми самі провинили своє невідрадне положення. Чоловіка нам треба, що обняв би над нами провід. — Тако лише N. fr. Presse перед зїздом менаерів німецьких до остаточного уложення постулатів. Она кличе до згоди, але рівночасно посагає за гегемонією Німців в Австрії. Стоїть будьго на уміркованім становищу, а сама заохочує Німців до крайностей в постулатях.

Lidove Noviny моравські боронять політику Молодохів проти чеських радикалів. Політика ся довела до того, що ані бар. Гавч ані гр. Тун не важились доси знести в цілости язикові розпорядження гр. Баденського. Як би гр. Тун був політиком, то був би доси зрозумів, що наспів вже час змінити австрійську конституцію з центральної парламенту.

З Відня пишуть до сегоднішнього, що становище гр. Туна зовсім кріпке! Кабінет посідає повне довіре корони. Система теперішня не уляже ніякій зміні. Притім подає кореспондент віденський до прилюдної відомости сензаційну вість, що в хвили, як лише почала ся в віденському парламенті обструкція, німецька пхляхта звернулася до Поляків з позитивною програмою, в котрій жадала від чеських Німців менше, ніж гр. Тун давав їм в своїх торічних Grundzüge. Наколи гр. Освальд Тун, Беррайтер і товариші схотять опять відограти розу Якобінів, то можна буде сей цілий акт подати до прилюдної відомости.

Наш фейлетон.

В презідній книжці Літ. Наук. Вістника подав п. Осип Маковей перегляд і оцінку літературного матеріалу, який подавали за р. 1898 політичні українсько-руські часописи. Не без інтересу отже буде прочитати се нашим читачам.

В „Буковині“ минулого року друкувало ся найбільше праць молодих авторів. В рр. 1896 і 1897 було так само: цілі два річники „Буковини“ (тепер виходить „Буковина“ тільки три рази в тиждень) були заповнені майже самими оригінальними працями. Свідчило се про потребу газети для молодших письменників, а чому вони не шукали собі приюту в Галичині, на се є причини, про котрі не місце тут говорити. Так і в торішній „Буковині“ появило ся доволі багато звичайних коротких праць молодих авторів і їм варто придивити ся.

Грицько Коваленко подав цікаве оповідане п. з. „Панич.“ Сей панич, глухий народолобець, що як на те прийде, лає селян хамами і пригадує їм, що він дворянин, подібний дечим до „Пана народолоба“ Комарчука, виданого в Женеві. Автор показує сьмішний бік „ходження в нарід.“ такі паничі не виражують народу. Се пусті голови, без серця, в котрих на устах самохвальство і народолобні фрази, на дїл-ж вони такі самі пани-дворяне і обрусители, як усі інші „опікуни народу.“ Варто би видати збірку таких сатур; сам Коваленко написав їх кілька.

Богдан Ленкий помістив у „Буковині“ кілька оповідань; вони вийшли окремою відбиткою і про них певно буде мова в критичних оглядах; — тому я поминаю їх тут. Поміж молодшими письменниками се один з більше талановитих новелістів.

Сильвестер Яричевський помістив у „Буковині“ кілька нарисів прозою і кілька поезій. Нариси, як: Елегія на літературу, Довірочна нарада, Едукована, Вубцо, Хрестини, — то суцї веселі і дотепні короткі оповідання, що неодним вірним спостереженням нагадують нам жите: сумну долю літерата; віденське жите по товариствах; „седуковану“ панночку, що не розуміє слова „Мельомена“ і дорікає своєму милому, що він крім неї любить ще якусь Мельомену і т. п. Для тих, що знають галицьке жите, мають ті нариси багато принади в собі, тим більше, що вони писані без претенсії. Є між ними нарис-

сами і деякі поважні змістом, як Боднариха і Палій; особливо в Боднарисі зачеплена цікава тема (нещаслива любов нанича-студента і простої міщанки, — паничеви байдуже, а міщанка, хоч вийшла замуж, карає ся ціле жите), тема, що надає ся до ширшого оброблення з уваги на два світогляди двох осіб. З поезій Яричевського треба піднести „Христа на Олімпі“ і „Крокодилів“. Форма в поезіях Яричевського старанна, але вони доволі сухі, риторичні; тому н. пр. усякі поклики, гримкі вірші до декламацій вдають ся Яричевському гладко, за те лірика виходить у нього за твердо, за сухо, не мелодійно.

Денис Лукіянович, що від часу видання його новель, надрукував уже кілька нових оповідань, помістив у „Буковині“ оповідане „З присілки на село“, одно з красивих, які він написав. Описує він долю сирітки Каліни, що служить у дитой учительни, котра її бє та катує. Її забирають сусідки до себе — і тут починає ся блукання сироти з рук до рук, з хати до хати, пови знову не опинила ся в учительни. Автор показує при тій нагоді цілу галерею осіб із сільської інтелігенції і селян, мужики і жінок, змальованих кількома рисами дуже вірно і ілюстично. З цілого оповідання так і видно живе жите, а не придумане. Що до будови оповідання треба авторови порадити, щоб він дбав більше про стиль і мову, бо він очевидно мало важить сі речі, через що у него деякі речення виходять незрозумілі, гадки без потреби скажуть одна поперед другою, а се тільки шкодить цілій роботі. — Далеко меншу вартість мають два нариси Лукіяновича: Каліна і Теміда. В першій нема поезії, хоч се має бути поезія в прозі; у другій грецька мітологія поєсувала незлу гадку. Клоніт з мітологією; деякі молодші письменники (н. пр. також Яричевський) поєсують ся нею зовсім без потреби і не в пору — і тільки калічать живі образки старим крамом.

Марко Черемшина (прибране їм віденського студента) подав у „Буковині“ образок з великоміського жита п. з. „Нечаянна смерть“. Коротенький нарис, написаний якби на підставі якої гаданої новинки: старий граф має молодшу жінку, свою вихованницю, котра його покидає і доводить до смерті: драматичний записок нарису: вимоги старої і молодості. Більше цікаві поезії в прозі Черемшини. Він подав у „Буковині“ переклади кількох поезій у прозі П. Шляфа, Ор. Канони, Ж. Ренарда, Р. Шан, і низку своїх під заг. „Листки“: Ледові цвітї, Заморожені фіалки, Весна, Плач цвітїв, Море, Обнова, Симфонія, Гердан і Осїнь. У тих поезіях намагав ся Черемшина підійти під лад теперішніх модерністів; він фантазує, симболізує, старає ся словами описати такі ніжні речі, як ледові квіткї, і часом попадає у надмірну, майже нездорову чутливість. Для характеристики сеї нашої „модерни“ доволі буде навести одну поезію Черемшини п. з. Гердан (гердан се меріжки зі скляних різнобарвних кораликів):

Вона поєсувала гердан! Дрібнєсенькі як мак хрусталиці насилжовала на шовкові ниточки... Зійшла, спокійно, рівно насилжовала різнобарвний жемчуг...

Вона написала його до краю.

Тепер мерехтять він на її русальщиній руської... той гердан...

Дуга, що красіє на тлі рісних сїбє, оживає так пухкі, блакитні основи. (2)

Скільки-ж то алмазних хрусталичів в цьому іскрити ся! Той зорею зоріє — цвітєм надії процвітає, — той огнем жаріє — прискає жаром чутї-жита, той чорним оксамітом бластить мало на основі розжового тла — могольним жалом-ропською від зір итратить (3), а той горічим подумам аж кишить — він драї-волі добува, — а той... той послідній там на краю промінь ідеї (4) ресліва...

Дивлюсь на його... на той гердан: дивлюсь тай бачу... кого?... його чарівну основу. — У — ...живий гердан!...

Дивлюсь, ...ламереє серце оживає, рій думок надійтає... і в її собі берусь напизувати гердан!...

Може бути, що в мене за грубі нерви, щоб я міг зрозуміти красу сего гердана і подібних поезій, але коли-б мене хто спитав ся: „Чи тобі таке подобає ся?“, я сказав би просто: ні! І самому авторови, що знає жите в Карпатах, я радив би заправляти спершу

свій талант на живих подіях, а не на заморожених фіалках та ледових квітках. Для молодого таланту це небезпечно дорога в початках письменського доріжку. Легко понасти в манеру.

(Конець буде.)

НОВИНИ.

Чернівці, 5-го цвітня 1899.

„Буковинський Боян“ мати ме сеї неділі, дня 9-го н. ст. цвітня о 8-й год. вечером в салі „Народного Дому“ головні збори без огляду на число присутних членів задля справоздання устаткованого голови і вибору нового виділу. Перед зборами приймати ме виділ нових членів; вступна такса 1 К.

Сходина будуть сеї неділі в „Народнім Домі“ по головних зборах „Бук. Бояна“.

Слідство, яке веде ся ізза московських, агітацій межі учениками середніх шкіл черновецьких, заклопотало московських наймитів і не без причини, — бо виявилося воно вже не одну „сделку“. Московська рентилька нападає проте вже пораз другий на проф. Шойнаровського і Кобилянського простачками лайками, бріднями і обчорнюваннями з одного боку а глушим кайдолом для обох деректорів гімназійських, надіючись від того спасення московських агентів, яких собі викохали між учениками за кілька років? Ми не маємо причини мішати ся до слідства але, застерігаємо собі слово по его оминченню, бо справа находит ся вже в руках, де ані клевети ані кадила „Буковинських Вѣдомостей“, ані навіть крокодильові сльози „маститих“ агентів не мають сили. Ми приглядалися нацапській роботі від кількох літ, пождемо проте ще кілька днів, щоб відтак сказати і своє слово в сій справі, що обходить живо всіх Русинів, бо дотикає їх життєвих інтересів.

„Sentinela“, котрої редактори бачать всюди кантини, („голодний курці просо на думці“), напала в останнім числі на посла Пігуляка і Преосв. Митрополита ізза листу написаного п. Пігуляком до Преосвященного задля тогдішнього віча, в котрім то листі п. Пігуляк довідавшись про невірні інформації, об'являє їх. „Sentinela“, що видно роздобула нові франки на голерку і віджила наново, настрашила ся разом із своїм інформатором Бижаном, що п. Пігуляка ізза его писня не „распнуть“ за промову на вічу, кричить по пляму: расни, расни его! І в сій справі не можемо покищо розписуватись ширше, бо вона ще не закінчилась, однак супроти паних галуциняцій „Sentinel-“ скажемо тільки: Не вам мізерним судити Русинів, а тим менше процати їм.

Музичне товариство розписує конкурс на винаймане в дорожній оферт локалю реставраційного товариства на літ 6. Речинець на виношене оферт до дня 20-го цвітня 1899 р. до 12-ої години. Оферти треба вносити на руки п. Відмана, директора магістрату. Вадия 200 зр. в готівці або цінних паперах.

Міністерство просвіти надало приватній школі народній Маріянон (Schwestern der Marienfamilie) право публичности.

На **„Бук. Боян“** жертвував вп. посол др. Зубрицький 10 зр., за що складає сердечну подяку виділ товариства.

Снажений пес покусав 12-літнього хлопця в Милешівцях, Василя Танасійчука. Пса удало ся забити, а хлопця відслано до Букарешту на вилічене.

Буковинський сойм краєвий.

Порядок денний нинішнього засідання (в середу) був такий:

1. Умотивоване внесення п. бар. Мустаці дотично управління епіки над убогими по селах і містах Буковини.

2. Умотивоване внесення п. де Лъож і тов. дотично зміни плану їзди в одній частині бук. залізниць льокальних.

3. Умотивоване внесення п. д-ра Поповича і тов. дотично зміни і доповнення ординації виборчої до бук. сойму.

4. Справоздане комісії адміністративної дотично пропозиції виділу краєвого на уряджене рогацьки і побиране оплати на дорожній гр. ведучій з Шипоту до Бергомету п. С.

5. Справоздане комісії адміністративної дотично пропозиції виділу краєвого на дане поруки краєвої за пожичку до висоти 40.000 зр., яку має затигнути вижницький повітовий комітет дороговий на урегульоване своїх фінансових відносин.

6. Справоздане комісії фінансової над преліминарем фонду кр. на р. 1899.

7. Устїї справоздання над петиціями.

Замітне було мотивоване внесення д-ра Поповича що-до ординації виборчої до сойму. Він внесення реального не поставив лиш ставляв проект, котрого точки згоджують ся з колишнім внесенем наших послів, то значить хоче він 1) тайне і безпосередне голосоване, IV-у курію виборчу і знесенє права давати повномоче при голосованню в 1-й курії.

Закон що-до положення рогацьки в Бергометі над Серетом прийнято.

При справі уділення поруки краєвої на пожичку вижницького повіт. комітету дорогового виявила ся широка дискусія.

Против уділення поруки промовляв посол граф делля Скаля і посол Вольчинський, кажучи, що повіт. комітет дороговий зачинив тут сам, бо зле провадив господарку.

На то промовив др. Стоцький, що если хто тут винен, то лиш виділ краєвий, бо він має що року переходити преліминарі комітетів дорогових і приймати їх або ні. Если дійшло до того, що комітет дороговий мусить брати так високу пожичку, то винен тому виділ краєвий, бо не доглядав добре господарки сего комітету дорогового.

П. Стоцькому відповідав мало значущими загальниками маршалок Лупул, а кинув ся також п. Вольчинський, що назвав мову проф. Стоцького, обороною правительства, на то дістав він добру відправу від д-ра Стоцького, що покликав ся на своє 6-літнє пословане в опозиції. А сим разом зовсім не брав оборону правительства, бо то случайна річ, що председателем комітету дорогового є староста, а кожний мусить признати, що попри вину комітету дорогового в великій мірі провинив ся виділ краєвий.

Голосоване над сєю справою відбуло ся поіменно і внесенє прийнято лиш 2 голосами більшости.

На сїм засіданні перервано і відложено на пополудне.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно-Науковий Вістник, книжка IV., за місяць цвітень 1899. *Закон смерті* оповідане Олександра Катренка. *З поезій Миколи Вороного*. I. Мemento мої. II. Пересльвів. III. Нудьга гменті. *Народні пісні*, оповідане Грицька Коваленка. *Із оповідань Антона Крушельницького*. I. Жебрак. II. На плоті. III. На базарі житя. *Нова право*, етюд Наталки Полтавки. *Три в однім човні (крім пса)*, оповідане Джерома К. Джерома (I—VI) скорочений переклад. *Із оповідань Стефана Жеромського*. I. Тіни. II. Легенда про „лісового брата“. III. На помості корабля. *Із поезій Жоржа Роденбаха*.

Чари минулого. — *Із секретів поетичної творчости*, д-ра Івана Франка. *Павло Грабовський*. Де що про його жите і діяльність — Осипа Маковей. *З життя і письменства*. (Про фейлетони українсько-русних політичних часописів в р. 1898 — Осипа Маковей. *З російської України* — Spectator-a. *Хроніка і бібліографія*.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Ольги Кобилянської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Даліше.)

Іринка здвинула плечима.

— Він добрий чоловік, але дуже обмежений...

— Ну, так, але все-ж таки він має доходи; а головна річ — він добрий чоловік!

Тривога і здивоване заграли нараз на лиці молодого удовця. Вона не розуміла сестри, однак не могла не зрозуміти тону, в котрім вона се сказала.

— Здаєсь мені, що він пересиджує охотно в жіночій товаристві, особливо в молодім... — сказала вона далі звільна, не зводячи очей із сестриного обличчя.

— Був там ще хто? — спитала неспокійно.

— Ні, але погляд, котрим мене змірив, упав мені в очі. Опроче, що він нас обходить?

Чудна зміна зайшла в Оленинім лиці. Її очі заіскрили ся і вона сказала швидко і різким голосом:

— І чому-б не мав він нас обходити?

Молода жінка замовкла, та в наглім перестрахи снустила очі. В тій самій хвилі приступила Олена до неї, вхопила її за руку і поцілювала.

— Я же его не люблю! — хотіли вимовити її побілілі уста, однак не вимовили. Грудь її підіймалась із сильного зворушення.

— Не думай зле про мене! — протестувала вона тремтливими устами.

— Не знаю нічого, — утихомиряла Ірина глибоко зворушена. — Мені дє ся так немов тій собаці, що покірно зносить, як її копають, сказала Олена. Онієля відтрунула сестрини руку від себе і споро опустила комнату.

Ірина осталась одна і її очі звернули ся як і передше на краєвид. Тим разом вже не бачила нічого. Так лишє блукали її очі безцільно, неспокійно, а неказано важке, сумне чуте обгорнуло її душу...

Що сталося з дівчиною? Чи любила Олена? Сего не могла вона вірити. Вже-ж будучи такою, якою вона була, не могла того полюбити. А коли-б вже так сталося, то, Боже милий, якого роду була ся любов?...

Вона так і затопилась у важку задуму, однак небагом відвернувшись назад від вікна. Висока, струнка стать мигнула позад вікна... Наче блискавка блиснула одна думка в голові молодого жінки. Вона станула немов укопана на місце і слїдила тривожними очима за сестрою. Ах, вона вже знає, куди ся прямує. Вона там іде. І дійсно. Олена іде туди, щоби побачитись із Фельсом...

Вона йшла звільна, щоби успокоїтись. Її справді діялось, немов собаці покараний за яку провину. Вона паленїла, згадавши погляд сестри, тої сестри, котра досі в нїю вірила. Вона відчувала, що з постановою статись его жінкою, утратила теє щось, що її оберегало дотепер від всякої брехні, від всякої неправди. Вона знала, що онієля заживе лишє фізичним житєм. Однак вона не може собі інакше порадити. Що про нїю тепер думає Ірина? — гадала вона далі. „Чи я его люблю?“ і вона усміхнулася слабо. „Най собі се думає“. Лише до правдивої причини не сміла Ірина дійти, нї за що в сьвітї не сміла... Люблячи Олену, вона могла-б одним замахом усе розбити...

Потім стала думати про него. Вона уявила собі его постать. Вона мусить у нього відняти щось таке, щоби єї до нього притягло. Вона знає досконало, що він буде говорити, як уперше заговорить. Знає той усміх, котрий здає, що він обмежений і котрого їй встидно... Лише чоло має він біле, гарно сформоване, котре надає вираз цїлій етати

і сильно збудовану постать рідкої краси. Се-ж дійсно щось гарного така сильна і здорова людина. — думає вона. Який він сильний!... Тодї на пр. знав єї з візка так легесенько, наче-б вона була легка мов перо і (згадавши се, паленїє ще тепер) здіймаючи притис єї на хвилю до серця...

— Боже милий, що я дїю? — прошептала нараз і стала немов укопана... — Іти? Іти, відповіла онієля наче не своїм голосом. І єї уста усміхнулись в неказанім огірченню. Так вона все до чогось придала...

І знов думала про него. Думала і вірила в те, що его любов не остане ся на нїю без впливу. Любов має те в собі, що наколи походить від симпатичних осіб, викликає і у нас настрій подібний до любови...

* * *

Часто стрїлась вона з ним, і кожним разом уміла так зарядити, що з єї родини не був ніхто присутній; а коли траплялось, що Фельс появляв ся іноді дома у єї родичів, то ставала мовчазною і шукала занятя в пекарні. Здивований споглядав тоді за нею. Его очі слїдили неустанно кожний єї рух, однак тут була Іринка і инші; була „наймолодша“, котру радникова консеквентно придержувала в кімнаті, і він бавив ся переважно з ними. Лише при его відході з'являла ся точно і дозволяла, щоби він цілював єї руки при всіх...

Коли випали сніги і настала санна, приїздив він кожної неділі і забирав усіх на прогулку. Тодї сиділа Іринка з наймолодшою сестрою разом, а вона біля него на переді. Або знов трапляло ся, що він приїздив лишє по нїю саму і відвозив єї у сусіднє село до жінки тамошнього надїєничого. Тодї підчас їзди питав єї що хвилі, як сидить і чи її не зимно.

В остатнім часі естратив батато з своєї звичайної сьмливости супроти неї. За те вона була розмовна, весела, і опанувала его зовсім. Коли він бувало розговорить ся про яку річ, не передчувуючи, що говорить як раз проти єї поглядів, тоді спинав ся на нїм гордий, холодний погляд Олени, і він мішав ся.

— Чого говорите про річ, котрих добре не розумієте? Се-ж вам не приличить! Будьте таким, яким ви є, і не думайте йти другим під лад!

— Тиранка з вас, панно Олено!

— Чого мене слухаете? Не робіть сего, наколи вам неприемно.

— Чому ви зглядом мене такі острі? — питав з вимушеним усміхом. — За всімди маєте щось на мені критиковать а мене се болить.

— Я не хочу, щоби над вами хто глумив ся, — відповіла вона м'яким перепрошуючим голосом. — Людям не слід над собою насміватись, а лишє себе доповнювати. А позаяк я вас добре знаю, знаю, що ви ліпші від других, то і представляюсь такою, якою власне єсьм.

Тодї він знов цілював єї руки.

— Ви мій ангел-хоронитель! — говорив він розійкненим голосом, і був би естерів хоть би вона єму і ногу на карк поставила. Она се відчувала і єї обгортала якась злослива відраза. Її було-б приємніше, наколи-б він був їй противив ся; а так піддава ся охотно єї єїтам...

Раз не багато вже бракувало, щоби їй осявідчив ся, однак вона збила его з пантелику такими різкими словами, що очі его зайшли слїзми, і він ухиливши капелюх забрав ся. В тій хвилі, правда, вона не застановляє ся над тим, що сама привела его систематично до такого настрою. В тій хвилі бачила вона перед собою по просту мужчину, котрий не був їй під ніяким зглядом під пару, котрого, не могла нї полюбити, нї поважати; котрого обмеженість єї дражнила. Була отже зглядом нього немилосердна і поводилась супроти него в сноєб, котрого несправедливості помічувала лишє онієля.

При слїдуючій стрічі витала вона его за те привітно і питала журливо, чи він не гніває ся на неї; просила сердечно не чинити сего: адже вона вже така „фатальна“, а властиво дуже нещаслива. Говорячи таке — вона казала правду...

* * *

(Даліше буде.)

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в н. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці

Відвжаєсь заавити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуви для мушин, женьщин і дїтий і то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокопчастім з ортопедичним апаратом і з обоженим прирядом до вигідного порушувания.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обедугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносять:

Фонд резервовий	.	.	.	96.775 зр. 95 кр.	} гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	.	.	.	64.263 " 12 "	
Фонд основний	.	.	.	45.000 " — "	
Резерва спеціальна	.	.	.	842 " 40 "	
Визначені нікоти до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.					

Шкоди ліквідують ся безплатно. Полїс „Дністра“ приймає Банк красвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотаршене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 6 1/2 % за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає вкладки до опроцентования по 4 1/2 %.

Зголошення о уділені агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Б. БАЛТИНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Мужескі капелюхи.

Виключна продаж виробів італійської фабрики капелюхів „Борсальїно Джюзеппе“ в Алессандрії. Виключна продаж виробів з н. к. надвірної фабрики капелюхів І. Гейар. Іта у Відні, Антона Піхлера Спін в Грацу, П. & Ц. Габіґа, як також інші добрі виробі.

Великий склад твердих мужеских капелюхів чорних і в красках від 1 зр. 50 кр. до 5 зр.

Капелюхи хлопчачі Loden, суконні і повстяні від 85 кр. до 2 зр. 50 кр. — Шапки найновішого рода, циліндри, кляки.

Обув для дам, панів і дїтий.

Виключна продаж славної фабрики обуви Антона Чапека у Відні, спеціальста від виробу французького Chevreux.

Найліпші черевиків для мужчин, чорні і бруватні з гумою, до зашнурованія і т. зв. Bergsteiger від 3 зр. 75 кр. до 10 зр.

Найліпші черевиків для дам, чорні і бруватні, з гумою, до зашнурованія від 3 зр. до 8 зр.

Найліпші черевиків для дїтий і дівчат, чорні і бруватні з гумою, до зашнурованія, від 1 зр. 10 кр. до 4 зр.

Черевиків домашні, до гімнастики, сандали, до ляви-теніса.

Кальони на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до визнані т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 зр.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат, Glace, Chair, шовкові і пияні.

Сорочки

для мужчин білі і в модних красках, котїрні, маншети, хустки до носа, пияні, панчохи, шкарпетки.

ПАРАСОЛІ en tous caser чорні і в красках від найдешевших до найліпших. — Парасолі від дошу, з чистого англійського шовку і півшовку, як також пияні до проходу. Товари бронзові, сьвічильні, зірнотолі, вази, годисники столчі, гарнітури до куреня і пияні, етолки до куреня, рами, фігури і різні дрібниці.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до довів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальонів і черевиків до гімнастичних вправ.

Нова книжка

В друкарні Товариства „Руска Рада“ в Черівцях

вийшла книжка:

„БЕСІДИ
про часи козацькі на Україні“.

— Сто рн 159. — Ціна 70 кр. —

Замовляти можна в „Народнім Домі“, Чернівці ул. Петровича ч. 2.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продажу законно дозволених лосьів. — Предложения адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutschegasse 8, Budapest.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Реклямації неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Румунізатори лютують.

Минає 72. рік, від коли засновано на Буковині теологічну школу, а 24. від коли єї перемінено на теологічний факультет. Довгий час була в старій школі викладава мова латинська, доки владика-Русин Гакман не запровадив в ній викладову мову волоску, за що тепер сини вихованих в ній румунізаторів кидають на него камінем. З перетворенням теологічної школи на факультет університетський призначило міністерство для него викладову мову німецьку, оставляючи на час переходовий мову волоску. Та сей час триває вже чверть віку. Майже всі предмети викладають ся по волоску, а тим то теологі-Русин або сидить на них, як на турецькій казанці, або, що звичайніше, кандидат духовного стану вже в гімназії беруть ся до науки волоскої мови а покидають свою рідну руску, або знов, що нині вже стало правилом, Русини не йдуть зовсім на теологію.

От і витворив ся сумний стан, що нині на яких 50 слухачів теології є всего на всего 3 Русини, що рускі народи мають священників-Волохів, котрі не в стані, проказати руському народови отчешашу, не то виголосити проповідь, ба й висповідати нема кому.

По довгих заходах вдало ся на конець викопотати для найважливішого предмету, себто для пасторальної попри катедру волоску й катедру руску, котру й обсаджено, як то ми вже донесли, священником-Русином.

Румунізаторська гідра, що помимо всяких підлїх інтриг не могла запобігти заснованню сеї одинокї доси катедри рускої, взяла ся відтак із завзятістю до ще підлішньої підпольної роботи, що би хоч не допустити до іменована професора-Русина, але щоб спасти хоч місток національного індеферентизму, що би не відобрав надію на дальшу румунізацію кандидатів духовного стану, аби не допустити, щоб з катедри теологічного факультету задувало живе слово руске, котре може збудити приєпане румунізаторами руске національне почуте в будучих священниках і вчителів руського народу.

Ми писали недавно про нічємні нісенітницї, якими воювала румунізаторська гідра супроти нашого кандидата і не бачимо більше потреби, займатися ними. Тепер же, коли пропала й послїдна надія сеї шовіністичної кліки, бачити на сім місці, як не Волоха то иньшого негатора руського народу, тепер кидає ся румунізаторська гідра не тільки на правительство, але й на Преосвященного Митрополита, прозиває его кїліною, старцем, послушником і слугою правительства, що „через іронію історії став наслідником великого Сильвестра“ і т. д., а все то задля того, що Преосвященний не пішов за шовіністами-румунізаторами, готовими до найпідлішньої інтриги.

Ось новий доказ, що румунізаторська кліка не вагає ся, обкидувати боло-том і голову православної церкви, коли вона не є „великим“ румунізатором Морарем! Ось ясен знов довід, що волоскі стовпи православія є тільки простєю підпорою румунізаторського шовінізму, готового запродавати найсвятїший інтерес церкви за румунізаторську сочевицю, а розпнати пораз другий Христа в его наслідниках, коли він має на цілі добро православної церкви а не румунізацію руського народу.

Лють румунізаторської гідри з нагоди сего першого рішучого кроку Митрополита і правительства, піднятого в ці-

ли напрями невідрадних стосунків, які запанували завдяки румунізаторського шовінізму „великого“ Морара в православної церкви, показує цілу нічємність румунізаторської видумки, що Русини-народовці то уніяти, що їх старги на переслідування румунізаторські то тільки езугітські напасти, що їх жадає о рівноправність то підкопуване поваги і ієрархія православної церкви і т. д.

Православним Русинам, гнобленим безперервно „великим“ Сильвестром і его наслідниками-румунізаторами не вільно по безустанних і безуспішних просябах заперестувати в приличний спосіб, наколи румунізаторській гідрі в справі рускої катедри на богословськїм відділі, котру обходить виключно православних Русинів, вільно нападати в протестантський спосіб преосвященну голову церкви.

Тільки мали ми сказати в сій справі і ждемо нетерпеливо заповіджених дальших вибухів румунізаторського шовінізму, котрі в стані лише прискорити рішене вже надто довгої кризи, чого вимагає зарівно інтерес православної церкви як і православних Русинів.

Православіє а руска мова.

Котра мова руска, се знає кождий, хоч би й неписьменний чоловік, що говорить по руски. Не хотять сего знати вороги руського народу, а то найинти московскі, що хотїли би накинати Русинам мову московську, і румунізатори, що раді би збридити Русинам їх рідну бесїду, аби відтак приймили волоску. Одні і другі натручують Русинам таке мертве, незрозуміле, трудне й гидке язичіє, від котрого Русини втікають до московського або волоского, яко живих мов і стають Москалями або Волохами і покидають свій нарід, до котрого не мають серця. Отсе й є причина, чому нині так мало у нас панотців, щоб люблячи руский нарід та працювали над его добром. Румунізатори, що засїдають в консисторії, дбають о то, аби руский нарід не мав навіть малого катехизму руського, заказали, аби семінаристи не вчили ся рускої мови, але щоб все було, як не волоске, то в такій мові, котрої не розуміє не то нарід, але й сам панотець. Таким незрозумілим і гидким язичієм ніби-русским пише консисторія й свої посланія не то до одних панотців але навіть до неписьменного народу, що слухає тих слів як турецького казаня.

Оттака сумна та невесела думка прийшла нам на гадку, почувши оногди, як то один панотець-Волох сказав, що відай прийдесть ему о ставати на рускій парафїї, отже й треба навчитись по руски, але не знає, котра мова руска, чи тота, котрою пише консисторія свої посланія, що то їх і рускі панотці не розуміють. Але є надія, що рускі панотці в консисторії та новий професор теології постарають ся о то, щоб руский нарід мав не тільки письма й книжки, але й панотців, котрих би розумів; бо лиш таким

способом скріпить ся православна віра, се-ж єдина задача зверхників нашої церкви, а не московска або румунізаторска політика. Найне забувають, що руский нарід змінив по часті віру, але зберіг все-ціло свою рідну мову. Церкві повинна бути мова тільки средством до розновсюдження єї науки, а не політичною ціллю. Незрозуміле язичіє то найбільший ворог кождої науки а тим більше високих правд релігійних.

Православна консисторія повинна пам'ятати, що католицька церковь розпоряджає сотками книжок як найпопулярїйших в зрозумілій і найтемнїйшій мужикови рускій мові, отже що держати ся незрозумілого язичія, значить тільки, що затикати собі рот супроти вимовних слів противника.

Релігійних учебників в народній рускій мові та цїрих священників, щоб знали докладно руску мову народну, отсего домагають ся від зверхників православної церкви в єї власнім інтересі, як і духовного піднесення руського народу безнастанно ті Русини, котрих вороги сїх жадають отже й православної церкви сьміють посуджувати о антиправославній агітації. Найже сьвіт судить, хто ворог православія, чи ми, що жадаємо его розновсюдження через книжки й священників, котрих би розумів весь загаль народ, чи ті, що обстають за учебниками, писаними незрозумілим їм самим язичієм та за їмими супроти руського народу священниками, Волохами та недовареними Москалями.

Ми не дивуємо ся редакторам і покровителям „Patri-ї“, „Sentinel-ї“, „Buk. Post“ і т. п., котрих окликом є „pereat mundus, vivat“ — румунізація, але дивно і сумно, що люди подібної засади засїдають між професорами теологічного факультету, а що ще сумнїше в самій консисторії.

Одна відрада для кождого вірного сина православної церкви то кілька подій з найновїшого часу, котрі показали, що Преосвященний Митрополит мав на стілько сили й відваги, щоб помимо безчисленних візантійських інтриг ріжних фанатиків взнести ся до повної висоти архієрея православної церкви, що у своїм власнім святім інтересі має бути щирою матерю так волоских як і руских дітий своїх.

Іменоване двох Русинів совітниками консисторськими а двох професорами теології і иньші ще справи вживили в православних Русинах завмерлу надію на лїпшу будучність в лонї православної церкви. Живимо ту надію й на далі, що Преосвященний владика разом зі своїми радниками-Русинами й другими незаслїпленими національним шовінізмом совітниками помимо всяких інфернальних заходів рішуть і справу рускої мови так, щоб з неї вийшла як най-

більша користь для сьвятої православної віри-церкви, а до сего треба релігійних учебників і як найбільшої вправи будучих священників в народній рускій мові.

Про справи культури краєвої.

(Реферат соймової адміністративної комісії, референт п. Стефанович.)

(Починає.)

Було-б отже відповідно, зменшити пересуд наших хлїборобів про тив управи бураків, роздавати насїє пашинних і цукрових бураків в тих громадах, що будуть свого часу покликані віддатись управі цукрових бураків.

Позаяк управа пашинних і цукрових бураків цілком однакова, а пашні бураки тутешньому населенню не є цілком чужою рослиною, то було-б відповідно, роздавати в пернім році з насїя, що має роздатись, більшу часть пашинних а меньшу цукрових бураків, і заступати чим раз більше насїє пашинних бураків цукровими. Таке постановане усунуло-б може в недалекій часі всякі переступи против управи цукрових бураків, що вжились в нашім населенню, так у великій посїлости, як і у малій.

Зі взгляду на обставину, що старання, забезпечити відповідно великий засаджений цукровими бураками простір, треба-б продовжати і з огляду на можливість удачі тих старань, можна приступити до зфінансованя фабричного заведеня, о котрім була мова, ще в біжучім році.

Позаяк фабрика цукру з бураків мала-б заклати ся виключно на то, аби піднести домашню продукцію рілі і наново оживити, позаяк далі управа цукрових бураків впливати буде корисно на господарства рільні в кождім напрямку, то адміністративна комісія гадає, що край також покликаний, попірати і спомогати сфінансоване сего підприємства перенятєм акцій на фонд краєвий. Ся співучасть крає не має бути великою і повинна мати більше моральну як матеріальну вартість, а головну має прислужитись до того, аби усунути западно-австрійських і заграничних капіталістів, на котрих ми полишені; треба-б вже раз звинстити існуючий пересуд против всіх австрійських заведень, хоть в часті.

На підставі попередних виводів припоручає адміністративна комісія до прийнятя соймови слїдуючі резолюції:

Високий сойм зволить ухвалити: „Завважєсь виділ краєвий, закупи-ти за 300 ал. насїя пашинних бураків і роздати его ще сего року зачасу між властителїв малих посїлостей“; далі Високий сойм зволить ухвалити: „Уповажєняєсь виділ краєвий, брати участь в зфін-

намовано фабрики цукру з буржів на Буковині перенятим квоти 50.000 зл. на фонд краєвий яко найвищої скількості в акціях.

Тепер гадає адміністративна комісія перейти до справоздання слідуючої найважнійшої резолюції.

Домашнє різництво зможе лиш тоді рости—розвиватись, коли устроїть ся орган, що буде покликаний, пізнавати і заступати на виї і внутрі різничі інтереси, котра задача тепер належить товариству „краєвої культури“. Се товариство, що займає ся вже від кількох років сими справами, не звернуло в хліборобскім населенню, що становить більшість нашого населення, на себе тої уваги, яку повинно мати таке товариство, наколи хоче причинитись до переведення і розв'язання всіх тих тяжких задач, які на ній тяжать.

Причину сего треба шукати найперше в самих хліборобскім населенню. В нашім населенню годі ще сегодня найти зміст для важности стоваришень як і важности асоціацій, отже ніхто на се і не зважає. З надмірно малого числа членів „тов. культури краєвої“ слідує висше зазначений факт, як і дальша пролява, що сему товариству не вдалось в довгій ряді літ опертись о значне число членів, взглядно досягнути то, щоб могло воно видаватись осередком цілого господарського життя.

Моральна і матеріальна сила „товариства культури краєвої“ від часу его заложення не піднеслась і не скріпилась, а погляд, мов би то се товариство в недалекому часі могло підвестись, не має жадної підстави.

Як не удалось „товариству культури краєвої“ виробити собі відповідне впливове становище в краю, так з тих самих причин не могло удались зав'язуване повітових товариств різничо-господарських касин.

Дійсно товариство для управи ріш у вєводстві Буковині полишене виключно на впливаючі субвенції від ц. к. правительства і приневолене докорочувати своє мізерне житє яко гість відділу краєвого, позаяк его фінансові средства ледви вистарчають заплатити для себе хоть мізерне пристановище.

Задля того гадає адміністративна комісія, що треба-б поставити на місце сего товариства „культурну раду краєву“, до котрої треба-б прилучити культурного інспектора краєвого і культурного інженера краєвого.

Коли в краю населенім двома старинними культурними народами, як в королівстві Чехії, мусіли активувати одну взглядно дві „культурні ради краєві“, то нема жадної причини припиняти, що в краю стоячим на далеко низшим культурнім степені звичайне товариство, що не має жадних средств, котрого значіння населене не розуміє і не помирає, що з початку вже мусить зречись помочи від провінціоальних товариств і різничо-господарських касин, позаяк вони в краю не існують, — було би в стані, виповняти завдання, котрих розв'язання лежить в інтересі піднесення культури краєвої.

В королівстві Далматії, отже при подібних відносинах, як в Буковині „культурна рада краєва“ показала ся знаменитою. Не можна пропустити, що устрій культурної ради краєвої мусів би бути пристосований до дійсно існуючих відносин в краю, головнн-ж треба-б тому

запобічи, щоб культурна рада краєва не стала ся орудом для політичних і національних агітаційних цілей, позаяк вона тоді не могла-б відповісти культурним інтересам краю.

Загально відома річ, що аграрний край, край, в котрім господарський упадок іде певним ходом, не може тим менше зречи ся на довго інституції, що мала-б стати ініціативою в справах, що дотичать культури краєвої і мала-б переводити дотичні ухвали, тим більше наколи неможливе досягнути се через товариство.

На підставі сих виводів дозволяє собі адміністративна комісія припоручити соймови до прийняття слідуєче внесене:

„Високий сойм зволить ухвалити: *Завизавесь ц. к. правительство предложити соймови вже підчас слідуєчої сесії закон дотично установалення культурної ради краєвої в цілі дальшого законного поступова*“.

Високий сойме!

Позаяк тепер обговорено найважнійші справи зі справоздання відділу краєвого про его діяльність в році 1898. в справах культури краєвої, хоть може не цілком докладно, і позаяк соймова адміністративна комісія припоручила соймови до прийняття резолюції в янтересі культури краєвої, і зложила в сїм справозданню багато ініціатив, що покликана стати правилом культурної діяльності на будучність, гадає висше названа адміністративна комісія припоручити соймови до прийняття слідуєче остаточне внесене:

„Високий сойм зволить ухвалити: *Та часть справоздання буковинської відділу краєвого про его діяльність в р. 1898 в справах культури краєвої, що обговорює ся в главі IX. почавши від заголовку „Різннча середна школа краєва в Чернівцях“ включно до заголовку „Геоологічне і мінералогічне розслідожене Буковини“ приймає ся до відомости*“.

Наш фейлетон.

(Конець.)

Сергій Бердяев, Українець, друкував свої поезії в Дні і в Буковині. Сей широко освічений чоловік, що знає трохи чи не всі європейські мови і пише на всіх мовах, дає українському письменству тільки свої поезії, з котрих, правда, нікому нема ніякої шкоди, але й користі такої нема. Велике убожество в мотивах: він просто не має про що співати і на силу одушевлення, чим попало: Андре, що поїхав бальоном на північ, Міллером, що помер у Відні на чуму, Толетим, Некрасовим і и., — усе причіплює свої поезії до якогось славного призвища і подає на ту тему свої нудні замітки. Його патріотичні і особисті „поезії“ — такий самий соломинний огонь. Дивне диво, як чоловік, що при своїй освіті міг би чим ниншим справді користним збагатити нашу літературу, не дасть собі сказати, що його поезії — не поезії. Кажуть, що деякі його російські твори мають бути інтересні. Не знаємо їх, отже й не можемо судити.

Нестор Дмитрів, священик з північної Америки, надрукував останніми роками з кільканадцять образків і оповідань з життя американських Русинів. З них кілька було і в торішній „Буковині“. Неділа в Оттаві, Assimilation, Старий батько за морем. Вони з літературного боку мають свої хибі — се радше описи, як малюнки — але вони цікаві для нас новими сюжетами,

невиданими в нашій літературі. Автор не має мабуть ні часу ні спокою для оброблення тем. А шкода, бо чи є що цікавіше, як описати нашого селянина на тлі американської культури, або на Канадійських степах у суєдстві культурнійших від наших селян Індійців? Дмитрів написав і більше оповідань п. з. „Тимко Гаврилюк“. З нього пізнали найбільше автора: він хотів би не лише дбати про штуку, але і вчити читачів, до того і тенденцію одну-другу встроїть в оповідане — через що ослаблює лише краєвине. Виходить публіцистика, а не белетристика.

Орест Берещанин (прибране імя одного учителя гімназії, що вчив ся в Чернівцях) помістив у „Буковині“ два оповідання: Потіпниці і Жебрачок. Жебрачок має більшу вартість, оброблений краще. Берещанин друкував останніми роками деякі свої оповідання в наших газетах: у них була та сама хіба, що в декотрих нинішніх молодих письменників: се була ділетантська робота, — оттак собі, аби щось написати. Такі ділетанти і не жадають, аби на їх роботи дивити ся дуже поважно, часом і не пишуть для друку, а так лише аби комусь у товаристві дошкулити, когось забавити, вони вдовольняють ся успіхами і в тім своїм вузкім товаристві. Але є ще на світі — наші редактори, раді вождому клангити наперу і от вони ставять добродіями ділетантів, тому що ділетанти — добродії для них.

Микола Костецький (черновецький Русин) помістив у „Буковині“ три оповідання: В молочарні, Родина шевця і На обзирниках. Найліпше оброблена гумореска „В молочарні“: характеристика урядника-жениха і ніби гінохондра-студента вдала ся авторови. В двох нинішніх довгих оповіданнях з життя шевця і його родини і з життя богословів зняти ще малу виправу в будові оповідань; вони розпадають ся на частини, між котрими зв'язь нераз принадкава. Автор вірно спостерігає житє — ремісничого він не знає, — пишучи очевидно має на думці живих людей, н. пр. богословів; з них міг би він справді поробити цікаві малюнки, але ще повинен попрацювати над формою, над психологічним поглибленням характерів і — над мовою. Його роботи писані на „скору руку“ і се, як у більшості наших молодих письменників, шкодить їм. Треба-ж попрацювати нераз довше і над „дрібничками“, коли з них має вийти що добре.

Іван Синюк, учитель на Буковині, пише мало і самі короткі образки. Черновецька „Руська Бесіда“ видала 1897 р. кілька таких образків разом. У них знати доброго спостерігача природи; є в них споро і поезії і оброблене буває часом дуже гарне. Шкода справді, що він пише так мало. Три нові образки з природи п. з. Буря, Звірятий цминтар і Пчоли помістив він у „Буковині“.

Євгенія Ярошинська почала була друкувати в „Буковині“ довшу повість з життя буковинських священиків п. з. „В домі протопопи“. Уже початок повісті вказував на те, що повість у значній частині основана на правдивих подіях, але що ті події не добре свідчили про буковинських поіів, то ворожі часониси напали на редакцію „Буковини“ і вона не друкувала повісти дальше. Для наших відносин ся подія дуже характеристична. — Крім того Ярошинська надрукувала ще „Вечірні думки“, солодку фантазію без більшої вартости.

НОВИНКИ.

Чернівці, 7-го цвітня 1899.

Іменованя і перенесеня. Інженер Моріс Гінціг перенесений з дирекції державних залізниць в Станіславові до Кіцмана яко заступник начальника секції для удержання залізниць.

З ц. к. правительства. Правительство радник Вільгельм Ротенбургі перебрає свій новий уряд яко староста сучавський 15. с. м., а староста сучавський з титулом і характером правительственного радника др. Василь Душинкевич вступає до своєї служби при правительстві 15. с. м. Того-ж

самого дня приїде новоіменованний правительственный секретар др. Поган Саятен де Лецен до Черновців, щоб перебрати свій уряд. — Староста гурагуморський з титулом і характером правительственного радника, Фридрих Ролер вступає 15. с. м. до службової чинности при ц. к. правительстві. Правительственный секретар Фридрих Річель, переймає того-ж дня провід в старості гурагуморській.

Цісар затвердив найвищим рішенням з дня 16. марта с. р. ухвалений буковинським соймом закон в справі зміни §а 9 закону з дня 2. мая 1898 (кр. з. і дивенник розпоряджень нр. 12) дотично введення краєвого додатку до державного споживного податку на вино, винний мост, винний затор і овочевий мост як і наложени краєм податку на сильні напінки.

Іспит кваліфікаційний для учителів шкіль народних і виділових розпочне ся в Чернівцях 12-го мая с. р.

В неділю 9-го с. м. відбудуть ся збори „Бояна“ і товариські сходини в Народнім Домі о 8-й годині вечером.

Орхестра хлопців в народній школі при ульці Краєвої палати уряджає в неділю 10. с. м. о 2½ годині по полудни в міськім театрі концерт з цілком новою програмою. Чистий дохід призначений для закупки інструментів і пот для малих музиків. Орхестра, що складає ся виключно зі школярів тої-ж школи може дійсно виказатись знаменитими продукціями і придбала собі симпатію населення. Є надія, що публіка возьме численно участь в концерті і уможливить тим способом закупку інструментів і нот.

Товариство цитрове уряджує в неділю 9-го цвітня с. р. в великій салі музичного товариства вечерок з дуже добірною і багатою програмою. Чистий дохід призначений на заможному бідних сиріт, задля чого товариство може числитись на численне посьщене публіки. Початок о 8-й годині вечером.

По смерті архикнязя Ернеста завила передучера ціла скликана рада міська своє співжальне, дотично жалобну промову заступника бурмістра дра Райса вислухала рада міська стоячи.

З'їзд краєвих інспекторів для середних шкіл. Під проводом начальника відділу в міністерстві дра Вільгельма Річарта Гартля зібрали ся 27., 28. і 29. марта в міністерстві просвіти всі краєві інспектори для середних шкіл на конференцію. Председатель заявив, що цілю конференції є почути погляди інспекторів про цілий ряд приготавляючих ся розпоряджень. Дальше має конференція на цілі, увільнити по можности інспекторів від писанини і бюрократичних формальностей в інтересі живіших і безпосереднійших їх зносин з учительством. Дотично першої точки наради „спинанне успіхів науки і средства, запобічи тому“ згодилась конференція на слідуєчі реченя: Позаяк спинає ся наука головнн через переповнені середних шкіл, то було-б добре — без взгляду на заведене нових категорій шкіл і заложення нових середних шкіл, що останнє видає ся тепер непевним задля браку учителів — строге переведення вступного іспиту; видалене неспосібних учеників на кінці першого семестра; управильнене приписів управлення до декотрих урядів в тім зміслі, що для деяких урядів не потрібно матури і вказання ся студіями середних шкіл і право однорічного охотника уділяє ся абсолютн-там дальших шкіл. Треба по можности заводити приготавляючі курси, викинути з учебників все злишнє і упростити їх — не лишаячи їх наукових основ. Відносно до науки в краєвих мовах означає ся відповідною та метода, що намагає ся досягнути граматичної певности відповідною наукою граматикой на підставі відповідного читаня, а з другої сторони оборотности в мові плеканем конверзанції і репродукції. Взглядно інспекторства припоручено, видати нову інструкцію для краєвих інспекторів шкільних, установити на виладок інспекторів для поодиноких предметів (гімнастики і т. д.) а виїзця завести для поодиноких областей періодичні конференції директорів. Послідне з предложених питань відносилось до „практичного виображення і дальшого наукового виображення учителів середних шкіл“. З'їзд заступає ся за

виродженем пробного року для кандидатів учительських при гімназіях і реальних школах, як і за взаємним госпитованем учителів середніх шкіл. Мають даватися стипендії на педагогічні подорожі наукові і мають ся поширити курси феріальні при університетах для учителів середніх шкіл.

На вічу баламутів народу, що відбуло ся сеї сесії в Кічмані, вилізло румунізаторське шило з кацанського мішка, показало ся іменню, що московські наймити наймили ся у румунізаторів: бо Козаркевич заступав ся за „волоски-ми братами“, завзиваючи Русинів, аби на них не ворогували, але за румунізацію й русиножерство ще в руку цілували. Наймит наймитом. Вирочім правили ті самі теревені, що й на попередніх вічах, лише що панотички зовсім замовкли, а за них горлав уніят Кушнір з Коломиї, писар адв. Дудикевича і кількох задурених мужиків. Віче складало ся з яких 200 душ, головню парубчаків, наймленних за рублі та франки, аби не допускати людей не то до слова але навіть до столу, але помімо того почули баламути народу не одно терике слово від одного господаря з Вавляні і др. навіть про Йосифинський патент, директв, вдовині жорна, хліб недопечений, непохоронених мерців і др. І на посла Василька напали баламути, Козаркевич назвав его враз з послом Пігуляком уніятами, а Козаркевич сказав, що п. Василько дурить людий тютюном. Коротко одні добродії народу то поні румунізатори і кацани.

Як розпинають сини рускі сьв. Русь. На працальнім бенкеті, що відбув ся в Путилові 2. марта с. р. в честь о. совітника Гайцого, була бесіда о перебудові „Нар. Дому“ і о складках на „Нар. Дім“. При сій случайности висказав о. Палієвич, котрий причисляє себе до Румунів, свою галку, що при бенкеті надає ся дуже добра случайність, збирати на „Нар. Дім“ і зробив дотичне предложение. На то обурив ся о. Антімович, — котрий звав ся наперед Циганчук і встидав ся свого правдивого імені, — що причисляє себе до так званих „твердых русских“ з дуже твердими головами, і в наслідок того розбило ся то дуже красне предложение о. Палієвича. Ог, хто рускій справі найбільше шкодить! Най таким Антімовичам et tutti quanti Бог залатить!

Волоскі Гімалаї. Чи чули ви, дорогі читателі, де-що про волоскі гімалайські гори? Ні? стрівайте! Знать не докінчилисте свого образования як слід. Беріть мерщій та доучуйтеся тепер ще. — Волоскі Гімалаї висіли і о много важнійші від азіяських. Бо коли послідні мають тільки два найвищі верхи, то волоскі мають їх (після Sentinel-у) аж 8 (але і 50 могли би мати). Осє їх імена: Mount Beragi (попередній Осєйєвич званий), 000000m високій, M. Patraz (000m), M. Piotrovski (000m), M. Procorovici, vulgo Ivan Страшний vel Грізний vel Зрізний (—0-01m), M. Dracinski (—0-001m), M. Popescu (000m), M. Coca (0-1m) і на концє Monte Stefanelli-Toricelli (0-1m, котрого жителі Серету „Стефанюком“ називають. Я собі позволив висоту сих великанів подати після прийнятої в географії методи в мірі метричній. Приклонний читач певно оцінить сесю мою відвагу і труд, коли узнає, що географ Sentineli, що відкрив єї шийці сими діями і описав подрібну в статі „О інтребаре“, подав їх високість не в метрах ані в стопах, а в титулах, червоних посах і роках рожденя. Хто би інтересував ся процедурою перерахования одного способу міри в другий, для того поміщаю тут найважливіше із згаданого мною в тій цілі ключа. І так рівняє ся „ексарх“ = 0m, „протоерей“ = 00m, „архіпресвітер“ = 000m, „архімандрит“ = 0000m, „многі похвальні декрети“ = 0-0m, „писане книжок“ = х або у, смотрячи по їх вартости; „страстствование в ночи по каварних і иньші немоції котрі не записує ся, прилюдно“ = у або з.

Румунізація метрик. Недавно читали ми в „Буковині“ про румунізацію метрик в Чагрі. Нині можемо подати до відомостя загаду руского еще другий ноторичний факт на сїм полі. В паравій Ревні був десь перед 10 роками завідателем сьвященник Мунтян, що тепер парохом в Мігові. Сєй попис попередіначував рускі імена „Гоюк“ і „Вудвуд“

на волоскі „Goian“ і „Udul“ і позанисував їх так до метрик. Чи знає о сїм вес. нонсенсорія? А коли знає, то що заридила она, щоби в будучім занобіжнєму лиху? — І ще одно цікаве і важне питання. Яким правом і на які підстави поні-румунізатори пишуть рускі імена, і то імена осіб, котрі ще не пристали до Волохів, а la Sărăsine, Lurașco, Lugovschi, Turcanovici і пр. і пр.? Відки приходять Русини терпінні на собі й забаги румунізаторів, ошчасливляючих наші стародавні імена формами і правописом, котру перед 20 роками ні хто не знав — не видав? Чи не обурює се?

Електричний трамвай перейхав вчєта о 5-й годині пополуудни 70-літню жительку з Коровії Падялюк на Семигородській улиці і буквально розмаздрив єї. Наспіла комісія магістратка складала ся з санітарного радника др-а Ремера, мієвого лікаря др-а Файнкера, мієского радника Бека і офіціяла Рєв. списали протокол місцевих огляднєй і заридила перевезти трупа до костниці.

Боднар чи Долінський не є ніким анархістом... Показує ся, що ті всі вісти про компромітуючі панери, про звязь Боднара з Люсенім, про его намір убити цїсаря, то все видумки газетних репортерів полюючих на сенсацію.

Хотїла собі зробити смерть Хая Вайсбах і кинула ся в неділю в сам конєць жиївєських великодних сьвят, до керниць, при улиці Сторожі пожежної, але єї виратовано. Цю спонукало єї до того, — не знати.

На „Бурсу“ жертвували Вп. пп.: Григорій Гайкевич, Омелян Попович, Др. Смоль-Стопкий, Єротей Пігуляк, Володимир Ясєняк, Сергій Шпоїваровський, о. Сидір Воробкевич по 1 зр. Володимир Михальський 2 зр. Антін Клим 50 кр. — Сердечна подяка.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночого — Олги Кобилянської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Даліше.)

Настав великдень.

Олена перша була на ногах. Заглянувши усюди по господарстві, де було треба, повисилала парубків та дівчат до церкви, а сама пішла на город. Сонце давно вишло зза ліса, а ранне зарєво побігло. Був се правдивий весняний поранок, із своїм здоровим сьвіжим воздухом, з своїми тихими чарами, що людську грудь наповняють новою надїєю! Поодинокі звуки дзвона старої церкви долїтали до неї, немов щось сьвяте та зворушуюче залагло в спокійній тихій природі...

„Великдень!“ При тїм слові затремтіло єї серце немов его хто краєв, а брови стягнулись неваче в фізичному болю.

Вона не могла бути весела. І чим їй тїшитись? Тепер жила хіба на те, щоби не вмерти. Навіть відживаюча природа не розігнала єї байдужности. Все здавалось для неї мертвим. Вона притисла затомлені руки неваче в глухій роєнцї до чола згадала минувність, подумала про будучність, і під вагою думок немов угиналась...

Пошир сад йшла стара лєнетуха Катря, мати сїльського двірника, і як іноді жартом прозивали „стра штафета“.

— Христос воскрес! — кликнула.

— Во істину! — відповіла Олена.

Стара затримала ся.

— Не їдете до церкви, паннунцю?

— піду трохи згодом.

— Ідїть, ідїть! От була я учора у панї „фештерки“, там була і панї професорка, та й завдала менї вам сказати, щоби ви прийшли нинї до церкви. Мають вам щось дуже важне сказати. А напекли там знов!... Боженьку, на пів милї чути той запах! Але-ж бо там знов і гостий!

— Хто-ж прибув?

— Сестра якась помершої „фештерки“, тої першої, бачите, єї мати; донька фештерового брата жївки; молодий пан фештер з гарними кінками та сивим капелюхом, що то минувшої недїлі був у нас. Все забуваю, яке его їмє. Моя голова ста-

ра. Якесь дуже панство з міста, що то єї пан від людий податки збирає, та й до купи кладе; якийсь цїсарський пан, бачите, шаблю носить. Але тепер їду. Хотїла лише те сказати. Хочу також піти до церкви, мушу однак уперед єї писаночки занести моїм унучатам. Натє і вам одну: ся жовта красна мене дорого купувала. Отже ідїть паннунцю до церкви, та помолїть ся сьв. Миколаєви, щоби дав, аби ви уже від сегодня за рік сьвяченє на своїм їли, — з чоловіком та дітьми! Не годить ся дївувати у вік. Бог та сьвятї най дадуть дому Іванови небо... Він був добрий чоловік і газда... А любив мене, любив!! Боженьку! Вже як було мене часто бе, лише як пібралась, що гадала, от тепер твоя година Катре! Все бачте зачерез то, що без его дозволу на танєць забїгала...

— Засуджалисьте, коли так...

— І чому нї? Як би був мною не журив ся, то і не був би. Не дурно і кажуць: „жїнка не бита, а коса не клєпана — одно і те саме!“ Одного разу то подежала я три недїлі. А з того волосє осталась майже половина в его руцї, але бо я і волосє мала!...

— Ідїть, Катре, ідїть; ви знов пересаджуєте!

— Так? Пересаджує? Дай Боже жїлїко щастя моїм дітам та й унучкам, скїльки брехнї я наговорила! З місяца най не рушусь, коли се неправда! Але чоловікови можна таке робити, на те він і чоловік... Земля най му пером стане! Що до мене, — додала нараз голосним шєном, близько приступаючи до Олени, — то я вам бажаю, за те, що читали листи від моєї доньки, щоби ви стали нанєю молодою пана фештера. Чує — купив знов від пана барєна з П. яловицї. Два роки минули їй на весї. Червона з білими латини за 85 зр. Такої ще наше село мабуть і не видїло! Ну, але за то вже вона і від барона... Тепер біжу далї.

Вона поступила назу кроків уперед, стапула однак знов наче укопана.

— Ну, і була-б забула вам сказати, що паннч пана професора і панї професорки те-ж приїхали. Не той молодший, — той старший, той, що дивить ся зизом. Боже, прости менї гріхи мої (вона голосно по устах ударилась), се він мабуть від науки обїрвав. Так, так, се певно, що так... Щоби було не здурів... Син нашого дїка оповїдав одного разу, що якийсь так багато вчив ся, що аж здурів. Той старший, знаєте, той дуже крутить ся коло чорнявої панни нашого панотця. То те-ж добре панство. Завсїгди дає менї молока, коли моя корова перестає доїтись. Дай їй Боже панованє! Майте ся гаразд! — і понаєнталась вона скорєнько як на старї ноги.

Олена дивилась довго байдужно за нею. Далї вернула ся звільна у хату... Трохи згодом пішла ціла родина до церкви...

* * *

Того самого дня по обїді зїйшли ся гостї, запрошені Оленою і єї родичами: старі учителі з синями, надїєничий, сьвященник з родиною і молодий Фельс. Забав розпочалась, як се звичайно буває на Великдень, їдженем „сьвяченого“. Старі бажали собі при тїм обопільно усього добра, здоровя, потїхи з дітьми та унучк. Згадували сумно давні добрі часи і запечатували довгі бажаня голосними поцілуями. Описєли складали бажаня старі молодим; а коли вже молодї собі складали бажаня, тоді виступили на їх очах сльози. Вони споглянули на себе глибоким зрозумїлим поглядом і оставили „люб-бу молодїж“ саму.

Нїхто не міг гордитись того дня таким гумором, як Олена. Нїхто не жартував стїлько, що вона. Нїхто не міг міряти ся з нею дотепами. Очи Фельса так і вили ся в єї гнучку статї, в єї гарне лице з незвичайно сяючими очима. Косєн спустила вона нинї на плечі і здавалась о багато молодшою. Єго визначувала вона змїтно: лєдвї що відєтчуєла від него. Для кожного з его дотєпів мала привїтну усїмішку і визиваючий погляд; а присутні знали з „певностию“, що з них вийде „пара“, і то пара рівної краси. Обое високі, гарні. А він — о, він знав, що не належав до „перших-лїпших“. Панї надїєничина не потребувала єму того й казати. Не був він ні сїпний, ні глухий...

— Знаєго, панно Олено, — опові-

дав їй між пнїшим із щасливим усїміхом — що я придбав собі уже до 800 зр.?

— Думаєте, що менї не звїстно, що ви знаменитий господар?

— З того куплю собі урядженє до мого помешканя.

— Воно буде без сумнїву, хоч не коштовне, однак певно гарне.

— О, панно Олено!

Він глядїв на ню сяючими очима і відгорнув з чола своє гарне, густе волосє. Був зворушений. Вона сьміялась на пів сьвєвільно, на пів насмїливо — саме те-ж несуюкїйна...

(Конець буде.)

VII. Звичайні загальні збори

Товариства взаїмних обезпечєнь „Дністер“

відбудуть ся

дня 11. н. ст. мая в четвєр по Топинїй недїлі 1899 р.

о год. 10-їй перед полууднем, у Львові в великій сали Народного Дому.

Порядок денний:

- Відчитанє протоколу VI. звичайних загальних зборів.
- Справозданє Дирекції і Ради Надзираючої за VI. рік адміністративний (1888 рік.)
- Справозданє Комісії ревїзїйної за рік адміністративний 1898.
- Внесенє Ради Надзираючої.
 - в справі розділу надлишки доходу 14,287 зр. 55 кр.
 - в справі викагороди 2 вибраних членів Дирекції, їх заступників і 3 членів Комісії ревїзїйної.
- Вильєсованє листів уділових фонду основного в сумі призначєній на амортизацію по мисли арт. V. статута.
- Вибір:
 - 6 членів Ради Надзираючої, а то на місце бл. н. о. Алексїя Тороньского і уступаючих по мисли § 92 статута: Др. Михайла Короля, о. Мирона Подолїньского, о. Льва Туркевича, Володимира Щуховича і Др. Пєсєфа Олєтєкова, — на протїг 3 лїт;
 - 5 заступників членів Ради Надзираючої на 1 рік;
 - 3 членів Комісії ревїзїйної і 1 заступника на 1 рік.
- Означєнє числа членів Ради Надзираючої по мисли § 89 е) статута маючих вибрати ся на найблизших загальних зборах.
- Інтерпєляції членів.

О годинї 8. рано відправить ся богослужєнє за всьає прошенє в церкві Успенїя Прєсв. Дїви Марїї.

Заступник президента Ради: ГРИГОРІЙ КУЗЬМА.

III. Звичайні загальні збори

Товариства взаїмного кредиту „ДНІСТЕР“

Стоваришенє зарєєстрованого з обмеженою порукою у Львові

відбудуть ся

дня 11. н. ст. мая в четвєр по Топинїй недїлі 1899 р. о годинї 4-їй по полуудни у Львові, в великій сали Народного Дому.

Порядок денний:

- Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів.
- Справозданє Ради Надзираючої і Дирекції за III. рік адміністративний.
- Справозданє Комісії ревїзїйної за III. рік адміністративний.
- Розділ зиску за р. 1898 в сумі 5,681 кор. 89 гел.
- Внесенє і інтерпєляції членів.

Заступник президента Ради: ГРИГОРІЙ КУЗЬМА.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Бібліотека „Добрих Рад“ ч. 1.

ПРИКАЗКИ

(Передрук „Смійського“ з 1. роčníка „Добрих Рад“)

Необходима книжочка
для веселих людей.

Ціна 8 кр.

Біда (коло Черновець)

Накладом Видавництва: „Добрих Рад“
1899.

Перворядна американська пральня

припору́чає ся Високоповажаній П. Т. Публіці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковпирки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, бізе не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, швейоту і піки, далі виправи весільні, великі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, позотня: коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з велляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране бізе до прасовання в поодиноких домі.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротшім часі.

За сумайне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявський,
улиця Палати краєвої число 16 А.,
власний дім.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Руска Бесіда“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсієї свої видання:

„Ілюстрована Бібліотека“

для молодіжки, міцни і селян з р. 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роčníк, а всі 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток для чемних діточок“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„Проскурка“

даруночок для руских діточок Ю. Федьковича 10 кр.

„Чума Горілчана,“

сумна історія, для переестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Жлопці Садівники“

з 33 ображками 20 кр.

„Образки з природи.“

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за роčníк „Бібліотека“, доп. 2 кр. за кождо поодинокую книжочку

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до
фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не покажує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем
В. ДАНИЛЕВИЧ,

машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зеліничів (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музеєм в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женьщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приридом до вигідного порушування.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагніти та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся адобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки заграничних шкір.

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Секерського

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільний від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платити в Чернівцях.

Панотці і їх обов'язки.

Попри національні спори між
волоскими пан-отцями а нашим му-
жикством, що не може бути вдово-
лене німими і провідниками, йде
ще рівнобіжно спір другий, опертий
на справах церковних, на справах
релігій. Деякі панотці, — а їх є
досить — не сповняють своїх обо-
в'язків так, як би вони їх сповняли
повинні, а сей брак почуття обов'яз-
ків разить нашого мужика і він
мусить тим огорчатися.

В тій справі пише „Руска Ра-
да“ таке:

„Учитель нашої сьвятої віри
Господь наш Ісус Христос коли
ходив по сьвітлі і навчав людей,
як по Божому жити, милосердив
ся особливо над бідними людьми,
не погорджував ними, заходив до їх
бідної хати, навчав і потішав, і
за се не казав собі давати жадної
заплати. Він ще, як треба було,
то й наситив, як читає ся в сьв.
Євангелії, 5000 народу, а як від-
ходив до свого Отця небесного, то
лишив нам своїх апостолів і учени-
ків, і ті також ходили по цілім
сьвітлі і навчали і ратували, але
ніде в писемі сьвятім не стоїть,
щоб за ту свою науку, за свої
туди казали собі платити; всі їх
приймали, чим хата богата, всім
вони вдовільняли ся, від нікого ні-
чого не ждали, не доправляли ся.

Тепер інші часи. Учителі на-
уки Христової, наші сьвященники,
кажуть собі за всякі треби пла-
тити, і ми зовсім не ка-
жемо, щоб люди не пла-
тили. Та-ж і панотцям треба
жити і жінку і діти утримувати,

їм також задаремно нічо нема. І
наш руский нарід се добре знає і
з остатнього тягне ся, аби за всяку
услугу в потребі віддячити ся; не-
раз відоймає собі і своїм дітям
від рота, аби лиш заспокоїти, за-
кутати панотця. Кілько хто змо-
же, то несе і певно не жалує, бо
ему здає ся, що то він на Боже
дає. Коби-ж то і панотці тим вдо-
вольнялися, що нарід їм з доброї
волі, з щирого серця дає, то добре
було-б, не вимерли-б певно з голо-
ду, тай всі виділи-б тай сказали-б
перед цілим сьвітлом, що се хри-
стіянські пан-отці, се правдиві уче-
ники Христа Спасителя, що спов-
няють, свою службу по христия-
нськи.

Але-ж бо у нас подекуди зов-
сім не так, все а все дістаємо
скарги на здріствя від декотрих
панотців, на їх нехристиянські по-
ступки, ба присилають нам люди
і таксі установлені за всякі треби
і просять, аби ми то оголосили в
газеті. Ми сего доси не зробили, і
скарги не всі оголошували, а лиш
такі, де вже таки занадто була ви-
дана кривда людека. Ми скажемо
виразно, чому ми так поступали.
Ми раді, щоб руский нарід тримав
ся кріпко своєї віри, своєї церкви
і так ми заведемо людей навчаєм,
длятого то не хочем, щоб меж
народом а отцями его духовними
повставала вражда, бо з того мо-
гла-б вийти вражда і против цер-
кви і против віри. Але-ж годі нам
знов мовчати і закривати нехри-
стіянські вчинки деяких панотців,
годі нам не жадати, щоб і панот-
ці знали, що вони є християнські
панотці, і щоб обходили ся з людь-
ми по християнськи. Чого жада-
ємо від людей, того мусимо жа-

дати і від панотців. І панотці по-
винні на се уважати, аби зачерез
них і їх поступки люди не відста-
вали від віри і церкви. Тай знов
як бачимо де-як кривду, то мусимо
обстатити за покривдженими людьми,
бо ми на те і є, аби боронити і
обставати за безпомічним і безпо-
радим народом. Бо хто-ж за ним
обстане? Хто его оборонить? Як
панотці мали-б яку кривду, то вони
самі дадуть собі раду, вони на те
вчені, але як нарід в біді, як нарід
тернить кривду, то він сам не
може собі дати ради, а як би ему
не дали ради ті щирі і при-
хильні народови учені люди, що
не відшурвали ся его і добре намя-
тають, що самі вийшли з під му-
жикської стріхи, то хіба пропадати-б
народови. І вже таки наш нарід,
не маючи через довгі часи ні жадної
помочи ні поратунку від нікого,
був близько пропасти, та Богу дя-
кувати не пропав і не пропаде, бо
найшли ся люди, що душу і ті-
ло віддали-б за нарід і кров свою
пролили-б за него, а ті люди, скоро
бажають добра народови, не сьмі-
ють мовчати, а мусять упоминати
ся за народом, не сьміють мовчки
дивити ся на кривди народу, а
мусять его ратувати, не можуть
тримати руку з такими панотцями
або иньшими людьми, що крив-
дять нарід, але повинні і мусять
тримати з народом, хоть тим ро-
блять собі страшних ворогів, хоть
за се обкидають їх тоті кривдники
всяким болотом, прозивають їх
бунтівниками, унітатами та Бог знає
якими словами. Длятого то і наша
„Руска Рада“ не мовчала і не бу-
де мовчати, а заведе буде сьміло
упоминати ся за нарід, буде ему
давати пораду і поміч, буде голо-

сити сьвітові его кривди, аби тим
чином ему помочи і відвернути від
него всякі злидні.

От і тепер мусить „Руска Ра-
да“ знов таки описати тут по-
ступки деяких панотців, аби їх
спам'ятати, тай аби і їх власти до-
відали ся про їх вчинки і постара-
ли ся їх спам'ятати.“

„Змилуйте ся над бідним руским
чоловіком — так лише нам оден газда
з Меги — і не дайте панотцеві Мунтя-
нови так обижувати наш православний
обряд, а дайте в сьвіт знати, як собі є.
Мунтян поступає. На 2-го марта с. р.
пішов газда Ілі Мунтян до о. Мунтяна
просити, щоб поховав его тримісячну
дитину. О. Мунтян зажадав за похорон
4 зр. На це Мунтян каже: Я бідний чо-
ловік, у мене громада дитин, не маю
відки тільки дати. О. Мунтян спустив
відтак на 3 зр. Мунтян просив ся далі
і панотець пристав нарешті на таке,
що Мунтян мав дати 2 зр. і пісати
фіру. На це сказав Мунтян, що не має
власної фіри, хіба запряже та пішле
жидівські воли, що має їх на зимівлі, але
коли панотець сказав, що поїде і ве-
прами, тоді післав Мунтян около 10 го-
дини зрана тоті воли по панотця. На
позудне була вже фіра там. О. Мунтян
казав чекати і хоч знав, що тяжка
дорога і має возами а не кіньми їхати,
приїздивав ся так, що аж зовсім над-
вечір вийхати з Мігови на Мегу. Приї-
хав нарешті коло 9-ої години вночі,
сів на приспу і не йде до хати; проси-
ли, щоб вночі не ховати, щоб пан-
отець переночував, але о. Мунтян ска-
зав, що він не собака почувати чужими
хатами, і що було робити — треба
було відправити похорон вночі. І дзвін
не обзивав ся, хоть за подзвінне запла-
чено. Ілі Мунтян подав 1 зр., бо дру-
гого не мав. Отчик з ласки сперли за
другого 1 зр. вовняну тайстру і почав
ся похорон, але який! По відправі у хаті
сів панотчик на фіру і везе ся на цвин-
тар. По дорозі читає євангеліє сьвяте,
але не над тілом, лиш стоячи на фірі,
кадить, і обкаджує не мертве тіло, а
хвіба коні. Відне то тіло, що в остатнє
опроваджує ся не, як Бог приказав,

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРИ.

(Даліше.)

— Що, ти ще лежиш?

Лавра увійшла в кімнату з цілим
оберемком полотна. Вона поставила его
на кріслі і приступила до Ріти, що зі-
ваючи, казала:

— Чомусь не маю охоти вставати,
мамочко.

— Ах! Яка-ж ти дівча! Вставай!
Диви, що я вже нині рано накупила!

— Що такого?

— Ірландське полотно, моя дорога
дитино. А знаєш для кого?

Ріта усміхнулася. Але місто вета-
вати, сперва ся на лікоть і піднесла го-
ловку.

— Що, ти може недужа?

— Ні! Але лиш дуже змучена.

— Все ще змучена? Та що тобі?

— Що-ж я на то пораду! От по-
звольте мені мамочко випити каву в ліж-
ку, а потім я вже й встану.

— Яка з тебе вже стала пані!

І Лавра нахиливши пазцем, при-
глядала ся своїй любій дитині.

— Але, мамцю, принесіть мені ка-
ву самі!

— Диви! Диви! Ще чого не стало!
Я кажу, що з тебе вже стала ся ве-
лика пані!

Лавра пробувала вдавати загнувану,
але се їй не вдало ся, вона кинула ся
до дитини і так її сердечно цілувала,
як би Ріта була ще малою дитиною.

Ріта сьміяла ся весело в обіймах
матері. Її чорне волосє розпало ся по
подушці, а білі рамена обняли матір за
плечі. Лавра була так щаслива, що мало
що не попала в спазми.

— Ти, скарбе мій, щасє мое! — ка-
зала вона, поцілувала Ріту ще раз і пі-
шла до кухні сказати приладити для неї
каву.

Коли хотіла знов йти на гору, по-
бачила на порозі ту жінку, у котрої ку-
пувала полотно.

— Не забудьте — казала до неї,
дати мені знати, коли будете мати гарні
хустки до носа з вузкими пасками. А
кружева — будете мати кружева?

— Але на певно!

Тут розмова так легко скінчити ся
не могла. Лавра мусіла все докладно
розказати. Такі кружева до сорочок, а
такі на нічні очіпки.

Стояла вона при тім коло сходів,
оперши ся о мур і рахувала на пазцях.

Нараз чогось злякала ся. Почула
на горі якийсь стукіт, так як би хто
йшов нога за ногою. Вона перервала
розмову, вибігла скоро по сходах і мало
що не перевернула свого мужа, що схо-
див в долину.

— Що ти тут робиш на горі? — спи-
тала острым і неспривітним голосом.

— Я був у Ріти!

— Лиши єї в спокою; сиди в своїм
фотелі, то для тебе найліпше.

— Вона має лихорадку!

— Хто? Хто має лихорадку?

— Дівчина.

— Ріта?

І споглянула на свого мужа з такою
вєнаєвєстєю, як би то він був причиною
тої слабости. Але і в тій хвили лишила
его і побігла до кімнати Ріти.

— Але що він плете! — казала
вона, приложивши руку до чола Ріти. —
Правда, що тебе нічо не болить, мое
серденько?

— Ні! нічо! Але тато кажує, що
я маю гарячку.

— Або він знає, що говорить. Не
зважай на се дитино. Тато тебе так
наполюхав! І чого би ти мала мати
гарячку. Та-ж ти цвєтєш як рожа.
Вставай, вставай! Підемо на візиту.
Возьми твою нову фулярдову сукню.
Побачимо, що скажуть про неї у їмбрі-
аніх.

— Не маю охоти йти нині з дому,
мамочко!

— Що то значить не маєш охоти,
та-ж ти навіть не встала. Пробуй но
лише вєтати.

Ріта поєдлухала.

Поволи одягала ся, але нею тряєло.
Вбрала один черевик, але другий впа-
в їй вже з рук.

— Мамочко! Я не годна.

— Але-ж, моя дороженька, я тобі
поможу.

З певним невдоволенєм взяла ся
Лавра чесати розпушене волосє дівчини,
але зі страхом замітила, що дівчина
бліднєє і готова зімліти.

— Що єє? Ріто, що тобі?

— Я казала тобі, мамцю, що не
можу.

І лиш єє сказала, обняла Лавру за
плечі і похилила ся без пам'яті на
ліжко.

Лавра з переїзку аж закричала.
Роздягла скоро Ріту, і накрила єї ко-
дрою, чола натерла колыською водою.
За хвили Ріта отямилася, але чула себе
нездоровою. Не гаючиєсь, пієсала Лавра
по лікаря.

Се була дійсно гарячка. На разі
иньших симптомів не було, але лікар
сконстатував сильну прохолоду. Казав
Ріту полизити в ліжку добре накрити,
а впрочім ждати, що буде далі.

Як лиш лікар відійшов, Лавра впала
безсильна на стільчик коло ліжка.

— Боже мій! — шептала вона сама
до себе, — а єсли вона дійсно хора!
О Боже! дай, щоби я то все вже за нею
відтерпіла!...

* * *

(Конець буде.)

Видите люди добрі, коли то у нас відбуває ся похорон тай як? А ви брати і сестри померші, з яким серцем спочиваєте в гробах! Гадаєте, що ми вам чести не дали в посльдіне? Коштує гроші, а нема так як Бог приказав. Просіть ви умерші душі і о. Мунтіаном похоронені Всевишнього, аби дав нам доброго панотця Русина, бо лиш такий буде наш руский православний обряд шанувати і за наші мозолі вірно і щиро служити.

А про панотця Кисилевського з Садагури пишуть також не добре. „Вже ся бере, кажуть, до людей до очей з палицев. А як я ся женив, то він мене і мою жінку учив отчешам, а який то був отчешам, послухайте. Ми прийдемо до отчешаму, а він не питає за отчешам, але за поклін і каже: то мені ся належить дві курки, пару колачів і тонка соли. А жінка йому відповіла, що курки не має, бо мама не дала. — То маму можеш навчити, каже панотець. Ну став він питати отчешам і, як звичайно, жінка не знає отчешаму з книжки, бо до школи не ходила. Отже панотець каже, що не дає сльобу. Я-ж сказав, що я єї навчу отчешаму, а він каже, що за 3 вечері Семен тебе навчить, що будеш молоти як паровий млин. До такого самого отчешаму, як тут писано, ходили ми 6 раз. Прийшов я давати на заповіді і дав 1 зр., панотець мені нічо не сказав і прийшло ся, сказав він першої неділі заповідь. На другу неділю слухаю, нема заповіді: іду до него питати ся, чому не казав заповіді, а він мені каже, що то ему за мало 1 зр., та що як він був в Калінінцях, то брав за заповіді 7 зр., барана, пару колачів, тонку соли і дві курки, а за сльоб 5 зр. і т. д., і таки не хотів казати заповіді, лиш казав, щоби прийшли родичі, бо він хоче знати, що то є за люди. Пішов я до дому, сказав неневи і теці, аби ішли до панотця, бо він хоче знати, що вони за люди. Пішли вони і від них він таки урвав по 1 зр. і курку, а потому перед сльобом ще видер півоко горівки і пару колачів, тонку соли, а по сльобови, як пішли-м до молитви, 40 кр. тай ще і дружби питав ся: де, каже, мій поклін? — А від одного бідного і глухого чоловіка взяв за отчешам 5 зр., та коби хотів за се отчешаму навчив, але де там? То лиш, аби взяти 5 зр.! Отак то роблять з нами християни! А в Рогізіні панотець Козарічук вповідає в домі Божім якісь небиліці, не каже так як євангеліє, але вповідає за чорти з хвостами і з рогами, за сови, що стогнуть на хатах, та якісь блауда, що аж не мож витримати в домі Божім. А як прийде молодий до сльобу, то мусить сидіти під церквою, закві панотець не введе до церкви, за що треба дати 40 кр., а молода пару колачів і тонку соли і рушник, аж тоді дасть сльоб. А як дає дору, то кричить і розганяє людей, щоби ся не сходили до купи, бо він каже, що одні піяки, а другі уніати, а треті дурні. — А що вже говорили панотцям до очей люди в Заставі на вічу, то аж страх було слухати. Може це спам'ятає тих, що мають на своїм сумлінні такі гріхи, може таким способом наш нарід їх поправить. Ой бо тепер вже такі часи настали, що і від панотців жадають, аби вони були християнами і поступали так, як Ісус Христос і єго апостоли і ученики поступали з народом. Не кажемо, що усі панотці такі, є і добрі, що поступають з народом по християнськи і по Божому, але як хто робить не так, то нехай знає, що люди не будуть терпіти.

Політичний огляд.

Не всюди так спокійно переходять засідання сойму як у нас, або приміром в Галичній.

Оттак приміром в тирольскім соймі ходять коло того, щоби погодити Німців з Італіянами та переговори між Катрайном і тирольськими Італіянами розбилися. Катрайн годив ся вже на заведення національних курій в тирольскім соймі, Італіяни однакж домагали ся крім того поділу бюджету краєвого.

В виду того італійські послы не являть ся в соймі.

В горицкім соймі, що збере ся 15. цвітня, не буде також гаразду. Там зложив достоїнство маршалка і мандат посольський гр. Франц Короніні. Короніні був неутральним послом. На его місце вийшов з вибору Італіянець, через що Італіяни зискали перевагу в соймі над Словінцями о один голос. До си штрайкували послы італійські і декомплетували сойм, не хотючи ухвалити краєвого шкільного фонду. Тепер заносить ся на абстиненцію словінських послів.

В справі наших внутрішніх австрійських відносин, а іменно в справі пангерманізму Вольфів і н. і федералізму в Австрії замінні два голоси.

І так в першій справі наводить N. fr. Presse на память лівниці слова Бісмарка, сказані Німцям в 80-их роках. Зелізний канцлер заявив тоді: Дехто з вас (Німців) хотів би німецькі провінції Австрії сполучити з Німеччиною. Щож вийшло би з того? Ми зискали би 8 мільонів Німців, а 20 мільонів Славян відчужили би собі. Істнував Австрія є для Німеччини konieczністю. Хтож стане в нашій обороні на случай, як Росія подасть руку Франції проти нас? Католицькі австрійські Німці, вийшовши до німецького парламенту, скріпили би лише католицький наш центр. А і Берлін мусів би упасти, бо Відень під взглядом географічним лучше положений. Реальний політик не може бажати такого державно-політичного перевороту у внутрі Європи.

В другій справі принесла Politik передову статю в котрій сказано, що теперішня парламентарна більшість не порушить в нічим дуалістичного устрою монархії та що національна політика в Долітавській не грізна Мадярам і їх централістичній політиці. Словаки, хоч би як розвинулись національно, не натворять Мадярам стілько лиха, скілько пропатований лівницею пангерманізм. До сего додає Politik, що в Австрії під теперішню хвилю ніхто не думає на серію про федералізм. Можливе лише, що в виду внутрішнього хаосу треба буде вернути до жовтневого диплому з 1860 р.

В неділю відбула ся у Відні нарада представителів опозиційних німецьких стороництв. Про сї збори пишуть, що дискусія дотикала тактики належних до союзу мужів довіря, та заразом згоджено ся на полишення остаточних децизий повним збором членів союзу, які мають зібрати ся в найблизших днях. Збори розпочали ся о годині 11-ій рано, а взяли в них участь: з німецького поступового стороництва Функе і Грос, із союзу німецької партії народної Гогенбургер, Лемін, Праде і Кайзер, з вірноконституційної більшости Берарайтер, Штірг, Людвігсдорф, Швель і Грабмаер, з християнсько-соціальної партії кн. Ліхтенштайн, Вайскірхнер і Штайнер і в кінці із свободного німецького союзу Мавтнер. Провід обняв сенатор пос. Функе, котрий по повитаню присутних в короткій промові підняв важніші події у внутрішній політиці держави від хвилі відрочення парламенту і заразом представив положене Німців в Австрії. Відтак приступлено до складання справо-

здань з поодиноких коронних країв. Перший реферував п. Праде про жаданє чеських Німців, відтак Грос говорив про постулати Моравії, дальше кн. Ліхтенштайн з Долішною Австрією. О год. 1. перервано розправи на дві години, а о год. 3. в продовженю здавав справу Кайзер зі Шлезка, Штірг зі Стирії, а Грабмаер з Тироля. Над рефератами вивязала ся дискусія, після котрої ухвалено вибрати субкомітет, щоби провіряв предложені реферати. Субкомітетови поручено, також відділити загальні постулати Німців в Австрії від особних жадань коронних країв. Назначено час субкомітетови для сєї праці аж до покінчення теперішніх сесій соймових. Тоді зберуть ся наново мужі довіря, щоби прийняти до відомости реферати субкомітету. До сего субкомітету вибрано пп.: Пергелта, Гогенбургера, Штірга, Ліхтенштайна і Мавтнера. Відтак зібрав ся зараз по зборах субкомітет на перше засіданє. Хотий хід нарад ухвалено держати в тайні, однак кружять поголоски, що в нарадах проявили ся змаганя в напрямі, щоби осягнути порозумінє і вирівнати істнуючі різниці. Інтересною проявою мало бути се, що послы з Чех і Моравії не ставили далеко ідучих жадань, а противно стирийські послы між иньшими жадали впровадження в Австрії німецького язика за державний. Постулати чеських Німців відносили ся загально до жаданого знесеня язикових розпоряджень і управильнезя язикової справи в законодавній дорозі, дальше щоби запровадити народні курії і заразом утворити виключно німецьку адміністраційну територію в Чехії.

У Франції ще далі на першім плані стоїть справа Драйфуса; тепер всі очікують рішеня всіх палат касаційного трибуналу, але то рішенє здаєсь ще перетягне ся, бо треба тепер провадити додаткове слідство в справі судії Вертюлю і ген. Роже. Сензацією дня є оголошувані що дня в часописи Figaro зізнаня різних свідків перед касаційним трибуналом, що кидають ярке світло на роботу генер. штабу. Політичний суд засудив начального редактора Figar-a за оголошенє сїх актів з процесу Драйфуса на 500 франків кари.

Президент Франції виголосив оноді на політичній бенкеті промову, в котрій зазначив, що теперішнє положенє республіки так сильне, що она не потребує боятися заговорів фантастичних осіб, котрі фантазують о плебісциті і за его помічю о повороті давних форм державних. Дальше згадав Діппі о справі Фаши, о угоді в справі Африки і о иньних вишніх і внутрішніх справах виказуючи на кождім поли добачі республіки. Навпослід доторкнув ся справи Драйфуса і заявив, що ореченє найвисшого трибуналу цілком певно стрітить ся з загальним признаєм і пошаною.

Бюджет краєвий на р. 1899

принятий на засіданю сойму минавшої середі представляє ся так:

1. На сойм (днати послів, услуга, друкарня, канцелярійні потреби і т. д.) 14.980 зр. — кр.

2. На виділ краєвий (платня урядників і слуг, світло, опал, видатки канцелярійні, репарация і утриманє дому і т. д.) 48.307 зр. — кр.
3. На шпиталі (ліки і утриманє хорих) 87.500 зр. — кр.
4. На жандармерію (кватирункове) 13.386 зр. 66½ кр.
5. На гостинці 3.000 зр. — кр.
6. На дім поліційні 7.768 зр. — кр.
7. Видатки санітарні (доплата до лікарів о-кружних, щепленє вієни і так далі) 10.640 зр. — кр.
8. На шпунасинство 1.400 зр. — кр.
9. На школи різні і то
 - а) в Чернівцях 20.784 зр. — кр.
 - б) в Кішмані 7.921 зр. — кр.
 - в) в Радівцях 7.534 зр. 27 кр.
 - г) на школу ко-шицарства в Сто-рожинці 1.760 зр. — кр.
10. Стипендії (т. зн. запомоги для школярів) 4.680 зр. — кр.
11. Запомоги на різні добродійні діли 19.092 зр. — кр.
12. На сляту довгів і процентів 345.339 зр. 68 кр.
13. податки і асекурація 2.103 зр. — кр.
14. Кватирункове для войска 9.500 зр. — кр.
15. Додаток до фонду шкільного 68.000 зр. — кр.

На покритє тих видатків має фонд краєвий такі свої доходи:

1. Кошта лічєна 13.000 зр. — кр.
2. Доплата міністерства освіти і різництє на школу різниці в Чернівцях, в Кішмані і Радівцях 4.900 зр. — кр.
3. Зворот коштів шпунасинства 1.100 зр. — кр.
4. За винаймленє помешканя 350 зр. — кр.
5. Проценти від акцій залізничних і від зложєного капіталу 25.000 зр. — кр.
6. З державної каси додаток 42.801 зр. — кр.
7. Із податку споживчого від вина, мощу і т. д. 8.000 зр. — кр.
8. Із податку краєвого від горючих напоїв 60.000 зр. — кр.

Не стає на покритє всіх видатків ще сума 529.998 зр. 40½ кр., то значить 42 кр. від кождого 1 зр. податку.

НОВИНИ.

Чернівці, 10-го цвітня 1899.

Найблизше засіданє бун. сойму кр. відбуде ся дня 17-го с. м.

Ілія Семака, ад'юкт судовий і зв'язний патріот перенесений з Радівців до Чернівців.

Перенесення. Перенесені геометри евіденційні: Володислав Вінярєкий з Чернівців до Сторожинця, Станислав Дяг з Сторожинця до Путилової і Йосиф Ольшевський з Радівців до Чернівців.

Іспит судейський зложили Йосиф Бартошек і Емануїл Варницький. Посльдній іменованний рівночасно ад'юнктом при тутешнім суді повітовім.

Буковинський Боян. Дня 10-го с. м. в поведілок відбуло ся перше засіданє виділу „Бояна“. Виділ укомпетатував ся в слідуєчий спосіб: голова: проф. Омелян Попович, заст. голови: о. Добротвір, писар: п. Олександр Попович, скарбник: п. Варницький, контролор: п. Ів. Костєпний, бібліотекар: п. Олександр Коби-

лянський, управитель товариських забав: п. Ом. Манастирський, управитель драматичний: проф. Юл. Кобилянський, управитель хору: п. Догоніла, господар: п. Горещкий. Далі рішено, щоб наука для хору мужеского відбувалась що суботи від 7—9 г. а проби мішаного хору що середи від 7—8 г. ввечерю.

Запомоги. На останнім засіданню соймові ухвалено тов. „Руска Школа“ 200 зр., а тов. „Руска Бесіда“ 300 зр. запомоги.

Іспити кваліфікаційні починають ся в тутешній семінарії 12-го мая.

Огні. В Сучаві заняла ся дня 8-го с. м. о годині 4-й пополудні стайня Валеріяна Прунчула а потім і стайня дра Вурцля. Могло прийти до великого нещастя, бо вітер був сильний, але сторожі пожежній сучавській і зі Старих Ішкан удало ся огонь загасити і спалити его розширено.

Нещасливий випадок. В млині в Кішмані внаві 7-го с. м. хлопчик під час трансмісійний і погиб на місці.

Повісила ся в Бергометі н. Прутом 70-літня вдова Параска Купчак у власній хаті на поясі. Що її до того спонукало, — незвістно.

З академічного тов. „Січ“ у Відні. На літній семестер 1899 р. вибрали загальні збори „Січ“ головою Вол. Старосолського, студ. прав, містоголовою Івана Санючка, студ. прав; до виділу: Юліана Бачинського, студ. політехіки, Дмитра Левинського, студ. прав, Волод. Кривавича, студ. прав; в заступники виділових: Михайла Литвинювича, студ. прав, Ореста Рожанковського, студ. прав. До комісії контрольної: Ольгу Окуневську, студ. вищої школи музичної, Романа Сембратовича, студ. прав, Костя Танякевича, студ. медицини.

Знов новий дефрандант у Львові. Львівський адвокат др. Фердинанд Краттер виїхав при кінці марта зі Львова ніби-то в справах своїх клієнтів за границю (казав, що їде до Відня, Франкфурта над Менном, може і до Парижа, а по дорозі вступити до Берна на Мораві відвідати свою жінку, що виїхала була в гостину до своїх родичів пп. Брасів), а по святах наспів від него лист з повідомленням, що нещасливі відносини матеріальні зневодили его до утечі. Тоді почато розсліджувати его справи і показало ся, що др. Краттер взяв д. 27-го марта з судового депозиту у Львові 42.000 зр., яко повноваження пп. Пейловського і гр. Стан. Тарновського із Спятички, далше забрав з собою 8.000 зр., котрі надідала ему Central Bodengredit з Відня на вадію при ліценції одної посілости земскої, взяв 30.000 зр. з посагу жінки зложеного в однім з львівських банків, 17.000 зр. своєї старушки-матери (від літ спараліжованої) і 6000 зр., свого кривого, пана С. — разом понад 100.000 зр.! — Жена др. Краттера (дочка багатого промисловця) прибула до Львова і застала каси порожні. Коли стало відомо, що др. Краттер „пропав“, она внесла вчера подане до палати адвокатської, щоби іменувала субститутом для канцелярії її мужа. Др. Фердинанд (званий „Франц“) Краттер, син поважного адвоката Фердинанда Краттера, провадив канцелярію адвокатаку від 1892 року і мав дуже добру клієнтську заграничних фірм купецких, а також вів інтереси гр. Тарновського з Турини, родин Бартманських, Тустановських, Кшиштофовичів і н. Канцелярія его приносила значні доходи, тамтого року мав більшавати тисяч доходу, отже матеріально стояв дуже добре. Дятого то і загадочна его утеча. Кажуть, що він дня 30-го марта прибув до Франкфурта, заїхав там до готелю Російського, виїшов того самого дня з готелю і від тоді слід по ній счез. В готелі полишив два листи: один до віденського адвоката дра Патрайса, а другий до одного свого рідняка у Львові. В тім листі мав він написати, що „паде жертвою обманства, котре наражує его на значні страти грошові, дятого він, не бачучи можности надолжити тих страт, мусять утікати в світ.“ На жадане родини франкфуртська поліція зарядила глядане за драм Краттером, однак доси без успіху; не знати, куди він удав ся з Франкфурта. З наведених више слів листу дра Краттера виходило би, що причиною его утечі було чийсь обманство. Знов-же деякі польські дивенники кажуть, що тут грає роль лише розпуста, ледаче жите дра Краттера.

Сяк чи так — новий скандал на ґрунті львівським.

Міністер а співачка. Читателі певно ще пам'ятають сумну історію співачки Анни Сімон, котру завізено з Будапешту до столиці Болгарії і там опісля замордував її ротмістр Бойчев. Тепер скоїло ся там щось подібного. Віденська шансонетка Елісавета Сіраґ виїхала до Софії, де її заангажовано. Тут навизала близькі зносини з якимсь старшим паном, що має бути міністром. Небагом опустела „сцена“ і перенесла ся до міністерської палати. З часом зближив ся до б. співачки молодий секретар міністерства, але дівчина нараз з палати цезля. Кілька тижнів не міг її віднайти міністерський секретар, аж одного дня стрінув її на улиці, недалеко палати міністра, в стані дуже оплаканим. Дівчина звирала ся секретареві, що міністер держав її цілі тижні о хлібі і воді в пивниці, почім вже цілком схириду викинув на улицю. Секретар забрав її з собою і привіз до Відня, де нещасну уміщено в заведеню для божевільних, бо наслідком перелюбства дівчина дістала помішання ума.

Дика раса. Не буде тут мови про ніяку расу червону, жовту або чорношкіру, але про ту, що чванить ся найвищою цивілізацією в світі, про расу анґло-саксу. Теми доставили події найновіші, бо війна на філіппинським архіпелігу. Після донесень італійських і німецьких дивенників, діють ся там варварства, до яких спосібні хіба лише Англіосаксонці, котрі з оружем в руках здобувають край. В борбі против повстанців уживають Американці анґліський винахід, т. зв. „суданські кулі“, ужиті вперше в Судані, в війні з дів'яками. Є се кулі подовгістї, олов'яні, покриті з переду нікелевим каптурком, але в сей спосіб, що межі головою кулі а каптурком находит ся порожнеча. Служить она до того, що коли каптурок ударить о тіло чоловіка і наслідком сего тратить дещо на розгоні, то сама куля на розгоні ще нічого не тратить. Олово вбиває неначе молотком в тіло каптурок, котрий площить ся, пукає і острими берегами розриває м'язи, стегна і нерви, а рівночасно розжарене олово палить рану. Від найменшої такої рани чоловік мується умерти. Як видно, коли в цілїм світі прийнято тепер за головну ціль карабінового огня, щадити жите воєнів, а лише робити їх через рани неспосібними до дальшого бою, то Англіїні і Американці стріляють по то, щоби по довгих муках убити. Чи се під кінець 19-го століття не варварство? Але Американці в своїй расовій дикості посувають ся до тої степені, що беруть до неволі цілі села Тагалів, без огляду на се, чи то смілярні мешканці, чи жовірі неприятелиської армії, чи мужичини, чи жєнщини і цілими масами розстрілюють. „Час то золото“ — каже практичний Американець і для заощадження часу розстрілюють Філіппинців в сей спосіб, що кількох людей вжуть тісно одного позад другого і прошивають всіх кулею з найсильнішого карабіна. Зискуєсь притім очевидно і на набоях. Сей спосіб воєвання Американців нагадує поступоване Англіїців в Індіїх східних в 1847 р., коли то анґліїські полководці, придушуючи повстанє, привизували рядом по кількадесять ворохобників на переді отвору гарматного дула і потім стріляли. Щоби ще більше перерізати повстанців, уставляли таких армат на площах цілі ряди. Теперішнє поступованє Американців на Філіппинах стверджує, що анґлосакса раса унаслідкує наклон до жорстокости.

ЛЮДИНА

Повість з життя жіночного — Олени Кобилянської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Дальше.)

Іринка виглядала дуже утомлена. Неустанно слїдила за сестрою. Її тайну викрила вона давно і її се боліло несканзано. Зразу старалась вона цілий плян тайком розбити; пізнійше поцілила прямо з Оленою. Та однак просила її коротко і дуже рішучо, щоб їй не перешкаждала.

— Я не маю вже нічого до страчення, — говорила нервовим голосом, — а вам всім треба пристановища...

— Я не можу прийняти твоєї жертви, — відповіла Ірина в глухий розпучі і плакала.

— Се не задля тебе, серденько, а так задля родичів... — потїнала її Олена, при чім уникала її погляду. В дійсности була Ірина головною причиною лілої притичини. Олена любила пристрасно сю тиху, ніжну жєнщину, котра ще хорова, була-б і пропала без неї.

Тривожно слїдила з того часу Ірина ті, як Олена казала, „дови“. А нині, нині була Олена, наче поривалоча. І нині мусїло усе рішитись.

Ірина уїїла до фортецяну і заграла механічно якийсь там танець. Він приступив ближше і спершис на фортецяну дивив ся на ню.

— Ви прецїнь дуже подібні до панни Олени! — обїзав ся нараз.

— Гадаєте? — замітила вона привітно.

— Так. О, панна Олена пречудна особа!...

— Чий сей фортецяну? — спитав трохи згодом.

Олена...

По его лиці промайнула немов блискавка і він знов звернув ся до Олени.

Нетерпеливо дожидала молода жєнка відїзду гостей, особливо-ж Фельса. „Коли-б лише не освідчив ся“, — думала неустанно. Крім того була нервова і сего вечера дуже утомлена. Старший син учителів видобував перед нею все своє знанє. Мавив про ріжні систими вихованя. Заявив з притиском, що читав те-ж Пестальціого „Wie Gertrud ihre Kinder lehrt“ і хоче ще лише J. J. Rousseau „Emile“ перекласти. Его мати, худа, остига особа, стрїляла за ним лютими очима. Удовиця була гарна, — він самий ще молодий. Однак удовиця не внесла ще ніколи другому чоловікови щастя у дїм... Се знала вона ще від своєї нежїжки бабунї...

Було вже пізнім вечером, як гостї попрощались. Олена шукала десь у третім покою за якоюсь хусткою, щоб провести трохи надїсничих, коли се нараз Фельс появив ся нечутними кроками те-ж в покою і біля неї. Вона переходила власне коло вікна і заглянула у него.

— Яка знов нині чудова ніч, — завважала стиха напів до себе, напів до него.

— Гм?... Що?...

— Настала знов чудова ніч, — повторив знов півголосом.

— Чому? Тому, що місяць і зорї так ясно свїтять?

— Може і тому. Красу і взнесїєть в природї можна ліпше відчути, як описати. Не відчуваєте-ж ви того, пане Фельс?

— Не знаю. В тїй хвилї відчуваю ще иншого.

Голос его звучав мягко. Вона споглянула на него і перелякалась. Его лице було блїде геть аж до густого волоса, наче-б уся кров із него зникла. Чорні, звичайно безвиразні очі, палали гарячим огнем. Її холодом обняло. Знала нараз, що сталося теє, до чого вона стремїла, і перед чим тепер сама задрожала, — пристрась. Хотїла поступитись далше, однак якесь незрозумїле чєство, немов струя електрична, перейшла від него на неї і вона задрожалась.

— Олено!

— Що-ж?

— Я не знаю. Я...

— І я не знаю... — вона усміхнулась на силу.

— Оленочко!... — повторив він.

— Бажаєте чого небуть?...

— Так. Се бачте... ви...

Він її бояв ся. Її-ж взяла колишня дика нетерпеливість і вона задрожала на цілім тілі.

— Ідіт! — виривалось на її устах, однак вона змовчала.

— Ви знаєте, що ви такі гарні-гарні!...

Він станув нараз близько перед нею і вона зачула від него вино; але в тїй же таки хвилї, заси вона змогла се завважати, пірвав її палець до себе. Вона скричала і відтрутила его далеко назад. Її обняла сильна несканзано глибока фізична відраза.

— Тихо! — кликнув він в сильнім зворушеню. — Я вас люблю, Олено; не завдавайте мені боля!...

Брови его стягнулись грізно; закусивши долїшню губу глядїв на неї заискреними очима.

— Чому відтрутили ви мене? Я вас люблю, Олено, будьте моєю жінкою! — сказав він пристрасно.

Вона стояла перед ним оцєрта о стїну, блїда, з широко отвореними очима, з дрожачими ніздрями, у важкій боротьбі. Сильно товклось в грудях її серце. Ноги дрожали під нею і вона не змогла уст отворити.

— Олено дорога, відповідajte менї! Вона змовчала.

— Чи ви утратили мову? О, скажіть, лише одно слїве.

Вона лєдві глянула на него, опїсля закрила розпучливим рухом лице і застогнала. Він зсунув лагідно з лиця її руки та шукав її очей. Вона відвернула голову від него.

— Ви не любите мене? — прошептав глибоко зворушений. — Не хочете бути моєю жінкою? Не хочете?...

Минула мала хвилина, в часї котрої чути було лише її важкий віддих.

— Коли так, то і простїть! —

— Я хочу, Фельс! О, Боже, я хочу, хочу... — виривалось з її уст.

А він почувши се вже і пірвав її в свої обїми, покривав смертельно блїде її лице гарячими поцїлуями, шептав пристрасні, любовні слова, сьміяв ся...

Вона мовчки зносила ті любощі і лише голова її опадала чим раз то глибоше на его рамя.

Вже було пізно по півночі. Місяць свїтив ясно в кімнату обох сестер, а крізь отворене вікно долїтав з саду свїя соловїя. А як він співав, виспівував!

Далеко-далеко дунав ніжний шєбет серед тихої ночі! Здавалось, немов старий ліс дубовий і тихе село, і усе, сповите в синаво-срібне свїтло місяця, причаїло дух та прислухувалось нісїм... Лише старий годинник ішов собі своїм спокійним ходом, одностайно; а его одностайне тиканє переривав хїба часом грівний нервовий плач.

— Не плач, Іринко!

— Я не плачу...

— Плачеш...

— Плачеш!... О, змилуй ся, перестань, а то я здурїю!

— Менї серце пукає, я не можу...

— І знов тихо, і знов плач; лише тих ший, розриваючий серце...

— Іринко!...

— Завернись, Олено!...

— По що? Се не мало-б цїля...

— О, Боже, Боже, Боже!

— І що-ж на тім, Іринко! — прошептала скоро Олена. — І я, і ти, — усі дістанемо пристановище...

Вона зареготалась півголосом, неначе божевільна, і уїїла прямо в ліжку. Горїла, немов в гарячці, а за висемами товклись їй живчики, немов молотки.

— Чи лише я збрехала? Чи лише я одна? Хто питає про правду або про любов? Врештї я була між вами найсильнійша, то хрєст нести припало менї.

— В тім нема для мене нічого потїшаючого...

— Що-ж хочеш? Я сповїзала своє „завданє“. Чи-ж нї?...

— Дїйсно!

— Чи ж маю тепер плакати?

— Ірина не відповідала.

— Се було б тепер злишнє. Не муч мене більше, Іринко! — додала глухим голосом, коли молода жєнка все ще не утихала. — Не буди в менї колишньої людини! Могло-б ще усе розпастись, а се-ж була-б велика дурниця!...

— Успоїй ся, дурна! Ти не знаєш людської натури? Не знаєш, що то „людина“? Ха-ха-ха!...

— Ідіт! — виривалось на її устах, однак вона змовчала.

— Ви знаєте, що ви такі гарні-гарні!...

Він станув нараз близько перед нею і вона зачула від него вино; але в тїй же таки хвилї, заси вона змогла се завважати, пірвав її палець до себе. Вона скричала і відтрутила его далеко назад. Її обняла сильна несканзано глибока фізична відраза.

— Тихо! — кликнув він в сильнім зворушеню. — Я вас люблю, Олено; не завдавайте мені боля!...

Брови его стягнулись грізно; закусивши долїшню губу глядїв на неї заискреними очима.

— Чому відтрутили ви мене? Я вас люблю, Олено, будьте моєю жінкою! — сказав він пристрасно.

Вона стояла перед ним оцєрта о стїну, блїда, з широко отвореними очима, з дрожачими ніздрями, у важкій боротьбі. Сильно товклось в грудях її серце. Ноги дрожали під нею і вона не змогла уст отворити.

— Олено дорога, відповідajte менї! Вона змовчала.

— Чи ви утратили мову? О, скажіть, лише одно слїве.

Вона лєдві глянула на него, опїсля закрила розпучливим рухом лице і застогнала. Він зсунув лагідно з лиця її руки та шукав її очей. Вона відвернула голову від него.

— Ви не любите мене? — прошептав глибоко зворушений. — Не хочете бути моєю жінкою? Не хочете?...

Минула мала хвилина, в часї котрої чути було лише її важкий віддих.

— Коли так, то і простїть! —

— Я хочу, Фельс! О, Боже, я хочу, хочу... — виривалось з її уст.

А він почувши се вже і пірвав її в свої обїми, покривав смертельно блїде її лице гарячими поцїлуями, шептав пристрасні, любовні слова, сьміяв ся...

Вона мовчки зносила ті любощі і лише голова її опадала чим раз то глибоше на его рамя.

Вже було пізно по півночі. Місяць свїтив ясно в кімнату обох сестер, а крізь отворене вікно долїтав з саду свїя соловїя. А як він співав, виспівував!

Далеко-далеко дунав ніжний шєбет серед тихої ночі! Здавалось, немов старий ліс дубовий і тихе село, і усе, сповите в синаво-срібне свїтло місяця, причаїло дух та прислухувалось нісїм... Лише старий годинник ішов собі своїм спокійним ходом, одностайно; а его одностайне тиканє переривав хїба часом грівний нервовий плач.

— Не плач, Іринко!

— Я не плачу...

— Плачеш...

— Плачеш!... О, змилуй ся, перестань, а то я здурїю!

— Менї серце пукає, я не можу...

— І знов тихо, і знов плач; лише тих ший, розриваючий серце...

— Іринко!...

— Завернись, Олено!...

— По що? Се не мало-б цїля...

— О, Боже, Боже, Боже!

— І що-ж на тім, Іринко! — прошептала скоро Олена. — І я, і ти, — усі дістанемо пристановище...

Вона зареготалась півголосом, неначе божевільна, і уїїла прямо в ліжку. Горїла, немов в гарячці, а за висемами товклись їй живчики, немов молотки.

— Чи лише я збрехала? Чи лише я одна? Хто питає про правду або про любов? Врештї я була між вами найсильнійша, то хрєст нести припало менї.

— В тім нема для мене нічого потїшаючого...

— Що-ж хочеш? Я сповїзала своє „завданє“. Чи-ж нї?...

— Дїйсно!

— Чи ж маю тепер плакати?

— Ірина не відповідала.

— Се було б тепер злишнє. Не муч мене більше, Іринко! — додала глухим голосом, коли молода жєнка все ще не утихала. — Не буди в менї колишньої людини! Могло-б ще усе розпастись, а се-ж була-б велика дурниця!...

— Успоїй ся, дурна! Ти не знаєш людської натури? Не знаєш, що то „людина“? Ха-ха-ха!...

— Ідіт! — виривалось на її устах, однак вона змовчала.

— Ви знаєте, що ви такі гарні-гарні!...

Він станув нараз близько перед нею і вона зачула від него вино; але в тїй же таки хвилї, заси вона змогла се завважати, пірвав її палець до себе. Вона скричала і відтрутила его далеко назад. Її обняла сильна несканзано глибока фізична відраза.

— Тихо! — кликнув він в сильнім зворушеню. — Я вас люблю, Олено; не завдавайте мені боля!...

Брови его стягнулись грізно; закусивши долїшню губу глядїв на неї заискреними очима.

— Чому відтрутили ви мене? Я вас люблю, Олено, будьте моєю жінкою! — сказав він пристрасно.

Вона стояла перед ним оцєрта о стїну, блїда, з широко отвореними очима, з дрожачими ніздрями, у важкій боротьбі. Сильно товклось в грудях її серце. Ноги дрожали під нею і вона не змогла уст отворити.

— Олено дорога, відповідajte менї! Вона змовчала.

— Чи ви утратили мову? О, скажіть, лише одно слїве.

Вона лєдві глянула на него, опїсля закрила розпучливим рухом лице і застогнала. Він зсунув лагідно з лиця її руки та шукав її очей. Вона відвернула голову від него.

— Ви не любите мене? — прошептав глибоко зворушений. — Не хочете бути моєю жінкою? Не хочете?...

Минула мала хвилина, в часї котрої чути було лише її важкий віддих.

— Коли так, то і простїть! —

— Я хочу, Фельс! О, Боже, я хочу, хочу... — виривалось з її уст.

А він почувши се вже і пірвав її в свої обїми, покривав смертельно блїде її лице гарячими поцїлуями, шептав пристрасні, любовні слова, сьміяв ся...

Вона мовчки зносила ті любощі і лише голова її опадала чим раз то глибоше на его рамя.

Вже було пізно по півночі. Місяць свїтив ясно в кімнату обох сестер, а крізь отворене вікно долїтав з саду свїя соловїя. А як він співав, виспівував!

Далеко-далеко дунав ніжний шєбет серед тихої ночі! Здавалось, немов старий ліс дубовий і тихе село, і усе, сповите в синаво-срібне свї

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокое руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 ар. 05 кр.	} гол. 880 ар. 57 кр.
Резерва премій	64.263 " 12 "	
Фонд основний	45.000 " — "	
Резерва спеціальна	842 " 40 "	
Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.		

Шкоди ліквідують ся **безпробоволочно**. Поліси „Дністра“ приймає **Банк кравий** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнійших** комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

етоварищенє зареєстрованє в обмеженої порукою, уділяє **позички** за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **вклади** до опрощенованя по 4 1/2%, до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вклади опрощеновані по 4%.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Перворядна американська

пральня

припоруває ся Високоповажаній П. Т. Публіцій.

Приймає она до прання і прасованя сорочки, ковпирки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, швейоту і піки, далі виправи весільні, весільні ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна: коронкові хусточки на голову та мужескі дрітні камізеєли з велляких родів матерій.

Приймає ся чисто пранє білє до прасованя в поодиноких домі.

Поодинокі замовленя в провінції виконують ся в найкоротній часі.

За сумнішє виконанє, узірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високим поважанєм:

Август Чернявський,

улиця Палати кравей ч. 16 А., власний дім.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошеня, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошеня весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: **руській, польській і німецькій.**

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Руска Бесіда“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої виданя:

„Ілюстрована Бібліотека“

для молодіжи, міщан і селян з р. 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 ар. за роки, а по 7 разам 6 ар.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток для чемних діточок“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„Проскурка“

даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

„Чума Горілчана“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Хлопці Садівники“

з 33 образками 20 кр.

„Образки з природи.“

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку

Хочете заробити гроші?

то посилайте скоро свою адресу до фірми: Wojtan & Co. Leipzig. L.

Хто хоче мати добру і дешеву

МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані поціни від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм

В. ДАНИЛЮК, машиніст у броварі Штайна в Чернівцях, при ул. Зейлінгштрассе (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публіцій, що виготовляю всякого рода обуви для муштин, жєнщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокіччастім з ортопедичним апаратом і з обложєним прямилом до вигідного порушуваня.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанєм

ІВАН ДІК, спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тільки заграничних шпир.

дає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерєкого

За редакцію відповідає **Іван Созанський**.